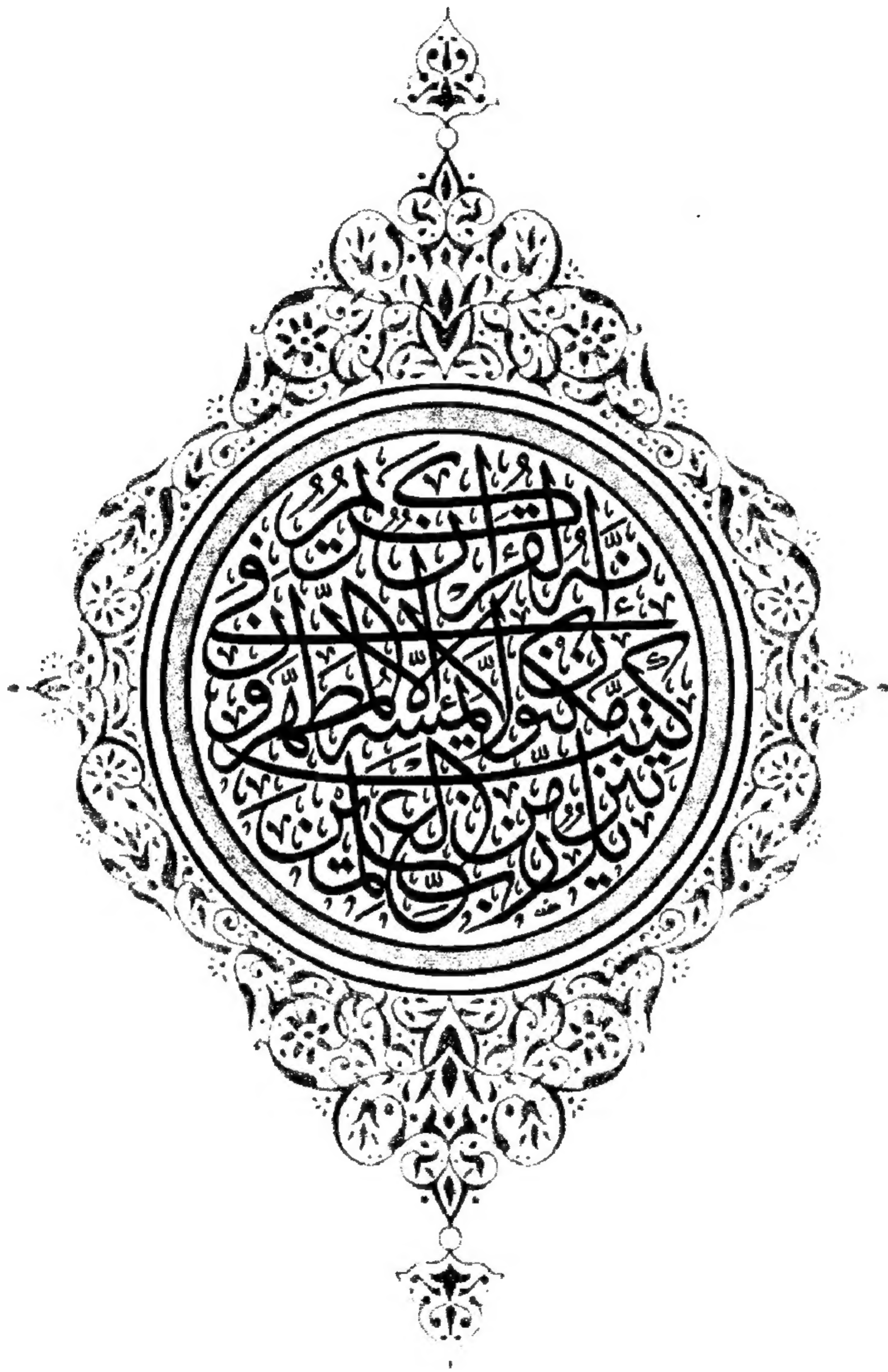

الكتاب الكبير
وترجمة معانية إلى
لغة الهوسا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْنَا

تَشْرِيفٌ بِالْأَمْرِ بِطَبَاعَةِ هَذَا الْمَصْحَفِ الشَّرِيفِ وَتَرْجُمَةً مَعَانِيهِ
حَازِمُ بْنُ الْحَمِيدِ الشَّيْخُ الْبَغْدَادِيُّ الْمَلِكُ فَهْلُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ السَّعُودِي
مَلِكُ الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السَّعُودِيَّةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بقلم معالي الدكتور : عبدالله بن عبدالمحسن التركي
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .

أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله، بالعبارة
بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها، وتفسيره، وترجمة
معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية، بأهمية ترجمة
معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً
للبلأغ، المأمور به في قوله ﷺ : ((بلغوا عني ولو آية)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الهوساوية، يطيب لجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة
المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الهوساوية، التي قام بها فضيلة الشيخ أبي بكر محمود جومي.
وراجعها الأستاذ أبو بكر عثمان (صكتو)، والأستاذ أحمد بللو ابن والي كاتسنا، والأستاذ محمد إنوا ديكو بن آدم
باكو ديكو من بلد زاريا. كما راجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين بشير علي عمر، ومحمد ثاني عمر كلاهما
من الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة، والدكتور أحمد جومي ابن المترجم.

ونحمد الله سبحانه وتعالى، أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه
الكريم، وأن ينفع به المسلمين .

إننا لنذكر أن ترجمة معاني القرآن الكريم، مهما بلغت دقتها، فإنها ستكون قاصرة عن أداء المعاني
العظيمة التي يحويها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في
فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعجزها ما يعجز عمل البشر كله من خطأ ونقص.

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة
النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للاستفادة من هذه الملاحظات في الطباعات القادمة إن شاء
الله .

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل .

الدكتور/ عبدالله بن عبدالمحسن التركي
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

DA SUNAN ALLAH, MAI RAHAMA, MAI JIN KAL GABATARWA

Daga Maigirma, Dakta Abdallah dan Abdulmuhsin Al-Turki, Babban Mai kula da Ma'aikatar buga Alkur'ani.

Dukkan yabo ya tabbata ga Allah, Ubangijin talikai, Mai cewa a cikin littafin Sa Mai Daraja: « Hakika, wani haske da littafi mai bayyanawa ya zo muku daga Allah ».

Tsira da Aminci su tabbata ga mafi darajar Annabawa da Manzanni, Annabin mu Muhammad, mai cewa :

« Mafi alherinku shine wanda ya nemi sanin Alkur'ani kuma ya sanar dashi ».

Bayan haka :

Bisa zartarwa da umarnin Mai hidimar Masallatan nan biyu masu alfarma, Sarki Fahd dan Abdulaziz Aal-Su'ud, Allah ya kiyaye shi, kan kula da Littafin Allah, da aiki domin saukake buga shi, da rarraba shi ga musulmi a ko ina cikin duniya, gabas da yamma, da kuma fassara shi da bayyana ma'anonsa cikin harsunan duniya daban-daban;

Kuma bisa imanin Ma'aikatar harkokin Addinin Musulunci, da Wakafai, da Wa'azi da Shiryarwa, ta Kasar Saudi Arebiya, akan muhimmancin fassarar ma'anonin Alkur'ani Mai Girma zuwa ga dukkan harsunan duniya masu muhimmanci, domin saukake fahimtar sa ga Musulmin da basa jin harshen larabci, kuma domin isar da sakon da akayi umarni da shi a cikin fadin sa, tsira da amincin Allah su tabbata gare shi : « Ku isar daga gare ni, koda aya daya ce »;

Kuma bisa hidima ga 'yan uwan mu masu jin harshen Hausa; yana dadadawa Ma'aikatar Sarki Fahd ta buga Alkur'ani Mai Alfarma ta Madinatul Munawwara, ta Kaddamar wa makaranta, wannan fassara ta Alkur'ani da harshen Hausa, wadda Mallam Abubakar Mahmud Gumi, Allah ya jikan sa, yayi, kuma malamai da suka hada da Ustaz Abubakar Usman Salisu Sokoto, da Ustaz Ahmad Bello dan Walin Katsina, da Ustaz Muhammad Inuwa Dikko dan Alhaji Adam Bako Dikko Zaria, suka yi bitar ta. Haka kuma daga fuskar Ma'aikatar buga Alkur'ani, malamai da suka hada Mallam Bashir Ali Umar, da Mallam Muhammad Sani Umar, dukkansu a Jami'ar Islamiyya ta Madina, da kuma dan mai wannan Fassara Dr. Ahmad Gumi na Jami'ar Ummul Kura ta Makkah, suma sun yi bitar fassarar da gyare-gyare a cikinta.

Muna godiya ga Allah Madaukaki, da yayi mana muwafakar cika wannan aiki mai girma, wanda muke fatan ya zamo saboda Allah, kuma musulmi su amfana da shi.

Hakika muna sane da cewa fassarar ma'anonin Alkur'ani Mai Girma, komai isar ta a cikin tsantseni, ba za ta iya bada dukkan ma'anonin dake cikin nassin Alkur'ani ba wanda mutane suka gajiya ga zuwa da makamancinsa. Kamar yadda muke sane da cewa ma'anonin da fassara take bayarwa, basu kasance ba face matuƙar abin da mai fassarar ya fahimta daga Littafin Allah Mai Girma, kuma kamar yadda dukkan aikin dan adam yake, ana iya samun kuskure da kasawa a cikinsa.

Domin haka ne muke fata daga dukkan makaranta ga wannan fassarar, su aiko wa Ma'aikatar buga Alkur'ani Mai Alfarma ta Madina, abinda watakila za su samu a cikin fassarar na kuskure ko ragi ko fari, domin ayi amfani da wadannan shawarwari a cikin bugun da zai zo nan gaba, in Allah ya yarda.

Allah shine Mai Gamdakatar, kuma shine Mai Shiryarwa ga madaidaicin tafarki.

Dr. Abdallah dan Abdulmuhsin Al-Turki
Ministan Harkokin Addinin Musulunci da Wakafai da Wa'azi da Shiryarwa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم الذي أرسل سيدنا محمداً ﷺ بالكتاب المبين هدى للناس والجان. لقد فاز من استجاب دعوته وخاب من أعرض عنه في الدنيا والآخرة.

وبعد فلما رأينا أن الإسلام يتشتر فهمه والمسلمين في ازدياد في حين بعد آخر وأصبح المسلمون في حاجة إلى تعلم مبادئ الإسلام في بلادنا خاصة وفي غربي أفريقيا عامة، ورأينا أن أكثرهم لا يستطيعون فهم اللغة العربية بسهولة ومع أن أكثر سكان تلك البلاد يتكلمون بلغة الهوسا وهي اللغة السائدة فيها مع قلة المعرفة باللغة العربية التي نزل بها القرآن الكريم لعدم الاهتمام لما صار الناس في هذه الأزمنة من قلة التوجيه إلى طلب العلم. وأصبح الأمر واجباً دينياً على رابطة العالم الإسلامي أن تبذل جهدها في ترجمة تفسير القرآن الكريم إلى لغة الهوسا ليعلم جميع المسلمين النفع من ذلك الجهد العميم. ويفسح لهم باباً في تعليم مبادئ الإسلام على ما أنزله الله به ييسر وسهولة فقمنا أولاً بترجمة تفسير الآيات في جزئين: جزء تبارك وجزء عم لأنهما أكثر ما يقرأ عند المبتدئين في الصلاة وغيرها. وبعد ذلك بعون الله تعالى أتممنا ترجمة تفسير القرآن كله في عام ١٩٧٩ م وقبل أن نبدأ كل سورة من سور القرآن حاولنا أن نبين موضوعها الرئيسي لما تضمنته السورة ليكون دليلاً للقارئ ومرشداً له لفهم السورة والآيات التي يقرأها والمناسبات فيها وأسباب تكرار القصص في السور. وبعد هذه الترجمة بعون الله تعالى سنقوم بترجمة بعض كتب التفسير إلى لغة الهوسا.

وفي هذه الترجمة التي أماننا يوجد ثلاثة أمور كلها مفيدة للقارئ: الأول دليل للقارئ لمعرفة أماكن الوقوف. والثاني جعلنا في آخر هذه الترجمة قاموساً لمعرفة معاني الكلمات وأماكنها في آيات المصحف. والثالث الفهارس على الترتيب الأبجدي. وهناك زيادات أخرى منها إرشاد القارئ إلى كيفية المدود وبيان أماكن الوقوف بالنسبة للحروف اللاتينية. ولقد قمنا بهذا العمل في خلال سبع سنوات وتم بعون الله تعالى ووجد قبولاً لدى الجميع في أول وهلة عند طباعتنا لهذه الترجمة.

وكما يعرف كل منا أن هذه الترجمة هي الترجمة الأولى من نوعها: إذا فلا بد لها من قراء على النحو التالي وذلك أنه سيوجد من يقرأها ليطلع على الأخطاء حتى يجد مكاناً للظعن فيها كما يوجد من يقرأها بحسن النية لتصحيح ما يراه غير مناسب. ومع ذلك فكلما قدم مساعدة لا يستهان بها وقد أصبح هذا العمل خيراً للأمة الإسلامية عامة ولي خاصة فآله تبارك وتعالى المسؤول أن يجازي الكل بخير وأن يصلح نياتنا لقبول الحق من أين جاءنا.

وأقدم شكري لمن قاموا بمساعدتنا في هذه الترجمة في مجال التصحيح وفي مجالات أخرى فمن هؤلاء الأشخاص أبو بكر عثمان الثالث (صكتو) والأستاذ أحمد بللو ابن والي ولاية كاسنا لما قام به من قراءة الترجمة وتصحيحها. والأستاذ محمد انوا ديكو ابن الحاج آدم باكو ديكو من بلد زاريا بما قدمه من مساعدة جلية في قيامه بقراءة الترجمة وتصحيح الأخطاء وجعل في آخر الكتاب القاموس للكلمات لتسهيل الحصول على معاني الآيات والكلمات. لقد قام بهذا العمل الجليل في مدة ستين. جزاه الله خيراً في الدنيا والآخرة.

وأخيراً نسأل الله أن يجعل عملنا هذا جميعاً خالصاً لوجهه الكريم ويفخر لنا جميعاً ويكون عملنا هذا دليلاً على إعلاء كلمة الله ونشر دينه في هذه البلاد (غربي أفريقيا) ويجزيانا في الدنيا والآخرة ويجعل الجنة مأوانا مع الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصدّيقين والشهداء والصالحين.

آمين.

أبو بكر محمود جومي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Gabatarwa

Yabo da godiya su tabbata ga Allah Mai girma, Mai rahama, Mai jin kai, Ubangijin halittu, Wanda Ya aiko shugabanmu Muhammad, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da littafinSa mai bayani domin ya shiryar da mutane da aljannu game da shi. Wanda ya karbi kiransa ya yi aiki da abin da ya kawo masa, shi ne mai arziki a duniya da Lahira, kuma wanda ya kafirce masa, ga bin son zuciyarsa, shi ne tābāb̄be.

Bayan haka, lokacin da ya zamana adadin Musulmi na karuwa kullum a kasarmu, Afirka Ta Yamma, karuwa mai tsananin yawa, kuma mafi yawan Musulminta suna magana da harshen Hausa ne, kuma ba kowane Musulmi ke iya koyon Larabci ba, saboda halayen da duniya take ciki yanzu, Kungiyar Rābidatul Ālam el-Islāmī ta ga ba makawa ga bukatar a yi tarjamar ma'anonin Alkur'ani mai girma da littafan addini na Larabci, a cikin harshen Hausa, don amfanin ya hada dukan Musulmi, su koyi addininsu kamar yadda Allah Ya saukar da shi, don su sami babban rabo.

Mun fara tarjamar tun farko da juzu'i na ɗaya na Tabaraka da Amma, domin shi ne mafi yawan mutane ke tsayawa a kai don karatun sallarsu. Da sannu, kuma da yardar Allah, muka kammala tarjamar Alkur'āni gaba ɗaya, wanda aka wallafa shi cikin 1979.

A kowane farkon sura ana bayar da tafaitaccen bayanin abin da ta kunsu ko take karantarwa domin mai karatu ya ji sauƙin gane ma'anonin ayoyin surar da dangantakarsu.

In Allah Ya so za mu bi bayan wannan da tarjamar littafan tafsirai cikin harshen Hausa.

A wannan wallafar an sami ƙarin abubuwa uku: akwai jagora ga mai karatu, inda aka yi bayanin ina ake tsayawa. Sai kuma ƙaramin ƙamus ɗauke da kalmomin da ke bukatar fassara. Abu na uku shi ne fihirisa cikin tsarin abacada.

Kamar yadda aka yi a shiri na farko, a wannan ma an ci gaba da nuna alamar jan sauti a ajamin boko.

Bayan shekara bakwai na hidimar bugawa ta farko, wannan aiki ya sami karbuwa ga hannun mutane, kuma sun ba da taimako mai yawa wajen gyara shi zuwa ga wannan matsayi. Akwai wanda ya karanta da niyyar alheri, kuma akwai wanda ya karanta da niyyar sūka, amma su duka sun gamu a kan abin da ya zama alheri ga Musulmi. Allah Ya sāka ma dukansu da alheri.

Akwai mutane da dama da suka taimaka wajen shirya tarjamar nan. Da farko dai muna mika godiyarmu don goyon bayan da muke samu daga Abubakar III (Sokoto). Sai kuma Malam Ahmad, ɗan Wālin Katsina, Malam Bello, wanda ya taimaka ƙwarai da karanta abin da ya sawwaka.

Malam Inuwa Diko, ɗan Alhaji Adamu B. Diko na Zaria, ya ɗauki nauyin tsara dukan wannan aiki a cikin layi kuma ya tsara jagorar karatu, ƙamus da fihirisa don taimakon mai karatu ga fahimtar kalmomi masu wuya da neman ayoyin da suka shafi hukunce-hukunce dabam-dabam a cikin surori dabam-dabam ta hanya mai sauƙi. Ya ɗauki nauyin wannan aiki a cikin shekara biyu. Allah Ya sāka masa da irin sakamakon waɗanda suka tsayu ga aiki na gina addinin Allah.

Muna fata Allah Ya karbi aikinmu gaba ɗaya, ya zama sanadin ɗaukakar addinin Musulunci a wannan ƙasa, mu kuma Ya saka mana da alheri, mu da duk wanda ke yin aiki domin Allah. Allah Ya sa aikinmu ya zama sanadin shigarmu Aljanna, a Lahira, tare da manyan mutanen da Ya yi wa ni'ima, daga Annabawa da siddikai da shuhada'u da kuma salihai.

Amin.

Abubakar Mahmud Gumi

مصحف الملك عبدالعزيز

هذا المصحف الشريف وترجمته معانيه هدية من خادم الحرمين الشريفين الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

**ALKUR'ĀNI DA AKA BUGA CIKIN
MADĪNA GARIN MANZO.**

Wannan Alkur'āni Mai Girma Da Tarjamar Ma'anoninsa kyauta ne daga Mai kula da Masallatai biyu masu alfarma,
Sarki Fahd Dan Abdul Azeez.

Wuri Da Aka Tānada Musamman
Don Buga Alkur'āni Mai Girma Na
Sarki Fahad.

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
الضَّرِيطُ الْمُسْتَقِيمُ
عَلَيْهِمْ غَيْرُ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
وَلَا الضَّالِّينَ

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَتَبَ لَارِيبِ فِيهِ هُدًى

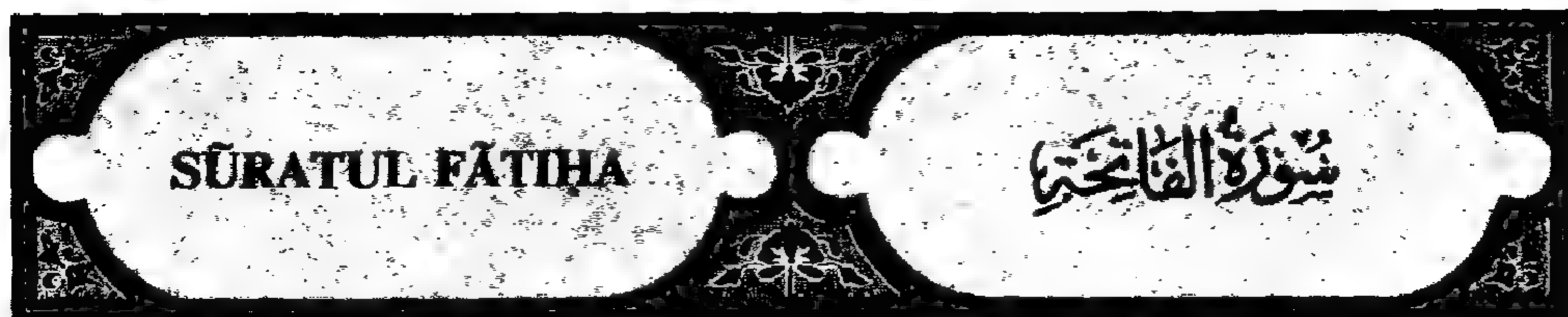
لِّلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ

إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ

هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

Āyōyinta 7 ne. Ana kiran ta Uwar Littafi dōmin ta tāra ilmin da yake a cikin Alkur'āni a dunkule. Basmala a cikinta take ga kirā'ar Asim, ruwāyar Hafs, amma banda ga kirā'ar Warsh.

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

2. Godiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin halittu;

3. Mai rahama, Mai jin kai;

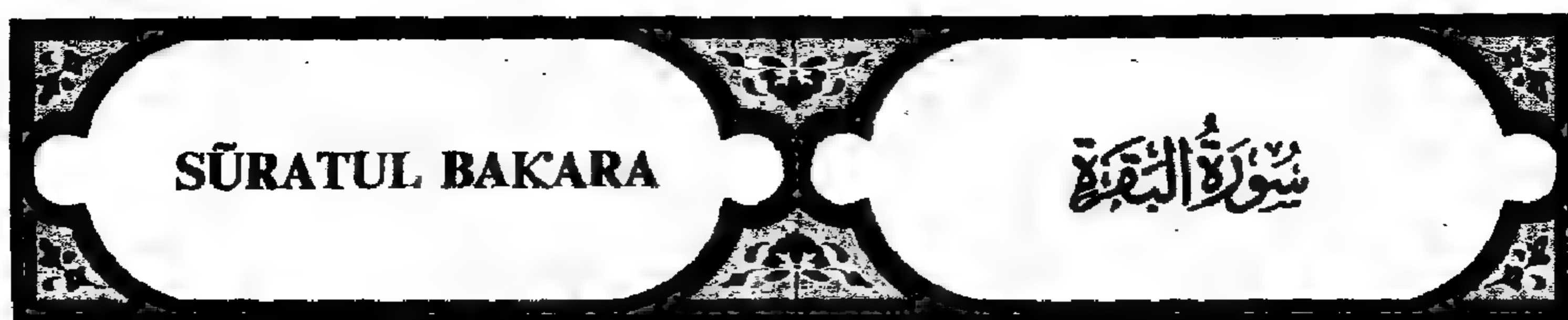
4. Mai nuna Mulkin Rānar Sakamako.

5. Kai muke bauta wa, kuma Kai muke neman taimakonKa.

6. Ka shiryar da mu ga hanya madaidaiciya,

7. Hanyar wadanda Ka yi wa ni'ima, ba wadanda aka yi wa fushi ba, kuma ba batattu ba⁽¹⁾.

(1) Da cewa Ubangijin halittu ya tara ilmin taubidi na Ilāhiyya da Rububiyya, Mai rahama ya tāra dukan rahamar dūniya da rāyarwa da matarwa da ciyarwa da shāyarwa da tufatarwa. Mai jin kai yā tāra ni'imar dūniya mai dōgēwa zuwa Lāhira kamar īmāni da na Lāhira. Mai mallaka ko Mai nūna mulkin rānar sakamako, yā haɗa dukan wa'azi. Kai muke bautā wa kuma Kai muke nēman taimako, ya tāra tauhīdin Ilāhiyya da ibāda amaliyya ko fauliyya. Hanya madaidaiciya, tā haɗa dukan shari'a da hukunce-hukunce. Wadanda aka yi wa ni'ima, yā tāra dukan tārihin mutānen kirki. Wadanda aka yi wa fushi, yā tāra dukan tārihin māsū tsaurin kai. Batattu, yā tāra tārihin dukan mai aiki da jāhilci ko bata.

Tana karantar da kira zuwa ga addīni da yadda ake ginin s̄abuwar al'umma daga mutāne daban-daban, na Jāhiliyya.

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. Wancan ne Littāfi, bābu shakka a cikinsa, shiriya ne ga m̄asu takawa.⁽¹⁾

3. Wadanda suke yin Īmāni game da gaibi, kuma suna tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzuta su suna ciyarwa;

4. Kuma wadanda suke yin Īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka saukar daga gabāninka, kuma game da Lāhira suna yin yakīni.

5. Wadannan suna kan shiriya, daga Ubangijinsu, kuma wadannan su ne m̄asu cin nasara.

(1) Yā sifanta Littāfi; watau Alkur'āni da kamāla ya ce “wancan” maimakon “wannan” dōmin m̄asu son su yi aiki da shi, su ne m̄asu takawa. Takawa na da sharuḍḍa biyu, su ne Īmāni da aiki da abin da manzancin Annabi Muhammadu ya kunsu. Sa'an nan mutāne a farkon Musulunci ko a inda Musulunci yake s̄abo, sun kasu kashi huḍu. Kashi na farko sū ne m̄asu takawa wadanda aka faḍi sifōfinsu a nan.

6. Lalle ne, waɗanda suka kā-firta⁽¹⁾ daidai ne a kansu, shin kā yi musu gargadi kō ba ka yi musu gargadi ba, ba zā su yi īmāni ba.

7. Allah Ya sa hātimi a kan zu-kātansu, da a kan jinsu, kuma a kan ganin su akwai wata yāna; kuma suna da wata azāba mai girma.

8. Kuma akwai daga mutāne wanda⁽²⁾ yake cewa: “Mun yi īmāni da Allah kuma da Yinin Lāhira,” alhāli kuwa sū bā mūminai ba.

9. Suna yaudarayya da Allah da waɗanda suka yi īmāni, alhāli bā su yaudarar kōwa fāce kansu, kuma bā su sakankancēwa!

10. A cikin zukātansu akwai wata cūta; sai Allah Ya kāra musu wata cūta, kuma suna da azāba mai raɗaɗi sabōda abin da suka kasance suna yi na kārya.

11. Kuma idan aka ce musu: “Kada ku yi barna a cikin kasa,” sukan ce: “Mū māsu kyautatawa kawai ne”!

12. To, lalle ne su, sū ne māsu barna, kuma amma bā su sansan-cewa.

13. Kuma idan aka ce musu: “Ku yi īmāni kamar yadda mutāne

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ
أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى
أَبْصَارِهِمْ غَشْوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ
إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا
إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ

(1) Kashi na biyu daga cikin jama'a sū ne kāfiran da suka dōge a kan kāfircinsu, bābu wani gisshi kuma Allah Yā san bā zā su musulunta ba.

(2) Kashi na uku su ne munāfukai da suka bayyana Musulunci da bāki amma zūciyarsu tanā a kan kāfirci.

suka yi ĩmāni”, sukan ce: “Zā mu yi ĩmāni ne kamar yaddā wāwāye suka yi ĩmāni?” — To, lalle ne su, sū ne wāwāye, kuma amma bā su sani.

14. Kuma idan sun haɗu da waɗanda suka yi ĩmāni, sukan ce: “Mun yi ĩmāni.” Kuma idan sun wōfinta zuwa ga shaidānunsu,⁽¹⁾ sukan ce: “Lalle ne, muna tāre da ku: Mu māsu izgili kawai ne.”

15. Allah Yana yin izgili⁽²⁾ gare su kuma Yana taimakon su a cikin batarsu, suna dīmuwa.

16. Waɗannan su ne waɗanda suka sayi bata da shiriya, sai fataucinsu bai yi rība ba, kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

17. Misālinsu⁽³⁾ shi ne kamar misālin wanda ya hūra wuta, to, a lōkacin da ta haskake abin da yake gēfensa (na abin tsōro), Allah Ya tafi da haskensu, kuma Ya bar su a cikin duffai, bā su gani.

18. Kurāme, bēbāye, makāfi, sabōda haka bā su kōmōwa.

قَالُوا اتَّوَمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ
السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

وَإِذَا الْقُوَاذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا
خَلَّوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ
مُسْتَهْزَءُونَ ﴿١٤﴾

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا
رَبِحَتْ بِحَرَّتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا
أُضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ
وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

صُمُّ بِكُمْ عَمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

(1) Kashi na huɗu su ne Yahudāwa waɗanda suke sun san gaskiyar annabcin Muhammadu da manzancinsa, amma hāsada ta hana su su bi shi, sunā kōkārīn bāta abin da ya zo da shi ta hanyar jēfa shibhōhi a ciki, dōmin su kange mutāne daga shigarsa. Sabōda haka aka ce musu shaidānu. Duk wanda ya san gaskiya amma kuma ya yi girman kai daga binta, to, shi ne shaidān, daga aljannu kō daga mutane.

(2) Allah Yanā mayar masu da sakamakon izgilinsu.

(3) Allah Yā bayyana misālin munāfuki da misālai biyu, na farko, kamar mutum a cikin duhu, yanā kēwaye da abūbuwan ban tsōro bai sani ba, sai ya hūra wuta, ta yi haske ya ga abūbuwan na ban tsōron sa'an nan wutar ta mutu, ta bar shi a cikin duhu, sai tsōron ya hauhawu a kansa. Haka munāfuki yake a bāyan ya yi ifrāri da Musulunci, a kullum yanā cikin tsōron abin da zā a ce a kansa. Ana sifanta hasken wuta da hasken ĩmāninsa. Bayan hasken ya tafi, sai ya zama kurma, bēbe, makāho, sabōda haka bā ya māgantawa.

19. Ko kuwa kamar girgije mai zuba⁽¹⁾ daga sama, a cikinsa akwai duffai da tsāwa da walkiya: Suna sanyāwar yātsunsu a cikin kunnuwansu daga tsāwarwakin, dōmin tsōron mutuwa. Kuma Allah Mai kēwayewa ne ga kāfirai!

20. Walkiyar tana yin kusa ta fizge gannansu, ko da yausha ta haskakā musu, sai su yi tafiya a cikinta, kuma idan ta yi duhu a kansu, sai su yi tsaye. Kuma dā Allah Yā so, sai Ya tafi da jinsu da gannansu. Lalle ne Allah a kan dukan kōme Mai ikōn yi ne.

21. Yā kū mutāne! Ku bauta⁽²⁾ wa Ubangijinku, Wanda Ya halicce ku, kū da waɗanda suke daga gabāninku, tsammāninku, ku kāre kanku!

22. Wanda Ya sanya muku kasa shimfida, kuma sama gini, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fitar da abinci daga 'ya'yan itāce game da shi, sabōda ku. Sabōda haka kada ku sanya wa Allah wasu kīshiyōyi, alhāli kuwa kuna sane.

23. Kuma idan kun kasance a cikin shakka daga abin da Muka

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ
وَبَرْقٌ يَّجْعَلُونَ أَصْنَعَهُمْ فِي أَيَّامِهِم مِّنَ الصَّوْغِ
حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطِفُ أَبْصَرَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ
مَشْوَافِهِ إِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ إِنَّا اللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ
رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا فَأْتُوا

(1) Misāli na biyu munāfukai sunā kamar matafa a cikin jēji da dare, ruwa kuma ya same su a cikin duhu, ba su iya mōtsāwa sai da walkiya, watau āyar da suke so, kuma ga jin tsōron tsāwa; watau bayānin halāyensu a cikin Alkur'āni, bā su son su ji, har sunā sanya kānun yātsunsu sunā tōshe kunnuwansu, dōmin kada su ji. Ganin ido da basīra da jin kunne da na hankali duk ɗaya suke, Allah Yana iya karɓe su ya bar su a cikin ɗimuwa.

(2) Bāyan ya gama faɗin kasusuwan mutāne da siɓōfinsu, sai kuma ya kira su gabā ɗaya zuwa ga bauta Masa, Shi kaɗai. Ma'anar bauta Masa Shi kaɗai, kōwa ya ajiye al'āɗarsa, ya koma ga hukuncin Allah kawai; umurni kō hani. Wanda ya bi wani hukunci na al'āɗarsa, ya bar abin da Allah Ya ce, to, shi ya sanya wa Allah kishiya ke nan.

sassaukar ga BāwanMu, to, ku zō da Sūra guda daga misalinsa (Alkur'āni). Kuma ku kirāwo shai-dunku,⁽¹⁾ baicin Allah, idan kun kasance māsu gaskiya.

24. To, idan ba ku aikata (kāwo Sura) ba, to, bā zā ku aikata ba. Sabōda haka ku ji tsōron Wuta wadda makāmashinta mutāne da duwātsu ne, an yi tattalinta dōmin kāfirai.

25. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, cēwa lalle ne, suna da gidājen Aljanna, kōramu nā gudāna daga karka-shinsu. Ko da yausha aka arzuta su da abinci daga wasu 'ya'yan itāce daga gare su,⁽²⁾ sai su ce: "Wannan shi ne aka arzuta mu da shi daga gabānin haka." Kuma a jē musu da shi yana mai kama da jūna. Kuma sunā da, a cikinsu, mātān aure māsu tsarki, kuma su, a cikinsu madaw-wama ne.

26. Lalle ne, Allah bā Ya jin kunyar Ya bayyana wani misāli, kōwane iri ne, sauro da abin da yake bisa gare shi. To, amma waɗanda suka yi imāni, sai su san cewa lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinsu, kuma amma waɗanda suka kāfirta, sai su ce: "Mēne ne

سُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ، وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ
اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي
وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أَن لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رِّزْقًا قَالُوا
هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا
وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

﴿٢٦﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَن يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا
بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا
فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ
كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا

(1) Gumākanku su taimake ku kēra sura mai kama da Alkur'āni wajen fasāha da tsāri da kāwo asirai. An ce wa gumaka shaidu dōmin sunā cēwa su ne za su yi musu shaida a Rānar Kiyāma, kuma su cēce su, kuma ko da yausha suna tāre da su.

(2) Gōnaki kō gidājen Aljanna.

Allah Ya yi nufi da wannan⁽¹⁾ ya zama misāli?" Yana batar da wasu māsū yawa da shi, kuma Yana shir-yar da wasu māsū yawa da shi, kuma bā Ya batarwa da shi fāce fasikai.

27. Wadanda suke warware alkawarin Allah daga bāyan kulla shi, kuma su yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi a sādā, kuma suna barna a cikin ƙasa, wadannan sū ne māsū hasāra.

28. Yaya kuke kāfirta da Allah, alhāli kuwa kun kasance matattu sa'an nan Ya rāyar da ku, sa'an nan kuma Ya matar da ku, sa'an nan kuma Ya rāya ku, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

29. Shi ne Wanda Ya halitta muku abin da ke a cikin ƙasa gaba daya, sa'an nan kuma Ya dai-daita⁽²⁾ zuwa sama sa'an nan Ya aikata su, sammai bakwai. Kuma Shi ga dukan kōme Masani ne.

30. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinka Ya ce ga malā'iku: "Lalle ne, Ni Mai sanya wani halīfa ne a cikin ƙasa," suka ce: "Ashe, zā Ka sanya a cikinta, wanda zai yi barna a cikinta, kuma ya zubar da jinainai, alhāli kuwa mu, muna yi Maka tasbihi game da gōde Maka,

مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ، كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ،
كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ
وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ
وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا
فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
ثُمَّ إِلَيْهِ تَرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ
سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي
الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ
فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

(1) Misāli da kamar mātān Aljanna māsū tsarki. Ba mātā ba kō da sauro ko abin da ya fi, kō ya kasa sauro, to, akwai hikima a cikin halittarsa, wadda zā ta jāwo hankalin mai hankali ga ĩmāni da Allah sabōda ita.

(2) Ya daidaita, watau Yā yi nufi; "sa'an nan" yanā amfānar da jēranta aiki bā jerantar nufi ba, dōmin sifōfin Allah dukansu, bā fāraru ba ne.

kuma⁽¹⁾ muna tsarkakewa gare Ka” Ya ce: “Lalle ne Ni, Na san abin da ba ku sani ba.”

31. Kuma Ya sanar da Ādam sūnāye dukansu, sa'an nan kuma ya gitta su a kan malā'iku, sa'an nan Ya ce: “Ku gaya Mini sūnāyen waɗannan, idan kun kasance māsu gaskiya.”

32. Suka ce: “Tsarki ya tabbata a gare Ka! Bābu sani a gare mu fāce abin da Ka sanar da mu, lalle ne Kai, Kai ne Masani, Mai hikima.”

33. Ya ce: “Ya Ādam! Ka gaya musu sūnāyensu.” To, a lōkacin da ya gaya musu sūnāyensu, (Allah) Ya ce: “Ashe, ban ce muku⁽²⁾ ba, lalle Ni, Inā sane da gaibin sammai da ƙasa, kuma (Inā sane da) abin da kuke bayyanāwa da abin da kuka kasance kuna bōyewa?”

34. Kuma a lōkacin da Muka ce ga malā'iku: “Ku yi sujada ga Ādam,” sai suka yi sujada, fāce Iblīs a ya ƙi, kuma ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

35. Kuma Muka ce: “Ya Ādam! Ka zauna, kai da mātarka a Al-janna, kuma ku ci daga gare ta, bisa waɗāta, inda kuke so, kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai.”

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

قَالَ يَتْلُوا آيَاتِ اللَّهِ أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

وَقُلْنَا يَتْلُوا آيَاتِ اللَّهِ أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٥﴾

(1) Malā'iku sun yi tambaya ne irin ta mai nēman ya rinjāyi mai jāyayya da shi ga nēman hāliftaka a kan ƙasa. Sun san hālāyen jinn da bunn waɗanda suka fāra zama a kan ƙasa suka yi ɓarna da zubar da jini.

(2) Wannan ƙissa ta nūna cēwa shūgabanci da ilmi ake yin sa, bā da yawan ibāda wadda mutum yake kēbanta da yin ta ba. Dōmin an nūna wa malā'iku fīfitar Ādam a kansu da ilmi, bā da ibāda ba. Kuma da wannan sifa zai zama Halīfa, kō dā Iblis bai fitar da shi ba, daga cikin Aljanna, zai fīta ta wata hanya dōmin zartar da hukuncin Allah.

36. Sai Shaidan ya talālābantar da su daga barinta, sai ya fitar da su daga abin da suka kasance a cikinsa. Kuma Muka ce: “Ku sauka, sāshenku, nā maḳiyi ga sāshe, kuma kuna da, a cikin ƙasa, matabbata da jin dāḍi zuwa ga wani lōkaci.”

37. Sai Ādam ya karḅi wasu kal-mōmi daga Ubangijinsa, sabōda haka Ya karḅi tūba a kansa. Lalle ne Shi, Shī ne Mai karḅar tūba, Mai jin ƙai.

38. Muka ce: “Ku sauka daga gare ta gabā ḍaya. To, imma lalle shiriya ta je muku daga gare Ni, to, wanda ya bi shiriyaTa, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.”

39. “Kuma waḍanda suka kā-firta, kuma suka ƙaryata game da āyoyinMu, waḍannan sū ne abōkan Wuta; sū a cikinta madawwama ne.”

40. Yā Banī Isrāʾīla⁽¹⁾! ku tuna niʾimāTa, wadda Na niʾimta a kanku, kuma ku cika alkawarīNa, In cika muku da alkawarinku. Kuma Ni, ku ji tsōroNa.

41. Kuma ku yi īmāni da abin da Na saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, kuma kada ku kasance farkon kāfiri game da

فَازِلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ
وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَنْفَرٌ وَمَتَّعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَنَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَتٍ قَنَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي
هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يَبْنَیٰٓ اِسْرَءِیْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِیَ الَّتِیْ اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ
وَاَوْفُوا بِعَهْدِیْ اَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَاِتِیْٓیْ قَارِعٰهُنَّ ﴿٤٠﴾

وَاٰمِنُوْا بِمَا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا
تَكُوْنُوْا اَوَّلَ كٰفِرٍۭ بِهِۦ وَلَا تَشْتَرُوْا بِآبَتِیْ ثَمٰنًا قَلِيْلًا

(1) Bāyan kiran mutāne gabā ḍaya zuwa ga addinin Musulunci, sai kuma ya kēbance Yahūdu da kira zuwa ga addinin, dōmin sun bambanta da sauran kāfirai, sabōda ilminsu ga gaskiyar Musulunci. Yā gabata cēwa jamaʾar, kashi huḍu ce; mūminai, da kāfiran Lārabāwan da bā zā su musulunta ba, da munāfukai da Yahūdu. Ya kira Yahūdu da Bani Isrāʾīla, dōmin Ya tunātar da su, cēwa anā kiransu ne zuwa ga addini irin na ubansu Yaʾakūbu bāwan Allah.

shi. Kuma kada ku sayi 'yan kudi kadan da āyōyiNa. Kuma ku ji tsōrōNa, Nĩ Kadai.

42. Kuma kada ku lulluƙe gas-kiya da ƙarya, kuma ku ɓōye gas-kiya, alhāli kuwa kuna sane.

43. Kuma ku tsayar da salla; kuma ku bāyar da zakka; kuma ku yi rukū'i tāre da māsū yin rukū'i.

44. Shin, kuna umurnin mutāne da alhēri, kuma ku manta da kanku alhāli kuwa kuna karatun Littāfi? Shin, bā zā ku hankalta ba?

45. Kuma ku nēmi taimako da yin hakuri, da salla: Kuma lalle ne ita, haƙiƙa, mai girma ce fāce fa a kan māsū tsōron Allah.

46. Waɗanda suka tabbata cēwa lalle ne su māsū haɗuwa ne da Ubangijinsu, kuma lalle ne sū zuwa gare Shi māsū kōmāwa ne.

47. Yā Banī Isrā'īla! Ku tuna ni'imāTa, wadda Na ni'imta a kanku, kuma lalle ne Ni, Na fīfita ku a kan tālikai.

48. Kuma ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) rai bā ya waɗatar da wani rai da kōme, kuma bā a karɓar ceto daga gare shi, kuma bā a karɓar fansa daga gare shi, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

49. Kuma a lōkacin da Muka tsittsīrar da ku daga mutanen Fir'au-na, suna taya muku mugunyar azā-ba, suna yayyanke dīyanku maza kuma suna rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangijinku.

وَإِنِّي فَأَتَّقُونَ ﴿٤١﴾

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ

وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ

الرَّكَعِينَ ﴿٤٣﴾

﴿٤٤﴾ أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ

وَأَنْتُمْ تَقُولُونَ لَكِنَّا قَدْ عَلِمْنَا أَنَّ

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ

إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٥﴾

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَقَوْنَ رَبِّهِمْ وَأَنْتُمْ إِلَيْهِ

رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾

يَبْنِي إِسْرَاءَ يَلْ أذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ

وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا

يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ

يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ

يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ

وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ

مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾

50. Kuma a lōkacin da Muka raba tēku sabōda ku, sai Muka tsīrar da ku, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna, alhāli kuwa kū, kuna kallo.

51. Kuma a lōkacin da Muka yi wa'adi ga Mūsa, dare arba'in, sa'an nan kuma kuka riki maraƙi daga bāyansa, alhāli kū, kuna māsu zālunci (da bauta masa).

52. Sa'an nan kuma Muka yāfe muku daga bāyan wancan, tsammāninku, kuna gōdēwa.

53. Kuma a lōkacin da Muka bai wa Mūsa Littāfi da Rarrabēwa, tsammāninku, kuna shiryuwa.

54. Kuma a lōkacin da Mūsa ya ce ga mutānensa: "Ya mutānena! Lalle ne ku, kun zālunci kanku game da rikonku maraƙin, sai ku tūba zuwa ga Mahaliccinku, sai ku kashe kanku. Wancan ne mafi al-hēri a gare ku a wurin Mahaliccinku. Sa'an nan Ya karbi tūba a kanku. Lalle ne Shi, Shi ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai."

55. Kuma a lōkacin da kuka ce: "Ya Mūsa! Bā zā mu yi īmāni ba dōminka, sai mun ga Allah bayyane," sabōda haka tsāwar nan ta kāmā ku, alhāli kuwa kuna kallo.

56. Sa'an nan kuma Muka tāyar da ku daga bāyan mutuwar ku, tsammāninku, kuna gōdēwa.

57. Kuma Muka sanya girgije ya yi inuwa a kanku, kuma Muka saukar da darɓa da tantabarun a kanku: "Ku ci daga māsu dāɗin abin da Muka arzuta ku." Kuma ba

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ
وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ نَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ أَخَذْنَا
الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ إِنِّي كُنْتُ ظَالِمًا
لِنَفْسِي أَنْ أَخَذْتُكُمْ بِالْعَجْلِ فَتُوبُوا إِلَيَّ
بَارِيكُمْ فَاقْبَلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ
بَارِيكُمْ فَنَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَمُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ
جَهْرَةً فَأَخَذْنَاكُمُ الضَّيْعَةَ وَأَنْتُمْ
تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَوَضَعْنَا عَلَىٰ كُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ
وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ

su zālunce Mu ba, kuma amma kansu suka kasance suna zālunta.

58. Kuma a lōkacin da Muka ce: “Ku shiga wannan alkarya. Sa’an nan ku ci daga gare ta, inda kuka so, bisa wadāta, kuma ku shiga kōfa kuna māsu tawālu’i, kuma ku ce: “Kāyar da zunubai” Mu gāfarta muku laifukanku, kuma za Mu kara wa māsu kyautatawa.

59. Sai waɗanda suka yi zālunci suka sāke magana watar wannan da aka ce musu, sabōda haka Muka saukar a kan waɗanda suka yi zālunci da azāba daga sama sabōda abin da suka kasance suna yi na fāsikanci.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā ya nēmi shāyarwa domin mutānensa, Muka ce: “Ka dōki dūtsen da san-darka.” Sai marmaro gōma sha biyu suka buɓɓuga, haḳiḳa, kowa-danne mutāne sun san wurin shansu. “Ku ci kuma ku sha daga arzikin Ubangijinku, kuma kada ku yi fasādi, a cikin kasa, kuna māsu barna.”

61. Kuma a lōkacin da kuka ce: “Ya Mūsā! Bā zā mu yi haḳuri ba a kan abinci guda. Sai ka rōka mana Ubangijinka, Ya fitar mana daga abin da kasa take tsirarwa daga ganyenta, da dumanta, da alka-marta, da wākenta, da albasarta.” Ya ce: “Kuna nēman musanya abin da yake mafi kaskanci da wanda yake mafi alhēri? Ku sauka wani birni (daga cikin birane), dōmin lalle ne, kuna da abin da kuka rōka”. Kuma Muka dōka musu wulākanci da talauci. Kuma

وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرَ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ وَسَتَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

﴿٦٠﴾ وَإِذْ أَسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ كُلُّوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦١﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْيطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مِمَّا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ

66. Muka sanya ta (mas'alar) azāba, dōmin abin da yake a gaba gare ta, da abin da yake a bāyanta, kuma wa'azi ga māsū takawa.

67. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce ga mutānensa: "Lalle ne, Allah Yana umurnin ku da ku yanka wata sāniya." Suka ce: "Shin, kana rikon mu ne da izgili?" Ya ce: "Ina nēman tsari ga Allah da in kasance daga jāhilai."

68. Suka ce: "Ka rōka mana Ubangijinka, Ya bayyana mana, mēce ce ita?" Ya ce: "Lalle ne Shi, Yana cewa: 'Lalle ne ita sāniya ce, bā tsōfuwa ba, kuma bā budurwa ba, tsattsaki ce a tsakānin wancan,' sai ku aikata abin da ake umurnin ku."

69. Suka ce: "Ka rōka mana Ubangijinka, Ya bayyana mana abin da yake launinta." Ya ce: "Lalle ne, Shi, Yana cewa: 'Ita wata sāniya ce fatsi, mai tsantsan launinta, tana faranta ran māsū kallo.'"

70. Suka ce: "Ka rōka mana Ubangijinka, Ya nūna mana abin da yake ita, lalle ne shānu suna yi mana kamā da jūna, kuma mū, idan Allah Yā so, haḳīka, māsū shiryuwa ne."

71. Ya ce: "Lalle ne Shi, Yana cewa: 'Ita wata sāniya ce, bā hō-rarra ba tana noman kasa, kuma bā ta shāyar da shūka, lāfiyayya ce, bābu wani sōfane a cikinta.'" Suka ce: "Yanzu kā zo da gaskiya." Sai suka yanka ta, kamar ba zā su aikata ba.

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَآبِينَ يَدِّهَا وَمَا خَلْفَهَا
وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ
تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ
بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا آدَعُ لَنَا رَبِّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ
فَاعْمَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا آدَعُ لَنَا رَبِّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْ نُهَا قَالَ
إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقِعٌ لَّوْنُهَا
تَسْرُ النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا آدَعُ لَنَا رَبِّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشْبَهُ
عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ
وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِئَ فِيهَا قَالُوا
إِنَّا نَحْنُ حَشِيتٌ بِالْحَقِّ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا
يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

72. Kuma a lōkacin da kuka yi kisan kai, kuka dinga tunkuda wa jūna laifi a cikinsa⁽¹⁾, kuma Allah Mai fitar da abin da kuka kasance kuna bōyēwa ne.

73. Sai Muka ce: “Ku dōke shi da wani sāshenta.” Kamar wancan ne Allah Yake rāyar da matattu, kuma Ya nūna muku āyōyinSa, tsammāninku, kuna hankalta.

74. Sa'an nan kuma zukātanku, suka kēkashe daga bāyan wancan. Sabōda haka suka zama kamar duwātsu ko mafi tsanani ga kēkashewa. Kuma lalle ne daga duwatsu, haḳīka, akwai abin da maremari suke buḅbuga daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḳīka, akwai abin da yake tsat-tsāgēwa har ruwa ya fita daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḳīka, akwai abin da yake fādōwa dōmin tsōron Allah, kuma Allah bai zama Gāfili ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَرَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ
مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بَعْضَهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَلمَوْتِ
وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ
أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ
مِنْهُ الْآنْهَارُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَشْقُقُ فَيَخْرُجُ
مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ
وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

(1) Asalin kissar, wani mutum ne mai arziki da yawa daga cikin Banī Isra'īla amma bā shi da magaji sai ḍan ḍan'uwansa. Sabōda ya yi gādo, sai ya kashe shi da dare, ya kuma ḍauke shi, ya aza shi a bākin kōfar wani mutum, a cikinsu. Da sāfiya ta wāye, sai suka tāshi dōmin su yi fada a tsakānin dangin wanda aka kashe da dangin wanda aka sāme shi a kōfarsu, sa'an nan suka hada ra'ayi ga su kai kāra ga Manzōn Allah, Mūsā. Suka isa gare shi, suka bā shi lābārin. Sai ya ce musu: “Lalle ne, Allah Yā ce: ‘Ku yanke wata sāniya.’” Dā sun yanke kōwace irin sāniya dā sai buḳātarsu ta biya musu, amma sai suka yi ta yin tambayōyi anā bā su amsa, kuma yana kāra yi musu wuya, har suka kai ga a sifanta musu sāniyar yāro mai ḍā'a ga uwarsa wadda aka ce, bā zā a sayar musu da ita ba sai da zināriya cike da fātarta kō daidai da nauyinta sau gōma. Bayan sun saye ta suka yanka ta sai Mūsā ya ce musu, su dōki wanda aka kashen nan da wani juzu'i nāta. Suka dōke shi da kashinta kō harshenta, sai ya tashi ya ce: “Wani ḍan ḍan'uwāna, ya kashe ni.” Sai suka kāma wanda ya yi kisar suka kashe shi. Tartibin Alḳur'ani ya yi ishāra da mas'alar tsaurin kan Banī Isra'īla da hikimar bin umurnin Allah, da īkon tāyar da matattu da gaskiyar wahayin annabāwa, da asiran da Allah Yake sanyāwa a cikin wasu abūbuwa dōmin su zama sanadi ga aukuwar wasu, da yadda Yake arzūta māsū yi Masa ḍā'a, da sauransu, duk a cikin kissa guda, ba da Yā ambaci tsārin asalinta ba. Tsarki yā tabbata ga Allah.

75. Shin fa, kuna tsammānin zā su yi ĩmāni sabōda ku, alhāli kuwa, haḳīka, wata kungiya daga gare su sun kasance suna jin maganar Allah, sa'an nan kuma su karkatar da ita daga bāyan sun gāne ta, alhāli sū, suna sane?

76. Kuma idan sun haḍu da waɗanda suka yi ĩmāni sukan ce: "Mun yi ĩmāni," kuma idan sāsh-ensu ya wōfinta zuwa ga sāshe, sukan ce: "Shin, kuna yi musu magana da abin da Allah Ya būda muku ne dōmin su yi muku hujja da shi a wurin Ubangijinku?" Shin fa, bā ku hankalta?

77. Shin, kuma bā su sanin cēwa lalle ne Allah Yana sanin abin da suke bōyēwa da abin da suke bayyanāwa?

78. Kuma daga cikinsu akwai ummiyyai, bā su da sanin Littāfi, fāce tātsūniyoyi, kuma sū bā kōme suke yi ba fāce suna yin zato.

79. To, bōne ya tabbata ga waɗanda suke rubūta littāfi da hannuwansu, sa'an nan kuma su ce wannan daga wurin Allah yake, dōmin su sayi kuḍi kaɗan da shi, san nan bone ya tabbata a gare su daga abin da hannayensu ke rubūtāwa, kuma bone ya tabbata a gare su daga abin da suke sanā'antāwa.

80. Kuma suka ce: "Wuta bā zā ta shāfe mu ba, fāce 'yan kwānuka ḳidāyayyu." Ka ce: "Ashe kun riḳi wani alkawari a wurin Allah, sa'an nan Allah ba zai sāba wa alkawarinSa ba, ko kuwa kuna faḍin abin da ba ku sani ba bisa ga Allah?"

﴿أَفَنظَمُونَ أَنْ تُوْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يَلْحَقُونَ بِهِ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ (٧٥)

وَإِذَا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِعَضُوبِهِمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا اتَّخَذُوا لَهُمْ سَمَاءً فَأْتِحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ لِيُحَاجُّوهُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ (٧٦)

أَوْ لَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ﴾ (٧٧)

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنَّهُمْ إِلَّا يَنْظُرُونَ﴾ (٧٨)

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾ (٧٩)

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَنْتِامَا مَعْدُودَةٌ قُلْ أَتَّخِذُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ تُخْلَفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (٨٠)

81. Na'am! Wanda ya yi tsiwur-wurin mūgun abu, kuma laifinsa ya kēwaye shi, to, wadannan su ne 'yan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

82. Kuma wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, wadannan 'yan Aljanna ne, sū a cikinta madawwama ne.

83. Kuma a lōkacin da Muka karbi alkawarin Banī Isrā'īla⁽¹⁾: Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah, kuma ga mahaifa ku kyautata, da mai zumunta da marāyu da mata-lauta, kuma ku fadī magana mai kyau zuwa ga mutāne, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, sa'an nan kuka jūya bāya, fāce kaɗan daga gare ku, alhāli kuwa kuna māsu bijirēwa.

84. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarinku; bā zā ku zubar da jininku ba, kuma bā zā ku fitar da kanku daga gidājenku ba; sa'an nan kuka tabbatar, alhāli kuwa kuna bāyar da shaida (a kanku).

85. Sa'an nan kuma, gā ku, yā wadannan! Kuna kashe kanku, kuma kuna fitar da wani ɓangare daga gare ku daga gidājensu, kuna taimakon jūna a kansu da zunubi

بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ
خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ
إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ
حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ
وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ
وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ
أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تُشْهِدُونَ ﴿٨٤﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ
وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ
تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِلَافَةِ وَالْعَدْوَانِ

(1) Tunātar da Banī Isrā'īla alkawurra gōma da Allah Yā yi da Mūsā a cikin Attaura a kansu. Na farko, bā zā su bauta wa kōwa ba fāce Allah. Na biyu kyautata wa iyāye da dangi da marāyu da matalauta. Na uku, fadīn magana mai kyau zuwa ga mutāne. Na huɗu, tsayar da salla. Na biyar, bāyar da zakka. Na shida, bā zā a kashe rai bābu hakki na shari'a ba. Na bakwai, bā zā a fitar da kōwa daga gidansa ba. Na takwas, bā zā a taimaki azzālumi a kan zāluncinsa ba. Na tara, idan abōkan gābā sun kāma wani daga cikinsu, su yi fansarsa. Na gōma, dā'a ga kōwane Manzōn Allah wanda bai sābā wa Taurata ba ga afīda.

da zālunci, kuma idan kāmammu suka je muku, kuna fansarsu, alhāli kuwa shī fītar da su, abin da aka haramta muku ne. Shin fa, kuna īmāni da sāshen Littāfin ne, kuma ku kāfirta da sāshe? To, mēne ne sakamakon wanda ke aikata wancan daga gare ku fāce wulāfanci⁽¹⁾ a cikin rāyuwar dūniya? Kuma a Rānar Kiyāma ana mayar da su zuwa ga mafi tsananin azāba. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

86. Wadannan su ne wadanda suka sayi rāyuwar dūniya da Lāhira, dōmin haka, bā zā a saukaka azāba ba daga kansu, kuma sū, bā a taimakonsu.

87. Kuma lalle ne, hakika, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun biyar daga bāyansa da wasu manzanni, kuma Muka bai wa Īsā dan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka karfafa shi da Rūhi mai tsarki.⁽²⁾ Shin fa, kō da yausha wani manzo ya je muku tāre da abin da rāyukanku bā su so, sai ku kangara, wani bangare kun karyata, kuma wani bangare kuna kashēwa?

88. Kuma suka ce: “Zukatanmu suna cikin rufi.” A’a, Allah Yā la’ane su, dōmin kafircinsu kaɗan kwarai suke yin īmāni!

وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أَسْرَىٰ تَقْدُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾

وَقَالُوا أَتُؤْمِنُونَ بِاللَّعْنَةِ الَّتِي لَعَنَ اللَّهُ بِكَفَرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

(1) Aiki da sāshen wasu abūbuwa na addini da barin wasu kāfirci ne mai wajabta wulāfanci a kan Musulmi.

(2) Rūhul Kuds; watau ran tsarki kō rai mai tsarki, shi ne Jibirilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Ya zauna tāre da Īsā inda duk yake sunā tāre. Āyōyin da aka bai wa Īsā sū ne rāyar da matattu da warkar da kutāre da makāfi da marasa lāfiya. Wannan ya sanya cēwa māsu da’awar bin sa suka fīto da aikin maristan, watau asibiti.

89. Kuma a lōkacin da wani Lit-tāfi daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da su, alhāli kuwa sun kasance daga gabānin haka suna fātar taimako⁽¹⁾ da shi a kan waɗanda suka kāfirta. To, a lōkacin da abin da suka sani ya je musu, sai suka kāfirta da shi. Sabōda haka la'anar Allah ta tab-bata a kan kāfirai.

90. Tir da abin da suka sayi rāyu-kansu da shi; watau su kāfirta da abin da Allah Ya saukar sabōda zālunci;⁽²⁾ kada Allah Ya saukar da falalarSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa. Sai suka kōmo da fushi game da wani fushi. Kuma ga kāfirai akwai azāba mai wulākan-tarwa.

91. Kuma idan aka ce musu: “Ku yi ĩmāni da abin da Allah Ya saukar.” Sai su ce: “Muna ĩmāni da abin da aka saukar a gare mu,” kuma suna kāfircēwa da abin da ke bāyansa, alhāli kuwa, shi ne gas-kiyar (da suka sani) mai gaskatawa ga abin da yake tāre da su (na Attaura). Ka ce: “To, don me kuke kashe annabāwan Allah gabānin wannan, idan kun kasance māsū bāyar da gaskiya?”⁽³⁾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا
مَعَهُمْ وَكَانُوا مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ
كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ
فَلَعَنَهُ اللَّهُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

بِئْسَمَا أَشْتَرُوا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَغْيًا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ فَبَاءُوا بِغَضَبٍ
عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا
وَرَاءَهُ ۚ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ ۗ قُلْ فَلِمَ
تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِن قَبْلُ إِن كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

(1) Sunā cēwa idan Annabin ƙarshen zāmaninsa ya zo, zā su yāƙi kāfiran Lārabāwa da shi. Sunā zaton a cikinsu zai bullo. Sai ya fito a cikin Lārabāwan.

(2) Bisa ga zālunci, watau hāsada. Sun yi hāsadar Allah Ya saukar da abin da Yake so na falalarSa a kan wanda Yake so, shi ne Muhammadu, a cikin Lārabāwa.

(3) Waɗannan annabāwan da kuka kashe ko kuka faryata a cikinku suke, kū ne aka saukar wa da abin da aka bā su, sabōda haka da'awarku ta cēwa kunā ĩmāni da abin da aka saukar muku farya ce.

92. Kuma lalle ne, haḳīka, Mūsā ya zo muku da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuka riḳi maraḳi⁽¹⁾ daga bāyansa, alhāli kuwa kuna māsu zālunci.

93. Kuma a lōkacin da Muka riḳi alkawarinku, kuma Muka ḍaukaka⁽²⁾ dūtse a bisa gare ku, (Muka ce:) "Ku riḳi abin da Muka kāwo muku da ḳarfi, kuma ku ji." Suka ce: "Mun ji kuma mun ḳi." Kuma aka zuba son maraḳin a cikin zukatansu sabōda kāḳircinsu. Ka ce: "Tir da abin da īmāninku yake umurnin ku da shi, har idan kun kasance māsu īmāni!"

94. Ka ce: "Idan Gidan⁽³⁾ Lāhira ya kasance sabōda ku, a wurin Allah, kēbe bā da sauran mutāne ba, to, ku yi gūrin mutuwa, idan kun kasance māsu gaskiya."

95. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada, sabōda abin da han-nayensu, suka gabātar. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

96. Kuma lalle ne, zā ka sāme su mafiya kwaḍayin mutāne a kan rāyuwa, kuma sū ne mafiya

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ

ثُمَّ أَخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ

وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ

الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ

وَأَسْمِعُوا قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا

فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ

قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ

إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ

خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾

وَلَنَجْذِثَّهُمْ أَهْرَاصَ النَّاسِ عَلَىٰ حَيَوةٍ وَمِنْ

(1) Riḳo a nan ma'anarsa bauta wa; watau kōmāwa ga maraḳi da ibāda, ku bar Allah, bāyan Musa ya nuna muku āyōyin Allah, yana ḳāra ḳaryata maganarku, ta cēwa kunā yin īmāni da abin da aka saukar muku kawai. Dā kunā yin īmāni da abin da aka saukar muku, dā waḍannan abubuwa ba su auku ba daga gare ku.

(2) A lōkacin da aka bā su Taurata sai suka ḳi aiki da ita, sai da aka bambari dutse aka ḍaukaka shi sama a kansu, idan ba su yi aiki da ita ba ya fādā a kansu. Sai suka karba, sa'an nan daga bāya kuma suka warware dōmin haka Ya ce: "Suka ce: 'Mun jiya kuma mun ḳiya.'" Hāsali dai Yahūdu sun ḳi aiki da Littāfinsu, Attaura.

(3) Ya shiga bāyanin rūḍuwar Yahūdu, da alfahari da iyāye, ya sanyā su har suka gina ransu, cēwa sū ne mafifitan mutāne a wurin Allah.

kwadayin rāyuwa daga waɗanda suka yi shirka. Dayansu yana son dā zā a rāyar da shi shēkara dubu, kuma bā ya zama mai nīsantar da shi daga azāba dōmin an rāyar da shi. Kuma Allah, Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

97. Ka ce: Wanda ya⁽¹⁾ kasance maḳiyi ga Jibirīlu, to, lalle ne shi ya saukar da shi a kan zūciyarka da izinin Allah, yana mai gaskatāwa ga abin da yake gaba gare shi, kuma da shiriya da bishāra ga mūminai.

98. Wanda ya kasance maḳiyi ga Allah da malā'ikunSa da manzan-ninSa, da Jibirīla da Mikā'ila, to, lalle ne, Allah Maḳiyi ne ga kāfirai.

99. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun saukar, zuwa gare ka, āyōyi bay-yanannu, kuma ba wanda yake kā-firta da su fāce fāsikai⁽²⁾.

100. Shin, kuma a kō da yausha suka kulla wani alkawari, sai wani ɓangare daga gare su ya yi jīfa da shi? Ā'a, mafi yawansu bā su yin īmāni.

101. Kuma a lōkacin da wani manzo (Muhammadu) daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da su, sai wani ɓangare daga waɗanda aka bai wa

الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفٌ
سَنَةً وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزَجَةٍ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ
وَاللَّهُ بِصِيرِ بَعْمَالِهِمْ عَلِيمٌ ﴿٩٦﴾

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ
عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ
فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾

أَوْ كَلَّمَآ عَاهِدًا وَعَاهِدًا بَيْنَهُمَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ بَشَّرَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ

(1) Mai kin gaskiya kullum yanā nēman dalīlin da zai kāma ya zama wani uzuri a gare shi wajen kin aiki da gaskiyar. Yahūdu sunā cēwa bā su son Jibirila dōmin shi ne ake aikōwa da azāba, yā halakar da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Lūdu, sunā nufin su ki abin da ya kāwo wa Annabi na Alkur'āni.

(2) Wannan āya tana umurnin bin Alkur'āni da aiki da shi kamar yadda āyōyin da ke bin ta suke hana barin aiki da shi dōmin a kōma ga son zūciya kamar sihiri da surkulle waɗanda yake bin su kāfirci ne.

Littāfi, suka yar da Littāfin (Alkur'ānīn) Allah a bāyan bāyan-su, kamar dai sū ba su sani ba.

102. Kuma suka bi abin da Shaidānu⁽¹⁾ ke karantawa a kan mulkin Sulaimānu, kuma Sulaimānu bai yi kāfirci ba, kuma Shaidānun, sū ne suka yi kāfirci, suna karantar da mutāne sihiri da abin da aka saukar da shi a kan malā'iku biyu a Bābila, Harūta da Mārūta. Kuma ba su sanar da kōwa ba fāce sun ce: "Mū fitina kawai ne, sabōda haka kada ka kāfirta." Suna nēman ilmin abin da suke rarrabēwa tsakānin mutum da mātarsa da shi daga gare su. Kuma su (māsu yin sihirin) ba su zama māsu cūtar da kōwa da shi ba, fāce da iznin Allah. Kuma suna nēman ilmin abin da yake cūtar da su, kuma bā ya amfaninsu. Kuma lalle ne, hakika, sun sani, tabbas, wanda ya

ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَنَ
وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَنُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ
كَفَرُوا يَعْلَمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ
عَلَى الْمَلَائِكَةِ إِلَّا بِالْهَرُونَ وَمُرُوتَ
وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ
فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا
مَا يُفَرِّقُونَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ
بِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ خَلْقٍ وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ

(1) Shaidan shi ne dukan wanda ya san gaskiya kuma ya fi yin aiki da ita, mutum ne kō aljani. Sabōda haka a nan anā nufin miyagun malamai māsu dauke mutāne daga abin da Allah Ya saukar musu na addini zuwa ga abin da suke so dōmin su cūce su. Hanyar dauke mutāne daga addinin gaskiya ita ce a wajen jingina magana ga wani mutum sālihi wanda aka yarda da shi a bāyan yā mutu kamar Sulaimanu, kō kuma a jingina ta ga wanda bā zā a iya tambayarsa ba kamar malā'iku. A wannan āyā an jingina asalin sihiri ga Sulaimānu aka ce da sihiri ya kai ga mulkinsa, kuma aka ce asalin sihirin nan ilmi ne daga Allah Ya saukar da shi ta kan wasu mala'iku biyu wadanda suke a garin da ake ce wa Bābila a Kasar Irak, anā kiransu Hārūta da Mārūta wadanda suke, kāfin su gaya wa mai nēman ilmin sihirin daga gare su abin da yake so, sai sun yi masa gargadi da cewa: "Kada ka yi kāfirci," sa'an nan su gaya masa abin da suke iya raba miji da mātā da shi na sihiri. To, Allah Yā farkar da mu cēwa Sulaimānu bai yi sihiri ba, dōmin yin sihiri kāfirci ne. Sū mālaman māsu fadin haka, sū ne suka yi kāfirci. Mai aiki da sihiri bai cūtar kōwa sai da iznin Allah. Nēman saninsa cūta ne, bābu wani amfani.

saye shi, bã ya da wani rabo a cikin Lâhira. Kuma tir da abin da suka sayar da râyukansu da shi, dã sun kasance suna sani.

103. Kuma dã lalle ne sũ, sun yi ĩmani, kuma sun yi takawa, hakĩka, dã sakamako daga wurin Allah shi ne mafi alhẽri, dã sun kasance suna sani.

104. Yã kũ wadanda suka yi ĩmãni! Kada ku ce: ‘Rã’inã’,⁽¹⁾ kuma ku ce: ‘Jinkirtã manã’, kuma ku saurara. Kuma kãfirai suna da azãba mai radadĩ.

105. Wadanda suka kãfirta daga Ma’abuta Littãfi, bã su son a saukar da wani alhẽri a kanku daga Ubangijinku, kuma mushirikai mã bã su so. Kuma Allah Yana kēban-cēwar wanda Yake so da raha-marSa. Kuma Allah Ma’abūcin falala mai girma ne.

106. Abin da Muka shãfe⁽²⁾ daga ãya, ko kuwa Muka jinkirtar da ita, zã Mu zo da mafi alhẽri daga gare ta ko kuwa misãlinta. Ashe, ba ka sani ba, cēwa lalle ne, Allah a kan dukkan kōme Mai ĩkon yi ne?

107. Shin, ba ka sani ba, cēwa lalle ne Allah, Shĩ ne da mulkin

أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّو كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِّنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٠٥﴾

﴿١٠٦﴾ مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٧﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) “Rã’ina” magana ce mai ma’ana iri biyu; ta yabo da ta zãgi. Ta farko ita ce a lõkacin da Annabi ke karantar da Sahabbansa, sai su ce ‘ra’inã’ watau dākata mana har mu gane wannan; ta biyu ita ce ‘rã’inã!’ watau yã rubaḅḅe! To, idan Sahabbai sun ce ‘rã’ina’ sunã nufin ma’anar farko, sai Yahūdu da mushirikai su jūya musu magana da ma’ana ta biyu.

(2) Wannan ãya da abin da yake a bayanta sunã kōrēwar shubuhātu watau rikice-rikicen addini da maḳiyan addini suke sanyāwa a cikinsa, dōmin su sanya Musulmi a cikin shakka da rūḁu.

sammai da kasa, kuma bā ku da, baicin Allah, wani majibinci, kuma bā ku da wani mataimaki?

108. Kō kuna nufin ku tambayi Manzonku, kamar yadda aka tambayi Mūsā a gabānin haka? Kuma wanda ya musanya kāfirici da īmāni, to, lalle ne yā bace tsakar hanya.

109. Māsu yawa daga Ma'abuta Littāfi sunā ġurin dā sun mayar da ku, daga bāyan īmāninku, kāfirai, sabōda hāsada daga wurin rāyukansu, daga bayān gaskiya tā bayyana a gare su. To, ku yāfe, kuma ku kau da kai, sai Allah Yā zo da umurninSa. Lalle ne Allah, a kan dukkan kōme Mai īkon yi ne.

110. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka. Kuma abin da kuka gabatar dōmin kanku daga alhēri, zā ku sāme shi a wurin Allah. Lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

111. Kuma suka ce: “Bābu mai shiga Aljanna fāce wadanda suka zama Yahūdu ko Nasāra.” Wadancan tātsūniyōyinsu ne. Ka ce: “Ku kāwo dalilinku, idan kun kasance māsu gaskiya.”

112. Na'am! Wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yana mai kyautatāwa, to, yana da ijārar-sa, a wurin Ubangijinsa, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna bakin ciki ba.

113. Kuma Yahūdāwa suka ce: “Nasāra ba su zamana a kan kōme ba,” kuma Nasāra suka ce: “Yahūdāwa ba su zamana a kan kōme

وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٧﴾

أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ
مُوسَى مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِلَا إِيمَانٍ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾

وَدَكْثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا
مِّنْ عِندِ أَنْفُسِهِمْ مِّن بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُمُ
الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَمَا تَقْدِمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٠﴾

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا
أَوْ نَصْرِيًّا تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١١١﴾

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ
أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرِيُّ عَلَى شَيْءٍ
وَقَالَتِ النَّصْرِيُّ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ

ba,”⁽¹⁾ alhāli kuwa sū, suna karātun Littāfi. Kamar wancan ne waɗanda ba su sani ba suka faɗa, kamar maganarsu, sabōda haka Allah ne ke yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma, a cikin abin da suka kasance suna sāba wa jūna a cikinsa.

114. Kuma wāne ne mafi zālunci⁽²⁾ daga wanda ya hana masal-lātan Allah, dōmin kada a ambaci sūnanSa a cikinsu, sai kuma ya yi aiki ga rushe su? Waɗannan bā ya kasancēwa a gare su su shigē su fāce suna māsu tsōro. Suna da, a cikin dūniya, wani wulākanci, kuma suna da, a cikin Lāhira, azāba mai girma.

115. Kuma Allah ɗai yake da gabas da yamma, sabōda haka, inda duk aka jūyar da ku, to, a can fuskar Allah take. Lalle ne, Allah Mawadāci ne, Mai ilmi.

116. Kuma suka ce: “Allah Yā rikī⁽³⁾ ɗā.” Tsarki yā tabbata a gare Shi! A’a, Shi ne da abin da yake a

يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا
أَسْمُهُ، وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ
أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا
خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

وَاللَّهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولَٰؤُا فَتَمُ وَجْهَ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَّهُ

(1) Mai gaskiya idan marasa gaskiya sun tāru sunā faɗa da shi, to, rashin jituwar tsakāninsu zai sanya Allah Ya kange shi daga sharrinsu, sū duka, kamar husumar da ke tsakānin Yahūdu da Nasāra da kuma tsakānin sū mushirikai, su duka māsu yāki da Musulmi ne kuma māsu sābā wa jūnā ne wajen akīdōjinsu.

(2) Misālin sābāni tsakāninsu; Nasāra suka taimaki Bukht Nassara ga ɓata masal-lacin Baitil Maḳdis da jēfa mūshe da shāra a ciki, dōmin kin Yahūdu. Wannan kiyayya tā bayyana har a cikin takardar alkawari a tsakānin Nasāra da Halifa Umar bn Khattāb suka ce kada ya bar Yahūdu su shiga Baitil Maḳdis. Sabōda haka idan wasu sun hana ku isa ga masallacinku kō kuma suka jūyar da ku daga Alkibla, to, kada ku ji kōme, sun yi irin aikin danginsu. Gabas da yamma na Allah ɗai ne, duk inda aka jūyar da ku, to, a can yardar Allah take. A lōkacin Musulmi na dūbin baitil Maḳdis ga salla a bāyan hijira daga Makka, bā su son haka.

(3) Misāli na biyu Yahūdu na cēwa Uzairu ɗan Allah, kuma Nasāra sunā cēwa Īsa ɗan Allah, Lārabāwa na cēwa malā'iku 'ya'yan Allah. Wannan zai hana su jituwa har adāwarsu ga Musulmi ta yi tāsīri.

cikin sammai da kasa, dukansu, a gare Shi, māsu kankan da kai ne.

117. Mai kyautata halittar sammai da kasa, kuma idan Ya hukunta wani al'amari, sai kawai Yā ce masa: "Kasance," sai ya yi ta kasancewa.

118. Kuma wadanda bā su da sani suka ce: "Don me Allah bā Ya yi mana magana, ko wata āyā ta zo mana?"⁽¹⁾ Kamar wancan ne wadanda suke a gabāninsu suka fada, kamar maganarsu. Zukātansu sun yi kamā da jūna. Lalle ne, Mun bayyana āyōyi ga mutāne māsu yin yakini.

119. Lalle ne, Mun aike ka da gaskiya, kana mai bāyar da bishāra, kuma mai gargadi, kuma bā zā a tambaye ka ba, game da abōkan Wuta.

120. Kuma Yahūdu bā zā su yarda da kōme daga gare ka ba, kuma Nasāra bā zā su yarda ba, sai kā bi irin akīdarsu. Ka ce: "Lalle ne, shiriyar Allah ita ce shiriya." Kuma lalle ne, idan ka bi son zūciyōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bā ka da, daga Allah, wani majibinci, kuma bābu wani mataimaki.

121. Wadanda Muka bai wa Lit-tāfi suna karātunsa a kan hakkin karātunsa, wadannan suna imāni da shi (Alkur'ani). Kuma wanda ya kāfirta da shi, to, wadannan sū ne māsu hasāra.

مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَدِيرٌ ﴿١١٦﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ
أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَبَّهَتْ قُلُوبُهُمْ
قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَبِيعَ
مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنِّي هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنْ
اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ
مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ
أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾

(1) Misāli ne ga irin rikicin mushirikai ga addini kuma da yadda suka yi kamā da Yahūdu, wadanda suka ce wa Mūsā: "Ka nūna mana Allah bayyane."

122. Yā Banī Isrā'īla! Ku⁽¹⁾ tuna ni'imaTa wadda Na ni'imtar da ita a kanku, kuma lalle ne Nī, Nā fīfītā ku a kan tālikai.

123. Ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) wani rai bā ya tunkude wa wani rai kōme, kuma bā a karbar fansa daga gare shi, kuma wani cēto bā ya amfanin sa, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

124. Kuma a lōkacin da Ubangi-jin Ibrāhīm Ya jarrabē shi da wasu kalmōmi, sai ya cika su. Ya ce: “Lalle ne Nī, Mai sanya ka shugaba dōmin mutāne ne.” Ya ce: “Kuma daga zūriyata.” Ya ce: “AlkawariNa bā zai sāmu azzālumai ba.”

125. Kuma a lōkacin da Muka sanya 'Dākin ya zama makōma ga mutāne, da aminci, kuma ku riki wurin salla daga Makāmi Ibrāhīm, kuma Muka yi alkawari zuwa ga Ibrāhīm, da Ismā'ila da cēwa: “Ku tsarkake 'DākiNa dōmin māsu dawāfi da māsu lizimta da māsu rukū'i, māsu sujada.”

126. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: “Yā Ubangijīna! Ka sanya wannan gari amintacce, Ka arzūta mutānensa, daga 'ya'yan itācen, wanda ya yi imāni, daga gare su, da Allah da Ranar Lāhira.” Allah Ya ce: “Wanda ya kāfirta ma Ina jiyar

يٰۤاَيُّهَا بَنِيۤ اِسْرٰٓءِيْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيۤ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ
وَ اَنِّيۤ فَضَّلْتُكُمْ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٢﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِيۤ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفْعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ ﴿١٢٣﴾

وَ اِذْ اٰتٰنَا اِبْرٰهِيْمَ رُبِّيۤ بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّهِنَّ قَالَ اِنِّيۤ
جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِيۤ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِيۤ الظَّٰلِمِيْنَ ﴿١٢٤﴾

وَ اِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاٰمَنًا وَاَتَّخِذُوْا
مِنْ مَّقَامِ اِبْرٰهِيْمَ مُصَلًّٰى وَّعٰهَدْنَا اِلٰى اِبْرٰهِيْمَ
وَ اِسْمٰعِيْلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّٰٓئِفِيْنَ
وَ الْعٰكِفِيْنَ وَ الرُّكَّعِ السُّجُوْدِ ﴿١٢٥﴾

وَ اِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بِلَدًا اٰمِنًا وَاَرْزُقْ
اَهْلَهُۥ مِنْ الشَّرَارَةِ مَنۢ مِّنۡهُمْ بِاللّٰهِ الْيَوْمِ الْاٰخِرِ
قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاُمَّتُهُۥ قَلِيْلًا ثُمَّ اَضْطَرُّوْۤهٗ

(1) Kira na farshe zuwa ga Yahūdu dōmin shiga Musulunci. An biyar da gargadi gare su da tunatar da su cēwa wannan addinin fa, shi ne addinin kākansu Ibrāhīm, dōmin kada su fandare daga addinin ubanninsu na kwarai. Kuma sunā da lābārin ginin 'Dakin Ka'aba da addu'ar da Ibrahim ya yi a lōkacin, wadda ta funsa zuwan annabi daga cikin zuriyar Isamā'ila a Makka, watau Fārāna.

da shi dādi kadan, sa'an nan kuma Ina tilastā shi zuwa ga azābar Wuta. Kuma makōmar, ta mūnana."

127. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm yake daukaka harsāshin gini ga Dākin, da Ismā'īla (suna cēwa:) "Yā Ubangijinmu! Ka karɓa daga gare mu, lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Mai sani.

128. "Ya Ubangijinmu! Ka sanyā mu, mu biyu, waɗanda suka sallama (al'amari) gare Ka, kuma daga zuriyarmu (Ka sanya) al'umma mai sallamāwa zuwa gare Ka, kuma Ka nūna mana wurāren ibādar hajjinmu, kuma Ka karɓi tūba a kanmu. Lalle ne Kai, Kai ne Mai karɓar tūba, Mai rahama.

129. "Yā Ubangijinmu! Ka aiko, a cikinsu, wani manzo⁽¹⁾ daga gare su, yana karanta musu āyō-yinKa, kuma yana karantar da su Littāfin⁽²⁾ da hikimar, kuma yana tsarkake su. Lalle ne Kai, Kai ne Mabuwayi Mai hikima."

130. Kuma wāne ne yake gudu daga aƙidar Ibrāhīm, fāce wanda ya jāhila ga ransa? Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun zābe shi, a cikin dūniya, kuma lalle ne shi, a cikin Lāhira, haƙiƙa, yana daga sālihai.

131. A lōkacin da Ubangijinsa Ya ce masa: "Ka sallama," ya ce: "Nā sallama ga Ubangijin tāli-kai."

إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَيَسْأَلُ الْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ

وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ

مِّنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً

مُسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَائِنَا وَتَبَّ عَلَيْنَا

إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾

رَبَّنَا وَأَنْبِئْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ

آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ

وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ

نَفْسَهُ وَلَقَدْ أَصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا

وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ

قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾

(1) Addu'ar, an karɓa, ta aiko Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Littāfin — ya bayyana cēwa Alkur'ani ne, dōmin bābu wani, sai shi. Hikima kuwa ita ce shari'un da ke a cikinsa. Ya tsarkake su daga dauɗar shirki idan sun bi shi.

132. Kuma Ibrāhīm ya yi wasiyya da ita ga dīyansa, kuma Yā' akūbu (ya yi wasiyya, suka ce:) "Yā dīyāna! Lalle ne, Allah Ya zābā muku addini, don haka, kada ku mutu, lalle, fāce kuna Musulmi."

133. Ko kun⁽¹⁾ kasance halarce a lōkacin da mutuwa ta halarci Yā'a-kūbu, a lōkacin da ya ce wa dīyansa: "Mēne ne zā ku bauta wa daga bāyāna?" Suka ce: "Muna bauta wa Abin bautawarka kuma Abin bautawar ubanninka Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka, Ubangiji Guda, kuma mu a gare Shi māsu sallamāwa ne."

134. Waccan, wata al'umma ce, ta riga ta shige, tana da abin da ta sanā'anta, kuma kuna da abin da kuka sanā'anta. Kuma bā zā a tambaye ku ba daga abin da suka kasance suna aikatāwa.

135. Kuma suka ce: "Ku kasance⁽²⁾ Yahūdāwa ko Nasāra, kwā shiryu." Ka ce: "A'a, akīdar Ibrāhīm dai, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

136. Ku⁽³⁾ ce: "Mun yi īmāni da Allah, da abin da aka saukar zuwa gare mu, da abin da aka saukar

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ
أَصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ
قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ
إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تَهْتَدُوا
قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ

(1) Lamīrin Yahūdāwan Madīna ne na zāmanin Annabi, waɗanda ake kira zuwa ga Musulunci anā tunatar da su abin da kakansu Isrā'ila ya yi wasiyya da shi zuwa ga dīyansa, kāfin ya mutu; watau wannan akīda da ake kiran su yanzu zuwa gare ta.

(2) Yahūdu suka ce: "Ku kasance Yahūdawa ku shiryu," Nasāra suka ce: "Ku kasance Nasāra ku shiryu". Allah Ya nūna addinin Yahūdu da na Nasāra yā sābā wa abin da suke yi, su duka biyu, kuma yā sābā wa na mushirikai.

(3) Musulmi ake yi wa umurni.

zuwa ga Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da Jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā, da abin da aka bai wa annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu rarrabēwa a tsakānin kōwa daga gare su, kuma mū, a gare Shi, māsu sallamawa ne."

137. To, idan sun yi ĩmāni⁽¹⁾ da misālin abin da kuka yi ĩmāni da shi, to, lalle ne sun shiryu, kuma idan sun jūya bāya, to, suna a cikin sābāni kawai, sabōda haka, Allah zai isar maka a gare su, kuma Shi ne Mai ji, Masani.

138. Rinin Allah! Kuma wāne ne mafi kyau ga rini daga Allah? Kuma mū, a gare Shi, māsu baut-āwa ne.

139. Ka ce: Shin kuna jāyayyar hujja ne da mu a cikin al'amarin Allah, alhāli kuwa Shi ne Ubangi-jinmu kuma Ubangijinku, kuma muna da ayyukanmu, kuma kuna da ayyukanku, kuma mū, a gare Shi, māsu tsarkakēwa ne?

140. Ko kuna cēwa: Lalle ne, Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da Jīkōki, sun kasance Yahūdāwa kō kuwa Nasāra? Ka ce: Shin, kū ne kuke mafi sani, kō Allah? Kuma wāne ne ya zama mafi zālunci daga wanda ya bōye shaida a wurinsa daga Allah? Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa!

إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطَ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا
أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنَ بِهِ فَقَدِ اهْتَدَوْا
وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ
اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً
وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾

قُلْ أَتُحَاجُّونَنِي فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا
أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾

أَمْ نَقُولُ أَنْ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى
قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ
شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ
بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

(1) ĩmāni irin na Musulmi shi ne rinin Allah watau baptisma.

141. Waccan, wata al'umma ce, tã riga ta shige, suna da abin da suka sanã'anta, kuma kuna da abin da kuka sanã'anta, kuma bã a tam-bayar ku daga abin da suka kasance suna aikatãwa.

142. Wãwãye daga mutãne zã su ce: Mêne ne ya jũyar da su daga alḳiblarsu wadda suka kasance a kanta? Ka ce: Allah 'Dai ne Yake da gabas da yamma, Yana shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidaiciya.

143. Kuma kamar wancan, Muka sanya ku al'umma matsakaiciya⁽¹⁾ dõmin ku kasance mãsu bãyar da shaida a kan mutãne. Kuma Manzo ya kasance mai shaida a kanku. Kuma ba Mu sanya Alḳibla⁽²⁾ wadda ka kasance a kanta ba, fãce dõmin Mu san wanda yake biyar Manzo daga wanda yake jũyãwa a kan duga-dugansa. Kuma lalle ne, tã kasance, haḳiḳa, mai girma, sai a kan wadanda Allah Ya shiryar. Kuma ba ya yiwuwa ga Allah Ya tõzartar da imãninku.⁽³⁾ Lalle ne, Allah, ga mutãne, haḳiḳa, Mai tausayi ne, Mai jin kai.

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

﴿١٤٢﴾ سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْنَاهُمْ عَنْ
قِبْلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٣﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا
شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ
شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا
لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ
وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ عَنِ الْإِيمَانِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ
لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٧﴾

(1) Ādilai, kō matsakaita ga kōme, bābu zurēwa, bābu kāsawa ga addini da rāyuwa da sauran mu'āmalōli duka.

(2) A lōkacin da Annabi ya yi hijira zuwa Madīna, alhāli a cikin mutānenta akwai Yahūdu Allah Ya umurce shi da ya fuskanci Baitil Maḳdis. Sai Yahūdu suka ji dādī. Sai Manzon Allah ya fuskance ta wata gōma sha wani abu kuma Manzon Allah ya kasance yana son Alḳiblar Ibrāhīm kamar yadda ya gabata ga āyā ta 115. Kuma ya kasance yana addu'a yanā dūbi zuwa ga sama, har Allah Ya saukar da hukuncin jũyãwa zuwa gare ta.

(3) Īmāninku watau sallarku da kuka yi wajen Baitil Maḳdis, dõmin kun yi ta ne a kan umurnin Allah da ĩmāni da Shi.

144. Lalle ne, Muna ganin jujjū-yāwar fuskarka a cikin sama. To, lalle ne, Mu jūyar da kai ga Alkibla wadda kake yardā da ita. Sai ka jūyar da fuskarka wajen Masallāci Tsararre, kuma inda duk kuka kasance, to, ku jūyar da fuskōkinku jiharsa. Kuma lalle ne wadanda aka bai wa Littāfi, hakīka, su, sunā sanin lalle ne, shi ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da suke aikatāwa.

145. Kuma hakīka, idan ka je wa wadanda aka bai wa Littāfi da dukan āyā, bā zā su bi Alkiblarka ba, kuma kai ba ka zama mai bin Alkiblarsu ba, kuma sāshensu bā mai bin Alkiblar⁽¹⁾ sāshe ba ne. Kuma hakīka, idan ka bi son zūci-yōyinsu daga bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, lalle ne kai, sa'an nan, hakīka, azzālumi kake.

146. Wadanda Muka bā su Littāfi, suna saninsa kamar yadda suke sanin dīyansu. Kuma lalle ne wani ɓangare daga gare su, hakīka, suna bōyēwar gaskiya alhāli kuwa sū, suna sane.

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

وَلِينَ اتَّيَّتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

الَّذِينَ اتَّيَّنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾

(1) Alkiblar Yahūdu ita ce falalen dūtsen da ke Baitil Makdis. Kuma ita ce Alkiblar Nasāra a zāmanin Īsā. A bāyansa Alkiblarsu ta kōma ga mafitar rānā, da kāgensu sabōda St. Paul kō Bulis el Kissi, ya ce musu bāyan an dauke Īsa cewa: “Nā haɗu da Īsā yā ce mini lalle ne ranā tauraro ne wanda yake inā son sa. Yanā kai gaisuwata a cikin kōwane yini sabōda haka ka umurci mutānena, su fuskanta zuwa gare ta.” Da haka ya karkatar da su daga alkiblarsu. Kuma inā zaton haka abin yake ga girmamāwar Lahadi maimakon Asabar dōmin Rūmāwa, ranā suke bauta wa a rānar Lahadi, wannan kuwa shi ne ma'anar “Sunday” da Tūrancin, watau ‘yinin rānā.’

147. Gaskiya daga Ubangi-jinka⁽¹⁾ take, sabōda haka; lalle kada ka kasance daga māsu shakka.

148. Kuma kōwane ɓangare yana da alkibla wadda yake shi mai fuskantar ta ne. Sai ku yi tsēre zuwa ga ayyukan alhēri, inda kuka kasance duka, Allah zai zo da ku gabā daya. Lalle ne Allah, a kan kōme, Mai īkon yi ne.

149. Kuma daga inda ka fita, to, sai ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma lalle, tabbas, shi ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa.

150. Kuma daga inda ka fita, to, ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma inda kuke duka, to, ku jūyar da fuskōkinku a wajensa, dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kanku, fāce waɗanda suka yi zālunci daga gare su. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōrōNa, kuma dōmin In cika ni'imaTa a kanku, kuma tsammāninku zā ku shiryu.

151. Kamar⁽²⁾ yadda Muka aika Manzo a cikinku, daga gare ku,

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾

وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُومُولٌ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِنَّ مَاتَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لِلْحَقِّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلَا تَتَّبِعُوا نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا

(1) Jūyāwar alkibla abu ne na gaskiya daga Allah dōmin rarrashin wanda Allah bai yi nufi da tsīrarsa ba ya kāre. Bāyan rarrashi sai yankēwa, wannan shi ne matakin farko da Musulmi suka fara tsiraita da shi daga makiyansu bayyane. Yanzu kuma Musulmi sun zama dabam.

(2) Jūyar da alkibla da yankēwa daga dukan kāfirai da hani daga tsōronsu, kuma Allah Ya farkar da Musulmi ga ni'imōmin da Ya yi musu game da aiko Annabi daga gare su, zuwa gare su, a cikinsu, dōmin ya tsarkake su, bayyane da bōye, daga dukan kūrār kāfirai. Wannan ya nūna cēwa sai an yi rarrashin mutāne wajen kira zuwa ga addini da kōwace hanya mai yiwuwa. Bāyan haka a yanke wa wanda ya fi bin gaskiya bayyane, kuma kada a ji tsōronsa. Kuma aka umurce su da fuskanta zuwa ga Allah kawai da tunāwa gare Shi da gōdiya, da nisantar kāfirai.

yana karanta âyōyinMu a gare ku kuma yana tsarkake ku, kuma yana sanar da ku Littāfi da hikima, kuma yana sanar da ku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

152. Sabōda haka ku tuna Ni, In tunā ku, kuma ku yi gōdiya gare Ni, kuma kada ku butulce Mini.

153. Ya ku wadanda⁽¹⁾ suka yi īmāni! Ku nēmi taimako da hakuri game da salla. Lalle ne, Allah na tāre da māsū hakuri.

154. Kada ku ce ga wadanda⁽²⁾ ake kashēwa a cikin hanyar Allah: “Matattu ne.” Ā’a, rāyayyu ne, kuma amma bā ku sansancēwa.

155. Kuma lalle ne, Muna jar-rabar ku da wani abu daga tsōro da yunwa da nakasa daga dūkiya da rāyuka da ‘ya’yan itāce. Kuma ka yi bishāra ga māsū hakuri.

156. Wadanda suke idan wata masīfa ta sāme su, sai su ce: “Lalle ne mū ga Allah muke, kuma lalle ne mū, zuwa gare Shi, māsū kōmāwa ne”.

157. Wadannan akwai albarku a kansu daga Ubangijinsu da wata rahama. Kuma wadannan sū ne shiryayyu.

158. Lalle ne Safā da Marwa⁽³⁾

عَلَيْكُمْ ءَايَتِنَا وَزَكَّيْكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾

فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

يَتَّيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ اأَمُوتَ بَلْ
أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ
مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ
الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٥٧﴾

﴿١٥٨﴾ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ

(1) Magana kuma ta fuskanta zuwa ga mūminai kawai dōmin a shirya zamansu.

(2) Wanda ya tsiraita da kansa, to, maḳiyinsa bā zai bar shi ba, sabōda haka an fara kulla zukātan mūminai ga tarbon wahalar tsiraita da dōgara ga kai, bāyan Allah.

(3) Al’umma bā ta haḍuwa sai an wanke ta daga al’ādun Jāhiliyya, har dai wadanda suka haḍu da ibāda, sabōda haka aka fāra da Safā da Marwa, dōmin a ije cēwa dawāfi a tsakāninsu aikin Jāhiliyya ne, sū suna cikin ayyukan ibāda da Allah Ya shar’anta, kuma dawāfin mutāne da sa’ayi a kansu da tsakāninsu duka daidai suke, Baḳuraishe da Balārabe da Ajama duka daidai suke.

sunu daga wurāren ibādar Allah, to, wanda ya yi hajin 'Dāki kō kuwa ya yi Umra, to, bābu laifi a kansa ga ya yi dawāfi gare su, su biyu. Kuma wanda ya kāra yin wani aikin alhēri, to, lalle ne Allah Mai gōdiya ne, Masani.

159. Lalle ne wadanda suke bōyēwar abin da Allah Ya saukar da ga hujjōji bayyanannu, da shir-
iya, daga bāyan Mun bayyana shi ga mutāne, a cikin Littāfi (Alkur'āni), wadannan Allah Yana la'anar su, kuma māsu la'ana suna la'anar su.

160. Sai wadanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka bayy-
ana, to wadannan Ina karbar tūba a kansu, kuma Nī ne Mai karbar tūba, Mai jin kai.

161. Lalle ne, wadanda suka kā-
firta, kuma suka mutu, alhāli kuwa suna kāfirai, wadannan akwai, a kansu, la'anar Allah da malā'iku da mutāne gabā daya.

162. Suna madawwama a ci-
kinta, bā a saukaḳa azāba daga barinsu, kuma ba su zama ana jin-
kirta musu ba.

163. Kuma Ubangijinku Uban-
giji⁽¹⁾ Guda ne. Bābu wani Uban-
giji fāce Shi, Mai rahama, Mai jin
kai.

164. Lalle ne, a cikin halittar
sammai da kasa, da sābāwar dare

الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ
بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ
أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعِينُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّاهُ فَأُولَٰئِكَ
أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ
لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِلَافِ

(1) Ubangiji Shi ne Mai rāyarwa da matarwa, Mai umurni da hani kuma Mai halattāwa da haramtāwa. Āyar da ke bin wannan, tanā nūna dalīlan sāmuwarSa da kadaitarSa.

da yini, da jirāge waɗanda suke gudana a cikin tēku (ɗauke) da abin da yake amfānin mutāne, da abin da Allah Ya saukar daga sama daga ruwa, sai Ya rāyar da ƙasa da shi a bāyan mutuwar ta, kuma Ya wātsa, a cikinta, daga dukan dabba, kuma da jūyāwar iskōki da girgije hōrarre a tsakānin sama da ƙasa; haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

165. Kuma akwai daga mutāne wanda yake rikon kināye, baicin Allah, suna son su, kamar son Allah, kuma waɗanda suka yi īmāni ne mafiya tsananin so⁽¹⁾ ga Allah. Kuma dā waɗanda⁽²⁾ suka yi zālunci, suna ganin lōkacin da zā su ga azāba, da cewa lalle ne ƙarfi ga Allah yake duka, da cewa lalle ne Allah Mai tsananin azāba ne.

166. A lōkacin da waɗanda aka bi suka barranta daga waɗanda suka bi, kuma suka ga azāba, kuma sabubba suka yanke da su.

167. Kuma waɗanda suka bi, suka ce: “Dā lalle ne muna da wata kōmāwa (dūniya) sai mu barranta daga gare su kamar yadda suka barranta daga gare mu (dā ba su riki kināyen ba).” Kamar wancan ne Allah ke nūna musu ayyu-

الْبَلِّ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ
بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ
فَأَخْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَيَّنَّ فِيهَا مِنْ
كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ
الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لِآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا
يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا
لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ
الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا
الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كُنَّا نَدْرِكُهُمْ لَسَخَّطْنَا لَهُمْ
أَعْيُنَنَا وَكُنَّا نَحْمِلُهُمْ بِالْأَصْفَادِ ﴿١٦٧﴾

(1) So mai kai ga karɓar umurni daga abin son, wanda ba Allah ba, shi ne shirki da ƙāfirci. Amma so sabōda ihsānin abin son, kō dōmin zamansa sālihi dōmin a yi kōyi da aikinsa na cikin haddōdin shari'a, bā shirki ba ne, dōmin bai kai yadda mūminai ke son Allah ba.

(2) Ayōyi na 165 da 166 da 167 duka dīnke suke ga ma'anoninsu. Āyā ta 166 zarafī ce ga ta 165, sa'an nan ta 167 an haɗa rabinta ga āyā ta 166. Sa'an nan sauran āyā 167 ta zama ta'akibi da bayāni gare su duka.

kansu, suna da nadāmōmi a kansu, kuma ba su zama māsū fita daga Wutar ba.

168. Yā ku mutāne⁽¹⁾! Ku ci daga abin da yake a cikin ƙasa, wanda yake halal, mai dāfi. Kuma kada ku bi zambiyōyin⁽²⁾ Shaidan. Lalle ne shi, a gare ku, maƙiyi ne bayyananne.

169. Yana umurnin ku ne kawai da mugun aiki da alfāsha, kuma da ku fafi abin da ba ku sani ba ga Allah.

170. Kuma idan aka ce musu: “Ku bi abin da Allah Ya saukar,” sai su ce: Ā’a, muna bin abin da muka iske ubanninmu a kansa.” Shin, kuma kō dā ubanninsu bā su hankaltar kōme, kuma bā su shiryuwa?

171. Kuma misālin (mai kiran) waɗanda suka kāfirta, kamar misālin wanda ke yin me! me! ga abin da ba ya ji ne, fāce kira da ƙāra, kurāme, bēbāye, makafi, sabōda haka bā su hankalta.

172. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Ku ci daga māsū dāfin abin da Muka arzūta ku. Kuma ku gōde wa Allah, idan kun kasance Shī kuke bauta wa.

يَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّوْا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَلًا طَيِّبًا
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ مَا لَا نَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ
مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كُنَّا آبَاءَهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا
لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمُّ بِكُمْ عَمًى فَهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُّوْا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِتِيَاءَهُ
تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

(1) Yā kira mutāne a nan, bai ce mūminai ba, dōmin ba dukan Musulmi yake mūmini ba, sai wanda ya tsira daga āyōyin da ke tafe. A cikinsu akwai abin da zai mai da Musulmi kāfiri kō mai bidi’a.

(2) Hanyōyin Shaidan ga halattar da abin da Allah Ya haramta kō haramtar da abin da Allah Ya halatta dōmin ƙāga hukuncin da bai zo daga Allah ba, shirki ne tāre da Allah. Yā ce zambiyōyin Shaidan, dōmin Shaidan bā ya da hanya miƙaƙfiya.

173. Kawai abin da Ya haramta a kanku, mūshe da jini da nāman alade da abin da aka kurūrūta game da shi ga wanin Allah. To, wanda aka matsā, wanin ḍan tāwāye, kuma banda mai zālunci, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

174. Lalle ne waḍannan da suke bōye abin da Allah Ya saukar daga Littāfi, kuma suna sayen kuḍi kaḍan da shi; waḍannan bā su cin kome a cikin cikunansu fāce Wuta, kuma Allah bā zai yi musu magana ba a Rānar Kiyāma, kuma bā zai tsarkake su ba, kuma suna da azāba mai raḍaḍi.

175. Waḍannan su ne waḍanda suka sayi bata da shiriya, kuma azāba da gāfara. To, me ya yi haḱurinsu a kan Wuta!

176. Wancan dōmin lalle ne, Allah ya saukar da Littāfi da gaskiya, kuma lalle ne waḍanda suka sābā a cikin Littāfin, haḱīka, suna a cikin sābāni mai nisa.

177. Bai zama addini⁽¹⁾ ba dōmin kun jūyar da fuskōkinku wajen gabas da yamma, kuma amma addini shi ne ga wanda ya yi imāni da Allah da Rānar Lāhira da malā'iku da littattafan sama da annabāwa, kuma ya bāyar da dūkiya, a kan yana son ta, ga mai zumunta da marāyu da matalauta da ḍan hanya da māsū rōko, kuma

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ
الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ
غَيْرَ بَاعٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ
مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا
يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ
وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ
عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ
الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

﴿١٧٧﴾ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ
وَعَاتَىٰ الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ

(1) Bayānin cēwa Musulunci bā yin salla dai ba ne. A'aha! Musulunci tsarēwar rāyuwa ne kamar yadda Allah Ya ce a tsare ta.

a cikin fansar wuya, kuma ya tsayar da salla, kuma ya bāyar da zakka, da māsū cika alkawari idan sun kulla alkawarin da māsū haḳuri a cikin tsanani da cūta da lōkacin yāḳi. Waɗannan su ne suka yi gaskiya. Kuma waɗannan su ne māsū taḳawa.

178. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! An wajaḅta, a kanku, yin kisāsi⁽¹⁾ a cikin kasassu; ḁa da ḁa, kuma bāwa da bāwa, kuma mace da mace, to, wanda aka yi rang-wamen wani abu gare shi daga ḁan'uwansa, to, a bi da alhēri, da biya zuwa gare shi da kyautatāwa. Wancan saukakēwa ne daga Ubangijinku, kuma rahama ce. To, wanda ya yi zālunci a bāyan wancan, to, yana da azāba mai raḁaḁi.

179. Kuma kuna da rāyuwa a cikin kisāsi, yā ma'abuta hankula; tsammāninku, zā ku yi taḳawa.

180. Kuma an wajaḅta⁽²⁾, a kanku, idan mutuwa ta halarci ḁayanku, idan ya bar wata dūkiya, wasiyya dōmin mahaifa da dangi bisa ga abin da aka sani; wajaḅce a kan māsū taḳawa.

181. To, wanda ya musanya masa a bāyan ya jī shi, to, kawai laifinsa yana a kan waɗanda suke musanya shi. Lalle ne, Allah Mai ji ne, Masani.

وَالسَّائِلِينَ فِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
وَأَتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوقُوتَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي
الْقَتْلِ الْحَرْبِ بِالْحَرْبِ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى
فَمَنْ عَفَى لِمَنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَإِنِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ
وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَنٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ
وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَتَأُولَىٰ الْآلِيبِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنِ
تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ
بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ
يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨١﴾

(1) Bayānin hukuncin kisāsi: Ana kashe namiji sabōda ya kashe mace, bā a kashe ḁa da Musulmi saboda kashin bāwa da kāfiri sai idan ya zama kisan gīla ne kō ḳwāce. Gīla shī ne kashe mutum dōmin dūkiyarsa kō mātarsa.

(2) Bayānin hukuncin wasiyya: Sunna ta bayyana cēwa bābu wasiyya ga wanda zai yi gādo, kuma wasiyya bā zā ta shige sulusin dūkiyar tarika ba.

182. To, wanda ya ji tsōron karkata ko kuwa wani zunubi daga mai wasiyyar, sai ya yi sulhi a tsakāninsu, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

183. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! An wajabta⁽¹⁾ azumi a kan-ku kamar yadda aka wajabta shi a kan waɗanda suke daga gabāninku, tsammāninku, zā ku yi ta-kawa,

184. Kwanuka kīdāyayyu. To, wanda ya kasance daga gare ku majinyaci ko kuwa yana a kan tafiya, sai (ya biya) adadi daga wasu kwanuka na dabam. Kuma a kan waɗanda suke yin sa da wahala akwai fansa; ciyar da matalauci, sai dai wanda ya kāra alhēri, to, shi ne mafi alhēri a gare shi. Kuma ku yi azumi (da wahalar) ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

185. Watan Ramalāna ne wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa yana shiriya ga mutāne da hujjōji bayyanannu daga shiriya da rarrabēwa. To, wanda ya halarta daga gare ku a watan, sai ya azumce shi, kuma wanda ya kasance majinyaci ko kuwa a kan tafiya, sai ya biya adadi daga wasu kwanuka na dabam. Allah Yana nufin sauƙi gare ku, kuma ba Ya nufin tsanani gare ku, kuma dōmin ku cika adadin, kuma dōmin ku girmama

فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ
بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ
كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا
أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى
الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ
فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا
خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْءَانُ
هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى
وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ
وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ
وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْتَكُمْ

(1) Bayānin hukuncin azumi da darajar watan Ramalāna wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa.

Allah a kan Yā shiryar da ku, kuma tsammāninku, zā ku gōde.

186. Kuma idan bāyiNa suka tambaye ka daga gare Ni, to, lalle Ni Makusanci ne. Ina karɓa kiran mai kira idan ya kirā Ni⁽¹⁾. Sabōda haka su nēmi karɓawāTa, kuma su yi īmāni da Ni: tsammāninsu, su shiryu.

187. An halatta a gare ku, a daren azumi, yin jima'i⁽²⁾ zuwa ga matanku, sū tufa ne a gare ku, kuma kū tufa ne a gare su, Allah Yā sani, lalle ne ku, kun kasance kuna yaudarar kanku. Sabōda haka Yā karɓi tūbarku, kuma Yā yāfe muku. To, yanzu ku rungume su, kuma ku nēmi abin da Allah yā rubūta muku. Kuma ku ci kuma ku sha har sīlīli fari ya bayyana a gare ku daga sīlīli baki daga alfijiri, sa'an nan kuma ku cika azumi zuwa ga dare. Kuma kada ku rungume su alhāli kuna māsu itikāfi a cikin masallātai. Wadancan iyāko-kin Allah ne: don haka kada ku kusance su, kamar haka ne Allah Yake bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu, zā su yi takawa.

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا
لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ
مُنَ لَبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ
عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ
فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ بَشِّرْهُمْ
وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا
حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ
الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى الْبَيْتِ
وَلَا تُبَشِّرْهُمْ وَلَا تَنْفُسُكُمْ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ
تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

(1) Bayānin yin addu'a: Anā son addu'a a cikin Ramalāna, yadda nēman karɓar addu'a da aikin dā'a yake bāyan īmāni. Aikin kwarai shī ne gōdiyar addu'a.

(2) Abūbuwan da aka hana, a cikin azumi, da ranā, an halatta su da dare har zuwa fitar alfijiri wato sīlīli fari na hasken sāfiya da sīlīli baki na duhun dare. Bā a yin jima'i kō da dare a hālin itikāfi, kuma bā a yin itikāfi sai a cikin masallāci.

188. Kada ku ci dukiyōyinku⁽¹⁾ a tsakāninku da karya, kuma ku sādu da ita zuwa ga mahukunta dōmin ku ci wani yanki daga dūkiyōyin mutāne da zunubi, alhāli kuwa kū, kuna sani.

189. Kuma suna tambayar ka⁽²⁾ daga jirajiran wata. Ka ce: “Su lōk-atai ne dōmin mutāne da haji, kuma bā addini ba ne ku je wa gidāje daga bāyansu: kuma amma abin da yake addini shi ne wanda ya yi takawa. Kuma ku je wa gidāje daga kōfōfinsu, kuma ku bi Allah da takawa: tsammāninku, ku ci nasara.

190. Kuma ku yāki waɗanda⁽³⁾ suke yākinku, a cikin hanyar Allah, kuma kada ku yi tsōkana, lalle ne Allah bā Ya son māsu tsōkana.

191. Kuma ku yāke su inda kuka sāme su, kuma ku fitar da su daga inda suka fitar da ku. Kuma fitina ita ce mafi tsanani daga kisa. Kuma kada ku yāke su a wurin Masallāci Tsararre (Hurumin Makka) fāce fa idan sun yāke ku a cikinsa. To, idan sun yāke ku, sai ku yāke su. Kamar wancan ne sakamakon kāfirai yake.

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَذَلُّوا
بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ
أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

﴿١٨٩﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ
لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ
وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٩٠﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقْتُلُونَكُمْ وَلَا
تَعْدُوا إِلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩١﴾

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْبَلُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ
أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقْتَلُوا فِيهِ
فَإِنْ قَتَلُوكُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩٢﴾

(1) Haramun cin dūkiyar mutāne da zālunci. An haɗa wannan āyā da ta gabāninta, ta azumi, dōmin haɗin hana ci da ya gama su. Sāduwa da mahukunta da dūkiya, shi ne rashawa, Allah Yā la'ani mai bāyar da ita da mai karɓarta.

(2) Shiga Musulunci yarda ne da barin al'ādu da hukunce-hukuncen Jāhiliyya, sabōda haka ake sāmuni tambayōyi da yawa daga sābon Musulmi kāfin ya kammala da canza tsōfaffin al'ādunsa da sābabbi. Allah Yā yi tarbiyar Sahabban Annabi a cikin rāyuwar Annabi, bāyan saukar wahayi.

(3) An umurci Musulmi da tsare kansu da yāki ga duk wanda ya yāke su, a kō'ina yake. Sai dai an hana su tsōkanar wasu, kuma an hana su su yi yāki a cikin Hurumin Makka sai fa idan an fāɗa su da yāki a cikinsa.

192. Sa'an nan idan sun hanu, to, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

193. Kuma ku yāke⁽¹⁾ su har ya zama wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini ya zama na Allah. Sa'an nan idan sun hanu, to, bābu tsōkana fāce a kan azzālumai.

194. Watan alfarma da wani watan alfarma — alfarmōmi māsu dūkar jūna ne. Sabōda haka wanda ya yi tsōkana a kanku, sai ku yi tsokana a kansa, da misālin abin da ya yi tsōkana a kanku. Kuma ku bi Allah da takawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Yana tāre da māsu takawa.

195. Kuma ku ciyar⁽²⁾ a cikin hanyar Allah. Kuma kada ku jefa kanku da hannayenku, zuwa ga halaka. Kuma ku kyautata; lalle ne, Allah Yana son māsu kyautatāwa.

196. Kuma ku cika⁽³⁾ hajji da umra dōmin Allah. To, idan an kange ku, to, ku bāyar da abin da ya saukāka na hadaya. Kuma kada ku aske kāwunanku, sai hadaya ta kai wurinta. To, wanda ya kasance

فَإِنْ أَنْهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ
فَإِنْ أَنْهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

الشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتِ قِصَاصٌ
فَمَنْ أَعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَأَعِدْهُ عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا أَعْتَدَى
عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ
وَاحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

وَاتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ
فَإِنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضٌ أَوْ يَدٌ أَوْ ذِي مِّن رَّأْسِهِ فَعِدْيَةٌ

(1) An umurci Musulmi da tsōkana ga kāfiran da suke nūna musu Kiyayya bayyane, dōmin su hana su yin addininsu da kyau, kamar yadda Allah Ya umurce su, suna fitinar su da wahalōli. Kuma kada ku bar su, su laɓe da wani watan alfarma kō hurumi, duk yadda hālī ya yi, a yi haka nan, alfarmōmi nā da Kisāsi.

(2) Bā a iya yāki sai da abinci, kuma bā kōwa ke iya zuwa yāki ba, kamar yadda yake bā kowa yake da abinci ba. Sabōda haka sai a ciyar da dūkiya, a tāra ta dōmin daukaka kalmar Allah. Rashin bāyar da ita, to, halaka kai ne.

(3) Hukunce-hukuncen hajji a cikin fitina kō a cikin rashin lāfiya, idan sun auku a bāyan harama, da hukuncin wanda ya ji dādī da umra sa'an nan ya yi hajji, kō kuma ya haɗa su a cikin harama guda, watau firāni, hukuncinsu daya.

majinyaci daga cikinku, kō kuwa akwai wata cūta daga kansa (ya yi aski) sai fansa (fidiya) daga azumi ko kuwa sadaka ko kuwa yanka. To, idan kuna cikin aminci, to, wanda ya ji dādi da umra zuwa haji, sai ya biya abin da ya saukafa daga hadaya, sa'an nan wanda bai sāmu ba, sai azumin yini uku a cikin haji da bakwai idan kun kōma, wadancan gōma ne cikakku. Wancan yana ga wanda iyālinsa ba su kasance mazaunan Masallāci Tsararre ba. Kuma ku bi Allah da takawa. Kuma ku sani cewa Allah Mai tsananin ukūba ne.

197. Hajji watanni ne sanannu. To, wanda ya yi niyyar hajji⁽¹⁾ a cikinsu, to, bābu jimā'i, kuma bābu fāsikanci, kuma bābu jāyayya a cikin hajji. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, Allah Ya san shi. Kuma ku yi guzuri. To, mafi alhērin guzuri yin takawa. Kuma ku bi Ni da takawa, ya ma'abuta hankula.

198. Bābu laifi a kanku ga ku nēmi falala daga Ubangijinku. Sa'an nan idan kun malālo daga Arafāt, sai ku yi ta ambatar Allah a wurin Mash'aril Harāmi, kuma ku tuna Shi kamar shiriyar da Ya yi muku, kuma lalle ne kun kasance, a gabāninsa, hakīka, daga batattu.

199. Sa'an nan kuma ku malālo daga inda mutāne suke malālōwa. Kuma ku nēmi gāfara ga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ مِمَّنْ تَمَنَّعَ
بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ
تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١٩٧﴾

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ
الْحَجَّ فَلَا رَفْثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ
وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمَهُ اللَّهُ
وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى
وَاتَّقُونِ يَأْتِيهِ الْآلُوبِ ﴿١٩٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا
فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ
عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ
الْحَرَامِ وَأَذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ
وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ ﴿١٩٩﴾
ثُمَّ أَفِضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ
وَأَسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka hana a cikin hajji da wadanda ake son a yi.

200. To, idan kun kãre ayyukan hajji, sai ku ambaci Allah kamar ambatarku ga ubanninku, kô kuwa mafi tsanani ga ambato. To, daga cikin mutãne akwai wanda yake cewa: “Ya Ubangjinmu! Ka bã mu a cikin dũniya!” Kuma bã ya da wani rabo a cikin Lãhira.

201. Kuma daga gare su akwai wanda yake cewa: “Yã Ubangi-jinmu! Ka bã mu mai kyau a cikin dũniya da mai kyau a cikin Lãhira, kuma Ka tsare mana azãbar Wuta!”

202. Wadannan suna da rabo daga abin da suka sanã'anta; kuma Allah Mai gaggãwar sakamako da yawa ne.

203. Kuma ku ambaci Allah a cikin kwanuka kidayayyu.⁽¹⁾ To, wanda ya yi gaggawa a cikin kwana biyu, to, bãbu laifi a kansa, kuma wanda ya jinkirta, to, bãbu laifi a kansa, ga wanda ya yi takawa. Kuma ku bi Allah da takawa, kuma ku sani cewa lalle ne kũ, zuwa gare Shi ake tãrã ku.

204. Kuma akwai daga mutãne⁽²⁾ wanda maganarsa tana bã ka sha'awa a cikin rãyuwar dũniya, alhãli yanã shaidar da Allah a kan abin da yake cikin zuciyarsa, kuma shi mai tsananin husũma ne.

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا
فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ﴿٢٠٠﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ ﴿٢٠١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

﴿٢٠٣﴾ وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ
فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَن
تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٤﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ
وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٥﴾

(1) Bayãnin kabbarõri, bãyan sallõlin farillai gõma sha biyar, anã fãrawa da sallar azahar ta ranar salla a kãre da sallar asuba ta rãna ta huɗu daga rãnar salla. Kwãnukan Mina uku ne daga rãnar salla, sai ga wanda ya yi gaggawa ya fita daga Mina bãyan fitar rãnar nan kuma gabãnin fãɗuwar rãna.

(2) Bayãnin munãfuki da hãlayensa, a cikin jama'a, a san shi, dõmin kada a dõgara a kansa. Haka mutumin kirki shi ma anã son a san shi dõmin a dõgara da shi kamar yadda ya yi bayãinsa.

205. Kuma idan ya jūya sai ya yi gaggawa a cikin kasa dōmin ya yi barna a cikinta, kuma ya halaka shūka da 'ya'yan dabbōbi. Kuma Allah bā Ya son barna.

206. Kuma idan an ce masa: "Ka ji tsōron Allah," sai girman kai da yin zunubi ya dauke shi. To abin da yake mai isarsa Jahannama ce. Kuma hakika, shimfida tā munana.

207. Kuma akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake sayar da ransa, dōmin nēman yardar Allah: Kuma Allah Mai tausayi ga bāyi ne.

208. Yā ku wadanda suka yi imāni! Ku shiga cikin Musulunci gabā daya; kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan; lalle ne shi a gare ku makiyi ne, bayyananne.

209. To, idan kun karkace daga bayan hujjōji bayyanannu sun zo muku, to, ku sani cēwa lalle ne Allah, Mabuwayi ne, Mai hikima.

210. Shin, suna jira, fāce dai Allah Ya je musu a cikin wasu inuwōyi na girgije, da malā'iku, kuma an hukunta al'amarin? Kuma zuwa ga Allah al'amurra ake mayar da su.

211. Ka tambayi Banī Isrā'ila, da yawa Muka bā su daga āyōyi bayyanannu. Kuma wanda ya musanya ni'imar Allah daga bāyan tā je masa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا
وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ
فَحَسْبُ جَهَنَّمَ وَلِبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْخُلُوا فِي السِّلْمِ
كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾

فَإِن زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ
الْبَيِّنَاتُ فَاذْكُرُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ
الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢١٠﴾

سَلِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ يَلَكُمُ الْآيَاتُ مِن مَّنْ آيَاتِ بَيْنَتِهِ
وَمَن يَبْدِلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾

(1) Bayānin mūmini sōsai a cikin Musulmi da halayensa, a san shi dōmin a dōgara a kansa.

212. An kawata rāyuwar dūniya ga waɗanda suka kāfirta, kuma suna izgili daga waɗanda suka yi īmāni, alhāli waɗanda suka yi taka-wa suna bisa gare su, a Rānar Kiyā-ma. Kuma Allah Yana arzūta wan-da Yake so, bā da lissāfi ba.

213. Mutāne sun kasance al'um-ma guda. Sai Allah Ya aiki an-nabāwa suna māsu bāyar da bish-āra kuma māsu gargadi; kuma Ya saukar da Littāfi da gaskiya tāre da su dōmin (Littāfin) ya yi hukunci a tsakānin mutānen, a cikin abin da suka sābā wa jūna a cikinsa; kuma bābu wanda ya sābā, a cikinsa, fāce waɗanda aka bai wa shi daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu, dōmin zālunci a tsakāninsu. Sai Allah Ya shiyar da waɗanda suka yi īmani ga abin da suka sābā a cikinsa daga gaskiya da izninSa. Kuma Allah Yana shiryar da wanda Yake so, zuwa ga hanya madaidaiciya.

214. Ko kuna zaton ku shiga Aljanna, kuma tun misālin waɗan-da suka shige daga gabāninku bai zo muku ba? Wahalōli da cūta sun shāfe su, kuma aka tsōratar da su har manzonsu da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi su ce: “Yaushe taimakon Allah zai zo?” To! Lalle ne, taimakon Allah yana kusa!

215. Suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar. Ka ce: Abin da kuka ciyar daga alhēri sai ga mahaifa⁽¹⁾

زَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَمَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ
مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ
بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ
وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ
مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ
وَالضَّرَاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ
قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ

(1) Ciyar da mahaifa matalauta wājibi ne haka dīya da 'ya'ya kanāna waɗanda bā su da dūkiya har yāro ya balaga a kuma aurar da yārinya ta tāre a gidan mijinta. Amma

da mafi kusantar dangantaka da marāyu da matalauta da ɗan hanya. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, lalle ne, Allah gare shi Masani ne.

216. An wajabta ⁽²⁾ yāki a kanku, alhāli kuwa shi abin fi ne a gare ku, akwai fātar cēwa ku fi wani abu, alhāli shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma akwai fātar cēwa kuna son wani abu alhāli kuwa shi ne mafi sharri a gare ku. Kuma Allah ne Yake sani, kuma kū ba ku sani ba.

217. Suna tambayar ka game da Watan Alfarma: yin yāki a cikinsa. Ka ce: “Yin yāki a cikinsa babban zunubi ne. Kuma hani daga hanyar Allah, da kuma kāfirci da Shi da kuma Masallaci Tsararre, da fitar da mutānensa daga gare shi, shi ne mafi girman zunubi a wurin Allah.” Kuma fitina ita ce mafi girma daga kisa. Kuma bā su gushēwa suna yākinu har su mayar da ku daga barin addininku idan za su iya. Kuma wanda ya yi ridda daga gare ku ga barin addininsa har ya mutu alhāli kuwa yana kāfiri, to, waɗannan ayyukansu sun bāci a cikin dūniya da Lāhira. Kuma waɗannan abōkan Wuta ne, sū a cikinta madawwama ne.

خَيْرٌ فَلِلَّوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَلِلسَّكِينِ
وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ
عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى
أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى
أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ
قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ
مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ
وَلَا يَزَالُونَ يَقْتُلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ
إِنْ أَسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾

mātar aure da bāwan mutum ciyar da su wājibi ne kō dā sunā da dūkiya. Liyāfa ga bāko har kwāna uku gwargwadon bukāta wājibi ne, sauran ciyarwa mustahabbi ce bāyan an fitar da zakka idan tā wajaba.

(2) Bayānin hukuncin yāki da wuri da lōkacin da aka hana yinsa, da dalilin yinsa.

218. Lalle ne waɗanda suka yi ĩmāni, da waɗanda suka yi hijira kuma suka yi jihādi a cikin hanyar Allah, waɗannan suna fātar (sā-mun) rahamar Allah, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

219. Suna tambayar ka game da giya da cācā⁽¹⁾. Ka ce: “A cikinsu akwai zunubi mai girma da wasu amfānōni ga mutāne, kuma zunubinsu ne mafi girma daga amfaninsu.” Kuma suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar; ka ce: “Abin da ya rage.”⁽²⁾ Kamar wancan ne Allah Yake bayyanawar āyōyi a gare ku: tsammāninku, kuna tunāni.

220. A cikin dūniya da Lāhira. Kuma suna tambayar ka game da marāyu.⁽³⁾ Ka ce: “Kyautatāwa gare su ne mafi alhēri, kuma idan kun haɗa da su (wajen abinci), to, 'ya'uwanku ne; kuma Allah Yana sanin mai bātāwa daga mai kyautatāwa. Kuma dā Allah Yā so, dā Ya tsananta muku. Lalle ne Allah Ma-buwāyi ne, Mai hikima.

221. Kuma kada ku auri mātā⁽⁴⁾ mushirikai sai sun yi ĩmāni: Kuma lalle ne baiwa mūmina ita ce mafi

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

﴿٢١٩﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْغَفْوُ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٢٠﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلِ إِصْلَاحُهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَغْنَتْكُمْ عَنْ اللَّهِ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢١﴾

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَةَ حَتَّىٰ تُؤْمِنَ وَلَا مَـَّ

(1) Bayānin hukuncin cāca da giya da ciyarwa ta alhēri. Cāca da giya harāmun ne dōmin cūtarsu tā fi amfaninsu yawa, ana hukunci da abin da ya rinjāya. Āyōyin wata sura sun bayyana haramcin.

(2) Abin da ya rage daga larūrarku da ta iyālanku da wanda ciyar da shi yake wājibi a kanku, saura shi ne afwu. Daga afwu ake sadakar tadawwu'i.

(3) Bayānin gama abinci da yāra marāyu māsu dūkiyar kansu.

(4) Bayānin irin maza da mātān wani addini da bā zā a aure su ba sai sun musulunta, watau mushirikai, banda mātān Mutānen Littāfi, sū kam anā auren 'ya'yansu tāre da kāfircinsu. Bā a auren wanda ya yi ridda daga addinin Musulunci.

alhēri daga dīya kāfira, kuma kō da tā bā ku sha'awa. Kuma kada ku aurar wa maza mushirikai, sai sun yi imāni, kuma lalle ne bāwa mūmini shi ne mafi alhēri daga da mushiriki, kuma kō da yā bā ku sha'awa, wadannan suna kira ne zuwa ga Wuta, kuma Allah Yana kira zuwa ga Aljanna da gāfara da izninSa. Kuma Yana bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu suna tunāwa.

222. Kuma suna tambayar ka game da haila⁽¹⁾. Ka ce: Shi cūta ne. Sabōda haka ku nīsanci māta a cikin wurin haila, kuma kada ku kusance su sai sun yi tsarki. To, idan sun yi wanka sai ku je musu daga inda Allah Ya umurce ku. Lalle ne, Allah Yana son māsū tūba, kuma Yana son māsū tsarkakēwa.

223. Mātanku gōnaki ne a gare ku, sabōda haka ku je wa gōnankinku yadda kuka so. Kuma ku gabātar⁽²⁾ (da alhēri) sabōda kan-ku, ku bi Allah da takawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne kū māsū haduwa da Shi ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga mūminai.

مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ
وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُوْمِنُوا وَلَعَبَدٌ
مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَٰئِكَ
يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ
وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢٢﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَى
فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ
حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ
أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ
وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٣﴾

نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ
وَقَدِمُوا لِأَنفُسِكُمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
أَنَّكُمْ مُّكَلَّفُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٤﴾

(1) Bayānin hukuncin sāduwa da mātān aure a lōkacin hailarsu; watau jīmā'i ya haramta a cikin haila kō bāyan haila gabānin ta yi wanka. Kō da ta yi taimama tā yi salla duk da haka dai sai tā yi wanka sannan farjinta yake halatta ga mijinta. Amma anā iya mubāshara da rungumayya ko a cikin haila bāyan tā dāura gyauto, tā rūfe cībiya zuwa gwiwa.

(2) Mutum na iya sāduwa da mātarsa yadda yake so kuma yadda ya saukafa a gare shi, daga gaba kō daga bāya, amma ga farji banda ga dubura. Ma'anar ku gabātar da alhēri dōmin rāyukanku, shi ne ku yi basmala ku nēmi tsari daga Shaidan sabōda 'ya'yanku. Ba a jīmā'i da mace alhāli tanā barci, ana son gabātar da wāsa.

224. Kuma kada ku sanya⁽¹⁾ Allah kambu ga rantsuwōyinku dōmin kada ku yi wani alhēri, kuma ku yi takawa, kuma ku yi wani gyara tsakānin mutāne, kuma Allah Mai jī ne, Masani.

225. Allah bā Ya kāmā ku da laifi sabōda yāsasshiya a cikin rantsuwōyinku. Kuma amma Yana kāmā ku sabōda abin da zukātan-ku⁽²⁾ suka sanā'anta. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai hakuri.

226. Ga wadanda suke yin rantsuwa⁽³⁾ daga mātansu akwai jinkirin watā huḍu. To, idan sun kōma, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

227. Kuma idan sun yi niyyar saki, to, lalle ne, Allah Mai jī ne, Masani.

228. Kuma mātā wadanda⁽⁴⁾ aka saki aurensu, suna jinkiri da kansu tsarki uku. Kuma bā ya halatta a gare su, su bōye abin da

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ
أَنْ تَبْرُوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

لَا يُوَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾

لِلَّذِينَ يُؤَلُّونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرِيصٌ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ فَإِنْ
قَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢٦﴾

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٧﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ
وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ

(1) Bāyanin rantsuwa da hukunce-hukuncenta. Kada ku sanya rantsuwa da Allah sababin rashin aikata wani alhēri, kō wani aikin dā'a, kō kuma sanya sulhu a tsakanin mutāne, kamar a rōke shi ga wani abu daga cikinsu, sai ya yi rantsuwa ya ce: "Wallāhi bā zan yi ba" dōmin tsare kansa daga aikatāwar abin da aka nema gare shi. Yin irin wannan rantsuwa makarūhi ne kō haram, gwargwadon nauyin abin da aka yi ta sabōda rashin yin sa. Kambu shi ne wurin gwada harbi.

(2) Yasasshiyar rantsuwa ita ce, a wurin Mālik, rantsuwa a kan abin da mutum ke ganin sa tabbatacce ne, sai ya bayyana daga bāya akasin tunāninsa. Kamar ya ce Wallāhi bā ni da kuḍi, ga saninsa kuwa haka ne bā ya da su, bai sani ba ashe wani yā mutu, yā yi gādo. A Shafi'i ita ce: ā'aha Wallahi, i, Wallāhi, a cikin magana bā da nufi ba.

(3) Hukuncin ilā'i, watau rantsuwa a kan barin tākin matarsa dōmin ya wahalar da ita, a jira shi wata huḍu, idan yā fi kōmāwa a sake ta daga gare shi.

(4) Bayānin iddar saki da hukunce-hukuncen da suka rātayau da ita iddar tsarki uku ga mātā aure dīya, baiwa tsarki biyu. Kwarḱawara tsarki guda. Istibrā'in zina kō kuskure kamar idda yake.

Allah Ya halitta a cikin mahai-funsu, idan sun kasance suna yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma mazan aurensu su ne mafiya hakki ga mayar da su a cikin wancan, idan sun yi nufin gyārawa. Kuma sū mātān suna da kamar abin da yake a kansu, yadda aka sani. Kuma maza suna da wata daraja a kansu (su mātān). Kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

229. Saki sau biyu⁽¹⁾ yake, sai a rika da alhēri, ko kuwa a sallama bisa kyautatāwa. Kuma ba ya halatta a gare ku (maza) ku karbe wani abu daga abin da kuka bā su, fāce fa idan su (ma'auran) na tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba. Idan kun (danginsu) ji tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba, to, bābu laifi a kansu a cikin abin da ta yi fansa da shi. Wadancan iyākōkin Allah ne, sabōda haka kada ku kētare su. Kuma wanda ya kētare iyākōkin Allah, to wadannan su ne azzālumai.

230. Sa'an nan idan ya sake ta (na uku), to, bā ta halatta a gare shi, daga bāya, sai tā yi jima'i da wani miji, waninsa. Sa'an nan idan (sābon mijin, watau na biyu) ya sake ta, to, bābu laifi a kansu ga su kōma wa (auren) jūna, idan sun (mijin farko da matar) yi zaton cēwa zā su tsayar da iyākōkin Allah, kuma

إِنْ كُنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَفِّقُ اللَّهُ أَمْرَهُ
بِرَبِّهِمْ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُمْ مِثْلُ
الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٩﴾

الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ
بِإِحْسَنِ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا
ءَاتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ
اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا يَحِلُّ لِمِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا
غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ
ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

(1) Sakin aure da hukunce-hukuncen da suka rātayi da shi. Wanda ya saki matarsa sau daya ko sau biyu, yanā iya mayar da ita kō dā ba ta so ba matuƙar ba ta kāre idda ba. Wanda ya yi saki uku, bā ya iya kōma aurenta, sai tā yi jima'i da wani sābon miji a cikin aure sahihi. Sakin bāwa biyu ne.

wadancan dōkōkin Allah ne, Yana bayyana su ga mutāne wadanda suke sani.

231. Kuma idan kun saki māta, sa'an nan suka isa ga ajalinsu (iddarsu), sai ku riƙe su da alhēri ko ku sallame su da alhēri, kuma kada ku riƙe su a kan cūtarwa dōmin ku yi zalunci (ta tsawaita idda). Kuma wanda ya aikata wancan, to, haƙiƙa, yā zālunci kansa. Kuma kada ku riƙi āyōyin Allah da izgili. Kuma ku tuna ni'imar Allah da abin da Ya saukar a kanku na Littāfi da hikima. Yana yi muku wa'azi da shi. Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma ku sani cewa lalle ne Allah ga dukan kōme Masani ne.

232. Kuma idan kuka saki mata, har suka isa ga ajalinsu (iddarsu), to, kada ku (waliyyansu) hana su, su auri mazansu (da suka sake su) idan sun yarda da jūna a tsakāninsu (tsōhon miji da tsōhuwar māta) da alhēri. Wancan ana yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance daga gare ku yana īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wancan ne mafi mutunci a gare ku, kuma mafi tsarki. Kuma Allah Yana sani, kuma kū ba ku sani ba.

233. Kuma māsu haifuwa (sakaƙku)⁽¹⁾ suna shāyar da abin haifuwarsu shēkara biyu cikakku ga wanda ya yi nufin ya cika shāyarwa. Kuma ciyar da su da tufātar

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمَّا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ
ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ
وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ
اللَّهِ عَلَيْكُم وَمَا أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنَ الْكِتَابِ
وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُم بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣١﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمَّا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ
أَن يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ
ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَن كَانَ مِنْكُم يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ لَكُمْ لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

﴿٣٣﴾ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ
لِمَن أَرَادَ أَنْ يُنَمِّمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا

(1) Bayānin shāyar da māma ga jinjirin da ubansa ya saki uwarsa a lōkacin shāyarwa ko kuma ta haife shi bāyan sakin yā auku.

da su yana a kan wanda aka haifar masa, da alhēri. Bā a kallafā wa rai fāce iyāwarsa. Bā a cūtar da uwa game da danta, kuma bā a cūtar da uba game da dansa, kuma a kan magāji akwai misālin wancan. To, idan suka yi nufin yāye, a kan yardatayya daga gare su, da shā-wartar jūna, to, bābu laifi a kansu. Kuma idan kun yi nufin ku bāyar da dīyanku shāyarwa, to, bābu laifi a kanku, idan kun mīka abin da kuka zo da shi bisa al'āda. Kuma ku bi Allah da takawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatawa, Mai gani ne.

234. Kuma waɗanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku suna barin mā-tan aure, mātan suna jinkiri da kansu wata huɗu da kwāna goma. To, idan sun isa ga ajalinsu, to, bābu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu ga al'āda. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

235. Kuma bābu laifi a kanku a cikin abin da kuka gitta⁽²⁾ da shi daga nēman auren mātā ko kuwa kuka bōye a cikin zukatanku. Allah Ya san cēwa lalle ne ku, za ku ambata musu (shi). Kuma amma kada ku yi wa jūna alkawari da shi a bōye, fāce dai ku faɗi magana sananniya. Kuma kada ku kulla

لَا تُضْكَرُ وَلِدَةٌ يُؤَلِّدُهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ يُولَدُ
وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ
تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا إِنْ أَرَدْتُمْ
أَنْ تَسْتَرْضِعُوهُمَا أُولَدَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا
سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَمَازِنُ بَصِيرًا ﴿٢٣٤﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبِّصْنَ
بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ
أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي
أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ يَمَازِنُ خَيْرًا ﴿٢٣٥﴾

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ
النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عِلْمَ اللَّهِ
أَنْتُمْ سَتَذَكَّرُوْنَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ
مِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا
عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ

(1) Bayānin iddar mutuwar maza; mace dīya za ta zauna wata huɗu da kwana gōma. Baiwa mātār aure tanā a kan rabi. Wadda ke shakkar ciki sai ta zauna sai shakka tā dēbe. Ana takaba watau mai iddar mutuwa ta nisanci fawa kōwace iri ce, sai tā fāre idda.

(2) Bayānin hukuncin nēman auren mace a cikin iddarta. An hana sai dai da bananci, kamar ya ce mata, "Ina zan sāmi kamarki?"

niyyar daurin auren sai littāfin (idda) ya kai ga ajalinsa. Kuma ku sani cewa lalle ne, Allah Yana sanin abin da yake cikin zukatanku, sabō-da haka ku ji tsōronSa. Kuma ku sani cewa Allah Mai gāfara ne, Mai hakuri.

236. Kuma bābu laifi⁽¹⁾ a kanku idan kun saki mātā, matukar ba ku shāfe su ba, kuma ba ku yanka musu sadāki ba. Kuma ku bā su kyautar dādāfāwa, a kan mawadā-ci gwargwadonsa, kuma a kan ma-kuntaci gwargwadonsa; dōmin dādāfarwa, da alhēri, wājibi ne a kan māsū kyautatāwa.

237. Kuma idan kuka sake su daga gabānin ku shāfe su, alhāli kuwa⁽²⁾ kun yanka musu sadāki, to, rabin abin da kuka yanka fāce idan sun yāfe, kō wanda daurin auren yake ga hannunsa ya yāfe. Kuma ku yāfe dīn ne mafi kusa da takawa. Kuma kada ku manta da falala a tsakāninku. Lalle ne Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

238. Ku tsare⁽³⁾ lōkatai a kan sallōli da salla mafificiya. Kuma ku tsayu kuna māsū kankān da kai ga Allah.

وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ
فَاحْذَرُوهُ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ
أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْوَسْعِ
قَدْرَهُمْ وَعَلَى الْمُقْتَرِ قَدْرُهُ مَتَّعَاءً بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا
عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا
أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ
النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٣٨﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى
وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٣٩﴾

(1) Bayānin sadākin wadda aka saki gabānin shāfa da yanka sadaki, watau mijin ya saki tun bai sādu da ita ba kuma bai yanka sadāki ba. Bābu sadāki gare ta sai kyautar dādāfāwa kawai.

(2) Bayānin sadākin wadda aka yanka wa sadāki amma kuma aka sake ta gabānin shāfa, to, ita tanā da rabin sadākinta, sai idan tā zauna a dakinsa shēkara guda cikakkiya, to, sai a biya ta dukan sadākinta.

(3) Bayānin hukuncin tsare lōkatan salla a cikin kōwane hāli: aminci ko tsōro, da bāyar da salla yadda hāli ya bāyar duka; tsaye kō da tafiya kō gudāne. Hikimar sanya wannan hukunci a tsakānin hukunce-hukuncen aure, dōmin farkarwa a kan muhimman-cin salla, dōmin kada mu'āmala ta shagaltar da Musulmi daga gare ta.

239. To, idan kun ji tsōro, to (ku dai yi salla gwargwadon hali) da tafiya kasa kō kuwa a kan dabbobi. Sa'an nan idan kun amince, sai ku ambaci Allah, kamar yadda Ya nūna muku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

240. Kuma waɗanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku, alhāli suna barin mātan aure, wasiyya ga mātan aurensu da dāɗaɗāwa zuwa ga shekara guda bābu fitarwa, to, idan sun fita, to, bābu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu daga abin da aka sani, kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

241. Kuma waɗanda aka saki suna da dāɗaɗāwa gwargwadon hāli, wajibce a kan māsu takawa⁽²⁾.

242. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa: tsammāninku, kuna hankalta.

243. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda suka fita⁽³⁾ daga gidājen-su, alhāli kuwa sū dubbai ne, dōmin

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ
تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا
وَصِيَّةً لِّأَزْوَاجِهِمْ مَّتَعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ
إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي
مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ مَتَعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

﴿٢٤٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ

(1) Al'āda idan ba ta sābā wa rukunin shari'a ba, bā a hana ta, sai dai bābu tilastāwa ga yinta. A zamanin Jāhiliyya mātā suna iddar mutuwar mazansu shēkara guda. Wanda ya yi wasiyyar kada matarsa ta fita daga dākinta har shēkara, ana karɓar masa, sai dai bābu tīlas a gare ta da ta zauna, dōmin an shāfe hukuncin iddar shēkara ta al'ādar Jāhiliyya.

(2) Bayānin hukuncin dāɗaɗāwa ga mātan da aka saki bāyan an yi zaman aure da su. Tamattu'i gare su wājibi ne a kan mazansu, gwargwadon hāli.

(3) Wasu mutāne ne daga cikin Bani Isrā'ila, annōba tā auku a kansu, sai suka fita daga gidājensu dōmin gudun mutuwa, sū dubū huɗu kō takwas kō wanin wannan adadi, sai Allah Ya ce musu; "Ku mutu," sai suka mutu kwana takwas kō hiyāka. Sa'an nan kuma Allah Ya tayar da su dōmin Ya nūna musu cēwa gudun mutuwa, bā ya hana ta, sai abin da Ya so, shī ke aukuwa. Wannan kīssa tanā amfānar da kārfafa rāyuka dōmin jihādi, sabōda haka umurni da yāki ya bī ta; watau ita shimfida ce ga umurnin jihādi da fita zuwa yāki. Kuma sūrar na karantār da tattalin arziki daga nan zuwa kārshenta. Watau kafa gari wājibi ne ga tattalin arziki.

tsōron mutuwa? Sai Allah Ya ce musu: “Ku mutu.” Sa’an nan kuma Ya rāyar da su, lalle ne Allah, haḳī-ka, Ma’abūcin falala a kan mutāne ne, kuma amma mafi yawan mutāne bā su gōdēwa.

244. Kuma ku yi yāki a cikin hanyar Allah, kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai jī ne, Masani.

245. Wāne ne wanda⁽¹⁾ zai bai wa Allah rance, rance mai kyau, dōmin Ya ribanya masa, ribanyāwa mai yawa? Kuma Allah Shi ne ke damkewa, kuma yana shimfidawa, kuma zuwa a gare Shi ake mayar da ku.

246. Shin, ba ka gani ba zuwa ga wasu mashāwarta⁽²⁾ daga Bani Is-rā’īla daga bāyan Mūsā, a lōkacin da suka ce ga wani annabi nāsu: “Nadā mana sarki, mu yi yāki a cikin hanyar Allah.” Ya ce: “Ashe, akwai tsammāninku, idan an wa-jabta yāki a kanku cēwa bā zā ku yi yākin ba?” Suka ce: “Kuma mēne ne a gare mu, ba zā mū yi yāki ba, a cikin hanyar Allah, alhāli kuwa, haḳīka, an fītar da mu daga gidājen-mu da dīyanmu?” To, a lōkacin da aka wajabta yākin a kansu, suka jūya, sai kaḁan daga gare su. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

وَهُمُ الْوَفُ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا
ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ
لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصِطُ
وَالِيهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى آلِ الْعِلَآءِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ
مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ أبعَثْ لَنَا مَلِكًا
نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ
كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا
وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ
أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾

(1) Bāyāni ga cēwa jihādi bā ya yiwuwa sai mutāne kōwa ya bāyar da taimakonsa na dūkiya kō na ma’ana. Kuma duk wanda ya bāyar da taimako, to, rance ne ya bai wa Allah, wanda yake Shi ne Ya bāyar da asalin dūkiyar, da yawa kō kaḁan, kuma Mai sakamako ga wanda ya yi aiki da umurninSa da babban sakamako, bāyan an kōma zuwa gare Shi. Jihādi wājibi ne ga tattalin arziki domin tsaro.

(2) Wannan kissa tana nūna cēwa ba a iya yin yāki sai da Sarki, shūgaba. Kuma ta faḁi dalilin da ke sanya jama’a su yi yāki; watau dōmin tsaron addini da rāyuka da nasaba da mutunci da dūkiya.

247. Kuma annabinsu⁽¹⁾ ya ce musu: “Lalle ne, Allah ya nada muku ‘Dālūta⁽²⁾ ya zama sarki.” Suka ce: “Yāya ne sarauta zā ta kasance a gare shi, a kanmu, alhāli kuwa mū ne mafi cancanta da sarauta daga gare shi, kuma ba a bā shi wata wadata ba daga dūkiya?” Ya ce: “Lalle ne, Allah Yā zābe shi a kanku, kuma Ya kāra masa yalwa a cikin ilmi da jiki. Kuma Allah Yana bāyar da mulkinSa ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadaci ne, Masani.

248. Kuma annabinsu ya ce musu: “Lalle ne, alāmar mulkinSa ita ce akwatin⁽³⁾ nan ya zo muku, a cikinsa akwai natsuwa daga Ubangijinku da sauran kaya daga abin da Gidan Mūsā da Gidan Hārūna suka bari, malā’iku suna daukarsa. Lalle ne a cikin wancan akwai alāma a gare ku (ta naḍin ‘Dālūta daga Allah ne) idan kun kasance māsu īmāni.”

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

(1) Sūnan annabinsu Shamwīlu daga Sibṭ Lāwaya. A bāyan Mūsā, Yāush’u bin Nūn, sa’an nan Kālib, sa’an nan Hizkīl, sa’an nan Ilyas sa’an nan Alyasa’u, daga nan Bani Isra’ila suka rasa mai jan su har Amālīka ḍiyan Amlik bn Ād, waḍanda ke zaune a Falastīn suka rinjāyi Bani Isrā’ila, suka karkashe su suka kōre su daga gidājensu suka kāma ‘ya’yansu, har a lōkacin da wata mace daga Sibṭ Lāwaya ta haifi Shamwīlu Annabi. Ya nada musu sarki ‘Dālūta.

(2) ‘Dālūta yana a cikin gidan Binyāminu ḍan Ya’akūbu talakāwa ne sunā dōgara a kan sanā’a. Zūriyyar Yahūza, sū ne sarākuna dōmin haka sunansu ya rinjāya a kan Bani Isra’ila. Zūriyyar Lāwaya sū ne annabāwa da mālamai.

(3) ‘Akwaṭin Natsuwa’ an saukar da shi tāre da Ādam, a cikinsa akwai sūrōrin annabāwa, da gādon rikonsa ya kai ga Mūsā yanā sanya Attaura a ciki, sabōda haka aka sāmi karyayyun allunan Attaura a ciki da rawanin Harūna da wani abu daga Mannu da Salwa. A lōkacin da Amālīka suka rinjāye su, sai suka karbe wannan akwāti, suka ajiye shi inda bai dāce da shi ba, har a lōkacin da malā’iku suka dauke shi zuwa ga ‘Dālūta.

249. A lõkacin da Dālūta ya fita⁽¹⁾ da rundunōnin, ya ce: “Lalle ne Allah Mai jarrabarku ne da wani kōgi. To, wanda ya sha daga gare shi, to, ba shi daga gare ni, kuma wanda bai dandane shi ba, to, lalle ne shi, yana daga gare ni, fāce wanda ya kamfata, kamfata guda da hannunsa.” Sai suka sha daga gare shi, fāce kaɗan daga gare su. To, a lõkacin da (Dālūta) ya kētare shi, shi da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, (sai waɗanda suka sha) suka ce: “Bābu īko a gare mu yau game da Jālūta da rundunōninsa.” Waɗanda suka tabbata cēwa lalle sū māsū gamuwa ne da Allah, suka ce: “Da yawa kungiya kaɗan ta rinjayi wata kungiya mai yawa da iznin Allah, kuma Allah Yana tāre da māsū haƙuri.”

250. Kuma a lõkacin da suka⁽²⁾ bayyana ga Jālūta da rundunōninsa, suka ce: “Yā Ubangijinmu! Ka zuba haƙuri a kanmu, kuma Ka tabbatar da sāwayenmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai.”

251. Sai suka karya su da iznin Allah. Kuma Dāwudu ya kashe Jālūta, kuma Allah Ya bā shi mulki da hikima, kuma Ya sanar da shi daga abin da Yake so. Kuma bā

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْكُوا اللَّهَ كَمِ مَنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٌ غَلَبَتْ فِتْنَةُ كَثِيرَةٍ يَأْذِنُ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبِّنَا أَمْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٥٢﴾

فَهَزَمُوهُمْ يَلْذِبُ اللَّهُ وَقَتْلَ دَاوُدَ جَالُوتَ وَءَاتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا

(1) Sōja na bukatar tarbiya, su sabbā da wahala da kishirwa da magana mai shirya. Kōgin kuwa shī ne kōgin Urdun tsakanin Urdun da Falastīn.

(2) Dāwūdu ɗan Āisha ya gāji annabcin Shamwīlu da mulkin Dālūta, shī ne ya fāra haɗa su a cikin Banī Isrā'ila bāyansa sai ɗansa Sulaimān ya gāje shi haka nan. Yawan mutānen Dālūta da suka yi yāki kamar adadin mutānen Badar ne waɗanda suka yi yāki tāre da Annabī, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

dōmin tunkudēwar Allah ga mutā-ne sāshensu da sāshe ba, lalle ne, dā kasa tā bāci; kuma amma Allah Ma'abūcin falala ne a kan tālikai.

252. Waɗancan āyōyin Allah ne: Muna karanta su a kanka da gas-kiya: Kuma lalle ne kai, haḳiḳa, kana daga manzanni.

253. Waɗancan manzannin⁽¹⁾ Mun fīfita sāshensu a kan sāshe: daga cikinsu akwai wanda Allah Ya yi masa magana; kuma Ya ḍaukaka sāshensu da darajōji; kuma Muka bai wa Īsā ḍan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka ƙarfafā shi da Rūhi mai tsarki. Kuma dā Allah Yā so dā waɗanda suke daga bāyansu, bā zā su yi yāki ba, daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Kuma amma sun sāba wa jūna, sabōda haka daga cikinsu akwai wanda ya yi ĩmāni, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kāfir-ta. Kuma dā Allah Yā so, dā bā zā su yāki jūna ba, kuma amma Allah yana aikata abin da Yake nufi.

254. Ya ku waɗanda⁽²⁾ suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin wani yini ya

دَفَعَ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ
لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ
ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾
تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

﴿٢٥٣﴾ تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ
مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا
عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ
الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا الَّذِينَ
مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ
وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فِيهِمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلُوا وَلَكِنْ اللَّهُ يَفْعَلُ
مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٤﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ

(1) Allah Yanā tunkude ɓarna a cikin kasa da wāsīɗar karantar da māsu alhēri, dōmin su yāki māsu sharri. Ya saukar da ilminSa da wāsīɗar manzanninSa waɗanda Ya tabbatar da cēwa Muhammadu, tsira da amincinSa su tabbata a gare shi, yana cikinsu kuma shi ne ya fī ḍaukaka daga cikinsu. Daga wannan āyā zuwa ƙarshen Sūra duka, ƙārin bāyani ne da shiryarwa ga hukunce-hukuncen da suka gabāta da kuma yadda zā a zartar da aiki da su, kamar yadda tsārin magana zai nūna in Allah Ya so.

(2) Bāyan tabbatar da manzancin Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, sa'an nan ya sābunta fuskanta da kira zuwa ga waɗanda suka yi ĩmāni da Annabi, kuma ya farkar da su game da zuwan babbar rāna ta Kiyāma. Sa'an nan ya faɗi sūnanSa Ta'āla, Allah Mai siƴōfin da ke cikin āyā ta 255.

zo, bābu ciniki a cikinsa, kuma bābu abūta, kuma bābu cēto, kuma kāfirai sū ne azzālumai.

255. Allah, bābu wani Ubangiji fāce Shi, Rāyayye, Mai tsayuwa da kōme, gyangyadi bā ya kāma Shi, kuma barci bā ya kāma Shi, Shi ne da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasa. Wane ne wanda yake yin cēto a wurinSa, fāce da izninSa? Yana sanin abin da yake a gaba gare su da abin da yake a bāyansu. Kuma bā su kēwayēwa da kōme daga ilminSa, fāce da abin da Ya so. KursiyyunSa ya yalwaci sammai da kasa. Kuma tsare su bā ya nauyayarSa. Kuma Shi ne Madaukaki, Mai girma.

256. Bābu tīlastāwa⁽¹⁾ a cikin addini, hakīka, shiriya tā bayyana daga bata: Sabōda haka wanda ya kāfirta da Dāgūta kuma ya yi īmāni da Allah, to, hakīka, yā yi riko ga igiya amintacciya, bābu yankēwa a gare ta. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

257. Allah Shi ne Masōyin wa-danda suka yi īmāni: Yana fitar da su daga duffai zuwa ga haske, kuma

وَلَا شَفَعَةُ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ

(1) Abūbuwan bautāwa, iri biyu ne; Ubangijin da Yā aiko Muhammadu da wannan gaskiya da shiriya Shi ne Allah, da sauran iyāyengiji māsū dōkōkin kai da na son zūkāta kamar nafsū da Shaidan, na aljannu da mutāne, māsū kāga abin da suke so, su kira mutane a kansa ana ce musu Dāgūtu. Ya yi bayānin sakamakon mabiyin kōwane irin bautawar. Sa'an nan ya biyar da kissōshi uku dōmin bayānin abin da wannan magana ta kunsā; ta farko Namarūzu tāre da Ibrāhīm, tanā nūna cēwa mai mulki anā umurtar sa da bin Allah da takawa, idan ya bi son zūciyarsa, to, ya zama Dāgūtu. Allah zai halakar da shi. Ta biyu kissar Uzairu, tanā nūna cēwa bābu abin da yake da wuya ga Allah. Ta uku kissar Ibrāhīm da yadda Allah ke rāyar da matattu, tanā nūna cēwa bābu laifi ka roki Allah Ya gānar da kai dukan abin da ya shige maka duhu dōmin ka kārā īmāni.

wadanda suka kāfirta, masōyansu Dāgūtu ne: suna fitar da su daga haske zuwa ga duffai. Wadannan abokan Wuta ne, sū a cikinta madawwama ne.

258. Shin, ba ka gani⁽¹⁾ ba zuwa ga wanda ya yi hujjatayya da Ibrāhīm a cikin (al'amarin) Ubangi-jinsa, dōmin Allah Yā bā shi mulki, a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Ubangijina Shi ne Wanda Yake rāyawa kuma Yana matarwa." Ya ce: "Nī ina rāyarwa kuma ina matarwa." Ibrāhīm ya ce: "To, lalle ne Allah Yana zuwa da rana daga gabas: to, ka zo da ita daga yamma." Sai aka dīmautar da wanda ya kāfirta. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

259. Kō kuwa⁽²⁾ wanda ya shūde a kan wata alkarya, alhāli kuwa tana wōfintacciya a kan gadājen rēsunanta. Ya ce: "Yaya Allah zai rāyar da wannan a bāyan mutuwarwa." Sai Allah Ya matar da shi, shēkara dari; sa'an nan kuma ya tāyar da shi. Ya ce: "Nawa ka zauna?" Ya ce: "Na zauna yini daya ko kuwa rabin yini." Ya ce: "A'a, kā zauna shēkara dari." To, ka dūba zuwa ga abincinka, da abin shanka, (kōwanensu) bai sāke ba, kuma ka dūba zuwa ga jākinka, kuma dōmin Mu sanya ka wata āyā ga mutāne. Kuma ka dūba zuwa ga

الطُّغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ
إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
أَنَآ أَنَّهُ اللَّهُ الْمَلِكُ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّي
الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ
مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي
كَفَرُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا
قَالَ أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ
مِائَةً عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مِائَةً عَامٍ
فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ
وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً
لِّلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ
نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا الْحَمْدُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ

(1) Kissar farko ta Ibrāhīm da Namarūzu.

(2) Kissa ta biyu Uzairu da alkarya matacciya, da jākinsa, da abincinsa bāyan shēkara dari.

ƙasūsuwa yadda Muke mōtsar da su, sa'an nan kuma Mu tufātar da su da nāmā." To, a lōkacin da (abin) ya bayyana a gare shi, ya ce: "Ina sanin cēwa lalle Allah a kan dukan kōme Mai ĩkōn yi ne."

260. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Ya Ubangijina! Ka nūna mini yadda Kake rāyar da matattu." Ya ce: "Shin, kuma ba ka yi ĩmāni ba?" Ya ce: "Na'am! Kuma amma dōmin zūciyāta, ta natsu." Ya ce: "To, ka riki huɗu daga tsuntsāye, ka karkatar da su zuwa gare ka, ka yanka su, sa'an nan kuma ka sanya juzu'i daga gare su a kan kōwane dūtse, sa'an nan kuma ka kira su, zā su zo maka gudāne. Kuma ka sani cēwa lalle Allah Mabuwāyi ne, Masani."

261. Sifar waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, kamar sifar ƙwāyā ne wadda ta tsirar da zangarniya bakwai, a cikin kōwace zangarniya akwai ƙwāya ɗari. Kuma Allah Yana ribinyawa ga wanda Ya so. Kuma Allah Ma-waɗāci ne, Masani.

262. Waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, sa'an nan kuma bā su biyar wa abin da suka ciyar ɗin da gōri, ko cūta, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

263. Magana mai kyau da gāfar-tawa su ne mafi alhēri daga sadaka wadda wata cūtarwa take biyar ta. Kuma Allah Waɗatacce ne, Mai haƙuri.

لَمْ يَقَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أُولَئِمُتُؤْمِنٌ قَالَ بَلَىٰ وَلَئِن لَّا يَظْمِنَنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ أَجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٦٠﴾

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٦١﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبَعُونَ مِمَّا انْفَقَوْا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٦٢﴾

﴿١٦٣﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَّبَعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿١٦٤﴾

264. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku ɓāta sadakōkinku da gōri da cūtarwa, kamar wanda yake ciyar da dūkiyarsa dōmin nūna wa mutāne, kuma bā ya yin ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira. To, abin da yake misālinsa, kamar falalen dūtse ne, a kansa akwai turbāya, sai wābilin hadari⁽¹⁾ ya sāme shi, sai ya bar shi kanƙara. Bā su iya amfani da kōme daga abin da suka sanā'anta. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

265. Kuma sifar waɗanda suke ciyar da dūkiyarsu dōmin nēman yardōjin Allah, kuma da tabbatarwa daga kansu, kamar misālin lambu ne a jigāwa wadda wābilin hadari ya sāmu, sai ta bāyar da amfāninta ninki biyu. To, idan wābili bai sāme ta ba, sai yayyafi (ya ishe ta). Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Mai gani ne.

266. Shin ɗayanku nā son cēwa wani lambu ya kasance a gare shi daga dabīnai da inabōbi, marēmari suna gudāna daga ƙarƙashinsa, yana da, a cikinsa, daga kōwane 'ya'yan itāce, kuma tsūfa ya sāme shi, alhāli kuwa yana da zūriyya masu rauni — sai gūguwa wadda take a cikinta akwai wuta, ta sāme shi, har ta kōne? Kamar wancan ne Allah Yana bayyanāwar āyōyi a gare ku; tsammāninku kuna tunāni.

267. Ya ku waɗanda suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga mai kyaun

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَتَكُمْ بِالْمَنِّ
وَالَّذِي كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ ثَرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ
صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٤﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ
جَنَّةٍ بَّيْرُوتٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَتَأَنَّتْ أَكُلَهَا
ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِيبْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦٥﴾

أَيُّودٌ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّن نَّخِيلٍ
وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ
فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ
وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضِعْفًا فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ
فَأَخْرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٦﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنفِقُوا مِن طَيِّبَاتِ

(1) 'Wābilin hadari' wātau ruwan sama kamar da bakin ƙwarya.

abin da kuka sanā'anta, kuma daga abin da Muka fitar sabōda ku daga kasa, kuma kada ku yi nufin mummuna ya zama daga gare shi ne kuke ciyarwa, alhāli kuwa ba ku zama māsu karɓarsa ba fāce kun runtse ido a cikinsa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mawadāci ne, Gōdadde.

268. Shaidan yana yi muku alkawarin talauci, kuma yana umurnin ku da alfasha,⁽¹⁾ kuma Allah Yana yi muku alkawarin gāfara daga gare shi da kārī, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.

269. Yana bāyar da hikima (ga fahimtar gaskiyar abubuwa) ga wanda Yake so. Kuma wanda aka bai wa hikima, to, lalle ne, an bā shi alhēri mai yawa. Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abuta hankula.

270. Kuma abin da kuka ciyar daga ciyarwa, kō kuka cika alwāshi daga wani bākance, to, lalle ne, Allah Yana sanin sa. Kuma az-zālumai bā su da wasu mataimaka.

271. Idan kun nūna sadakōki to, yana da kyau kwarai kuma idan kuka bōye su kuma kuka je da su ga matalauta, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma Yana karkarēwa, daga barinku, daga miyāgun ayyukanku. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
وَلَا تَتِمَّمُوا الْخَيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ
بِتَّخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْنِيُوا فِيهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ
بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ
وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ
الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا
وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ
مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا
وَتُؤْتُوهُمَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرُ
عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾

(1) Alfāsha ita ce ayyukan zunubi kamar zina da shan giya, alhāli batar da dūkiya a nan, ya fi tsanani, kuma bābu wani badali don sakamako, sabōda haka kin ciyarwa dōmin gudun talauci da umurninku da alfāsha sun sābā wa jūna, ga abin da shi Shaidan yake gaya muku; watau kada ku ciyar, dōmin gudun talauci, amma ku sha giya, ku yi zina!

272. Shiryar da su bã ya a kanka, kuma amma Allah Shi ne Yake shiryar da wanda Yake so, kuma abin da kuka ciyar daga alhëri, to, dōmin kanku ne, kuma bã ku ciyarwa, fāce dōmin nēman yardar Allah, kuma abin da kuke ciyarwa daga alhëri zā a cika lādarsa zuwa gare ku, alhāli kuwa kũ bã a zāluntar ku.

273. (Ciyarwar a yĩ ta) ga mata-lautan⁽¹⁾ nan wadanda aka tsare a cikin hanyar Allah, bã su iya tafiyyar fatauci a cikin ƙasa, jāhilin hālinsu yana zaton su wadātattu sabōda kāmuni kai, kana sanin su da alāmarsu, bã su rōƙon mutāne da nācēwa. Kuma abin da kuka ciyar daga alhëri, to, lalle Allah gare shi Masani ne.

274. Wadanda suke ciyar da dukiyōyinsu, a dare da yini, bōye da bayyane, to suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu. Kuma bãbu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

275. Wadanda suke cin riba⁽²⁾, bã su tāshi, fāce kamar yadda wan-

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
فَلَا تُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ
وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ
إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تظْلُمُونَ ﴿٢٧٢﴾

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ
يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ
تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ
إِلْحَاقًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ
عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِتِّمَاعِ وَالْإِتِّمَاعِ
سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا

(1) Matalautan nan 'muhājiruna' ne wadanda suka bar dūkiyarsu da iyālansu dōmin hijira. Kuma ba su sāmī wata matāka ba a Madīna, sai aka yi musu rumfuna, sunā kwāna a ciki, suka tsare kansu dōmin jihādi da yāki da karātun Alkur'āni da ibāda kamar matsayin sōja a yanzu. Sū wajen dāri huɗu ne, shugabansu, shi ne Abdur Rahman bn Sakhar, Abu Huraira el Dawsy.

(2) Riba ita ce ƙāri ga adadi ko ga lōkaci. Amma ƙārin adadi shi ne ƙari a cikin mu'āmala da zināri da azurfa, da abūbuwan ci ga rāyuwa. Yana haramta ga jinsi guda kawai, kuma ana shardantāwa ga abinci ya zama abinci kō abin gyāransa, kuma anā iya ajiye shi, ban da 'ya'yan itācen marmari da duma da ruwa. Amma ga jinkiri an hana riba mudlakan kō dā ga 'ya'yan itācen marmari. Takardun kuɗi kamar sil'ō'i suke dōmin haka ƙimarsu tana hawa kuma tanā sauka. Har yanzu malamai ba su yanke hukunci a kansu ba sōsai. Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: "Ka bar abin da yake sanya maka shakka zuwa ga wanda bã yā sanya maka shakka."

da Shaidan yake dīmautarwa daga shafa yake tashi. Wancan, dōmin lalle ne sun ce: “Ciniki kamar riba yake.” Kuma Allah Ya halatta cini-ki kuma Ya haramta riba. To, wanda wa’azi daga Ubangijinsa ya je masa, sa’an nan ya hanu, to yana da abin da ya shige, kuma al’amarinsa (ana wakkala shi) zuwa ga Allah. Kuma wanda ya kōma, to, wadannan sū ne abōkan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

276. Allah Yana shāfe albarkar riba, kuma Yana fāra sadakōki. Kuma Allah bā Ya son dukan mai yawan kāfirci, mai zunubi.

277. Lalle ne, wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan fwarai, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna yin bakin ciki ba.

278. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da takawa, kuma ku bar abin da ya rage daga riba, idan kun kasance māsū īmāni.

279. To, idan ba ku aikata ba, to, ku sani fa da akwai yāki daga Allah da ManzonSa. Kuma idan kun tūba, to, kuna da asalin dūki-yōyinku, bā ku zālunta, kuma bā a zāluntar ku.

280. Kuma idan ma’abucin wahala ya kasance (mabacci) to, jinkirtāwa ake yi zuwa ga sauḳin al’amarinsa, kuma dā kun yi sadaka, shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ
اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾

يَمَحُقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوْا الزَّكَاةَ لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ
مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِن تَتُوبْكُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ
لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

وَإِن كَانَتْ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن
تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

281. Kuma ku ji tsōron wani yini wanda ake mayar da ku a cikin-sa zuwa ga Allah, sa'an nan kuma a cika wa kōwane rai abin da ya sanā'anta, kuma sū bā a zāluntar su.

282. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Idan kun yi mu'āmalār bāyar da bāshi zuwa ga wani ajali ambatacce, sai ku rubūta shi. Kuma wani marubuci ya yi rubūtu a tsakaninku da ādalci. Kuma kada marubūci ya fī rubūtāwa, kamar yadda Allah Ya sanar da shi, sai ya rubūta. Kuma wanda bāshin yake a kansa sai ya yi shibta, kuma ya ji tsōron Allah, Ubangijinsa, da taƙawa, kuma kada ya rage wani abu daga gare shi. To, idan wanda bāshin yake a kansa yā kasance wāwā ne kō kuwa rarrauna, kō kuwa shi bā ya iya shibta, to, sai waliyyinsa ya yi shibtar da ādalci. Kuma ku shaidar da shaidu biyu daga mazanku, to, idan ba su zama maza biyu ba, to, namiji guda da mātā biyu, daga wadanda kuke yarda da su daga shaidun, dōmin mantuwar dayansu, sai gudarsu ta mazākūtār⁽¹⁾ da dayar. Kuma kada shaidun su fī, idan an kira su. Kuma kada ku kōsa ga rubūta shi, farami ya kasance kō babba, zuwa ajalinsa. Wancan ne mafi ādalci a wurin Allah, kuma mafi tsayuwa ga shaida, kuma mafi kusa ga rashin shakkarku. Sai idan ya kasance fatauci ne halartacce

وَأَتَّقُوا يَوْمَ تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قَدْ آيَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجَلٍ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَلَّوْا فَإِنَّهُ

(1) Watau mātā biyu su zama kamar namiji guda ga bāyar da shaida. Kuma ana fassara shi da “ta tunātar da dayar”.

wanda kuke gēwayarwa da shi hannu da hannu a tsakāninku, to bābu laifi a kanku, ya zama ba ku rubūta shi ba. Kuma ku shaidar idan kun yi sayayya. Kuma kada a wahalar da marubuci, kuma kada a wahalar da shaidu, kuma idan kun aikata, to, lalle ne, shi fāsifanci ne game da ku. Kuma ku bi Allah da takawa, kuma Allah Ya sanar da ku. Kuma Allah ga dukan kōme Masani ne.

283. Kuma idan kun kasance a kan tafiya, kuma ba ku sāmi marubūci ba, to, a bāyar da jingina karbaḥḥiya (ga hannu). To, idan sāshenku ya amince wa sāshe, to, wanda aka amincē wan nan sai ya bāyar da amānarsa, kuma ya bi Allah, Ubangijinsa, da takawa. Kuma kada ku bōye shaida, kuma wanda ya bōye ta, to, shi mai zunubin zūciyarsa ne. Kuma Allah ga abin da kuke aikatāwa Masani ne.

284. Allah ne, da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasa, kuma idan kun bayyana abin da yake a cikin zukatanku (na shaida), ko kuka bōye shi, Allah zai bincike ku da shi, sa'an nan Ya yi gāfara ga wanda Yake so, kuma Ya azabta wanda Yake so. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ikon yi ne. ⁽¹⁾

فُسُوقُكُمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمُكُمْ
اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَنَّ
مَقْبُوضَةً فَإِنْ أَتَى بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي
أُوتِيَ مِنْ أَمْنَتِهِ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا
الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِيَّاهُمْ قَلْبُهُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٤﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوا
مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخَفُّوهُ يَحْسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ
فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٥﴾

(1) Wannan āyā ita ce karshen bayāni a kan bāyar da shaida. A kan shaidar da mutum ya bayyana kō ya bōye a cikin rai, Allah Yake yi masa bincike dōmin hakkin wani da ya rātaya a kan wannan bayyanawar kō bōyewar. Ita ayar da biyu na bayanta sun kunsu ilmin Bakara dukanta.

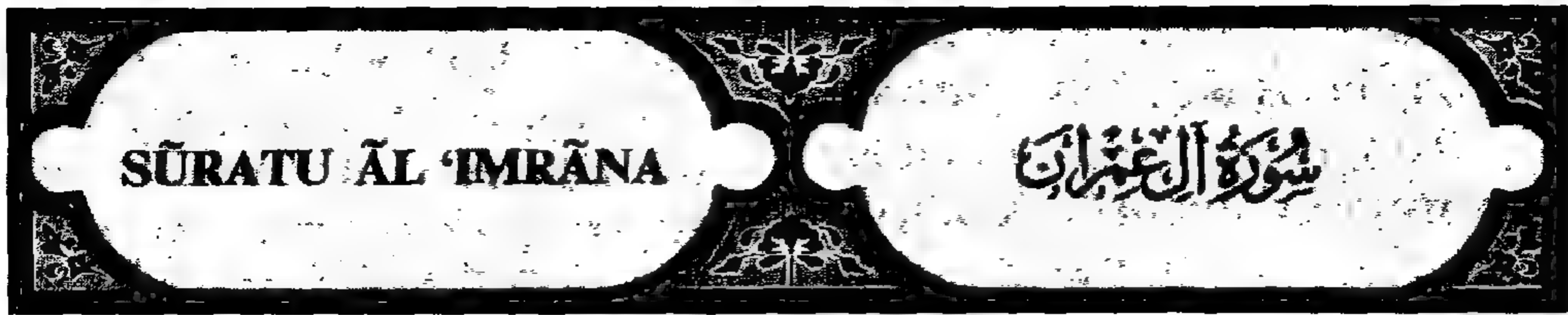
285. Manzon Allah yā yi īmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi īmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin daya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce, “Mun ji kuma mun yi dā'a: (muna nēman) gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take⁽¹⁾”

286. Allah ba Ya kallafā wa rai fāce ikon yinsa, yana da lādar abin da ya tsirfanta, kuma a kansa akwai zunubin abin da ya yi ta aikatāwa: “Yā Ubangijinmu! Kada Ka kāmā mu, idan mun yi mantuwa, ko kuma mun yi kuskure. Yā Ubangijinmu! Kuma kada Ka aza nauyi a kanmu, kamar yadda Ka aza shi a kan waɗanda suke a gabāninmu. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu daukar abin da bābu īko gare mu da shi. Kuma Ka yāfe daga gare mu, kuma Ka gāfarta mana, kuma Ka yi jin kai gare mu. Kai ne Majibin-cinmu, sabōda haka Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai.”

ءَامِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ
وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَامِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ
وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا
وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا
أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا
وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۖ وَاعْفُ عَنَّا
وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

(1) Aya ta 285 da ta 286 sun fansa aikin Annabi da waɗanda suka bi shi daga akīda da magana da aiki da kyautatāwa da mayar da al'amari ga Allah, da addu'ar tsari da nema daga Ubangijinsu. Aya ta 286 ita ce mafi kyaun addu'a. Kuma ta nūna Musulmi sun sāba wa Yahūdāwa māsu cewa 'Mun ji, mun ki!'

Tanā karantar da cēwa Allah Yana karɓa addu'ar wanda ya kira Shi da gaskiyar niyya, kuma Yana keta al'ādu da wannan kira. Bābu abin da yake da wuya ga Allah idan an kadaita Shi da tsarkakēwa daga shirki da abin da ya yi kama da shirki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Allah, bābu wani abin bauta-wa fāce Shi, Rāyayye Mai tsayuwa da kōme.

3. Yā sassaukar da Littāfi a gare ka da gaskiya, yana mai gaskatāwa ga abin da ke gaba gare shi, kuma Allah Yā saukar da Attaura da Linjīlā.

4. A gabāni, suna shiryar da mutāne, kuma Ya saukar da littattafai māsu rarrabēwa. Lalle ne waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah, suna da azāba mai tsanani. Kuma Allah Mabuwayi ne, Ma'abucin azābar rāmuwa.

5. Lalle ne, Allah bābu wani abin da ke bōyuwa gare Shi a cikin ƙasa, kuma bābu a cikin sama.

آل١

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ١

نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ

وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ٢

مِّن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ

ذُو أَنْتِقَامٍ ٤

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ

وَلَا فِي السَّمَاءِ ٥

6. Shi ne Wanda Yake suranta ku a cikin mahaifu yadda Yake so. Bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

7. Shi ne Wanda ya saukar da Littāfi a gare ka, daga cikinsa akwai āyōyi bayyanannu, su ne mafi yawan Littāfin, da wasu māsū kamā da jūna. To, amma waɗanda yake a cikin zukātansu akwai karkata, sai suna bin abin da yake da kamā da jūna daga gare shi, dōmin nēman yin fitina da tāwīlinsa. Kuma bābu wanda ya san tāwīlinsa fāce Allah. Kuma matabbata a cikin ilmi sunā cēwa: “Mun yi īmāni da shi; dukan-sa daga wurin Ubangijinmu yake.” Kuma bābu mai tunāni fāce ma’abūta hankula.

8. Yā Ubangijinmu! Kada Ka karkatar da zukātanmu bāyan har Kā shiryar da mu, kuma Ka bā mu rahama daga gunKa. Lalle ne, Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

9. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Mai tāra mutāne ne dōmin wani yini wanda bābu shakka a gare shi. Lalle ne Allah bā Ya sāḃāwar lōka-cin alkawari.”

10. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, dūkiyōyinsu bā su tunkude musu kōme daga Allah, kuma ‘ya’yansu bā su tunkudēwa, kuma waɗannan, sū ne makāmashin wuta.

11. Kamar ḁabi’ar mutānen Fi-r’auna da waɗanda ke a gabāninsu, sun karyata āyōyinMu, sai Allah Ya kāmā su sabōda zunubansu, kuma Allah Mai tsananin ukūba ne.

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ
هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَبِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ
وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ
وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا
وَمَا يَذْكُرُ إِلَّا أَهْلُ الْبَيْتِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
إِنَّكَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ الْمِعَادَ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ
وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ
هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾

كَذَّابٌ أَلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١١﴾

12. Ka ce wa waɗanda suka kā-firta: “Za a rinjāye ku, kuma a tāra ku zuwa Jahannama, kuma shimfiɗar tā mūnana!

13. “Lalle ne wata āyā tā ka-sance a gare ku a cikin ƙungiyōyi biyu da suka haɗu; ƙungiya guda tana yāki a cikin hanyar Allah, da wata kāfira, suna ganin su ninki biyu nāsu, a ganin ido. Kuma Allah Yānā ƙarfafa wanda Yake so da taimakonSa. Lalle ne a cikin wannan, haƙiƙa, akwai abin kula ga ma'abūta basīra.”

14. An ƙawata wa mutāne son sha'awōyi daga mātā da dīya da dūkiyōyi abūbuwan tārāwa daga zinariya da azurfa, da dawāki kiwātattu da dabbōbin ci da hatsi. Wannan shi ne dāɗin rāyuwar dūniya. Kuma Allah a wurinSa kya-kkyāwar makōma take.

15. Ka ce: Shin kuma, in gaya muku mafi alhēri daga wannan? Akwai gidājen Aljanna a wurin Ubangiji sabōɗa waɗanda suka bi Shi da takawa, kōguna suna gudāna daga ƙarƙashinsu, suna madawwama a cikinsu, da mātān aure tsarkakakku, da yarda daga Allah. Kuma Allah Mai gani ne ga bā-yinSa.

16. Waɗanda suke cēwa: “Ya Ubangijinmu! Lalle ne mu, mun yi īmāni, sai Ka gāfarta mana zunubanmu kuma Ka tsare mu daga azābar wuta.”

17. Māsu haƙuri, da māsu gas-kiya, da māsu ƙanƙan da kai, da

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْتٌ قَلِيلَةٌ وَتُحْشَرُونَ
إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٢﴾

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنِ الثَّقَاتِ تَقْتُلُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَخْرَجَ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ
مِثْلَهُمْ رَأَى الْأَمِينُ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بَنَصْرِهِ
مَنْ يَشَاءُ إِنْ فِي ذَلِكَ لَعِزَّةٌ لِأَوَّلَى
الْأَبْصَرِ ﴿١٣﴾

زَيْنَ النَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ
وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ
وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ
عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَتَابِ ﴿١٤﴾

﴿١٥﴾ قُلْ أَوْفَيْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا
عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ
مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا ائْتِنَا آمَنًا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾

الضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ وَالضَّالِّينَ

māsu ciyarwa, da māsu istingifari a lōkutan asuba.

18. Allah Ya shaida cēwa: Lalle ne bābu abin bautāwa fāce Shi, kuma malā'iku da ma'abūta ilmi sun shaida, Yana tsaye da ādalci, bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

19. Lalle ne, addini a wurin Allah, shi ne Musulunci. Kuma wadanda aka bai wa Littafi ba su sābā ba, fāce a bāyan ilmi ya je musu, bisa zālunci a tsakāninsu. Kuma wanda ya kāfirta da āyōyin Allah, to, lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako ne.

20. To, idan sun yi musu da kai, sai ka ce, “Nā sallama fuskata ga Allah, kuma wanda ya bi ni (haka).” Kuma ka ce wa wadanda aka bai wa littāfi da Ummyiyai: (1) “Shin, kun sallama?” To, idan sun sallama, hakika, sun shiryu, kuma idan sun jūya, to, kawai abin da ke kanka, shi ne iyarwa. Kuma Allah Mai gani ne ga bāyinSa.

21. Lalle ne wadanda suke kāfirta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani hakki ba, kuma suna kashe wadanda ke umurni da yin ādalci daga mutāne, to, ka yi musu bushāra da azāba mai radadi.

وَالْمُفْقِرِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ لَأَسْلَمُوا ۖ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ يَتَّيْتُ اللَّهُ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ۚ وَقُلْ لِلَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ۖ أَسْلَمْتُمْ ۚ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا ۖ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ يَتَّيْتُ اللَّهُ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾

(1) Ummyiyi shi ne wanda bai iya karatu da rubutu ba. A cikin Alkur'āni anā nufin Lārabawa da wannan sunan, dōmin bā su da wani littāfin sama da suke da shi a lōkacin nan. Amma ba ana nufin bā su da rubutu ba. Haruffan rubutun Alkur'āni tun a zamānin Ismā'ila dān Ibrāhīma aka san su. Kuma a cikin Lārabāwa da yawa sun san su, har sunā rubuta kasidu māsu kyau, suna rātayewa a cikin Ka'aba. Jahiliyya ita ce lōkacin da bā a aiki da wani littāfi na sama kamar yadda mafi yawan mutāne suke a yanzu, karnin ishirin. Shi ma karnin wata Jahiliyya ne.

22. Wadannan ne wadanda ayyukansu suka bāci a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu mataimaka.

23. Shin, ba ka ga wadanda aka bai wa rabo daga littāfi ba ana kiran su zuwa ga Littāfin Allah dōmin ya yi hukunci a tsakāninsu sa'an nan wata fungiya daga cikinsu ta jūya bāya, kuma sunā māsu bijirēwa?

24. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce: "Wutā bā zā ta shāfe mu ba, fāce a 'yan kwānaki kidāyayyu." Kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa na karya ya rūḍe su a cikin addininsu.

25. To, yāya idan Mun tāra su a yini wanda bābu shakka a cikinsa, kuma aka cikā wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta, alhāli kuwa, sū bā zā a zālunce su ba?

26. Ka ce:⁽¹⁾ "Yā Allah Mamal-lakin mulki, Kanā bayar da mulki ga wanda Kake so, Kanā zāre mulki daga wanda Kake so, kuma Kanā buwāyar da wanda Kake so, kuma Kanā kaskantar da wanda Kake so, ga hannunKa alhēri yake. Lalle ne Kai, a kan kōwane abu, Mai ĩkon yi ne.

27. "Kanā shigar da dare a cikin yini, kuma Kanā shigar da yini a cikin dare, kuma Kana fitar da mai

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ
يَدْعُونَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ تَوَلَّى فُرُوقُ
مِنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا
مَّعْدُودَاتٍ وَغَرَّبُوا فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتَهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ
كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ
وَتَنزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ
مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾

تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ

(1) Wato ka mayar da ĩkon kōme ga Allah, Yana yin sa yanda Yake so, bābu mai iya hanāwa, sa'an nan kuma ka ce wa mūminai, kada su yi wata mu'amala da kāfirai, su bar yan'uwansu mūminai, sai dai a kan lālūra kawai. Wanda ya riƙi kāfirai ya bar mūminai, to, bā shi tāre da Allah a cikin kōme.

rai daga mamaci, kuma Kanā fitar da mamaci daga mai rai, kuma Kanā arzūta wanda Kake so bā da lissāfi ba.”

28. Kada mūminai su riƙi kāfirai masōya, baicin mūminai. Kuma wanda ya yi wannan, to, bai zama a cikin kōme ba daga Allah, fāce fa dōmin ku yi tsaro daga gare su da 'yar kāriya. Kuma Allah Yana tsōratar da ku Kansa. Kuma zuwa ga Allah makōma take.

29. Ka ce: “Idan kun bōye abin da ke a cikin ƙirāzanku, kō kuwa kun bayyana shi, Allah Yana sanin sa. Kuma Yana sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah a kan kōwane abu Mai iƙon yi ne.”

30. A rānar da kōwane rai yake sāmūn abin da ya aikata daga alhē-ri, a halarce, da kuma abin da ya aikata daga sharri, alhāli yana gū-rin, dā dai lalle a ce akwai fage mai nīsa a tsakāninsa da abin da ya aikata na sharrin! Kuma Allah yanā tsōratar da kū Kansa. Kuma Allah Mai tausayi ne ga bāyinSa.

31. Ka ce: “Idan kun kasance kunā son Allah, to, ku bī ni, Allah Ya sō ku, kuma Ya gāfarta muku zunubanku. Kuma Allah Mai gāfa-ra ne, Mai jin ƙai.”

32. Ka ce: “Ku yi dā'a ga Allah da Manzo”. To, amma idan sun jūya bāya, to, lalle ne Allah bā Ya son kāfirai.

33. Lalle ne Allah Yā zābi Āda-ma da Nūhu da Gidan Ibrāhīma da Gidan Imrāna a kan tālikai.

الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرزُقُ
مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ
فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتُوا وَيُحَذِّرُكُمُ
اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾

قُلْ إِنْ تَخَفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْشِرُوكُمْ بِمَا يَسْمَعُ اللَّهُ
وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا
وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا
بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ
رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

﴿٣٣﴾ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ
وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾

34. Zuriyya ce sāshensu⁽¹⁾ daga sāshe, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

35. A lōkacin da mātār Imrāna⁽²⁾ ta ce: “Yā Ubangijina! Lalle ni, nā yi bākancen abin da ke cikin cikīna gare Ka; ya zama ‘yantacce, sai Ka karba daga gare ni. Lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Masani”.

36. To, a lōkacin da ta haife ta, sai ta ce: “Ya Ubangijina! Lalle ne nī, nā haife ta mace!” Kuma Allah ne Mafi sanin abin da ta haifa. “Kuma namiji bai zama kamar mace ba. Kuma nī, nā yi mata suna Maryamu⁽³⁾, kuma lalle ne ni, ina nēma mata tsari gare Ka, ita da zūriyarta daga Shaidan jēfaffe.”

37. Sai Ubangijinta Ya karbe ta karba mai kyau. Kuma Ya yabanyartar da ita yabanyartarwa mai kyau, kuma Ya sanya rēnonta ga Zakariyya. Ko da yausha Zakariyya ya shiga masallāci, a gare ta, sai ya sāmi abinci a wurinta. (Sai kuwa) ya ce: “Yā Maryamu! Daga ina wannan yake gare ki?” (Sai) ta ce “Daga wurin Allah yake. Lalle

ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٥﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمِعْتُهَا مَرِيem وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٢٦﴾

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَنُورِمُ إِنِّي لَأَبْ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنْ أَلَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

(1) Sū duka daidai suke ga mai da al'amari ga Allah.

(2) Mātār Imrāna sunanta Hannatu dīyar Fākūza, bā ta haifuwa, sai wata rāna ta ga tsuntsuwa tanā ciyar da tsākonta, sai ta yi sha'awar sāmūn dā, sabōda haka ta rōki Allah Ya bā ta dā. Da mijinta Imrāna ya tāke ta sai ta sāmi ciki, dōmin murna sai ta yi alkwarin 'yanta shi da bākance ga Masallacin Baitil Mukaddas dōmin ya rika yi masa hidima. To, a lōkacin da ta haihu sai ta sāmi dīya mace. Ga shari'arsu bā a 'yanta mace ga irin wannan aiki na hidimar masallaci, dōmin haka ta nēmi uzuri da cēwa, tā haife ta mace, mace bā kamar namiji take ba. Har ta yi rudu ta jūya, ta ce, namijin bā kamar mace ba, dōmin namiji ne a cikin zūciyarta.

(3) Maryam, ma'anarta mai ibāda. Abinci da ake kai mata a cikin Masallaci shi ne 'ya'yan itāce, irin na dāri, a lōkacin bazara, kuma irin na bazara a lōkacin dāri. Wannan kuma ya mōtsar da bēgen Zakariyya ga sāmūn dā, bāyan shi da mātarsa sun tsūfa ba su haifu ba. Sai ya rōki Allah kuma Ya karba masa, Ya ba shi Yahaya Annabi.

ne, Allah Yana arzuta wanda Ya so, bā da lissāfi ba.”

38. A can ne Zakariyya ya rōki Ubangijinsa, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka bā ni zuriyya mai kyau daga gunKa. Lalle ne Kai Mai jin addu’a Kake”.

39. Sai malā'iku suka kirāye shi, alhāli kuwa shī yanā tsaye yanā salla a cikin masallāci. (Suka ce), “Lalle ne, Allah Yana bā ka bushāra da Yahaya, alhāli yana mai gaskatāwar wata kalma daga Allah, kuma shugaba, kuma tsarkakke, kuma annabi daga sālihai.”

40. Ya ce: “Yā Ubangijina! Yāya yāro zai sāmu a gare ni, alhāli kuwa, lalle tsūfa ya sāme ni, kuma mātāta bakarāriya ce?” Allah ya ce, “Kamar hakan ne, Allah Yanā aikata abin da Yake so.”

41. Ya ce: “Yā Ubangijinā! Ka sanya mini wata alāma!” (Allah) Ya ce “Alāmarka ita ce ba zā ka iya yi wa mutāne magana ba har yini uku fāce da ishāra. Sai ka ambaci Ubangijinka da yawa. Kuma ka yi tasbihi da marece da sāfe.”

42. Kuma a lōkacin da malā'iku suka ce: “Ya Maryamu! Lalle ne, Allah Ya zābe ki, kuma Ya tsarkake ki, kuma Ya zaɓe ki a kan mātān tālikai.

43. “Yā Maryamu! Ki yi kankan da kai ga Ubangijinki, kuma ki yi sujada, kuma ki yi rukū'i tāre⁽¹⁾ da māsu rukū'i.”

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ۚ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾

فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ۚ قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَرِ ﴿٤١﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾

يَمْرَيْمُ اقْنِیْ لِرَبِّكِ وَاسْجُدِی وَارْكَعِی مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

(1) Wannan ya nuna muhimmancin salla tare da jama'a a masallaci, ko da ga mata. Sai dai hali ya nuna an fi son mace ta yi salla a dakinta.

44. Wannan yana daga lābarun⁽¹⁾ gaibi, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka (Muhammadu). Ba ka kasance ba a wurinsu, a lōkacin da suke jēfa alƙalumansu (domin ƙuri’a) wāne ne zai yi rēnon Maryam. Kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke ta yin husūma⁽²⁾.

45. A lōkacin da malā’iku suka ce “Yā Maryamu! Lalle ne Allah Yana bā ki bushāra da wata kalma daga gare Shi; sūnansa Masīhu Īsa dan Maryama, yana mai daraja a dūniya da Lāhira kuma daga Makusanta.

46. “Kuma yana yi wa mutāne magana a cikin shimfidar jariri, da kuma lōkacin da yanā dattijo, kuma yana daga sālihai.”

47. Ta ce: “Yā Ubangijina! Yāya yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba?” (Allah) Ya ce: “Kamar wannan ne, Allah Yana halittar abin da Yake so. Idan Ya hukunta wani al’amari, sai ya ce masa, ‘Ka kasance!’ Sai yanā kasancēwa.”

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُ أَفْلَهِمْ أَفَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ مَرْيَمُ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ بِبَشَرِكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَٰلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan yana daga cikin dalīlan annabcin Annabi Muhammad, tsira da aminci su tabbata a gare shi, wajen fadar lābārin abin da bai halarta ba.

(2) Uwar Maryamu tā dauke ta, tā kai ta ga Bani Kāhin dan Hārūna dan’uwan Mūsā, a lōkacin nan, sū ne suke tsaron Baitil Mukaddas, ta mīka musu ita, ta ce: “Ku karɓa. Na ’yantar da ita, kuma mace mai haila bā ta shiga masallaci, kuma bā zan mayar da ita a gidanā ba.” Sai suka ce: “Wannan diyar Limāminmu ce kuma Shugaban Kurbāninmu.” Zakariyya ya ce: “Ku bā ni ita dōmin innarta tanā tāre da ni.” Su ka ce: “Rāyukanmu bā su iya barin ta ga wani.” Sai suka yi ƙuri’a da alƙalumansu da suke rubūtun Attaura da su. Sai Zakariyya ya rinjāya. An ce sun tafi kōgin Urdun ne suka jēfa alƙaluman nāsu, a kan cēwa wanda alƙalaminsa bai bi ruwa ba, ya tsaya, shi ne ya rinjāya. Sai Zakariyya ya rinjāya, ga shi kuma shi ne shugabansu, kuma malaminsu, kuma annabinsu, sai ya sanya ta a cikin bēne, a cikin masallacinsa.

48. Kuma Ya sanar da shi rubūtu da hikima da Taurata da Injila.

49. Kuma (Ya sanya shi) manzo zuwa ga Bani Isrā'ila (da sāko, cēwa), “Lalle ne, ni haḳīḳa, nā zō muku da wata āyā daga Ubangi-jinku. Lalle ne, ni, ina halitta muku daga lāka, kamar siffar tsuntsu, sa'an nan in hūra a cikinsa, sai ya kasance tsuntsu, da izinin Allah. Kuma ina warkar da wanda aka haifa makāho, da kuturu, kuma ina rāyar da matattu, da izinin Allah. Kuma ina gayā muku abin da kuke ci da abin da kuke ajiyēwa a cikin gidājenku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyā a gare ku, idan kun kasance māsu yin īmāni.

50. “Kuma inā mai gaskatāwa ga abin da yake a gabānina daga Taurata. Kuma (nā zo) dōmin in halatta muku sāshen abin da aka haramta muku. Kuma nā tafo muku da wata āyā daga Ubangijinku. Sai ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā'a.

51. “Lalle Allah Shi ne Ubangijina, kuma Ubangijinku, sai ku bautar Masa. Wannan ce hanya madai-daiciya.”

52. To, a lōkacin da Īsā ya gane kāfirci daga gare su, sai ya ce: “Su wāne ne mataimakāna zuwa ga Allah?” Hawāriyāwa suka ce: “Mu ne mataimakan Allah. Mun yi īmāni da Allah. Kuma ka shaida cēwa, lalle ne mu, māsu sallamāwa ne.

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ

وَالْتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ
كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ
اللَّهِ وَأُتْرِثُ الْأَكْثَمَةَ وَالْأَنْثَرَمَكَ وَأُخِي
الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ
وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَلِأَجْلِ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ
وَجِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٥٠﴾

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾

﴿٥٢﴾ فَلَمَّا أَحْسَسَ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ
مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْخَوَارِثُونَ نَحْنُ
أَنْصَارُ اللَّهِ عَامِنَا بِاللَّهِ
وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾

53. “Yā Ubangijinmu! Mun yi ĩmāni da abin da Ka saukar, kuma mun bi ManzonKa, sai Ka rubūta mu tāre da māsū shaida.”⁽¹⁾

54. Kuma (Kāfirai) suka yi mā-kirci, Allah kuma Ya yi musu (saka-makon) makircin, kuma Allah ne Mafi alhērin māsū sāka wa mā-kirci.

55. A lōkacin da Ubangiji Ya ce: “Yā Īsa! Lalle Nī Mai karɓar ranka ne, kuma Mai dauke ka ne zuwa gare Ni, kuma Mai tsarkake ka daga waɗanda suka kāfirta, kuma Mai sanya waɗanda suka bī ka a bisa waɗanda suka kāfirta, har Rā-nar Kiyāma. Sa’an nan kuma zuwa gare Ni makōmarku take, sa’an nan In yi hukunci a tsakāninku, a cikin abin da kuka kasance kuna sābā wa jūna.

56. “To, amma waɗanda suka kā-firta, sai In azabta su da azāba mai tsanani, a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu māsū taimako.

57. Kuma amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyu-kan kwarai, sai (Allah) Ya cikā musu ijārōrinsu. Kuma Allah bā Ya son azzālumai.

58. “Wannan Muna karanta shia gare ka (Muhammad) daga āyōyi, da Tunatarwa mai hikima (Alkur’ani).”

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أُنزِلَتْ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ

فَاكْتَبَتْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ

الْمَكْرِينَ ﴿٥٤﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَٰعِيسَى ابْنِي مَرْيَمَ وَرَافِعُكَ

إِلَى وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ

الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ

ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا

كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَالَهُمْ نَصِيرِينَ ﴿٥٦﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

فَيُوقِفُهُمْ أَجُورُهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ

الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

(1) Masu shaida su ne Musulmi dōmin a cikin Attaura sūnansu māsū shaida, mabiya Annabi Ummiyyi.

59. Lalle, ne misālin Īsā a wurin Allah kamar misālin Ādama ne, (Allah) Yā halitta shi daga turbāya, sa'an nan kuma Ya ce masa: "Ka kasance." Sai yanā kasancewa.

60. Gaskiya daga Ubangijinka take, sabōda haka kada ka kasance daga māsu shakka.

61. To, wanda ya yi musu⁽¹⁾ da kai a cikinsa, a bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, to ka ce: "Ku zo mu kirāyi 'yā'yanmu da 'yā'yanku da mātānmu da mātanku da kanmu da kanku, sa'an nan kuma mu kan-kantar da kai, sa'an nan kuma mu sanya la'anar Allah a kan maƙar-yata."

62. Lalle ne wannan, haƙīka, shi ne lābāri tabbatacce, kuma bābu wani abin bautawa fāce Allah, kuma lalle ne, Allah, haƙīka, Shi ne Mabuwāyi Mai hikima.

63. To, idan sun jūya bāya, to, lalle Allah Masani ne ga ma-ḡannata.

64. Ka ce: "Yā ku Mutānen Littāfi!⁽²⁾ Ku tafo zuwa ga kalma

إِنَّمَا مِثْلُ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمِثْلِ آدَمَ خَلَقَهُ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنَ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ
تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ
وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ
اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ

(1) Wanda ya yi hujja cewa da Annabi a kan sha'anin Īsā; kamar Nasāran Najrān, sun tafi dōmin su yi jāyayya da Annabi. Ya kira su zuwa ga mubāhala, suka ce, sai sun yi shāwara, suka ce wa jūnansu: "Kun san gaskiya mutumin nan Annabi ne. Ku bar ra'ayinku na mubāhala, dōmin wani Annabi bai taɓa yin ta tāre da wasu mutāne ba, fāce sun halaka." Bāyan haka suka iske Annabi yā fito, shi da Hasan da Husaini da Fātima da Ali, kuma ya ce musu: "Idan na yi addu'a ku ce, 'Āmin'". Sai suka fi mubāhalar, suka yi sulhu a kan jizya.

(2) Mutānen Littāfi sū ne Yahūdu da Nasāra kō da yake an kāre magana ne a kan Īsā, dōmin kira zuwa ga addini mai aƙida sahihiya ya haɗa kōwanensu.

mai daidaitāwa⁽¹⁾ a tsakāninmu da ku; kada mu bauta wa kōwa fāce Allah. Kuma kada mu haɗa kōme da Shi, kuma kada sāshenmu ya riki sāshe Ubangiji, baicin Allah.” To, idan sun jūya bāya sai ku ce: “Ku yi shaida cēwa, lalle ne mu māsū sallamāwa ne.”

65. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke hujjacēwa a cikin sha’anin Ibrāhīma, alhāli kuwa ba a saukar da Attaura da Injila ba fāce daga bāyansa? Shin bā ku hankalta?

66. Gā ku yā waɗannan! Kun yi hujjacēwa a cikin abin da yake kunā da wani ilmi game da shi, to, don me kuma kuke yin hujjacēwa a cikin abin da bā ku da wani ilmi game da shi? Allah Yana sani, kuma kū, ba ku sani ba!

67. Ibrāhīma bai kasance Baya-hūde ba, kuma bai kasance Bana-sāre ba, amma yā kasance mai kar-kata zuwa ga gaskiya, mai salla-māwa, kuma bai kasance daga māsū shirki ba.

بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْاَنْعِبُدُ اِلَّا اِلَهَ وَلَا تُشْرِكْ
بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا
مِّنْ دُونِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوْا بِاَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تُحَاجُّوْنَ فِيْ اِبْرٰهِيْمَ
وَمَا اَنْزِلَتْ التَّوْرَةُ وَالْاِنْجِيْلُ اِلَّا مِنْ بَعْدِهِۦ
اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿١٥﴾

هَٰٓأَنْتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ حَٰجَجْتُمْ فِیْمَا لَكُمْ بِهِۦ
عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّوْنَ فِیْمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِۦ عِلْمٌ
وَاللّٰهُ یَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿١٦﴾

مَا كَانَ اِبْرٰهِيْمُ يَھُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٧﴾

(1) Kalma mai daidaitāwa ita ce kalmar shahāda, dōmin tā tabbatar da cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah. Bauta ita ce bin wani ga hukunce-hukunce na wajabtāwa kō haramtāwa kō halattāwa ko sanya wasu sharuɗɗa waɗanda shari’a ba ta zo da su ba. Wannan āyā ba ta tsaya ga Yahūdu da Nasāra waɗanda suka ɗauki Ahbār da Ruhbān da māsū kirƙira wasu hukunce-hukunce ba. A’a tā kai har ga Musulmi māsū raunin hankali da īmāni, waɗanda suke zaton waliyyai sunā iya cūtārwa, kō sunā iya amfānin wani da zātinsu, kuma sunā iya halattāwar abin da Allah Ya haramta, kuma suna iya haramtāwar abin da Ya halatta, tāre da haka kuma sunā kāga bidi’ō’ī māsū girma waɗanda Allah bai saukar da wani dalīli a kansu ba, sunā sanya waɗannan bidi’ō’ī su zama ɗarīku ga waɗannan waliyyan. Sunā riya cēwa sū ne māsū cēton mutum, kō da suke sunā sābā wa shari’a, sunā zaton cēwa sunā kan wani abu. To, sū ne maƙaryata, Shaidan yā rinjāye su har ya mantar da su daga tuna Allah. Waɗannan sū ne kungiyar Shaidan. (Dubī Sāwī).

68. Lalle ne mafi hakkin mutāne da Ibrāhīma, haḳīka, sū ne waɗan-da suka bi shi a (zamaninsa) da wannan Annabi (Muhammadu) da waɗanda suka yi imāni. Kuma Allah ne Majibincin mūminai.

69. Wata kungiya daga Mutānen Littāfi sun yi gūrin su ɓatar da ku, to, ba su ɓatar da kōwa ba fāce kansu, kuma bā su sansancewa!

70. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuka kāfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa kū, kuna shaida (cēwa sū gaskiya ne)?

71. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke lulluɓe gaskiya da karya, kuma kuke ɓōye gaskiya, alhāli kuwa kuna sane?

72. Kuma wata kungiya daga Mutānen Littāfi ta ce: “Ku yi imāni da abin da aka saukar a kan waɗan-da suka yi imāni (da Muhammadu) a farkon yini, kuma ku kāfirta a ƙarshensa; tsammāninsu, zā su kōmō.

73. “Kada ku yi imāni fāce⁽¹⁾ da wanda ya bi addininku”. Ka ce: “Lalle ne, shiriya ita ce shiriyar Allah. (Kuma kada ku yi imāni) cēwa an bai wa wani irin abin da aka bā ku, kō kuwa su yi musu da ku a wurin Ubangijinku.” Ka ce: “Lalle ne falala ga hannun Allah take, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.”

إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ بِإِزْهِيمٍ لِلَّذِينَ أَتَّبَعُوهُ وَهَذَا
النَّبِيُّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾

وَدَّتْ طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّوكُمْ إِلَّا أَنفُسُهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

يَتَّأَمَّلُ الْكِتَابَ لِمَ تَكْفُرُونَ بِثَآئِتِ اللَّهِ
وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

يَتَّأَمَّلُ الْكِتَابَ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ
وَتَكْفُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾

وَقَالَتْ طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ءَامِنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ
عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَكُفُّوا ءَاخِرَهُ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَى
هُدَى اللَّهِ أَنْ يُؤْتَى أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيتُمْ
أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ
يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَسِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

(1) Maganganu sun shiga jūna dōmin a yi raddin kōwace guntuwar magana da jawābin da ya dāce da ita tāre da ita. A lūra da kyau.

74. Yana keɓance wanda Ya so da rahamarSa, kuma Allah Ma’abucin falala ne, Mai girma.

75. Kuma daga Mutānen Littāfi akwai wanda yake idan ka bā shi amānar Kindāri⁽¹⁾, zai bāyar da shi gare ka, kuma daga gare su akwai wanda idan ka bā shi amānar dīnari, bā zai bāyar da shi gare ka ba, fāce idan kā dawwama a kansa kanā tsaye. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce, “Bābu laifi a kanmu a cikin Ummyai⁽²⁾.” Suna fadar karya ga Allah, alhāli kuwa suna sane.

76. Na’am! Wanda ya cika alkawarinsa, kuma ya yi takawa, to, lalle ne Allah Yana son māsu takawa.

77. Lalle ne waɗanda suke sayen ‘yan tamani kaɗan da alkawarin Allah da rantsuwōyinsu, waɗannan bābu wani rabo a gare su a Lāhira, kuma Allah bā Ya yin magana da su, kuma bā Ya dūbi zuwa gare su, a Rānar Kiyāma, kuma bā Ya tsarkake su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

78. Kuma lalle ne, daga gare su akwai wata kungiya suna karkatar da harsunansu da Littāfi, dōmin ku yi zaton sa daga Littāfin, alhāli kuwa bā shi daga Littāfin. Kuma suna cēwa, “Shi daga wurin Allah

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

وَمِنَ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنَ إِن تَأْمَنهُ بِقِطَارٍ
يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنَ إِن تَأْمَنهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ
إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا
لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيَّتِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ
عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَى مَن أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا
قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُنَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ
لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

(1) Kindar shi ne ūkiyya dubū gōma sha biyu, kuma ūkiyya ɗaya tanā daidai da dirhami dubū biyu da ɗari biyar kō dīnari dubu.

(2) Bābu laifi idan mun ci dūkiyarsu: watau Bayahūde yanā ganin cin dūkiyar wanda bā Bayahūde ba irinsa halal ne a gare shi.

yake.” Alhāli kuwa shi, bā daga wurin Allah yake ba. Sunā fadar karya ga Allah, alhāli kuwa sunā sane.

79. Ba ya yiwuwa ga wani mutum, Allah Ya bā shi Littāfi da hukunci da annabci, sa'an nan kuma ya ce wa mutāne: “Ku kasance bāyi gare ni, baicin Allah.” Amma (zai ce): “Ku kasance māsū aikin ibāda da abin da kuka kasance kuna karantar da Littāfin, kuma da abin da kuka kasance kuna karantāwa⁽¹⁾.”

80. Kuma ba ya umurnin ku da ku riki malā'iku da annabāwa Iyāyengiji. Shin, zai umurce ku da kāfirci ne a bāyan kun riga kun zama māsū sallamāwa (Musulmi)?

81. Kuma a lōkacin da Allah Ya riki alkawarin annabāwa: “Lalle ne ban bā ku wani abu ba daga Littāfi da hikima, sa'an nan kuma wani manzo ya je muku, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku; lalle ne zā ku gaskata shi, kuma lalle ne zā ku taimake shi.” Ya ce: “Shin, kun tabbatar, kuma kun riki alkawarīNa a kan wannan a gare ku?” Suka ce, “Mun tabbatar.” Ya ce: “To, ku yi shaida, kuma Nī a tāre da ku Inā daga māsū shaida.”

82. To, waɗanda kuma suka jūya bāya a bāyan wannan, to, waɗannan sū ne fāsikai.

وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ
وَالنَّبُوءَةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيْنَ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا
أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَاءَ أَتَيْتُكُمْ
مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ
لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ
وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَأَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾

فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾

(1) Wannan ya nūna karatun Alkur'āni kawai bā da sanin ma'anarsa ba, dōmin a yi aiki da shi, bā ya isar mutum. Amman wanda ya kōyi ibāda sōsai, sa'an nan ya karanta Alkur'āni, to, zā a bā shi lāda kō dā bā ya fahimtar ma'anarsa.

83. Shin wanin Addinin Allah suke nēma, alhāli kuwa a gare Shi ne waɗanda ke cikin sama da kasa suka sallama Wa, a kan sō da kī, kuma zuwa gare Shi ake mayar da su?

84. Ka ce: “Mun yi ĩmāni da Allah kuma da abin da aka saukar mana, da abin da aka saukar wa Ibrāhīma da Isma'īla da Is'hāka da Yāfūba da Jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā da annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu bambantāwa a tsakānin kōwa daga gare su. Kuma mū, zuwa gare Shi māsū sallamāwa ne.”

85. Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yanā daga cikin māsū hasāra.

86. Yāya Allah zai shiryar da mutāne waɗanda suka kāfirta a bāyan ĩmāninsu, kuma sun yi shai-dar cēwa, lalle Manzo gaskiya ne, kuma hujjōji bayyanannu sun je musu? Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

87. Waɗannan, sakamakonsu shi ne, lalle a kansu akwai la'anar Allah da māla'iku da mutāne gabā daya.

88. Sunā māsū dawwama a cikinta, bā a saukaɓa azābar gare su, kuma ba su zama ana yi musu jinki-ri ba.

89. Fāce waɗanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka yi

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ
مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا
وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ
عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ
أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ
وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ
وَشَهِدُوا أَنَّ الرُّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنْ عَلَيْنَهُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿٨٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ

gyāra, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne Mai jin Kai.

90. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta a bāyan īmāninsu, sa'an nan kuma suka kāra kāfirci, bā zā a karbi tūbarsu ba. Kuma waɗannan sū ne batattu.

91. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, kuma suka mutu alhāli kuwa suna kāfirai, to, bā zā a karbi cike da kasa na zināri daga ɗayansu ba, kō dā ya yi fansa da shi. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi, kuma bā su da wasu mataimaka.

92. Bā zā ku sāmi kyautatāwa ba, sai kun ciyar daga abin da kuke so. Kuma abin da kuka ciyar, kō mēne ne, to, lalle ne Allah, gare shi, Masani ne.

93. Dukan abinci yā kasance halal ne ga Bani Isrā'īla, fāce abin da Isrā'īla ya haramta wa kansa daga gabānin saukar da Attaura. Ka ce: "To, ku zo da Attaura, sa'an nan ku karantā ta, idan kun kasance māsu gaskiya ne.

94. "To, wanda ya kirƙira karyar ga Allah daga bāyan wannan, to, waɗannan sū ne azzālumai."

95. Ka ce: "Allah Ya yi gaskiya, sabōda haka ku bi aƙidar Ibrāhīma, mai karkata zuwa ga gaskiya; kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

96. Kuma lalle ne, 'Daki na farko⁽¹⁾ da aka aza dōmin mutāne,

غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا
لَنْ تَقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ
مِنْ أَحَدِهِمْ مِلْءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا
وَلَوْ أَفْتَدَىٰ بِهِ أَُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٩١﴾

لَنْ نَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

﴿٩٣﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ إِلَّا
مَا حَرَّمَ إِسْرَءِيلُ عَلَىٰ نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ
التَّوْرَةُ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

فَمَنْ أَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٥﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٦﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا

(1) Dākunan Allah a cikin kasa dōmin mutāne su yi ibāda zuwa gare su biyu ne; Ka'aba a Makka da Baitil Muƙaddas. An gina Ka'aba a gabaninsa da shekara arba'in. Dākin Bakka kuwa Ibrāhīma ne ya gina shi, alhāli Yahūdu da Nasāra sunā cewa a kan addininsa suke. Dā sunā faɗar gaskiya dā sun kōma a gare shi gabā ɗaya.

haḳīḳa, shi ne wanda ke Bakka⁽¹⁾, mai albarka kuma shiriya ga tālikai.

97. A cikinsa akwai āyōyi bayyannannu; (ga misāli) matsayin Ibrāhīma. Kuma wanda ya shige shi yā kasance mai amincewa. Kuma akwai hajjin Dākin dōmin Allah a kan mutāne, ga wanda ya sāmi ĩkon zuwa gare shi, kuma wanda ya kaḳfirta, to, lalle Allah Mawadāci ne daga barin tālikai.

98. Ka ce: “Yā kū Mutānen Littāfi! Don me kuke kāḳfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa Allah Mai shaida ne a kan abin da kuke aikatāwa?”

99. Ka ce: “Ya ku Mutānen Littāfi! Don me kuke taushe wanda ya yi ĩmāni, daga hanyar Allah, kuma kunā nēman ta zama karkatacciya, alhāli kuwa kunā māsu shaida? Kuma Allah bai gushe daga abin da kuke aikatāwa ba Yana Masani.”

100. Ya ku waḳanda suka yi ĩmāni! Idan kun yi dā’a ga wani ḳangare daga waḳanda aka bai wa Littāfi, zā su mayar da ku kāḳirai a bāyan ĩmāninku!

101. Kuma yāyā kuke kāḳircēwa alhāli kuwa anā karanta āyōyin Allah a gare ku, kuma a cikinku akwai manzonSa? Kuma wanda ya nēmi tsari da Allah, to, an shiriyar da shi zuwa ga hanya miḳaḳkiya.

102. Yā ku waḳanda suka yi ĩmāni! Ku bi Allah da taḳawa, a kan hakkin binSa da taḳawa, kuma

وَهْدَىٰ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فِيهِ ءَايَاتٌ يَبَيِّنُ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

قُلْ يَٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ ءَامَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَآءُ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَطِيعُوا فِرْعَانَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١﴾

يَٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ

(1) Anā ce wa Makka Bakka.

kada ku mutu fāce kuna māsu salla-
mawa (Musulmi).

103. Kuma ku yi daidami da igiyar Allah gabā ɗaya, kuma kada ku rarraba. Kuma ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da kuka kasance makiya, sai Ya sanya sōyayya a tsakānin zukātanku, sabōda haka kuka wāyi gari, da ni'imarSa, 'yan'uwa. Kuma kun kasance a kan gābar rāmi na wutā, sai Ya tsāmar da ku daga gare ta. Kamar wannan ne Allah Yake bayyanā muku āyōyinSa, tsammāninku, zā ku shiryu.

104. Kuma wata jama'a daga cikinku, su kasance suna kira zuwa ga alhēri, kuma suna umurni da alhēri, kuma suna hani daga abin da ake ki. Kuma waɗannan, sū ne māsu cin nasara.

105. Kuma kada ku kasance kamar waɗanda suka rarrabu, kuma suka sābā wa jūna, bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu, kuma waɗannan sunā da azāba mai girma.

106. A rānar da wasu fuskōki suke yin fari kuma wasu fuskōki suke yin baƙi, (zā a ce wa waɗanda fuskokinsu suke yin baƙin): “Shin, kun kāfirta a bayan īmāninku? Don haka sai ku ɗanɗani azāba sabōda abin da kuka kasance kuna yi na kāfirci.”

107. Kuma amma waɗanda fuskōkinsu suka yi fari, to sū, suna cikin rahamar Allah, kuma su, a cikinta, madawwama ne.

إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٣﴾

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ
بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ
عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿١٠٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٨﴾

108. Wadannan āyōyin Allah ne, muna karanta su a gare ka da gas-kiya, kuma Allah bā Ya nufin wani zālunci ga tālikai.

109. Kuma abin da ke cikin sam- mai da abin da ke cikin fasa, na Allah ne, kuma zuwa gare Shi ake mayar da al’amurra.

110. Kun kasance mafi alhērin al’umma wadda aka fitar ga mutā- ne, kuna umurni da alhēri, kuma kunā hani daga abin da ake ki, kuma kunā ĩmāni da Allah. Kuma dā Mutānen Littāfi sun yi ĩmāni, lalle ne, dā (haka) yā kasance mafi alhēri a gare su. Daga cikinsu akwai mūminai, kuma mafi yawansu fāsi- kai ne.

111. Bā zā su cūce ku ba, fāce dai tsangwama. Kuma idan sun yāke ku zā su jūya muku bāya, sa’an nan kuma bā zā a taimake su ba.

112. An dōka faskanci a kansu a inda duk aka sāme su, fāce da wani alkawari daga Allah da alkawari daga mutāne. Kuma sun kōma da fushi daga Allah, kuma aka dōka talauci a kansu. Wannan kuwa dō- min sū, lalle sun kasance suna kāfir- ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani haƙƙi ba. Wannan kuwa dōmin sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance suna yin ta’adi.

113. Ba su zama daidai ba; daga Mutānen Littāfi akwai wata al’um- ma wadda take tsaye, suna karātun ayōyin Allah a cikin sā’ō’in dare, alhāli kuwa sunā yin sujada.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاِلَى اللَّهِ
تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿١٠٩﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ اَهْلُ الْكِتٰبِ
لَكَانَ خَيْرًا لَّهٖم مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ
وَآكَثَرُهُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿١١٠﴾

لَن يَضُرَّوْكُمْ اِلَّا اَذًى وَاِنْ يُقْتَلُوْكُمْ
يُؤَلِّوْكُمْ الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١١١﴾

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلٰةُ اِنَّ مَآثِقَهُمْ اِلَّا فِي حَبْلِ مِّنْ
اللّٰهِ وَحَبْلِ مِّنَ النَّاسِ وَبَآءُ وَبَغَضِبِ مِّنَ اللّٰهِ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِآيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ الْاَنْبِيَآءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَاَنَّهُمْ يَتَكْبَرُوْنَ ﴿١١٢﴾

لَيْسُوْا سَوَآءٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اُمَّةٌ قٰئِمَةٌ
يَتْلُوْنَ آيٰتِ اللّٰهِ اَنۡاۗءَ الْيَلِّ وَهُمْ يَسْجُدُوْنَ ﴿١١٣﴾

114. Suna ĩmāni da Allah da Yinin Lāhira, kuma suna umurni da abin da aka sani kuma suna hani daga abin da ba a sani ba, kuma sunā gaugāwa a cikin alhērai. Kuma wadannan suna cikin sālilai.

115. Kuma abin da suka aikata daga alhēri, to, bā zā a yi musu musunsa ba. Kuma Allah Masani ne ga māsu takawa.

116. Lalle ne wadanda suka kāfirta, dūkiyōyinsu kō dīyansu bā zā su wadatar musu da kōme ba daga Allah kuma wadannan abōkan Wuta ne, sū, a cikinta, madawwama ne.

117. Misālin abin da suke ciyarwa, a cikin wannan rāyuwar dūniya, kamar misālin iska ce (wadda) a cikinta akwai tsananin sanyi, ta sāmī shukar wasu mutāne wadanda suka zālunci kansu, sai ta halakar da ita. Allah bai zālunce su ba, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

118. Yā ku wadanda suka yi ĩmāni! Kada ku riki abōkan asiri daga waninku, bā su takaita muku barna. Kuma sun yi gūrin abin da zā ku cūtu da shi. Hakīka, kiyayya tā bayyana daga bākunansu, kuma abin da zukātansu ke bōyēwa ne mafi girma. Kuma lalle ne, Mun bayyana muku āyōyi, idan kun kasance kunā hankalta.

119. Gā ku yā wadannan! Kunā son su, bā su son ku, kuma kuna ĩmāni da Littāfi dukansa. Kuma idan sun haɗu da ku sukan ce “Mun

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسْرِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ
وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتُهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ
وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً
مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ
قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي
صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَآأَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ
بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا الْقُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا

yi ĩmāni”. Kuma idan sun kaɗaita sai su ciji yātsu a kanku don takaici. Ka ce, “Ku mutu da takaicinku. Lalle ne, Allah Masani ne ga abin da ke cikin kirāza.”

120. Idan wani alhēri ya shāfe ku sai ya baƙanta musu rai, kuma idan wata cūta ta shāfe ku sai su yi farin ciki da ita. Kuma idan kun yi haƙuri kuma kuka yi taƙawa, kullin-su bā ya cūtar ku da kōme. Lalle ne, Allah ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa ne.

121. Kuma a lōkacin⁽¹⁾ da ka yi sauko daga iyālanka kana zaunar da mūminai a wurāren zama dōmin yāki, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

122. A lōkacin da kungiyōyi⁽²⁾ biyu daga gare ku suka yi niyyar su karye, kuma Allah ne Majibincinsu, don haka, ga Allah mūminai sai su dogara.

123. Kuma lalle ne, haƙīka, Allah Yā taimake ku a Badar, alhāli

عَصُوا عَلَيْكُمْ اَلْاَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا
يَغِيظُكُمُ الْاِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾

اِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَاِنْ تُصِيبْكُمْ
سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَاِنْ تُصِيبُوا وَتَتَّقُوا
لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا
اِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ
مَقْعِدَ الْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ
وَلِيَّهُمَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ

(1) Misāli ne ga cēwa idan kun yi ĩmāni, kuma kun yi taƙawa, to, kullinsu bā ya cūtar da ku da kōme, dōmin abin da ya auku a Yākin Uhdu yā isa misāli ga cēwa, sai kun karka-ce daga hanya sa'an nan wani abu zai sāme ku. Asalin maganar shī ne, Annabi yā fita Uhdu da mutum ɗari tara da hamsin, kuma kāfirai sunā dubū uku. Annabi ya sauka a Uhdu rānar Asabat, bakwai ga Shawwal, shekara ta uku ga Hijira, ya sanya bayansa wajen dūtsen Uhdu, ya gyāra safūfuwan mayāka, kuma ya zaunar da wata runduna ta maharba a gefen dūtsen da shugabancin Abdullahi ɗan Jubair. Sa'an nan ya ce musu: “Ku kāre mu da harbi, kada su zo mana daga bāya, kada ku ɗaga daga nan, mun rinjāya kō an rinjāye mu.” Sai suka sābā wa umurnin, don haka masīfar Uhdu ta auku.

(2) Banū Salimah da Banū Hārīsa sun tāshi kōmāwa gida, su bar yāki, a lōkacin da Abdullahi bn Ubayyi bn Salūl ya kōma da jama'arsa, Allah Ya tsare musu ĩmāninsu, ba su kōma ba. Watau yanā cēwa idan wani abu na masīfa ya sāme ku, to, kun sābā wa Allah ne kamar yadda ya auku a Uhdu, suka sanya Annabi ya fito daga Madīna kuma maharba suka bar wurin da aka ayyana musu. Amma kuma ai Allah Ya Taimake ku, a Badar a lōkacin da ƙarfinku bai kai haka ba. sabōda rashin sabāwarku ga umurninSa.

kuwa kunā mafiya rauni, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa tsammāninku, kuna gōdēwa.

124. A lōkacin da kake cēwa ga mūminai, “Shin, bai ishe ku ba, Ubangijinku Ya taimake ku da dubu uku daga malā’iku saukakku?

125. “Na’am! Idan kuka yi haƙuri, kuma kuka yi taƙawa, kuma suka zo muku da gaugawarsu, irin wannan, Ubangijinku zai fāre ku da dubu biyar daga malā’iku māsu alāma.”

126. Kuma Allah bai sanya shi⁽¹⁾ ba, fāce dōmin bushāra a gare ku, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi. Taimako bai kasance ba fāce daga wurin Allah, Mabuwayi, Mai hikima.

127. Dōmin Ya katse wani gēfe daga waɗanda suka kāfirta, ko kuma Ya ƙaskantā su, har su jūya, suna māsu ruɓushi.

128. Bābu kōme a gare ka game da al’amarin (shiryar da su banda iyar da manzanci). Ko Allah Ya karɓi tūbarsu, kō kuwa Ya yi musu azāba, to lalle ne sū, māsu zālunci ne.

129. Allah ne da mulkin abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa, Yana gāfarta wa wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٢﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُعَذِّبَكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ ﴿١٢٤﴾

بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَاتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فُورِهِمْ هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِنَطْمِئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ. وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾

لَيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتُهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَآئِبِينَ ﴿١٢٧﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٩﴾

(1) Taimako da malā’iku.

130. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku ci riba ninki ninki, ribanye, kuma ku bi Allah da takawa, tsammāninku zā ku ci nasara.

131. Kuma ku ji tsōron wutā wadda aka yi tattali dōmin kāfirai.

132. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, tsammāninku a yi muku rahama.

133. Kuma ku yi gaugāwa zuwa ga nēman gāfara daga Ubangijinku da wata Aljanna wadda fādinta (daidai da) sammai da kasa ne, an yi tattalinta dōmin māsu takawa.

134. Waɗanda suke ciyarwa a cikin sauki da tsanani, kuma suke māsu haɗiyēwar fushi, kuma māsu yāfe wa mutāne laifi. Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.

135. Kuma waɗanda suke idan suka aikata wata alfāsha ko suka zālunci kansu sai su tunā da Allah, sabōda su nēmi gāfarar zunubansu ga Allah. Kuma wāne ne ke gāfara ga zunubai, fāce Allah? Kuma ba su dōge a kan abin da suka aikata ba, alhāli kuwa suna sane.

136. Waɗannan sakamakonsu gāfara ce daga Ubangijinsu, daga Gidajen Aljanna (waɗanda) kōramu na gudana daga karkashinsu, suna madawwama a cikinsu. Kuma mā-dalla da ijārar māsu aiki.

137. Lalle ne, misālai sun shūde a gabāninku, sai ku yi tafiya a cikin kasa, sa'an nan ku dūba, yāyā āki-bar māsu karyatāwa ta kasance.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا
مُضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

۞ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ
عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ
وَالْكُظُمِينَ الْفَيْظِ وَالْعَافِينَ
عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا الذُّنُوبَ بِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ
الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ
تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَنِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾

قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾

138. Wannan bayāni ne ga mutāne, kuma shiryuwa ce da wa'azi ga māsu takawa.

139. Kuma kada ku yi rauni, kuma kada ku yi bakin ciki, alhāli kuwa kũ ne mafiya dāukaka, idan kun kasance māsu īmāni.

140. Idan wani mīki ya shāfe ku, to, lalle ne, wani mīki kamarsa ya shāfi mutānen, kuma waɗancan kwānaki Muna sarrafa su a tsakānin mutāne, dōmin Allah Ya san waɗanda suka yi īmāni kuma Ya sāmi māsu shahāda daga gare ku. Kuma Allah ba Ya son azzālumai.

141. Kuma dōmin Allah Ya dau-raye waɗanda suka yi īmāni, kuma Ya kōke kāfirai.

142. Ko kun yi zaton ku shiga Aljanna alhāli kuwa Allah bai wāda sanin waɗanda suka yi jihādi daga gare ku ba, kuma Ya san māsu haƙuri?

143. Kuma lalle ne, haƙīka, kun kasance kuna gūrin mutuwa tun a gabānin ku haɗu da ita, to, lalle ne, kun gan ta,⁽¹⁾ alhāli kuwa kuna kallo.

144. Kuma Muhammadu bai zama ba face manzo, lalle ne manzanni sun shūde a gabāninsa. Ashe idan ya mutu ko kuwa aka kashe shi, zā ku jūya a kan dugaduganku? To wanda ya jūya a kan dugadugansa, bā zai cūci Allah da kōme ba. Kuma Allah zai sāka wa māsu gōdiya.

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

إِنْ يَمَسُّكُمْ كَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ كَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَلِيُمَخِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ ﴿١٤١﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَتُّونَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

(1) Mutuwa watau, kunā gūrin wani yāki a bāyan na Badar yā zo.

145. Kuma bā ya yiwuwa ga wani rai ya mutu fāce da iznin Allah, wa'adi ne mai kayyadadden ajali. Kuma wanda yake nufin sakamakon dūniya Muna bā shi daga gare ta. Kuma wanda ke nufin samakon Lāhira Muna bā shi daga gare ta. Kuma zā Mu sāka wa māsu godiya.

146. Kuma da yawa wani annabi wanda ya yi yāki, akwai jama'a māsu yawa tāre da shi, sa'an nan ba su yi laushi ba ga abin da ya same su a cikin hanyar Allah, kuma ba su yi rauni ba kuma ba su sad da kai ba. Kuma Allah Yana son māsu hakuri.

147. Kuma bābu abin da ya kasance maganarsu fāce fadarsu cēwa: “Yā Ubangijinmu! Ka gāfar-ta mana zunubanmu da barnarmu a cikin al'amarinmu, kuma Ka tabbatar da dugaduganmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai.”

148. Allah Yā sāka musu da sakamakon dūniya da kuma kyakkyawan sakamakon Lāhira. Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.

149. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan kun yi dā'a ga waɗanda suka kāfir-ta zā su mayar da ku a kan dugāduganku, har ku jūya kunā māsu hasāra.

150. Ā'a, Allah ne Majiɓincinku, kuma Shī ne Mafī alhērin matai-maka.

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
كِتَابًا مُوَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

وَكَايْنٍ مَنِ نَسِيَ قَتَلَ مَعْمُورِيَّوْنَ كَثِيرًا
وَهُنَا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا أَكْتَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَتَأْتِيهِمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْحَسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَطِيعُوا
الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَى
أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾

151. Zā Mu jēfa tsōro a cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sabōda shirkin da suka yi da Allah gāme da abin da bai saukar da wani dalili ba game da shi. Kuma makōmarsu Wuta ce, kuma tir da maza-unin azzālumai!

152. Kuma lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi muku gaskiya ga wa’adinSa, a lokacin da kuke kashe su da izninSa, har zuwa lōkacin da kuka kāsā⁽¹⁾, kuma kuka yi jāyayya a cikin al’amarin, kuma kuka sābā, a bāyan (Allah) Ya nūna muku abin da kuke so. Daga cikinku akwai wanda yake nufin duniya kuma daga cikinku akwai wanda ke nufin Lāhira. Sa’an nan kuma Ya jūyar da ku daga gare su, dōmin Ya jarra-be ku. Kuma lalle ne, haḳīka, Ya yāfe muku laifinku. Kuma Allah Ma’abucin falala ne ga mūminai.

153. A lōkacin da kuke hawan dūtse, gudāne. Kuma ba ku karkata a kan kōwa ba, alhāli kuwa Manzon Allah nā kiran ku a cikin na karshenku⁽²⁾. Sa’an nan (Allah) Ya sākā muku da baƙin ciki a tāre da wani baƙin ciki. Domin kada ku yi

سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ
بِمَا أَشْرَكُوا بِاللهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ
سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ
مَثْوَى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللهُ وَعْدَهُ
إِذْ تَحْسُونَهُمْ بِإِذْنِهِ حَتَّى إِذَا فَشِلْتُمْ
وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِمَّا بَعَدَ
مَا أَرْسَلَكُمْ مَّا تَحِبُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ
الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ
ثُمَّ صَرَّفَكُمُ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ
عَفَا عَنْكُمْ وَاللهُ ذُو فَضْلٍ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾

﴿١٥٣﴾ إِذْ تَصْعِدُونَ وَلَا تَكْلُونَ
عَلَى أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي
أَخْرَجَكُمْ فَأَتَيْتُكُمْ عَمَّا بَغِمَ
لَكُمْ لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ

(1) A lōkacin da aka fāra Yākin Uhdu, Musulmi suka fāra kōra sunā kisa, sunā kāmū. Sai wasu maharba suka ce: “Kada a kāme ganīma a bar mu”. Shugabansu Abdullahi bn Jubair ya ce musu “Ku tuna da maganar Manzon Allah da ya ce kada mu bar wurinmu sai idan shi ne ya kirāye mu.” Sai suka fi saurāran maganarsa suka tafi kāmūn ganima. Sai Allah Ya biyō musu da Khālīd bn Walīd ta bāya, ya kashe Abdullahi da sauran waɗanda suka rage. Sa’an nan kuma sai yākin Musulmi ya karye, suka gudu suka hau dūtse, sai mutum gōma sha ɗaya ko shā biyu kawai aka bari tāre da Annabi, yanā kiran su sunā gudu.

(2) Bāyan da hankalinsu ya kōma gare su sai suka ga sakamakon sābā wa umurnin Allah, ya zama karyēwar yāki da rashin ganīma.

baƙin ciki a kan abin da ya kuɓuce muku, kuma kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya sāme ku. Kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

154. Sa'an nan kuma (Allah) Ya saukar da wani aminci a gare ku daga bāyan baƙin cikin; gyangyadi yanā rufe wata ƙungiya daga gare ku, kuma wata ƙungiya, lalle ne, rāyukansu sun shagaltar da su, suna zaton abin da bā shi ne gaskiya ba, a game da Allah, irin zaton jahiliyya, suna cēwa: "Ko akwai wani abu a gare mu dai daga al'amarin?" Ka ce, "Lalle ne al'amari dukansa na Allah ne." Suna bōyēwa, a cikin zukatansu, abin da bā su bayyana shi a gare ka. Suna cēwa: "Da munā da wani abu daga al'amarin dā ba a kashe mu ba a nan." Ka ce: "Kō dā kun kasance a cikin gidājenku, dā waɗanda aka rubūta musu kisa sun fita zuwa ga wurāren kwanciyarsu;" kuma (wannan abu yā auku ne) dōmin Allah Ya jarrabi abin da ke cikin ƙirāzanku. Kuma dōmin Ya tsarkake abin da ke cikin zukā-tanku. Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

155. Lalle ne, waɗanda suka jūya daga gare ku a ranar haɗuwar jama'a biyu, Shaidan kawai ne ya talālāɓantar da su, sabōda sāshen abin da suka tsirfanta. Kuma lalle ne haƙiƙa, Allah Ya yāfe laifi daga gare su. Lalle Allah ne Mai gāfara Mai haƙuri.

وَلَا مَا أَصَابَكُمْ وَاللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى طَآئِفَةً مِنْكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ قُلْ إِنْ أَلَأَمْرُ كُلُّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَقَاتِلْنَا هَهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾

156. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku kasance kamar waɗanda suka kāfirta, kuma suka ce wa 'yan'uwansu idan sun yi tafiya a cikin fasa kō kuwa suka kasance a wurin yāki: “Dā sun kasance a wurinmu, dā ba su mutu ba, kuma dā ba a kashe su ba.” (Wannan kuwa) Dōmin Allah Ya sanya wac-can magana ta zama nadāma a cikin zukātansu. Kuma Allah ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma Allah, ga abin da kuke aika-tāwa, Mai gani ne.

157. Kuma lalle ne, idan aka kashe, ku a cikin hanyar Allah, ko kuwa kuka mutu, haḳīka, gāfara daga Allah da rahama ne mafi alhē-ri daga abin da suke tārāwa.

158. Kuma lalle ne idan kun mutu ko kuwa aka kashe ku, haḳī-ka, zuwa ga Allah ake tāra ku.

159. Sabōda wata rahama ce daga Allah ka yi sanyin hali a gare su. Kuma dā kā kasance mai hushi, mai kaurin zuciya, dā sun wātse daga gēfenka. Sai ka yāfe musu laifinsu, kuma ka nēma musu gāfa-ra, kuma ka yi shāwara⁽¹⁾ da su a cikin al'amarin. Sa'an nan kuma idan ka yi niyyar zartarwa, to, ka dōgara ga Allah, lalle ne, Allah Yana son māsu tawakkali.

يَتَّخِذُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا
لَا خَوْنَهُمْ اِذَا ضَرَبُوا فِي الْاَرْضِ اَوْ كَانُوا غُرًى
لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَٰلِكَ
حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يَخْتِي وَيُمِيتُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾

وَلِئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ اَوْ مِتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

وَلِئِنْ مِتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَا إِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾

فِي مَارَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لَئِنْ لَّهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ
الْقَلْبِ لَا تَقْضُوا مِن حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ
لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ اِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

(1) Annabi shi ne makomar al'amurra ga dukan kome, amma Allah Ya lizimta masa sauƙin hali zuwa ga Sahabbansa, da yin ma'āmala da su, ma'āmala mai kyau, da yi musu addu'a a kōwane hāli, kuma a wurin yāki kō abin da ya shāfi yāki, Yā lizimta masa ya yi shāwara da su, kuma Ya bā shi damar yin ijtiḥādi a nan, sa'an nan Ya umarce shi da ya dōgara ga Allah wajen zartaswa, a kan ra'ayin da ya gani daga gare su.

160. Idan Allah Ya taimake ku, to, bābu marinjayi a gare ku. Kuma idan Ya yarbe ku, to, wānē ne wanda yake taimakon ku bāyanSa? Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

161. Kuma bā ya yiwuwa ga wani annabi ya ci gulūlu.⁽¹⁾ Wanda ya ci gulūlu zai je da abin da ya ci na gulūlun, a Rānar Kiyāma. Sa'an nan a cika wa kōwane rai saka-makon abin da ya tsirfanta. Kuma sū, bā zā a zālunce su ba.

162. Shin fa, wanda ya bībiyi yardar Allah, yana zama kamar wanda ya kōma da fushi daga Allah, kuma makomarsa Jahannama ce? Kuma tir da makōma ita!

163. Sū, darajōji⁽²⁾ ne a wurin Allah, kuma Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

164. Lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi babbar falala⁽³⁾ a kan mūminai, dōmin Yā aika, a cikinsu, Manzo daga ainihinsu yana karanta āyō-yinSa a gare su, kuma yana tsarkake su, kuma yana karantar da su Littāfi da hikima, kuma lalle, sun kasance daga gabāni, haḳīka suna cikin bata bayyananniya.

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ
فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ
وَمَا لَهُ مِنْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا
مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَزَكَاةً
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾

(1) Gulūlu shī ne sātār wani abu daga ganīmar yāki a gabānin raba ta a tsakānin mayāka. Allah Yā ce, “Yin gulūlu haram ne a kan kōwane annabi ko da waɗanda ba a halatta wa cin ganima ba, balle ga wanda aka halatta wa. Kamar yadda gulūlu yake haram a kan annabāwa haka yake haram a kan mabiyansu.”

(2) Mūminai māsu darajōji ne a wurin Allah gwargwadon īmāninsu da taḳawarsu da kuma falalar da Allah Ya yi musu. Haka sū kuma kāfirai sunā da magangara zuwa ƙasa gwargwadon mugun aikinsu.

(3) Allah Yā nūna falalar da Ya bai wa Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, da yake har Yanā yi wa mūminai gōri da kyautar da Ya yi musu ta hanyar aiko musu shi.

165. Shin, kuma a lōkacin⁽¹⁾ da wata masīfa, haḳīka, ta sāme ku, alhāli kuwa kun sāmar da biyunta, kun ce: “Daga ina wannan yake?” Ka ce: “Daga wurin rāyukanku⁽²⁾ yake.” Lalle ne, Allah, a kan dukan kōme, Mai īkon yi ne.

166. Kuma abin da ya sāme ku a rānar haḍuwar jama’a biyu, to, da izinin Allah ne, kuma dōmin (Allah) Ya san mūminai (na gaskiya).

167. Kuma dōmin Ya san wa-danda suka yi munāfunci, kuma an ce musu: “Ku zo ku yi yāki a cikin hanyar Allah, kō kuwa ku tunkude.”⁽³⁾ Suka ce: “Dā mun san (yadda ake) yāki dā mun bī ku.” Sū, zuwa ga kāfirci a rānar nan, sun fi kusa daga gare su zuwa ga imāni. Sunā cēwa da bākunansu abin da bā shi ne a cikin zukātansu ba. Allah ne Mafi sani ga abin da suke bōyewa.

168. Waḍanda suka ce wa ‘yan’uwansu kuma suka zauna abin-su: “Dā sun yi mana dā’a, dā ba a kashe su ba.” Ka ce: “To, ku tunkude mutuwa daga rāyukanku, idan kun kasance māsū gaskiya.”

169. Kada ka yi zaton waḍanda aka kashe a cikin hanyar Allah matattu ne. A’a, rāyayyu ne su, a

أَوَلَمَّا أَصَبْتُمْ مَصِيبَةً قَدَّ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا
قُلْنُمُ أَنِّي هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ فَيَاذَنَ اللَّهُ
وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا
لَا تَبْعَنَّاكُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ
لِلْإِيمَنِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ
فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا لَا خَوْفٌ مِنْهُمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا
مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ
أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾

(1) Duk masīfar da ta sāme ku, tō, ku ne kuka jāwo wa kanku ita da wani laifi na sābā wa umurnin Allah. Kuma kāmin masīfa guda ta sāme ku, to, alhēri biyu sun sāme ku.

(2) Kowace irin masīfa ta sāmi mutum, to, shī ne ya yi sababinta a kansa. Kuma yā kamata ya yi bincike ya gāne sababin, a inda ya jāhilce shi. Kuma duk da haka kāmin masīfa guda ta sāme shi, yā sāmi nī’ima biyu kō fiye da haka.

(3) Ku tunkude mana maḳiyā da duhunku, kō dā ba ku yi yāki ba.

wurin Ubangijinsu.⁽¹⁾ Ana ciyar da su.

170. Suna māsū farin ciki sabōda abin da Allah Ya bā su daga falalar-Sa, kuma suna yin bushāra ga waɗanda ba su risku da su ba, daga bayansu; “Bābu tsōro a kansu kuma ba su zama suna yin baƙin ciki ba.”

171. Suna yin bushāra sabōda wata ni’ima daga Allah da wata falala. Kuma lalle ne, Allah bā Ya tozartar da ijārar mūminai.

172. Waɗanda suka karɓa⁽²⁾ kira zuwa ga Allah da ManzonSa, daga bāyan mīki ya sāme su. Akwai wata lāda mai girma ga waɗanda suka kyautata⁽³⁾ yi daga gare su, kuma suka yi taƙawa.

173. Waɗanda mutāne⁽⁴⁾ suka ce musu: “Lalle ne, mutāne sun tāra

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

﴿١٧١﴾ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ
لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ
مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا
أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ

(1) A cikin Hadisi an ruwaito cēwa, Annabi yā ce Allah Yanā sanya rūhinsu a cikin cikkunan tsuntsāye māsū kōren launi, sunā tafiya da su a cikin Aljanna sunā ci daga ‘ya’yan itācenta da rāna, sa’an nan su kōma zuwa ga wasu fitillu waɗanda aka rātaƙe a cikin inuwar Al’arshi.

(2) Bāyan kōmawar Musulmi daga Uhdu da miyākun da suka sāme su, sai Annabi ya umurce su da fita a bāyan kāfirai, dōmin kada su yi tunānin kōmāwa. Sai suka fita bāyansu, aka dāce kuwa Abu Sufyāna ya umurci mutānensa da kōmāwa Madīna dōmin su tumbuke Musulmi. An yi Uhdu ta farko ran Asabat, sa’an nan suka fita a bāyansu a rānar Lahadi, suka riskē su a Hamra’al Asad. Sai aka yi tawāfuki (yarjējeniya) tsakanin Annabi da Abu Sufyāna a kan a bar yāki a lōkacin, sai shekara mai zuwa, a haɗu a Badar. Allah Ya yabi Musulmi, da suka karɓa wannan kira, a cikin miyākū. Haka duka mai karɓawa irinsu, yā shiga a cikin irin wannan yabo har ya zuwa tāshin Kiyāma.

(3) Kyautata yi shi ne tsarkake aiki dōmin Allah watau ihsani kō ihlasi.

(4) Yākin Badar na Uku, a cikin shēkara ta huɗu yake, a watan Sha’aban. Badar kāsuwa ce babba ga ƙabīlun Lārabāwa a kōwace shekara. A bāyan Uhdu an yi alkawari da Abu Sufyāna, a kan a haɗu a Badr shēkara mai zuwa. Sabōda haka sai Abu Sufyāna ya fita daga Makka har ya sauka Marriz Zahrān, sai Allah Ya sanya masa tsōro a cikin zūciyarsa, sai ya gamu da Nu’aima bn Mas’ūd el Ashja’iy, ya ce masa: “Ni nā yi alkawari da Muhammadu a kan mu haɗu a Kāsuwar Badar. Wannan kuwa shēkar fari ce. Inā son

(rundunōni) sabōda ku, don haka ku ji tsōronsu. Sai (wannan magana) ta kara musu ĩmāni, kuma suka ce: “Mai isarmu Allah ne, kuma mādalla da Wakili Shī.”

174. Sa'an nan suka jūya da wata ni'ima daga Allah da wata falala, wata cūta ba ta shāfe su ba, kuma suka bi yardar Allah. Kuma Allah ne Ma'abucin falala Mai girma.

175. Wancan, Shaidan ne kawai yake tsōratar da ku masōyansa. To, kada ku ji tsōronsu, ku ji tsōroNa, idān kun kasance māsū ĩmāni.

176. Kuma waɗannan da suke gaugāwa a cikin kāfirci kada su bāta maka rai. Lalle ne su, bā zā su cūci Allah da kōme ba. Allah Yanā nufin cēwa, bā zai sanya musu wani rabo ba a cikin Lāhira, kuma suna da wata azāba mai girma.

177. Lalle ne, waɗanda suka sayi kāfirci da ĩmāni, ba zā su cūci Allah da kōme ba. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

178. Kuma kada waɗanda suka kāfirta su yi zaton cēwa, lalle ne, jinkirin da Muke yi musu alhēri ne ga rāyukansu. Munā yi musu jinkirin ne dōmin su kāra laifi kawai, kuma suna da azāba mai wulā-kantarwa.

فَأَخَشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ
وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

فَأَنقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّ لَهُمْ سُوءٌ
وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ
وَخَافُونِ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾

وَلَا يَحْزَنكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن
يُضُرُّوْا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا
فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَن يَضُرُّوْا
اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّ لَهُمْ خَيْرٌ
لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّ لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾

sābāwar alkawarin ta zama daga gare shi, bā daga gare ni ba. Ka tafi Madīna ka yi kōkarin hana su fitōwa, zan bā ka rākuma gōma.” Sai Nu’aimu ya tafi Madīna ya iske Annabi da Sahabbansa suna shirin fita. Sai ya ce musu: “Me kuke nufi?” Suka ce; “Alkawarin Abu Sufyāna.” Sai ya ce: “Bā zā ku iya ba, dōmin kuwa sun tāra rundunōni sabōda ku.” Sai Annabi ya ce: “Zan fita kō dā nī kaɗai ne.” Sai Annabi ya fita da mutum dubu da dari biyar, suka tafi Badar bābu Abu Sufyāna. Suka ci kāsūwa suka kōmo.

179. Allah bai kasance Yana barin mūminai a kan abin da kuke kansa ba, sai⁽¹⁾ Ya rarrabe mummūna daga mai kyau. Kuma Allah bai kasance Yanā sanar da ku gaibi ba.⁽²⁾ Kuma amma Allah Yana zāben wanda Ya so daga manzanninSa.⁽³⁾ Sabōda haka ku yi īmāni da Allah da manzanninSa. Kuma idan kun yi īmāni kuma kuka yi takawa, to, kunā da lādā mai girma.

180. Kuma kada wadannan da suke yin rōwa da abin da Allah Ya bā su daga falalarSa su yi zaton shi ne mafi alhēri a gare su. A’a, shi mafi sharri ne a gare su. Zā a yi musu sakandami da abin da suka yi rōwa da shi a Rānar Kiyāma. Kuma ga Allah gādon sammai da kasa yake, kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

181. Lalle ne, haḳīka, Allah Yā ji maganar wadanda suka ce: “Lalle ne, Allah faḳīri ne, mū ne wadā-tattu.” Zā mu rubūta abin da suka fada, da kisan da suka yi wa annabāwa bā da wani haḳḳi ba. Kuma Mu ce: “Ku dandani azābar gōb-ara!

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِنْ رُّسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَتَابِعُوا إِلَّاهَ وَرُسُلَهُ ۚ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَاءِ أَنفُسِهِمْ أَنَّ اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۚ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بِلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا يَخْلُقُوهٖ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ وَاللَّهُ مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾

(1) Watau Allah bā zai bar mutāne su ce, ‘Mun yi īmāni,’ da bāki kawai ba, sai Yā jarraba su Ya fitar da mūminan kwarai daga munāfukai. Sabōda haka Ya sanya rānaiku kamar rānar Uhdu wadda Allah Ya jarrabi mūminai da ita har haḳurinsu da dā’arsu suka bayyana, kuma munāfukai suka bayyana.

(2) Allah bai sanar da gaibi ga mutāne wadanda ba annabāwa ba, sabōda haka, bā ku iya sanin īmānin mutum ko rashin īmāninsa, sai da alāma ta wani aiki ko magana wadda take da ita za a iya yin hukunci da kāfirci ko īmāni ga mutum.

(3) Allah Yā zābi wanda Ya so daga manzanninSa, watau Yā zaḳi Annabi Muham-madu da kārīn daraja a kan sauran annabāwa da falalarSa. Wannan ne mafificin yabo a gare shi.

182. “Wannan (azābar) kuwa sabōda abin da hannuwanku suka gabatar ne. Kuma lalle ne Allah bai zama mai zālunci ga bāyinSa ba.”

183. Waɗanda suka ce: “Lalle ne Allah Yā yi alkawari zuwa gare mu, kada mu yi imāni sabōda wani manzo sai yā zo mana da Baiko wadda wuta za ta ci.” Ka ce: “Lalle ne wasu manzanni sun je muku, a gabānina, da hujjōji bayyanannu, kuma da abin da kuka faɗa, to, don me kuka kashe su, idan kun kasance māsu gaskiya?”

184. To, idan sun faryata ka, to lalle ne, an faryata wasu manzanni a gabāninka, sun je musu da hujjōji bayyanannu da littattafai, da kuma Littāfi mai haske.

185. Kōwane rai mai dandandar mutuwa ne. Kuma ana cika muku ijārōrinku kawai ne a Rānar Kiyāma. To, wanda aka nīsantar daga barin wuta, kuma aka shigar da shi Aljanna, to, lalle ne yā tsira. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba fāce jin dāɗin rūɗi.

186. Lalle ne zā a jarraba⁽¹⁾ ku a cikin dūkiyarku da rāyukanku, kuma lalle ne kuna jin cūtarwa mai yawa daga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku da kuma waɗanda suka yi shirki. Kuma idan kun yi hakuri, kuma kuka yi takawa, to lalle ne, wannan yana daga manyan al’amurra.

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عٰهَدَ إِلَيْنَا لَآ نُؤْمِنَ
لِرَسُولٍ حَقًّا يَأْتِينَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ
قَدْ جَاءَكُمْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي
قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ
جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ
أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَمَن زُحِرَ
عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ
وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْفُرُورِ ﴿١٨٥﴾

لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ
وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى
كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَٰلِكَ
مِن عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

(1) Duk wanda ya tsayu da gaskiya ko umurni da alhēri, ko hani daga abin da ba a so, to lalle ne sai an cūtar da shi, kuma ba shi da māgani sai hakuri, dōmin Allah, da nēman taimako daga Allah, da kōmāwa zuwa ga Allah.

187. Kuma a lōkacin da Allah Ya riƙi alkawarin waɗanda aka bai wa⁽¹⁾ Littāfi, “Lalle ne kuna bayyana shi ga mutāne, kuma bā zā ku ɓōye shi ba.” Sai suka jēfar da shi a bāyan bāyansu, kuma suka sayi 'yan kuɗi kaɗan da shi. To, tir da abin da suke saye!

188. Kada lalle ka yi zaton waɗanda suke yin farin ciki da abin da suka bāyar, kuma suna son a yabe su da abin da ba su aikatā ba. To, kada lalle ka yi zaton su da tsīra daga azāba. Kuma suna da azāba mai raɗaɗi.

189. Kuma ga Allah mulkin sammai da ƙasa yake. Kuma Allah, a kan kōme, Mai iƙon yi ne.

190. Lalle ne, a cikin halittar sammai da ƙasa da sābāwar dare da yini akwai āyōyi ga ma'abūta hankali.

191. Waɗanda suke ambatar Allah a tsaye da zaune da a kan sāsaninsu, kuma suna tunāni a kan halittar sammai da ƙasa: “Yā Ubangijinmu! Ba Ka halitta wannan a kan banza ba. TsarkinKa! Sabōda haka Ka tsare mu daga azābar wuta.

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَوْا بِهِ مِمَّا قَلِيلًا فِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾

لَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُتُوا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسِبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

(1) A cikin wannan akwai gargadi ga mālaman Musulmi, kada su shiga hanyar Yahūdu ta ɓōye ilmin gaskiya, ko kuwa abin da ya sāme su, sū mā ya sāme su, kuma ya shiga da su mashigarsu. Wājibi ne a kan mālamai su bāyar da abin da ke hannuwansu na ilmi mai amfāni, mai nūni a kan aikin ƙwarai, kada su ɓōye kōme daga gare shi. Idan sun ɓōye, to, la'anar Allah da malā'iku da ta mutāne zā ta tabbata a kansu, kamar yadda ta tabbata a kan mālaman Yahūdu.

192. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, wanda Ka shigar a cikin wuta, to, haḳīka, Kā tozarta shi, kuma bābu wasu mataimaka ga azzālu-mai.

193. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne mū, mun ji Mai kira yanā kira zuwa ga īmāni cēwa, ‘Ku yi īmāni da Ubangijinku.’ Sai muka yi īmāni. Yā Ubangijinmu! Sabōda haka Ka gāfarta mana zunubanmu, kuma Ka kankare miyāgun ayyukanmu daga gare mu. Kuma Ka karbi rāyukanmu tāre da mutānen kirki.

194. “Yā Ubangijinmu! Ka bā mu abin da Ka yi mana wa’adi (alkawari) a kan manzanninKa, kuma kada Ka tozarta mu a Rānar Kiyāma. Lalle ne Kai, bā Ka sābā-war alkawari.”

195. Sabōda haka Ubangijinsu Ya karba musu cēwa, “Lalle ne Nī, bā zan tozartar da aikin wani mai aiki ba daga gare ku, namiji ne ko kuwa mace, sāshenku daga sāshe. To, waḍanda suka yi hijira kuma aka fitar da su daga gidājensu, kuma aka cūtar da su a cikin hanya-Ta, kuma suka yi yāki, kuma aka kashe su, lalle ne zan kankare musu miyagun ayyukansu, kuma lalle ne zan shigar da su gidājen Aljanna (waḍanda) ḳoramu ke gudāna daga ḳarḳashinsu, a kan sakamako daga wurin Allah. Kuma a wurinSa ak-wai kyakkyawan sakamako.

196. Kada jujjuyawar waḍanda suka kāfirta a cikin garūruwa ta rūḍe ka.

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ مَوَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَنِ
أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَكُفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا وَءَاثِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ
الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أَضِيعُ عَمَلَ عَمِلٍ
مِنْكُمْ مَنْ ذَكَرَ أَوْ أَتَى بِعَصَاكُمْ مِنْ بَعْضِ الَّذِينَ
هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي
وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَا أَكْفِرُنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَا أَذْخُلُهُمْ جَنَّتٍ بَجَرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغُرُّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

197. Jin dāḍi ne kaḍan, sa'an nan makōmarsu Jahannama ce, kuma tir da shimfida ita!

198. Amma waḍanda suka bi Ubangijinsu da taḳawa, sunā da Gidājen Aljanna (waḍanda) kora-mu ke gudāna a karkashinsu, suna madawwama a cikinsu, a kan liyāfa daga wurin Allah, kuma abin da ke wurin Allah ne mafi alhēri ga bar-rantattu.

199. Kuma lalle ne daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, haḳīka, akwai wanda yake yin imāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka saukar zuwa gare su, sunā māsu tawālu'i ga Allah, bā su sayen tama-ni kaḍan da āyōyin Allah. Waḍan-nan suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu. Lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako da yawa ne.

200. Yā ku waḍanda suka yi imāni! Ku yi haḳuri kuma ku yi dauriya, kuma ku yi zaman dāko, kuma ku yi taḳawa, tsammāninku zā ku ci nasara.⁽²⁾

مَتَّعَ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَيَتَّبِعُ الْمُهَادُ ﴿١٩٧﴾

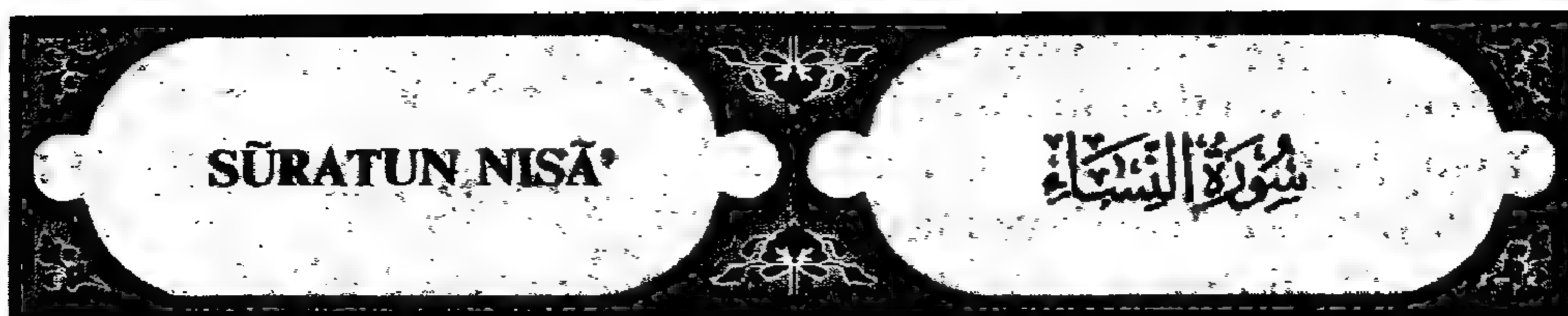
لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نَزَّلْنَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾

وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِيعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِعَائِتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْدِرُوا وَصَارُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

(1) A cikin Mutānen Littāfi akwai mutānen kwarai, na kirki waḍanda hāsada ba ta hana su bin gaskiya ba. Sun sifantu da sifōfin kamāla; watau ba dukkansu ne miyagu ba. Akwai na kwarai a cikinsu kamar yadda hāli yake a kōwane tāron mutāne.

(2) Haḳuri a kan ibāda da ḍaukar wahalōlin shari'a gabā ḍaya gwargwadon ikon yi. Dauriya a kan abokan gaba; watau kada makiya su fi mūminai haḳuri wajen yāki da ḍaukar wahalōlinsa. Zaman dāko ga taushēwar hanyōyin abōkan gaba daga barin shiga kasar Musulmi. Bābu bambanci ga makiyi bayyananne da makiyi bōyayye. Makiyi bōyayye ya fi aibi dōmin kasasshensa, zai shiga wuta, amma kasasshen makiyi bayya-nanne, zai shiga Aljanna. Taḳawa ita ce bin umurnin Allah da kangēwa daga barin haninSa kamar yadda Ya faḍa. Wannan shi ne kan ibāda duka bāyan imāni, dōmin haka ya ce kō zā ku ci nasara, idan kun riḳe waḍannan abūbuwa da kyāwo.

Tana karantar da hanyōyin tsare haƙƙōƙin jama'a, da alāƙōƙin da suke a tsakānin al'ummar Musulmi kanta, ko kuma a tsakaninta da tsakānin wata al'umma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya ku mutāne! Ku bi Ubangi-jinku da taƙawa, Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya halitta, daga gare shi, ma'auransa, kuma Ya watsa daga gare su maza māsū yawa da mātā. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda kuke rōƙon jūna da (sūnan) Shi, da kuma zumunta⁽¹⁾. Lalle ne Allah Ya kasance, a kanku, Mai tsaro ne.

2. Kuma ku bai wa marāyu dūki-yōyinsu, kuma kada ku musanya mummunā da mai kyau. Kuma kada ku ci dūkiyōyinsu zuwa ga dūkiyōyinku. Lalle shi, yā kasance zunubi ne mai girma.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝١

وَأَتُوا إِلَيْنَا أَمْوَالَكُمْ وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَيْثَ بِالْطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ۝٢

(1) Bin Allah wanda Ya halitta ku, kira ga tabbatar da tauhidin Ulūhiyya da Rubūbiyya. Fitar mutāne daga asali guda, wanda bābu wani surki a cikinsa, yana wajabtar da girman jinsin mutum, kōwane iri ne, kōwane launi, kuma kōwace halitta yake dauke da ita. Tsōron Allah da tsaronSa a kan mutāne yana wajabtar da tsayāwa a cikin haddōdin shari'arsa. Tsōron zumunta ko rantsuwa da ita yana wajabtar da tausayi da rahama a kan halittar Allah na kusa da na nesa. Hadisi ya nūna ba a yin rantsuwa da wanin Allah, sabōda haka ma'anar ayār ita ce, 'Ku ji tsōron Allah ku tsare mahaifa da zumunta!'

3. Kuma idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba a cikin marāyu⁽¹⁾, to, (akwai yadda zā a yi) ku auri abin da ya yi muku daɗi daga mātā; biyu-biyu, da uku-uku, da huɗu-huɗu. Sa'an nan idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba, to, (ku auri) guda ko kuwa abin da hannayenku na dama suka mallaka. Wannan shi ne mafi kusantar zama ba ku wuce haddi ba.

4. Kuma ku bai wa mātā sadā-kōkinsu da sauƙin bāyarwa. Sa'an nan idan suka yāfe muku wani abu daga gare shi, da dāɗin rai, to, ku ci shi da jin dāɗi da sauƙin haɗiya.

5. Kada ku bai wa wāwāye⁽²⁾ dūkiyarku, wadda Allah Ya sanya ta a gare ku, kunā māsū tsayuwa (ga gyāranta). Kuma ku ciyar da su a cikinta, kuma ku tufātar da su, kuma ku gaya musu magana sanan-niya ta alhēri.

6. Kuma ku jarraba marāyu, har a lōkacin da suka isa aure. To, idan kun lura da shiriya daga gare su, to, ku mīka musu dūkiyōyinsu. Kada ku ci ta da barna, kuma da gaggawa kāfin su girma. Kuma wanda yake

وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي النِّسَاءِ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنٍ وَثُلَاثَ وَرُبْعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آدَبُ اللَّهِ أَنْتُمْ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لَكُمْ

وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَتَيْنِ نَحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنَسًا مَرِيئًا

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا

وَابْتَلُوا النِّسَاءَ حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا

(1) Asalin marāya shī ne yāron da bai balaga ba, kuma ubansa ya mutu. Amma a cikin āya-Allah Yā sani-anā nufin dukkan mai rauni a cikin al'umma, wanda yake nēman a tsare haƙƙinsa da Allah Ya dōra wa Musulmi su tsare. Sabōda haka Ya shāfe jawābin sharaɗin, kuma Ya fāra da hukunce-hukunce, a kan tafsīlin yadda zā a tsare māsū rauni a cikin al'umma. Ya fāra da mātā a wajen aure, adadinsu daga ɗaya zuwa huɗu, gwarg-wadon ƙarfin mutum da iyāwarsa ga tsai da ādalci a gare su, kō a tsakāninsu. Ādalci na kwāna da ciyarwa da tufātarwa.

(2) Sa'an nan yadda ake rikon dūkiyar wāwā wanda bai san yadda ake rikon dūkiya ba, ko dā shī bāligi ne, yā yi aure, kuma ko dā shī ne yake nēman dūkiyarsa da kansa; kamar da ijāra. Wannan wata hanya ce ta tsaron haƙƙin māsū rauni.

wadātacce, to, ya kāma kansa, kuma wanda yake fakīri, to, ya ci, gwargwadon yadda ya kamata. To, idan kun mīka musu dūkiyōyinsu, sai ku shaidar a kansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai bincike.

7. Maza suna da rabo⁽¹⁾ daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, kuma mātā suna da rabo daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, daga abin da ya karanta daga gare shi kō kuwa ya yi yawa, rabo yankakke.

8. Kuma idan ma'abūta zumunta da marāyu da matalauta suka halarci rabon, to, ku azurta su daga gare shi, kuma ku fada musu magana sananniya ta alhēri.

9. Kuma wadanda suke, dā sun bar⁽²⁾ zurriyya māsu rauni a bāyan-su, zā su ji tsōro a kansu, su yi sauna, sa'an nan su bi Allah da takawa, kuma su fadi magana madaidaiciya.

10. Lalle ne, wadanda suke cin dūkiyar marāyu da zālunci, to, wuta kawai suke ci a cikin cikku-nansu, kuma za su shiga cikin wata wuta mai tsanani.

11. Allah Yanā yi muku wasiyya a cikin 'ya'yanku; namiji yanā da rabon mātā biyu. Idan sun kasance

فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ
وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾

وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً
ضَعِيفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا
قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا
إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ
سَعِيرًا ﴿١٠﴾

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرِ مِثْلُ حَظِّ

(1) Hukunce-hukuncen rabon gādo, hanya ce ta tsaron hakkin māsu rauni.

(2) Watau yadda mutum mai fanānan 'ya'ya yake tsōron ya mutu ya bar su bābu wata dūkiya da zā ta taimake su, haka kuma su Musulmi wadanda aka sanya aikin rabon gādo a hannunsu, su yi tunāni, dā su ne suka mutu suka bar 'ya'yansu haka. Sabōda haka wannan zai karya zūciyar mai son ya yi zālunci daga dūkiyar marāyu.

mâtā ne fiye da biyu kuwa, to, suna da biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari, kuma idan ta zama guda ce (kawai), to, tana da rabi. Kuma iyâyensa biyu kōwane ḡaya daga cikinsu yanā da ḡaya daga kashi shida dīn abin da ya bari idan wani rēshe ya kasance gare shi, to, idan reshe bai kasance gare shi ba, kuma iyâyensa ne (kawai) suka gāje shi, to, uwa tanā da sulusi (ḡaya daga cikin kashi uku). Sa'an nan idan 'yan'uwa sun kasance gare shi, to, uwarsa tana da sudusi (ḡaya daga cikin kashi shida) daga bāyan wasiyya wadda ya yi kō kuwa bāshi. Ubanninku da 'yā'yanku, ba ku sani ba, wannensu ne mafī kusantar amfani a gare ku. Yankawa daga Allah. Lalle ne, Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

12. Kuma kunā da rabin abin da mātanku na aure suka bari idan rēshe bai kasance gare su ba. Sa'an nan idan rēshe ya kasance gare su, to, kunā da rubu'i (ḡaya daga cikin kashi huɗu) daga abin da suka bari, daga bāyan wasiyya wadda suka yi kō kuma bāshi. (Sū) kuma suna da rubu'i daga abin da kuka bari idan rēshe bai kasance ba gare ku, idan kuwa rēshe ya kasance gare ku, to, sunā da sumuni (ḡaya daga cikin kashi takwas) daga abin da kuka bari, daga bāyan wasiyya wadda kuka yi kō kuwa bāshi. Idan wani namiji ya kasance ana gādon sa bisa kalāla, ko kuwa wata mace, alhāli kuwa yana da ḡan'uwa kō

الْأُنثَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ ؕ أَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفَعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَلَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةٌ وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ

'yar'uwa⁽¹⁾ to, kōwane daya daga cikinsu yana da sudusi (daya daga cikin kashi shida), sai idan sun kansance mafi yawa daga wannan, to, sū abōkan tārayya ne a cikin sulusi (daya bisa uku), daga bāyan wasiyya wadda aka yi kō kuma bāshi. Bā da yana mai cūtarwa ba, ga wasiyya, daga Allah. Kuma Allah Masani ne Mai hakuri.

13. Wadancan iyākōkin Allah ne. Wanda ya yi dā'a ga Allah da Manzonsa, (Allah) zai shigar da shi gidājen Aljanna (wadanda) kōramu suna gudana daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wannan shi ne rabo babba.

14. Kuma wanda ya sābā wa Allah da Manzonsa, kuma ya kētare iyākōkinSa, zai shigar da shi Wuta, yana madawwami a cikinta, kuma yana da wata azāba mai walā-kantarwa.

15. Kuma wadanda suka je wa alfāsha daga mātanku, to, ku nēmi shaidar mutāne huɗu daga gare ku a kansu. To, idan sun yi shaida, sai ku tsare su a cikin gidāje har mutuwa ta karɓi rāyukansu, ko kuwa Allah Ya sanya wata hanya a gare su.⁽²⁾

مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ
وَصِيَّةٍ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَلِيمٌ ﴿١٣﴾

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ
حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٥﴾

وَالَّذِي يَأْتِيكَ الْفَجْشَةُ مِنْ نِسَائِكُمْ
فَأَسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةٌ مِنْكُمْ فَإِنْ
شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى
يَتَوَفَّيَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٥﴾

(1) 'Dan'uwa kō 'yar'uwa, a nan, ana nufin li'ummi kō li'ummiya, kōwane dayansu yana da sudusi; idan sunā da yawa, watau sun kai biyu kō abin da ya fi biyu, to, suna da sulusi. Babu bambanci tsakanin namiji da mace gare su, dōmin jihar gadonsu mace ce, watau uwar mamacin.

(2) Āyōyi na 15 da 16 an shāfe hukuncinsu wajen haddi da āyar Sūratun Nūr ta biyu da Hadisin Rajami ga zawari da zawara wadanda suka yi zina, kuma da bŭlāla dari da kōrar babane namiji, da kuma bŭlāla dari ga budurwa. Kuma ana jēfe mai liwādi da wanda ake yi a kansa idan sun balaga, ko dā su banāwa ne. Ana ladabi ga mai liwādi da matārsa, amma ba a kashe shi. Liwādi da wata mace kamar zina yake ga namijin.

16. Kuma wadanda (mazā biyu) suka je mata⁽¹⁾ daga gare ku, to, ku cūtar da su, sa'an nan idan sun tūba kuma suka kyautata hālāyensu, sai ku kau da kai da ga barinsu. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai karɓar tūba ne, Mai jin Kai.

17. Abar da take tūba kawai ga Allah, ita ce ga wadanda suke aika-tāwar mugun aiki da jāhilci sa'an nan su tūba nan kusa⁽²⁾. To, wadannan Allah Yanā karɓar tūbarsu. Kuma Allah Yā kasance Masani ne, Mai hikima.

18. Bā tūba ba ce ga wadanda suke aikatāwar mūnanan ayyuka har idan mutuwa ta halarci dayansu ya ce: "Lalle ne ni, na tūba yanzu." Kuma bā tūba ba ce ga wadanda suke mutuwa alhāli kuwa sunā kāfirai. Wadannan Mun yi musu tatta-lin wata azāba mai raɗaɗi.

19. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Bā ya halatta a gare ku, ku gaji mātā a kan tīlas. Kuma kada ku hana su aure dōmin ku tafi da sās-hen abin da kuka ba su, fāce idan suka zo da wata alfāsha⁽³⁾ bayyannaniya. Kuma ku yi zamantakēwa da su da alhēri. Sa'an nan idan kun kī su, to, akwai tsammānin ku kī

وَالَّذَانِ يَأْتِيَنِهَا مِنْكُمْ فَأَذُوهُمَا
فَاتَّكَبَا وَاصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٦﴾

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ
بِجَهْلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ
قَالَ إِنِّي تَبْتُ الْكَفَرَ وَلَا الَّذِينَ يَمْوَتُونَ
وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا ﴿١٨﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا
النِّسَاءَ كَرْهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ
مَاءٍ أَتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ
وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ

(1) Maza biyu māsu je wa alfasha su ne māsu yin liwāɗi da jūnansu.

(2) Nan kusa, watau a gabānin mutuwa.

(3) Mugun halin da shari'a ba ta yarda da shi ba kamar fiyo kō yāwon banza, a nan bābu laifi ku hana su aure sai sun yi muku hul'i, kuma Allah Yā hana gādon mātā kamar dūkiya. Sun kasance sunā yin haka, ba da sāke bāyar da sadāki ba, dōmin dōgara da wanda ubansa ya bāyar, sai su aurar da ita a kan haka ga wani ɗan'uwan mamacin, kō kuma wanda suke so ya aure ta.

wani abu alhāli kuwa Allah Ya sanya wani alhēri mai yawa a cikinsa.

20. Kuma idan kun yi nufin musanya mātā a matsayin wata mātā, alhāli kuwa kun bai wa dayarsu kindāri⁽¹⁾, to, kada ku karbi kōme daga gare shi. Shin, zā ku karbe shi da karya da zunubi bāyyananne?

21. Kuma yāyā zā ku karbe shi alhāli kuwa, haḳīka, sāshenku yā sādu zuwa ga sāshe, kuma sun riki alkawari⁽²⁾ mai kauri daga gare ku?

22. Kuma kada ku auri abin da ubanninku suka aura daga mātā, fāce abin da ya shige. Lalle ne shi, ya kasance alfāsha da abin kyāma. Kuma yā mūnana ya zama hanya.

23. An haramta muku uwāyenku, da 'yā'yanku, da 'yan'-uwanku mātā, da goggoninku, da innoninku, da 'yā'yan ḍan'uwa, da 'ya'yan 'yar'uwa, da uwāyenku wadanan da suka shāyar da ku māma, da 'yan'uwanku mātā na shan māma, da uwāyen mātanku, da agōlolinku wadanda suke cikin ḍākunanku daga mātanku wadanda kuka yi duhūli da su, kuma idan ba ku yi duhūli da sū ba, to, bābu laifi⁽³⁾ a kanku, da mātān 'yā'yanku wadanda suke daga tsatsonku, kuma kada ku haɗa tsa-

خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَاتٍ زَوْجٍ
وَأَتَيْتُمْ أَحَدَ لِهِنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ
شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿٢٠﴾

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى
بَعْضٍ وَأَخَذْتُ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٢١﴾

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ
النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ
فَحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٢٢﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ
وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ
الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي
أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمُ مِنَ الرَّضْعَةِ
وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبِّبَاتُكُمُ اللَّاتِي
فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي
دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ
بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ
أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ

(1) Kindāri, shi ne dūkiya mai yawa; ūkiya dubu gōma sha biyu, na azurfa.

(2) Alkawarin rikonsu da alhēri ko kuma sallamarsu da kyautatāwa. Baḳara Āya ta 231.

(3) 'Daurin aure a kan ḍiya yana haramta uwarta, amma daurin aure a kan uwa, bā ya haramta ḍiyar sai in an yi duhūli da ita, kō kuma an yi tamattu'i da ita.

kanin 'yan'uwa biyu mātā, fāce abin da ya shige. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai gāfara ne Mai jin kai.

24. Da tsararrun auren⁽¹⁾ wasu maza, fāce dai abin da hannuwanku suka mallaka. (Ku tsare) Littāfin Aliyah a kanku. Kuma an halatta muku abin da yake bayan wancan. Ku nēma da dukiyōyinku, kunā māsū yin aure, bā māsū yin zina ba. Sa'an nan abin da kuka ji daɗi da shi daga gare su, to, ku bā su ijārō-rinsu bisa farillar sadāki. Bābu laifi a gare ku ga abin da kuka yi yarda-tayya⁽²⁾ da shi a bāyan farillar sadāki. Lalle ne Allah Yā kasance Masani ne, Mai hikima.

25. Kuma wanda⁽³⁾ bai sāmi wa-dāta ba daga cikinku bisa ga ya auri 'ya'ya mūminai, to, (ya aura) daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, daga kuyanginku mūminai. Kuma Allah ne Mafi sani ga imāninku, sāshenku daga⁽⁴⁾ sāshe. Sai ku aurē su da izinin mutānensu. Kuma ku bā su ijārōrinsu bisa ga abin da aka sani, suna māsū kāmūn

وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٢﴾
وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأُحِلَّ لَكُمْ
مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ
غَيْرَ مُسْفِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ
فَتَأْتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ فِي مَا تَرْضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢٣﴾

وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ
الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَانكِحُوهُنَّ
بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَءَاتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ

(1) An haramta muku matan auren wasu maza, matuƙar mazansu ba su sake su ba, Musulmi ne kō kuwa Kitābāwa, sai fa idan kun kāmō su ne daga ƙasar da take ta abōkan gaba, a nan kunā iya tākinsu haka, dōmin kāmū yā warware auren su. Idan kun yi tamattu'i da wasu mātā a kan kuskure, ba da aure ba, sai ku biya su sadāki a kan haka. An hana auren tamattu'i, watau yin aure zuwa ga ajali. Abdullahi bn Abbas ya ce yin sa yā fi zina.

(2) Bāyan sadākin da aka yanka bābu laifi idan kun yi yardatayya da ƙāra wani abu a kan farilla, kuma bābu laifi idan ita matar tā yarda da kāyar da ƙarin kō kuwa shi mijin ya yarda da biyan ƙārin.

(3) Hukunce-hukuncen auren kuyanga ga wanda bai sāmi ikon auren 'ya ba. Aibin auren kuyangi shi ne bautar da zuriya, domin bauta daga uwa take. Saboda haka bā ya halatta ga Musulmi ya auri baiwar kafiri, kome larurar da take ciki, sai dai ya saye ta daga gare shi.

(4) Ku duka daidai kuke wajen imāni da Musulunci. Dubi kuma Āl 'Imrāna 195.

kai, bā māsū zina ba, kuma bā māsū rikon abōkai ba. To, idan aka aure su, sai kuma suka zo da wata al-fāsha, to, akwai a kansu rabin abin da ke a kan 'ya'ya daga azāba. Wancan (auren kuyanga) ga wanda ya ji tsōron wahala ne daga gare ku. Kuma ku yi hakuri shi ne mafi alhēri a gare ku. Kuma Allah Mai gāfara ne Mai jin kai.

26. Allah Yanā nufin Ya bayyana muku, kuma Ya shiriyar da ku hanyōyin waɗanda suke a gabāninku kuma Ya karbi tūbarku. Kuma Allah Masani ne Mai hikima.

27. Kuma Allah Yanā nufin Ya karbi tūbarku. Kuma waɗanda suke bin sha'awōyi suna nufin ku karkata, karkata mai girma.

28. Allah Yana nufin Ya yi muku sauƙi, kuma an halitta mutum yana mai rauni.

29. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Kada ku ci dūkiyōyinku a tsakāninku da yaudara,⁽¹⁾ fāce idan ya kasance daga fatauci ne, bisa yarda-tayya daga gare ku. Kuma kada ku kashe kānku. Lalle ne Allah Yā kasance, game da ku, Mai jin kai ne.

30. Wanda ya aikata wancan bisa ta'adi da zālunci, to, zā Mu kōne shi da Wuta. Kuma wannan yā kasance ga Allah (abu ne) mai sauƙi.

بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَفِّحَاتٍ وَلَا
مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنْ أَتَى
بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ
مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ
مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٢٥﴾

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ الَّذِي
كُنْتُمْ تُكْسِبُونَ وَيُنَظِّقَ لَكُمْ سُنُنَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيُتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ
ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ
نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

(1) Hukuncin cin dukiyar mutane da farya ko yaudara, haramun ne, domin yana kai ga mutane su kashe kansu.

31. Idan kuka nīsanci manyan abubuwan da ake hana ku aika-tāwa, to, zā Mu kankare mūnanan ayyukanku daga gare ku, kuma Mu shigar da ku mashiga ta karimci.

32. Kuma kada ku yi gurin abin da Allah Ya fifita sāshenku da shi a kan sāshe; maza suna da rabo daga abin da suka tsirfanta, kuma mātā suna da rabo daga abin da suka tsirfanta. Ku rōki Allah daga falalarSa. Lalle ne, Allah Yā kasance, ga dukkan kōme, Masani.

33. Kuma ga kōwa, Mun sanya magada daga abin da mahaifa da mafiya kusancin zumunta suka bari. Kuma waɗanda rantsu-wōyinku suka kulla⁽¹⁾ ku bā su rabonsu. Lalle ne, Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mahalarci.

34. Maza māsū tsayuwa ne⁽²⁾ a kan mātā, sabōda abin da Allah Ya fifita sāshensu da shi a kan sāshe, kuma sabōda abin da suka ciyar daga dūkiyōyinsu. To, sālihan mātā māsū dā'a ne, māsū tsarēwa ga gaibi sabōda abin da Allah Ya tsare. Kuma waɗanda kuke tsōron bijire-warsu, to, ku yi musu gargadi,

إِنْ تَجْتَنِبُوا كِبَارَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ تُكَفِّرْ
عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَتُدْخِلَكُمْ مَدْخَلًا
كَرِيمًا ﴿٣١﴾

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ
عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَسَأَلُوا اللَّهَ
مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوْلَىٰ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَنُكُمْ
فَأَتَوْهُمْ نَصِيبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ
فَالصَّالِحَاتُ قَنِينَتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ
بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ

(1) A zāmanin Jahiliyya ana kullin amana a tsakanin kabilu ko a tsakanin mutum da wani mutum. Wannan kullin amānar yakan haɗa har da sudusin dukiyar wanda ya mutu daga cikinsu. Wasu Musulmi sun shiga Musulunci a bāyan sun kulla irin wannan amānar, saboda haka Allah Ya yi umurni da cika wannan alkawarin, kuma Ya kashe al'adar, Ya musanya ta da hukunce-hukuncen Musulunci. Kuma ana fassara masu kullin rantsuwa da masu gudānar da aikin rabon dūkiyar gādo. Ana biyan su ijārar wahalarsu daga kāwunan magāda kamar yadda ya kamata.

(2) Allah Ya sanya shugabancin gida da gudanar da tasarrufinsa a hannuwan maza, domin ginar jikinsu, da hankalinsu da kuma dukiyarsu da suke ciyarwa ga sadaki da kuma nafakar (ciyarwar) gidan. Kuma Allah Ya aza wa mātā dā'a ga maza da kuma tsare farjojinsu domin kada su kawo wani baƙon da ba ɗan gida ba, a cikin gidan.

kuma ku kaurace musu a cikin wu-rāren kwanciya, kuma ku dōke su. Sa'an nan kuma, idan sun yi muku dā'a, to, kada ku nēmi wata hanya a kansu. Lalle ne Allah Yā kasance Maḍaukaki, Mai girma.

35. Kuma idan kun ji tsōron sā-ḡāwar tsakāninsu, to, ku aika da wani mai sulhu daga mutānensa da wani mai sulhu daga mutānenta.⁽¹⁾ Idan sun yi nufin gyārāwa, Allah zai daidaita tsakāninsu (ma'auran). Lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai jarraḡāwa.

36. Kuma ku bauta wa⁽²⁾ Allah, kuma kada ku haɗa wani da Shi, kuma ga mahaifa ku yi kyautatāwa, kuma ga ma'abūcin zumunta da marāyu da matalauta, da maḡwabci ma'abūcin kusanta, da maḡwabci manīsanci, da abōki a gēfe da ḡan hanya, da abin da hannuwanku na dāma suka mallaka. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai tākama, mai yawan alfahari.

37. Waɗanda suke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa, kuma suna ḡōyewar abin da Allah Ya bā su na falalarSa. Kuma Mun yi tattali, sabōda kāfirai, azā-ba mai walākantarwa.

فَعِظُوهُمْ وَأَهْجُرُوهُمْ فِي الْمَصَاجِعِ
وَأَضْرِبُوهُمْ فَإِنِ اطَّعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَ
سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

وَإِن خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ
أَهْلِهِ. وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَ إِصْلَاحًا
يُوفِّقُ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٦﴾

﴿٣٧﴾ وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ
الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنُبِ وَآبِنِ
السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٨﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ
وَيَكْتُمُونَ مَاءً آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٣٩﴾

(1) Hakamāni ko masu sulhu biyu, su tafi su yi binciken abin da ya hana auren kyau, su tsawaci maras gaskiya daga cikin ma'auran, ko kuma su hukunta rabuwa da hul'i, ko ba da hul'i ba. Abin da suka hukunta alkāli ya zartar da shi.

(2) Bauta wa Allah shi ne a bi umurninSa, a bar haninSa a kome. Sa'an nan ya biyar da nau'ukan mutane waɗanda mutum zai yi ihsani zuwa gare su gwargwadon darajarsu kuma da halinsa. Sa'an nan zargi a kan marowaci da sakamakonsa, da mai ciyarwa amma ba a bisa hanyar bauta wa Allah ba.

38. Kuma wadanda suke ciyar da dūkiyōyinsu dōmin nūna wa mutāne, kuma bā su yin īmāni da Allah, kuma bā su yin īmāni da Rānar Lāhira, kuma wanda Shaiḍan ya kasance abōkin haḍi a gare shi, to, yā mūnana ga abōkin haḍi.

39. Kuma mēne ne a kansu, idan sun yi īmāni da Allah, kuma da Rānar Lāhira, kuma sun ciyar da abin da Allah Yā azurtā su, kuma Allah Ya kasance, gare su, Masani?

40. Lalle ne, Allah bā Ya zāluncin gwargwadon nauyin zarra, idan ta kasance alhēri ce, zai riba-nyā ta, kuma Ya kāwo daga gunSa ijāra mai girma.

41. To, yāyā, idan Mun zo da shaidu daga dukan al'umma, kuma Muka zo da kai a kan wadannan, kana mai shaida!

42. A rānar nan, wadanda suka kāfirta kuma suka sābā wa Manzo, sunā gūrin dā an baje kasa da su, kuma bā su bōye wa Allah wani labāri.

43. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Kada ku kusanci salla alhāli kuwa kuna māsu māye⁽¹⁾, sai kun san abin da kuke faḍa, kuma haka idan kuna māsu janaba, fāce mai kētare hanya, har ku yi wanka.

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِثَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ
الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا
مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً
يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا
بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَدْعُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ
تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ
سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا
عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ

(1) A lokacin ba a hana shan giya ba. Sa'an nan aka hana ta da ayar Suratul Ma'idah ta 90. Mai janaba kuma ba ya yin salla kuma ba ya shiga masallaci sai ya yi wanka ko taimama, sai dai yana iya shiga da niyyar wucewa daga kofa zuwa ga wata, ko kuwa ya shiga ya debo ruwa ya fita. Ana yin taimama saboda rashin ruwa hakikatan, ko ma'anana, kamar mai rashin lafiya. Shafar mace na karya alwala, amma ba ya sabbaba wanka idan an yi shafar da niyyar jin daɗi ko kuma an sami jin daɗin ba da nufi ba. Mai shafar da wanda aka shafa duka ɗaya suke.

Kuma idan kun kasance majinyata, ko kuwa a kan tafiya ko kuwa wani daga cikinku, idan ya zo daga gāyā-dī, kō kuwa kun shāfi mātā, ba ku sāmī ruwa ba, to, ku nufi fuskar kasa mai kyau, ku yi shāfa ga fusko-kinku da hannuwanku⁽¹⁾. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai yāfēwa Mai gāfara.

44. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda aka bai wa rabo daga Littāfi, suna sayen bata, kuma suna nēman ku face daga hanya?

45. Kuma Allah ne Mafi sani ga ma'kiyanku, kuma Allah Yā isa Ya zama Majibinci, kuma Yā isa Ya zama Mataimaki.

46. Daga waɗanda suka tūba (Yahūdu), akwai wasu sunā karkatar da magana daga wurārenta, suna cēwa: “Mun jiya⁽²⁾ kuma mun fiya, kuma ka jiya a wanin wurin jiyāwa, kuma rā'ina (da ma'anar “rubabbe”), ka tsare mu,” dōmin karkatarwa da harsunansu, kuma dōmin sūkā a cikin addini. Kuma

سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنكُم مِّنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿١٣﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ
يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَن تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٤﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى
بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿١٥﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مُسْمِعٍ
وَرَاعِنَا لِيَآبَا لَيْسَنَّهُمْ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ
قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا

(1) Wātau ku yi taimama sabōda rashin ruwa.

(2) Yahudu, ana kiran su da maganar Mūsa da ya ce wa Ubangiji, ‘Mun tuba zuwa gare Ka, yā Allah,’ (A’arāf, āyā ta 155) dōmin izgili da suke yi na kin bin haddōdin Allah. Sunā karkatar da magana da asalin ma’anarta zuwa ga wata ma’ana ta izgili, sunā cēwa ‘Mun ji’ amma aikinsu yanā nūna cēwa, ‘Sun fi’ suke nufi. Kuma ‘Ka jiya a wanin wurin jiyāwa’ addu’a ce mai daukar ma’anar alhēri da ma’anar sharri, su kuwa sunā nufin ta sharrin. Haka kalmar ‘rā’ina’ tanā da ma’anar ‘tsāre mu’ ko ‘saurāra mana’, kuma tanā da ma’anar ‘Yā rubabbe’. Sunā nufin ma’anar farshen.

Wannan bayāni shi ma taimako ne ga Musulmi māsu raunin hankali dōmin a tsare musu addininsu kamar yadda ake tsaron dūkiyarsu. An cūsa irin wannan mākirci a wata addu’a da suke cewa ‘Jauharatul Kamāli’ inda suka sifanta wanda suke yi wa salāti da “askam” mafi cūta. Wannan tā yi daidai da kalmar rā’ina, ko ma ta fi mūni, dōmin rā’ina tanā da wata ma’ana ta yabo, amma askam bā ta da wata ma’ana sai ta zāgi kawai. Allah Ya tsare mu daga sharrin ma’kiyan addini.

dā lalle sū, sun ce: “Mun jiya kuma mun yi dā’a, kuma ka saurara kuma ka dākata mana,” haḳīka, dā ya kasance mafi alhēri a gare su, kuma mafi daidaita; amma Allah Yā la’anē su, sabōda kāfircinsu don haka bā zā su yi īmāni ba, sai kaḁan.

47. Yā kū waḁanda aka bai wa Littāfi! Ku yi īmāni da abin da Muka saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, tun gabanin Mu shāfe wasu fuskōki, sa’an nan Mu mayar da su a kan bāyayyakinsu, ko Mu la’ane su kamar yadda Muka la’ani māsu Asabar. Kuma umurnin Allah ya kasance abin aikatāwa.

48. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki game da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan ga wanda Yake so, kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya kirkiri zunubi mai girma.

49. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waḁanda suke tsarkake kansu? Ā’a, Allah ne Yake tsarkake wanda Yake so. Kuma ba za a zalunce su da zaren gurtsun dabino ba.

50. Ka dūba yadda suke kirkira karya ga Allah! Kuma shi ya isa ga zama zunubi bayyananne.

51. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waḁanda aka bai wa rabo da ga Littāfi, suna īmāni da gunki da Shaidan⁽¹⁾, kuma suna cēwa ga waḁan-

لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَعْنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٦﴾

يَتَأْتِيهِمُ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ ءَامِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٧﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾

أَنْظِرْ كَيْفَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ

(1) Jibti sunan kowane gunki ne. Dāgūtu sunan Shaidan ne mai kirkira karya ya jingina ta ga Allah, shedānin da yake zama tāre da gumāka ko waninsu, mutum ne ko aljani, domin ya batar da māsu raunin hankali, a cikin Yahūdu ko a cikin Musulmi.

da suka kāfirta: “Wadannan ne mafiya shiriya daga wadanda suka yi imāni ga hanya”?

52. Wadannan ne wadanda Allah Ya la'ane su, kuma wanda Allah Ya la'ana, to, bā zā ka sāmi matai-maki a gare shi ba.

53. Kō suna da rabo ne daga mulki? To, a sa'an nan bā zā su iya bai wa mutāne hancin gurtsun dabi-no ba.

54. Ko suna hāsadar mutāne⁽¹⁾ ne a kan abin da Allah Ya bā su daga falalarSa? To, lalle ne, Mun bai wa gidan Ibrāhīm Littāfi da hikima kuma Mun bā su mulki mai girma.

55. To, daga cikinsu akwai wanda ya yi imāni da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kange daga gare shi. Kuma yā isa Jahannama ta hūru da shi.

56. Lalle ne wadanda suka kāfirta da ayōyinMu za Mu kōne su da Wuta, kō da yausha fātunsu suka nuna, sai Mu musanya musu wasu fātun, dōmin su dandani azāba. Lalle ne Allah Yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

57. Kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, zā Mu shigar da su gidājen Aljanna, (wadanda) kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā dawwamammu a cikinsu har aba-

وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَهْتُوا لَاءَ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ يَجِدَ
لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ
نَقِيرًا ﴿٥٣﴾

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَىٰ
بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَلَّمًا
نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بِدَلْنِهِمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا
الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا

(1) Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah sun tabbata a gare shi. An ce masa dan gidan Ibrahim domin Yahūdu su san shi ba kasasshe ba ne ga dangantaka, daga gare su. Kuma bai fita ba daga tsārin cewa Annabāwa māsu Littāfi a bāyan Ibrāhīm, daga zuriyarsa zā su fito. Kuma sun san wannan a cikin littāfinsu, watau Attaura.

da, suna da, a cikinsu, mātān aure māsu tsarki. Kuma Munā shigar da su a wata inuwa matabbaciya lumshi.

58. Lalle ne Allah Yanā umurnin ku ku bāyar da amānōni zuwa ga māsu sū.⁽¹⁾ Kuma idan kun yi hukunci a tsakānin mutāne, ku yi hukunci da ādalci. Lalle ne, Allah mādalla da abin da Yake yi muku wa'azi da shi. Lalle ne Allah Yā kasance Mai ji ne, Mai gani.

59. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga ManzonSa, da ma'abūta al'amari daga cikinku.⁽²⁾ Idan kun yi jāyayya a cikin wani abu, to ku mayar da shi zuwa ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance kunā īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wannan ne mafī alhēri, kuma mafī kyau ga fassara.

60. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waḍanda suke riyāwar cēwa sunā īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka da abin da aka saukar daga gabāninka, sunā nufin su kai kāra zuwa ga Dāgūtu⁽³⁾ alhāli kuwa, lal-

لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَتُدْخِلُهُمْ ظِلًّا
ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾

﴿٥٨﴾ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا
وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ
اللَّهَ نِعْمًا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ
خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٦٠﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا
أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ
يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ

(1) Talakāwa mutāne ne māsu rauni a cikin hannuwan shugabanninsu. Su da dukiyarsu amānōni ne na Allah a cikin hannuwan shugabanni, saboda haka tsaronsu da dukiyarsu, gwargwadon shari'a, da yin hukunci a tsakaninsu da ādalci, bāyar da amāna ne ga māsu ita. Wanda ya bi son zuciyarsa duka ga ḍayan waḍannan abūbuwa, to, yā yi yaudara ga Allah ke nan. Allah kuma zai kāma shi da hukuncin mayaudari.

(2) Haka su kuma mutāne talakāwa, amāna ce a kansu su yarda da hukuncin Allah da ManzonSa, a kome na al'amurransu da mu'āmalōlinsu. Kuma wājibi ne a kansu su yarda da abin da aka hukunta a kansu daidai da shari'ar Allah. Su kuma idan sun sāba, to, sun yaudari amānar Allah ke nan.

(3) Dāgūtu shi ne dukan mai yin dōkōki waḍanda ba dōkōkin Allah ba. Dukan wanda ya bi dōka wadda ba ta Allah ba a cikin ibāda, ko wadda ta sāba wa haddin Allah a cikin mu'āmalōli na haḥkōki ko na laifuka, to, ya shiga cikin wannan tarkon.

le ne, an umurce su da su kāfirta da shi, kuma Shaidan yanā nēman ya batar da su, batarwa mai nīsa.

61. Kuma idan aka ce musu: “Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo” zā ka ga munāfukai⁽¹⁾ sunā kange mutāne daga gare ka, kangēwa.

62. To, yaya, idan wata masīfa ta sāme su, sabōda abin da hannuwansu suka gabātar sa'an nan kuma su je maka sunā rantsuwa da Allah cēwa, “Ba mu yi nufin kōme ba sai kyautatawa da daidaitāwa.”?

63. Wadannan ne wadanda Allah Ya san abin da ke cikin zukātansu. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka yi musu gargadi, kuma ka gaya musu, a cikin sha'anin kansu, magana mai nauyi da fasāha.

64. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba fāce dōmin a yi masa dā'a da izinin Allah. Kuma dā dai lalle sū, a lōkacin da suka zālunci kansu,⁽²⁾ sun zo maka, sa'an nan suka nēmi gāfarar Allah kuma Manzo ya nēma musu gāfara, hakīka, dā sun sāmi Allah Mai karbar tūba, Mai jin kai.

يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ
ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى
الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُتَنَفِّقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ
صُدُودًا ﴿١١﴾

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا
إِلَّا إِحْسَنًا وَتَوْفِيقًا ﴿١٢﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي
أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿١٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ
اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ
فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ
لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾

(1) Miyagun shugabanni māsu karkatar da mūminai daga hukuncin Allah da hujjar wai suna nufin su daidaita domin a haɗa Musulmi da kāfirai ga hukunci; ta haka har kāfiri ya kasance mai yin hukunci a kan Musulmi. Su wadannan masu yin haka, ba Musulmi ba ne, munāfukan Musulmi ne. Musuluncinsu na bāki ne kawai, dā yā kai ga zūciya dā ba su yi ko tunānin yarda da haka ba. Allah Ya tsare mu daga sharrin Shaidan.

(2) Wanda ya fi hukuncin Allah, ya yi laifi biyu, domin sāba wa Allah da ManzonSa. Kuma wannan ya nūna rashin īmāninsa da Allah da ManzonSa. Saboda haka ne āyā mai bin wannan ta ce Musulmi bā su da īmāni sai sun yarda da hukuncin Allah ga kome daga al'amurransu, kuma su yarda da hukuncinSa, bā da jin wani kinci a cikin zukatansu ba.

65. To, a'aha! Ina rantsuwa da Ubangijinka, ba za su yi ĩmāni ba, sai sun yarda da hukuncinka ga abin da ya sãba a tsakāninsu, sa'an nan kuma ba su sãmi wani kunci a cikin zukatansu ba, daga abin da ka hukunta, kuma su sallama sallamāwa.

66. Kuma dā dai lalle Mū, Mun wajabta musu cēwa, “Ku kashe kanku, ko kuwa ku fita daga gi-dājenku”, dā ba su aikata shi ba, fāce kadan daga gare su. Kuma dā dai lalle sū sun aikata abin da ake yi musu gargadī da shi, hakīka, dā yā kasance mafi alhēri daga gare su, kuma mafi tsanani ga tabbatarwa.

67. Kuma a sa'an nan, hakīka, dā Mun bā su, lāda mai girma, daga gunMu.

68. Kuma lalle ne, dā Mun shiryar da su hanya madaidaiciya.

69. Kuma wadannan da suka yi dā'a ga Allah da ManzonSa, to, wadannan sunā tāre da wadanda Allah Ya yi ni'ima a kansu, daga annabāwa da māsū yawan gaskatāwa, da māsū shahāda⁽¹⁾, da sālīhai. Kuma wadannan sun kyautatu ga zama abōkan tafiya.

فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا
شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ
حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّا كُنَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ أَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
أَوْ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ
وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
وَإَشَدَّ تَنْبِيْيًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا لَا تِنَّهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

وَلَهَدَيْنَهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ
وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

(1) Darajar daukaka ga addini shi ne zama Annabi sa'an nan Siddīk, watau manyan sahabban kowane Annabi. Wadannan darajōji biyu yanzu an rufe su daga kowa, domin bābu sauran annabci wanda yake tāre da siddīkanci. Ta uku ita ce shahāda watau a kashe mutum a wurin yāki domin daukaka kalmar Allah da tsare hakfōkin Musulmi. Wannan ita ce maƙasudin abin faɗa a nan, dōmin abin da sūrār ke karantarwa, kuma domin ya zama shimfidar magana a kan darajar jihādi da amfanōninsa. Ta huɗu zama sālīhi mai son abin da Allah Yake so kuma mai ƙin abin da Allah Yake ƙi.

70. Waccan falalar daga Allah take, kuma Allah Yā isa zama Masani.

71. Yā kū wadanda suka yi imāni! Ku riƙi shirinku⁽¹⁾, sa'an nan ku fitar da hari jama'a jama'a, ko ku fitar da yaƙi gabā daya.

72. Kuma lalle ne daga cikinku akwai mai fāsarwa⁽²⁾. To, idan wata masifa ta sāme ku, sai ya ce: "Lalle ne, Allah Yā yi mini ni'ima, dōmin ban kasance mahalarci tāre da su ba."

73. Kuma lalle ne, idan wata falala daga Allah ta sāme ku, haƙiƙa, tabbas, yanā cēwa, kamar wata sōyayya ba ta kasance a tsakāninku da shi ba: "Yā kaitona! Dā na zama tāre da su dai, dōmin in rabonta da rabo mai girma!"

74. Sai wadanda suke sayar da rayuwar duniya su karɓi ta Lāhira su yi yaƙi, a cikin hanyar Allah. Kuma wanda ya yi yāƙi a cikin hanyar Allah, aka kashe shi ko kuwa ya rinjāya, to da sannu zā Mu je masa da ijāra mai girma.

75. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā ku yin yāƙi a cikin hanyar Allah, da wadanda aka raunanar daga maza da mata da yāra, sunā cewa: "Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga wannan alƙarya wadda mutānenta suke da zālunci, kuma Ka

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ
عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ
فَافِرُوا بَأْسًا وَلَا فِرُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾

وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيَبْطُلَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ
قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾

وَلَيْنَ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن
لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي كُنْتُ
مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

﴿٧٤﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ
وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ
فَسَوْفَ نُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٥﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ
مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا
أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا

(1) Bā ya halatta Musulmi su zauna bābu tattalin yāƙi da fitar da yāƙi ko hari a kan maƙiyansu, saboda abin da ke cikin wannan āyar ta 71.

(2) Sifar munāfuki ita ce ya ƙi fita zuwa yāƙi, kuma ya fāsar da waninsa, ya yi murnar hasārar Musulmi, kuma ya yi baƙin cikin nasararsu, ya so a raba ganīma da shi.

sanya mana majibinci daga gunKa, kuma Ka sanya mana mataimaki daga gunKa”?

76. Waɗanda suka yi ĩmāni, sunā yāki a cikin hanyar Allah, kuma waɗanda suka kāfirta sunā yāki a cikin hanyar Dāgūtu (Shaidan). To, ku yāki majibintan Shaidan. Lalle ne kaidin Shaidan yā kasance mai rauni.

77. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waɗanda aka ce musu: “Ku kange hannuwanku, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka.”? To, a lōkacin da aka wajabta musu yāki sai gā wani ɓangare daga cikinsu sunā tsōron mutāne kamar tsōron Allah, kō kuwa mafi tsanani ga tsōron, kuma suka ce: “Yā Ubangijinmu! Don me Ka wajabta yāki a kanmu? Me ya hana Ka jinkirta mana zuwa ga wani ajali na kusa?” Ka ce: “Jin dāɗin dūniya kaɗan ne, kuma Lāhira ce mafi alhēri ga wanda ya yi takawa. Kuma bā a zāluntar ku da sīlilin hancin gurtsun dabino!

78. “Inda duk kuka kasance, mutuwa zā ta riske ku, kuma kō da kun kasance ne a cikin gānuwōyi ingātattu!” Kuma idan wani alhēri ya sāme su sai su ce: “Wannan daga wurin Allah ne,” kuma idan wata cūta ta sāme su, sai su ce, “Wannan daga gare ka ne”. Ka ce: “Dukkansu daga Allah ne.” To, me ya sāmi waɗannan mutāne, bā su kusantar fahimtar magana?

79. Abin da ya sāme ka daga alhēri, to, daga Allah yake, kuma

مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فِرَقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كُتِبَ عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْ لَا آخِرَتْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾

أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ فَإِنَّ هَؤُلَاءِ الْقَوْمَ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ

abin da ya sāme ka daga sharri, to, daga kanka yake, kuma Mun aike ka zuwa ga mutāne, (kana) Manzo, kuma Allah Yā isa ga zama Shaida.

80. Wanda ya yi dā'a ga Manzo, to, haḳīka, yā yi dā'a ga Allah. Kuma wanda ya jūya bāya, to, ba Mu aike ka ba don ka zama mai tsaro a kansu.

81. Kuma sunā cēwa, "Dā'a," sa'an nan idan sun fita daga wurinka, sai wata kungiya daga cikin-su ta kwāna da niyyar wanin abin da take fada, alhāli kuwa Allah na rubūta abin da suke kwāna da niyyarsa. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka dōgara ga Allah, kuma Allah Yā isa ya zama Wakīli.

82. Shin, bā su kula da Alkur'āni, kuma dā yā kasance daga wurin wanin Allah, haḳīka, dā sun sāmu, a cikinsa, sābā wa jūna mai yawa?

83. Kuma idan wani al'amari⁽¹⁾ daga aminci ko tsōro ya je musu, sai su watsa shi. Dā sun mayar da shi zuwa ga Manzo da ma'abūta al'amari daga gare su, lalle ne, waḍanda suke yin bincikensa, daga gare su, zā su san shi. Kuma bā dōmin falalar Allah bā a kanku da rahamarSa, haḳīka, dā kun bi Shaiḍan fāce kaḍan.

فَمِنْ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ

شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى

فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾

وَيَقُولُوا طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَرُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ

طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ

مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى

بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْبُيُوتُ

لَوْ جَدُوا فِيهِ إِخْلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ

أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى

الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ

الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾

(1) Umuḥmin al'umma da cēwa idan sun ga wani al'amari da ba su san kansa ba, ko kuwa idan wani abu na ban tsoro ya auku, to, haram ne su yi ta bārārarsa domin su firgitar da mutāne. Abin da yake wājibi a kansu sa'an nan, shi ne su kai rahotonsa ga shūgabanni māsu sanyāwa a bincika a san yadda abin yake, da kuma yadda zā a yi māganinsa.

84. Sabōda haka, ka⁽¹⁾ yi yāki a cikin hanyar Allah, ba a kallafa maka ba, face a kanka, kuma ka kwadaitar da mūminai. Akwai tsammānin Allah Ya kange gāfin waɗanda suka kāfirta, kuma Allah ne Mafi tsananin gāfi, kuma Mafi tsananin azabtāwa.

85. Wanda ya yi⁽²⁾ cēto, cēto mai kyau, zai sāmi rabo daga gare shi, kuma wanda ya yi cēto, cēto mummūna, zai sāmi ma'auni daga gare shi, Kuma Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mai kayyade lōkaci.

86. Kuma idan an gaishe⁽³⁾ ku da wata gaisuwa, to, ku yi gaisuwa da abin da yake mafi kyau daga gare ta, kō kuwa ku mayar da ita. Kuma Allah Yā kasance a kan dukkan kōme Mai lissāfi.

87. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Lalle ne, haḳīka, Yana tāra⁽⁴⁾ ku har zuwa ga Yinin Kiyā-

فَقَتِّلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ
الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِ بِأَسْ الذِّينَ كَفَرُوا
وَاللَّهُ أَشَدُّ بِأَسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ﴿٨٤﴾

مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا
وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيمًا ﴿٨٥﴾

وَإِذَا حُيِّتُمْ بِحِجَّةٍ فَحِجُّوا بِأَحْسَنِ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ

(1) Umurni zuwa ga Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Ma'anar cēto: watau wani ya yi wa wani hanya a kan biyan bukātarsa ta kowace iri, saboda darajar mai yin cēton. Yā kamāta ya yi cēton domin Allah Wanda Ya bā shi darajar, bā da ya bai wa Allah kome ba. Idan kuma sayar da ceton yake yi, Allah zai karɓe darajar daga gare shi. Ci da cēto harāmūn ne. Sakamakonsa shi ne Allah Ya karɓe darajar cēton daga gare shi.

(3) A gaisuwa idan an ce muku: "Assalāmu alaikum" ku mayar da cewa, "Wa'alaikum salāmu wa rahamatul Lāhi wa barakātuH." Kō ku mayar kamar yadda aka yi muku. Watau kada ku naḳasa 'yan'uwanku kō da ga gaisuwa ne. Fadakarwa: Fara sallama mustahabbi ne, mayarwa kuma farilla ne, amma wanda ya fāra, ya fi lāda. Haka yin tsarki a gabānin lokaci mustahabbi ne, amma a bayān shigar lokaci ya zama wajibi. Wanda ya yi mustahabbi a nan yā fi lāda. Haka jinkirtar da biyan bāshi ga matsattse wājibine, amma barrantar da shi mustahabbi ne. Yin mustahabbi a nan yā fi lada.

(4) Idan kun tsare hukunce-hukunce da Allah, Wanda babu abin bautawa sai Shi, Ya umurce ku da su, to zai haɗa kalmarku ta tabbata guda har ya zuwa Rānar Kiyāma.

ma, bābu shakka a cikinsa. Kuma wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga lābāri?

88. To, mēne ne ya sāme⁽¹⁾ ku a cikin munāfukai, kun zama kun-giya biyu, alhāli kuwa Allah ne Ya mayar da su sabōda abin da suka tsirfanta? Shin, kunā nufin ku shir-yar da wanda Allah Ya batar ne? Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmi wata hanya ba zuwa gare shi.

89. Suna gūrin ku kāfirta kamar yadda suka kāfirta, dōmin ku ka-sance daidai. Sabōda haka kada ku riki wasu masōya daga cikinsu, sai sun yō hijira a cikin hanyar Allah. Sa'an nan idan sun jūya, to, ku kāmā su, kuma ku kashe su inda duk kuka sāme su. Kuma kada ku riki wani masōyi daga gare su ko wani mataimaki.

90. Fāce dai waɗanda suke sā-duwa zuwa ga wasu mutāne, wa-ɗanda a tsakāninku da su akwai alkawari, kō kuwa waɗanda suke sun je muku (domin) kirāzansu sun yi kunci ga su yāke ku, kō su yāki mutānensu. Kuma dā Allah Yā so, lalle ne, dā Yā bā su iko a kanku, sa'an nan, haḳiḳa, su yāke ku. To, idan sun nīsanke ku, sa'an nan ba su yāke ku ba, kuma suka jēfa sulhu zuwa gare ku, to, Allah bai sanya wata hanya ba, a gare ku, a kansu.

لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾

﴿٨٨﴾ فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَكْسَهُمْ
بِمَا كَسَبُوا أُرِيدُونَ أَنْ تَهْتَدُوا مِنْ أَضَلِّ اللَّهِ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٩﴾

وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا
تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَإِنْ تَوَلَّوْا فَعِزُّهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا
وَلَا نَصِيرًا ﴿٩٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ
أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقْتُلُوكُمْ
أَوْ يَقْتُلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ
فَلَقَتَلُوكُمْ فَإِنْ أَعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يَقْتُلُوكُمْ وَالْقَوَا
إِلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩١﴾

(1) Hani ne kada mūminai su rarraba kansu domin jāyayya a cikin sha'anin kāfirai. Sai su bi abin da Allah Ya ce a yi da su, kamar yadda bāyaninsa yake tafe a cikin wannan āyā da āyōyin da suke a bāyanta. Yā yi bayāni da tafsili daki-daki.

91. Za ku sāmi wasu⁽¹⁾ sunā nufin su amintar da ku, kuma su amintar da mutānensu, kō da yausha aka mayar da su ga fitina, sai a dalmuyā su a cikinta. To, idan ba su nisanke ku ba, kuma sun jēfa sulhu zuwa gare ku, kuma sun kange hannuwansu, to, ku kāmā su, kuma ku kashe su inda duk kuka kāmā su, kuma wadannan, Mun sanya muku dalili bayyananne a kansu.

92. Kuma bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga mūmini ya kashe wani mūmini, fāce bisa ga kuskure. Kuma wanda ya kashe mūmini bisa ga kuskure, sai 'yantāwar wuya mūmina da diyya abar mīkāwa ga mutānensa, fāce idan sun bari sadaka. Sa'an nan idan (wanda aka kashe) ya kasance daga wasu mutāne makiya a gare ku, kuma shi mūmini ne, sai 'yantāwar wuya mūmina. Kuma idan ya kasance daga wasu mutāne ne (wadanda) a tsakāninku da tsakāninsu akwai alkawari, sai diyya abar mīkāwa zuwa ga mutānensa, da 'yantāwar wuya mūmina. To, wanda bai sāmi (wuyan ba) sai

سَتَجِدُونَءَاخِرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا
قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُّوْا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا فَإِنْ
لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ
فَخُذُوهُمْ وَأَقْلُبُوهُمْ حَيْثُ تَفَقَّصْتُمُوهُمْ
وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾

وَمَا كَانَتْ لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً
وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ
وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا
فَإِنْ كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ
مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ
مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ

(1) Sun bayyana ĩmāninsu gare ku domin ku amince musu, kuma sun bayyana kāfirai a wurin mutānensu kāfirai domin su amince musu, watau suna ido ruwa ido tudu. Su kam kāfirai ne, ku yāke su, sai fa idan sun musulunta, ko kuma sun bayyana sulhunsu sosai a gare ku.

(2) Kisan kuskure bābu kisāsi a cikinsa, sai dai biyan diyya da kuma kaffāra. Amma biyan diyya yana kan dukkan dangin mai kisan, gwargwadon kārfin su, shi daya ne daga cikinsu. Idan danginsa ba su isa ba, ko kuwa bābu su, to, sai baitulmāli na Musulmi ya biya. Ana biyan diyya a cikin shekaru huɗu. Ana bāyar da ita ga magādan wanda aka kashe. Amma kaffāra, ita kam a kan mai kisan kawai take a kan tartibinta. Wanda ya kashe bāwa bisa kuskure zai biya kimarsa ga mai shi, kuma ana son ya yi kaffāra.

azumin watanni biyu jēre, dōmin tūba daga Allah. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

93. Kuma wanda ya kashe wani mūmini da ganganci,⁽¹⁾ to, saka-makonsa Jahannama, yana madawwami a cikinta, kuma Allah Yā yi fushi a kansa, kuma Ya la'ane shi, kuma Ya yi masa tatta-lin azāba mai girma.

94. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Idan kun yi tafiya (a cikin kasa), dōmin jihādi, to, ku nēmi bāyani.⁽²⁾ Kuma kada ku ce wa wanda ya jēfa sallama zuwa gare ku: “Bā Musul-mi kake ba.” Kunā nēman hājar rāyuwar dūniya, to, a wurin Allah akwai ganimōmi māsu yawa. Ka-mar wannan ne kuka kasance a gabānin ku musulunta, sa'an nan Allah Ya yi muku falala. Sabōda haka ku zan nēman bayāni. Lalle ne Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

95. Māsu zama⁽³⁾ daga barin yāki daga muminaɪ, wasun ma'abūta larūra, da māsu jihādi a cikin hanyar Allah da dūkiyōyinsu da rāyukansu, bā su zama daidai.

عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٣﴾

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا فَجَزَاءُ
جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ
وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَتَيَبَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ
لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ أَكُنْتُمْ عَلَىٰ كُمْ
فَتَيَبَّنُوا إِنْ لَمْ تَكُنْ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَيْرًا ﴿٩٥﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ
وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ

(1) Wanda ya kashe mūmini da ganganci, kuma yana kudurcin halaccin kashe shi dīn, to, shi kāfiri ne. Amma idan yana kudurcin haramcin kisa, amma duk da haka ya kashe shi domin wata fā'ida ta dūniya, ko domin adāwa, to yana nan mūmini, hukuncinsa kisāsi. Surar Bakara, āya ta 179.

(2) Bayānin cewa ana daukar wanda aka ji ya yi kalmar shahāda mumini, sai fa idan an ga ya yi wani aiki, ko aka ji ya yi wata magana wadda take warware ma'anar kalmar shahadar, bābu kuma wani tawili ko jāhilcin da yake iya zama uzuri ga mai shi.

(3) Falalar māsu jihādi a kan waɗanda ba su jihādi daga cikin muminaɪ. Faɗar falalar tana karfafa zukāta ga yin jihādi domin tsaron addini da rāyukan māsu rauni da dūkiyarsu.

Allah Yā fīfita māsū jihādi da dūkiyoyinsu da rāyukansu a kan māsū zama, ga daraja. Kuma dukansu Allah Yā yi musu alkawari da abu mai kyau⁽¹⁾. Kuma Allah yā fīfita māsū jihādi a kan māsū zama da lāda mai girma.

96. Darajōji daga gare Shi da gāfara da rahama. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara ne, Mai jin kai.

97. Lalle ne, wadanda malā'iku⁽²⁾ suka karbi rāyukansu, (al-hāli) sunā māsū zāluntar kansu, sun ce (musu): "A cikin me kuka kasance?" (Su kuma) suka ce: "Mun kasance wadanda aka raunana a cikin kasa." Suka ce: "Ashe kasar Allah ba ta kasance mayalwaciya ba, dōmin ku yi hijira a cikinta?" To, wadannan makōmarsu Jahannama ce. Kuma tā mūnana ta zama makōma.

98. Fāce wadanda aka raunana daga maza da mātā da yāra wadanda bā su iya yin wata dabāra, kuma bā su shiryuwa ga hanya.

99. To, wadannan akwai tammānin Allah Ya yāfe laifi daga gare su, kuma Allah Yā kasance Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

100. Kuma wanda ya yi hijira a cikin hanyar⁽³⁾ Allah, zai sāmu, a

اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ
دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ
الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٩٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا
فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا
أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً فَهَاجِرُوا فِيهَا قَالُوا لَيْتَك
مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

قَالُوا لَيْتَكَ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا
غَفُورًا ﴿٩٩﴾

﴿١٠٠﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعِمًا

(1) Aljanna.

(2) Hukuncin rashin hijira zuwa wurin yardar Allah dōmin tsayar da haƙƙōkin Allah. Hukuncin mai dogewa ne, idan an sāmi dalīlin yin hijirar, kuma bābu abin da ya hana ta na uzurori.

(3) Allah Yana kwadaitar da mūminai ga yin hijira zuwa wurin neman yardarSa. Hukuncin hijira yana nan a ko da yausha hāli ya hukunta da a yi ta.

cikin kasa, wurāren jūyāwa māsu yawa da yalwa. Kuma wanda ya fita daga gidansa yana mai hijira zuwa ga Allah da ManzonSa, sa'an nan kuma mutuwa ta riske shi, to, lalle ne, lādarsa tā auku ga Allah. Kuma Allah Yā kasance, a gare ku, Mai gāfara, Mai jin kai.

101. Kuma idan kun yi tafiya a cikin kasa, to, bābu laifi a kanku ku rage⁽¹⁾ daga salla idan kun ji tsōron waɗanda suka kāfirta su fitine ku. Lalle ne kāfirai sun kasance, a gare ku, ma'kiyi bayyannanne.

102. Kuma idan kā kasance a cikinsu, sai ka tsayar musu da salla, to, wata kungiya daga gare su ta tsaya tāre da kai, kuma sai su riƙe makāmansu. Sa'an nan idan sun yi salla, to, sai su kasance daga bāyanku. Kuma wata kungiya ta dabam (ta) waɗanda ba su yi sallar ba, ta zo, sa'an nan su yi sallar tāre da kai. Kuma su riƙi shirinsu da makāmansu. Waɗanda suka kāfirta sun yi gūrin dā dai kuna shagala daga makamanku da kāyanku dōmin su karkata a kanku, karkata guda. Kuma bābu laifi a kanku idan wata cūta daga ruwan sama ta kasance a gare ku, kō kuwa kun kasance māsu jinya ga ku ajiye

كثيراً وسعةً ومن يخرج من بيته مهاجراً إلى الله
ورسوله ثم يذركه الموت فقد وقع أجره على الله
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾

وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا
مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَعْدَاؤُكُمْ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ ﴿١٠١﴾

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلَنْتَقِمَ
طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا بِأَسْلِحَتِهِمْ فِذَا
سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ
طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ
وَلْيَأْخُذُوا بِحِذْرِهِمْ وَأَسْلِحَتِهِمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ
فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ
مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا

(1) Rage salla a nan ba ana nufin sallar kasar ta tafiya ba, wanda take ta tabbata da Sunna. Wannan rage salla, shi ne sallar tsōro wadda ake yi gwargwadon hālin da ake ciki na tsōro. Idan yana yiwuwa a yi ta da līmāmi, sai ya kasa jama'a kashi biyu, to, sai a yi kamar yadda āya ta tafe zā ta yi bayāni, idan kuwa bā zai yiwu ba, sai a yi yadda hāli ya sauƙaƙa duka, kamar a āyā ta 239 daga Suratul Bakara.

makāmanku. Kuma dai ku riƙi shi-
rinku. Lalle ne, Allah Yā yi tattali,
ga kāfirai, azāba mai walakan-
tarwa.

103. Sa'an nan idan kun kāre
salla, to ku ambaci Allah tsaye da
zaune da a kan sāsanninku. Sa'an
nan idan kun natsu, to, ku tsayar da
salla. Lalle ne, salla tā kasance a
kan mūminai farilla mai kayya-
daddun lōkuta.

104. Kuma kada ku sassauta a
cikin nēman mutānen, idan kun
kasance kuna jin zōgi, to, lalle sū
ma, suna jin zōgi kamar yadda
kuke jin zōgi. Kuma kuna tsam-
māni, daga Allah, abin da bā su
tsammāni. Kuma Allah Yā kasance
Masani Mai hikima.

105. Lalle ne, Mū, Mun sau-
kar⁽¹⁾, zuwa gare ka, Littāfi da
gaskiya, dōmin ka yi hukunci a
tsakānin mutāne da abin da Allah
Ya nūna maka, kuma kada ka ka-
sance mai husūma dōmin māsu
yaudara.

حَذَرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ آعَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾

فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا
وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ
فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ
فَأِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ
اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ
النَّاسِ بِمَا أَرَبَكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِبِينَ
خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

(1) Gudānar da hukunci a cikin mahakama, kada mai shari'a ya taimaki kowane sāshe, duk yadda suke a gare shi, sai ya dauke su daidai a gabansa, kamar yadda ya auku a gaban Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi. Wani mutum Musulmi ana ce masa Mat'ama bn Ubairak ya yi satar sulke ya bōye shi a wurin wani Bayahūde. A lōkacin da aka gāne sulken a wurin Bayahūden, sai Mat'ama ya yi masa kazafi da sātarsa, shi kuma ya yi rantsuwa cewa bā shi ne ya sātā ba. Kuma mutānensa suka rōki Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin ya yi musu jāyayya ya kuɓutar da Mat'ama, Annabi kuwa bai yarda ba. Kamar yadda āyōyin nan suka bayyana, domin ya zama abin kōyi.

Wannan kuma ya nūna cewa, ga gudānar da shari'a Annabi yana yin ijtiḥādi gwargwadon abin da ya bayyana daga hujjoji ya yi hukunci, kamar wajen shāwara a wurin yāki. Ya zama abin kōyi.

106. Kuma ka nēmi Allah gāfara. Lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

107. Kuma kada ka yi jāyayya dōmin tunkude wa wadanda suka yaudari kansu. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai yawan hā'inci mai yawan zunubi.

108. Suna nēman bōyewa daga mutāne kuma bā su nēman bōyewa daga Allah, alhāli kuwa Shi Yana tāre da su a lōkacin da suke kwāna da niyyar yin abin da bā Yā yarda da shi daga maganar. Kuma Allah Yā kasance ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa.

109. Gā ku, yā wadannan⁽¹⁾! Kun yi jidāli, dōmin tunkude musu (kunya) a cikin rāyuwar dūniya, to, wāne ne zai yi jidāli dōmin tunkude musu a Rānar Kiyāma? Ko kuwa wāne ne zai kasance wakili a kansu?

110. Kuma wanda ya aikata cūta kō kuwa ya zālunci kansa, sa'an nan kuma ya nēmi Allah gāfara, zai sāmi Allah Mai gāfara, Mai jin kai.

111. Kuma wanda ya yi tsirfar zunubi, to yanā tsirfarsa ne a kan kansa kawai. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنْ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

هَآأَنْتُمْ هَآؤَآءُ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَوةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

(1) Wannan yana nūna aikin lauya (Lawyer) dōmin ya taimaki marasa gaskiya sabōda ya kuɓuta harāmūn ne, har dai idan zā a mayar da laifi ga wani barrantacce, ko kuwa za a karɓe hakkin mai hakki a bai wa wanda bai cancanta da shi ba. Amma wakilin shari'a yana halatta idan bai zama dōmin bōye gaskiya ba. Wakilai irin na zāmanin nan māsu sanā'a da wannan, sū ne karnukan dūniya na farautar haram dōmin su sha jini.

112. Kuma wanda ya yi tsiwir-wirin kuskure ko kuwa zunubi, sa'an nan kuma ya jēfi wani barrantacce da shi, to, lalle ne yā tattali kirkiren karya da zunubi bayyananne.

113. Kuma bā dōmin falalar Allah ba, a kanka, da rahamarSa, haḳīka, dā wata kungiya daga gare su ta himmatu ga su batar da kai. Kuma bā su batarwa fāce kansu, kuma bā su cūtar ka daga kōme. Kuma Allah Yā saukar da Littāfi da hikima gare ka, kuma Ya sanar da kai abin da ba ka kasance kā sani ba. Kuma falalar Allah tā kasance mai girma a gare ka.

114. Bābu wani alhēri a cikin māsu yawa daga gānawarsu⁽¹⁾, fāce wanda ya yi umurni da wata sadaka kō kuwa wani alhēri kō kuwa gyāra a tsakānin mutāne. Wanda ya aikata haka dōmin nēman yardōdin Allah, to, zā Mu bā shi lāda mai girma.

115. Kuma wanda ya sābā wa⁽²⁾ Manzo daga bāyan shiriya tā bayyana a gare shi, kuma ya bi wanin hanyar mūminai, zā Mu

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا
فَقَدْ أَحْتَمَلَ بِهِتْنًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿١١٢﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ
طَآئِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ
إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ
عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ
تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

﴿ لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ
بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ ﴾
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ
اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُ الْهُدَى
وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى

(1) Hukuncin gānawa da Annabi ko wani shūgaban jama'a mai tsayuwa matsayin Annabi ga gyāran sha'aninsu, bā ya halatta sai idan akwai wani alheri a ciki, wanda amfaninsa zai shafi jama'a duka.

(2) Hana fassarar Alkur'āni ko Sunnar Annabi, ba a kan hanyar da Annabi ko Sahabbansa da waɗanda suka bi hanyarsu suka fassara ba. Da mutum ya yi tāwīlin Alkur'āni, gāra ya ce bai sani ba. Tāwīlin Alkur'āni ko Hadīsi da hankali yana kai ga būɗe kōfar kāfirci bōyayye da yin hukunci da abin da Allah bai saukar ba. Na'am ba a hana ijtiḥādi ga abin da ba a sāmi nassi a kansa ba, ko kuma aka sāmi nassi wanda bā bayyananne ba. Jingina ijtiḥādi ga ra'ayi ya fi tāwīlin abin da bai bayyana ba daga Alkur'āni ko Hadīsi, domin ra'ayi ba ya batar da wasu, amma tāwīli yana batarwa.

jibintar masa abin da ya jibinta, kuma Mu kōne shi da Jahannama. Kuma tā mūnana ta zama makōma.

116. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan, ga wanda Yake so. Kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya face bata mai nisa.⁽¹⁾

117. Bā su kiran kōwa, baicin Shi, fāce mātā, kuma bā su kiran kōwa fāce Shaidan, mai tsaurin kai.

118. Allah Yā la'ane shi. Kuma ya ce: "Lalle ne, zā ni riƙi rabo yankakke⁽²⁾, daga bāyinKa.

119. "Kuma lalle ne inā batar da su, kuma lalle ne inā sanya musu gūri, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su kātse⁽³⁾ kunnuwan dabbōbi, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su canza halittar Allah." Kuma wanda ya riƙi Shaidan maji-binci, baicin Allah, to, haƙiƙa yā yi hasara, hasara bayyananniya.

120. Yanā yi musu alkawari, kuma yanā sanya musu gūri, alhāli Shaidan bā ya yi musu wani wa'adin kōme face ruƙi.

وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتًا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾
لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا يُخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾

وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا مَتَّيْنَتْهُمْ وَلَا مَرَّئَتْهُمْ فَلْيَبْتَئِكُنَّ آذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَا مَرْئَهُمْ فَلْيَغْيِرْ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا ﴿١١٩﴾
يَعِدُّهُمْ وَيُؤْمِنُهُمْ وَمَا يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾

(1) Bayānin shirki da hukunce-hukuncensa da abin da yake rāṭayuwa da shi. Sanin ma'anar shirki wajibi ne, dōmin a kan tauhīdi ne aka gina shikāshikan Musulunci.

(2) Rabon Shaidan daga kowane dubu, shi ne dari tare da cas'in da tara, kamar yadda aka ruwaito a cikin Hadisi.

(3) Suna kātse kunnuwan dabbōbi dōmin su nūna cewa na gumākansu ne. Sūnan mātā shi ne ga duk abin da ba ya da rai, kamar watā, itātuwa duka mātā ne. Canza halitta kamar tsāgen fuska da fāke haƙōra da karkarar gēmu dōmin neman kyau, duka umurnin Shaidan ne.

121. Wadannan matattararsu Jahannama ce, kuma bā su sāmūn makarkata daga gare ta.

122. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, zā mu shigar da su gidājen Aljanna (wadanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu har abada bisa ga wa'adin Allah tabbatacce. Wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga magana?

123. (Al'amari) bai zama gūrace-gūracenku ba, kuma⁽¹⁾ ba gūrace-gūracen Mutānen Littāfi ba ne. Wanda ya aikata mummunan aiki zā a sāka masa da shi, kuma bā zai sāmi wani masōyi ba, baicin Allah, kuma bā zai sāmi mataimaki ba.

124. Kuma wanda ya yi aiki daga ayyukan kwarai, namiji ne ko kuwa mace, alhāli kuwa yanā mūmini, to, wadannan sunā shiga Aljanna kuma bā zā a zālunce su da gwargwadon hancin gurtsun dabi-no ba.

125. Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatāwa kuma ya bi akidar Ibrāhīm, yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riki Ibrāhīm badādayi⁽²⁾.

أُولَئِكَ مَاوْنُهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَخْرُجُونَ عَنْهَا
مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا
وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيَّتِكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ
مَنْ يَفْعَلْ سُوءًا يُجْزِيهِ، وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ
أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ
وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

(1) Addini bā tatsuniyar baki ba ne, aiki ne, ko mutum ya yi mugu ya shiga Wuta, ko kuma ya yi na kwarai ya shiga Aljanna.

(2) Akwai kwadaitarwa ga cewa, wanda yake son Allah Ya so shi, to sai ya bi akida da aiki irin na Ibrāhīma, sai Allah Ya so shi.

126. Kuma Allah ke da⁽¹⁾ (ma-llakar) abin da ke cikin sammai da kuma abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Yā kasance, ga dukan kōme, Mai kēwayewa.

127. Sunā yi maka fatawa a cikin sha'anin mātā. Ka ce: Allah Yanā bayyana fatawarku a cikin sha'aninsu, da abin da ake karan-tāwa a kanku a cikin Littāfi, a cikin sha'anin marāyun mātā waɗanda ba ku bā su abin da aka rubūta musu⁽²⁾ (na gādo) ba, kuma kunā kwadayin ku aurē su, da sha'anin waɗanda aka raunana daga yāra, da sha'anin tsayuwarku ga marāyu da ādalci. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani a gare shi.

128. Kuma idan wata mace ta ji tsōron ƙiyo daga mijinta kō kuwa bijirēwa, to, bābu laifi a kansu, su yi sulhu a tsakāninsu, sulhu (mai kyau). Kuma yin sulhu ne mafi alhēri. Kuma an halartar wa rayūka yin rōwa. Kuma idan kun kyautata, kuma kuka yi takawa, to, lalle ne, Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ
فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي
يَتَمَى النِّسَاءِ الَّتِي لَا تُوْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ
لَهُنَّ وَتَرْتَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ
مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلنِّسَاءِ
بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

وَإِنْ أَمْرًا خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا
وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ
وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

(1) Ko da yake Allah Yā riƙi Ibrāhīma “Khalīl” watau masoyi, amma bai hana Ibrāhīma ya zama a cikin bāyin Allah kuma mulkinSa ba, domin yana daga cikin abin da sama da ƙasa suka ƙunsa a cikinsu.

(2) A cikin Jahiliyya bā su bai wa yāra da mātā gādo. Musulunci ya soke wannan al'āda da āyar gādo, āyā ta 11. Kuma idan akwai wata marainiya ga hannun wani tana da dūkiya, sai ya jefa mata mayafinsa domin ya hana ta auren wani namiji. Shi kuma ko ya aure ta ko kuma ya bar ta bābu aure har ta mutu, su yi gādonga.

129. Kuma bã zā ku iya yin ādalci ba a tsakānin⁽¹⁾ mātā, kō dā kun yi kwadayin yi. Sabōda haka kada ku karkata, dukan karkata, har ku bar ta kamar wadda aka rātaye. Kuma idan kun yi sulhu, kuma kuka yi takawa, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

130. Kuma idan sun rabu, Allah zai wadātar da kōwanne daga yalwarSa. Kuma Allah Yā kasance Mayalwaci, Mai hikima.

131. Kuma Allah ne da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa. Kuma lalle ne, haƙi-ƙa, Mun yi wasiyya ga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, da kū, cēwa ku bi Allah da takawa, kuma idan kun kāfirta, to, lalle ne, Allah Yanā da abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Wadā-tacce, Gōdadde.

132. Kuma Allah ne da mulkin abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin ƙasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakili.

133. Idan Yā so, zā Ya tafi da ku, yā kū mutāne! kuma Ya zo da wasu. Allah Yā kasance a kan haka, Mai ikon yi ne.

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ
وَلَوْ حَرَضْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ
فَتَذَرُوهُنَّ كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ
وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ
وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا
حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ
وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ
بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

(1) Wajen so, bã zā a iya daidaita su ba, sai a daidaita ga kwāna da ciyarwa da wurin kwāna da tufāfi gwargwadon hālin kōwace.

134. Wanda ya kasance⁽¹⁾ yanā nufin sakamakon dūniya, to, a wurin Allah sakamakon dūniya da Lāhira yake. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Mai gani.

135. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Ku kasance māsū tsayuwa da ādalci, māsū shaida⁽²⁾ sabōda Allah, kuma kō dā a kanku ne kō kuwa mahaifa da mafi kusantar zumunta, ko (wanda ake yi wa shaida kō a kansa) ya kasance mawadāci kō matalauci, to, Allah ne Mafi cancanta da al'amarinsu, sabōda haka kada ku bībiyi son zūciya, har ku karkata. Kuma idan kuka karkatar da magana, kō kuwa kuka kau da kai, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani ga abin da kuke aikatāwa.

136. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Ku yi ĩmāni⁽³⁾ da Allah da ManzonSa, da Littāfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littāfin nan wanda Ya saukar daga gabāni. To, wanda ya kāfirta da Allah da malā'ikunSa, da LittattafanSa, da

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابٌ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

﴿١٣٥﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ
شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ
وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ
بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوْا
أَوْ تَعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ يَوْمَ
الْيَوْمِ

(1) Wannan shi ne farshen wasiyya ga Yahūdu da Nasāra da kuma Musulmi, kuma ma'anar wasiyya ita ce Allah Yā yi umurni da ku yi Masa dā'a, amma bā domin Yana neman wani abū daga gare ku ba, domin bā zā ku kāra Masa mulki ba, domin Shi ne da sammai da fasa da abin da ke tsakaninsu, kū kuma kuna cikinsu. Saboda haka neman dā'ar nan domin amfanin kanku ne.

(2) Bāyar da shaida da hukunce-hukuncen da suka rātau da shi. Bāyar da shaida amāna ce ta Allah daidai da tsaron dūkiyar amāna, ko mā ta fi tsanani, domin takan kai ga rai. Karkatar da magana, watau a faɗe ta bā yadda take ba. Bijirewa ita ce a ki bāyar da shaida.

(3) ĩmāni da dukan rukunнан ĩmāni shida yana cikin tsaron amāna. Rukunнан ĩmāni su ne, ĩmāni da Allah da ManzanninSa, da malā'iku da LittattafanSa da Rānar Lāhira da kaddara.

ManzanninSa, da Rānar Lāhira,
to, lalle ne Yā bāce, bata mai nīsa.

137. Lalle ne waɗanda suka yi
īmāni, sa'an nan kuma suka kāfir-
ta, sa'an nan kuma suka yi īmāni,
sa'an nan kuma suka kāfirta, sa'an
nan kuma suka fāra kāfirci, Allah
bai kasance Yanā gāfarta musu ba,
kuma bā zai shiryar da su ga hanya
ba.

138. Ka yi wa munāfukai bus-
hāra da cēwa lalle ne sunā da azāba
mai raɗaɗi.

139. Waɗanda suke rikon kāfi-
rai masōya, baicin mūminai. Shin
sunā nēman izza ne a wurinsu? To,
lalle ne izza ga Allah take gabā
ɗaya.

140. Kuma lalle ne, Yā sassau-
kar⁽¹⁾ muku a cikin Littāfi cēwa
idan kun ji āyōyin Allah, anā kāfir-
ta da su, kuma anā izgili da su, to,
kada ku zauna tāre da sū, sai sun
shiga cikin wani lābāri. Lalle ne kū,
a lōkacin nan misālinsu kuke. Lalle
ne, Allah Mai tāra munāfukai da
kāfirai ne a cikin Jahannama gabā
ɗaya.

141. Waɗanda suke jiran dāko
game da ku; har idan wata nasara
daga Allah ta kasance a gare ku, sai
su ce: “Ashe, ba mu kasance tāre
da kū ba?” Kuma idan wani rabo
ya sāmu ga kāfirai sai su ce, “Ashe
ba mu rinjāye ku ba, kuma muka
tsare ku daga mūminai?” To, Allah

الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا
ثُمَّ ءَاذَنُوا كَفَرًا لَّيَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
سَبِيلًا ﴿١٣٨﴾

بَشِيرِ الْمُتَّقِينَ بِأَنَّهُمْ عَذَابَ آلِيمٍ ﴿١٣٩﴾

الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ يُبْتَغُونَ عَنْهُمْ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ
لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ
ءَايَةَ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا
مَعَهُمْ حَتَّى تَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ؕ إِنَّكُمْ إِذَا
مَثَلْتُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُتَّقِينَ وَالْكَافِرِينَ
فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤١﴾

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْحٌ مِنَ اللَّهِ
قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ
نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعَكُمْ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ؕ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ

(1) A cikin Alkur'āni, Sūratul An'ām, āyā ta 68.

ne Yake yin hukunci a tsakāninku a Rānar Kiyāma, kuma Allah bā zai sanya hanya ba ga kāfirai a kan mūminai.

142. Lalle ne munāfukai sunā yaudarēwa da Allah, alhāli kuwa Shi ne mai yaudararsu; kuma idan sun tāshi zuwa ga salla, sai su tāshi sunā māsu kasāla. Suna nunā wa mutāne, kuma ba su ambatar Allah sai kaɗan.

143. Māsu kai-kawo ne a tsakānin wancan; bā zuwa ga waɗannan ba, kuma bā zuwa ga waɗannan ba. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wata hanya ba.

144. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku riki kāfirai masōya, baicin mūminai. Shin, kunā nufin ku sanyā wa Allah dalīli bayyananne a kanku?

145. Lalle ne, munāfukai sunā a magangara mafi kaskanci daga wuta. Kuma bā zā ka sāma musu mataimaki ba.

146. Sai waɗanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka nēmi fakuwa ga Allah, kuma suka tsarkake addininsu dōmin Allah, to, waɗannan sunā tāre da mūminai, kuma Allah zāi bai wa mūminai lāda mai girma.

147. Mēne ne Allah zai amfāna da yi muku azāba idan kun gōde, kuma kun yi īmāni? Allah Yā kasance Mai gōdiya Masani.

الْقِيَمَةُ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾

إِنَّ الْمُتَفِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ
وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالًا يُرَاءُونَ
النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾

مُذَبِّحِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ
أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أُرِيدُونَ
أَنْ يَجْعَلُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٤٤﴾
إِنَّ الْمُتَفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ
وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا
بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ
الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ
وَعَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

148. Allah bã Ya son bayyana nawa da mūnāna daga magana⁽¹⁾ fāce ga wanda aka zālunta. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Masani.

149. Idan kun bayyana alhēri, kō kuwa kuka bōye shi, kō kuwa kuka yāfe laifi daga cūta, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai yāfewa, Mai ikon yi.

150. Lalle ne, waɗanda suke kāfirta da Allah da ManzonSa kuma sunā nufin su rarrabe⁽²⁾ a tsakānin Allah da manzanninSa, kuma sunā cēwa: “Munā ĩmāni da sāshe, kuma munā kāfirta da sāshe”. Kuma sunā nufin su riki hanya a tsakānin wannan.

151. Waɗannan sū ne kafirai sōsai, kuma Mun yi tattali, dōmin kāfirai, azāba mai walākantarwa.

152. Kuma waɗanda suka yi ĩmāni da Allah da manzanninSa, kuma ba su rarrabe a tsakānin kōwa ba daga gare su, waɗannan zā Mu bã su ijārōrinsu, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

153. Mutānen Littāfi sunā tambayar ka ka saukar da wani littāfi daga sama, a kansu, to, lalle ne sun

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا
مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا عَنْ سُوءٍ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيَقُولُوا نَحْنُ مُؤْمِنُونَ بَعْضُ وَنَكْفُرُ بَعْضُ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ
أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥٢﴾

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنِزَلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا

(1) Magana mummuna. Allah bã Ya son bayyana mugunyar magana, sai dai wanda akazālunta, yana iya kai kara, kuma yana iya yin addu'a a kan wanda ya zālunce shi. Sa'an nan ya shiga bayyanawar abin da ake nufi da miyagun maganganu a cikin āyōyin da suke bin wannan.

(2) Rarrabēwa tsakānin Allah da manzanninSa, shi ne mutum ya ce ga misāli, “Na yarda Allah gaskiya ne, zan yi duka abin da yake mai kyau saboda Shi, amma bābu ruwāna da wani annabi ko wani manzo”, ko kuma ya ce ai duk addinai ḡaya ne, ana nufin Allah da su, sai mutum ya bi abin da ya ga dama. Duka irin waɗannan maganganu bã su da kyau, kāfirci ne.

tambayi Mūsā mafī girma daga wannan, suka ce: “Ka nūna mana Allah bayyane.” Sai tsāwa ta kāmā su sabōda zāluncinsu, sa'an nan kuma suka riki maraḳi (abin bautāwa) bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Sa'an nan Muka yāfe laifi daga wancan. Kuma Mun bai wa Mūsā dalīli bayyananne.

154. Kuma Muka ḍaukaka dūtse sāma da su, sabōda alkawarinsu, kuma Muka ce musu: “Ku shiga ḳōfar kunā māsu tawāli'u,” kuma Muka ce musu: “Kada ku ḳētare haddi a cikin Asabat,” kuma Muka riki alkawari mai kauri daga gare su.

155. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu, da kāfirtarsu da āyōyin Allah, da kisansu ga annabāwa, bā da hakki ba, da maganarsu; “Zukātanmu sunā cikin rufi.” Ā'a, Allah ne Ya yunke a kansu sabōda kāfircinsu, sabōda haka bā zā su yi īmāni ba fāce kaḍan.

156. Kuma sabōda kāfircinsu da faḍarsu, a kan Maryama, ḳiren ḳarya mai girma.

157. Da faḍarsu⁽¹⁾: “Lalle ne mu, mun kashe Masīhu Īsā ḍan

مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرُ مِنْ ذَلِكَ
فَقَالُوا أَإِنَّا لَنَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ
بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ ذَلِكَ وَإِنَّا لَنَآتِيَنَا
مُوسَىٰ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٢﴾

وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَلِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمُ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ
وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾

فِيمَا نَقَضِهِمْ مِّيثَقَهُمْ وَكُفِّرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ
بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَنًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ

(1) Faḍarsu ta izgili watau suna cewa: “Mun kashe Īsā ḍan Maryama wanda yake da'awar shi Manzon Allah ne.” Asalin maganar Yahūdu suka karkatar da Dāwūda Sarkin Dimashḳa, da cewa ga wani mutum nan yana ḅāta ḳasa da akīdar mutāne, a Baitil Maḳdis. Sabōda haka ya bāyar da ōḍa ga hākimansa a Baitil Maḳdis da a kashe Īsā. Sai suka tafi suka tsare shi a cikin gida shi da sahabbansa, watau Hawāriyawa. Īsā ya rōki waninsu da yarda da kisa a kan sakamon Aljanna. Sai ḳaraminsu ya yarda, Allah Ya sanya masa sifar Īsā, a bāyan haka Ya ḍauke Īsā. Shi kuma aka kashe shi matsayin Īsā. Daga nan, Yahūdu suna zaton sun kashe shi, kuma waḍanda suka halarci ḳissar, suka sābā wa jūna wajen sifar Īsā da cewa shi ne Allah, ko ḍan Allah, ko ḍayan uku, ko manzon Allah, kamar yadda ya gabāta a cikin Baḳara.

Maryama Manzon Allah,” alhāli kuwa ba su kashe shi ba, kuma ba su kēre shi ba, kuma amma an kamanta shi ne a garē su. Lalle ne wadanda suka sãbã wa jūna a cikin sha'aninsa, lalle ne, sunã shakka daga gare shi, bã su da wani ilmi fãce bin zato, kuma ba su kashe shi ba bisa ga yakīni.

158 Ā'a, Allah Ya ðauke shi zuwa garē Shi, kuma Allah Yã kasanƙe Mabuwāyi, Mai hikima.

159. Kuma bãbu kōwa daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, fãce lalle yanã ĩmāni da shi a gabānin mutuwarƙa, kuma a Rānar Kiyāma yana kasanƙewa mai shaida, a kansu.

160. To, sabōda zālunci daga wadanda suka tūba (Yahūdu) Muka haramta musu abūbuwa masu dādī, wadanda aka halatta su a gare su, kuma sabōda taushēwarsu daga hanyar Allah da yawa.

161. Da karbarsu ga riba, alhāli kuwa an hana su daga gare ta, da cin su ga dūkiyar mutāne da ƙarya. Kuma Muka yi tattali, dōmin kāfi-rai, azāba mai raɗaɗi.

162. Amma tabbatattu⁽²⁾ a cikin ilmi daga gare su, da mūminai, suna ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka sau-

اللّٰهُ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَاِنَّ
الَّذِيْنَ اَخْلَفُوا فِيْهِ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ
اِلَّا اَنْبَاعُ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِيْنًا ﴿١٥٧﴾

بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿١٥٨﴾

وَاِنْ مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِۦ ۚ قَبْلَ
مَوْتِهِۦ ۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكُوْنُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾

فَيُظْلَمُ مِنْ اٰلِذِيْنَ هٰدَوْا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طٰيِبٰتِ
اَحْلٰتٍ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ كَثِيْرًا ﴿١٦٠﴾

وَآخَذِهِمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ ۚ وَاَكْلِهِمْ اَمْوَالَ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ ۚ وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِيْنَ مِنْهُمْ
عَذٰبًا اَلِيْمًا ﴿١٦١﴾

لٰكِنْ الرّٰسِخُوْنَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُوْنَ
يُؤْمِنُوْنَ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

(1) An ce Mutanen Littafi na zamanin Annabi Isa lalle suna imani da shi gabanin mutuwarƙa cewa shi ba Allah ne ba, kuma ba ðan Allah ne ba; kowannensu kamin ya mutu yana imani da cewa Isa Manzon Allah ne, a lokacin da imanin ba ya amfanin sa. Allah Ya fi sani.

(2) Kabila mai asali tana lālācewa sabōda rashin bin addini, har ta zama mafi sharrin halittar Allah, kamar Yahūdu. Kuma a cikin haka wanda ya koma wa gaskiya sai ya koma ga tsohon asalin, ya ƙāra ðaukaka da shi, kamar wadanda suka musulunta daga cikinsu.

kar daga gabāninka, madalla da masu tsai da salla, da māsū bāyar da zakka, da māsū īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Waɗannan zā Mu bā su lāda mai girma.

163. Lalle ne Mu, Mun⁽¹⁾ yi wahayi zuwa gare ka, kamar yadda Muka yi wahayi zuwa ga Nūhu da annabāwa daga bāyansa. Kuma Mun yi wahayi zuwa ga Ibrāhīma da Ismā'īla da Is'hāka da Yakūbu da Jīkōki da Īsa da Ayūba da Yūnusa da Hārūna da Sulaimān. Kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.

164. Da wasu manzanni, haḳī-ka, Mun bā da lābarinsu a gare ka daga gabāni, da wasu manzanni waɗanda ba Mu bā da lābārinsu ba a gare ka, kuma Allah Yā yi magana da Mūsā, magana sōsai.

165. Manzanni māsū bāyar da bushāra kuma māsū gargadi dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kan Allah bāyan manzannin. Kuma Allah yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

166. Amma Allah Yanā shaida da abin da Ya saukar zuwa gare ka. Yā saukar da shi da saninSa. Kuma malā'iku sunā shaida. Kuma Allah Yā isa Ya zama Shaida.

وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٣﴾

﴿١٦٣﴾ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ. وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَعِيسَى وَآيُوبَ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ
وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿١٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا
لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى
تَكْلِيمًا ﴿١٦٥﴾

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِتَلَايَكُونَ لِلنَّاسِ
عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا
حَكِيمًا ﴿١٦٦﴾

لَئِنْ أَلَّ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ
بِعِلْمِهِ. وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَى
بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٧﴾

(1) Muhammadu bā shi ne farkon manzanni ba, kuma bā shi ne aka fāra yi wa wahayi ba, bā shi ne aka fāra bai wa Littāfi ba. Sai dai shi ne karshensu ga dukkan waɗannan abūbuwa, kamar yadda bushārarsu ta bayyana tun a gabāninsa. Kuma yawan annabāwa da manzanni bābu wanda ya san shi sai Allah. Wahayi shi ne ishāra ko yanda Allah ke aiko malā'iki da manzanci zuwa ga wani annabi ko manzonSa.

167. Lalle ne waɗanda suka kā-firta kuma suka kange (wasu mutā-ne) daga hanyar Allah, haḳīka, sun baɗe, baɗa mai nīsa.

168. Lalle ne waɗanda suka kā-firta, kuma suka yi zālunci, Allah bai kasance Yana yi musu gāfara ba, kuma bā Ya shiryar da su ga hanya.

169. Fāce hanyar Jahannama, sunā māsū dawwama a cikinta har abada, kuma wannan yā kasance, ga Allah, mai sauḳi.

170. Yā kū mutāne! Haḳīka, Manzo yā je muku da gaskiya daga Ubangijinku. Sabōda haka ku yi īmāni yā fi zama alhēri a gare ku. Kuma idan kun kāfirta, to, Allah Yanā da abin da ke cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

171. Yā Mutānen Littāfi! Kada ku zurfaɗa a cikin addininku. Kuma kada ku faɗa, ga Allah, fāce gas-kiya. Abin da aka sani kawai, Masi-hu Īsa ɗan Maryama Manzon Allah ne, kuma kalmarSa, yā jēfa ta zuwa ga Maryama, kuma rūhi ne daga gare Shi. Sabōda haka, ku yi īmāni da Allah da manzanninSa, kuma kada ku ce, “Uku”. Ku hanu (daga faɗin haka) yā fi zama alhēri a gare ku. Abin da aka sani kawai, Allah Ubangiji ne Guda. TsarkinSa yā tabbata daga wani abin haifuwa ya kasance a gare Shi! Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakīli.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَتَأْمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

يَأْتَاهِلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أُلْقِيَتْهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَتَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ انْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

172. Masīhu bā ya kyāmar ya kasance bāwa ga Allah, kuma haka malā'ikun nan makusanta. Kuma wanda ya yi kyāmar bautarSa kuma yi yi girman kai, to, zai tãra su zuwa gare Shi gabã daya.

173. To, amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, zã Ya cika musu ijārõ-rinsu, kuma Yanã kãra musu daga falalarSa. Kuma amma waɗanda suka yi kyāma, kuma suka yi girman kai, to, zã Ya yi musu azãba, azãba mai raɗaɗi, kuma bã su samun wani masõyi dõmin kansu, baicin Allah, kuma bã su samun mataimaki.

174. Yã kũ mutãne! Haķiķa, wani daľiľi daga Ubangijinku yã je muku, kuma Mun saukar da wani haske bayyananne zuwa gare ku.

175. To, amma waɗanda suka yi ĩmāni da Allah, kuma suka faku a gare Shi, to, zai shigar da su cikin wata rahama daga gare Shi da wata falala, kuma Ya shiryar da su zuwa gare Shi ga tafarki madaidaici.

176. Sunã yi maka fatawa⁽¹⁾. Ka ce: "Allah Yanã bayyana muku

لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا
لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ
إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوفِيهِمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ
وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا
فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ
مَنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ كُمْ بُرْهَنٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٧٥﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ

(1) Bãyan dogon bayãni a kan tauhĩdin Allah, da kõrewar shubhõhin Yahũdu da Nasãra a cikin addini, domin sai zũciya ta yarda da kaɗaita Allah sa'an nan za tã ji ķarfin riķo da ķarfin ɗauka ga hukunce-hukuncen da Allah Yake aza mata. To, yã kõma ne ga abin karantawar sũrar na tsaron ɗũkiya, ya rũfe ta da shi. Ya yi magana a kan mas'alar 'Kalãla', watau mutum ya mutu bai bar rẽshensa ba, ko wani asali sai fukafukai kawai, watau 'yan'uwa, maza ko mātã waɗanda ba li'ummai ba. Magana a kan li'ummai kuwa tã gabãta a farkon sũra. Ana gabãtar da shakĩki a kan li'abi, kuma ana gabãtar da na kusa a kan na nẽsa, mafi kusantar zumunta. Ana ķiyasin bai wa 'ya'ya mata biyu, biyu daga uku na ɗukiya a kan 'yan'uwa mātã, domin sũ ba a ce fiye da biyu ba. 'Diyar tsatso tã fi 'yar'uwa ķarfin zumunta, kuma tã fi kusanci.

fatawa a cikin 'Kalāla', idan mutum ya halaka, ba shi da rēshe kuma yana da 'yar'uwa, to, tana da rabin abin da ya bari, kuma shi yana gādon ta, idan wani rēshe bai kasance ba a gare ta. Sa'an nan idan ('yan'uwa mātā) suka kasance biyu, to, suna da kashi biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari. Kuma idan sun kasance, 'yan'uwa, maza da mātā, to, namiji yana da misālin rabon mātā biyu. Allah Yana bayyanawa a gare ku, dōmin kada ku face. Kuma Allah ne, Masani ga dukan kōme.

إِنْ أَمْرُ أَهْلِكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

SŪRATUL MĀ'IDA

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

Tana karantar da cikāwar alkawurra da abin da ya rātaya da su wajen rarrabēwa a tsakānin halat da haram, da kyautata akīda da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Ku cika alkawurra. An halatta muku dabbobin jin dāfi, fāce abin da ake karantāwa a kanku, bā kunā māsū halattar da farauta ba alhāli kuwa kunā māsū harama. Lalle ne, Allah Yanā hukunta abin da Yake nufi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَيْعَتُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَيْتَنَ عَلَيْكُمْ غَيْرُ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١٦٦﴾

2. Yā kū waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku halattar da ayyukan ibādar Allah game da hajji, kuma da Watā Mai alfarma, kuma da hadaya, kuma da rātayar rakumar hadaya, kuma da māsu nufin 'Dāki Mai alfarma, sunā neman falala daga Ubangijinsu da yarda. Kuma idan kun kwance harama, to, ku yi farauta. Kuma kada kiyayya da wasu mutāne ta ɗauke ku, dōmin sun kange ku daga Masallāci Mai alfarma, ga ku yi zālunci. Kuma ku taimaki junā a kan aikin kwarai da takawa. Kuma kada ku taimaki jūna a kan zunubi da zālunci, kuma ku bi Allah da takawa. Lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

3. An haramta muku mūshe da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah a gare shi, da mākararriya da jēfaffiya da mai gangarōwa da sōkakkiya, da abin da māsu dāgi suka ci, fāce abin da kuka yanka, da abin da aka yanka a kan gunki (shī ma an haramta). Kuma kada ku yi rabo da kibau na cāca, wannan fāsikanci ne. A yau waɗanda suka kāfirta sun yanke kauna daga addininku. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōroNa. A yau Nā kammalā muku addininku, kuma Nā cika ni'imaTa a kanku, kuma Nā yarda da Musulunci ya zama addini a gare ku. To, wanda aka sanyā wa lalūra a cikin yunwa mai tsanani, bā yana mai karkata zuwa ga wani zunubi ba, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ
وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ
وَلَاءَ آمِنِ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ
وَرِضْوَانًا إِذَا حُلِلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَتَانُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ
وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا
أَهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ
وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا
ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَن تَسْتَقْسِمُوا
بِالْأَزْلَمِ ذَلِكُمْ فَسُقُ الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِن دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ
أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي
مَخْصَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٣﴾

4. Suna tambayar ka cēwa mēne ne aka halatta musu? Ka ce: “An halatta muku abūbuwa māsu dāfī, da abin da kuka sanar (farauta) daga māsu yin mīki, kunā māsu sakinsu daga hannuwanku, kunā sanar da su daga abin da Allah Ya sanar da ku. To, ku ci daga abin da suka kama sabōda ku, kuma ku ambaci sūnan Allah a kansa, kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle ne Allah Mai gaugawar sakamako da yawa ne.

5. A yau an halatta muku abūbuwa māsu dāfī, kuma abincin waɗanda aka bai wa Littāfi⁽¹⁾ halal ne a gare ku, kuma abincinku halal ne a gare su, da mātā māsu kāmūn kai daga mūminai da mātā 'yā'ya daga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, idan kun je musu da sadā-kōkinsu, kuna māsu yin aure, ba masu yin zina ba, kuma bā māsu rikon abōkai ba. Kuma wanda ya kāfirta da īmāni, to, lalle ne aikinsa yā bāci, kuma shī, a cikin Lāhira, yanā daga māsu hasāra.

6. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan kun tāshi⁽¹⁾ zuwa ga salla, to, ku wanke fuskōkinku da hannu-

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ
وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا
عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكَنَّ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ
اللَّهِ عَلَيْهِ وَانْقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥﴾

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ
مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ
غَيْرِ مُسَفِّحِينَ وَلَا مَتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي
الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٥﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ

(1) Wātau Yahūdāwa da Kiristāwa.

(2) Abin da ake halatta salla da shi ruwa mai tsarki domin ɗauke hadasi ƙarami da alwala, da hadasi babba da wanka. Idan bābu ruwa a yi taimama da wuri na fuskar ƙasa wanda bai sāke ba da wata sana'ar mutum. Bauli da wadiyyi da gāyaɗi da rihi da shāfar jin dāfī na namiji ga mace ko mace ga namiji, da shafar zakarin kansa, duka suna wajabtar da alwalla. Fitar maniyyi da hailsa suna wajabtar da wanka. Maziyyi na wajabtar da wanke dukkan zakari sa'an nan a yi alwalla. Yankan hannun ɓarāwo yā nuna iyaka inda ake shāfar farilla na taimama, da sunna, kamar yadda ake yin sauran ayyuka duka a kan Kiyāsinsu bisa ga wasu.

wanku zuwa ga magincirōri, kuma ku yi shāfa ga kânunku, kuma ku (wanke) kafāfunku zuwa idānun sāwu biyu. Kuma idan kun kasance māsū janaba, to, ku yi tsarki, kuma idan kun kasance majinyata, kō kuwa a kan tafiya, kō kuwa daya daga gare ku ya zo daga gāyadī, kō kuka yi shāfayyar junā da mātā, sa'an nan ba ku sāmi ruwa ba, to, ku yi nufin wuri⁽¹⁾ mai kyau, sa'an nan ku yi shāfa ga fuskōkinku da hannuwanku daga gare shi. Allah bā Ya nufi dōmin Ya sanya wani kunci a kanku, kuma amma Yanā nufi dōmin Ya cika ni'imarSa a kan-ku, tsammāninku kunā gōdewa.

7. Kuma ku tuna ni'imar Allah a kanku, da alkawarinku wanda Ya daure ku da shi, a lōkacin da kuka ce: "Mun ji kuma mun yi dā'a." Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle ne Allah Masani ne ga abin da ke a cikin zukata.

8. Yā kū wadanda suka yi imāni! Ku kasance māsū tsayin daka dōmin Allah, māsū shaida da ādalci. Kuma kada kiyayya da wasu mutāne ta dauke ku a kan bā zā ku yi ādalci ba. Ku yi ādalci. Shī ne mafī kusa ga taƙawa. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

9. Allah Yā yi wa'adi ga wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai. Sunā da wata gāfara da lāda mai girma.

فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى
الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ
مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ مِنْهُ مَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ حَرْجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ
وَلِيُثَبِّتَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ
الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ
شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَتَانُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا أَعْدِلُوا هُوَ
أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٩﴾

(1) Wātau ku yi taimama.

10. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka ƙaryatā, game da āyō-yinMu, waɗannan sū ne abōkan wuta.

11. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da wasu mutāne suka yi niyyar su shimfiɗa hannuwansu zuwa gare ku⁽¹⁾ sai Ya kange hannuwansu daga gare ku, kuma ku bi Allah da taƙawa. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah kawai.

12. Kuma lalle Allah Yā riƙi alkawarin Banī Isrā'īla, kuma Muka ayyana wakilai gōma shā biyu⁽²⁾ daga gare su kuma Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, Inā tāre da ku, haƙīka, idan kun tsayar da salla, kuma kun bāyar da zakka, kuma kun yi īmāni da manzannīNa, kuma kuka taimake su, kuma kuka bai wa Allah rance mai kyau, haƙīka, Inā kankare laifukanku daga gare ku, kuma haƙīka, Inā shigar da ku gidājen Aljanna (waɗanda) ƙōramu sunā gudāna a ƙarƙashinsu, sa'an nan wanda ya kāfirta a bāyan wannan daga gare ku, to, lalle ne, yā bace daga tsakar hanya.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ يَبْسُطُونَ إِلَيْكُمْ
أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

﴿١٢﴾ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ
إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَءَاتَيْتُمُ
الزَّكَاةَ وَءَامَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ
وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ
عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ
السَّبِيلِ ﴿١٣﴾

(1) Wannan kiyāyewa ya auku a wurāre da yawa tun Musulmi suna da rauni kuma kāfirai suna da ƙarfi, kuma suna son su kashe Musulmi da Musulunci. Allah Ya tsare su. Saboda haka yanzu da Musulmi suka yi ƙarfi da ƙarfin Allah, yā wajaba a kansu su gode wa Allah da taƙawa. Watau su riƙe alkawarin Allah, su yi abin da Ya aza musu gwargwadon hāli.

(2) An ayyana wakilai goma sha biyu daga ƙabīlun Bani Isrā'īla goma sha biyu domin su ɗaukar musu alkawari daga wurin, kuma su tsare mutānensu ga ganin ba a sāba wa alkawarin ba. An gina addinin Bani Isrā'īla a kan ƙabīlanci. Saboda haka addininsu bā ya fiɗa daga dā'irarsu.

13. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu Muka la'ane su, kuma Muka sanya zukātansu kēkasassu, sunā karkatar da magana daga wurārenta, kuma suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, kuma bā zā ka gushe ba kana tsinkāyar yaudara daga gare su fāce kaḍan daga gare su. To, ka yāfe laifi daga gare su, kuma ka kau da kai. Lalle ne, Allah Yanā son māsū kyautatāwa.

14. Kuma daga waḍanda suka ce: "Lalle ne mū, Nasāra ne," Mun riki alkawarinsu, sai suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, sai Muka shūshūta adāwa da kēta a tsakāninsu har ya zuwa ga Rānar Kiyāma. Kuma Allah zai bā su lābāri da abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

15. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ne, ManzonMu yā jē muku, yanā bayyana muku abu mai yawa daga abin da kuka kasance kunā bōyēwa daga Littāfi, kuma yanā rangwame daga abu mai yawa. Haḳīka, wani haske da wani Littāfi mai bayyanāwa yā je muku daga Allah.

16. Da shī, Allah Yanā shiryar da wanda ya bi yardarSa zuwa ga hanyōyin aminci, kuma Yanā fitar da su daga duffai zuwa ga haske da izninSa, kuma Yanā shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

17. Lalle haḳīka, waḍanda suka ce: "Lalle Allah, Shī ne Masihu ḍan Maryama", sun kāfirta. Ka ce: "To, wane ne ke iya mallakar wani abu daga Allah, idan Yā nufi Ya

فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَقَهُمْ لَعَنَهُمْ وَجَعَلْنَا
قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ
عَنْ مَوَاضِعِهِ، وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ،
وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا
مِيثَقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ،
فَاغْرَبْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ
بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ
رَسُولُنَا يَبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا
كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ
مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾
يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ
سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ
اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ

halakar da Masihu dan Maryama da uwarsa da wanda yake a cikin ƙasa gabā ɗaya?" Kuma Allah ne da mallakar sammai da ƙasa da abin da ke a tsakāninsu, Yanā halitta abin da Yake so. Kuma Allah, a kan dukkan kōme, Mai ĩkon yi ne.

18. Kuma Yahūdu da Nasāra sun ce: "Mū ne ɗiyan Allah, kuma masōyanSa." Ka ce: "To, don me Yake yi muku azāba da zunubanku? Ā'a kū mutāne ne daga waɗanda Ya halitta, Yanā gāfar-tāwa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so. Kuma Allah ne da mulkin sammai da ƙasa da abin da ke tsakāninsu, kuma zuwa gare Shi makomā take."

19. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ManzonMu yā jē muku yanā bayyana muku, a kan lōkacin fatara daga manzanni, dōmin kada ku ce: "Wani mai bāyar da bushāra bai zo mana ba, kuma haka wani mai gargadi bai zo ba." To, haƙiƙa, mai bāyar da bushāra da mai gargadi sun jē muku. Kuma Allah ne, a kan dukkan kōme, Mai ĩkon yi.

20. Kuma a lōkacin da Mūsa ya ce wa mutānensa: "Yā ku mutānena! Ku tuna ni'imar Allah a kanku; dōmin Yā sanya annabāwa a cikinku, kuma Yā sanya ku sarā-kuna, kuma Yā bā ku abin da bai bai wa kōwa ba daga tālikai.

21. "Yā mutānena! Ku shiga ƙasar nan, abar tsarkakēwa, wadda Allah Ya rubūta sabōda ku, kuma kada ku kōma da bāya, har ku jūya kunā māsū hasāra."

أَبَتْ مَرْيَمَ وَأَمَّهُ، وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا، وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ
وَأَحِبُّوهُمْ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ
بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
عَلَى فَرَقٍ مِّنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ
وَلَا نَذِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَنْقُورِ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ
مُلُوكًا وَءَاتَاكُمْ مَّا لَمْ يُوْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

يَنْقُورِ أَذْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ
لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾

22. Suka ce: “Ya Mūsā! Lalle ne, a cikinta akwai wasu mutāne māsū kārfi, kuma lalle ne bā zā mu shige ta ba sai sun fice daga gare ta, to, idan sun fice daga gare ta, to, lalle ne mū, māsū shiga ne.”

23. Wasu maza biyu⁽¹⁾ daga waɗanda suke tsōron Allah, Allah Yā yi ni'ima a kansu, suka ce: “Ku shiga gare su, daga kōfar, dōmin idan kuka shige shi, to, lalle ne kū, māsū rinjāya ne, kuma ga Allah sai ku dogara idan kun kasance mūminai.”

24. Suka ce: “Ya Mūsā! Lalle ne mū, bā zā mu shige ta ba har abada matuƙar sun dawwama a cikinta, sai ka tafi kai da Ubangijinka dōmin ku yi yāki. Lalle ne mū, munā a nan zaune.”

25. Ya ce: “Yā Ubangijina! Lalle ne nī, bā ni mallakar kōwa fāce kaina da ɗan'uwāna, sai Ka rarrabe a tsakāninmu da tsakānin mutāne fāsikai.”

26. (Allah) Ya ce: “To, lalle ne ita abar haramtāwa ce a gare su, shēkara arba'in, sunā yin ɗimuwa a

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمَ جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَن
نَدْخُلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنهَا فَإِن يَخْرُجُوا
مِنهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنعَمَ اللَّهُ
عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ
فَأِنَّكُمْ عَلَيْهِمْ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِنَّآ لَن نَدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا
فَاذْهَبْ أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَا إِنَّا هَاهُنَا
قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ

(1) Maza biyu su ne Yūsha'u da Kālib daga Nufabā'u, watau wakilai goma sha biyu waɗanda Annabi Mūsā ya aike su domin su yiwo binciken hālāyen mutanen da suke zaune a cikin Kudus. Yadda ya fāru shi ne, bāyan da Allah Ya halaka Fir'auna sai Bani Isrā'ila suka koma Masar, daga nan sai Allah Ya rubuta musu cewa su tashi, su koma Ariha'a a cikin ƙasar Sham alhāli mazaunanta kuwa Kan'āniyyāwa ne. Sai Mūsā ya gaya musu cewa, ga ƙasar da Allah Ya bā su, su fitar da waɗanda ke a ciki su zauna. Mūsā ya aika da mutum goma sha biyu domin su yiwo lefen asiri su zo masa da lābāri, kada su gaya wa mutāne abin da suka gani domin kada su firgita. Bayan da suka kōmo, sai suka warware alkawarin: sai mutum biyu daga cikinsu, Yusha'u da Kālib.

cikin kasa. ⁽¹⁾ Sabōda haka kada ka yi baƙin ciki a kan mutāne fāsikai.”

27. Kuma karantā musu ⁽²⁾ lābā-rin dīya biyu ⁽³⁾ na Ādamu, da gas-kiya, a lōkacin da suka bāyar da baiko, sai aka karɓa daga ɗayansu kuma ba a karɓa daga ɗayan ba, ya ce: “Lalle ne, zan kashe ka.” (Dayan kuma) ya ce: “Abin sani dai, Allah Yana karɓa daga māsu taƙawa ne.”

28. “Lalle ne, idan ka shimfida hannunka zuwa gare ni dōmin ka kashe ni, ban zama mai shimfida hannuna zuwa gare ka ba dōmin in kashe ka. Lalle ne nī, inā tsōron Allah Ubangijin tālikai.

29. “Lalle ne nī, inā nufin ka kōma da zunubina game da zunubinka, har ka kasance daga abōkan wuta. Kuma wannan shi ne saka-makon azzālumai.”

30. Sai ransa ya kawatar masa kashēwar ɗan'uwansa, sai kuwa ya kashe shi, sa'an nan ya wayi gari daga māsu hasāra.

الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٦﴾

﴿٢٦﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾

لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَىٰ يَدِكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لَأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَ بِإِثْمِي وَإِثْمُكَ فَتَكُونَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿٣٠﴾

(1) Wannan shi ne sakamakon sâbâwar alkawari, da aka ce wa magewaya kada su fadî abin da suka gani, saboda da aƙibar abin, kusan duka sai da suka mutu a cikin halin ɗimuwar.

(2) Kuraishawa ko kuwa al'ummarka.

(3) 'Diyan Ādamu biyu, Kābīla da Hābīla. Asalin maganar kamar yadda aka ruwaito, mātār Ādamu, Hauwa'u, tana haifuwar namiji da mace a kowane ciki, wajen aure sai a shirɓata dōmin bābu wasu mutāne sai su. Sai Kabīla ya fi yarda a bai wa Hābīla 'yar'uwarsa, har Ādam ya sanya su yin baiko da abin sana'arsu. Kābīla manōmi ne, ya bāyar da mūnāna daga kāyan nōmansa, shi kuma Hābīla ya bāyar da rāgo mai kyau dōmin sana'arsa kiwo ne. Sai wuta ta sauko ta ɗauki rāgon Hābīla, alāmar karɓa. Wannan kuwa ya ɗauki Kābīla ga tunānin kashe shi. Laifi guda yana sabbaba wasa laifuka māsu yawa.

31. Sai Allah Ya aiki wani hankāka, yanā tōno a cikin ƙasa dōmin ya nūna masa yadda zai turbude gāwar ɗan'uwansa. Ya ce: “Kaitōna! Nā kāsa in kasance kamar wannan hankāka dōmin in turbude gāwar ɗan'uwana?” Sai ya wāyi gari daga māsu nadāmā.

32. Daga sababin wannan,⁽¹⁾ Muka rubūta a kan Banī Isrā'ila cēwa, lalle ne wanda ya kashe rai bā da wani rai ba, ko ɓarna a cikin ƙasa, to kamar yā kashe mutāne duka ne, kuma wanda ya rāya rai, to, kamar yā rāyar da mutāne ne gabā ɗaya. Kuma lalle ne, haƙiƙa, ManzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuma lalle ne, māsu yawa daga gare su, a bāyan wannan, haƙiƙa, māsu ɓarna ne a cikin ƙasa.

33. Abin sani kawai, saka-makon⁽²⁾ waɗanda suke yāƙin Allah da ManzōnSa, kuma sunā aiki a cikin ƙasa dōmin ɓarna, a kashe su, ko kuwa a kēre su, kō kuwa a kakkātse hannuwansu da ƙafā-funsu daga sāɓāni, kō kuwa a kōre su daga ƙasa. Wannan gare su wulakanci ne a cikin rāyuwar dūniya, kuma a Lāhira sunā da wata azāba mai girma.

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ
كَيْفَ يُوَرِّي سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ يُوتِلْتِي
أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَرِّي
سَوَاءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ
مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ
فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا
فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ
جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ
بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا
أَوْ يَصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ
ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

(1) Aikata ƙaramin laifi yana sabbaba babban laifi har ɓarna mai yawa ta wātsu a cikin ƙasa.

(2) Muhārib shi ne ɗan fashi mai tare hanya da makamai. Ana yi masa ɗayan abin da aka ga yā ɗāce da shi. Wanda aka yi wa “Salbu” sai kuma a kashe shi. Amfanin Salbu shi ne a gan shi, domin hankalin mutāne ya natsu. Korewa yanzu sai ta koma ga ɗauri har ya mutu ko ya tūba.

34. Fāce fa waɗanda suka tūba tun a gabānin ku sāmi ūko a kansu, to, ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

35. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma ku nēmi tsari zuwa gare Shi, kuma ku yi jihādi⁽¹⁾ a cikin hanyarSa, tsammāninku, za ku ci nasara.

36. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, lalle dā sunā da abin da ke a cikin kasa gabā ɗaya da misālinsa tāre da shi, dōmin su yi fansa da shi daga azābar Rānar Kiyāma, bā a karɓar-sa daga gare su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

37. Sunā nufin su fīta ne daga wuta, kuma ba su zama māsu fīta daga gare ta ba, kuma sunā da azāba zaunanniya.

38. Kuma ɓarāwo da ɓarauniya sai ku yanke hannuwansu, bisa sakamako ga abin da suka tsirfanta, a kan azāba daga Allah. Kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

39. To, wanda ya tūba a bāyan zāluncinsa, kuma ya gyāra (halin-sa), to, lalle ne Allah Yanā karɓar tūbarsa. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا
إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْقَدُوهُ مِنْ عَذَابٍ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَهُمْ فِي عَذَابٍ
أَلِيمٍ ﴿٢٦﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ
بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٢٧﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً
بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ
يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

(1) Wasīla ita ce dukkan aikin ibāda wanda zai kusantar da mutum zuwa ga Ubangijinsa, amma da sharadīn an gina shi a kan taḳawa. Kuma taḳawa ita ce bin Allah kamar yadda Ya yi umurni a bi Shi, ta hanyar manzonSa kawai. Jihādi yana cikin taḳawa amma Yā kuma ambatonsa ne domin muhimmancinsa. Shi kuma iri biyu ne: karami, watau yākin abokan gābā na bayyane, da babba, shi ne yākin abokan gābā na ɓoye, watau rai da Shaidan. Wanda maḳiyinsa na bayyane ya kashe shi yā mutu Shahīdi, wanda maḳiyinsa na ɓoye ya kashe shi ya mutu fāsiki ko kāfiri watau shakiyyi.

40. Shin, ba ka sani ba cēwa lalle ne, Allah Shi ne da mulkin sammai da kasa, Yanā azābtar da wanda Yake so, kuma Yanā yin gāfara ga wanda yake so, kuma Allah, a dukkan kōme, Mai ñkon yi ne?

41. Yā kai Manzo! Kada wadanda suke tsēren gaugawa a cikin kāfirci su bāta maka rai, daga wadanda suka ce: "Mun yi imāni" da bākunansu, alhāli zukatansu ba su yi imānin ba, kuma daga wadanda suka tūba (watau Yahūdu) māsu yawan saurāre ga wasu mutāne na dabam wadanda ba su jē maka ba, sunā karkatar da zance daga bāyan wurarensa, sunā cēwa: "Idan an bā ku wannan, to, ku karba, kuma idan ba a bā ku shi ba, to, ku yi sauna." Kuma wanda Allah Ya yi nufin fitinarsa, to, bā zā ka mallaka masa kōme ba daga Allah. Wadannan ne wadanda Allah bai yi nufin Ya tsarkake zukātansu ba. Sunā da kunya a cikin dūniya, kuma sunā da wata azāba mai girma a cikin Lāhira.

42. Māsu yawan saurāre⁽¹⁾ ga karya ne, māsu yawan ci ga haram, to, idan sun zo maka, sai ka yi hukunci a tsakāninsu, kō ka bijira daga gare su. Kuma idan ka bijira daga gare su, to, bā zā su cūce ka da

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

﴿٤١﴾ يَأْتِيهَا الرُّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ
يُكَفِّرُونَ فِي الْكَفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا
بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
هَادُوا وَاسْتَمَعُوا لِلْكَذِبِ
سَمِعُوا لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ
الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ
أُوتِينَا هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتُوهُ فَاخْذُرُوا
وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ
اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ
يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ
فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤٢﴾

سَمِعُوا لِلْكَذِبِ أَكْثَلُونَ لِلْحَقِّ
فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا

(1) An bai wa Annabi zaɓi da ya yi hukunci ko kada ya yi, a tsakānin kāfirai biyu, idan sun yarda da hukuncinsa. Wannan dāmā tana aiki a kotunan Musulmi ga abin da ya shafi haƙƙoƙi kawai, amma ga 'jara'im' a kasar Musulmi tilas sai a bi shari'ar Musulunci domin tsaron aminci, sai dai kāfiri yana iya shan giyarsa, ga misāli a boye, banda a cikin jama'a. Haka kuma laifuka na al'adunsu kuma Musulmi bā zā su taɓa masu su ba, sai su yi hukuncinsu a tsakāninsu.

kōme ba, kuma idan ka yi hukunci, to, sai ka hukunta a tsakāninsu da ādalci. Lalle ne, Allah Yanā son māsu ādalci.

43. Kuma yāya suke gabātar da kai ga hukunci, alhāli a wurinsu akwai Attaura, a cikinta akwai hukuncin Allah, sa'an nan kuma sunā karkacēwa a bāyan wannan? Wadannan bā mūminai ba ne!

44. Lalle ne Mū, Mun saukar da Attaura, a cikinta akwai shiriya da haske, annabāwa wadanda suke sun sallamā, sunā yin hukunci da ita ga wadanda suka tūba (Yahūdu), da mālaman tarbiyya, da manyan malamai ga abin da aka nēme su da su tsare daga Littāfin Allah, kuma sun kasance, a kansa, māsu bā da shaida. To, kada ku ji tsōron mutāne, kuma ku ji tsōroNa, kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kadan da āyoyiNa. Wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, wadannan sū ne kāfirai.

45. Kuma Mun rubūta a kansu, a cikinta cēwa, lalle (anā kashe) rai sabōda rai, kuma (anā dēbe) idō sabōda idō, kuma (ana katse) hanci sabōda hanci, kuma kunne sabōda kunne, kuma haḳōri sabōda haḳōri, kuma a raunuka a yi sakayya. To, wanda ya yi sadaka da shi, to, shi kaffāra ce a gare shi. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, wadannan sū ne azzālumai.

46. Kuma Muka biyar a kan gurābansu da Īsa dan Maryama,

وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٣﴾

وَكَيْفَ يُحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّورَةُ فِيهَا حُكْمُ
اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
وَمَا أَوْلَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّورَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكَمُ بِهَا
النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا
وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا
مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا
تَخْشَوُا النَّاسَ وَآخِشُوا وَلَا تَشْتَرُوا
بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

وَكُتِبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ
وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ
وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ
فِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارٌ
لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ

yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma Muka bā shi Injīla, a cikinsa akwai shiriya da haske, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma shi shiriya ne da wa'azi ga māsū taka-wa.

47. Kuma sai mutānen Injīla su yi hukunci da abin da Allah ya saukar a cikinta. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah ya saukar, to, wadannan sū ne fāsikai.

48. Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Taurata da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa. Sai ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bībiyi son zūciyōyinsu ga barin abin da ya zo maka daga gaskiya⁽¹⁾. Ga kōwanne daga gare ku Mun sanya shari'a da hanya (ta bin ta). Kuma dā Allah Yā so, dā Yā sanya ku al'umma guda, kuma amma dōmin Ya jarraba ku a cikin abin da Ya bā ku. Sai ku yi tsēre ga ayyukan alhēri. Zuwa ga Allah makōmarku take gabā daya. Sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā sābāwa a cikinsa.

49. Kuma ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bībiyi son zūciyōyinsu, kuma ka yi saunar su fitine

بِيَدَيْهِ مِنَ التَّورَةِ وَءَاتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى
وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّورَةِ وَهُدًى
وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٦﴾

وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَن لَّمْ
يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٧﴾

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم
بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمُ عَمَّا
جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنكُم شُرْعَةً
وَمِنْهَا جَاءَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَآءِ اتِّكُمْ فَاسْتَبِقُوا
الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٨﴾

وَأَن أَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمُ
وَأَحْذَرُهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ

(1) Allah. Kuma Mun bai wa kowa shari'ō'insa da dōkōkinsa, sa'an nan kuma da hanyar da ake bi wajen zartar da shari'ar.

ka daga sāshen abin da Allah Ya saukar zuwa gare ka. To, idan sun jūya bāya, to, ka sani cēwa, kawai Allah yana nufin Ya sāme su da masīfa ne sabōda sāshen zunubansu. Kuma lalle ne, māsu yawa daga mutāne, hakīka, fāsikai ne.

50. Shin, hukuncin Jāhiliyya⁽¹⁾ suke nēma? Kuma wane ne mafi kyau ga hukunci daga Allah sabōda mutāne waɗanda suke yin yakīni (tabbataccen īmāni)?

51. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku riƙi Yahūdu da Nasāra majibinta. Sāshensu majibinci ne ga sāshe. Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, lalle ne shī, yanā daga gare su. Lalle Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

52. Sai ka ga waɗanda a cikin zukatansu akwai cūta, sunā tsēren gaugawa a cikinsu, sunā cēwa: “Munā tsōron kada wata masīfa ta sāme mu.” To, akwai tsammānin Allah Ya zo da būɗi, kō kuwa wani umurni daga wurinSa, har su wāyi gari a kan abin da suka bōye a cikin zukatansu, sunā māsu nadāmā.

53. Kuma waɗanda suka yi īmāni sunā cēwa: “Shin, waɗannan ne waɗanda suka yi rantsuwa da Allah iyākar rantsuwōyinsu, cēwa sū, lalle sunā tāre da kū?” Ayyukansu sun bāci, sabōda haka suka wāyi gari sunā māsu hasāra.

إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْتُمْ أَنَّهَا رِيْدُ اللَّهِ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ
ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾

أَفَحُكْمَ الْجَهْلِیَّةِ یَبْعُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
حُكْمًا لِقَوْمٍ یُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَرَى
أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ
مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

فَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ
يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ
بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُضْبِحُوا عَلَى مَا أَسْرُوا
فِي أَنْفُسِهِمْ تَدْمِينٌ ﴿٥٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ
جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
فَأَصْبَحُوا خَسِرِينَ ﴿٥٣﴾

(1) Hukuncin Jahiliyya shi ne wanda ake gināwa a kan son rai da al'āda da kuma ra'ayin azzalumai, ba ya da wani asali daga wani littafi na Allah.

54. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Wanda ya yi ridda daga gare ku daga addininsa, to, Allah zai zo da wasu mutāne, Yanā son su kuma sunā son Sa, māsu tawālu'i a kan mūminai, māsu izza a kan kāfirai. Sunā yin jihādi a cikin hanyar Allah, kuma bā su tsōron zargin wani mai zargi. Waccan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah Mayalwaci ne, Mai ilmi.

55. Abin sani kawai, majibincinku Allah ne da ManzonSa, da waɗanda suka yi īmāni, waɗanda suke sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka kuma sunā rukū'i.

56. Kuma wanda ya jibinci Allah da ManzonSa da waɗanda suka yi īmāni, to, kungiyar Allah sū ne māsu rinjāya.

57. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku riƙi waɗanda suka riƙi addininku bisa izgili da wāsa, daga waɗanda aka bai wa Littāfi daga gabāninku da kāfirai, masōya. Kuma ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mūminai.

58. Kuma idan kuka yi kira zuwa ga salla, sai su riƙe ta bisa izgili da wāsa. Wannan dōmin lalle ne sū, mutāne ne (waɗanda) bā su hankalta.

59. Ka ce: "Ya Mutānen Littāfi! Shin, kunā ganin wani laifi daga gare mu? Fāce dai dōmin mun yi īmāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare mu da abin da aka

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٦﴾

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوءًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَافِرَ أَوْلِيَآءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقِيمُونَ مِنَّا إِلَّا أَن ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَن أَكْثَرُكُمْ فَسِقُونَ ﴿٥٩﴾

saukar daga gabāni, kuma dōmin mafi yawanku fāsikai ne.”

60. Ka ce: “Shin, in gaya muku mafi sharri daga wannan, dōmin sakamako⁽¹⁾ daga wurin Allah? Wanda Allah Ya la'ane shi kuma Ya yi fushi da shi, kuma Ya sanya daga gare su birai da aladai, kuma ya bauta wa Dāgūta. Wadannan ne mafiya sharrin wuri, kuma mafiya bata daga tsakar hanya.”

61. Kuma idan sun zo muku sai su ce: “Mun yi imāni.” Alhāli kuwa haḳīka, sun shigo da kāfirci, kuma sū lalle ne, sun fita da shi, kuma Allah ne Mafi sani ga abin da suka kasance sunā bōyēwa.

62. Kuma kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā tsēren gaugawa a cikin zunubi da zālunci da cinsu ga haram. Haḳīka, tir da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

63. Don me Malaman Tarbiyya⁽²⁾ da manyan malamai (na Yahūdu) ba su hanā su daga fadar-su ga zunubi da cinsu ga haram ba? Haḳīka, tir daga abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

64. Kuma Yahūdu suka ce: “Hannun Allah abin yi wa kuku-mi ne⁽³⁾.” An sanya hannuwansu a

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِمَّنْ ذَلِكَ مُثُوبَةٌ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ لَعْنِهِ
اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ
وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ
السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ
قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾

وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسِرُّونَ فِي الْأَثَمِ وَالْعُدْوَانِ
وَأَكْثِيهِمُ الشُّحْتُ لَيْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾

لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمْ
الْأَثَمَ وَأَكْثِيهِمُ الشُّحْتُ لَيْسَ مَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يُدْعِي اللَّهُ مَغْلُوبَةً غَلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلَعِنُوا

(1) Kunā son in gaya muku ba dōmin ku bā ni wani sakamako ba, sai dōmin Allah Ya sākā mini. Mutānen da aka jūyar suka kōma birai da aladai kuma suka bauta wa wanin Allah, su ne mafi sharrin mutāne.

(2) Don me malamansu bā su yin wa'azi ga jāhilansu? Tir da rashin wa'azi!

(3) Suna nufin wai Allah marowaci ne.

cikin kufumi! Kuma an la'ane su sabōda abin da suka faɗa. Ā'a, hannuwanSa biyu shimfidaddu ne, Yanā ciyarwa yadda Yake so. Kuma lalle ne abin da aka saukar zuwa gare ka yanā kāra wa māsu yawa daga gare su, girman kai da kāfirci. Kuma Mun jēfa a tsakāninsu, kiyayya da kēta, zuwa Rānar Kiyāma, kō da yausha suka hūra wata wuta dōmin yāki, sai Allah Ya bice ta. Sunā aiki a cikin kasa dōmin barna, alhāli kuwa Allah bā Ya son māsu fasādi.

65. Kuma dā dai lalle Mutānen Littāfi sun yi īmāni, kuma sun yi takawa, hakika, dā Mun kankare miyāgun ayyukansu daga gare su, kuma dā Mun shigar da su gidājen Aljannar Ni'ima.

66. Kuma dā dai lalle sū, sun tsayar da Attaura da Injila da abin da aka saukar zuwa gare su daga Ubangijinsu, hakika, dā sun ci daga bisansu da kuma daga karkashin kafāfunsu. Daga gare su akwai wata al'umma mai tsakaitāwa, kuma māsu yawa daga gare su, abin da suke aikatāwa yā mūnana.

67. Yā kai Manzo! Ka iyar da⁽¹⁾ abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka. Kuma idan ba ka aikata ba, to, ba ka iyar da manzancinSa ba ke nan. Kuma Allah Yanā tsare ka daga mutāne. Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne kāfirai.

بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ
وَلِيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا
وَكُفْرًا وَالْقِتْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدُوَّةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَمَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ
وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَآدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ
النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
مِّن رَّبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ
أَرْجُلِهِمْ مِّنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ
سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

﴿٦٧﴾ يَأْتِيهَا الرُّسُولُ يَلْعَنُ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ مَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ
مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾

(1) Wannan āya tā kāfirta dukan wanda ya ce kō ya yarda da cēwa Annabi yā bōye wani abu daga Allah, ko kuma yā kēbe wasu mutāne da wani abu daga manzancinsa daga Allah.

68. Ka ce: “Yā ku Mutānen Lit-tāfi! Ba ku zama a kan kōme ba, sai kun tsayar da Attaura da Injīla da abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku.” Kuma lalle ne, abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka, yanā kara wa māsu yawa daga gare su girman kai da kāfirci. To, kada ka yi bakin ciki a kan mutāne kāfirai.

69. Lalle ne, waɗanda suka yi ĩmāni da waɗanda suka tūba (Ya-hūdu) da Karkatattu da Nasāra, wanda ya yi ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya aikata aiki na kwarai, to, bābu tsōro a kansu, kuma ba su zamo sunā bakin ciki ba.

70. Lalle ne haḳīka, Mun riki alkawarin Bani Isrā'īla, kuma Mun aiki manzanni zuwa gare su, ko da yausha wani manzo ya je musu da abin da rāyukansu bā su so, wani bangare sun karyata, kuma wani bangare sunā kashēwa.

71. Kuma suka yi zaton cēwa wata fitina bā zā ta kasance ba, sai suka makanta, kuma suka kurunta, sa'an nan Allah Ya karbi tuba a gare su, sa'an nan suka makanta kuma suka kurunta māsu yawa daga gare su, alhāli Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

72. Lalle ne, haḳīka, waɗanda⁽¹⁾ suka ce: “Lalle ne Allah, Shī ne

قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ لَسْتُمْ عَلٰۤى شَىْءٍ حَقّٖ تُقِيْمُوْا
التَّوْرَةَ وَاِلَّا نَجْعَلْ وَّمَا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَّبِّكُمْ
وَلِيْزِيْدَتْ كَثِيْرًا مِنْهُمْ مَّا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ
طٰغِيْنَا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلٰۤى الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ ﴿٦٨﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَادُوْا وَالصَّابِغُوْنَ
وَالنَّصْرٰنِيّٰ مِّنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ
صٰلِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٦٩﴾

لَقَدْ اَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرٰٓءِيْلَ وَاَرْسَلْنَا
اِلَيْهِمْ رُسُلًا كَلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُوْلٌ بِمَا لَا تَهْوٰۤى
اَنْفُسُهُمْ فَرِيْقًا كَذِبُوْا وَّفَرِيْقًا يَّقْتُلُوْنَ ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُوْٓا اَلَا تَكُوْنُ فِتْنَةً فَعَمَّوْا وَصَمَّوْا ثُمَّ
تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمَّوْا وَصَمَّوْا كَثِيْرًا
مِّنْهُمْ وَاللّٰهُ بِصِيْرٍ بِمَا يَعْمَلُوْنَ ﴿٧١﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ

(1) Sū ne Ya'akūbiyya. Bāyan bayāni a kan aibōbin Yahūdu sai Ya shiga bayāni a kan aibōbin Nasāra.

Masīhu, dan Maryama,” sun kāfir-ta. Alhāli kuwa Masīhu yā ce: “Yā Banī Isrā'īla! Ku bauta wa Allah Ubangijina, kuma Ubangijinku.” Lalle ne shī, wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne, Allah Yā haram-ta masa Aljanna. Kuma bābu wasu mataimaka ga azzālumai.

73. Lalle ne, haḳīka, waḍanda suka ce: “Allah na ukun uku ne,” sun kāfirta, kuma babu wani abin bautāwa fāce Ubangiji Guda. Kuma idan ba su hanu daga abin da suke faḍa ba, haḳīka, wata azāba mai raḍaḍi tānā shāfar waḍanda suka kāfirta daga gare su.

74. Shin fā, bā su tūba zuwa ga Allah, kuma su nēmē Shi gāfara, alhāli kuwa Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

75. Masīhu dan Maryama bai zama ba fāce Manzo ne kawai, haḳīka, manzanni sun shige daga gabāninsa, kuma uwarsa siddikā⁽¹⁾ ce. Sun kasance sunā cin abinci. Ka dūba yadda Muke bayyana musu āyōyi. Sa'an nan kuma ka dūba yadda ake karkatar da su.

76. Ka ce: “Ashe, kunā bauta wa, baicin Allah, abin da ba ya mallakar wata cūta sabōda ku, kuma haka wani amfani⁽²⁾, alhāli kuwa Allah Shi ne Mai ji, Masani?”

الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي
إِسْرَءِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مِنْ
إِشْرَافِ اللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَا فِيهَا
النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٣﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ
وَمِنْ إِلَهِ إِلَهِ الْآلَاءِ وَحِجْدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا
يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ
عَذَابُ أَلِيمٍ ﴿٧٤﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٥﴾

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا
يَاكُلَانِ الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ نَبِّئُ
لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٧٦﴾

قُلْ أَعْبُدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٧﴾

(1) Siddik shi ne mai yawan gaskatāwar annabāwa, shi ne mafi ḍaukakar daraja a waliyyan Allah, kamar Abubakar Siddik Sahābin Annabi.

(2) Idan bauta wa Īsā, Annabin Allah, ya zama kāfirci, bauta wa waliyyi yā zama hiyāka. Kuma idan Īsā bai mallaki kōme ba, to, waliyyi hiyāku.

77. Ka ce: “Yā kū Mutānen Lit-tāfi! Kada ku zurfafa a cikin addininku, abin da bā gaskiya ba, kuma kada ku bībiyi son zuciyōyin waɗansu mutāne waɗanda suka rigā suka ɓace a gabāni, kuma suka ɓatar da wasu māsū yawa, kuma suka ɓace daga tsakar hanya.”

78. An la'ani waɗanda suka kā-firta daga Banī Isrā'īla a kan harshen Dāwūda da Īsā ɗan Maryama. Wannan kuwa sabōda sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance sunā ta'addi⁽¹⁾.

79. Sun kasance bā su hana jūna daga abin ƙi, wanda suka aikata. Haƙiƙa, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā mūnana.

80. Kana ganin māsū yawa daga gare su, sunā jībintar waɗanda suka kāfirta. Haƙiƙa, tir da abin da rāyukansu suka gabatar sabōda su, watau Allah Yā yi fushi da su, kuma a cikin azāba sū māsū dawwama ne.

81. Kuma ɗa sun kasance sunā ĩmāni da Allah da Annabi da abin da aka saukar zuwa gare shi, ɗa ba su riƙe su masōya ba. Kuma amma māsū yawa daga gare su, fāsikai ne.

82. Lalle ne kana sāmūn mafiya tsananin mutāne a aɗāwa ga waɗanda suka yi ĩmāni, Yahūdu ne da waɗanda suka yi shirki. Kuma lalle ne kanā sāmūn mafiya kusantarsu a sōyayya ga waɗanda suka yi ĩmāni sū ne waɗanda suka ce: “Lalle mū

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ
غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ
ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا
عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ
عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ
ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ
فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَقُولُونَ
الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ
أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ
هُمُ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمَا أَتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ
كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨١﴾

﴿٨٢﴾ لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا
الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ
أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا

(1) Ta'addi shī ne ƙētare iyāka da nufin zālunci.

ne Nasāra.” Wancan kuwa sabōda akwai Kissīṣuna da ruhubānāwa⁽¹⁾ daga cikinsu. Kuma lalle ne sū, bā su yin girman kai.

83. Kuma idan suka ji abin da aka saukar zuwa ga Manzo, kanā ganin idānunsu sunā zubar da ha-wāye, sabōda abin da suka sani daga gaskiya, sunā cēwa: “Yā Ubangiḡinmu! Mun yi īmāni, sai ka rubūta mu tāre da māsu shaida.

84. “Kuma mēne ne yake gare mu, bā zā mu yi īmāni da Allah ba, da kuma abin da ya zo mana daga gaskiya, kuma munā gūrin Ubangi-jinmu Ya shigar da mu tāre da mutāne sālihai?”

85. Sabōda haka, Allah Yā sāka musu, dōmin abin da suka faḡa, da gidājen Aljanna (wadanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wanan ne sakamakon māsu kyauta-tāwa.

86. Kuma wadanda suka kāfirta, kuma suka karyata game da āyōyinMu, wadancan ne abōkan wuta.

87. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Kada ku haramta abūbuwa māsu dāḡi da Allah Ya halatta muku, kuma kada ku kētare haddi.

إِنَّا نَصْرِيْكَ ذٰلِكَ بِاَنَّ مِنْهُمْ قَتِيْسِيْنَ
وَرُهْبٰنًا وَّاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٨٣﴾

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ
تَفِيْضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ
رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِيْنَ ﴿٨٤﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ اَنْ يَدْخُلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٨٥﴾

فَاتَّبَعَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوْا اجْنَبْتَ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَذٰلِكَ جَزَاءُ
الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٨٦﴾

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا اُولٰٓئِكَ
اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿٨٧﴾

يَتَّخِذُهَا الذِّیْنَ ءَامَنُوْا لَا تُخَرِّمُوْا طَيِّبٰتِ مَا اَحَلَّ
اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ

(1) Kissīṣi shī ne īmānin kiristāwa, ruhubānanci shī ne mutum ya tsabbace daga mutāne dōmin ibāda, kuma ba ya yin aure. Baruhubāne guda, ruhubānāwa jam'i.

Lalle ne, Allah bā Ya son māsū kētare haddi. ⁽¹⁾

88. Kuma ku ci daga abin da Allah Ya arzuta ku, halat mai daɗi, kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake kū, māsū īmāni ne da Shi.

89. Allah bā Ya kāmā ku sabōda yāsassa ⁽²⁾ a cikin rantsuwōyinku, kuma amma Yanā kāmā ku da abin da kuka kudurta rantsuwōyi (a kansa). To, kaffārarsa ita ce ciyar da miskīni gōma daga matsakaicin abin da kuke ciyar da iyālanku, kō kuwa tufātar da su, kō kuwa 'yantāwar wuya. Sa'an nan wanda bai sāmu ba, sai azumin kwāna uku. Wannan ne kaffārar rantsuwōyinku, idan kun rantse. Kuma ku kiyāye rantsuwōyinku. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana muku āyoyinSa, tsammāninku kunā gōdēwa.

90. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Abin sani kawai, giya da cāca da

الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾

وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ

الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ
يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَرْتُمْ
إِطْعَامَ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ
أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسَوْتُمْهُمُ أَوْ خَرَّيْتُمْ رِقَبَةً فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرَةُ أَيْمَانِكُمْ
إِذَا حَلَفْتُمْ وَأَحْضُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ

(1) Haramta abin da Allah Ya halatta kō kuwa halatta abin da Allah Ya haramta kāfirci ne, dōmin wanda ya kētare haddi da kansa, yā yi da'awar Ilāhiyya kō annabci, haka wanda ya bi shi a kan wannan abin, yā yi shirki da Allah, dōmin yā sāmi wani mai waɗansu dōkōki wanda bā Allah ba, kuma ya bi shi a kansu, ko kuwa ya bi wani mai da'awar annabci, bāyan Alkur'āni yā ce an rufe annabci daga Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Rantsuwa alkawari ce da sunān Allah, cēwa mai rantsuwar zai aikata, ko kuwa bā zai aikata ba, kō kuwa a kan tabbatar wani abu a kan sifar da ya ambata, kō kuwa kōruwarsa daga wannan sifar. Wanda ya yi rantsuwa sa'an nan ya yi hinsa, to, sai ya yi kaffāra, kamar yadda aka ambata a cikin āyar. Sai fa idan ta zama yāsassar rantsuwa ce, wadda mutum ya yi a kan saninsa, sa'an nan sanin nan ya warware, sabōda bayyanar wani abu. Wasu sun ce ita ce rantsuwar da ake yi a cikin magana bā da nufi ba, kamar ā'a wallāhi, ko ī, wallāhi. Kuma akwai rantsuwar gamūsa a kan farya. Ita ma bābu kaffāra sabōda ita, sai tūba zuwa ga Allah da istigfāri, kuma tanā sanya tsiya.

rēfu da kiban kūrī'a,⁽¹⁾ kazaṇta ne daga aikin Shaidan, sai ku nisan shi, wa la'alla ku ci nasara.

91. Abin sani kawai, Shaidan yaṇā nufin ya aukar da adāwa da kēta a tsakāninku, a cikin giya da cāca, kuma ya kange ku daga amba-ton Allah, kuma daga sallah. To, shin, ku māsu hanuwa ne?

92. Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga Manzo, kuma ku kiyāye. To, idan kun jūya, to, ku sani abin da kawai yake kan ManzoniMu, iyarwa bayyananniya.

93. Bābu laifi a kan waḍanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, a cikin abin da suka ci, idan sun yi taḳawa kuma suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sa'an nan suka yi taḳawa kuma suka yi imāni, sa'an nan kuma suka yi taḳawa kuma suka kyautata.⁽²⁾ Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.

94. Yā kū waḍanda suka yi imāni! Lalle ne, Allah zai jarraba ku da wani abu daga farauta, hannu-wanku da māsunku sunā sāmuni sa, dōmin Allah Ya san wanda yake tsoron Sa a fake. To, wanda ya yi ta'addi a bāyan wannan, to, yaṇā da azāba mai raḍaḍi.

وَالَّذِينَ رَجَسُوا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوا لَعْنَكُمْ
تَقْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ
فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا ءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَبَّيْتُكُمْ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيْدِ
تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ
بِالْغَيْبِ فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٤﴾

(1) Yin cāca da shan giya da rēfu da kiban kūrī'a, aikatar da su warware alkawari ne na hana cin dūkiyar mutāne da bādili (karya), da tsaron salla da Allah Ya yi umurni a tsare; watau rashin taḳawa ke nan.

(2) Yā yi takararin taḳawa sau uku ga wanda ya tūba da shan giya da cāca dōmin ya nūna nauyinsu. Wanda ya shā giya kō ya yi cāca, yā kēta haddin Allah da alfarman mutāne da darajar kansa. Sai yā yi taḳawa daga waḍannan zai iya rabuwa da su. Tsare su yaṇā cikin cika alkawari a tsakānin mutum da Allah da kuma mutāne da ransa.

95. Yā kū wadanda suka yi imāni! Kada ku kashe farauta alhāli kunā māsu harama⁽¹⁾. Kuma wanda ya kashe shi daga gare ku, yanā mai ganganci, sai sakamako, misālin abin da ya kashe, daga dabbōbin ni'ima, ma'abuta ādalci biyu daga cikinku sunā yin hukunci da shi. Ya zama hadaya mai isa ga Ka'aba, ko kuwa kaffāra da abincin miskīnai, ko kuwa a matsayinsa ya yi azumi, dōmin ya dandani masifar al'amarsa. Allah Yā yafe laifi daga abin da ya gabāta. Kuma wanda ya kōma, to, Allah zai yi azābar rāmuwa daga gare shi, kuma Allah Mabuwayi ne, ma'abūcin azābar rāmuwa.

96. An halatta muku farautar ruwa da abincinsa, dōmin jin dāfi a gare ku, kuma dōmin matafiya. Kuma an haramta farautar tudu a kanku, matuƙar kun dawwama māsu harama. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake zuwa gare Shi ne ake tāra ku.

97. Allah Ya sanya Ka'aba, Daki Tsararre, ma'aunin addini ga mutane, kuma Yā sanya Watā Mai alfarma da hadaya da rātayōyin hadaya, dōmin ku sani cēwa lalle Allah Yā san abin da yake a cikin

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَنْ قَتَلَ مِنْكُمْ مَتَعِدًا فِجْرًا مِثْلَ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَرَةً طَعَامٍ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلُ ذَلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللَّهُ عَنْ مَا لَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَعَةً لَكُمْ وَاللَّسْيَارَةُ وَحُرْمٌ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

﴿٩٧﴾ جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي

(1) Barin farauta a cikin Harami yanā a cikin cikāwa da alkawari. Wanda ya sāba, sai ya yi fansa da biyan misālin abin da ya kashe daga dabbōbin gida na jin dāfi; watau a biya barēwa da akuya kō tunkiya. Amma kuma sai an sāmi mutum biyu ādalai sun hukunta abin da mutum zai bayar dīn. Idan bā ya da dabbar, sai ya biya kīmartar da abinci, ya bai wa kōwane miskīni daya mudu guda. Idan bā ya iyāwa kuwa, sai ya yi azumi, kōwane mudu guda kwāna daya, guntun mudu a biya shi da cikakken kwāna.

الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ

عقور رحيم

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ

وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَيْثُ وَالطَّيْبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
كَثْرَةُ الْخَيْثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَتَأْوَلِي الْأَلْبَابُ

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُونَ عَنْ أَسْيَاءِ
إِنْ بُدِّلَ لَكُمْ قَسُوكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنْزَلُ

الْقُرْءَانُ يُبَدِّلُكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ

غُفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠١﴾

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا

بہا کفریں

(2) Wannan lōkacin yā nūna shi dai ne lōkacin saukar hukunci kōwane iri ne daga Allah. Wanda ya ce Annabi yā fada masa wani hukunci a kan wata mas'ala, bāyan wafātinsa, tsira da aminci su tabbata a gare shi, to, bā zā a karɓar masa ba, dōmin yā sābā wa nassin Alkur'āni. Kuma mafarki bā ya zama hujja, balle a dauke shi hukunci wanda ake yin aiki da shi. Mafarkin annabāwa ko mafarkin da annabāwa suka tabbatar, shi ne gaskiya, saura kuma sai abin da ya bayyana, kuma bai sābā wa shari'a ba.

103. Kuma Allah bai sanya wata bahīra ba, kuma haka sā'iba, kuma haka wasīla, kuma haka hāmi, ⁽¹⁾ amma waḍanda suka kāfirta, sū suke kirkira karyā ga Allah, kuma mafī yawansu bā su hankalta.

104. Kuma idan aka ce musu: “Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo,” sai su ce: “Mai isarmu shi ne abin da muka iske ubanninmu a kansa.” Shin, kuma kō dā ubanninsu sun kasance bā su sanin kōme, kuma bā su shiryuwa?

105. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku lazimci ⁽²⁾ rāyukanku, wanda ya ḡace bā zai cūce ku ba idan kun shiryu, zuwa ga Allah makōmarku take gabā ḡaya. Sa'an nan Ya bā ku lābari ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

106. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Shaidar ⁽³⁾ tsakāninku, idan

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ
وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى
الرَّسُولِ قَالُوا احْسَبْنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا تَضُرُّكُمْ
مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فِي نَبْئِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ

(1) Bahīra da sā'iba da wasīla da hāmi sūnāyen dabbōbi ne waḍanda ake bari dōmin tsāfi. Bukhāri yā ruwaito daga Sa'īd ḡan Musayyab ya ce: “Bahīra ita ce rākumar da ake hana nōnōnta dōmin aljannu, bābu mai tātsar ta daga mutāne. Sā'iba kuma sunā 'yanta ta dōmin gumāka, ba a ḡaukar kōme a kanta. Kuma wasīla ita ce rākuma budurwa wadda ta fāra haifuwar mace, a ciki na farko, sa'an nan kuma na biyu haka mace. Suna barin ta ga gumāka idan ta sādār da rākuma māta biyu bābu namiji a tsakāninsu. Hāmi kuwa shī ne katon rākumi wanda ya yi barbarā shēkaru sanannu a wurinsu. Idan ya kāre, sai su bar shi ga gumāka, bā a aza kōme a kansa. Kuma waḡannan dabbōbin duka, māsu hidimar gumākan, sū ne suke cin su.”

(2) Wanda yake son ya gyāra wani sai ya gyāra kansa daga farko. Wanda ya gyara kansa ḡatar wani bā ta cūtarsa. Ba a nufin a bar wa'azi wātau a kyāle mutāne da jāhilecinsu.

(3) Idan husūma ta auku a tsakānin Musulmi da tsakānin kāfirai, kuma su kāfiran suka zama mudda'a alaihim (waḡanda ake tuhuma), kuma bābu wata shaida sai su, to, sai su yi rantsuwa a wurin ibādarsu, a kan sū ne da gaskiya, a hukumta musu da hakkin. Bayan haka, idan an sāmi wata shaida a kan karyarsu ana warware hukuncin a bāyan mudda'i (māsu kāra) biyu Musulmi sun yi rantsuwa cēwa abin da waḡancan suka faḡa karyā ne, abin da shaidunsu suka yi shaida da shi, shi ne gaskiya.

mutuwa ta halarci dayanku, a lōkacin wasiyya, maza biyu ne ma'abūta ādalci daga gare ku, kō kuwa wasu biyu daga wasunku idan kun tafi a cikin kasa sa'an nan masīfar mutuwa ta sāme ku. Kunā tsare su daga bāyan salla har su yi rantsuwa da Allah; idan kun yi shakka: “Bā mu sayen kuɗi da shi, kō dā ya kasance ma'abūcin zumunta, kuma bā mu bōye shaidar Allah. Lalle ne mu, a lōkacin, haḳīka, munā daga māsu zunubi.”

107. To, idan aka gane cēwa lalle sū, sun cancanci zunubi, to, sai wasu biyu su tsayu matsayinsu daga waɗanda suka karɓa daga gare su, mutāne biyu mafiya cancanta, sa'an nan su yi rantsuwa da Allah: “Lalle ne shaidarmu ce mafi gaskiya daga shaidarsu, kuma ba mu yi zālunci ba. Lalle mū, a lōkacin, haḳīka, munā daga azzālumai.”

108. Wannan ne mafi kusantar su zo da shaida a kan fuskarta, kō kuwa su yi tsōron a tūre rantsuwōyi a bāyan rantsuwōyinsu. Kuma ku bi Allah da taḳawa, kuma ku saurara, kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne fāsikai.

109. A ranar da Allah Yake tāra manzanni, sa'an nan Ya ce: “Mēne ne aka karɓa muku?” (Zā) su ce: “Bābu ilmi a gare mu. Lalle ne Kai, Kai ne Masanin abūbuwan fake.”⁽¹⁾

أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ أَشَانِ ذَوَاعَدِلٍ
مِنْكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي
الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْسِبُوهُمَا
مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرَبْتُمْ
لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ
شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَمِنَ الْآثِمِينَ ﴿١٠٦﴾

فَإِنْ عُرِضَ عَنْهُمَا اسْتَحَقَّ إِثْمًا فَآخَرَانِ يَقُومَانِ
مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولَايْنِ
فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَدْنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا
وَمَا أَعْتَدْنَا إِنَّا إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾

ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا
أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَنٌ بَعْدَ أَيْمَنِهِمْ وَأَتَقُوا اللَّهَ
وَأَسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

﴿١٠٩﴾ يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ
قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٠﴾

(1) A nan hukunce-hukuncen alkawurra suka kare a wannan sūra daga āyā ta sama da wannan. Kuma da wannan āyā ta 109 Allah Yanā yi mana hikāyar abin da zai auku a Lāhira da bincinkenSa ga tsare alkawari, kō rashin tsarēwa. Ya fāra da annabāwanSa da

110. A lōkacin da Allah Ya ce: “Yā Īsā ḍan Maryama! Ka tuna ni'imaTa a kanka, kuma a kan mahaifiyarka, a lōkacin da Na ƙar-fafa ka da Rūhul Kudusi, kanā yi wa mutāne magana a cikin shimfi-ḍar jariri, da kuma kanā dattijo. Kuma a lōkacin da Na sanar da kai rubūtu da hikima, da Attaura da Injīla, kuma a lōkacin da kake yin halitta daga lākā kamar sūrar tsunt-su da izinīNa, sa'an nan ka hūra a cikinta, sai ta zama tsuntsu da izi-nīNa, kuma kanā warkar da haifaf-fen makaho da kuturu, da izinīNa, kuma a lōkacin da kake fitar da matattu da izinīNa, kuma a lōkacin da Na kange Banī Isrā'ila daga gare ka, a lōkacin da ka jē musu da hujjōji bayyanannu, sai waḍanda suka kāfirta daga cikinsu suka ce: ‘Wannan bā kōme ba ne, fāce sihiri bayyananne.’

111. “Kuma a lōkacin da Na yi wahayi zuwa ga Hawāriyāwa⁽¹⁾ cēwa ku yi ĩmāni da Ni, kuma da ManzoNa. Suka ce: “Mun yi ĩmā-ni, kuma ka shaida da cēwa lalle mū, māsū sallamāwa ne.”

112. A lōkacin da Hawāriyāwa suka ce: “Yā Īsā ḍan Maryam! Shin, Ubangijinka Yanā iyāwa Ya saukar da kaḍaki a kanmu daga

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَٰلِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْخَوَارِجِ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

إِذْ قَالَ الْخَوَارِجُ يَٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ

Ya aiko, da ƙārin bāyani a kan irin muhāwarar da zā ta shiga a tsakāninSa da annabāwa. Yā yi misāli da Īsā dōmin mutānensa nā nan a cikin wannan al'umma, anā kiran su zuwa ga Musulunci, kuma dōmin shi ne annabi na ƙarshen da ba a manta abūbuwan da mutānensa suka yi ba a gabānin ḍauke shi, da kuma a bāyan ḍauke shi ḍin.

(1) Hawāriyāwa sū ne Sahabban Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sunā sanyāwar farāren tufāfi, dōmin haka aka yi musu sūna da haka.

samā?" (Īsā) Ya ce: "Ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mū-minai."

113. Suka ce: "Munā nufin mu ci daga gare shi ne, kuma zukātanmu su natsu, kuma mu san cēwa lalle ne, kā yi mana gaskiya, kuma mu kasance daga māsu shaida a kansa."

114. Īsā dan Maryam ya ce: "Yā Allah. Ubangijinmu! Ka saukar da kaƙaƙi a kanmu daga sama dōmin ya zama īdi ga na farkonmu da na farshenmu, kuma ya zama āyā daga gare Ka. Ka arzūta mu, kuma Kai ne Maƙificin māsu arzūtawa."

115. Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, mai saukar da shi ne a kanku, sa'an nan wanda ya kāfirta daga gare ku, to, lalle ne Nī, Īnā azabta shi, da wata azāba wadda bā Ni azabta ta ga kōwa daga tālikai."

116. Kuma a lōkacin da Allah Ya ce: "Yā Īsā dan Maryama! Shin, kai ne ka ce wa mutāne, 'Ku rikē ni, ni da uwata, abūbuwan bautāwa biyu, baicin Allah'?" (Īsā) Ya ce: "Tsarkinka yā tabbata! Bā ya kasancewa a gare ni, in faɗi abin da bābu wani haƙƙi a gare ni. Idan nā kasance nā faɗe shi, to lalle Ka san shi, Kanā sanin abin da ke a cikin raina, kuma bā ni sanin abin da ke a cikin ranKa. Lalle ne Kai Masa-nin abūbuwan fake ne."

117. "Ban faɗa musu ba, fāce abin da Ka umurce ni da shi; wa-tau: 'Ku bauta wa Allah, Uban-gijina kuma Ubangijinku'; kuma nā

السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ قُلُوبَنَا
وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَتَكُونُ عَلَيْهَا
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً
مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا
وَأَيَّةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدَ
مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ
أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ
لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ
قَالَ سُبْحَانِكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي
بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي
وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَّا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي
وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَادُمْتُ فِيهِمْ

kasance mai shaida a kansu matu-
kar nā dawwama a cikinsu, sa'an
nan a lōkacin da Ka karbi raina⁽¹⁾,
Kā kasance Kai ne mai tsaro a
kansu, kuma Kai, a kan dukkan
kōme, Halartacce ne.

118. "Idan Ka azabta su, to, lalle
ne su, bāyinKa ne, kuma idan Ka
gāfarta musu, to, lalle ne Kai ne
Mabūwāyi Mai hikima."

119. Allah Ya ce: "Wannan ce
rānar da māsu gaskiya, gaskiyarsu
take amfāninsu. Sunā da gidājen
Aljanna, kōramu sunā gudāna daga
karfashinsu, sunā madawwama a
cikinsu har abada. Allah Yā yarda
da su, kuma sun yarda da Shi.
Wannan ne babban rabo mai
girma.

120. Allah ne da mallakar sam-
mai da kasa da abin da ke a cikinsu,
kuma Shi, a kan dukkan kōme, Mai
īkon yi ne.

فَلَمَّا تَوَقَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ
وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ
أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

(1) Karbar ran Īsā biyu ne, na dūniya da na mutuwa.

SŪRATUL AN'ĀM

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

Tanā karantar da tauhīdi da tsarkake afīda da ayyuka daga al'ādu na shirki da kāfirci. Bābu mai yanka hukunci a kan kōme sai Allah kawai, watau Tauhīdin Rubūbiyya ke nan.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya halitta sammai da kasa, kuma Ya sanya duffai da haske⁽¹⁾, sa'an nan kuma waɗanda suka kā-firta, da Ubangijinsu suke karka-cēwa.

2. Shi ne Wanda Ya halitta ku daga lākā, sa'an nan kuma Ya yan-ka ajali, alhali wani ajali ambatacce yanā wurinSa. Sa'an nan kuma ku kunā yin shakka.

3. Kuma Shī ne Allah a cikin sammai, kuma a cikin kasa, Yanā sanin asīrinku da bayyanenku, kuma Yanā sanin abin da kuke yi na tsirfa.

4. Kuma wata āyā daga Uban-gijinsu bā zā ta jē musu ba, fāce sun kasance, daga gare ta, māsu biji-rēwa.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ
يَعْدِلُونَ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا وَأَجَلٌ
مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمُرُونَ ﴿٢﴾

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ
وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾

(1) Duffai na dare da zālunci da bin hukunce-hukuncen al'ādu, haske kuma shī ne na taurāri da wuta da shari'u na Littāfi da annabci.

5. Sabōda haka, lalle sun ƙar-
yata (Manzo) game da gaskiya, a
lōkacin da ta jē musu, to, lābārun
abin da suka kasance sunā izgili da
shi, zā su jē musu.

6. Shin, ba su gani ba, da yawa
Muka halakar da wani ƙarni daga
gabāninsu, Mun mallaka musu, a
cikin ƙasa, abin da ba Mu mallaka
muku ba, kuma Muka saki sama a
kansu tanā ta zuba, kuma Muka
sanya kōguna sunā gudāna daga
ƙarƙashinsu, sa'an nan Muka hala-
kā su sabōda zunubansu, kuma
Muka ƙāga halittar wani ƙarni na
dabam daga bāyansu?

7. Kuma dā Mun sassaukar da
wani littāfi, zuwa gare ka, a cikin
takarda, sa'an nan suka taɓa shi da
hannuwansu, lalle dā waɗanda
suka kāfirta sun ce: "Wannan bai
zama ba, face sihiri bayyananne."

8. Suka ce: "Don me ba a saukar
da wani malā'ika ba a gare shi?"
To, dā Mun saukar da mala'ika,
haƙīka, dā an hukunta al'amarin⁽¹⁾,
sa'an nan kuma bā zā a yi musu
jinkiri ba.

9. Kuma dā Mun sanya malā'ika
ya zama manzo, lalle ne dā Mun
mayar da shi mutum, kuma dā Mun
rikita musu abin da suke rikita.

10. Kuma lalle ne, haƙīka, an yi
izgili da manzanni daga gabāninka,
sai waɗanda suka yi izgilin, abin da
suka kasance sunā izgili da shi ya
fāɗa musu.

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي
الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ
مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
فَآهَلَكْنَاهُمْ يَوْمَهُمْ وَأُنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا
آخَرِينَ ﴿٦﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ
لَقَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكَ الْقَضَى
الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ
سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

(1) Dā an hukunta al'amari da halakarsu, dōmin idan malā'ika ya sauka ga mutānen
da ake yi wa wa'azi bayyane, to, halakarsu tā je ke nan.

11. Ka ce: “Ku yi tafiya a cikin kasa, sa'an nan kuma ku dūba yadda ākibar māsu karyatāwa ta kasance.”

12. Ka ce: “Na wāne ne abin da yake a cikin sammai da kasa?” Ka ce: “Na Allah ne. Yā wajaɓta raha-ma ga kanSa. Lalle ne Yanā tāra ku zuwa ga Rānar Kiyama, bābu shakka a gare Shi. Waɗanda suka yi hasārar rāyukansu, to, sū bā zā su yi īmani ba.

13. “Kuma Shī ne da mallakar abin da ya yi kawaici a cikin dare da yini, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

14. Ka ce: “Shin, wanin Allah nika riƙo majibinci, (alhāli Allah ne) Mai kāga halittar sammai da kasa, kuma Shi, Yanā ciyarwa, kuma bā a ciyar da Shi?” Ka ce: “Lalle ne nī, an umurce ni da in kasance farkon wanda ya sallama, kuma kada lalle ku kasance daga māsu shirki.”

15. Kace: “Lalle ne nī, inā tsōron azābar Yini Mai girma, idan nā sābā wa Ubangijina.

16. “Wanda aka jūyar da shi daga gare shi, a wannan rānar, to, lalle ne, (Allah) Yā yi masa rahama. Kuma wannan ne tsīra bayyannaniya.

17. “Idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai kuranyēwa gare ta, fāce Shī, kuma idan Ya shāfe ka da wani alhēri, to, Shī ne, a kan kōme, Mai īkon yi.

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ
كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ
كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَ كُمْ
إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

﴿١٣﴾ وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْبَيْتِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾

قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَخَذُ وَلِيًّا فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ يُطْعِمُهُ وَلَا يَطْعَمُهُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ
أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ
رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

مَنْ يُصْرِفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْنَاهُ وَذَلِكَ
الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا
هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

18. “Kuma Shī ne Tanƙwasa a kan bayinSa, kuma Shi ne Mai hikima, Masani.”

19. Ka ce: “Wane abu ne mafi girma ga shaida?” Ka ce: “Allah ne Shaida a tsakānina da tsakaninku. Kuma an yiwo wahayin wannan Alƙur’āni dōmin in yi muku gargadi da shi, da wanda lābāri ya kai gare shi. Shin lalle ne ku, haƙīka, kunā shaidar cēwa, lalle ne tāre da Allah akwai wasu abūbuwan bautawa?” Ka ce: “Bā zan yi shaidar (haka) ba.” Ka ce: “Abin sani, Shi ne Abin bautāwa Guda, kuma lalle ne nī, barrantacce ne daga abin da kuke yi na shirki.”

20. Waɗanda Muka bā su Littāfi sunā sanin sa⁽¹⁾ kamar yadda suke sanin dīyansu. Waɗanda suka yi hasārar rāyukansu, to, sū bā su yin īmāni.

21. Wāne ne mafi zālunci daga wanda yake ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata game da āyōyinSa? Lalle ne shī, azzalumai bā zā su ci nasara ba.

22. Kuma rānar da Muka tāra su gabā ɗaya, sa'an nan Mu ce wa waɗanda suka yi shirki: “Inā abō-kan tārayyarku waɗanda kuka kasance kunā riyāwa?”

هُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

قُلْ أَىُّ شَىْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ شَهِيدُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَبَيْنُكُمْ لَتَشْهَدُنَّ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌُ وَاحِدٌ وَإِنِّى بَرِئٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ، كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا آتِنِ شُرَكَاءَكُمْ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾

(1) Yahūdu da Nasāra sunā sanin Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, da abin da ya zo da shi na Alƙur’āni, kamar yadda suka san dīyan tsatsōnsu; kamar yadda Abdullahi ɗan Salāmi ya ce wa Umar: “Lalle ne na san shi a lōkacin da na gan shi, kamar yadda nake sanin dāna, kuma lalle ne, ni, māfi tsananin sani ne ga Muhammadu fiye da dāna.”

23. Sa'an nan kuma fitinarsu ba ta kasance ba, fāce dōmin sun ce: "Munā rantsuwa da Allah Ubangi-jinmu, ba mu kasance māsū yin shirki ba."

24. Ka dūba yadda suka karyata kansu! Kuma abin da suka kasance sunā kirkira karyarsa, ya bace daga gare su.

25. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake saurāre gare ka. Kuma Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu, dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi. Kuma idan sun ga kōwace āyā bā zā su yi īmāni da ita ba, har idan sun jē maka sunā jāyayya da kai, waɗanda suka kāfirta sunā cēwa: "Wannan bai zama ba fāce tātsūniyōyin mutānen farko."

26. Kuma sunā hanāwa daga gare shi, kuma sunā nīsanta daga gare shi, kuma bā su halakarwa, fāce kansu, kuma bā su sansan-cēwa.

27. Kuma dā kanā gani, a lō-kacin da aka tsayar da su a kan Wuta, sai suka ce: "Yā kaitōnmu! Dā ana mayar da mu, kuma bā zā mu karyata ba daga āyōyin Ubangi-jinmu, kuma zā mu kasance daga mūminai."

28. Ā'aha, abin da suka kasance suna bōyēwa, daga gabāni, ya bayyana a gare su. Kuma dā an mayar da su, lalle dā sun kōma ga abin da aka hana su daga barinsa. Kuma lalle ne sū, haḳīka, maḳar-yata ne.

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ

رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ

عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً

أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلَاءً أَيْدٍ

لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ

كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْتَوُونَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ

إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا أَيْلَيْنَا نَزَدُ

وَلَا نَكْذِبُ بِثَابِتِ رَبِّنَا وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

بَلْ بَدَاهُمْ مَّا كَانُوا يَخْشَوْنَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا

لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾

29. Kuma suka ce: “Ba ta zama ba, face rayuwarmu ta duniya, kuma ba mu zama waɗanda ake tayarwa ba.”

30. Kuma dā kana gani, a lōka-cin da aka tsayar da su ga Ubangi-jinsu, Ya ce: “Ashe, wannan bai zama gaskiya ba?” Suka ce: “Nā'am, muna rantsuwa da Ubangijinmu!” Ya ce: “To, ku dandani azaba sabōda abin da kuka kasance kuna yi na kāfirci.”

31. Lalle ne, waɗanda suka kar-yata game da gamuwa da Allah sun yi hasara, har idan Sa'a ta je musu kwatsam, sai su ce: “Yā nadām-armu a kan abin da muka yi sakaci a cikinta!” Alhali kuwa su, suna daukar kayansu masu nauyi a kan bayayyakinsu. To, abin da suke dauka yā mūnana.

32. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba, fāce wāsa da shagala, kuma lalle ne Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi taƙawa. Shin, bā za ku yi hankali ba?

33. Lalle ne Muna sani cewa, haƙīka, abin da suke faɗa yana bāta maka rai. To, lalle ne su, bā su ƙaryata ka (a cikin zukatansu), kuma amma azzalumai da āyōyin Allah suke musu.

34. Kuma lalle ne, haƙīka, an ƙaryata manzanni daga gabāninka, sai suka yi haƙuri a kan abin da aka ƙaryata su, kuma aka cūtar da su, har taimakonMu ya je musu, kuma bābu mai musanyāwa ga kalmōmin Allah. Kuma lalle ne (abin da yake

وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ

بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ

قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ

بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ

السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا إِنَّا نَحْسَرُنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا بِهَا

وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ

مَا يَرْزُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُوَ وَلِلْآرِ

الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَيَحْزَنُونَكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ

لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَيَّاتٍ

اللَّهُ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبِرُوا عَلَىٰ

مَا كُذِّبُوا وَأَوْذُوا حَتَّىٰ أَنَّهُمْ نَصَرْنَا وَلَا مَبْدَلَ

لِكَلِمَتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبَائِ

natsar da kai) yā zo maka daga lābārin (annabāwan) farko.

35. Kuma idan yā kasance cewa finjirewarsu tā yi nauyi a gare ka, to, idan kana iyāwa, ka nemi wani bulo a cikin fasa, ko kuwa wani tsāni a cikin sama dōmin ka zo musu da wata āyā, (sai ka yi). Kuma dā Allah Yā so, haḳīka, dā Yā tāra su a kan shiriya. Sabōda haka, kada lalle ka kasance daga jāhilai.

36. Abin sani kawai, waɗanda suke saurare ne suke karɓāwa, kuma matattu Allah Yake tāyar da su, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da su.

37. Kuma suka ce: "Don me ba a saukar da āyā ba, a kansa, daga Ubangijinsa?" Ka ce: "Lalle ne Allah Mai iko ne a kan Ya saukar da āyā, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba."

38. Kuma bābu wata dabba a cikin fasa, kuma bābu wani tsuntsu wanda yake hīra da fukafukinsa, fāce al'umma ne misālanku. Ba Mu yi sakacin barin kōme ba a cikin Littāfi, sa'an nan kuma zuwa ga Ubangijinsu ake tāra su.

39. Kuma waɗanda suka far-yata game da āyōyinMu, kurāme ne kuma bebāye, a cikin duffai. Wanda Allah Ya so Yanā batar da shi, kuma wanda Ya so zai sanya shi a kan hanya madaidaiciya.

40. Ka ce: "Shīn, kun gan ku, idan azābar Allah ta zo muku, kō sā'ar Tashin Kiyāma ta zo muku,

الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٤﴾

وَإِنْ كَانَ كِبَرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ أُسْطِطِعْتَ أَنْ تَبْنِيَنَّ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِثَابِتٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٢٥﴾

﴿٢٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٢٥﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

وَمِمَّنْ دَابَّةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَبِيرٌ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَلُكُمْ مَافَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ تُعْرِإِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُدُّوا بِكُمْ فِي الظُّلُمَاتِ مِنْ نِشَاءِ اللَّهِ يُضِلُّهُ وَمَنْ يُشَأْ يُجْعَلُهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَاكُمْ

shin wanin Allah kuke kira, idan dai kun kasance māsu gaskiya?”

41. “Ā'a, Shī dai kuke kira sai Ya kuranye abin da kuke kira zuwa gare Shi, idan Ya so, kuma kunā mantāwar abin da kuke yin shirkin tāre da shi.”

42. Kuma lalle Mun aika zuwa ga al'ummai daga gabāninka, sai Muka kāmā su da tsanani da cūta, tsammāninsu zā su fankan da kai.

43. To, don me, a lōkacin da tsananinMu ya jē musu ba su yi tawālu'i ba? Kuma amma zukā-tansu sun kēkashe, kuma Shaidan yā kawāta musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

44. Sa'an nan kuma a lōkacin da suka mantā da abin da aka tunātar da su da shi, sai Muka būde, a kansu, kōfōfin dukkan kōme, har a lōkacin da suka yi farin ciki da abin da aka bā su, Muka kāmā su, kwat-sam, sai gā su sun yi tsuru-tsuru.

45. Sai aka katse farshen mutā-nen, wadanda suka yi zālunci. Kuma gōdiya tā tabbata ga Allah Ubangijin tālikai.

46. Ka ce: “Shin, kun gani, idan Allah Ya riƙe jinku, da ganānanku, kuma Ya sanya hātimi a kan zukā-tanku, wane abin bautāwa ne, wanin Allah, zai jē muku da shi?” Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, sa'an nan kuma sū, sunā finjirēwa.

47. Ka ce: “Shin, kun gan ku, idan azābar Allah ta jē muku, kwat-sam, kō kuwa bayyane, shin, anā

السَّاعَةِ أَغِيرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ

وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ

بِالْبَاسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿٤٢﴾

فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ

قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

فَلَمَّا فَسَّوْا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ

أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا

أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

فَقُطِعَ دَائِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَرَكُمْ وَخَمَّ

عَلَى قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظِرْ

كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ

نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً

halakarwa, fāce dai mutāne azzālumai?”

48. Kuma bā Mu aikāwa da manzanni fāce māsū bāyar da bushāra, kuma māsū gargadī. To, wanda ya yi īmāni kuma ya gyāra aiki, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.

49. Kuma waɗanda suka farya-ta game da āyōyinMu, azāba tanā shāfar su sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.

50. Ka ce: “Bā zan ce muku, a wurina akwai taskōkin Allah ba. Kuma bā ni sanin gaibi, kuma bā ni gaya muku cēwa ni malā'ika ne. Bā ni bi, fāce abin da ake yiwo wahayi zuwa gare ni.” Ka ce: “Shin, makāfo da mai gani sunā daidaita? Shin fa, bā ku yin tunāni?”

51. Kuma ka yi gargadī da shi ga waɗanda suke jin tsōron a tāra su zuwa ga Ubangijinsu, bā su da wani masōyi baicinSa, kuma bābu mai cēto, tsammāninsu, sunā yin takawa.

52. Kuma kada ka kōri waɗanda⁽¹⁾ suke kiran Ubangijinsu sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa, bābu wani abu daga hisābinsu a kanka, kuma bābu wani abu daga hisābinka a kansu, har ka kōre su, ka kasance daga azzālumai.

أَوَجْهَرَةٌ هَلْ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

(1) Musulunci addinin Allah ne, wanda yake faƙirin dūkiya da mawadācinta, duka ɗaya suke a gare shi. Sabōda haka wanda duka ya rigayi wani a cikinsu, to, bā za a kore shi ba dōmin ɗayan ya shiga. Allah īmāni Yake so, kō daga wane irin mutum yake, bā Ya bukatar dūkiya.

53. Kuma kamar wannan ne, Muka fitini sāshensu da sāshe, dōmin su ce: “Shin, wadannan ne Allah Ya yi falala a kansu daga tsakāninmu?” Shin, Allah bai zama Mafī sani ba ga māsū gōdiya?

54. Kuma idan wadanda suke yin īmāni da āyōyinMu suka jē maka, sai ka ce: “Aminci ya tabbataagareku: Ubangijinku Ya wajahta rahama ga kanSa, cēwa lalle ne wanda ya aikata aibi da jāhilci daga cikinku, sa'an nan kuma ya tūba daga bāyansa, kuma ya gyāra, to, lalle Shi, Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

55. Kuma kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, kuma dōmin hanyar māsū laifi ta bayyana.

56. Ka ce: “Lalle ne ni, an hana ni in bauta wa wadanda kuke kira daga baicin Allah.” Ka ce: “Ba ni bin son zūciyōyinku, (dōmin in nā yi haka) lalle ne, nā face. A sa'an nan, kuma ban zama daga shirya-yyu ba.”

57. Ka ce: “Lalle ne inā kan hujja daga Ubangijina, kuma kun karyata (ni) game da Shi; abin da kuke nēman gaugāwarsa, bā ya wurina, hukunci kuwa bai zama ba fāce ga Allah, Yanā bāyar da lābārin gaskiya, kuma Shī ne mafī alhērin māsū rarrabēwa.”

58. Ka ce: “Lalle ne, dā a wurina akwai abin da kuke nēman gauga-wa da shi, hakīka, dā an hukunta al'amarin, a tsakānina da tsakāninku, kuma Allah Shī ne Mafī sani ga azzūlumai.”

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا أَوْ أَجَاهِلَةً ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

وَكَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا آتِيعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَصِيلِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

59. Kuma a wurinSa mabū-dan⁽¹⁾ gaibi suke, bābu wanda yake sanin su fāce Shi, kuma Yanā sanin abin da ke a cikin tudu da ruwa, kuma wani ganye bā ya fāduwa, fāce Yā san shi, kuma bābu wata k̄wāya a cikin duffan kasa, kuma bābu danye, kuma bābu kēkas-asshe, fāce yanā a cikin wani Littāfi mai bayyanāwa.

60. Kuma Shī ne Wanda Yake karḅar⁽²⁾ rāyukanku da dare, kuma Yanā sanin abin da kuka yāga da rāna, sa'an nan Yanā tayar da ku a cikinsa, dōmin a hukunta ajali ambatacce, sa'an nan kuma zuwa gare Shi makōmarku take, sa'an nan kuma Ya bā ku lābāri da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

61. Kuma Shī ne Mai rinjāya bisa ga bāyinSa, kuma Yanā aikan māsū tsaro a kanku, har idan mutuwa ta jē wa dayanku, sai man-zanninMu su karbi ransa, alhāli su, bā su yin sakaci.

62. Sa'an nan kuma a mayar da su zuwa ga Allah Ubangijinsu na gaskiya. To! A gare Shi hukunci yake, kuma Shi ne Mafi gaugāwar māsū bincike.

وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ
إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا
وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم
بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى
ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً
حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ
إَلَّا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾

ثُمَّ رُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ
وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاكِمِينَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin aukuwar abūbuwa na alhēri da na azāba da rāyuwa da mutuwa da sauransu, bābu wanda ya san su sai Allah. Wanda ya ce ya san wani abu na gaibi alhāli kuwa, shī bā wani manzon Allah ba, to, kāfiri ne. Haka kuma wanda yake cēwa, annabāwa sun san dukkan gaibi, kamar yadda Allah Ya sani, shī mā kāfiri ne.

(2) Karḅar rai da dare dōmin barci, tayarwa a cikin ranā, watau yini daga barci. Akwai misalta dare da dūniya kuma rāna da Rānar Kiyāma, kuma mutuwa da barci, da farkawa daga barci da Tāshin Kiyāma. Āyar tā funsa asīrai māsū yawa.

63. Ka ce: “Wane ne Yake tsīrar da ku daga duhūhuwan tudu da ruwa, kunā kiran Sa bisa ga kankān da kai, kuma a ðōye: ‘Lalle ne idan Ka tsīrar da mu daga wannan (ma-sīfa), haḳīka, muna kasancēwa daga māsu gōdiya?’”

64. Ka ce: “Allah ne Yake tsīrar da ku daga gare ta, kuma daga dukan bakin ciki, sa'an nan kuma ku, kunā yin shirki!”

65. Ka ce: “Shī ne Mai īko a kan Ya aikā da wata azāba a kanku, daga bisanku, kō kuwa daga kar-ḳashin kafāfunku, kō kuwa Ya gau-ṛaya ku ḳungiyōyi, kuma Ya dān-dana wa sāshenku masīfar sāshe.” Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, tsammāninsu sunā fahimta!

66. Kuma mutānenka sun kar-yata (ka) game da shi, alhāli kuwa shi ne gaskiya. Ka ce: “Nī ban zama wakīli a kanku ba.

67. “Akwei matabbata ga du-kan lābāri, kuma zā ku sani.”

68. Kuma idan kā ga wadanda suke kūtsawa a cikin āyōyinMu, to, ka bijire daga gare su, sai sun kūtsa a cikin wani lābāri waninsa. Kuma imma dai Shaidan lalle ya mantar da kai, to, kada ka zauna a bāyan tunāwa tāre da mutāne azzālumai.

69. Kuma bābu wani abu daga hisābinsu (māsu kutsāwa a cikin āyōyin Allah) a kan māsu takawa, amma akwai tunātarwa (a kansu), tsāmmāninsu (māsu kutsawar) zā su yi takawa.

قُلْ مَنْ يُنَجِّكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ
تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَّيْنٍ أَنْجَحْنَا مِنْ هَذِهِ
لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾

قُلِ اللَّهُ يُنَجِّكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ
تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ
أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ
بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظِرْ كَيْفَ نَضْرِبُ
الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ
بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ نَبَأٍ مُسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ
فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ
وَلَكِنْ ذِكْرِى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

70. Kuma ka bar wadanda suka riki addininsu abin wāsa⁽¹⁾ da wargi alhāli rāyuwar dūniya tā rūde su, kuma ka tunātar game da shi (Alkur'āni): Kada a jēfa rai a cikin halaka sabōda abin da ya tsirfanta: ba shi da wani majibinci baicin Allah, kuma bābu wani mai ceto: kuma kō ya daidaita dukan fansa, bā zā a karba ba daga gare shi. Wadancan ne aka yanke wa tsam-māni, sabōda abin da suka tsirfanta: sunā da wani abin shā daga ruwan zāfi, da wata azāba mai rada-dī, sabōda abin da suka kasance sunā yi na kāfirci.

71. Ka ce: “Shin, zā mu yi kiran abin da bā ya amfāninmu, baicin Allah, kuma bā ya cūtar da mu, — kuma a mayar da mu a kan dugādu-ganmu, a bāyan Allah Yā shiriyar da mu, — kamar wanda shaidanu suka kāyar da shi a cikin kasa, yanā mai dīmuwa, yanā da abōkai sunā kiran sa zuwa ga shiriya, ‘Ka zo mana⁽²⁾’”? Kace: “Lallene, shiriyar Allah ita ce shiriya. Kuma an umur-ce mu, mu sallama wa Ubangijin tālikai.

72. “Kuma (an ce mana): Ku tsai da salla kuma ku bī Shi (Allah) da takawa, kuma Shi ne Wanda Yake, zuwa gare Shi ake tāra ku.”

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لِبَآئِهِمْ
وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَّرْتَهُمْ
أَنْ يُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ
اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَّلَ كُلُّ عَدَلٍ
لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا
لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ
بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا
وَنُرْدُّ عَلَى أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهَ كَالَّذِي
اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانًا لَهُ
أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى انْتَظِرْ
هُدًى اللَّهُ هُوَ الْهُدًى وَأَمْرًا نُسَلِّمُ
لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي
إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

(1) Suka sanya sabbabin abubuwa a cikinsa, wadanda suke bābu su a cikinsa, kamar Khawārijāwa da sāshen wanda ke da'awar danganuwa zuwa ga sālihai, inda suka sanya Tarīka mai sādarda zuwa ga Allah, bandiri da algaita, kuma suka fāra abubuwa wadanda ba su halatta ba ga shari'a. Daga Sāwī.

(2) Shi kuma ba ya karbāwa balle ya nufi wurin shiriyar da suke kiran sa ya tafi, sabōda yā riga yā fādi daga sama zuwa kasa, kuma dīmuwa tā kāmā shi.

73. Kuma Shī ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa da mulkinSa, kuma a rānar da Yake cēwa: “Ka kasance,” sai abu ya yi ta kasancēwa. MaganarSa ce gaskiya, kuma gare Shi mulki yake a rānar da ake būsā a cikin ƙaho. Masanin fake da bayyane ne, kuma Shi ne Mai hiki-ma Masani.

74. Kuma a lōkacin da Ibrāhīma ya ce wa ubansa Āzara: “Shin, kanā rikon gumāka abūbuwan bautāwa? Lalle nī, inā ganin ka kai da mutānenka, a cikin ɓata bayyananniya.”

75. Kuma kamar wancan ne, Muke nunā wa Ibrāhīma mulkin sammai da ƙasa, kuma dōmin ya kasance daga māsū yakīni.

76. To, a lōkacin da dare ya rufe a kansa, ya ga wani taurāro, ya ce: “Wannan ne, ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fādi, ya ce: “Ba ni son māsū fāduwa.”

77. Sa'an nan a lōkacin da ya ga watā yanā mai bayyana, ya ce: “Wannan ne Ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fādi, ya ce: “Lalle ne idan Ubangijina bai shir-yar da ni ba, haƙīka, inā kasancēwa daga mutāne ɓatattu.”

78. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rānā tanā bayyana, ya ce: “Wannan shī ne Ubangijina, wannan ne mafi girma?” Sa'an nan a lōkacin da ta fādi, ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne ni barrantacce nake daga abin da kuke yi na shirki.

79. “Lalle ne nī, na fuskantar da fuskata ga Wanda Ya ƙāga halittar

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ
وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ عَلِيمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِذْ رَأَى أَنَّهُ أَخَذَ أَصْنَامًا
إِلَٰهَةً إِنِّي أَرَىٰ أَرْثَكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٤﴾

وكَذَلِكَ نَرَىٰ إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَىٰ كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي
فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ
لَئِنْ لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ
الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا
أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يُقَوْمِي إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا
تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ

sammai da kasa, inā mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bā ni cikin māsu shirki.”

80. Kuma mutānensa suka yi musu da shi. Ya ce: “Shin kunā musu da ni a cikin sha'anin Allah, alhāli kuwa Yā shiryar da ni? Kuma bā ni tsōron abin da kuke yin shirki da shi, fāce idan Ubangijina Ya so wani abu. Ubangijina Ya yalwaci dukkan kōme da ilmi. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

81. “Kuma yāyā nake jin tsōron abin da kuka yi shirki da shi, kuma bā ku tsōron cēwa lalle ne kū, kun yi shirki da Allah, abin da (Allah) bai saukar da wata hujja ba game da shi? To, wane bangare daga sāshen biyu ne mafi cancanta da aminci, idan kun kasance kunā sani?

82. “Wadanda suka yi īmāni, kuma ba su gauraya īmāninsu da zālunci ba, wadannan sunā da aminci, kuma sū ne shiryayyu.”

83. Kuma waccan ita ce hujjar-Mu, Mun bayār da ita ga Ibrāhima a kan mutānensa. Munā daukaka wanda Muka so da darajōji. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.

84. Kuma Muka bā shi Is'hāka da Yākubu, dukansu Mun shiryar, kuma Nūhu Mun shiryar da shi a gabāni, kuma daga zūriyarsa akwai Dāwūda da Sulaimanu da Ayyūba da Yūsufu da Mūsā da Hārūna, kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

وَالْأَرْضَ خَافًا وَمَا أَتَانَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٦﴾

وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ قَالَ أَنُحَجُّوتَنِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِي
وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي
شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
أَنْتُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ
سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مَنِ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا
هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ
دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى
وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾

85. Da Zakariyya da Yahaya da Īsā da Ilyāsu dukansu daga sālilai suke.

86. Da Ismā'ila da Alyasa'a da Yūnusa da Luḍu, kuma dukansu Mun fifita su a kan tālikai.

87. Kuma daga ubanninsu, da zūriyarsu, da 'yan'uwansu, kuma Muka zābe su, kuma Muka shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

88. Wancan ne shiryarwar Allah, Yanā shiryar da wanda Yake so daga bāyinSa. Kuma dā sun yi shirki dā, haḳīka, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā lālāce.

89. Wadancan ne wadanda Muka bai wa Littāfi da hukunci da annabci. To, idan wadannan (mutāne) sun kāfirta da ita, to, haḳīka, Mun wakkala wasu mutāne gare ta, ba su zama game da ita kāfirai ba.

90. Wadancan ne Allah Ya shiryar, sabōda haka ka yi kōyi da shiryarsu. Ka ce: “Bā ni tambayar ku wata ijāra. Shī (Alkur'ani) bai zama ba fāce tunātarwa ga tālikai.”

91. Kuma ba su kaddara Allah a kan hakkin kaddara Shi ba, a lōkacin da suka ce: “Allah bai saukar da kōme ba ga wani mutum.” Ka ce: “Wāne ne ya saukar da Littāfi wanda Mūsā ya zo da shi, yanā haske da shiriya ga mutāne, kunā sanya shi takardu, kūna bayyana su, kuma kunā bōye mai yawa, kuma an sanar da ku abin da ba ku sani ba, ku

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ

مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا

فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْتَهُمْ

وَهَدَيْتَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ

فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا

بِهَا بِكْفِيرِينَ ﴿٨٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْ لَهُمْ أَفْتَدُهُ

قَدْ لَا أَشْتَكُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ

إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ

بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ

مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ لِيَجْعَلُوهُ قُرْآنًا مَّحْمُودًا

تُبَدُّوْنَهَا وَتُخْفَوْنَ كَثِيرًا وَعَلِمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ

da ubanninku?” Ka ce: “Allah,”⁽¹⁾ sa'an nan ka bar su a cikin sharhōliyorsu sunā wāsā.

92. Kuma wannan Littāfi ne, Mun saukar da shi, mai albarka ne, mai gaskata wanda yake a gabansa ne, kuma dōmin ka yi gargadi ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda yake gefenta. Kuma waɗanda suke yin imāni da Lāhira sunā imāni da shi (Alkur'āni), kuma sū, a kan sallarsu, sunā tsarēwa.

93. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda ya kirkira karya ga Allah, kō kuwa ya ce: “An yi wahayi zuwa gare ni,” alhāli kuwa ba a yi wahayin kōme ba zuwa gare shi, da wanda ya ce: “Zan saukar da misālin abin da Allah Ya saukar”? Kuma dā kā gani, a lōkacin da azzālumai suke cikin māyen mutuwa, kuma malā'iku sunā māsu shimfida hannuwansu, (sunā ce musu) “Ku fitar da kanku: a yau anā sāka muku da azābar wulā-ƙanci sabōda abin da kuka kasance kunā fada, wanin gaskiya, ga Allah, kuma kun kasance daga āyōyinSa kunā yin girman kai.”

94. Kuma lalle ne, haƙiƙa, kun zo Mana ɗai ɗai, kamar yadda Muka halittā ku a farkon lōkaci. Kuma kun bar abin da Muka mal-laka muku a bāyan bāyayyakinku, kuma ba Mu gani a tāre da kū ba,

وَلَا آبَاءُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ
يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ
يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ، وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ
يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ
إِلَيَّ وَلَمْ يُوْحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ
وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا
أَنْفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ
بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَىٰ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَىٰ
مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ

(1) Allah ne Ya saukar da shi, sabōda haka bā zai zama abin māmāki ba ko abin musu ga Ya saukar da wani littāfi kamar Alkur'āni ga wani mutum a bāyan Taurāta ga Mūsā. Kuma a cikin Taurātar ba a ce ita ce ƙarshen Littāfin Allah ba, kuma Mūsā bā shi ne ƙarshen annabāwa ba.

macētanku waɗanda kuka riya cēwa lalle ne sū, a cikinku māsu tārāyya ne. Lalle ne, hākīka, kōme yā yanyanke a tsakāninku, kuma abin da kuka kasance kunā riyāwa ya ɓace daga gare ku.

95. Lalle ne, Allah ne Mai tsāge-war ƙwāyar hatsi da kwalfar gurtsu. Yanā fitar da mai rai daga mamaci, kuma (Shi) Mai fitar da mamaci ne daga mai rai⁽¹⁾. Wannan ne Allah. To, yāya ake karkatar da ku?

96. Mai tsāgēwar sāfiya, kuma Ya sanya dare mai natsuwa, kuma da rānā da watā a bisa lissāfi. Wannan ne ƙaddarāwar Mabuwayi Masani.

97. Kuma Shi ne Ya sanya muku taurāri dōmin ku shiryu da su a cikin duffan tudu da ruwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke sani.

98. Kuma shi ne Ya ƙāga hali-ttarku daga rai guda, sa'an nan da mai tabbata da wanda ake ajēwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke fah-imta.

99. Kuma Shi ne Ya saukar da ruwa daga sama, Muka fitar da tsiron dukan kōme game dā shi, sa'an nan Muka fitar da kōre daga gare shi, Muna fitar da ƙwāya

لَقَدْ نَقَطَعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ
مَا كُنْتُمْ تَرْعُمُونَ ﴿٩٥﴾

﴿٩٥﴾ إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَىَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَآلَى
تُؤَفِّكُونَ ﴿٩٥﴾

فَالِقُ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا
بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ ﴿٩٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ
وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ
نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ
مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا

(1) Mai īmāni daga kāfiri kō kāfiri daga mai īmāni, da mai arziki daga matalauci da matalauci daga mawadāci, sarki daga talaka da talaka daga sarki, da mai sanyi daga mai zāfi ko mai zāfi daga mai sanyi, haka dai ga kōme Allah Yanā fitar da kīshiyarsa.

damfararriya daga gare shi (kōren),⁽¹⁾ kuma daga dabīno daga hirtsinta akwai dumbuje-dumbuje makusanta, kuma (Muka fitar) da gōnaki na inabōbi da zaitūni da rummāni, māsū kama da jūna da wasun māsū kama da jūna. Ku duba zuwa 'ya'yan itācensa, idan ya yi 'ya'yan, da nunarsa. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga waɗanda suke yin imāni.

100. Kuma suka sanya wa Allah abōkan tārayya, aljannu, alhāli kuwa (Shi) Ya halitta su. Kuma sun kirkira masa dīya da 'yā'yā, bā da ilmi ba. TsarkinSa yā tabbata! Kuma Ya daukaka daga abin da suke sifantāwa.

101. Mafārin⁽²⁾ halittar sammai da fasa. Yāya dā zai zama a gare Shi, alhāli kuwa mātā ba ta kasance ba a gare Shi, kuma Ya halitta dukan, kōme, kuma Shī, game da dukan kōme, Masani ne?

102. Wancan ne Allah Uban-gijinku. Bābu wani abin bautāwa fāce Shī, Mahaliccin dukan kōme. Sabōda haka ku bauta Masa, kuma Shi ne Wakīli a kan dukan kōme.

103. Gannai bā su iya risku-warSa, kuma Shī, Yanā riskuwar gannai, kuma Shī ne Mai tausa-sāwa, Masani.

قَنَوانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّتْ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ
وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ انْظُرُوا
إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ
وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ
وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ
وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾

ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ
شَيْءٍ فَأَعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

لَا تَدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْبَصَرَ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٣﴾

(1) Allah na halitta kōren ganye daga hasken rānā, sa'an nan Ya halitta gārin kwāyā daga kōren.

(2) Shi ne wanda Ya fāri halittar su bā da Yā kōya daga wani ba. Sautin jan was-alin (fa) zai yi sama dōmin bambanci daga mafāri watau sababin abu, ana mīke sautin maddi a gare shi.

104. Lalle ne, abūbuwan lūra sun je muku daga Ubangijinku, to, wanda ya kula, to, dōmin kansa, kuma wanda ya makanta, to, laifi yanā a kansa, kuma nī, a kanku, bā mai tsaro ba ne.

105. Kamar wannan ne, Muke sarrafa āyōyi, kuma dōmin su ce: “Kā karanta!” Kuma dōmin Mu bayyana shi ga mutāne wadanda sunā sani.

106. Ka bi abin da aka yi wahayi zuwa gare ka daga Ubangijinka: Bābu wani abin bautāwa fāce Shi, kuma ka bijire daga māsu shirki.

107. Kuma dā Allah Yā so, dā ba su yi shirki ba, kuma ba Mu sanya ka mai tsaro a kansu ba, kuma bā kai ne wakili a kansu ba.

108. Kuma kada ku zāgi wadanda suke kira, baicin Allah, har su zāgi Allah bisa zālunci, bā da ilmi ba. Kamar wannan ne Muka kawāta ga kōwace al'umma aikinsu, sa'an nan zuwa ga Ubangijinsu makōmarsu take, sa'an nan Ya bā su lābāri da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

109. Kuma suka yi rantsuwa da Allah iyakar rantsuwōyinsu (cewa) lalle ne idan wata āyā ta jē musu, haḳīka, sunā yin īmāni da ita. Ka ce: “Abin sani kawai, āyōyi a wurin Allah suke. Kuma mēne ne zai sanya ku ku sansance cēwa, lalle ne su, idan āyōyin sun je, bā zā su yi īmāni ba?”

110. Kuma Munā jujjūya zukā-tansu da ganansu, kamar yadda ba

قَدْ جَاءَكُمْ بِصَآئِرٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَمَن أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ
وَمَن عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيطٍ ﴿١٠٤﴾

وَكَذَٰلِكَ نَصْرَفُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسَتْ
وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

أَتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
وَاعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
حَفِيطًا وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَٰلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ
عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن جَاءَهُمْ بِآيَةٍ
لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِندَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ
أَنهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَوْ يُؤْمِنُوا بِهِ

su yi ĩmāni da shi ba a farkon lōkaci, kuma Munā barin su a cikin kūtsā-warsu, sunā dīmuwa.

111. Kuma dā a ce, lalle Mū, Mun saukar da malā'iku zuwa gare su, kuma matattu suka yi musu magana, kuma Muka tāra dukan kōme a kansu, gungu-gungu, ba su kasance sunā iya yin ĩmāni ba, sai fa idan Allah Yā so, kuma amma mafi yawansu sunā jāhiltar haka.

112. Kuma kamar wancan ne Muka sanya wa kōwane annabi ma'kiyi; shaidānun mutāne da al-jannu, sāshensu yanā yin ishāra⁽¹⁾ zuwa sāshe da kawātaccen zance bisa ga rūdī. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā ba su aikatā shi ba, don haka ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

113. Kuma dōmin zukātan wa-danda ba su yi ĩmāni da Lāhira ba su karkata saurārē zuwa gare shi, kuma dōmin su yarda da shi, kuma dōmin su kamfaci abin da suke māsu kamfata.

114. Shin fa, wanin Allah nake nēma ya zama mai hukunci⁽²⁾, alhā-li kuwa Shī ne Wanda Ya saukar

أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

﴿ وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَهُمُ الْمَلَكِيَّةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِلْيُؤْمِنِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴾ ﴿١١١﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾

وَلِنَصْنَعِ الْإِلَهَ أَفْعَدَّةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾

أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ

(1) Wahayin shaidanu sāshensu zuwa ga sāshe da kawāta karya ta zama kamar gaskiya. Kamar Shaidan ya sanya waswāsi: dā da'awar annabi gaskiya ce, ai dā manyan mutāne ne zā su fāra bin ta, bā matalauta ba, ko kuwa annabi mai sihiri ne dōmin yanā raba miji da māta, da da da uba. Watau su karkatar da magana, dōmin su karkatar da wāwāye daga bin gaskiya.

(2) Duka wanda ya shirya wani abu wanda shari'a ba ta zo da shi ba, sa'an nan ya nēmi mutāne su hau shi, su yi aiki da shi, yā zama mai hukunci, wanin Allah. Wanda ya bī shi da dā'a kan bidi'arsa, to, yā yi shirki da Allah, yā riki wanin Allah mai yi masa hukunci ke nan.

muku da Littāfi abin rabēwa daki-daki? Kuma waɗanda Muka bai wa Littāfi sunā sanin cēwa lalle shi (Alkur'āni) abin saukarwa ne daga Ubangijinka, da gaskiya? Sabōda haka kada ku kasance daga māsu shakka.

115. Kuma kalmar Ubangijinka tā cika, tanā gaskiya⁽¹⁾ da ādalci. Bābu mai musanyāwa ga kalmō-minSa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.

116. Kuma idan ka bi mafiya yawan waɗanda suke a cikin kasa da dā'a sunā batar da kai daga hanyar Allah. Ba su bin kōme sai fāce kaddari-faḍi⁽²⁾ suke yi.

117. Lalle ne Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda yake faɗeɗe daga hanyarsa kuma Shi ne Mafi sani ga Masu shiryuwa.

118. Sabōda haka ku ci daga abin da aka ambaci sūnan Allah⁽³⁾ kansa, idan kun kasance māsu imāni da āyōyinSa.

119. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā zā ku ci ba daga abin da aka ambaci sūnan Allah a kansa, alhāli kuwa, haḱiḱa, Ya rarrabe muku daki-daki, abin da Ya haramta a

إِلَيْكُمْ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ
فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾

وَلَا يَنْفَعُ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ بِيضُلُوكَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ
إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ
أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِثَابِتَةٍ
مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ
وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ

(1) Musulunci kō Alkur'āni ne cikon addinin Allah, bābu mai iya zōwa da wani abu sābo kō ya kāra wani abu a cikinsa ta kōwace hanya kuma bābu mai iya musanya wani abu a cikinsa. Yā cika yā kammala, sai biya kawai. Annabi ya ce, "Wanda ya yi wani aiki bā da umurninsa a kan abin da ya aikata dīn nan ba, to, an mayar masa; ba a karɓa ba."

(2) Kamar maganarsu cēwa mūshe wanda Allah da kansa Ya kashe, ya fi dācēwa da a ci shi, bisa ga abin da mutāne suka yanka.

(3) An sani daga nan cēwa ambaton sūnan Allah wajen yankan dabba wājibi ne, idan an tuna. Wanda ya manta, anā cin yankansa, amma wanda ya bari da gangan, bā zā a ci yankansa ba.

kanku, fāce fa abin da aka bukātar da ku bisa lalūra zuwa gare shi? Kuma lalle ne māsū yawa sunā batarwa, da son zūciyōyinsu, bā da wani ilmi ba. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafī sani ga māsū ta'addi.

120. Kuma ku bar bayyanannen zunubi da bōyayyensa. Lalle ne waɗanda suke tsiwurwurin zunubi za a sāka musu da abin da suka kasance sunā kamfata.

121. Kada ku ci daga abin da ba a ambaci sūnan Allah ba a kansa⁽¹⁾. Kuma lalle ne shī, fāsīkanci ne. Kuma lalle ne, shaidānu, haḳīka, suna yin ishāra zuwa ga masōyansu, dōmin su yi jayayya da ku. Kuma idan kuka yi musu dā'a, lalle ne kū, haḳīka, māsū shirki ne.

122. Shin, kuma wanda ya kasance matacce, sa'an nan Muka rāyar da shi, kuma Muka sanya wani haske dōminsa, yanā tafiya da shi, yanā zama kamar wanda misā-linsa yanā cikin duffai, shī kuma ba mai fīta ba daga gare su? Kamar wancan ne aka kawāta wa kāfirai abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

123. Kuma kamar wancan ne, Mun sanya a cikin kōwace alkarya, shugabanni sū ne māsū laifinta, dōmin su yi mākirci a cikinta, alhāli

إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لِّيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١١٩﴾

وَذَرُوا ظَهْرَ الْأَثَمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ
يَكْسِبُونَ الْأَثَمَ سَيَجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ تَرْتَضُونَهَا مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ
لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيُؤْخِذَ إِلَى أُولِيَاءِهِمْ
لِيُجَدِّدَ لَكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾

أَوْ مَنْ كَانَ مِثْلًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ نُورًا
يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ
لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا
مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا

(1) Sabōda haka ba a cin yankan majūsu. Anā cin yankan Bakitābe, bābu ruwanmu da abin da yake faɗa, tun da Allah Ya halatta mana cin abincinsu alhāli kuwa Ya san sun riga sun musanya addininsu. Idan Musulmi ya bar sūnan Allah da gangan, amma bai ambaci sūnan kōwa ba, to, akwai riwāya biyu game da haka, ci kō rashin ci. Amma idan ya haɗa sūnan Allah da na wani, to, bā zā a ci ba, dōmin yā yi ridda.

kuwa bā su yin makirci fāce ga rayukansu, kuma bā su sans-ancēwa.

124. Kuma idan wata āyā ta je musu sai su ce: “Bā zā mu yi īmāni ba, sai an kawo mana kamar abin da aka kāwo wa manzannin Allah.” Allah ne Mafī sanin inda Yake sanya manzancinSa⁽¹⁾. Wani wulafanci⁽²⁾ a wurin Allah da wata azāba mai tsanani zā su sāmi waɗanda suka yi laifi, sabōda abin da suka kasance sunā yi na mākirci.

125. Dōmin haka wanda Allah Ya yi nufin ya shirya da shi sai ya būɗa kirjinsa dōmin Musulunci, kuma wanda Ya yi nufin Ya batar da shi, sai Ya sanya kirjinsa mai kunci matsattse, kamar dai yanā tākāwa⁽³⁾ ne a cikin sama. Kamar wannan ne Allah Yake sanyāwar kazanta a kan waɗanda bā su yin īmāni.

126. Wannan ita ce hanya ta Ubangijinka madaidaiciya. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki ga mutāne māsu karɓar tunātarwa.

127. Sunā da gidan aminci a wurin Ubangijinsu, kuma Shī ne Maji-bincinsu, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَقُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٤﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٥﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٦﴾

(1) Manzanci da zābin Allah yake, bā da kuɗi kō 'ya'ya kō kabila yake ba, sai a wurin da Allah Ya aza shi.

(2) Mai girman kai ga bin umurnin Allah, sakamakonsa wulafanci ne.

(3) Mai tākāwa zuwa sama kirjinsa kunci yake yi, sabōda iskar numfashi tanā raguwa gare shi. Kuma shi yanā shasshekar gajiya da rashin iska. Wannan ilmi yanā a cikin mu'ujizar Alkur'āni.

128. Kuma rānar da yake tāra su gaba daya (Yanā cēwa): “Yā jama’ar aljannu! Lalle ne kun yawaita kanku daga mutāne.” Kuma maji-bantansu daga mutāne suka ce: “Yā Ubangijinmu! Sāshenmu⁽¹⁾ ya ji dādi da sāshe, kuma mun kai ga ajalindu wanda Ka yanka mana!” (Allah) Ya ce: “Wuta ce mazau-narku, kunā madawwama a cikinta, sai abin da Allah Ya so. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.”

129. Kuma kamar wancan ne Muke jibintar da sāshen azzālumai ga sāshe, sabōda abin da suka kasance sunā tārāwa.

130. Yā jama’ar aljannu da mutāne! Shin, manzanni daga gare ku ba su jē muku ba, sunā lābarta āyōyiNa a kanku, kuma sunā yi muku gargadin haɗuwa da wannan yini nāku? Suka ce: “Mun yi shaida a kan kāwunanmu.” Kuma rāy-uwar dūniya tā rūdē su. Kuma suka yi shaida a kan kāwunansu cēwa, lalle ne sū, sun kasance kāfirai.

131. Wancan kuwa sabōda Ubangijinka bai kasance Mai halaka alkaryōyi sabōda wani zālunci ba ne, alhali kuwa mutānensu sunā jāhilai.⁽²⁾

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا يَمْعَشَرُ الْجِنُّ
قَدْ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَاؤُهُمْ
مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا
أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ
فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾

وَكَذَلِكَ نُؤَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾

يَمْعَشَرُ الْجِنُّ وَالْإِنْسُ الْقَرِيَّاتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا وَإِنِّي يُنْذِرُكُمْ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمْ
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا
كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

ذَلِكَ أَن لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ
وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Haka dai mai lafi a bāyan azābar laifinsa ta tabbata a kansa bā ya ðōyēwar abin da ya riga ya bayyana, sai ya faɗa da kansa dōmin ya bayyanar da nadāmarsa a lōkacin da nadāma bā ta da amfāni.

(2) Allah ba Ya halaka mutāne sabōda wani laifi, sai bāyan Ya aiki mai gargadi ya tāfi ya yi musu gargadi, sun san laifinsu, sun ki bari, sa'an nan azāba ta jē musu.

132. Kuma ga kōwanne⁽¹⁾, akwai darajōji daga abin da suka aikata. Kuma Ubangijinka bai zama Mai shagala ba daga abin da suke aikatāwa.

133. Kuma Ubangijinka Wadāta⁽²⁾ ne Ma'abūcin rahama. Idan Yā so, zai tafi da ku, kuma Ya musanya daga bāyanku, abin da Yake so, kamar yadda Ya kāga halittarku daga zūriyar wasu mutāne na dabam.

134. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi, lalle mai zuwa ne, kuma ba ku zama māsū buwāya ba.

135. Ka ce: "Yā ku mutānena! Ku yi aiki a kan halinku, lalle ne nī, mai aiki ne, sa'an nan da sannu zā ku san wanda ākibar gida zā ta kasance a gare shi. Lalle ne shi, azzālumai bā zā su ci nasarā ba."

136. Kuma sun sanya wani rabo ga Allah daga abin da Ya halitta daga shūka da dabbōbi, sai suka ce: "Wannan⁽³⁾ na Allah ne", da riyāwarsu "Kuma wannan na abūbuwan shirkinmu ne." Sa'an nan

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ
بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

وَرَبُّكَ الْغَفِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ
مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَةِ قَوْمٍ
آخَرِينَ ﴿١٣٣﴾

إِنْ مَا تَوْعَدُونَ لَأَنْتُمْ وَمَا أَنْتُمْ
بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِبِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَقِيبَةُ
الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾

وَجَعَلُوا اللَّهَ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ
وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ
بِرِغْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ

(1) Kōwace jama'a, ta māsū dā'a da ta māsū sābō, sunā da sakamako gwargwadon matsayin kōwanne, ga imāninsa da aikinsa kō kuwa kāfircin sābonsa.

(2) Rashin gaugāwar yin sakamako ga māsū laifi sabōda wadatar Allah ne. Bā Shi yin ukūba dōmin Ya yi fushin an rage masa mulki, haka kuma bā Shi yin nī'ima dōmin an kāra Masa mulki. Sai dai dōmin Ya nūna ādalci da falala ne kawai.

(3) Sun kasance a cikin Jāhiliyya idan suka yi nōma kō kuwa idan suka sāmī 'yā'yan itāce, sai su sanya wani juz'i daga gare shi ga Allah, wani juz'i kuma ga gumāka. Abin da yake rabon gumaka, sai su tsare shi, kuma su lissafce shi. Idan wani abu yā fādī daga abin da aka ambace shi ga Samad, sai su mayar da shi zuwa ga rabon gumāka, amma rabon gumākan, bā ya zuwa ga na Allah. Anā bayār da rabon Allah ga miskīnai, kuma rabon gumaka ga matsaransu.

abin da ya kasance na abūbuwan shirkinsu, to, bã ya sãduwa zuwa Allah, kuma abin da ya kasance na Allah, to, shĩ yanã sãduwa zuwa ga abūbuwan shirkinsu. Tir da hukuncinsu!

137. Kuma kamar wancan ne abūbuwan shirkinsu suka kawāta wa māsu yawa, daga māsu shirkin; kashewar⁽¹⁾ 'ya'yansu, dōmin su halaka su, kuma dōmin su rikitar da addininsu a gare su, kuma dā Allah Yā so, dā ba su aikatā shi ba. Sabō-da haka, ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

138. Kuma suka ce: "Wadannan dabbōbi da shūka hanannu ne; bābu mai dandānar su fāce wanda muke so," ga riyāwarsu. Da wasu dabbōbi an hana bāyayyakinsu, da wasu dabbōbi bã su ambatar sūnan Allah a kansu, bisa kirkiren karya gare Shi. Zai sāka musu da abin da suka kasance sunā kirkirāwa.

139. Kuma suka ce: "Abin da yake a cikin cikkunan wadannan dabbōbi kēbantacce ne ga mazannu, kuma hananne ne a kan mātān aurenmu. Kuma idan ya kasance mūshe, to, a cikinsa, sū, abōkan tārayya ne." Zai sāka musu sifantāwarsu. Lalle ne Shi, Mai hikima ne, Masani.

لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ
وَمَا كَانَتْ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى
شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ
شُرَكَاءُهُمْ لِيَرُدُّوهُمْ وَلَيْسُوا
عَلَيْهِمْ دِينُهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ
فَذَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَمُ وَحَرِّثُ حَجَرٌ
لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِرَعْمِهِمْ
وَأَنعَمُ حَرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنعَمُ لَا يَذْكُرُونَ
أَسْمَاءَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ
بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَمِ
خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا
وَإِنْ يَكُن مِثْقَلُهُمْ فِيهِ شُرُكَاءُ
سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾

(1) Sunā turbude 'yā'yā mata, dōmin tsōron talauci kō dōmin tsōron kunya. Sai mai haihuwa ta haihu a bākin rāmi, idan mace ta haifa, sai ta tūra ta cikin rāmin, ta rufe, idan kuma namiji ne sai ta bar shi. Haka kuma kashe 'yā'ya, a kan bākance da alwāshi, sunā ganin sa ibada ne.

140. Lalle ne waɗanda suka kashe ɗiyansu sabōda wauta, ba da ilmi ba, sun yi hasāra! Kuma suka haramta abin da Allah Ya arzūta su, bisa kirƙira karya ga Allah. Lalle ne, sun ɓace, kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

141. Kuma Shī ne Wanda Ya kāga halittar gōnaki māsu rumfuna da wasun māsu rumfuna, da dabīnai da shūka, mai sābāwa ga 'yā'yansa na ci, da zaituni da rum-māni mai kāmā da jūna da wanin mai kama da jūna. Ku ci daga 'yā'yan itācensa, idan ya yi 'yā'yan, kuma ku bāyar da hakkinSa a rānar girbinsa, kuma kada ku yi ɓarna. Lalle ne Shī, ba Ya son maɓarnata.

142. Kuma daga dabbōbi (Ya kāga halittar) mai ɗaukar kāya da kanāna: Ku ci daga abin da Allah Ya arzūta ku, kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan: Lalle ne shi, a gare ku, maƙiyi ne bayyananne.

143. Nau'ō'i takwas daga tumā-kai biyu, kuma daga awā kai biyu; ka ce, shin mazan biyu ne Ya haramta ko mātan biyu, ko abin da mahaifar mātan biyu suka tattara a kansa? Ku bā ni lābāri da ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya.

144. Kuma daga rākuma akwai nau'i biyu, kuma daga shānu biyu; ka ce, shin, mazan biyu ne Ya hana ko mātan biyu Ya hana, kō abin da mahaifar mātan biyu suka tattara a kansa? Kō kun kasance halarce ne a lōkacin da Allah Ya yi muku wasiyya da wannan? To, wāne ne mafi

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ
قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

﴿١٤١﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرِ
مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ
وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّاتِ مُتَشَبِهًا وَغَيْرِ
مُتَشَبِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَءَاتُوا
حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا
مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ
إِنَّكُمْ عِندَ اللَّهِ مَبْذُورُونَ ﴿١٤٢﴾

ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ مِنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ
وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ أَلَّذِكْرَيْنِ حَرَّمَ
أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَا اسْتَمَلْتِ عَلَيْهِ أَرْحَامُ
الْأُنثَيَيْنِ نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ
أَلَّذِكْرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَا اسْتَمَلْتِ
عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ
إِذْ وَصَّيْكُمْ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ

zālunci daga wanda ya kirƙira ƙarya ga Allah, dōmin ya batar da mutāne, bā da wani ilmi ba? Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

145. Ka ce: “Bā ni sāmu⁽¹⁾, a cikin abin da aka yō wahayi zuwa gare ni, abin haramtawa, a kan wani mai ci wanda yake cin sa fāce idan ya kasance mūshe, kō kuwa jini abin zubarwa, kō kuwa nāman alade, to, lalle ne shi ƙazanta ne, kō kuwa fāsikanci wanda aka kurūrūta, dōmin wanin Allah, da shi.” Sa'an nan wanda larūra ta kāmā shi, bā mai fita jama'a ba, kuma bā mai ta'addi ba, to, lalle Ubangijin-ka Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

146. Kuma a kan waɗanda suka tūba (Yahūdu) Mun haramta⁽²⁾ dukan mai akaifa, kuma daga shānu da bisāshe Mun haramta musu kit-sattsansu fāce abin da bāyukansu suka ɗauka, kō kuwa kāyan ciki, kō kuwa abin da ya garwaya da ƙashī. Wannan ne Muka sāka musu, sabōda zāluncinsu, kuma Mu, haƙiƙa, Māsu gaskiya ne.

147. To, idan sun ƙaryatā ka, sai ka ce: “Ubangijinku Ma'abūcin rahama ne Mai yalwa; kuma bā a mayar da azābarSa daga mutāne māsu laifi.”

أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خَنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٥﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka haramta cinsu daga dabbōbi waɗanda Allah Ya hana, bā waɗanda al'āda ta hana ba.

(2) Bayānin abūbuwan da Allah Ya hana a kan Yahūdu, shi ma hanin an yī shi sabōda wani laifinsu ne.

148. Waɗanda suka yi shirki⁽¹⁾ zā su ce: “Dā Allah Yā so, dā ba mu yi shirki ba, kuma dā ubanninmu ba su yi ba, kuma dā ba mu haramta wani abu ba.” Kamar wannan ne mutānen da suke a gabāninsu suka faryata, har suka dandani azā-barMu. Ka ce: “Shin, kunā da wani ilmi a wurinku dōmin ku fito mana da shi? Bā ku bin kōme fāce zato, kuma ba ku zama ba fāce kīri-faḍi kawai kuke yi.”

149. Ka ce: “To, Allah ne da hujja isasshiya, sabōda haka: dā Yā so, dā Yā shiryar da ku gabā ḍaya.”

150. Ka ce: “Ku kāwo shaidun-ku, waɗanda suke bāyar da shai-dar cēwa Allah ne Ya haramta wannan.” To, idan sun kāwo shaida, kada ka yi shaida tāre da su. Kuma kada ka bi son zūciyōyin waɗanda suka faryata, game da āyōyinMu, da waɗanda bā su yin imāni da Lāhira, alhāli kuwa sū daga Ubangijinsu suna karkacēwa.

151. Ka ce: “Ku zo, in karanta abin da Ubangijinku Ya haramta.” Wājibi ne a kanku kada ku yi shirkin kōme da Shi, kuma ga mahaifa biyu (ku kyautata) kyautatāwa, kuma kada ku kashe ḍiyanku sabōda talauci, Mū ne Muke arzūta ku, kū da su, kuma kada ku kusanci abūbuwan alfāsha, abin da ya

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا
وَلَاءَ آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ
كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا
قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا
إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ
إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَيْتُكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾

قُلْ هَلَمْ شُهِدَ أَنْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ
حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ
وَلَا تَتَّبِعِ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ
يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾

﴿١٥١﴾ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي كُفٌّ
عَلَيْكُمْ أَنْ تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ
إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ
نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا
الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ

(1) Wahayin Shaidan zuwa ga māsu shirki da hana dabbōbi da kāga wasu hukunce-hukunce. Kalmar gaskiya ce ake yin nufin farya da ita, da bāyanin warware rikicin. Jūyar da maganar gaskiya dōmin a yi farya da ita yanā sabbaba saukar azāba. Kuma dukan maganar da bā ta da asali ga Littāfi kō sunna, to, bā gaskiya ba ce, bin ta nau'in shirki ne.

bayyana daga gare ta da abin da ya ñoƴu, kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta, fāce da hakki. Wannan ne (Allah) Ya yi muku wasiyya da shi: tsammāninku, kunā hankalta.

152. Kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce da wadda take ita ce mafi kyau, har ya kai ga karfinsa. Kuma ku cika mūdu da sikeli da ādalci, bā Mu kallafā wa rai fāce iyāwarsa. Kuma idan kun fadi magana, to, ku yi ādalci, kuma ko dā yā kasance ma'abūcin zumunta ne. Kuma da alkawarin Allah ku cika. Wannan ne Ya yi muku wasiyya da shi: tsammāninku, kunā tunāwa.

153. Kuma lalle wannan ne tafarkiNa, yana madaidaici: sai ku bi shi, kuma kada ku bi wasu hanyōyi, su rarrabu da ku daga barin hanyāTa. Wannan ne Allah Ya yi muku wasiyya da shi, tsammāninku, kunā yin takawa.

154. Sa'an nan kuma Mun bai wa Mūsā Littāfi, yanā cikakke bisa ga wanda ya kyautata (hukuncin Allah) da rarrabēwa, daki-daki, ga kōwane abu, da shiriya da rahama, tsammāninsu⁽¹⁾, sunā yin imāni da haɗuwa da Ubangijinsu.

155. Kuma wannan Littāfi ne, Mun saukar da shi, mai albarka ne, sai ku bi shi kuma ku yi takawa, tsammāninku, anā jin kanku.

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
ذَلِكَ وَصَّيْنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ
بِالْقِسْطِ لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ
اللَّهِ أَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَّيْنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ
ذَٰلِكُمْ وَصَّيْنَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي
أَحْسَنَ وَتَفَصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً
لِّعَلَّهُمْ يُلْقَا رَبَّهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾

وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾

(1) Mabiya Littāfin Mūsā watau Yahūdu, idan sun san cewa Alkur'āni kamar Attaura yake daga Allah aka saukar da shi, kuma Muhammadu Annabin Allah ne kamar Mūsā kuma sū duka suna gaskata jūnā, sai su ji saukin imāni da shi.

156. (Dōmin) kada ku ce: “Abin sani kawai, an saukar da Littāfi a kan kungiya⁽¹⁾ biyu daga gabāninmu, kuma lalle ne mū, mun kasance daga karatunsu, haḳīka, gāfilai.”

157. Kō kuwa ku ce: “Dā dai lalle mū, an saukar da Littāfi a kanmu, haḳīka, dā mun kasance mafiya shiryuwa daga gare su.” To, lalle ne wata hujja bayyananniya, daga Ubangijinku, tā zo muku, da shiriya da rahama. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya karyata game da āyōyin Allah, kuma ya hinjire daga barinsu? Zā Mu sāka wa waɗanda suke hinjirēwa daga barin āyōyinMu da mugunyar azāba, sabōda abin da suka kasance sunā yi na hinjirēwa.

158. Shin, sunā jiran (wani abu), fāce dai malā'iku⁽²⁾ su je musu, kō kuwa Ubangijinka Ya je, kō kuwa sāshen āyōyin Ubangijinka ya je. A rānar da sāshen āyōyin Ubangijinka yake zuwa, īmānin rai wanda bai kasance yā yi īmānin ba a gabāni, kō kuwa ya yi tsiwirwirin wani alhēri, bā ya amfāninsa. Ka ce: “Ku yi jira: Lalle ne mū, māsu jira ne.”

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَى
مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَهُدَى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بَيِّنَاتٍ
أَلَّهُ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ
عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ
آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامِنْتَ
مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْظُرُوا
إِنَّا مُنْظِرُونَ ﴿١٥٨﴾

(1) Ana magana da māsu shirkin Lārabāwa, kungiyōyin biyu kuwa su ne Yahūdu da Nasāra, littāfin shī ne Attaura da Linjila.

(2) Zuwan malā'iku dōmin karɓar rāyukansu, zuwan Allah shine zuwanSa domin hisābin bāyi, zuwan sāshen āyōyin Ubangiji shī ne fitōwar rānā daga yamma da fitar Rākumar Salihu. Waɗannan abūbuwa duka idan sun auku a kan wanda bā shi da īmāni a gabānin aukuwarsu, kuma ya zama yā aikata ayyukan alhēri da shari'a ta umurce shi da yi, to, bā za a karɓi wani īmāninsa ba.

159. Lalle ne wadanda⁽¹⁾ suka rarraba addininsu, kuma suka kasance kungiya-kungiya, kai ba ka zama daga gare su ba, a cikin kōme: abin sani kawai, al'amarinsu zuwa ga Allah yake. Sa'an nan Ya bā su lābari game da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

160. Wanda ya zo da kyakkyāwan aiki guda, to, yanā da gōma dīn misālinsa. Kuma wanda ya zo da mugun aiki gūda, to, bā zā a sāka masa ba fāce da misālinsa. Kuma sū, bā a zāluntar su.

161. Ka ce: "Lalle nī, Ubangi-jina Yā shiryar da ni zuwa ga tafarki madaidaici, addini, kīmantāwa (ga abūbuwa), mai akidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsū shirki ba."

162. Ka ce: "Lalle ne sallāta, da baikonā, da rāyuwāta, da mutuwāta, na Allah ne Ubangijin tālikai.

163. "Bābu abōkin tārayya a gare Shi. Kuma da wancan aka umurce ni, kuma ni ne farkon māsū sallamāwa."

164. Ka ce: "Shin, wanin Allah nake nēma ya zama Ubangiji, alhāli

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعَاعًا لَّسَتْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتُ رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

قُلْ أَغْنِيَ اللَّهُ عَنْيَ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ

(1) Bāyan bayānin wanda bai yi īmāni ba sai bayānin sababin rashin karɓar īmānin ya zo, sai kuma ya ci gaba da bayānin cewa, kō wanda ya yi īmānin idan yā kāra wasu abūbuwa a cikin addini bisa ga abin da Allah Ya saukar, ta haka har mutāne suka zama kungiya kungiya, kamar māsū darikōki na tasawwufi, to, su ma Annabi bā ya tāre da su ga kōme dōmin sun kōma wa hanyar Jahiliyya a lōkacin da wasu suke kāga hukunce-hukunce a kan mutāne, suka zama da yin haka nan abūbūwan bautāwa, kuma māsū bin su suka zama mushirikai. Daga nan har zuwa ga karshen Sūrar duka ta'alīki ne ga dukan abin da Sūrar ta kunsu na Tauhīdin Rubūbiyya da takaitāwa ga bāyanin muhimman mas'alōlin da ta kunsu. Saninata shi ne rūhin addini.

kuwa Shī ne Ubangijin dukan kōme? Kuma wani rai bā ya yin tsirfa fāce dōmin kansa, kuma mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani, sa'an nan kuma kōmawarku zuwa ga Ubangijinku take: sa'an nan Yā bā ku lābāri ga abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūnā?

165. “Kuma Shī ne Wanda Ya sanya ku māsū maye wa jūna ga kasa. Kuma Ya daukaka sāshenku bisa ga sāshe da darajōji: dōmin Ya jarraba ku, a cikin abin da Ya bā ku.” Lalle ne, Ubangijinka Mai gaggawar ukūba ne, kuma lalle ne Shi, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيَّاهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ
ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم
بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ ﴿١٦٤﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ خَلْقَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ
بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوكُمْ
فِي مَآءَاتِكُمْ إِنْ رَبُّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ
لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

SŪRATUL A‘ARĀF

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

Tanā karantar da tsēre a tsakānin gaskiya da karya, tun farko, kuma hālin ba zai gushe ba yanā a kan haka, har Tāshin Sā’a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ĺ. M. Š.

2. Littāfi ne aka saukar zuwa gare ka, kada wani kunci ya kasance a cikin kirjinka daga gare shi, dōmin ka yi gargadi da shi. Kuma tunātarwa ne ga mūminai.

الْمَص ﴿١﴾

كُتِبَ أَنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ
لِتُنذِرَ بِهِ. وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

3. Ku bi abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, kuma kada ku dinga bin wasu maji-binta, baicinSa. Kadan kwarai kuke tunāwa.

4. Kuma da yawa wata alkarya Muka halaka ta, sai azābarMu ta jē mata da dare kō kuwa sunā māsu kailūla.

5. Sa'an nan bābu abin da yake da'awarsu, a lōkacin da azābarMu ta jē musu, fāce suka ce: "Lalle ne mū muka kasance māsu zālunci,"

6. Sa'an nan lalle ne Munā tambayar waɗanda aka aika zuwa gare su, kuma lalle Munā tambayar Manzannin.

7. Sa'an nan, haḳīka, Munā bā su lābāri, da ilmi, kuma ba Mu kasance Māsu fakuwa ba.

8. Kuma awo a rānar nan ne gaskiya. To, wanda sikēlansa suka yi nauyi, to, waɗannan sū ne māsu cin nasara.

9. Kuma wanda sikēlansa suka yi sauki, to, waɗannan ne waɗanda suka yi hasarar rayukansu, sabōda abin da suka kasance, da āyō-yinMu, sunā yi na zālunci.

10. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sarautar da ku, a cikin ƙasa, kuma Mun sanya muku abūbuwan rāyuwa, a cikinta; kadan kwarai kuke gōdēwa.

11. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halittā ku, sa'an nan kuma Mun sūrantā ku, sa'an nan kuma Mun ce wa malā'iku: "Ku yi sujada ga

اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا
مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مِمَّا تَدَّكُرُونَ ﴿٢﴾

وَكَمْ مِنْ قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بِأَسْنَابَيْتًا
أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ﴿٤﴾

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنَابٍ إِلَّا أَنْ قَالُوا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٥﴾

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٦﴾

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ﴿٧﴾

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا
مَعِيشٌ قَلِيلًا مِمَّا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ
اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ

Ādam.” Sai suka yi sujada fāce Iblīs, bai kasance daga māsu yin sujudar ba⁽¹⁾.

12. Ya ce: “Mēne ne ya hana ka, ba ka yi sujada ba, a lōkacin da Na umurce ka?” Ya ce: “Nī ne mafīfīci daga gare shi, Kā halitta ni daga wuta, alhāli kuwa Kā halitta shi daga lāka.”

13. Ya ce: “To, ka sauka daga gare ta: dōmin bā ya kasancēwa a gare ka ga ka yi girman kai a cikin-ta. Sai ka fita. Lalle ne kanā daga māsu kaskanci.”

14. Ya ce: “Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tāyar⁽²⁾ da su.”

15. Ya ce: “Lalle ne, kanā daga wadanda aka yi wa jinkiri.”⁽³⁾

16. Ya ce: “To, inā rantsuwa da halakarwar da Ka yi mini, lalle ne, inā zaune musu tafarkinKa madai-daici.

17. “Sa'an nan kuma, haḳīka, inā je musu daga gaba gare su, kuma daga bāya gare su, kuma daga

لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ

خَلَقَنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ

فِيهَا فَخَرَجَ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾

قَالَ فِيمَا آغَاوَيْتَنِي لِأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

ثُمَّ لَا تَبِيبُهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ

(1) Allah Yā ḳidanya nī'imōmin da Ya yi wa mutāne daga halittarsu da sūrantā su da Ya yi, kuma Ya girmama su da sanyāwar malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādam, sa'an nan kuma Ya nūna musu cēwa Shaidan yā ḳi bin umurninSa ga girmama ubansu Ādam, sabōda haka sū ma su yi tsōron maḳiyin kākansu.

(2) Yā rōḳi kada ya mutu, dōmin a Rānar Rāyarwa bābu sauran wata mutuwa.

(3) Wannan ya nūna cēwa, kōwa ya rōḳi Allah wani abu, to, zai bā shi gwargwadon yadda Yake so, Shi Ubangijin.

jihōhin damansu, da jihōhin ha-gunsu: Kuma bā zā Ka sāmi mafi yawansu māsu gōdiya ba.”

18. Ya ce: “Ka fita daga gare ta kanā abin zargi kōrarre. Lalle ne, wanda ya bī ka daga gare su, hakī-ka, zā Ni cika Jahannama daga gare ku, gabā daya.

19. “Kuma ya Ādam! Ka zauna kai da matarka a Aljanna, sai ku ci daga inda kuka so; kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku ka-sance daga azzālumai.”

20. Sai Shaidan ya sanya musu waswāsi dōmin ya bayyana musu abin da aka rufe daga barinsu, daga al'aurarsu, kuma ya ce: “Ubangi-jinku bai hanā ku daga wannan itāciya ba fāce dōmin kada ku ka-sance malā'iku biyu ko kuwa ku kasance daga madawwama.”

21. Kuma ya yi musu rantsuwa: Lalle ne nī, a gare ku, hakīka, daga māsu nasiha ne.

22. Sai ya saukar da su da rūfi. Sa'an nan, a lōkacin da suka dān-dani itāciyar, al'aurarsu ta bayyana a gare su, kuma suka shiga sunā līkāwar ganye a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ubangijinsu Ya kira su: “Shin, Ban hanā ku ba daga waccan itāciya, kuma Na ce muku, lalle ne Shaidan, a gare ku, makiyi ne bayyananne?”

23. Suka ce: “Yā Ubangijinmu! Mun zālunci kanmu. Kuma idan ba Ka gāfarta mana ba, kuma Ka yi mana rahama, hakīka, munā kasancēwa daga māsu hasāra.”

وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَخْرِجْ مِنْهَا مَذَّةً وَمَا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾

وَيَتَادَمُ أَسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ
شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ
عَنْهُمَا مِنْ سَوْءٍ تَهُمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا
عَنِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا
مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾

فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوْءُ تَهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ
وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ
الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا
لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

24. Ya ce: “Ku sauka, sāshenku zuwa ga sāshe yanā maḳiyi, kuma kunā da matabbata a cikin ƙasa, da ɗan jin dāɗi zuwa ga wani lōkaci.”

25. Ya ce: “A cikinta kuke rāyuwa, kuma a cikinta kuke mutuwa, kuma daga gare ta ake fitar da ku.”

26. Yā ɗiyan Ādam! Lalle ne Mun saukar da wata tufa⁽¹⁾ a kan-ku, tanā rufe muku al'aurarku, kuma da ƙawā. Kuma tufar taƙawa wancan ce maƙi alhēri. Wancan daga āyōyin Allah ne, tsammāninsu sunā tunāwa!

27. Yā ɗiyan Ādam! Kada Shai-ɗan, lalle, ya fitine ku, kamar yadda ya fitar da iyāyenku biyu daga Al-janna, yanā fizege tufarsu daga gare su, dōmin ya nūna musu al'aurarsu. Lalle ne shi, yanā ganin ku, shi da rundunarsa, daga inda bā ku ganin su. Lalle ne Mū, Mun sanya Shai-ɗan majibinci ga waɗanda bā su yin imāni.

28. Kuma idan suka aikata alfāsha⁽²⁾ su ce: “Mun sāmi ubanninmu a kanta;” kuma “Allah ne Ya umurce mu da ita.” Ka ce: “Lalle ne, Allah bā Ya umurni da alfāsha: Shin, kunā faɗar abin da bā ku da saninsa ga Allah?”

29. Ka ce: “Ubangijina Yā yi umurni da ādalci; kuma ku tsayar

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتْعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا
تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾

يَبْنِي ۚ أَدَمَ قَدْ أَنزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُورِي سَوَاءَ بَعْضِكُمْ
وَرِيثًا وَلِبَاسُ الْتَقْوَىٰ ذَلِكَ خَيْرٌ
ذَلِكَ مِنْ ءَايَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

يَبْنِي ۚ أَدَمَ لَا يَفْنِيَنَّكُمْ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ
أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا
سَوَاءَ بَعْضُهُمَا إِنَّمَا جُعِلَ رَسْمٌ لِّذَيْنِ لَهُمَا
لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ
لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا
وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنِّي أَلَا بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ
أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ

(1) Tufar da aka saukar, ita ce addinin Allah. Wanda ya rikā shi da taƙawa, to, ya kyauta ƙawarsa.

(2) Alfāsha ita ce dukan mugun aiki, watau abin da shari'a ba ta zō da shi ba, kō dā an jingina shi ga addini, kamar ɗawāfi uryan (tsirāra) da bauta wa malā'iku da sālihai, da yin kōwace ibāda bā bisa ga yadda Annabi ya kōyar da ita ba.

da fuskōkinku a wurin kōwane masallāci, kuma ku rōkē Shi, kunā māsu tsarkake addini gare Shi. Kamar yadda Ya fāra halittarku kuke kōmāwa.”

30. Wata kungiya (Allah) Yā shiryar, kuma wata kungiya bata tā wajaba a kansu; lalle ne sū, sun riki shaidanu majibinta, baicin Allah, kuma sunā zaton, lalle sū, māsu shiryuwa ne.

31. Yā dīyan Ādam! Ku riki kawarku a wurin kōwane masallāci, kuma ku ci, kuma ku sha: kuma kada ku yi barna. Lalle ne Shī (Allah), bā Ya son māsu barna.

32. Ka ce: “Wāne ne ya haramta kawar Allah, wadda Ya fitar sabōda bāyinSa, da māsu dādi daga abinci?” Ka ce: “Sū, dōmin wadanda suka yi imāni suke a cikin rāyuwar dūniya, suna keɓantattu a Rānar Kiyāma.” Kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutānen da suke sani.

33. Ka ce: “Abin sani kawai, Ubangijina Yā hana abūbuwan al-fāsha: abin da ya bayyana daga gare su da abin da ya bōyu, da zunubi da rarraba jama'a, bā da wani hakki ba, kuma da ku yi shirki da Allah ga abin da bai saukar da wani da'ili ba gare shi, kuma da ku faɗi abin da ba ku sani ba, ga Allah.”

34. Kuma ga kōwace al'umma akwai ajali: sa'an nan idan ajalinsu ya je, bā zā a yi musu jinkiri ba, sa'a guda, kuma bā zā su gabāce shi ba.

كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
كَأَبَدًا كُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ
اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

﴿٣١﴾ يٰٓبَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا
وَشَرِبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ
وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذَٰلِكَ
نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ
وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ
بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا نَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٤﴾

35. Yā dīyan Ādam! Ko dai wasu manzanni, daga cikinku, su jē muku, sunā gaya muku ayōyiNa — to, wanda ya yi takawa, kuma ya gyara aikinsa — to, bābu tsoro a kansu, kuma bā su yin bakin ciki.

36. Kuma wadanda suka karyatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga gare su, wadannan sū ne abōkan wuta, sū, a cikin-ta madawwama ne.

37. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya kirkira karyaga Allah, kō kuwa ya karyata game da āyōyinSa? Wadannan rabonsu daga Littāfi yanā sāmunsu, har a lōkacin da ManzanninMu suka je musu, sunā karbar rāyukansu, su ce: “Inā abin da kuka kasance kunā kira, baicin Allah?” Su ce: “Sun bace daga gare mu,” kuma su yi shaida a kansu cēwa lalle sū, sun kasance kāfirai.

38. Ya ce: “Ku shiga a cikin al’ummai wadanda, haḳīka, sun shige daga gabāninku, daga aljannu da mutāne, a cikin wuta. A kō da yausha wata al’umma ta shiga sai ta la’ani ‘yar’uwarta, har idan suka riski jūna, a cikinta, gabā daya, ta karshensu ta ce wa ta farkonsu: ‘Ya Ubangijinmu! Wadannan ne suka batar da mu, sai Ka kāwo musu azāba ninki daga wuta.’” Ya ce: “Ga kōwane⁽¹⁾ akwai ninki: kuma amma ba ku sani ba.”

يٰٓبَنِي آدَمَ اِمَّا يٰٓتَيْنٰكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ
عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ فَمَنْ اٰتَقٰى وَاصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا اُولٰٓئِكَ
اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٦﴾

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰتِيْهِ
اُولٰٓئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيْبُهُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ حَتّٰى اِذَا جَآءَتْهُمْ
رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوْا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا
عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

قَالَ اَدْخُلُوْا فِيْ اَمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِيْنِ
وَالْاِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَعْنَتْ اٰخِنَهَا
حَتّٰى اِذَا اَدَارَكُوْا فِيْهَا جَمِيْعًا قَالَتْ اٰخِرَتُهُمْ
لَا وِلٰئَهُمْ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ اَضَلُّوْا نَفْسَاتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا
مِّنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلٰكِنْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٨﴾

(1) Shūgabannin bata su ne ke fāra shiga wuta, sa'an nan mabiyansu, su shiga, dōmin shūgabanni sunā da laifi biyu; nāsu, na aikinsu, da kuma sababin da suka yi, na batar da mabiyansu. Kuma an fahimta daga nan cēwa “Inā bin wāne a kan bata, shī ne ya batar da

39. Kuma ta farkonsu ta ce wa ta farkshe: “To, bā ku da wata falala a kanmu, sai ku dandana azāba sabō-da abin da kuka kasance kunā tsirfāwa!”

40. Lalle ne wadanda suka farkyatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga barinsu, bā zā a bubbude musu kōfōfin sama ba, kuma bā su shiga Aljanna sai rakumi ya shiga kafar allūra, kuma kamar wannan ne Muke sāka wa māsu laifi.

41. Sunā da wata shimfida daga Jahannama kuma daga samansu akwai wasu murafai. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa azzā-lumai.

42. Kuma wadanda suka yi imā-ni, kuma suka aikata ayyukan kwa-rai — bā Mu kallafa wa rai fāce iyāwarsa — wadannan ne abōkan Aljanna, sū, a cikinta, madawwama ne.

43. Kuma Muka fitar da abin da yake a cikin kirāzansu, daga kiyayya, kōramu sunā gudāna daga farkashinsu, kuma suka ce: “Gō-diya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya shiryar da mu ga wannan. Kuma ba mu kasance munā iya shiryuwa ba, bā dōmin da Allah Ya shiryar da mu

وَقَالَتْ أُولَئِهِمْ لِأَخْرَجْنَهُمْ فَمَا كَانَتْ لَكُمْ عَلَيْنَا
مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ
لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يُلَاحِظَ الْجَمَلُ
فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي
الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنُدْخِلَنَّهُمْ
الْجَنَّةَ الَّتِي هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا
وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ

ni,” bā ya zama hujja mai hana shiga wuta, dōmin Allah Yā aza wa kōwane bāligi mai hankali da ya yi binciken gaskiya gwargwadon iyāwarsa. Allah ba Ya kāma mutum da abin da ba ya a cikin ikonsa.

ba. Lalle ne, haḳīka, Manzannin Ubangijinmu, sun jē mana da gas-kiya.” Kuma aka kira su, cēwa: “Waccan Aljanna an gādar da ku ita, sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

44. Kuma abōkan Aljanna suka kirāyi abōkan Wuta suka ce: “Lalle ne mun sāmi abin da Ubangijinmu Ya yi mana wa’adi, gaskiya ne. To, shin, kun sāmi abin da Ubangijinku Ya yi muku wa’adi, gaskiya?” Suka ce: “Na’am.” Sai mai sanarwa ya yi yēkuwa, cēwa: “La’anar Allah ta tabbata a kan azzālumai.”

45. “Wadanda suke kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma sū, game da Lāhira, kāfirai ne.”

46. Kuma a tsakāninsu akwai wani shāmaki⁽¹⁾, kuma a kan A’arāf akwai wasu maza sunā sanin kōwa da alāmarsu: Kuma suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: “Aminci ya tabbata a kanku:” Ba su shige ta ba, alhāli kuwa sū, sunā tsammāni.

47. Kuma idan an jūyar da ganansu wajen abōkan Wuta, su ce: “Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu tāre da mutāne azzālumai.”

48. Kuma abōkan A’araf suka kirāyi wasu maza, sunā sanin su da alāmarsu, suka ce: “Tārawar dūkiyarku da abin da kuka kasance

رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ
أُورِثُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا
مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا
قَالُوا نَعَمْ فَأَذْنُ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ
عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ كَفِرُونَ ﴿١٥﴾

وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا
بِسِيمَتِهِمْ وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ
لَمَّا دَخَلُوا هُمْ يَطْمَعُونَ ﴿١٦﴾

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا
لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا لَا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَتِهِمْ
قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ

(1) A tsakanin Aljanna da Wuta akwai bango, anā ce masa A’arāf, inda zā a ajiye mutānen da ayyukansu na kwarai suka yi daidai da miyāgun ayyukansu. Sunā ganin mutānen Aljanna sunā yi musu sallama sunā gurin shigarta, kuma sunā ganin mutānen Wuta; sunā la’anar su, sunā nēman nisanta daga gare ta.

kunā yi na girman kai, bai wadātar ba daga barinku?”

49. “Shin, wadannan ne wadan-da kuka yi rantsuwa, Allah bā zai sāme su da rahama ba? Ku shiga Aljanna, bābu tsōro a kanku, kuma ba ku zama kunā baƙin ciki ba.”

50. Kuma abōkan Wuta suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: “Ku zubo a kanmu daga ruwa kō kuwa daga abin da Allah Ya arzūta ku.” Su ce: “Lalle ne Allah Ya haramtā su a kan kāfirai.

51. “Wadanda suka riki addi-ninsu abin shagala da wāsa, kuma rāyuwar dūniya ta rūde su.” To, a yau Munā mantāwa da su, kamar yadda suka manta da haɗuwa da yininsu wannan, da kuma abin da suka kasance da āyoyinMu sunā musu.

52. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun jē musu da Littāfi, Mun bayyana shi, daki-daki, a kan ilmi, yanā shiriya da rahama ga mutāne waɗanda suke yin īmāni.

53. Shin, sunā jira, fāce fassararsa, a rānar da fassararsa take zuwa, wadanda suka manta da shi daga gabāni, sunā cēwa: “Lalle ne, Manzannin Ubangijinmu sun jē da gaskiya. To, shin, munā da wasu māsū cēto, su yi cēto gare mu, kō kuwa a mayar da mū, har mu aikata wanin wanda muka kasance muna aikatāwa?” Lalle ne sun yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance sunā ƙirƙirawa yā bace musu.

تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾

أَهْتَوَلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ
أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ

تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِضُوا
عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا
إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا
وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنسِفُهُمْ
كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا
بِعَائِنَا يُجَادُونَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ جِئْتَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عَلَيْهِ هُدًى
وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ
الَّذِينَ نَسِوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا
بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ
فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ
وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

54. Lalle ne Ubangijinku Allah ne, wanda Ya halitta sammai da kasa a cikin kwānaki shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'ars-hi, Yanā sanya dare ya rufa yini, yanā nēman sa da gaggawa, kuma rānā da watā da taurāri hōrarru ne da umurninSa. To, Shī ne da halit-tar kuma da umurnin. Albarkar Allah Ubangijin halittu tā bayyana!

55. Ku kirāyi Ubangijinku da kanƙan da kai, da kuma a bōye: lalle ne Shī, bā Yā son māsu wuce iyāka.

56. Kuma kada ku yi barna a cikin kasa a bāyan gyaranta. Kuma ku kirāye Shi sabōda tsōro da tsammāni: lalle ne, rahamar Allah makusanciya ce daga māsu kyau-tatāwa.

57. Kuma Shī ne Wanda Yake aika iskōki, sunā bishāra gaba ga rahamarSa, har idan sun dauki gizāgizai māsu nauyi,⁽¹⁾ sai Mu kōra su ga wani gari matacce, sa'an nan Mu saukar da ruwa gare shi, sa'an nan Mu fitar, game da shi,

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي
الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۚ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ
وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ
مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيْحَ بُشْرًا بِمَا يَدَى
رَحْمَتِهِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَتِ سَحَابًا نَّبَأَ لَأَسْقِنَهُ
لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ

(1) Ya kamanta hadari da ruwa da Alkur'āni da abin da ya kunsu, da sifanta kasa busasshiya da jahilci, da zuciya ʾīmāni da gari mai kyau, da zūciya kāfirci da mugun gari, kuma rāyuwa da ʾīmāni da mutuwa da tāshi. Annabi ya ce, "Misālin abin da Allah Ya aiko ni da shi na ilmi da shiriya kamar ruwa ne mai yawa, ya sāmi wata kasa. To, ta zama daga cikinta akwai mai kyau, ta karɓi ruwa, sa'an nan ta tsirar da ciyāwa da tsātse mai yawa. Kuma ta zama daga gare ta akwai rāfuka, suka riƙe ruwa Allah Ya amfāni mutāne da shi, suka sha, suka shāyar kuma suka yi shūka. Kuma daga cikinta akwai nau'i, faƙanƙani bā ya rikon ruwa, kuma bā ya tsirar da ciyāwa, wannan shi ne misalin wanda ya fahimci addinin Allah, kuma abin da Allah Ya aiko ni da shi, ya amfāne shi, ya sani kuma ya sanar, da wanda bai dauka kai ba gare shi, kuma bai karɓi shiriyar Allah ba wadda aka aiko ni da ita." Kuma anā fahimtar cēwa kullum akwai faɗa mai dōgēwa a tsakāninsu, dōmin sū, kishiyōyin jūna ne.

daga dukkan 'yā'yan itāce. Kamar wancan ne Muke fitar da matattu: tsammāninku, kunā tunāni.

58. Kuma gari mai kyau, tsirinsa yanā fita da iznin Ubangijinsa, kuma wanda ya mūnana (tsirinsa) bā ya fita, fāce da wahala: kamar wannane ne, Muka sarrafa āyōyi dōmin mutāne wadanda suke gōdēwa.

59. Lalle ne, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānēnsa, sai ya ce: “Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah! Bā ku da wani abin bautāwa wan-inSa. Lalle ne nī, inā yi muku tsōron azābar wani Yini mai girma.”

60. Mashawarta⁽¹⁾ daga mutānensa suka ce: “Lalle ne mu, haḳīka, munā ganin ka a cikin bata bayyananniya.”

61. Ya ce: “Yā mutānena! Bābu bata guda gare ni, kuma amma nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

62. “Inā iyar muku da sākonnin Ubangijina: kuma inā yi muku na-sīha, kuma inā sani, daga Allah, abin da ba ku sani ba.

63. “Shin, kunā māmākin cēwa ambato yā zo muku daga Ubangijinku a kan wani namiji, daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadi, kuma dōmin ku yi takawa, kuma tsammāninku anā jin kanku?”

الشَّعَرَتِ كَذَلِكَ مُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي
خَبُثَ لَا يَخْرِجُ إِلَّا أَنْكِدَافًا كَذَلِكَ نَصْرَفُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُّكَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

قَالَ يَتَقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ
مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ
مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Kissar Nūhu da mutānensa tanā nūna yanda annabawa māsu kāwo gaskiya ke yin faɗa da miyāgun mutāne māsu kin gaskiya, sunā kōkarin rufe ta. Haka kuma kissōshin da ke tafe a bāyanta sunā nūna yadda karya ke faɗa da gaskiya, ta hanyōyi dabam-dabam.

64. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka tsirar da shi da wadanda suke tare da shi, a cikin jirgin: kuma Muka nutsar da wadanda suka karyata shi game da ayoyinMu. Lalle ne su, sun kasance wasu mutane dimautattu.

65. Kuma zuwa ga Adawa, dan'uwansu Hudu, ya ce: "Ya mutanena! Ku bautawa Allah! Ba ku da wani abin bautawa, waninSa. Shin fa, ba za ku yi takawa ba?"

66. Mashawarta wadanda suka kafirta daga mutanensa suka ce: "Lalle ne mu, haika, mun ganin ka a cikin wata wauta! Kuma lalle ne mu, haika, mun zaton ka daga makaryata."

67. Ya ce: "Ya mutanena! Babu wata wauta a gare ni, kuma amma ni, Manzo ne daga Ubangijin halittu!"

68. "Ina iyar muku da sakonnin Ubangijina, kuma ni, gare ku, mai nasiha ne amintacce.

69. "Shin, kuma kun yi mamaki cewa ambato daga Ubangijinku ya zo muku a kan wani namiji daga gare ku, domin ya yi muku gargadi? Kuma ku tuna a lokacin da Ya sanya ku masu mayewa daga bayan mutanen Nuhu, kuma Ya kara muku zati a cikin halitta. Saboda haka ku tuna ni'imomin Allah: tsammainku kuna cin nasara."

70. Suka ce: "Shin, ka zo mana ne domin mu bauta wa Allah Shi kadai, kuma mu bar abin da

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَغْرَقْنَا
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾

﴿٦٥﴾ وَإِلَى عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَنْقُومِ رَبُّكَ عَلَى اللَّهِ
مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
إِنَّا لَنَرُّكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ
مِنَ الْكَذِبِينَ ﴿٦٦﴾

قَالَ يَنْقُومِ رَبِّي سَفَاهَةً وَلَكِنِّي رَسُولٌ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

أَتْلِفُكُمْ رَسُولَ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾

أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ
مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ
خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ
بَضْطَةً فَاذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ
تَقْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ

ubanninmu suka kasance sunā bauta wa? To, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

71. Ya ce: “Hakīka azāba da fushi sun auku a kanku daga Ubangijinku! Shin, kunā jāyayya da ni a cikin wasu sunāye waɗanda kū ne kuka yi musu sunāyen, kū da ubanninku, Allah bai saukar da wani dalili ba a gare su? To, ku yi jira. Lalle ne ni, tāre da ku mai jira ne.”

72. To, sai Muka tsīrar da shi, shī da waɗanda suke tāre da shi sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma Muka katse ƙarshen waɗanda suka ƙaryata game da āyōyinMu, kuma ba su kasance mūminai ba.

73. Kuma zuwa ga Samūdāwa ɗan'uwansu, Sālihu, ya ce: “Yā mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa wannin-Sa. Hakīka hujja bayyananniya tā zo muku daga Ubangijinku! Wannan rākumar Allah ce, a gare ku, wata āyā ce. Sai ku bar ta ta ci, a cikin ƙasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta har azāba mai raɗadi ta kāmā ku.

74. “Kuma ku tuna a lōkacin da Ya sanyā ku mamaya daga bāyan Ādāwa, kuma Ya zaunar da ku a cikin ƙasa, kunā rikon manyan giɗaje daga tuddanta, kuma kunā sassakar ɗākuna daga duwātsu; sabōda haka ku tuna ni'imōmin Al-

مَا كَانَ يَعْبُدُ إِلَّا آبَاؤُنَا فَانْشَاءِمَا تَعْبَدُنَا
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧٠﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ
وَغَضَبٌ أَنْتُمْ تَكْفُرُونَ فِي سَمَاءِ
سَمِئْتُمْوهَا أَنْتُمْ وَاَبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ
بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْظُرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنْظِرِينَ ﴿٧١﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا
دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٧٢﴾

وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَاقَوْمِ اعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ
بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ
آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ
وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ إِلِيمُ ﴿٧٣﴾

وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ
وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ
مِنْ سُھُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا
فَاذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ

lah, kuma kada ku yi barna a cikin kasa kuna māsu fasādi.”⁽¹⁾

75. Mashawarta, waɗanda suka yi girman kai daga mutanensa suka ce ga waɗanda aka raunanar,⁽²⁾ ga waɗanda suka yi ĩmāni daga gare su: “Shin, kunā sanin cēwa Sālihu manzo ne daga Ubangijinsa?” Suka ce: “Lalle ne mū, da abin da aka aiko shi, māsu ĩmāni ne.”

76. Waɗanda suka yi girman kai suka ce: “Lalle ne mu, ga abin da kuka yi ĩmāni da shi kāfirai ne.”

77. Sai suka sōke rākumar, kuma suka kangare daga barin umurnin Ubangijinsu, kuma suka ce: “Yā Sālihu! Ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga manzanni!”

78. Sai tsāwa ta kāmā su, sabōda haka suka wāyi gari a cikin gidansu guggurfāne!

79. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne, haḳīka, nā iyar muku da manzancin Ubangijina. Kuma nā yi muku nasiha, kuma amma bā ku son māsu nasiha!”

80. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa: “Shin, kunā jē wa alfāsha, bābu kōwa da ya gabāce ku da ita daga halittu?”

مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِمَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ
أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَلَاحًا مِّنْ رَّبِّهِ
قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي
ءَامَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا لَا يَصْلُحُ أَتَيْنَا بِمَا نَكِيدُ إِنَّ كُنتَ
مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٧﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَمِينَ ﴿٧٨﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمٍ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ
التَّصْحِيحَ ﴿٧٩﴾

وَلَوْ طَآ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْقَحِشَةَ
مَا سَبَقْتُكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

(1) Fasādi kalmar Lārabci ce, ma'anarta barna. Watau an ce musu kada su yi barna cikin barna dōmin haka nan zai sanya barnar ta game kasa duka har bā zā a gane mūninta ba.

(2) Shugabanni suka cē wa mabiyansu māsu rauni, waɗanda suka yi ĩmāni da Manzon Allah Sālihu. Amma ba su yi magana da māsu karfin ĩmāni ba, dōmin sun yanke kauna daga gare su.

81. “Lalle ne ku, haḳīka, kunā jē wa maza da sha'awa, baicin mata: Ā'a, kū mutāne ne maḃarnata.”

82. Kuma bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa, fāce dai suka ce: “Ku fitar da su daga alḳar-yarku: lalle ne sū, wasu mutāne ne, māsu da'awar tsarki!”

83. Sai Muka tsīrar da shi, shī da iyālansa, fāce matarsa, ta kasance daga māsu wanzuwa.

84. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa: sai ka dūba yadda āḳibar māsu laifi ta kasance!

85. Kuma zuwa Madayana da-n'uwansu Shu'aibu, ya ce: “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa, waninSa. Lalle ne, wata hujja bayyananniya daga Ubangijinku tā zō muku! Sai ku cika mūdu da sikeli, kuma kada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin ƙasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai.

86. “Kuma kada ku zauna ga kōwane tafarki kunā ƙyacēwa, kuma kunā kangēwa, daga hanyar Allah, ga wanda ya yi īmāni da Shi, kuma kunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma ku tuna, a lō-kacin da kuka kasance kaḃan, sai Ya yawaita ku, kuma ku dūba yad-da āḳibar māsu fasādi ta kasance.

87. “Kuma idan wata ƙungiya daga gare ku ta kasance ta yi īmāni da abin da aka aiko ni da shi, kuma wata ƙungiya ba ta yi īmāni ba, to,

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ

النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

وَمَا كَانَتْ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا

أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۖ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ

يَبْطِئُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرَأَتَهُ ۖ كَانَتْ

مِنَ الْفَٰرِثِينَ ﴿٨٣﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظَرْ كَيْفَ كَانَتْ

عَٰقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَبْقَوْمُ

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ قَدْ

جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا

الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ

أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ

بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ

إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ

وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنۢ ءَامَنَ بِهِ ۚ

وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَذْكُرُوا

إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ ۖ وَانْظُرُوا

كَيْفَ كَانَتْ عَٰقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

وَإِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ ءَامَنُوا بِالَّذِي

أَرْسَلْتُ بِهِ ۚ وَطَآئِفَةٌ لَّا تُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ

ku yi haƙuri, har Allah Ya yi hukunci a tsakāninmu; kuma Shi ne Mafi alhērin māsu hukunci.”

88. Mashawarta waɗanda suka kangare daga mutānensa, suka ce: “Lalle ne, munā fitar da kai, Yā Shu'aibu, kai da waɗanda suka yi imāni tāre da kai, daga alƙaryarmu; kō kuwa lalle ku kōmo a cikin addininmu.” Ya ce: “Ashe! Kuma kō dā mun kasance māsu kī?”

89. “Lalle ne mun kirkira karya ga Allah idan mun kōma a cikin addininku a bāyan lōkacin da Allah ya tsīrar da mu daga gare shi, kuma bā ya kasancewa a gare mu, mu kōma a cikinsa, fāce idan Allah, Ubangijinmu Ya so. Ubangijinmu Yā yalwaci dukan kōme ga ilmi. Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangijinmu! Ka yi hukunci a tsakāninmu da tsakānin mutānenmu da gas-kiya, kuma Kai ne Mafi alhērin māsu hukunci.”

90. Kuma mashawarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce: “Lalle ne, idan kun bi Shu'aibu, haƙīka kū, a lōkacin nan, māsu hasāra ne.”

91. Sai tsāwa ta kāma su, sabōda haka suka wāyi gari, a cikin gidansu, sunā guggurfāne.

92. Waɗanda suka ƙaryata Shu'aibu kamar ba su zauna ba a cikinta, waɗanda suka ƙaryata Shu'aibu, sun kasance sū ne māsu hasāra!

93. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Yā mutānena! Haƙi-

يَحْكُمُ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

﴿٨٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعَبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أُولَؤُكَ كَذَّابِينَ ﴿٨٩﴾

قَدْ افترينا على الله كذباً إن عُدنا في ملئكم بعد إذ نجّنا الله منها وما يكون لنا أن نعود فيها إلا أن يشاء الله ربنا وسع ربنا كل شيء علماً على الله توكلنا ربنا افتح بيننا وبين قومنا بالحق وأنت خير الفاتحين ﴿٩٠﴾

وقال الملأ الذين كفروا من قومه لئن اتبعتُم شعيباً إنكم إذا لخسرون ﴿٩١﴾

فأخذتهم الرجفة فأصبحوا في دارهم جثمين ﴿٩٢﴾

الذين كذبوا شعيباً كان لم يغنوا فيها الذين كذبوا شعيباً كانوا هم الخسرون ﴿٩٣﴾

فَنُؤِي عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمٍ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ

ka, nā iyar muku da sākonnin Ubangijina, kuma nā yi muku nasīha! To, yāya zan yi baƙin ciki a kan mutāne kāfirai?”

94. Kuma ba Mu aika wani annabi⁽¹⁾ a cikin wata alƙarya ba, fāce Mun kāma mutānenta da azāba da cūta, tsammāninsu sunā yin ƙaskantar da kai.

95. Sa'an nan kuma Muka musanya mai kyau a matsayin mumūna, har su yi yawa, kuma su ce: “Cūta da azāba sun shāfi ubanninmu.” (Sai su kōma wa kāfirci)... Sai Mu kāmā su kwatsam! alhāli kuwa sū, bā su sansancēwa.

96. Kuma dā lalle mutānen alƙaryu sun yi īmāni kuma suka yi taƙawa, dā, haƙiƙa, Mun būde albarkōki a kansu daga sama da ƙasa, kuma amma sun ƙaryata, don haka Muka kāmā su da abin da suka kasance sunā tārāwa.

97. Shin, mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da dare, alhāli kuwa sunā barci?

98. Kō kuwa mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da hantsi, alhāli kuwa sunā wāsa?

99. Shin fa, sun amince wa makarun Allah? To, bābu mai amince wa makarun Allah fāce mutāne māsū hasāra!

رَسَلْتُ رَّبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ ءَامَنَ
عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا
بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿١٤﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا
وَقَالُوا قَدْ مَسَّ ءَابَاءُنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ
فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن
كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٦﴾

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنًا
وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٧﴾

أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَى أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿١٨﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ
إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾

(1) Daga āyā ta 94 zuwa āyā ta 103 duka tālīki ne dōmin farkarwa ga muhimman maganganu waɗanda ƙissoshin Annabawan nan da mutānensu suka ƙunsa, kuma aka ce haka dai sauran annabawa da ba a faɗa ba suka zauna da mutānensu a cikin faɗa a tsakanin gaskiya da ƙarya.

100. Shin, kuma bai shiriyar da wadanda suke gādon kasa ba daga bāyan mutānenta cēwa dā Munā so, dā Mun sāme su da zunubansu, kuma Mu rufe a kan zukātansu, sai su zama bā su ji?

101. Wadancan alkaryu Munā gaya maka daga lābāransu, kuma lalle ne, hakīka manzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu; to, ba su kasance sunā yin imāni da abin da suka karyata daga gabāni ba. Kamar wancan ne Allah Yake rufēwa a kan zukātan kāfirai.

102. Kuma ba Mu sāmi wani alkawari ba ga mafi yawansu, kuma lalle ne, Mun sāmi mafi yawansu, hakīka, fāsikai.

103. Sa'an nan kuma Mun aika Musa,⁽¹⁾ daga bāyansu, da āyō-yinMu zuwa ga Fir'auna da majalisarsa, sai suka yi zālunci game da su. To, dūbi yadda ākibar maḡar-nata take.

104. Kuma Musa ya ce: “Ya Fir'auna! Lalle ne nī, manzo ne daga Ubangijin halittu.

105. “Tabbatacce ne a kan kada in faḡi kōme ga Allah fāce gaskiya. Lalle ne, nā zo muku da hujja bayyananniya daga Ubangijinku: sai ka saki Banī Isrā'ila tāre da ni.”

106. Ya ce: “Idan kā kasance kā zo da wata āyā, to, ka kāwō ta, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾

وَقَالَ مُوسَى يَنْفِرَعُونَ إِيَّيْ رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾

(1) An fitar da kissar Bani Isrā'ila dabam, dōmin tā kunsu abūbuwa māsu yawa na fada a tsakānin karya da gaskiya, ta hanyōyi māsu yawa, a bayyane da bōye a cikin addini.

107. Sai ya jēfa sandarsa, sai gā ta kumurci bayyananne!

108. Kuma ya fize hannunsa, sai ga shi fari ga māsu dūbi!

109. Mashāwarta daga mutānen Fir'auna suka ce: "Lalle ne, wannan, haḱīka, masihirci ne mai ilmi."

110. "Yāna son ya fitar da ku daga ƙasarku: To, mēne ne kuke shāwartāwa?"

111. Suka ce: "Ka jinkirtar da shī, shī da ḁan'uwansa, kuma ka aika da māsu gayyar mutāne a cikin garūruwa —

112. "Su zō maka da duka masihirci, mai ilmi."

113. Kuma masihirta suka jē wa Fir'auna, suka ce: "Lalle ne, shin, munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjaya?"

114. Ya ce: "Na'am, kuma lalle ne kunā a cikin makusanta."

115. Suka ce: "Ya Mūsā! Kō dai ka jēfa, kō kuwa mu kasance, mū ne, māsu jēfāwa?"

116. Ya ce: "Ku jēfa." To, a lōkacin da suka jēfa, suka sihirce idānun mutāne, kuma suka tsōratar da su: kuma suka jē da sihiri mai girma.

117. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa: "Ka jēfa sandarka." Sai gā ta tanā lākumar abin da suke ƙarya da shi!

118. Gaskiya ta auku, kuma abin da suke aikatāwa ya bāci.

فَالْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظَرِ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَاشِعِينَ ﴿١١١﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَمْوَسَّىٰ إِنَّمَا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِنَّمَا أَنْ تَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ الْقَوَّاءُ فَلَمَّا الْقَوَّاءُ سَحَرُوا أَعْيَتَ النَّاسِ وَأَسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

﴿١١٧﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

119. Sai aka rinjāye su a can, kuma suka jūya sunā kaskantattu.

120. Kuma aka jēfar da masi-hirta, sunā māsu sujada.

121. Suka ce: “Mun yi ĩmāni da Ubangijin halittu.

122. “Ubangijin Mūsā da Harūna.”

123. Fir'auna ya ce: “Ashe, kun yi ĩmāni da shi a gabānin in yi izni a gare ku? Lalle ne, wannan, haḳīka, mākirci ne kuka mākirta a cikin birni, dōmin ku fitar da mutānensa daga gare shi: To, da sannu zā ku sani.

124. “Lalle ne, inā karkātse hannāyenku da kafāfunku daga sā-ḡāni, sa'an nan kuma, haḳīka, inā tsīre ku gabā daya.”

125. Suka ce: “Lalle ne mu, zuwa ga Ubangijinmu, māsu jū-yāwa ne.

126. “Kuma bā ka zargin kōme daga gare mu fāce dōmin mun yi ĩmāni da āyōyin Ubangijinmu a lōkacin da suka zō mana! Ya Ubangijinmu! Ka zuba haḳuri a kanmu, kuma Ka cika mana munā Musulmai!⁽¹⁾”

127. Kuma mashawarta daga mutānen Fir'auna suka ce: “Shin,

فَقُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١١٩﴾

وَالْقَى السَّحَرَةُ سَجْدِينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ ءَا مَنتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَكْرَتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

لَأَقْطِعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ
ثُمَّ لَأَصْلِبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا نَنْقِمُ مِنْهَا إِلَّا أَنْتَ ءَا مَنَّا بِثَآئِتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا
رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَنْذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ

(1) Musulmi shi ne wanda ya sallama kansa ga hukunce-hukuncen Allah wadanda wani annabin Allah ya zō da su, a cikin zāmaninsa. Sabōda haka ma'anar Musulmi shi ne mai sallamāwa ga hukuncin Allah, a kōwane zāmani, tun daga Ādamu har zuwa Rānar Kiyāma. Sai dai wannan al'umma ta Muhammadu tā kēbanta da sūnan Musulmi, addinin kuma da sūnan Musulunci.

zā ka bar Mūsā da mutānensa, dōmin su yi ɓarna a cikin ƙasa, kuma ya bar ka, kai da gumākanka?” Ya ce: “Zā mu yayyanka dīyansu maza kuma mu rāya mātansu; kuma lalle ne mū, a bisa gare su, marinjāya ne.”

128. Mūsā ya ce wa mutānensa⁽¹⁾: “Ku nēmi taimako da Allah, kuma ku yi haƙuri: Lalle ne ƙasa ta Allah ce, Yāna gādar da ita ga wanda Yake so daga bāyinSa, kuma ākiba ta māsu takawa ce.”

129. Suka ce: “An cūtar da mu daga gabānin ka zō mana, kuma daga bāyan da kã zō mana.” Ya ce: “Akwai tsammānin Ubangijinku, Ya halaka maƙiyanku, kuma Ya sanya ku, ku maye a cikin ƙasa, sa'an nan Ya dūba yadda kuke aika-tāwa.”

130. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun kāma mutānen Fir'auna da tsananin shēkaru (fari) da nakasa daga 'ya'yan itāce: tsammāninsu sunā tunāwa.

131. Sa'an nan idan wani alhēri ya jē musu, sai su ce: “Wannan nāmu ne,” kuma idan masīfa ta sāme su, sai su yi shu'umci da Mūsā da wanda yake tāre da shi! To, shu'umcinsu a wurin Allah yake, kuma amma mafī yawansu bā su sani!

لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكُوا إِلَهَهُمْ قَالُوا
سَنُقِيلُ أَسْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ
قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا
إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾

قَالُوا أَوِذِنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ
مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ
عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفََكُمْ فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصِ
مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٣٠﴾

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا النَّاهِيَةُ وَإِنْ تُصِبْهُمْ
سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا
طَّيَّرَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Maganar Mūsā ga Banī Isrā'ila tā nūna cēwa sun ga azābar ta yi musu yawa, har sun fāra zargin Mūsā da cēwa ya sabbaba musu tsananin fitinar, da zōwarsa. Shi kuma ya lallāshe su da cēwa, “Kōme ya yi tsanani, to, sauƙinsa ya yi kusa.”

132. Kuma suka ce: “Kō me ka zō mana da shi daga āyā, dōmin ka sihirce mu da ita, to, ba mu zama, sabōda kai, māsū īmāni ba.”

133. Sai Muka aika a kansu da cikōwa, da fāra, da fwarfwarata da kwāḍi da jini: āyōyi abūbuwan rarrabēwa⁽¹⁾: sai suka kangare, kuma suka kasance mutāne māsū laifi.

134. Kuma a lōkacin da masīfa ta auku a kansu, sukan ce: “Yā Mūsā! Ka rōka mana Ubangijinka, sabōda abin da Ya yi alkwari a wurinka, lalle ne idan ka kau da azābar daga barinmu, haḱīka munā īmāni sabōda kai, kuma munā sakin Banī Isrā'ila tāre da kai.”

135. To, a lōkacin da Muka kuranye azāba daga barinsu zuwa ga wani ajali wanda suke māsū iske shi ne, sai gā su sunā warwarēwa!

136. Sai Muka yi azābar rāmuwa, daga gare su, sabōda haka Muka nutsar da su a cikin tēku, dōmin lalle ne sū, sun faryata game da āyōyinMu, kuma sun kasance daga barinsu, gāfilai.

137. Kuma Muka gādar da mutānen, wadanda sun kasance anā raunana su, a gabacin fasa da yammacinta, wadda Muka sanya albarka a cikinta, kuma kalmar Ubangijinka mai kyau ta cika a kan

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِيَنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَّ بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ
وَالضَّفَادِعَ وَالْدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا
وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَمْوَسَىٰ أَدْعُ لَنَا
رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لِيَلِينَ كَشَفَّتْ عَنَّا
الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي
إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ
هُم بَلَغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿١٣٥﴾

فَأَنْقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْثَرْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ
مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَدَرْنَا فِيهَا
وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ

(1) Āyōyin da suka jē musu a cikin lōkatai daban-daban dōmin a ja hankalinsu, kō zā su yi īmāni. Kōwace āyā tanā kwāna bakwai sunā wahala da ita, sa'an nan su rōki Mūsā ya yi addu'a a kuranye ta, sa'an nan a bāyan wani lōkaci sai su kōma wa kāfircinsu, kamar yadda āyōyi māsū biyar wannan suka bayyana.

Banī Isra'ila, sabōda abin da suka yi na haƙuri. Kuma Muka murtsuke abin da Fir'auna da mutānensa, suka kasance sunā sanā'antawa, da abin da suka kasance sunā shim-fidāwa.⁽¹⁾

138. Kuma Muka kētarar da Banī Isrā'ila ga tēku, sai suka jē a kan wasu mutāne waɗanda sunā lizimta da ibāda a kan wasu gumāka, nāsu, suka ce: “Yā Mūsā! Ka sanya mana wani abin bautawa kamar yadda suke da abūbuwan bautāwa.”⁽²⁾ Ya ce: “Lalle ne kū, mutāne ne kunā jahilta.

139. “Lalle newaɗannan, abinda suke a cikinsa halakakke ne, kuma abin da suka kasance sunā aikātawa karya ne.”

140. Ya ce: “Shin, wanin Allah, nike nēma muku ya zama abin bautāwa, alhāli kuwa Shī (Allah) Ya fifita ku a kan halittu?”

141. Kuma a lōkacin da Muka tsīrar da ku daga mutānen Fir'auna, sunā tayā muku mugunyar azāba. ‘Sunā karkashe dīyanku maza, kuma sunā rāyar da matanku.’ Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa daga Ubangijinku,⁽³⁾ Mai girma.

بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ
فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ
يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَمُوسَى
اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ
تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعَةٌ مِمَّنْ بَدَلُوكَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ
فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

(1) Wannan shi ne ƙarshen ƙissar faɗan gaskiya daga wajen Mūsā da karya daga wajen Fir'auna da rundunarsa da dūkiyarsa. Haka dai karya kōme duhunta, to, na banza ne, a ƙarshe zā ta wātse.

(2) Farkon faɗan karya da gaskiya a tsakānin Banī Isrā'ila da Mūsā wajen son kōmawa ga al'ādu da ƙāri a cikin addini ta hanyar biɗi'a.

(3) Lamīrin Musulmi ne waɗanda ake yi wa magana yanzu a harshen Muhammadu, domin su wa'aztu da labārun mutanen farko.

142. Kuma Muka yi wa'adi ga Mūsa da dare talātin,⁽¹⁾ kuma Muka cikā su da gōma, sai mīkatin Ubangijinsa ya cika dare arba'in. Kuma Mūsā ya ce wa ḍan'uwansa, Hārūna: "Ka maye mini a cikin mutānena, kuma ka gyāra, kuma kada ka bi hanyar māsu fasādi."

143. Kuma a lōkacin da Mūsa ya jē ga mīkatinMu, kuma Ubangi-jinsa Ya yi masa magana, shi Mūsā ya ce: "Yā Ubangijina! Ka nūna mini in yi dūbi zuwa gare Ka!" Ya ce: "Bā zā ka gan Ni ba, kuma amma ka dūba zuwa ga dūtse, to, idan ya tabbata a wurinsa, to, zā ka gan Ni." Sa'an nan a lōkacin da Ubangijinsa, Ya kuranye zuwa ga dūtsen, Ya sanyā shi nikafke. Kuma Mūsā ya fāḍi sōmamme. To, a lōkacin da ya farka, ya ce: "Tsar-kinKa yā tabbata! Nā tūba zuwa gare Ka, kuma ni ne farkon mūmi-nai."

144. Ya ce: "Ya Mūsā! Lalle ne Nī, Nā zāḅe ka bisa ga mutāne da manzanciNa, kuma da maganāTa. Sabōda haka ka riki abin da Nā bā ka, kuma ka kasance daga māsu gōdiya."

﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا
بِعَشْرِ فَنَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ
مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ أَخْلِفْنِي فِي قَوْمِي
وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ﴾ (١٤٢)

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ
أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِيَّ وَلَكِنْ أَنْظُرْ
إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرِنِي
فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ
مُوسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَنَكَ
بُتُّ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (١٤٣)

قَالَ يَمُوسَى إِنِّي أَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي
وَيَكَلِّمُنِي فَخُذْ مَاءً اتَّيْتُكَ
وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ (١٤٤)

(1) Kissōshin da ke tafe daga nan, suna nūna hani ga a kāra wani abu a cikin umarnin Allah. Kōwane irin kārī shi ne ake cēwa bidi'a, kuma kō dā an yi shi ne da nufin kwarai. Bidi'a tanā kāwo fitina ga māsu ita.

145. Kuma Muka rubūta masa a cikin alluna daga kōwane abu, wa'azi da rarrabēwa ga dukan kōwane abu: "Sai ka riƙe su da ƙarfi, kuma ka umurci mutānenka, su yi riƙo ga abin da yake mafi kyaun-su⁽¹⁾: Zā Ni nūna muku gidan fāsikai."

146. Zā Ni karkatar da waɗanda suke yin girman kai a cikin ƙasa, bā da wani haƙƙi ba, daga āyōyiNa. Kuma idan sun ga dukan āyā, bā zā su yi īmāni da ita ba, kuma idan sun ga hanyar shiriya, bā zā su riƙe ta hanya ba, kuma idan sun ga hanyar ɓata, sai su riƙe ta hanya. Wancan ne, dōmin lalle ne su, sun ƙaryata da āyōyinMu, kuma sun kasance, daga barinsu, gāfilai.

147. Kuma waɗanda suka ƙaryata game da āyōyinMu da gamuwa da Lāhira, ayyukansu sun ɓaci. Shin, ana saka musu, fāce da abin da suka kasance suna aikatāwa?

148. Kuma mutānen Mūsā suka riƙi maraƙi⁽²⁾, jikin mutāne, yanā rūri, daga bāyan tafiyarsa, daga kāyan ƙawarsu. Shin, ba su ganī ba, cēwa lalle ne shi, bā ya yi musu magana, kuma bā ya shirya da su ga hanya? Sun riƙa shi, kuma sun kasance māsū zālunci.

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ
وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكَ
دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا
بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا
وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغِي يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلَيقِهِمْ عِجْلًا
جَسَدًا لَّهُ خُورٌ الَّذِينَ يَرَوْنَ أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ
وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ
وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾

(1) Mafi kyau daga Taurata shi ne wanda yake bayyananne; watau kada a yi aiki da abin da yake bai bayyana ba, sai da abin da ya bayyana, bayan an yarda cēwa dukansu daga Allah suke.

(2) Rifon maraƙi shi ne bauta masa. Shī maraƙin an yī shi ne da mundāyen ƙawarsu, yanā da jiki irin na mutāne, kuma yanā rūri kamar na shānu. Bā shi yin magana. Sun bauta masa a bāyan tafiyar Mūsā, a cikin kwana gōma na ƙārin Mīkātīn.

149. Kuma a lōkacin da suka yi nadāma, kuma suka ga cēwa lalle ne sū, haḳīka, sun ɓace, suka ce: “Ha-ḳīka, idan UbangijinMu bai yi mana rahama ba, kuma Ya gāfarta mana, lalle ne munā kasancēwa daga māsu hasāra.”

150. Kuma a lōkacin da Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa, yanā mai fushi, mai baƙin ciki, ya ce: “Tir da abin da kuka yi mini wa-kilci, a bāyana! Shin, kun nēmi gaggawar umurnin Ubangijinku ne?” Kuma ya jefar da Allunan, kuma ya yi riƙo ga kan ɗan’uwansa yana jan sa zuwa gare shi. Ya ce: “Yā ɗan’uwata! Lalle ne mutānen, sun ɗauke ni mai rauni, kuma sun yi kusa su kashe ni, sabōda haka kada ka dārantar da maƙiya game da ni, kuma kada ka sanya ni tāre da mutāne azzālumai.”

151. Ya ce: “Yā Ubangijina! Ka gāfarta mini, nī da ɗan’uwana, kuma Ka shigar da mu a cikin rahamarKa, alhāli kuwa Kai ne Mafi rahamar māsu rahama!”

152. Lalle ne waɗanda suka riki maraƙin, wani fushi daga Ubangi-jinsu da wani walākanci a cikin rāyuwar dūniya, zā su sāme su: Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu ƙirƙira ƙarya.

153. Kuma waɗanda suka aikata miyāgun ayyuka, sa’an nan suka tūba daga bāyansu kuma suka yi īmāni, lalle ne Ubangijinka daga bāyansu, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا
قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا
لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا
خَلَقْتُنِي مِنْ بَعْدِي أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَالْقَى
الْأَلْوَابَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ
إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّوْنِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي
فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا
فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ
مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا
وَأَمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

154. Kuma a lōkacin da fushin ya kwanta daga barin Mūsā, sai ya riki Allunan, kuma a cikin kwa-fensu akwai shiriya da rahama ga waɗanda suke sū, ga Ubangijinsu, māsū jin tsōro ne.

155. Kuma Mūsā ya zābi mutā-nensa, namiji saba'in, dōmin mikā-tinMu. To, a lōkacin da tsāwa ta kāma su, ya ce: "Yā Ubangijina! Dā Kā so, dā Kā halakar da su daga gabāni, sū da ni. Shin, zā Ka halaka mu, sabōda abin da wāwāyen daga gare mu suka aikata? Ba ta zama ba fāce fitinarKa, Kanā batarwa, da ita, wanda Kake so, kuma Kanā shiryarwa, da ita, wanda Kake so; Kai ne Majibincinmu. Sai Ka gāfar-ta mana; kuma Ka yi mana raha-ma, alhāli kuwa Kai ne Mafi alhērin māsū gāfara.

156. "Kuma Ka rubūta mana alhēri a cikin wannan dūniya, kuma a cikin Lāhira. Lalle ne mū, mun tūba zuwa gare Ka." Ya ce: "Azā-baTa Inā sāmu, da ita, wanda Nike so, kuma rahamaTa, ta yalwaci dukan kōme. Sa'an nan zā Ni rubū-ta ta ga waɗanda suke yin takawa, kuma sunā bāyar da zakka, da wa-ɗanda suke, game da āyōyinMu mūminai ne;

157. "Waɗanda suke sunā bin Manzo⁽¹⁾, Annabi, Ummyyi wan-da suke sāmūn sa rubūce a wu-rinsu, a cikin Attaura da Linjila;

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ
وَفِي نُسخِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ
لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

وَأَخْبَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا فَلَمَّا
أَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمُ
مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَتْلُو كِتَابَكَ فاعْلَمْ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِن هِيَ
إِلَّا فِتْنَتُنَا تُفِضُ لَهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ
أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

وَأَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي
الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ
مَن أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ
فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ

(1) Bayānin bisharar Attaura da Linjila game da Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Kuma bishārar da Allah ya gaya wa Annabi Mūsā a wurin Mikatinsa tāre da mutāne saba'in, dōmin maganar dīnke take.

yanā umurnin su da alhēri, kuma yana hana su daga barin abin da bā a so; kuma yana halatta musu abū-buwa māsū dadī, kuma yana haramtarwar mūnana a kansu. Kuma yanā kāyar da nauyinsu daga barinsu, da kufummai wadannan da suka kasance a kansu. To, wadanda suka yi īmāni da shi kuma suka karfafa shi, kuma suka tai-make shi, kuma suka bi haske wanda aka saukar tāre da shi, wadannan ne māsū cin nasara.”

158. Ka ce: “Yā kū mutāne!”⁽¹⁾ Lalle ne nī manzon Allah ne zuwa gare ku, gabā daya. (Allah) Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da kasa: Bābu wani abin bautawa fāce Shi, Yanā rāyarwa, kuma Yanā matarwa, sai ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, Annabi, Ummiyyi, wanda yake yin īmāni da Allah da kalmominSa: ku bī shi, tsammāninku, kunā shiryuwa.”

159. Kuma daga mutānen⁽²⁾ Mūsā akwai al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

160. Kuma Muka yayyanka su sibdī gōma shā biyu, al'ummai. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā a lōkacin da mutānensa suka nēme shi, ga shāyarwa, cēwa: “Ka

وَالْإِنجِيلَ بِأَمْرِهِمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحْدِلُ لَهُمُ الطَّبِيبَ وَيُحَرِّمُ
عَلَيْهِمُ الْخَبِيثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ
وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ
وَعَزَّزُوا وَنَصَرُوا وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ
مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

قُلْ يَتَّيِبُهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا
إِلَى مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ آبَ الْغَمْرِ أَنْضِرْ
بَعْضَكَ الْغَمْرَ فَأَنْبَجَسَتْ مِنْهُ

(1) Mutāne a nan, anā nufin Yahūdu da wasunsu. Anā kiran su zuwa ga abin da Attaura ta yi musu bishāra da zuwansa, a cikin sifōfin da ta sifantā shi da su.

(2) Anā nūna cēwa duka yadda mutāne suka bāci, bā zā a rasa na kirki a cikinsu ba.

dōki dūtsen⁽¹⁾ da sandarka.” Sai marmaro gōma shā biyu suka buɓ-buga daga gare shi: Lalle ne kōwaɗanne mutāne sun san mashāyarsu. Kuma Muka saukar da darɓa da tantabarun a kansu. “Ku ci daga māsū dāɗin abin da Muka arzūta ku.” Kuma ba su zāluncē Mu ba; kuma amma rāyukansu suke zālunta.

161. Kuma a lōkacin da aka ce masu: “Ku zauna ga wannan alkārya⁽²⁾, kuma ku ci daga gare ta, inda kuka so, kuma ku ce: ‘Saryarwa,’ kuma ku shiga kōfa kuna māsū sujada: Mu gāfarta muku laifuffukanku, kuma zā Mu kāra wa māsū kyautatāwa.”

162. Sai waɗanda suka yi zālunci daga gare su, suka musanya magana⁽³⁾ watar wadda aka ce musu, sai Muka aika azāba a kansu, daga sama, sabōda abin da suka kasance sunā yi na zālunci.

163. Kuma ka tambaye su daga alkārya wadda ta kasance kusa ga tēku, a lōkacin da suke kētare haddi a cikin Asabar, a lōkacin da kifāyensu, suke je musu a rānar

اٰثِنَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ
مَّشْرِبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَاَنْزَلْنَا
عَلَيْهِمُ الْمَنَ وَالسَّلَوى كُلُوْا مِنْ طَيِّبَاتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ
كَانُوْا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٠﴾

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اَسْكُنُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوْا
مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوْا حِطَّةٌ وَاَدْخُلُوْا
الْبَابَ سَجْدًا تَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيْئَتَكُمْ
سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٦١﴾

فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي
قِيلَ لَهُمْ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنْ
السَّمَاءِ بِمَا كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٢﴾

وَسَّأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً
الْبَحْرِ اِذْ يَعْذُرُوْنَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَأْتِيهِمْ
جِثَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَعًا وَيَوْمَ

(1) Watau dūtsen da ya gudu da tufafinsa ne a lōkacin da yake yin wanka dōmin a nūnā wa Banī Isrā'ila, waɗanda suka sōke shi da gwaiwa, cēwa lāfiya lau yake. Kuma aka umurce shi da ɗaukar dūtsen, kuma yanzu aka umurce shi da ya dōke shi dōmin ruwa ya fito sabōda shansu.

(2) Alkāryar ita ce Baitil Maḥdis, bisa shugabancin Yūsha'u. 'Saryarwa' watau a saryar mana da zunubinmu, yā Allah! 'Shiga kōfa da sujada', watau da tawāli'u.

(3) Suka musanya hidɗa da hinda: watau alkama. (Aya ta 161) Sai aka saukar da azāba a kansu, sabōda haka wannan yā nūna cēwa Allah ba ya son a musanya addininSa da kōme, sai dai mutum ya yi shi kamar yadda ya zo masa. Musanyawar umarnin, yāki ne a tsakānin gaskiya da kārya. Ma'anar hidɗa ita ce kāyar da zunubi.

Asabar⁽¹⁾ dīnsu jēre. Kuma a rānar da ba su yi Asabar ba, bā su zuwa gare su: Kamar wancan ne Muke jarraba su da abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.

164. Kuma a lōkacin da wata al'umma daga gare su ta ce: “Don me kuke yin wa'azi ga mutāne wa-ɗanda Allah Yake Mai halaka su, kō kuwa Mai yi musu azāba, azāba mai tsanani?” Suka ce: “Dōmin nēman hanzari zuwa ga Ubangi-jinku, kuma tsammāninsu, sunā yin takawa.”

165. To, a lōkacin da suka manta da abin da aka tunātar da su da shi, Mun tsīrar da waɗanda suke hani daga cūta, kuma Muka kāma wa-ɗanda suka yi zālunci, da azāba mai tsanani dōmin abin da suka kasance sunā yi, na fasikanci.

166. Sa'an nan a lōkacin da suka yi girman kai daga barin abin da aka hana su daga gare shi, Muka ce musu: “Ku kasance birai kasanta-ttu.”

167. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinku Ya sanar, lalle ne, zā Ya aika a kansu (Yahūdu), zuwa Rānar Kiyāma, wanda zai dandana musu

لَا يَسْتَبِشُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعْطُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ
أَوْ مَعَذِّرُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعَذَرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ
وَلَعَلَّهُمْ يَنْفَقُونَ ﴿١٦٤﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ
عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَّيْسٍ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً
خَاسِيَةً ﴿١٦٦﴾

وَإِذْ تَأَذَّتْ رِبُّكَ لِبَعْثِنَ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ
الْقِيَامَةِ مَن يَسُوءُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ

(1) Wata alkarya anā ce da ita Ailata a bākin gābar Bahr Al Kulzum a zāmanin Dāwūda, Allah ya umurce su a kan harshen Dāwūda su riki Jumma'a rānar īdi, su yanke aiki a ciki, dōmin ibāda, sai suka fi Jumma'a suka zābi Asabar, ma'anarsa yankēwa. To, sai Allah ya tsananta musu, Ya hana su farautar kifi a rānar Asabar, Ya halatta musu shi, a sauran kwānukan māko. Sai a rānar Asabar, su sāmi kifi wani kan wani, amma sauran kwanuka bā su sāmunsu haka. Sai Iblis ya sanar da su ga su aikata matarar ruwa a gefen tēkun, a rānar Asabar, su būde kifi ya shiga su rufe, har rānar Lahadi su kāma. Sai garin ya kasu uku: kashi ɗaya suka yi farauta, wasu suka hana, sū kuma suka yi gāru a tsakāninsu da māsu yi, na uku ba su yi farautar ba kuma ba su hana ba. A bāyan 'yan kwānaki sai aka mayar da māsu farautar birai, sa'an nan suka mutu.

mummunar azāba, lalle ne Ubangi-jinka, haḳīka, Mai gaggawar ukūba ne, kuma Shi, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

168. Kuma Muka yayyanka su, a cikin ƙasa, al'ummōmi, daga gare su akwai sālihai, kuma daga gare su akwai wanda bā haka ba. Muka jarrabe su da abūbuwan alhēri da na musīfa: tsammāninsu, sunā kōmōwa.

169. Sai wasu 'yan bāya suka maye daga bāyansu, sun gaji Littāfin, sunā karɓar sifar⁽¹⁾ wannan ƙasƙantacciya, sunā cēwa: “Zā a gāfarta mana.” Idan kuma wata sifa irinta ta zo, za su karɓe ta. Shin, ba a karɓi alkawarin Littāfi ba a kansu cēwa kada su faɗa ga Allah, fāce gaskiya, alhāli kuwa sun karanta abin da yake a cikinsa, kuma Gidan Lāhira ne mafi alhēri ga wanda ya yi taƙawa? Shin, bā zā ku hankalta ba?

170. Kuma waɗanda suke rikēwa da Littāfi, kuma suka tsayar da salla, lalle ne Mū, bā Mu tōzarta lādar māsu gyārāwa.

171. Kuma a lōkacin da muka ɗaukaka dūtse⁽²⁾ sama da su, ka-

لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٧﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِّنْهُمْ
الضَّالِّحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ
بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ
عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ
عَرَضٌ مِّثْلَهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ
أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ
وَالَّذِينَ الْأَخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
يَنْقُتُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ

(1) Sifar ƙasƙantacciya ita ce kāyan dūniya na haram, kamar rashawa. An kira ta sifa dōmin bā aba ce mai tsayuwa da kanta ba, kuma bā sifar abin kirki ba, sai dai abin da yake halaka ne nan da nan. Tāke gaskiya faɗa ne da addini, watau yaƙi a tsakānin gaskiya da ƙarya.

(2) A lōkacin da Mūsā ya karanta wa Banī Isrā'ila Attaura da hukunce-hukuncen da suke a cikinta, māsu wuya gare su, sai suka ƙi yarda da ita. Allah ya yanka dūtse daidai da garinsu, Ya ɗaukaka shi a kansu, ko su yi aiki da ita kō ya faɗa a kansu. Daga nan idan suna salla, sai su yi sujada da rabin gōshi a kan tsāgin hagu, sunā kallon dūtse. Kuma yin sujada a haka ya zama sumarsu har yanzu. Watau bā a iya tsare gaskiya daga yākin ƙarya sai an yi amfāni da wani ƙarfi.

mar dai shi girgije ne, kuma suka haƙƙaƙe, lalle ne shi, mai fāduwa ne a gare su, (aka ce): “Ku karbi abin da Muka kāwo muku da ƙarfi, kuma ku tuna abin da yake a cikin-sa, tsammāninku kunā yin taƙawa.”

172. Kuma a lōkacin da Uban-gijinka Ya karbi (alkawari) daga dīyan Ādam, daga bāyayyakinsu, a zuriyarsu, kuma Ya shaidar da su a kan rāyukansu, (Ya ce): “Shin, bā Nī ne Ubangijinku ba?” Suka ce: “Na’am! Mun yi shaida!” (Ya ce): “Kada ku ce a Rānar Kiyāma: Lalle ne mū, daga wannan, gafa-lallu ne.”⁽¹⁾

173. Kō kuwa ku ce: “Abin sani kawai, ubanninmu suka yi shirki daga farko, kuma mū, mun kasance zūriya daga bāyansu. Shin fa, Kanā halaka mu, sabōda abin da māsu bātāwa suka aikata?”

174. Kuma kamar haka Muke rarrabe āyōyi, daki-daki; tsammā-ninsu, sunā kōmōwa.

175. Ka karanta a kansu lābārin wanda Muka kāwo masa⁽²⁾ āyō-yinMu, sai ya sābule daga gare su, sai Shaidan ya bi shi, sai ya kasance a cikin halakakku.

وَأَقْعُبْهُمْ خُذُوا مَاءَ آتَيْنَكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ
وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا
بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا
عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً
مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبِطِلُونَ ﴿١٧٣﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ
مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ
مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾

(1) Watau kada ku ce ba ku san wannan alkawari ba.

(2) Asalin ƙissar anā cēwa daga Bil’amu ɗan Bā’ura ne; Allah ya bā shi ilmi, sai ya bar ilmin. Yanā daga cikin mālaman Banī isrā’ila, yā kasance wanda ake karɓar addu’arsa, sunā gabatar da shi a cikin tsanance-tsanance, sai Mūsā ya aike shi zuwa ga Sarkin Madyana ya kirāye shi zuwa ga Allah. Sai Sarkin ya yanka masa ƙasa, ya bā shi, sai ya bi addinin Sarkin, ya bar addinin Mūsā. Ya zama misāli ga duk mālamin da bai yi aiki da ilminsa ba. Idan mālami ya halaka, to, yā fi Shaidan sharri dōmin haka Shaidan yake binsa wajen taimakon ƙarya a kan gaskiya.

176. Kuma dā Mun so, da Mun daukakā shi da su, kuma amma shī, ya nēmi dawwama a cikin kasa, kuma ya bi son zūciyarsa. To, misā-linsa kamar misālin kare ne, idan ka yi dauki a kansa ya yi lallage, kō kuwa ka bar shi sai ya yi lallage, wannan ne misālin mutāne wadan-da suka karyata game da āyō-yinMu: Ka jēranta karātun lābā-run; tsammāninsu sunā tunāni.

177. Tir da zama misāli, mutānen da suka karyata game da āyō-yinMu, kuma kansu suka kasance sunā zālunta.

178. Wanda⁽¹⁾ Allah Ya shiryar, to, shī ne Mai shiryuwa, kuma wanda Ya batar, to, wadannan sū ne māsū hasāra.

179. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta, sabōda Jahannama, māsū yawa daga aljannu da mutāne, sunā da zukāta, ba su fahimta da su, kuma sunā da idānu, bā su gani da su, kuma sunā da kunnuwa, ba su ji da su: wadancan kamar bisāshe suke. Ā'a, sū ne mafi ḡacēwa: Wadancan sū ne gafalallu.

180. Kuma Allah Yanā da sū-nāye māsū kyau⁽²⁾: sai ku rōke Shi

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ
إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَشَبَّهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثَ
أَوْ تَتْرُكَهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ
لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَأَنفُسِهِمْ كَانُوا بِظُلْمٍ ﴿١٧٧﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنسِ
لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا
وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ
أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ

(1) An sifanta Musulmi da abin da aka sifanta Yahūdu da shi cēwa a cikinsu akwai na kirki, kuma akwai miyāgu, dōmin yāki a tsakānin gaskiya da karyā ya dōge.

(2) Wadanda suke rōkon Allah bā da sūnāyenSa māsū kyau ba, sū ne aka sifanta da dabbobi, har dabbobi sun fi su, dōmin dabba tanā gudun abin da yake cūtar ta, amma sū ba su san abin da yake cūtar su ba, balle su guje shi. Kuma anā fahimtar cēwa bā a rōkon Allah da wani sūna Nāsa, idan bai kasance a cikin sunayenSa māsū kyau ba, sai fa idan ya zama a dunkule ne, kamar a ce, “Ya Allah inā rōkon Ka da sūnāyenKa wadanda na sani da wadanda ban sani ba,” dōmin Hadīsi ya nūna a yi haka. Kiran Allah bā da sūnāyenSa māsū kyau ba yana cikin yāki a tsakānin karyā da gaskiya.

da su, kama ku bar waɗanda suke yin ilhādi a cikin sūnāyenSa: Zā a sāka musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

181. Kuma daga waɗanda Muka halitta akwai wata al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

182. Kuma waɗanda suka kar-yata game da āyōyinMu, zā Mu yi musu istidrāji daga inda ba su sani ba.

183. Kuma Inā yi musu jinkiri, lalle ne kaidiNa, mai karfi ne.

184. Shin, ba su yi tunāni ba, cēwa bābu wata hauka ga ma'abu-cinsu?⁽¹⁾ Shi bai zama ba fāce mai gargadi mai bayyanāwa.

185. Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da kasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, haḳīka, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin imāni?

186. Wanda Allah Ya batar, to, bābu mai shiryarwa a gare shi: kuma Yanā barin su, a cikin batarsu sunā dimuwa.

187. Sunā tambayar ka⁽²⁾ daga Sa'a, a yausha tabbatarta take? Ka

يَلْحَدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلاَ هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

يَسْتُلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا

(1) Watau, Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, bā ya da hauka sai hankali, sabōda haka māsu yin addini da hauka, kamar māsu da'awar tasawwufi, karya suke yi, sunā fada ne da gaskiya. Kuma sūkar mai wa'azi da sūnāye fada da gaskiya ne.

(2) Tambayar abin da Allah bai bayyana shi ba, kamar Rānar Tāshin Kiyāma, yāki ne a tsakānin karya da gaskiya. Cēwa wani mutum yā san gaibi ko yanā iya kāwo alhēri kō ya tunkude wani sharri, karya ne, kuma fadā da gaskiya ne.

ce: “Abin sani kawai, saninta a wurin Ubangijina yake. Bābu mai bayyana ta ga lōkacinta fāce Shī. Tā yi nauyi a cikin sammai da kasa. Bā zā ta zo muku ba fāce kwatsam.” Sunā tambayar ka, kamar kai masani ne gare ta. Ka ce: “Abin sani kawai, saninta a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawan mutāne bā su sani.”

188. Ka ce: “Bā ni mallaka wa raina wani amfāni, kuma haka ban tunkude wata cūta, fāce abin da Allah Ya so. Kuma dā na kasance inā sanin gaibi, dā lalle ne, nā yawaita daga alhēri kuma cūta bā zā ta shāfe ni ba, nī ban zama ba fāce mai gargadī, kuma mai bāyar da bishāra ga mutāne wadanda suke yin īmāni.”

189. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya sanya, daga gare ta, ma'auranta, dōmin ya natsu zuwa gare⁽¹⁾ ta. Sa'an nan a lōkacin da ya rufe ta, ta yi ciki, ciki sassauka, sai ta shūde da shi. Sa'an nan a lōkacin da ya yi nauyi, sai suka rōki Allah, Ubangijinsu: “Lalle ne idan Ka bā mu abin kwarai, hakīka, zā mu kasance daga māsu gōdiya.”

عِنْدَ رَبِّي لَا يَجْلِبُهَا لُوقُهَا إِلَّا لَهُ تَقَلَّتْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً يَسْتَلُونَكُمْ كَأَنَّكَ خَفِيٌّ
عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عَلَّمَهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ
وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سَتَكُنْتُ
مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ
وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ
مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا
حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ
دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكَوِّنَنَّ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾

(1) Asalin halitta, rai guda ce, watau Ādam, Allah ya fitar da Hauwa'u daga Ādamu, ya mayar da ita mātarsa, daga gare su zūriya ta yaɗu, kuma ya zama sunnar rai, namijin ya natsu zuwa ga macen. Kuma daga nan zama ya ci gaba har idan mace ta yi ciki, bā ta damuwa da shi sai yā yi nauyi, ita da miji su dinga addu'a, sunā rōkon Allah. A bāyan bukātarsu tā biya sai su manta da Allah, su dōra jingina abūbuwa zuwa ga sabubbansu, su bar tunānin Mai sabbabawa. Daga nan abu ya yi zurfi har ya kasance shirki; bauta wa wani tāre da Allah, yāki ne a tsakānin gaskiya da karyar.

190. To, a lõkacin da Ya bã su abin kwarai, suka sanya Masa abõkan tarayya a cikin abin da Ya ba su. To, Allah Yā tsarkaka daga abin da suke yi na shirki.

191. Shin, sunā shirki da abin da bã ya halittar kōme, kuma sū ne ake halittāwa?

192. Kuma bã su iya bãyar da taimako gare su, kuma kansu ma, bã su iya taimaka!

193. Kuma idan kun kirāye su zuwa ga shiriya, bã zā su bī ku ba, daidai ne a gare ku, shin, kun kirāye su, kō kuwa kū māsū kawaici ne!

194. Lalle ne waɗannan da kuke kira, baicin Allah, bāyī ne misālanku: to, ku kirāye su, sa'an nan su karɓa muku, idan kun kasance māsū gaskiya!

195. Shin, sunā da kafāfu da suke yin tafiya da su? Kō sunā da hannāye da suke damka da su? Kō sunā da idānu da suke gani da su? Ko sunā da kunnuwa da suke saurāre da su? Ka ce: “Ku kirāwo abūbuwan⁽¹⁾ shirkinku sa'an nan kuma ku yi mini kaidi, sa'an nan kada ku saurāra mini.

196. “Lalle ne, majibincīna Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi, kuma Shī ne Yake jībintar sālilai.

197. “Kuma waɗanda kuke kira, baicinSa, bã su iya taimakōn ku, kuma kansu ma, bã su iya taimaka.”

فَلَمَّا آتَوْهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا
آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

أَيُّ شَرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩١﴾

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ
يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ
أَدْعَوْتُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ
أَمْثَلُكُمْ فَأَدْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا
لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ
بِهَا أَمْ لَهُمْ آعِينٌ يَنْصُرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ
يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا
فَلَا تُنْظَرُونَ ﴿١٩٥﴾

إِنَّ وَلِيََّ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابُ وَهُوَ تَوَلَّى
الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾

(1) Bāyar da tsoro da wani abin bautāwa ko jingina wata bukāta a gare shi, duka yāki ne a tsakānin gaskiya da karyā.

198. Kuma idan ka kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su ji ba, kuma kanā ganin su, sunā dūbi zuwa gare ka, alhāli kuwa sū, bā su gani.

199. Ka riki abin da ya saukafa; kuma ka yi umurni da alhēri, kuma ka kau da kai daga jāhilai.⁽¹⁾

200. Kuma imma wata fizga daga Shaidan ta fizge ka, sai ka nēmi tsari ga Allah. Lalle ne Shi, Mai jī ne, Masani.

201. Lalle ne wadanda suka yi takawa idan wani tāshin hankali daga Shaidan ya shāfe su, sai su tuna (Allah) sai gā su, sun zama masu basīra.

202. Kuma 'yan'uwansu (shaidanu) sunā taimakon su a cikin bata, sa'an nan kuma bā su takai-tāwa.

203. Kuma idan ba ka je musu da wata āyā ba, su ce: "Don me ba ka kāga ta ba?" Ka ce: "Abin sani kawai, inā biyar abin da aka yō wahayi zuwa gare ni ne, daga Uban-gijina. Wannan abūbuwan kula ne daga Ubangijinku, da shiriya da rahama ga mutāne wadanda suke yin imāni."

204. Kuma idan an karanta⁽²⁾ Alkur'āni sai ku saurara gare shi, kuma ku yi shiru: tsammāninku, anā yi muku rahama.

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يُنْظَرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَآئِرُ مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(1) Bayānin sifōfin mai wa'azi, watau mataimakin gaskiya a kan karya.

(2) Bāyān an sifanta Alkur'āni da cēwa abin kula ne ga māsū imāni, sai kuma ya yi umurni da saurāre, a lōkacin da ake karatunsa. Sauraren yana wajabta a cikin salla, idan līman ya bayyana karātu kuma da a cikin hudubar Jumma'a. Yanā zama mustahabbi ga sauran lōkatai. Kur'āni shi ne abin da ake wa'azi da shi kuma shi ne āyā da kansa. Hana saurārensa yāki ne da gaskiya.

205. Kuma ka ambaci⁽¹⁾ Ubangijinka, a cikin ranka da kanƙan da kai, da tsōro, kuma kōmabāyan bayyanawa na magana, da sāfe da marece, kuma kada ka kasance daga gafalallu.

206. Lalle ne, waɗanda ke wurin Ubangijinka bā su yin girman kai ga bauta Masa, kuma sunā tsarkake Shi da tasbihi, kuma a gare Shi suke yin sujada.

وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
وَيَسْجُدُونَ لَهُ، يُسْجِدُونَ ﴿٢٠٦﴾

SŪRATUL ANFĀL

سُورَةُ الْأَنْفَالِ

Tanā karantar da cēwa taimakon Allah, shī ne nasara ga māsu taƙawa, bā ƙarfinsu ba, da kuma shiryarwa ga dōkōkin yāƙi da abin da ya rātayu da yāƙi dōmin ɗaukaka kalmar Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Suna tambayar ka⁽²⁾ ga ganīma. Ka ce: “Ganīma ta Allah da ManzonSa ce. Sai ku bi Allah da taƙawa, kuma ku gyāra abin da

يَسْتَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا

(1) Sa'an nan kuma ya yi umurni da ambaton Allah da addu'a a farko da ƙarshen rāna kamar yadda ya yi umurni da yin salla a waɗannan lōkatai, watau wannan shi ne makamin gaskiya a kan ƙarya.

(2) Yā fāra Sūrar da tambayar Sahabbai ga Annabi cēwa wāne ne ya fi cancanta da dūkiyar ganīmar da aka sāmu a yāƙin Badar Babba, samāri mayāka kō tsōfaffi māsu bāyar da shāwara da ra'ayōyinsu, māsu kyau. Sa'an nan Ya yi jawābi da cēwa: “Ka ce ganimar ta Allah ce da ManzonSa”, sabōda dalilan da suke tafe ga āyōyin da suke biye. Ana nufi wanke sōja daga jāyayya a kan dūkiya. Allah Ya fi sani.

yake a tsakāninku, kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance mūminai."

2. Abin sani kawai, mūminai sū ne waɗanda suke idan an ambaci, Allah, zukātansu su firgita, kuma idan an karanta āyōyinSa a kansu, su kārā musu wani īmāni, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara;

3. Waɗanda suke tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzūtā su sunā ciyarwa.⁽¹⁾

4. Waɗannan sū ne mūminai da gaskiya. Sunā da darajōji a wurin Ubangijinsu, da wata gāfara da arziki na karimci.

5. Kamar yadda Ubangijinka Ya fitar da kai daga gidanka da gaskiya, alhāli kuwa lalle wani ɓangare na mūminai, haḳīka, sunā kyāma.

6. Sunā jāyayya da kai a cikin (sha'anin) gaskiya a bāyan tā bayyana, kamar dai lalle anā kōra su zuwa ga mutuwa ne alhāli kuwa sunā kallo.

7. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Allah Yake yi muku alkawari da ɗayan kungiya biyu, cēwa lalle ita tāku ce:

اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِن بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ﴿٥﴾

يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا بَيَّنَّ كَانُوا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ

(1) Watau sunā yin ibāda ta jiki da ta dūkiya, wājiba da nāfila.

(2) Asalin fitar Musulmi zuwa Badar shi ne Annabi ya ji lābārin Abu Sufyāna yā fito daga Makka da āyari zuwa Shām, watau "Syria", sai ya fita dōmin a kāma shi, suka sāmi Abu Sufyāna yā shige da dūkiya, sabōda haka Annabi daga Badar ya kōma Madīna. Wannan fita, anā kiran ta Badar Karama. Da Abu Sufyāna ya sāmi lābāri, sai ya aika wa Kuraishāwa, dōmin su fito, su tsare dūkiyarsu daga Musulmi. Annabi, da ya ji lābārin kōmōwar Abu Sufyāna, sai ya fita tāre da jama'arsa, wanda ya ji yana son fita, kuma yanā da abin hawa. Abu Sufyāna tāre da āyari sū ne wajen da bābu kaya. Yaḳin Kuraishawa shi ne wajen da yake da kaya. Musulmi a tsakiya. Abu Sufyāna ya saki hanya ya tsīra. Ya nēmi Kuraishāwa da su kōma, Abu Jahal ya ce sai Allah Yā yi hukunci a tsakāninsu da Muhammadu wanda ya kātse zumuntā, ya bar addinin iyāye.

kuma kunā gūrin cēwa lalle kungiya wadda bā ta da k̄aya ta kasance gare ku, kuma Allah Yanā nufin Ya tabbatar da gaskiya da kalmō-minSa, kuma Ya kātse k̄arshen k̄āfirai;

8. Dōmin Ya tabbatar da gas-kiya, kuma Ya bāta k̄arya, kuma kō dā māsū laifi sun k̄i.

9. A lōkacin da kuke nēman Ubangijinku taimako, sai Ya karba muku cēwa: “Lalle ne Nī, Mai taimakon ku ne da dubu daga malā'iku, jēre.”

10. Kuma Allah bai sanya shi ba fāce dōmin bishāra, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi, kuma taimakon, bai zama ba fāce daga wurin Allah: Lalle ne Allah Mabu-wāyi ne, Mai hikima.

11. A lōkacin da (Allah) Yake rufe ku da gyangyadi, dōmin aminci daga gare Shi, kuma Yanā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, a kanku, dōmin Ya tsarkake ku da shi, kuma Ya tafiya da k̄azantar Shaidan daga barinku, kuma dōmin Ya dau-re a kan zukātanku, kuma Ya tabbatar da k̄afāfu da shi.

12. A lōkacin da Ubangijinka Yake yin wahayi zuwa ga malā'iku cēwa: “Lalle ne Mu, Munā tāre da ku, sai ku tabbatar da waɗanda suka yi īmāni: zā Ni jēfa tsōro a

لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَقِّقَ الْحَقَّ بِكَلِمَتِهِ
وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾

لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلِتُزْكَرَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي
مُمِدُّكُمْ بِالْفِ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ
وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

إِذْ يُغَشِّيكُمُ الْغُصَا أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ
مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ
رِجْسَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ
وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا
الَّذِينَ آمَنُوا سَأُلْقِيَ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا

(1) A lōkacin zāfi ne na bazara, kuma aka faralta azumi, sai Allah Ya saukar da ruwa daidai da sansanin Musulmi, suka shā, suka yi wanka sa'an nan kuma aka daddale musu rairayi dōmin saukin tafiya.

cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sai ku yi dūka bisa ga wuyōyi kuma ku yi dūka daga gare su ga dukan yatsu⁽¹⁾.

13. Wancan ne, dōmin lalle ne sū, sunā sāba wa Allah da Manzon-Sa. Kuma wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

14. Wancan ne: “Ku ɗan-dane shi, kuma lalle ne akwai azā-bar wuta ga kāfirai”.

15. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta ga yāki, to, kada ku jūya musu bāyayyakinku.

16. Kuma duka wanda⁽²⁾ ya jūya musu bāyansa a yinin nan, fāce wanda ya karkata dōmin kōɗayya, kō kuwa wanda ya jē dōmin haɗu-wa da wata kungiya, to, lalle ne ya kōma da fushi daga Allah, kuma matattararsa Jahannama, kuma tir da makōma ita!

17. To, bā kū ne kuka kashe su ba; kuma amma Allah ne Ya kashe su: kuma ba ka yi jīfa ba a lōkacin da ka yi jīfa; kuma amma Allah ne Ya yi jīfar⁽³⁾: Kuma dōmin Ya jar-

الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ
كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَايَ كُفٍّ لَّهِ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٤﴾

ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْاَدْبَارَ ﴿١٦﴾

وَمَنْ يُؤْلِمْهُمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرُهُ إِلَّا مَتَحَرِّفًا لِّقِنَالٍ
أَوْ مَتَحِيزًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ
مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٧﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ
إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ
وَلِيَسْبِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنًا

(1) Sa'an nan kuma Annabi da umurnin Allah ya dēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa a jihar kāfirai. Bābu wanda ya rage a cikinsu, fāce tsakuwar nan tā shiga a cikin idānunsa.

(2) Gudu a wurin yākin Jihādi shī ne mafi girman haram duka, matuƙar kāfirai ba su fi ninki biyu na adadin Musulmi ba, kamar yadda zai zo. Wanda ya yi gudu a wurin jihādi kamar yā nēmi kāfirci ya rinjāyi Musulunci ne.

(3) Kisan da aka yi musu, Allah ne Ya kashe su, haka Annabi ya dēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa wa kāfirai, tsakuwar ta shiga cikin idānun kōwane ɗaya daga cikinsu. To, wannan jīfar daga Allah take. Sabōda haka duk ganīmar dai ta Allah ce da ManzonSa, sai yadda Ya so, zā a raba ta.

raba Musulmi da jarabawa mai kyau daga gare Shi. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

18. Wancan ne, kuma lalle ne, Allah Mai raunana kaidin kāfirai ne.

19. Idan kun yi alfānun cin nasa-ra, to, lalle nasarar tā je muku, kuma idan kun hanu, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun kōma zā Mu kōma, kuma jama'ar-ku bā zā ta wadātar muku da kōme ba, kō dā tā yi yawa. Kuma lalle ne cēwa Allah Yanā tāre da mūminai!

20. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku jūya daga barinSa, alhāli kunā ji.

21. Kuma kada ku kasance kamar wadanda suka ce: "Mun ji," alhāli kuwa sū, bā su ji.

22. Lalle ne, mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne kurāme, bēbāye, wadanda bā su yin hankali.

23. Dā Allah Yā san wani alhēri a cikinsu, dā Yā jiyar da su, kuma kō dā Yā jiyar da su, haḳīka, dā sun jūya, alhāli sū, sunā māsū hinjirēwa.

24. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku karba wa Allah, kuma ku karba wa Manzo, idan Ya kirāye ku zuwa ga abin da Yake rāyar da ku: Kuma ku sani cēwa Allah Yanā shāmakacēwa a tsakānin mutum da zūciyarsa, kuma lalle ne Shi, a zuwa gare Shi ake tāra ku.

25. Kuma ku ji tsōron fitina wadda bā ta sāmūn wadanda suka

إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

إِنْ تَسْتَفِيحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ
وَإِنْ تَنْهَوْا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ
وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِتْنَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ
وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَا تَوَلَّوْا عُنْفَهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

﴿٢٢﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ
لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَٰهٌ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٥﴾

وَأَنْتُمْ قَوَائِمَةٌ لَا تُصِيبُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ

yi zālunci daga gare ku kēbe, kuma ku sani, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

26. Ku tuna a lōkacin da kuke kadan, waɗanda ake raunanarwa a cikin ƙasa, kunā tsōron mutāne su cafe ku, sai Ya tattara ku (a wurin natsuwa, Madīna), kuma Ya ƙar-fafā ku da taimakonSa, kuma Ya arzūtā ku daga abūbuwa māsu dādī: tsammāninku, kunā gōdēwa.

27. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Kada ku yaudari Allah da Man-zonSa, kuma ku yaudari amā-nōninku, alhāli kuwa kunā sane.

28. Kuma ku sani cēwa abin sani kawai, dūkiyōyinku da 'yā'yanku, wata fitina ce, kuma lalle ne Allah, a wurinSa, akwai ijāra mai girma.

29. Ya kū waɗanda suka yi īmā-ni! Idan kun bi Allah da taƙawa, zai sanya muku mararraba (da tsōro) kuma Ya kankare ƙananan zunub-anku daga barinku. Kuma Ya gā-farta muku. Kuma Allah ne Ma'abūcin falala mai girma.

30. Kuma a lōkacin da wa-danda⁽¹⁾ suka kāfirta suke yin mākirci game da kai, dōmin su tabbatar da kai, kō kuwa su kashe ka, ko kuwa su fitar da kai, sunā

خَاصَّةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَخَطِفَكُمْ النَّاسُ فَأَتَوْنَكُمْ وَيَأْتِدْكُمْ بِضُرٍّ مِمَّا رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ

(1) Kuraishāwa suka tāru sunā shāwarar yadda zā su yi da Muhammadu: kō su ɗaure shi a cikin gida, kō su kashe shi, kō su kōre shi. Ra'ayinsu ya tsaya ga su kashe shi da zābaɓɓun mutāne daga kōwace ƙabila yadda danginsa, Banī Hāshim, bā su iya faɗa da dukkan Lārabāwa, har su kōma ga diyya. A rānar da suka shirya kashe shi, Allah Ya umurce shi da hijira zuwa Madīna. A lōkacin da ya fita daga gidansa ya iske su tsaitsaye, sunā barci, ya zuba turbāya a kunnuwansu, sa'an nan ya shige suka tafi tāre da Abubakar, suka sauka a cikin kōgon dūtsen Thaur. Bāyan kwanaki uku, suka fita zuwa Madīna.

mākirci kuma Allah Yanā mayar musa da mākirci, kuma Allah ne Mafificin māsu mākirci.

31. Kuma idan aka karanta, āyōyinMu a kansu, sukan ce: “Lalle ne mun ji, dā muna so, haḳīka, da mun faḍi irin wannan: wannan bai zama ba fāce tātsuniyōyin mutānen farko.”

32. A lōkacin da suka ce: “Yā Allah! Idan wannan ya kasance shi ne gaskiya daga wurinKa, sai Ka yi ruwan duwātsu, a kanmu, daga sama, ko kuwa Ka zo mana da wata azāba, mai raḍaḍi.”

33. Kuma Allah bai kasance Yanā yi musu azāba ba alhāli kuwa kai kanā cikinsu,⁽¹⁾ kuma Allah bai kasance Mai yi musu azāba ba alhāli kuwa sunā yin istigfāri.

34. Kuma mēne ne a gare su da Allah ba zai yi musu azāba ba, alhāli kuwa sū, sunā kangēwa daga Masallaci Mai alfarma, kuma ba su kasance majibintanSa ba? Bābu majibintanSa fāce māsu takawa. Kuma mafi yawansu ba su sani ba.

35. Kuma sallarsu a wurin Dākin ba ta kasance ba fāce shēwa da yāyā; sai ku dandani azāba sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirci.

36. Lalle ne waɗanda suka kāfirta, sunā ciyar da dūkiyōyinsu,

وَاللَّهُ خَيْرٌ الْمَكِرِينَ ﴿٢٥﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا
لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَٰذَا إِنَّا
إِلَّا أَصْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ هَٰذَا هُوَ الْحَقُّ
مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ
أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٧﴾

وَمَا كَانَتْ لِلَّهِ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ
وَمَا كَانَتْ لِلَّهِ مُعَذِّبُهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٢٨﴾

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ
عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ
إِنْ أَوْلِيَآؤُهُ إِلَّا الْمُنَافِقُونَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً
وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ
تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا

(1) Rāyuwar Annabi a cikin mutāne aminci ne daga azāba, haka kuma yin istigfari aminci ne. Wanda ke son waɗāta da aminci daga Allah, sai ya lazimci istigfāri da bin sunnar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

dōmin su kange daga hanyar Allah; to, zā su ciyar da ita, sa'an nan kuma ta kasance nadāma a kansu, sa'an nan kuma a rinjāye su. Kuma waɗanda suka kāfirta zuwa ga Jahannama ake tāra su;

37. Dōmin Allah Ya rarrabe mumuna daga mai kyau, kuma Ya sanya mummunan, sāshensa a kan sāshe, sa'an nan Ya shirga shi gabā daya, sa'an nan Ya sanyā shi a cikin Jahannama. Waɗannan sū ne māsū hasāra.

38. Ka ce wa waɗanda suka kāfirta idan sun hanu, zā a gāfarta musu abin da ya riga ya shige, kuma idan sun kōma, to, hanyar kāfiran farko, haḳīka, tā shūde.

39. Kuma ku yāke su har wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini dukansa ya kasance na Allah. To, idan sun hanu, to, lalle ne, Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

40. Kuma idan sun jūya, to, ku sani cēwa lalle Allah ne Majibincinku: Mādalla da Majibinci, kuma mādalla da Mai taimako, Shi.

41. Kuma ku sani, abin da kuka sāmi⁽¹⁾ ganīma daga wani abu, to, lalle ne Allah Yanā da humusinsa kuma da Manzo, da kuma māsū zumunta da marāyu da miskīnai da

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُفْقَرُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ
حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ
يُخْسَرُونَ ﴿٣٧﴾

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ
بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ
فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٨﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ
مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنتُ
الْأُولَٰئِكَ ﴿٣٩﴾

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنَّ انْتِهَآءَ آيَاتِ اللَّهِ
بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾

وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَانَكُمْ نِعَمَ الْمَوْلَىٰ
وَنِعَمَ النَّصِيرِ ﴿٤١﴾

﴿٤٢﴾ وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ
وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَأَبْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا

(1) Daga farkon Sūrar har zuwa a nan, anā bayānin cēwa ganimar Badar bā ta kōwa ba ce fāce Allah da ManzonSa; to, a nan yanā bayānin yadda za a raba dūkiyar, kuma wannan rabon, ya zama sunna ga dukkan dūkiyar ganīma da Musulmi suka sāmu da yāki kō hari.

ɗan hanya, idan kun kasance kun yi ĩmāni da Allah da abin da Muka saukar a kan BāwanMu a Rānar Rarrabēwa, a Rānar da jama'a biyu suka haɗu, kuma Allah ne, a kan kōwane abu, Mai ĩkon yi.

42. A lōkacin da kuke a gāba ta kusa sū kuma sunā a gāba ta nēsa, kuma āyarin yana a wuri mafi gangarāwa daga gare ku, kuma dā kun yi wa jūna wa'adi, dā kun sāba ga wa'adin; kuma amma dōmin Allah Ya hukunta abin da yake ya kasance abin aikatāwa. Dōmin wanda yake halaka ya halaka daga shaida, kuma mai rāyuwa ya rāyu daga shaida, kuma lalle Allah ne, haḳīka, Mai ji, Masani.

43. A lōkacin da Allah Yake nūna maka sū sunā kaɗan, a cikin barcinka, kuma dā Ya nūna maka su sunā da yawa, lalle ne dā kun ji tsōro, kuma lalle ne dā kun yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma amma Allah Yā tsare ku: Lalle Shī ne Masani ga abin da yake a cikin kirāza.

44. Kuma a lōkacin da Yake nūna muku su, a lōkacin da kuka haɗu, a cikin idanunku sunā kaɗan, kuma Ya karantar da ku a cikin idanunsu, dōmin Allah Ya hukunta wani al'amari wanda ya kasance abin aikatāwa: kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'umurra.

45. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Idan kun haɗu da wata ƙungiyar yāḳi, to, ku tabbata, kuma ku am-

عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ النِّقَى الْجَمْعَانِ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوِّ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوِّ الْقُصْوَى
وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ
لَا خَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ وَلَكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ
أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ
عَنْ بَيْنَتِهِ وَيُحْيِي مَنْ حَيَّ عَنْ بَيْنَتِهِ وَإِنَّ اللَّهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَايِكَ قَلِيلًا
وَلَوْ أَرَادْتَ كَثِيرًا لَفِشَلْتُمْ وَلَتَنْزَعْتُمْ
فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾

وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَقُّتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا
وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا
كَانَ مَفْعُولًا وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤٤﴾

يَتَابِعُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا

baci⁽¹⁾ Allah da yawa, tsammā-ninku kunā cin nasara.

46. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku yi jāyayya har ku raunana kuma iskarku ta tafi, kuma ku yi hakuri. Lalle ne Allah Yanā tāre da māsū hakuri.

47. Kada ku kasance kamar wadanda suka fita daga gidā-jensu⁽²⁾, sunā māsū alfahari da yin riya ga mutāne, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah: Kuma Allah ne ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa.

48. Kuma a lōkacin da Shaidan⁽³⁾ ya kawāce musu ayyukansu, kuma ya ce: "Bābu marinjayi a gare ku a yau daga mutāne, kuma nī maƙwabci ne gare ku." To, a lōkacin da kungiya biyu suka haɗu, ya kōma a kan digādigansa, kuma ya ce: "Lalle ne nī, barrantacce ne daga gare ku! Nī inā ganin abin da bā ku gani; nī inā tsōron Allah: Kuma Allah Mai tsananin ukūba ne."

49. A lōkacin da munāfukai da wadanda suke akwai cuta a cikin

وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَتَزَوَّجُوا فَفَاشًا

وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَأَصِيرُوا إِنَّا اللَّهُ

مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿٤٦﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا

وَرِشَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾

وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ

لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ

لَكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتْهُ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ

وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ

إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾

إِذْ يَكْفُلُ الْمُنَافِقُونَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ

(1) Ambaton Allah bayyane yā fi kyau a wurin yāki da wurin harama da hajji kō umra, kuma da lōkacin da ake fita zuwa ga masallacin idi. Wurin da bā wadannan wurāre uku ba, ambaton Allah, ya zama asirce yā fi kyau.

(2) Kada Musulmi su fita zuwa yāki da nūna alfahari da kide-kide da giya da mātā da maganganun alfāsha, kamar yadda Kuraishāwa suka fita zuwa Badar; ku fita da tawālu'i da zikirin Allah.

(3) Shaidan ya fita zuwa ga Kuraishāwa a cikin sūrar Surākatu bn Mālik, ya ce musu yanā tāre da su, kuma shi ne maƙwabcinsu; watau danginsa, Kan'anawa, bā zā su taḃā su ba da yāki, a lōkacin da suke yāki da Muhammadu. Bāyan haka da ya tafi Badar ya ga malā'iku, shi ne ya kōma bāya, yanā cēwa wai shi yanā tsōron Allah; watau yanā yi wa Kuraishāwa izgili; sū ne bā su tsōron Allah.

zukaṭansu, suke cēwa: “Addinin waɗannan yā rūde su”. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, lalle ne Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

50. Kuma dā kā gani, a lōkacin da malā'iku suke karɓar rāyukan waɗanda suka kāfirta, sunā dukar fuskōkinsu da duwāwunsu, kuma suna cēwa: “Ku dandani azābar Gōbara —

51. “Wancan sabōda abin da hannāyenku suka gabatar ne: Kuma lalle ne, Allah bai zama Mai zālunci ba ga bāyinSa.

52. “Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke gabāninsu, sun kāfirta da āyōyin Allah, sai Allah Ya kāma su da zunubansu: Lalle Allah ne Mai karfi, Mai tsananin ukūba.

53. “Wancan ne, dōmin lalle ne, Allah bai kasance Mai canza wata ni'ima wadda ya ni'imtar da ita a kan wasu mutāne ba fāce sun sāke abin da yake ga rāyukansu, kuma dōmin lalle Allah ne Mai jī, Masani.”

54. Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke a gabāninsu, sun karyata game da āyōyin Ubangijinsu, sai Muka halaka su, sabōda zunubansu, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna: Kuma dukansu sun kasance ne māsū zālunci.

55. Lalle mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne waɗanda suka kāfirta, sa'an nan bā zā su yi īmāni ba.

مَرَضُ غَرَهُؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ
يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ
وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتِ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾

كَذَّابٍ ءَالِ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا
بِعَاثَةِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ
قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكْ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ
حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

كَذَّابٍ ءَالِ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ
وَإِغْرَقْنَاهُمْ ءَالِ فِرْعَوْنَ ۖ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

56. Waɗanda ka yi kullin alka-wari da su, daga gare su, sa'an nan kuma sunā warwarewar alkawarinsu a kōwane lōkaci, kuma sū, bā su yin taƙawa.

57. To, in dai ka kāma su a cikin yāki, sai ka kōre⁽¹⁾ waɗanda suke a bāyansu, game da su, tsammāninsu, zā su dinga tunāwa.

58. Kuma in ka ji tsōron wata yaudara daga wasu mutāne, to, ka jēfar da alkawarin, zuwa gare su, a kan daidaita: lalle ne Allah, bā Ya son mayaudara.

59. Kuma waɗanda suka kāfirta kada su yi zaton sun tsēre: lalle ne sū, bā zā su gāgara ba.

60. Kuma ku yi tattali, dōminsu, abin da kuka sāmi īkon yi na wani ƙarfi⁽²⁾, kuma da ajiye dawaki, kunā tsoratarwa, game da shi, ga maƙiyin Allah kuma maƙiyinku da wasu, baicin su, ba ku san su ba, Allah ne Yake sanin su, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu a cikin hanyar Allah, zā a cika muku sakamakonsa, kuma kū ba a zāluntar ku.

61. Kuma idan sun karkata zuwa ga zaman lāfiya, to, ka karkata zuwa gare shi, kuma ka dōgara ga Allah: lalle ne Shī, Mai ji ne, Masani.

62. Kuma idan sun yi nufin su yaudare ka, to, lalle ma'ishinka

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ
فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَمَّا تَثَقَفَتْهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِدَ بِهِنَّ مَنِ خَلَفَهُمْ
لَعَلَّهُمْ بَزَّ كُرُوتٌ ﴿٥٧﴾

وَأَمَّا تَخَافُكَ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةٌ فَأَنْذِرْ لَهُمُ
عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ﴿٥٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِِنَّهُمْ
لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ
وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ
وَعَدُوَّكُمْ وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا نَعْلَمُونَهُمْ
اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ

(1) Wātau a kashe waɗanda aka kāma dōmin saura su gani su ji tsōro.

(2) Tattali daga wani ƙarfi, ya haɗa dukkan abin da zai yiwu a yi yākin abōkin gāba da shi. A yanzu daga bindiga da abin da yake sama da ita, shi ne zā a yi tattali.

Allah ne, Shī ne Wanda Ya karfafa ka da taimakonSa, kuma da mūminai.

63. Kuma Ya sanya sōyayya a tsakānin zukātansu. Dā kā ciyar da abin da yake cikin kasa, gabā daya, dā ba ka sanya sōyayya a tsakānin zukātansu ba, kuma amma Allah Yā sanya sōyayya a tsakāninsu. Lalle Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

64. Ya kai Annabi! Ma'ishinka Allah ne, kai da wanda ya biye maka daga mūminai.

65. Ya kai Annabi! Ka kwadai-tar da mūminai a kan yāki. Idan mutum ashirin māsu hakuri sun kasance daga gare ku, zā su rinjāyi mētan, kuma idan dari suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu daga wadanda suka kāfirta, dōmin sū, mutāne ne, bā su fahimta.

66. A yanzu Allah Yā sauƙaƙe daga gare ku, kuma Yā sani cēwa lalle ne akwai māsu rauni a cikinku. To, idan mutum dari, māsu hakuri, suka kasance daga gare ku, za su rinjāyi mētan, kuma idan dubu suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu biyu, da iznin Allah. Kuma Allah Yana tāre da māsu hakuri.

67. Bā ya kasancewa⁽¹⁾ ga wani annabi, kāmammu su kasance a

هُوَ الَّذِي آتَاكَ نَصْرَهُ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

وَأَلْفَ بَيْتٍ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا مَا أَلْفَتَ بَيْتَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ
اللَّهَ أَلْفَ بَيْنِهِمْ إِنَّهُ غَزِيرٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ
إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ
وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا
مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا أَيُّهَا الْقَوْمُ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا
فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ
وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ
وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٦﴾

مَا كَانَتْ لِنَبِيِّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أُسْرَىٰ حَتَّىٰ يَشِخَّرَ

(1) Bayan da Musulmi suka ci nasara a Badar, suka kama Kuraishāwa a cikinsu har da Abbas baffan Annabi. Sai Annabi ya shāwarci sahabbansa ga abin da zā su yi da kāmammu. Abubakar ya ce wa Annabi, “Mutānenka ne, ka sake su.” Sa'an nan ya nēmi Umar shāwara, ya ce masa “Ka kashe su.” Sai ya karbi fansa daga gare su. Bāyan haka Alkur'āni ya sauka da karfafa ra'ayin Umar na a kashe su, ya fi. Amma tun da an riga an zartar da fansar, shī ke nan.

gare shi sai (bāyan) yā zubar da jinainai a cikin ƙasa. Kunā nufin sifar dūniya kuma Allah Yanā nufin Lāhira. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

68. Bā dōmin wani Littāfi daga Allah ba, wanda ya gabāta⁽¹⁾, dā azāba mai girma daga Allah tā shāfe ku a cikin abin da kuka kāma.

69. Sabōda haka, ku ci daga abin da kuka sāmu ganīma, yanā halal mai kyau. Kuma ku bi Allah da takawa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.

70. Ya kai Annabi! Ka ce wa wanda yake a cikin hannāyenku daga kāmammu: “Idan Allah Ya san akwai wani alhēri a cikin zukā-tanku, zai kawo muku mafi alhēri daga abin da aka karba daga gare ku, kuma Ya yi muku gāfara: Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.”

71. Kuma idan sun yi nufin yaudararka, to, haƙiƙa, sun yaudari Allah daga gabāni sai Ya bāyar da dāmā daga gare su: kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

72. Lalle ne wadanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu, a cikin hanyar Allah, da wadanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako. Wadancan, sāshensu waliyyai ne ga sāshe. Kuma wadanda suka yi īmāni

فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ
الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَى
إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّا
أَخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا إِخْيَانَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ
فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوُوا وَنَصَرُوا
أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا
وَلَمْ يَهَاجِرُوا مَا لَكُم مِّنْ وَلِيَّتِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ

(1) Abin da ya gabāta na Littāfi shi ne, amma Allah ne Masanin haƙiƙa, abin da yake a cikin Sūrar Āl Imrāna, āyā ta 159, inda aka bai wa Annabi umurnin ya yi shāwara da sahabbansa ga abin da ya shāfi yāƙi, sa'an nan kuma ya dōgara ga Allah wajen zartar da abin da ya zābā daga shāwarar da suka bā shi.

kuma ba su yi hijira⁽¹⁾ ba, bã ku da wani abu daga waliccinsu, sai sun yi hijira. Kuma idan suka nême ku taimako a cikin addini, to, taimako yâ wajaba a kanku, fâce a kan mutâne waɗanda a tsakāninku da tsakāninsu akwai wani alkwari. Kuma Allah ne, ga abin da kuke aikatāwa, Mai gani.

73. Kuma waɗanda suka kāfirta, sāshensu ne waliyyan sāshe, idan ba ku aikata shi ba, wata fitina zā ta kasance a cikin ƙasa, da fasādi babba.

74. Kuma waɗanda suka yi īmāni kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, kuma da waɗanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako, waɗannan sū ne mūminai da gaskiya, sunā da gāfara da wani abinci na karimci.

75. Kuma waɗanda suka yi īmāni daga bāya, kuma suka yi hijira kuma suka yi jihādi tāre da ku, to, waɗannan daga gare ku suke. Kuma ma'abūta zumunta, sāshensu ne waliyyan⁽²⁾ sāshe a cikin Littāfin Allah. Lalle Allah ne ga dukkan kōme Masani.

حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ
فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِيثَاقٌ وَاللَّهُ يَمَانِعُ لِمَا يُصِيرُ ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ
تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَانصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ
فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

(1) A farkon Musulunci hijira sharadi ce ga shiga cikin waliccin Musulmi, amma bāyan da Musulunci ya yi ƙarfī, hijira ba ta zama sharadi ba, sai dai tanā wajaba ga Musulmi ya tashi daga inda bã ya iya tsare addininsa zuwa ga inda yake iya tsare shi, matuƙar bābu wata wahala mai tsanani. Ana taimakon Musulmin da bai yi hijira ba ga abin da bai shāfi warware alƙawarin Musulmi ba.

(2) Walicci shi ne kusanta da lizimtar wajabcin taimakon jūna. A farkon Musulunci, Musulmi bã su da walicci a kan wani Musulmi, sai idan yā yi hijira zuwa Madīna. Bāyan cin Makka da wātsuwar Musulunci sai waliccin Musulmi ya wajaba a kan kōwane Musulmi a inda duk yake, a cikin dūniya, gwargwadon hāli, amma kuma a cikin haka mafi kusantar zumunta shi ne mafi cancanta da waliccin kōwane Musulmi, har dai ga abin da ya shāfi hālāye na zaman mutum kamar aure da gādo, da sauransu, kamar yadda littattafan sunna suka bayyana, a can cikin bābin walicci.

SŪRATUT TAUBA

سُورَةُ التَّوْبَةِ

Tanā bayāni ga hukuncin yanke wa kāfirai na kōwane irin kāfirci, da irin alāka wadda take iya ragēwa a tsākanin Musulmi da kāfiri da bayānin sifōfin kāfirai.

1. Barranta daga Allah da ManzonSa zuwa ga waɗanda kuka yi wa alkawari daga māsu shirki⁽¹⁾.

2. Sabōda haka ku yi tafiya a cikin ƙasa wata huɗu⁽²⁾, kuma ku sani lalle kū, bā māsu buwāyar Allah ba ne, kuma lalle Allah ne Mai kunyatar da kāfirai.

3. Kuma da yēkuwa daga Allah da ManzonSa zuwa ga mutāne, a Rānar Haji Babba cēwa lalle ne Allah Barrantacce ne daga māsu shirki, kuma ManzonSa (haka). To, idan kun tūba, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun jūya, to, ku sani lalle ne ku, bā māsu buwāyar Allah ba ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka kāfirta, da azāba mai raɗaɗi.

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ

مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ

غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾

وَأَذِّنْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ

الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ

فَإِنْ تَبَيَّنْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا

أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا

بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣﴾

(1) Kāfirai iri uku ne: māsu addīnin al'āda kamar Lārabāwa, sū ne māsu shirki, sa'an nan māsu bin Littāfi shāfaffe watau Yahūdu da Nasāra, sa'an nan da munāfukan wannan al'umma. Ya fāra da māsu shirki da bayānin irin ayubansu, sa'an nan ya yi bayānin sauran kamar haka.

(2) Bayan yanke sulhu, Allah Ya bai wa kāfirai watā huɗu na amāna, dōmin su ƙare harkōkinsu da wasu ma'amalōli da suka ƙulla tāre da Musulmi, sa'an nan yāki ya tāshi. Anā nufin māsu addinin al'āda na shirki a nan.

4. Sai wadanda kuka yi wani alkawari daga māsu shirki, sa'an nan kuma ba su rage ku da kōme ba, kuma ba su taimaki kōwa a kanku ba, to, ku cika alkawarin, zuwa gare su, har ga iyakar yarjējeniyarsu. Lalle ne Allah Yanā son māsu takawa.

5. Kuma idan watanni, māsu alfarma suka shige, to, ku yāki mushirikai inda kuka sāmē su, kuma ku kāmā su, kuma ku tsare su, kuma ku zaune musu dukkan madākata. To, idan sun tūba, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, ku sakar musu da hanyarsu. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

6. Idan wani daga mushirikai ya nemi makwabtakarka, to, ka ba shi makwabtakar har ya ji maganar Allah, sa'an nan ka isar da shi ga wurin amincewarsa. Wancan fa domin lalle ne su, mutāne ne wadanda ba su sani ba.

7. Yāya wani alkawari a wurin Allah da wurin ManzoniSa yake kasancēwa ga mushirikai, fāce ga wadanda kuka yi wa alkawari wurin Masallaci Mai alfarma? To, matukar sun tsaya sōsai gare ku, sai ku tsayu sōsai gare su. Lalle ne Allah Yanā son māsu takawa.

8. Yāya, alhāli idan sun ci nasara a kanku, bā zā su tsare wata zumun-

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ
يَنْقُصُوا شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا
فَاتِمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾

فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرُمَ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ
حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَخْصِرُواهُمْ وَأَقْعُدُوا
لَهُمْ كُلَّ مَرَصِدٍ فَإِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

وَإِن أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ
حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِندَ
اللَّهِ وَعِندَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ
عِندَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقْتَضَا لَكُمْ
فَأَسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾

كَيْفَ وَإِن يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا

ta ba a cikinku, kuma haka wata amāna, sunā yardar da ku da bāku-nansu, kuma zukātansu sunā ki? Kuma mafi yawansu fāsikai ne.

9. Sun saya da āyōyin Allah, 'yan kudī kadan, sa'an nan suka kange daga hanyar Allah. Lalle ne sū, abin da suka kasance sunā aika-tāwa yā mūnana.

10. Bā su tsaron wata zumunta a cikin mūminai, kuma haka bā su tsaron wata amāna: kuma wadannan ne māsu ta'adi.

11. Sa'an nan idan sun tūba⁽¹⁾, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, 'yan'uwanku ne a cikin addini, kuma Munā rarrabe āyōyi daki-daki, ga mutāne wadanda suke sani.

12. Kuma idan suka warware rantsuwōyin amāna daga bāyan alkawarinsu, kuma suka yi sūka a cikin addininku, to, ku yāki shūgabbannin kāfirci. Lalle ne sū, bābu rantsuwōyin amāna a gare su: tsammāninsu sunā hanuwa.

13. Shin, bā ku ya'kin mutāne, wadanda suka warware rantsuwōyinsu, kuma suka yi niyya ga fitar da Manzo, kuma sū ne suka fāra muku, tun a farkon lōkaci? Shin, kunā tsōron su ne? To, Allah ne Mafi cancantar ku ji tsōronSa, idan kun kasance mūminai!

فِيكُمْ إِلَّا وَلَا ذِمَّةٌ يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَىٰ قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨﴾

أَشْتَرُوا بِعَاقِبَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخِوُنُكُمْ فِي الدِّينِ وَتَفَصَّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَنَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَتِلُوا أَيْمَةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَنَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُوْنَ ﴿١٢﴾

أَلَا تَقْتُلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَنَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أُولَٰئِكَ مَرَّةً كَخَسَفْتُمْ فَأَلَّهِ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

(1) Rukunōnin Musulunci biyar ne: Kalmar shahāda da salla da azumi da zakka da hajji ga Dākin Allah. Ana yākar mutum sabōda barin uku daga cikinsu, watau kalmar shahāda da salla da zakka kawai. Kuma uku sunā lazimtar mawādaci da matalauci, su ne kalmar shahāda da salla da azumi kawai. Amma zakka da hajji sai ga mai hālin yi da wadāta.

14. Ku yāke su, Allah Ya yi musu azāba da hannāyenku, kuma Ya kunyatar da su, kuma Ya taimake ku, kuma Ya warkar da kirāzan mutāne mūminai.

15. Kuma Ya tafi da fushin zukā-tansu, kuma Ya karbi tūba a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Masa-ni, Mai hikima.

16. Ko kunā zaton⁽¹⁾ a bar ku, tun Allah bai bayyana waɗanda suka yi jihādi ba daga gare ku, kuma sū ba su riƙi wani shige ba, baicin Allah da ManzonSa da mū-minai? Kuma Allah ne Mai jarra-bāwa ga abin da kuke aikatāwa.

17. Bā ya kasancewa ga māsu shirki su rāya masallatan Allah, alhāli kuwa sunā māsu bāyar da shaida a kan rāyukansu da kafirci, waɗannan ayyukansu sun ɓāci, kuma a cikin wutā sū madawwama ne.

18. Abin sani kawai, mai rāya masallatan Allah, shi ne wanda ya yi imāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya tsayar da salla kuma ya bāyar da zakka, kuma bai ji tsōron kōwa ba fāce Allah. To, akwai tsammānin waɗannan su kasance daga shiryayyu.

قَتَلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ
وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ
قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ
وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا
 مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

(1) Watau kunā zaton ku shiga Aljanna sabōda cēwarku, “Mun yi imāni,” kawai? Ā’aha! Sai Allah Yā bayyanar da mai gaskiyar imāni game da jihādi, kuma gaskiyar imāni itace ce rashin sōyayya da wanin Allah da ManzonSa da mūminai, duka wanda ya so wani abu baicinsu, to, bā mūmini ba ne, bā zai shiga Aljanna ba dōmin wai yā yi imāni kawai. Ma’anar son Allah da son Annabi shi ne rashin sāɓa wa umurninSa. Ma’anar son wanin Allah da wanin Annabi, shi ne ka yi abin da wanin nan yake so, alhāli kuwa a wajen yinsa akwai sāɓa wa Allah da ManzonSa.

19. Shin, kun sanya shayar da mahajjata da rāyar da Masallaci Mai alfarma kamar wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya yi jihādi a cikin hanyar Allah? Bā su daidaita a wurin Allah. Kuma Allah bā Ya shirya da mutāne azzālumai.

20. Wadanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, da dūkiyōyinsu, da rāyukansu, sū ne mafi girma ga daraja, a wurin Allah, kuma wadannan sū ne māsū babban rabo.

21. Ubangijinsu Yanā yi musu bishāra da wata rahama daga gare Shi, da yarda, da gidājen Aljanna. Sunā da, a cikinsu, ni'ima zaunanniya.

22. Sunā madawwama a cikinsu, har abada. Lalle ne Allah a wurin Sa akwai lāda mai girma.

23. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Kada ku riki ubanninku da 'yan'uwanku masōya, idan sun nūna son kāfirai a kan īmāni.⁽¹⁾ Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, wadannan sū ne azzālumai.

24. Ka ce: "Idan ubanninku da diyanku da 'yan'uwanku da mātan-ku da danginku da dūkiyōyi, wadanda kuka yi tsiwirwirinsu, da fatauci wanda kuke tsōron tasgaronsa, da gidaje wadanda kuke yar-

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ
لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ
وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ
عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَوَلَّيْكُمْ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ
وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا
وَبُيُوتٌ تَحْسَبُونَ كِسَادَهَا وَمَسْكِنٌ تَرْضَوْنَهَا

(1) Idan an umurci mutum ya rabu da ubansa da 'yan'uwansa kāfirai, sabōda shī yanā Musulmi, to, ga waninsu abin yā fi karfi.

da da su, sun kasance mafiya sōyu-wa a gare ku daga Allah da ManzonSa, da yin jihādi ga hanyarSa, to, ku yi jira har Allah Ya zo da umurninSa! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne fāsikai.

25. Lalle ne, haḳīka, Allah Yā taimake ku a cikin wurāre māsū yawa, da Rānar Hunainu, ⁽¹⁾ a lōka-cin da yawanku ya bā ku sha'awa, sai bai amfānar da ku da kōme ba, kuma ƙasa ta yi ƙunci a kanku da yalwarta, sa'an nan kuma kuka jūya kunā māsū bāyar da bāya.

26. Sa'an nan kuma Allah Ya saukar da natsuwarSa a kan ManzonSa, kuma a kan mūminai, kuma Ya saukar da rundunōni waɗanda ba ku gan su ba, kuma Ya azabtar da waɗanda suka kāfirta: wancan ne sakamakon kāfirai.

27. Sa'an nan kuma Allah Ya karbi tūba daga bāyan wancan a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai rahama.

28. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Abin sani kawai, mushirikai najasa ne, sabōda haka kada su kusanci Masallaci Mai alfarma a bāyan shekararsu wannan. Kuma

أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ
فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ
حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ
عَنكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمْ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ
هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيَكُمْ اللَّهُ

(1) Hunainu wani wādi ne a tsakānin Makka da 'Dā'ifa inda Musulmi suka yi yāki da Hawāzināwa, a cikin Shawwal shēkara ta takwas. Yawan Musulmi ya rūde su har suka ce, "Yau bā zā a rinjāye mu ba, sabōda ƙaranci." Yawansu yā kasance dubū gōma sha biyu, kuma kāfirai dubū huɗu, sai suka ji tsōro, suka gudu, suka bar Annabi a kan alfadararsa, Baidā'a, bābu kōwa tāre da shi fāce Abbas da Abu Sufyāna wanda yake riƙe da likkāfar Annabi. Annabi ya sanya Abbas ya yi ta kiran su, "Yā Ansār! Ya Mūhajirūn!" har suka kōmo aka ci nasara.

idan kun ji tsōron talauci⁽¹⁾, to, da sannu Allah zai wadāta ku daga falalarSa, idan Ya so. Lalle Allah ne Masani, Mai hikima.

29. Ku yāki wadanda⁽²⁾ bā su yin imāni da Allah kuma bā su imāni da Rānar Lāhira, kuma bā su haramta abin da Allah da Manzon-Sa Suka haramta, kuma bā su yin addini, addinin gaskiya, daga wadanda aka bai wa Littāfi, har sai sun bāyar da jizya daga hannu, kuma sunā kaskantattu.

30. Kuma Yahūdāwa suka ce: “Uzairu dan Allah ne”. Kuma Nasāra suka ce: “Masīhu dan Allah ne”. Wancan zancensu ne da bākunansu. Sunā kamā da maganar wadanda suka kāfirta daga gabāni. Allah Yā la'ance su! Yāya aka kar-katar da su?

31. Sun riƙi mālamansu⁽³⁾ (Yahūdu) da ruhubānāwansu (Nasāra) ubannangiji, baicin Allah, kuma sun riƙi Masīhu dan Maryama (haka). Kuma ba a umurce su ba fāce da su bauta wa Ubangiji Guda. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Tsar-

مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ ابْنُ اللَّهِ عَلَيْهِ
حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا يَوْمِ
الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ
وَهُمْ صَٰغِرُونَ ﴿٢٩﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ
النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ
ذَٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ
يُضَاهِيُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
قَاتِلْهُمْ اللَّهُ أَفَّ يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾

اتَّخِذُوا أَعْبَادَهُمْ وَرَبِّكَنَّهُمْ أَزْوَاجًا
مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ
وَمَا أَمْرُوهُ إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَٰهًا وَاحِدًا
لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَنَهُ عَمَّا

(1) Idan kun ji tsōron talauci sabōda hanā mushirikai zuwa hajji, sabōda fataucinku da su zai rage, to, bābu kōme, arziki ga Allah yake, Yanā bāyar da shi ga wanda Yake so.

(2) Bāyan gama hukuncin alāƙar Musulmi da kāfiran farko, watau māsu shirkin, Lārabāwa, sai kuma ya fāra bayānin alāƙar Musulmi da kāfirai na biyu; watau Yahūdu da Nasāra.

(3) Hibru shi ne mālamīn Yahūdāwa, Ruhubāni mai ibāda wanda ya yanke jin dādin dūniya daga kansa sabōda ibāda, daga cikin Nasāra, mabiyān, gēfen biyu sun riƙi shūgabanninsu ubanningiji sunā bauta musu, watau sunā yanka musu dōkoki wadanda ba na Allah ba, sū kuma sunā bin su a kan haka. Bautar da suke yi wa Uzairu kō Masīhu, Īsa dan Maryama dōmin sun ce sū dīyan Allah ne, watau sun zama juz'inSa ke nan. Tsarki ya tabbata ga Allah daga wadannan siffōfi duka.

kinSa ya tabbata daga barin abin da suke yin shirki da shi.

32. Sunā nufin su bice hasken Allah da bākunansu. Kuma Allah Yanā Ki, fāce dai Ya cika haskenSa, kuma kō da kāfirai sun Ki.

33. Shi ne Wanda Ya aiko manzonSa da shiriya da addinin gas-kiya, dōmin ya bayyana shi a kan addini dukansa, kuma kō dā mushi-rikai sun Ki.

34. Yā wadanda suka yi īmāni! Lalle ne māsū yawa daga Ahbār⁽¹⁾ da Ruhbānāwa, haḳīka sunā cin dūkiyar mutāne da ƙarya, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah. Kuma wadanda suke taskacēwar zīnāriya da azurfa, kuma bā su ciyar da ita a cikin hanyar Allah, to, ka yi musu bushāra da azāba mai raḍaḍi.

35. A rānar da ake ƙōna shi a kanta a cikin wutar Jahannama, sai a yi lalas da ita ga gōshinansu da sāshinansu da bāyayyakinsu, (a ce musu) “Wannan ne abin da kuka taskace dōmin rāyukanku. To, ku dandani abin da kuka kasance kunā sanyāwa a taska.”

36. Lallai ne ƙidāyayyun watan-ni a wurin Allah watā gōma shā biyu ne a cikin Littāfin⁽²⁾ Allah, a

يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَيَأْتِي اللَّهَ إِلَّا أَنْ يَتِمَّ نُورُهُمْ وَلَوْ كَرِهَ

الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ

الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

﴿٣٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن كَثِيرًا
مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرَّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ
النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْتِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ
وَلَا يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ

بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٥﴾

يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُتْكُوتُ بِهَا
جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ

هَذَا مَا كُنْتُمْ لَا تُفْسِكُونَ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ

تَكْتِزُونَ ﴿٣٦﴾

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا

(1) Jam'in Hibru watan malamin Yahūdāwa.

(2) Kō dā, a cikin wadannan watanni akwai māsū alfarma, kō da yake sū kāfirai ba sa kiyaye alfarmarsu ba, sun shigar da wani wāyonsu a ciki wanda suke cēwa Nasī'u (watau jinkiri): Idan sunā son su yi yāki a cikin ḍayan watannin, sai su halattar da shi, sa'an nan su haramta wani watā a matsayinsa, su ƙāra kāfirci a kan kāfircinsu, da yin haka. Sabōda haka Allah Ya halattar da yāki a cikin kōwanne watā dōmin kada a māmāyi Musulmi. Kuma yin jihādi yanā cikin ayyukan ibāda wadda Allah Yake ribanya lāḍarta a cikin watannin, māsū alfarma.

rānar da Ya halicci sammai da ƙasa, daga cikinsu akwai huɗu māsu al-farma. Wannan ne addini madai-daici. Sabōda haka kada ku zālunci kanku a cikinsu. Kuma ku yāki mushirikai gabā ɗaya, kamar yadda suke yākar ku gabā ɗaya. Kuma ku sani cēwa lallai ne Allah Yanā tare da māsu taƙawa.

37. Abin sani kawai “Jinkirtāwa” ƙāri ne a cikin kāfirci, anā batar da waɗanda suka kāfirta game da shi: sunā halattar da watā a wata shēkara kuma su haramtar da shi a wata shekara dōmin su dāce da adadin abin da Allah Ya haramta. Sabōda haka sunā halattar da abin da Allah Ya haramtar. An ƙawāce musu mūnanan ayyukansu. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

38. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Mēne ne a gare ku, idan an ce muku, “Ku fita da yāki a cikin hanyar Allah”, sai ku yi nauyi⁽¹⁾ zuwa ga ƙasa. Shin, kun yarda da rāyuwar dūniya ne daga ta Lāhira? To jin dāɗin rāyuwar dūniya bai zama ba a cikin Lāhira, fāce kaɗan.

39. Idan ba ku fita da yāki ba, Allah zai azabta ku da azāba mai raɗaɗi, kuma Ya musanya wasu mutāne, wasunku (a maimakonku).

فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكََ الَّذِينَ
الْقِيَمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِمْ أَنْفُسَكُمْ وَقَتِلُوا
الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يَقْتُلُونَكُمْ
كَافَّةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا يُجْلُونَ عَامًا وَيُخَرِّمُونَهُ عَامًا
لِيُؤْطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُجْلُوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ
زِيَتٌ لَهُمْ سَوْءٌ أَعْمَلْتُمْ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٨﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَالُكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ
انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَثَاقِلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ
أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ
فَمَا مَتَّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ
إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٩﴾

إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا

(1) Nauyi zuwa ga ƙasa, watau ku kasa tāshi tsaye balle mā ku fita zuwa yākin da aka nēmē ku da shi (sabōda shi). Fita da yāki a nan, anā nufin yākin Tabūka a cikin lōkacin bazara, kuma bābu abinci dōmin Allah Ya jarrabi Musulmi, Ya fitar da mūminai da kuma munāfukai, dōmin a san yadda zā a yi ma’āmala da su. Haka kuma a kōwane lōkaci Allah Yakan sanya wani abin jarraba na wahala a cikin Musulmi dōmin Ya bambanta mūminai daga munāfukai.

Kuma bā zā ku cūtar da Shi da kōme ba. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ĩkon yi ne.

40. Idan ba ku taimake shi ba, to, lalle ne Allah Yā taimake shi, a lōkacin da waɗanda suka kāfirta suka fitar da shi, yanā na biyun biyu, a lōkacin da suke cikin kōgon dūtse, a lōkacin da yake cēwa da sāhibinsa: “Kada ka yi baƙin ciki, lalle ne Allah Yanā tāre da mu”. Sai Allah Ya saukar da natsuwarSa a kansa, kuma Ya taimake shi da waɗansu rundunōni, ba ku gan su ba, kuma Ya sanya kalmar waɗanda suka kāfirta maƙaskanciya, kuma kalmar Allah ita ce maɗaukakiya. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

41. Ku fita da yāki kunā māsu sauƙāƙan kāyā da māsu nauyi, kuma ku yi jihādi da dūkiyōyinku da kuma rāyukanku a cikin hanyar Allah. Wancan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

42. Dā yā kasance⁽¹⁾ wata sifar dūniya ce, makusanciya, da tafiya matsakaiciya, dā sun bī ka, kuma amma fagen yā yi musu nīsa. Kuma zā su yi ta yin rantsuwa da Allah, “Dā mun sāmi dāma, dā mun tafi tare da ku”. Sunā halakar da kansu (da rantsuwar ƙarya) ne, kuma Allah Yanā sanin lalle, haƙiƙa, su maƙaryata ne.

وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

إِلَّا تَضُرُّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذَا أَخْرَجَهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا
فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ
إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ
كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى
وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ
وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ
وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ
بِاللَّهِ لَوْ أَسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ
أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾

(1) Ya shiga bayānin siffōfin munāfukai waɗanda suka ƙi fita da waɗanda suka fita zuwa Tabūka, da waɗanda suka nēmi wani uzuri, a cikin siffōfi dabam-dabam da zā a iya gane munāfukai da su a cikin kōwane zāmani na rāyuwar Musulmi a dūniya.

43. Allah Ya yāfe maka laifi. Dōmin me ka yi musu izinin zama? Sai waɗanda suka yi gaskiya sun bayyana a gare ka, kuma ka san maƙaryata.

44. Waɗanda suke yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira, bā zā su nēmi izininka ga yin jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu ba. Kuma Allah ne Masani ga māsu taƙawa.

45. Abin sani kawai, waɗanda bā sa īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma zukaɗansu suka yi shakka, sū ne ke nēman izininka, sa'an nan a cikin shakkarsu sunā ta yin kai kāwo.

46. Kuma dā sun yi nufin fīta, dā sun yi wani tattali sabōda shi, kuma amma Allah Ya fi zāburarsu, sai Ya nauyayar da zamansu. Kuma aka ce ku zauna tāre da māsu⁽¹⁾ zama.

47. Dā sun fita a cikinku bā zā su fāre ku da kōme ba fāce da bārna, kuma lalle dā sun yi gaggawar sa-nya annamīmanci a tsakāninku, sunā nēma muku fitina. Kuma a cikinku akwai 'yan rahōto sabōda su. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

48. Kuma lalle ne, haƙīka, sun nēmi fitina daga gabāni, kuma suka jūya maka al'amari, har gaskiya ta zo⁽²⁾, kuma umurnin Allah Ya bayyana, alhāli sunā māsu kyāma.

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنَتْ لَهُمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكَ
الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَذِبِينَ ﴿٤٣﴾

لَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
وَاللَّهُ عَلَيْهِم بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَآزَنَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ
فِي رَبِّهِمْ يَرُدُّوْنَ ﴿٤٥﴾

﴿٤٦﴾ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً
وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ
وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٧﴾
لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا وَضَعُوا خِطْلَكُمْ يَبْغُونَكُمْ
الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمْعُونُ لَهُمُ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٨﴾

لَقَدْ ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَبُوا لَكَ
الْأُمُورَ حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ
كَرْهُونَ ﴿٤٩﴾

(1) Watau mātā da yāra da gajiyayyu.

(2) Tun farkon zuwan Annabi a Madīna mūnafukai sun yi ta yin kaidi dōmin su bāta al'amarin Annabi da Musulunci, suka kāsa, har gaskiya ta bayyana, suka kāma bakinsu dōmin rashin abin da zā su iya faɗa a yarda da shi.

49. Kuma daga cikinsu⁽¹⁾ akwai mai cewa, “Ka yi mini izinin zama, kuma kada ka fitine ni”. To, a cikin fitinar suka fāda. Kuma lalle ne Jahannama, haḳīka, mai kēwayēwa ce ga kāfirai.

50. Idan wani alhēri ya sāme ka, zai bāta musu rai, kuma idan wata masifa ta sāme ka sai su ce, “Haḳīka, mun riḳe al’amarinmu daga gabāni”. Kuma su jūya, alhāli kuwa sunā māsu farin ciki.

51. Ka ce, “Bābu abin da yake sāmūn mu fāce abin da Allah Ya rubūta sabōda mu. Shī ne Majibin-cinmu. Kuma ga Allah, sai mūminai su dōgara”.

52. Ka ce, “Shin, kunā dāko ne da mu? Fāce dai da ḍayan abubuwan biyu⁽²⁾ māsu kyau, alhāli kuwa mū, munā dāko da ku, Allah Ya sāme ku da wata azāba daga gare Shi, kō kuwa da hannayenmu. To, ku yi dāko. Lalle ne mū, tāre da ku masu dākon ne”.

53. Ka ce, “Ku ciyar a kan yarda kō kuwa a kan tīlas. Bā zā a karḑa daga gare ku ba. Lalle ne kū, kun kasance mutāne fāsikai.”

54. Kuma bābu abin da ya hana a karḑi ciyarwarsu daga gare su fāce

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَتَذُنْ لِي وَلَا تَقْتِي
الْأَفِ الْفِتْنَةَ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ
لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾

إِنْ تُصِيبْكَ حَسَنَةٌ تَسُوءُهُمْ
وَإِنْ تُصِيبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا
أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَيَسْتَوِلُوا وَهُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ
اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ

فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ
وَتَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ
مَنْ عِنْدَهُ أَوْ بَأْيَدِنَا فَرَبَّصُوا
إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ

(1) Kuma a yanzu ga yāḳin Tabūka (munāfukai) sun bayyana da irin uzurran da suke kāwowa dōmin kada su fīta, kamar mai cewa, “To, Allah Ya hana zina, idan nā fīta na ga mātān Rūmāwa, bā zan iya yin haḳuri daga barinsu ba. Sabōda haka inā son a karḑi uzurina kada a jēfa ni a cikin fītina”. Bai sani ba, da wannan rashin fitar ya jēfa kansa a cikin fītinar, dōmin zā a bar shi tāre da mātā, sū da shi kawai.

(2) Ḍayan abūbuwa biyu māsu kyau, sū ne mutuwa a kan shahāda kō rinjāya da sāmūn ganīma da izza.

dōmin sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa, kuma bā su zuwa ga salla fāce sunā māsū kasāla, kuma bā su ciyarwa fāce sunā māsū kyāma.

55. Sabōda haka, kada dūkiyō-yinsu su bā ka sha'awa, kuma haka 'ya'yansu. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin rāyuwar dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

56. Kuma sunā rantsuwa da Allah cēwa, lalle ne sū, haḳīka, daga gare ku suke, alhāli kuwa ba su zamo daga gare ku ba. Kuma amma sū mutāne ne māsū tsōro.

57. Dā sunā sāmūn mafaka kō kuwa wadansu ḅulōli, kō kuwa wani mashigi, da sun jūya zuwa gare shi, kuma suna gaggawar shiga.

58. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake zunden ka a kan sha'anin dūkiyōyin sadaka, sai idan an bā su daga cikinta, su yarda, kuma idan ba a bā su ba daga cikinta sai su zamo sunā māsū fushi.

59. Kuma dā dai su lalle sun yarda da abin da Allah Ya bā su, da ManzonSa, kuma suka ce, "Ma'ishinmu Allah ne, zai kāwo mana daga falalarSa kuma ManzōnSa (zai bā mu). Lalle ne mū, zuwa ga Allah māsū kwadayi ne."

60. Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na faḳirai ne da miskinai da māsū aiki a kansu, da wadanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin

كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ. وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ
إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ
كَرْهُونَ ﴿٥٤﴾

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ
وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾

وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ
وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرُقُونَ ﴿٥٦﴾

لَوْ يَخْتِذُونَ مَلَجَأً أَوْ مَغْرَبًا أَوْ مَذَخَلًا
لَوَلَوْ أَلَّيْهِ وَهُمْ يَحْمَحُونَ ﴿٥٧﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا
رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَخْطُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾

﴿٦٠﴾ إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ
وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ

fansar wuyōyi, da mabarta, da a cikin hanyar Allah da ɗan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah. Kuma Allah ne Masani, Mai hiki-ma.

61. Kuma daga cikinsu akwai waɗanda suke cūtar Annabi, kuma sunā cēwa, “Shi kunne⁽¹⁾ ne”. Ka ce: Kunnen alhēri gare ku, yanā īmāni da Allah, kuma yanā yarda da mūminai, kuma rahama ne ga waɗanda suka yi īmāni daga gare ku. Kuma waɗanda suke cūtar Manzon Allah sunā da azāba mai raɗaɗi.

62. Sunā rantsuwa da Allah sabōda ku, dōmin su yardar da ku. Kuma Allah da ManzonSa ne mafi cancantar su yardar da Shi, idan sun kasance mūminai.

63. Shin, ba su sani ba cēwa, “Lalle ne wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, haḳīka yanā da wutar Jahannama, yanā madawwami a cikinta? Waccan ita ce wulā-kantawa babba!”

64. Munāfukai sunā tsōron a saukar da wata sūra a kansu, wadda take bā su lābari ga abin da yake cikin zukātansu. Ka ce, “Ku yi izgili. Lalle ne, Allah ne Mai fitar da abin da kuke tsōro.”

وَالْغَرَمِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ
فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

وَمِنَهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ
هُوَ أَذُنٌ قُلْ أَذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يَوْمِنُ بِاللَّهِ
وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ
ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ
لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدِ اللَّهَ
وَرَسُولُهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
ذَٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ
تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ اسْتَهِزُّوْا
إِنِّي أَخْرَجْتُ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾

(1) Shi kunne ne, ma'anarsa, kome ka gaya masa yana gaskatawa, watau wai ba shi da wayon gane gaskiya da karya. Sabōda haka Allah Ya ce, kunnen alhēri, watau ya san gaskiya kuma yana gaskata ta, kuma ya san karya, ba ya aiki da ita.

65. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye⁽¹⁾, su haḳīka, sunā cēwa, “Abin sani kawai, mun kasance munā hīra kuma munā wāsā.” Ka ce, “Shin da Allah, da kuma āyō-yinSa da ManzonSa kuka kasance kunā izgili?”

66. Kada ku kāwo wani uzuri, haḳīka, kun kāfirta a bāyan imāninku. Idan Mun yāfe laifi ga wata kungiya daga gare ku, zā Mu azabta wata kungiya sabōda, lalle, sun kasance māsu laifi.

67. Munāfukai maza da munāfukai mātā, sāshensu⁽²⁾ daga sāshe, sunā umurni da abin ḳi, kuma sunā hani daga alhēri. Kuma sunā damkēwar hannayensu. Sun mance Allah, sai Ya mantā da su. Lalle ne munāfukai sū ne fāsikai.

68. Allah yā yi wa'adi ga munāfukai maza da munāfukai mātā da kāfirai da wutar Jahannama, sunā madawwama a cikinta. Ita ce ma'is-hiyarsu. Kuma Allah Yā la'ance su, kuma sunā da azāba zaunanniya.

69. Kamar waɗanda suke a gabāninku, sun kasance mafi tsananin ḳarfi daga gare ku, kuma mafi yawan dūkiyōyi da dīya. Sai suka ji dadī da rabonsu, sai kuka ji dadī da rabonku kamar yadda waɗanda

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا
نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَاتِهِ وَرَسُولِهِ
كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾

لَا تَعْذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعَفَ
عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً
بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُتَفِقُونَ وَالْمُتَفِقَتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ
فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَتِ وَالْكَافِرَ
فَأَرْجَاهُمْ خُلْدٍ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَهُمُ
اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً
وَكَثَرَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَدُوا فَأَسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ
فَأَسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا

(1) Ana a cikin tafiya zuwa Tabūka sai wasu mutāne daga cikin munāfukai suka ce wa junansu, “Wannan yana zaton ya ci gidajen Rumawa da Biranensu? Faufau.” Sai Allah Ya sanar da AnnabinSa (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi) abin da suka faɗa. Sai ya ce, “Ku zo mani da waɗancan mutāne.” Da suka je masa ya ce musu ‘Kun ce kaza da kaza.’ Sai suka yi rantsuwa da cēwa: ba mu kasance ba sai muna hīra muna wāsā.

(2) Sū duka daidai suke ga hālinsu na sharri. Damke hannu shi ne rōwa.

suke a gabāninku suka ji dāḍi, da rabonsu, kuma kuka kūtsa kamar kūtsāwarsu. Waɗancan ayyukansu sun bāci a dūniya da Lāhira, kuma waɗannan sū ne māsu hasāra.

70. Shin, lābarin waɗanda suke a gabāninsu bai je musu ba, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Ibrāhīm da Ma'abūta Madyana da waɗanda aka birkice? Manzanninsu sun jē musu da āyōyi bayyanannu. To, Allah bai kasance Yanā zāluntar su ba, amma sun kasance rāyukansu suke zālunta.

71. Kuma mummunai maza da mummunai mātā sāshensu maji-bincin sāshe ne, sunā umurni da alhēri⁽¹⁾ kuma sunā hani daga abin da bā a so, kuma sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka, kuma sunā dā'a ga Allah da ManzōnSa. Waɗannan Allah zai yi musu rahama. Lalle Allah ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

72. Kuma Allah Yā yi wa'adi ga mummunai maza da mummunai mātā da gidājen Aljanna kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, da wurāren zama māsu dāḍi a cikin gidājen Aljannar. Kuma yardā daga Allah ce mafī girma. Wancan shi ne babban rabo, mai girma.

73. Ya kai Annabi! Ka yāki kāfi-rai da munāfukai kuma ka tsaurara

أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾

الَّذِينَ هُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمُ نُوحٍ
وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ
مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكَنٌ طَيِّبٌ
 فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ
 ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ

(1) Abin da aka sani ga shari'a shi ne alhēri, kuma abin da da ba a sani ba ga shari'a shi ne abin ki wanda bā a so.

a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce. Tir da ta zama makōmar!

74. Sunā rantsuwa da Allah, ba su fadā ba, alhāli kuwa lalle ne, hakīka, sun fadī kalmar kāfirci, kuma sun kāfirta a bāyan musul-untarsu, kuma sun yi himma ga abin da ba su sāmu ba. Kuma ba su zargi kōme ba fāce dōmin Allah da ManzōnSa Ya wadātar da su daga falalarSa. To, idan sun tūba zai kasance mafī alhēri gare su, kuma idan sun jūya bāya, Allah zai azabta su da azāba mai radadī a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wani masōyi kō wani mataimaki a cikin kasa.

75. Kuma daga cikinsu akwai wadanda suka yi wa Allah alka-wari, “Lalle ne idan ya kāwo mana daga falalarSa, hakīka, munā bāyar da sadaka, kuma lalle ne munā kasancēwa daga sālihai.”

76. To, a lōkacin da Ya bā su daga falalarSa, sai suka yi rōwa da shi, kuma suka jūya bāya sunā māsū bijirēwa.

77. Sai Ya biyar musu da munā-funci a cikin zukatansu har zuwa ga rānar da suke haduwa da Shi, sabō-da sābā wa Allah ga abin da suka yi Masa alkawari, kuma sabōda abin da suka kasance sunā yi na karyā.

78. Shin, ba su sani ba cēwa lalle ne Allah Yanā sanin asīrinsu da gānawarsu, kuma lalle Allah ne Masanin abūbuwan fake?

عَلَيْهِمْ وَمَا وَنَهُمْ جَهَنَّمُ وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ
وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ أَوِيِمَا لَمْ يَنَالُوا
وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ
فَإِنْ يَتُوبُوا إِلَيْكَ خَيْرٌ لَّهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا بَعْدَ ذَلِكَ
اللَّهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ
فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٦﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَيْنَا
مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا
وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ
بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ
وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّمُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾

79. Waɗanda suke aibanta māsu yin alhēri daga mummunai a cikin dūkiyōyin sadaka, da waɗanda ba su sāmu fāce iyākar kōkarinsu, sai sunā yi musu izgili. Allah Yanā yin izgili gare su. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

80. Kō kā nēma musu gāfara ko ba ka nēma musu ba, idan ka nēma musu gāfara sau saba'in, to, Allah bā zai gāfarta musu ba. Sabōda sū, sun kāfirta da Allah da ManzoniSa. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutā-ne fāsikai.

81. Waɗanda aka bari sun yi farin ciki da zamansu a bāyan Manzoni Allah, kuma suka kī su yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu a cikin hanyar Allah, kuma suka ce, "Kada ku fīta zuwa yāki a cikin zāfi." Ka ce, "Wutar Jahannama ce mafi tsananin zāfi." Dā sun kasance sunā fahimta!

82. Sabōda haka su yi dāriya kaɗan, kuma su yi kūka da yawa a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā tsirfatāwa.

83. To, idan Allah Ya mayar da kai zuwa ga wata kungiya daga gare su, sa'an nan suka nēme ka izni dōmin su fīta, to, ka ce, "Bā zā ku fīta tāre da nī ba har abada, kuma bā zā ku yi yāki tāre da nī ba a kan wani ma'kiyi. Lalle ne kū, kun yarda da zama a farkon lōkaci, sai ku zauna tāre da mātā māsu zaman gida."

84. Kuma kada ka yi salla a kan kōwa daga cikinsu wanda ya mutu,

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ
لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ
مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ
سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خَلْفَ رَسُولِ
اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ
أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَدْنُوكَ
لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا
مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ
فَقَعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ

har abada, kuma kada ka tsaya a kan kabarinsa. Lalle ne sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa, kuma sun mutu alhāli kuwa sunā fāsikai.

85. Kuma kada dūkiyōyinsu da diyansu su bā ka sha'awa. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

86. Kuma idan aka saukar da wata Sūra cewa: Ku yi imāni da Allah kuma ku yi jihādi tāre da ManzonSa. Sai mawadāta daga gare su su nēmi izninka, kuma su ce: Ka bar mu mu kasance tāre da mazauna.

87. Sun yarda da su kasance tāre da mātā māsū zama (a cikin gidāje). Kuma aka rufe a kan zukātansu, sabōda haka, sū, bā su fahimta.

88. Amma Manzon Allah da wadanda suka yi imāni tāre da shi, sun yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu. Kuma wadannan sunā da ayyukan alhēri, kuma wadannan sū ne māsū cin nasara.

89. Allah yā yi musu tattalin gidājen Aljanna, kōramu sunā gu-dāna daga karkashinsu, sunā mawdawwama a cikinsu. Wancan ne babban rabo mai girma.

90. Kuma māsū uzuri daga kau-yāwa zuka zo dōmin a yi musu izini, kuma wadanda suka yi wa Allah da ManzonSa karya, suka yi zamansu. Wata azāba mai radadi zā ta sāmi wadanda suka kāfirta daga gare su.

إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا

وَهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨٤﴾

وَلَا تَعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ

أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ

وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

وَإِذَا أَنْزَلْتَ سُورَةَ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا

مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أَذِلَّةً أُولُوا الطَّلُوفِ مِنْهُمْ

وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ

عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾

لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا

بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيَّكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ

وَأَوْلِيَّكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ

وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ

كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾

91. Bābu laifi a kan maraunana kuma haka majinyata, kuma bābu laifi a kan waɗanda bā su sāmūn abin da suke ciyarwa idan sun yi naṣīha⁽¹⁾ ga Allah da ManzonSa. Kuma bābu wani laifi a kan māsu kyautatāwa. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai tausayi.

92. Kuma bābu (laifi) a kan waɗanda idan sun je maka dōmin ka ɗauke su, ka ce, “Bā ni da abin da nake ɗaukar ku a kansa,” suka jūya alhāli kuwa idānunsu sunā zubar da hawāye dōmin baƙin ciki cēwa ba su sāmī abin da suke ciyarwa ba.

93. Abin sani kawai, laifi yanā a kan waɗanda suke nēman izininka alhāli kuwa sū mawadāta ne. Sun yarda su kasance tāre da mātā mamaya (gidāje), kuma Allah Yā dan-ne a kan zukātansu, dōmin haka sū, bā su gānēwa.

94. Sunā kāwo uzurinsu zuwa gare ku idan kun kōma zuwa gare su. Ka ce, “Kada ku kāwo wani uzuri, bā zā mu amince muku ba. Haƙīka, Allah Yā bā mu lābāri daga lābārunku, Allah zai ga aikinku kuma ManzonSa (zai gani). Sa’an nan kuma a mayar da ku zuwa ga Masanin gaibi da bayyane, sai Ya bā ku lābarin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

95. Zā su yi rantsuwa da Allah a gare ku idan kun jūya zuwa gare su, dōmin ku kau da kai daga gare su.

لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى
الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ
إِذَا نَصَحُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ
مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ
لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ
تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا
مَا يَنْفِقُونَ ﴿١٢﴾

﴿١٣﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُوكَ
وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رِضْوَانًا يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ
وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ
لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَأَ اللَّهُ
مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ
ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَى عِلِيمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ

(1) Naṣīha ita ce su faɗi maganar ƙwarai; kyautatawa ita ce a yi aiki dōmin Allah, ba dōmin nēman dūniya ba.

To, ku kau da kai daga gare su don kō sū kazantā ne, kuma Jahannama ce matattararsu bisa ga sakamakon abin da suka kasance sunā tsir-fatawa.

96. Sunā rantsuwa gare ku dōmin ku yarda da su. To, idan kun yarda da su, to, lallai ne Allah bā Shi yarda da mutāne fāsikai.

97. Kauyāwa ne mafi tsananin⁽¹⁾ kāfirci da munāfinci, kuma sū ne mafi kamanta ga rashin sanin haddōdin abin da Allah Ya saukar a kan ManzonSa. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

98. Kuma daga kauyāwa akwai wadanda⁽²⁾ suke rikon abin da suke ciyarwa a kan tārā ce, kuma sunā saurāron aukuwar masīfa a gare ku, aukuwar mummunar masīfa ta tabbata a kansu. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

99. Kuma daga kauyāwa akwai wadanda suke yin imani da Allah da Rānar Lāhira, kuma sunā rikon abin da suke ciyarwa (tamkar) wadansu ibādōdin nēman kusanta ne a wurin Allah da addu'ō'in ManzonSa. To, lalle ne ita (ciyarwar nan) ibādar nēman kusanta ce a gare su. Allah zai shigar da su a cikin RahamarSa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

لِتَعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ
وَمَا وَنَهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

يَخْلِقُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ
فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ
أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا
وَيَتَرَبَّصُ بِكُرْهِ الدَّوَابِّ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ
وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنْ أَلَّ اللَّهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

(1) Kauyāwa ne mafi tsananin kāfirci dōmin nīsansu daga sanin hālāyen girmamāwa da na zamantakēwa, sa'an nan da nīsansu daga Annabi har su saurari abin da ya zo da shi.

(2) Kauyāwa kashi biyu ne: akwai wāwāye munāfukai māsu ganin addīni yā dōra musu nauyin biyan zakka da sauran ayyukan alhēri, sunā daukar sa kamar tārā da biyan kakkarai. Kuma akwai kauyāwa māsu hankali sun sani Annabi manzo ne daga Allah, sunā daukar abin da addīni ya aza musu duka ibāda ne, sunā fātar kusanta da shi zuwa ga Allah, Ubangijinsu. To su mutānen kwarai ne, zā su shiga Aljanna.

100. Kuma masu tsērēwa ⁽¹⁾ na farko daga Muhājirina da Ansar da waɗanda suka bi su da kyautatāwa, Allah Ya yarda daga gare su su kuma sun yarda daga gare Shi, kuma Ya yi masu tattalin gidājen Aljanna: kōramu sunā gudana a farkashinsu, suna madawwama a cikinsu har abada. Wancan ne babban rabo mai girma.

101. Kuma daga waɗanda suke a gēfenku daga kauiyāwa akwai munāfukai, ⁽²⁾ haka kuma daga mutānen Madīna: sun gōge a kan munāfunci, bā ka sanin su, Mū ne Muke sanin su. Zā Mu yi musu azāba sau biyu, sa'an nan a mayar da su zuwa ga azāba mai girma.

102. Kuma da waɗansu, sun yi furuci ⁽³⁾ da laifinsu, sun haɗa aiki na kwarai da wani mummuna. Akwai tsammānin Allah Ya karbi tūba a kansu. Lallai Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

103. Ka karbi sadaka daga dūkiyōyinsu kana mai tsarkake su, kuma kana mai tabbatar da kirkinsu da ita. Kuma ka yi musu addu'a. Lallai addu'ō'inka natsuwa ne a gare su. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَنٍ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُتَفِقُونَ
وَمِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُّوهُ عَلَى النَّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ
نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّوْنَ
إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَالْآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا
وَعَمَلًا سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا
وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

(1) Yākin Tabūka ya kasa jama'ar Musulmi gwargwadon īmāninsu da ayyukansu da gabātarsu a cikin addīni, cikin darajōji da dabakōki. Darajar farko ita ce, Sahabban farko waɗanda suka tsēre wa sauran mutāne ga shiga Musulunci da farkin īmāni da yawan aiki da tsarkake zūciya ga aikin Allah.

(2) Kungiya ta biyu munāfukai māsu zurfin wayo, sun san yadda suke bōye munāfuncinsu sabōda gōgēwa da iya munāfunci har mutāne bā zā su iya gāne su ba, sai Allah Ya tōna su.

(3) Wata kungiya wadda ta yi munāfunci, tā ki fita zuwa yāki amma kuma suka ga sun yi laifi suka yi ifirāri da cēwa “sun yi laifi,” sa'an nan suka tūba, Allah Ya karbi tūbarsu.

104. Shin, ba su sani ba, cēwa lallai Allah ne Yake karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā karɓar sadakōkinsu, kuma lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin Kai?

105. Kuma ka ce, “Ku yi aiki, sa’an nan Allah zai ga aikinku, da ManzonSa da Muminai, kuma zā a mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, sa’an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

106. Kuma da waɗansu waɗanda⁽¹⁾ aka jinkirtar ga umurnin Allah, kō dai Ya yi musu azāba kō kuma Ya karɓi tūba a kansu. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

107. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka riki wani masallaci dōmin cūta da kā-firci da nēman rarrabēwa a tsakānin mūminai da bagēwa ga taimakon wanda ya yāki Allah da ManzonSa daga gabāni, kuma haḳīka sunā yin rantsuwa cēwa, “Ba mu yi nufin kōmai ba fāce alhēri” alhāli kuwa Allah Yanā yin shaida cēwa, su, haḳīka, maḳaryata ne.

108. Kada ka tsaya a cikinsa har abada. Lalle ne, Masallaci wanda

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ
وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلْ أَعْمَلُوا بِمَا أَمَرَ اللَّهُ تَعَالَى وَأَطِيعُوا
وَسَرُّدُوكَ إِلَى عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنْشَرُ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَمْسُكُوا بِاللَّعْنَةِ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَمْسُكُوا بِاللَّعْنَةِ
﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَمْسُكُوا بِاللَّعْنَةِ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَمْسُكُوا بِاللَّعْنَةِ
﴿١٠٧﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا الْمَسْجِدُ أُسُسُ عَلَى التَّقْوَى

(1) Wata kungiya wadda ita ba munāfuka ba ce, amma kuma ba su fita zuwa yākin ba, kuma bā su da wani dalīli sai kasāla kawai da taushēwar Shaidan. Waɗannan an jinkirtar da al’amarinsu har Allah Ya yi hukunci a kansu.

(2) Wata kungiya ta munāfukai māsu aiki dōmin tumbuke karfin Musulmi ta hanyar da bā a iya gānēwa da sauri. Kamar su gina masallaci kusa da wani tsōhon masallaci da sūnan taimakon addīni amma da nufin su raba jama’ar Musulmi, kuma sun sāmi wurin da zā su rika tāro da bōye kāyan yāki da shirin sharri ga Musulmi. Kamar ma’abūta Masjidil Dirār, wanda aka yi kusa da masallacin Kuba a Madīna. Aikinsu bai tsaya ga lōkacin yākin Tabūka ba, sabōda haka aka ce, da bagēwa ga wanda ya yāki Allah a gabāni, watau a gabānin bayyanar fallasar munāfukai da yākin Tabūka.

aka yi harsāshinsa a kan taƙawa tun farkon yini, shi ne mafi cancantar ka tsaya a cikinsa. A cikinsa akwai wadansu maza sunā son su tsarkaka.⁽¹⁾ Kuma Allah Yanā son māsu nēman tsarkakuwa.

109. Shin, wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan taƙawa daga Allah da yarda, shi ne mafi alhēri kō kuwa wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan gābar rāmi mai tusgāwa? Sai ya rūsā da shi a cikin wutar Jahannama. Kuma Allah bā Ya shirya da mutāne azzā-lumai.

110. Gininsu, wanda suka gina, bā zai gushe ba yanā abin shakka a cikin zukātansu, fāce idan zukātansu sun yanyanke. Kuma Allah ne Masani, Mai Hikima.

111. Lalle ne, Allah Yā saya⁽²⁾ daga mummunai, rāyukansu da dūkiyōyinsu, da cēwa sunā da Al-janna, sunā yin yāki a cikin hanyar Allah, sabōda haka sunā kashēwa anā kashē su. (Allah Yā yi) wa'adi a kanSa, tabbace, a cikin Attaura da Linjila da Alkur'āni. Kuma wāne ne mafi cikāwa da alkawarinsa daga Allah? Sabōda haka ku yi bushāra da cinikinku wanda kuka kulla da

مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ رِجَالٌ
يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾

أَفَمَنْ أَسْسَ بُنْيَكْنَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسْسَ بُنْيَكْنَهُ عَلَىٰ شَفَا
جُرْفٍ هَارٍ فَاتَّهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾

لَا يَزَالُ بُنْيَنُهُمُ الَّذِي تَوَارَبَتْ فِي قُلُوبِهِمُ
إِلَّا أَنْ تَقْطَعَ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

﴿١١١﴾ إِنْ اللَّهُ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ
وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقْبِلُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ
حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ
وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ

(1) Sunā son tsarkaka ta ɓōye da ta bayyane. Ta ɓōye sananniya ce, ita ce rashin munāfunci, kuma ta bayyane ita ce sunā kāma rūwa a bāyan sun karce kashinsu da dūtse, kamar yadda ya zo a cikin Hadīsi. Allah ne Mafi sani.

(2) Bāyan bayānin nau'ukan kāfirai da alāmōminsu da yadda zā a bi wajen yankēwa da su, da barin fage ga muminaɓi na kwarai, sai kuma Yā kirāyi muminaɓi zuwa ga mubāya'a ga Allah, watau ciniki, sa'an nan Ya bayyana musu kuɗin saye da abin sayarwa, ya ce: Allah Yā saya daga muminaɓi...

Shi. Kuma wancan shi ne babban rabo, mai girma.

112. Māsu⁽¹⁾ tūba, māsu bautāwa, māsu gōdēwa, māsu tafiya, māsu ruku'i, māsu tawāli'u, māsu umurni da alhēri da māsu hani daga abin da aka ki da māsu tsarēwa ga iyākōkin Allah. Kuma ka bāyar da bushāra ga mumina.

113. Bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga An-nabi da waḍanda suka yi imāni, su yi istigifāri ga mushirikai, kuma kō dā sun kasance ma'abūta zumunta ne daga bāyan sun bayyana a gare su, cēwa lalle ne, sū, 'yan Jahīm ne.

114. Kuma istigifārin Ibrāhīm ga ubansa bai kasance ba fāce sabō-da wani wa'adi ne da ya kulla alkawarinsa da shi, sa'an nan a lōkacin da ya bayyana a gare shi (Ibrāhīm) cēwa lalle ne shi (ubansa) ma'iyi ne ga Allah, sai ya barranta daga gare shi. Lalle ne Ibrahim, haḳīka, mai yawan addu'a ne, mai haḳuri.

115. Kuma Allah bai kasance mai batar da mutāne a bāyan Yā shiryar da su ba, sai Ya bayyana musu abin da zā su yi taḳawa da shi. Lalle ne Allah, ga kōme, Masani ne.

الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

التَّائِبُونَ الْعَبِيدُونَ الْحَمِيدُونَ
الْمُتَّخِذُونَ الرِّكَعُونَ السَّاجِدُونَ
الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّكَاهُونَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ
وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

مَا كَانُوا لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا
لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا بَيَّنَّ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾

وَمَا كَانُوا اسْتَغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ
مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا بَيَّنَّ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ
لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾

وَمَا كَانُوا اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ
حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

(1) Sa'an nan kuma ya bayyana a cikin wannan āyā ta 112 siffōfin mumina waḍanda aka fuskantar da kiran nēman ciniki da su.

(2) Bayānin umurni da yanke wa kāfirai, kō da sun mutu, da barin yi musu addu'ar alhēri.

116. Lalle ne Allah Yanā⁽¹⁾ da mulkin sammai da ƙasa, Yanā rā-yarwa kuma Yanā matarwa. Kuma bā ku da wani masōyi, kuma bā ku da mataimaki, baicin Allah.

117. Lallai ne, haƙiƙa, Allah Ya karbi tūbar Annabi da⁽²⁾ Muhājirīna da Ansār waɗanda suka bī shi, a cikin sa'ar tsanani, daga bāyan zukātan wani ɓangare daga gare su sun yi kusa su karkata, sa'an nan (Allah) Ya karbi tūbarsu. Lalle, Shī ne Mai tausayi, Mai jin ƙai gare su.

118. Kuma (Allah) Yā karbi tūba a kan ukun⁽³⁾ nan waɗanda aka jinkirtar har ƙasa da yalwarta ta yi ƙunci a kansu, kuma rāyukansu suka yi ƙunci a kansu, kuma suka yi zaton bābu wata mafaka daga Allah fāce (kōmāwa) zuwa gare Shi. Sa'an nan Allah Ya karbi tūbarsu, dōmin su tabbata a kan

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ
مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِنْهُمْ
ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ
وَزَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنْ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ
عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾

(1) Wannan āyā tanā nūna cēwa taklīfin da Allah Yake azā wa bāyinSa na yāki da waninSa, bā dōmin ya wahalar da su ba ne. Yanā yi ne dōmin alhēri a gare su, Shī Allah Mawādaci ne, Yanā da ƙasa da sammai, kuma Shī ne Mai yin halittar kōme.

(2) Yā fāra gabātar da cēwa “Allah Yā karbi tūbar Annabi da waɗanda Ya ambata tāre da shi” dōmin ya biyar āyar da ke zuwa ta tūbar waɗanda suka yi zamansu, bā da wani uzuri ba, kuma sū bā munāfukai ba, aka jinkirtar da maganar tūbarsu har a bāyan hōron kwana hamsin bābu mai yi musu magana, bisa hanin Allah. Kuma dā an ambaci karɓar tūbarsu kawai bā da an gabātar da tūbar waɗanda suka fita ba, dā sai a ce sun fi waɗanda suka fita, dōmin an yi nassi a kan tūbarsu. Wanda aka yi nassi a kan tūbarsa, yā fi wanda aka bari a cikin duhu.

(3) Sū mutāne uku waɗanda aka jinkintar da al'amarinsu, a āyā ta 106, sū ne Ka'abu bn Mālīki da Murāratu bn Rabī'a el Amry, da Hilālu bn Umaiya el Wākify: sun ƙi fita, bā da wani uzuri ba, kuma a lōkacin da Annabi ya kōmo daga Tabūka, waɗanda ba su fita ba suka tafi suka faɗi uzurōrinsu na rashin fita. Annabi ya karɓa musu kuma ya nēma musu gāfara. Amma su ukun, suka faɗi gaskiya cēwa sun zauna ne bā dōmin munāfunci ba, sai dai abin yā kasance haka kawai bā da wani uzuri ba. To, Annabi ya ce su dākata sai abin da Allah Ya ce a kansu. Aka hana kōwa ya yi musu magana a cikin Madīna, har mātansu na aure. Suka yi kwāna hamsin a cikin matsuwa, sa'an nan Allah Ya sauko da tūbarsu.

tūba. Lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai.

119. Ya ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku kasance tāre da māsu gaskiya.

120. Bā ya kasancēwa⁽¹⁾ ga mutānen Madīna da wanda yake a gēfensu, daga ƙauyāwa, su sāba daga bin Manzon Allah, kuma kada su yi gudu da rāyukansu daga ransa. Wancan, sabōda ƙishirwa bā ta sāmuni su, haka kuma wata wahala, haka kuma wata yunwa, a cikin hanyar Allah, kuma bā su tākin wani matāki wanda yake takaitar da kāfirai kuma bā su sāmuni wani sāmu daga maƙiyi fāce an rubuta musu da shi, ladar aiki na ƙwarai. Lallai ne Allah bā Ya tōzar-ta ladar māsu kyautatāwa.

121. Kuma bā su ciyar da wata ciyarwa, ƙarama kō babba, kuma bā su kēta wani rafi sai an rubuta musu, dōmin Allah Ya sāka musu da mafi kyāwon abin da suka kasance sunā aikatāwa.

122. Kuma bā ya kasancēwa ga muminaɗi su fita zuwa yāki gabāɗa.⁽²⁾ Sabōda haka, don me ne

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا
مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ
مِّنَ الْأَعْرَابِ أَن يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا
بِأَنفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ
ظُلْمٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَلَا يَبْطُثُونَ فِي مَوَاطِنٍ يُغِيظُ الْكَافِرَ
وَلَا يَنَالُونَ مِنَ عَدُوِّ تِلْكَ إِلَّا الْكُتُبَ لَهُمْ
بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً
وَلَا يَقْطَعُونَ أَوْدِيًا إِلَّا أَكْتُبَ لَهُمْ
لِجَزَائِهِمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

﴿١٢٢﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً

(1) Bayānin falalar mutāne da ke zaune a Madīna tāre da Annabi, a lokacinsa kō bāyansa.

(2) Bāyan yā ƙāre bayāni a kan falalar da Allah Ya fīfita mazauna Madīna da ita, sabōda haka bā ya halatta a gare su su sāba wa Annabi da zama a bāyan yā fita zuwa yāki. Sa'an nan kuma ya yi idiraki da ishārar cēwa fita zuwa yāki farillar kifāya ce: wasu sunā ɗaukē wa wasu. Kuma bā ya kyautuwa a ce kōwa ya zama sojan yāki, a bar sauran ayyuka na lalūrar rāyuwa kamar fita nēman ilmi, shi ma farillar kifāya ne tilas wasu su fita zuwa nēmansa dōmin idan sun kōma ga mutānensu sai su karantar da su. Hikimar āyar tā fāra da maganar fita zuwa yāki kuma ta ƙāre da sakamakon kōmōwa daga makaranta dōmin nunawar fita zuwa gare su duka wajibi ne: wanda wani ke iya ɗauke wa wani. Allah ne Mafi sani.

wata jama'a daga kowane ɓangare daga gare su ba ta fita (zuwa nēman ilimi ba) dōmin su nēmi ilimi ga fahimtar addīni kuma dōmin su yi gargadi ga mutānensu idan sun kōma zuwa gare su, tsammāninsu, sunā yin sauna?

123. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku yāki waɗanda suke kusan-tar⁽¹⁾ ku daga kāfirai. Kuma su sāmi tsanani daga gare ku. Kuma ku sani cēwa Allah Yanā tāre da māsu taƙawa.

124. Kuma idan aka saukar⁽²⁾ da wata sūra, to, daga gare su akwai waɗanda suke cēwa, “Wāne a cikin-ku wannan sūra ta kāra masa īmāni?” To amma waɗanda suka yi īmāni, to, tā kāra musu imani, kuma sū, sunā yin bushāra (da ita).

125. Amma kuma waɗanda suke a cikin zukātansu akwai cūta, to, tā kāra musu ƙazanta zuwa ga ƙazan-tarsu, kuma su mutu alhālin kuwa sunā kāfirai.

126. Shin, bā su ganin cēwa anā fitinar su a cikin kōwace shēkara: sau ɗaya kō kuwa sau biyu, sa'an nan kuma bā su tūba, kuma ba su zama sunā tunāni ba?

127. Kuma idan haƙiƙa, aka saukar da wata sūra, sai sāshensu ya yi dūbi zuwa ga wani sāshe, (su ce), “Shin, wani mutum yanā ganin ku?”. Sa'an nan kuma sai su jūya.

فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا
فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَقْبِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ
مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً
وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٤﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ أَيُّكُمْ
زَادَهُ هَذِهِ ءِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ ءِامَنُوا
فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ
رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ
كَافِرُونَ ﴿١٢٦﴾

أُولَٰئِكَ يَرْوُونَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ
مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ
يَذْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ
هَلْ يَرَيْنَكُمْ مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا

(1) Bayānin yadda ake yin yāki ne; bā a fāɗa wa dukkan maƙiya gabā ɗaya, na kusa da na nēsa. Sai an fara da na kusa tukuna sa'an nan a dinga fāɗaɗawa.

(2) Taƙaitāwa da ƙārin tanbīhi ga abin da sūrar ta ƙunsa.

Allah Yā jūyar da zukātansu, dōmin, hākīka, sū mutāne ne, bā su fahimta.

128. Lalle ne, haḳīka, Manzo⁽¹⁾ daga cikinku yā je muku. Abin da kuka wahala da shi mai nauyi ne a kansa. Mai kwadayi ne sabōda ku. Ga muminai Mai tausayi ne, Mai jin kai.

129. To, idan sun jūya, sai ka ce: Ma'ishīna Allah ne. Bābu abin bautāwa fāce Shi. A gare Shi nake dōgara. Kuma Shi ne Ubangijin Al'arshi mai girma.

صَرَكَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ
عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

SŪRATU YŪNUS

سُورَةُ يُنُسٍ

Tanā karantar da tauhīdin Ubangiji game da jan hankali zuwa ga abūbuwan halitta waḍanda suka shāfi mutāne wajen amfāni da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Waḍancan āyōyin littāfi ne kyautatacce.

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

(1) Bayānin rahamar Allah game da aiko Manzo daga cikin mutāne, cēwa wata falala ce a gare su. Kuma shi Manzon nan ḍan'uwansu ne wanda bā ya son su da wani abu sai alhēri, idan sun gāne dā sun bī shi, kuma idan ba su gāne ba, to, Allah Yā tsare shi daga sharrinsu, kuma Yā isar masa.

2. Shin, yā zama abin māmaki ga mutāne dōmin Mun yi wahayi zuwa ga wani namiji daga gare su cēwa, “Ka yi gargadī ga mutāne kuma ka yi bushāra ga waɗanda suka yi imāni da cēwa: lalle ne sunā da abin gabatarwar gaskiya a wurin Ubangijinsu.” Kāfirai suka ce, “Lalle ne wannan, haḳīka, masihirci ne bayyananne.”

3. Lalle Allah ne Ubangijinku Wanda Ya halicci sammai da ƙasa a cikin kwāna shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi Yanā gudānar da al'amari. Bābu wani macēci fāce a bayan izninSa. Wannan ne Allah, Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Shin fa, bā ku tunāni?

4. Zuwa gare Shi makōmarku take gabā ɗaya, wa'adin Allah gaskiya ne. Haḳīka, Shi ne Yakē fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai da ādalci, kuma waɗanda suka kāfirta sunā da abin sha daga ruwan zāfi, da azāba mai raɗaɗi, sabōda abin da suka kasan-ce sunā yi na kāfirci.

5. Shī ne Wanda Ya sanya muku rānā, babban haske, da watā mai haske, kuma Ya ƙaddara shi ga Manzilōli, dōmin ku san ƙidāyar shēkaru da lissāfi. Allah bai halitta wannan ba, fāce da gaskiya, Yanā bayyana āyōyi daki-daki dōmin mutāne waɗanda suke sani.

6. Lalle ne a cikin sābāwar dare da yini, da abin da Allah Ya halitta a cikin sammai da ƙasa, haḳīka akwai

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ مَا مِنْ شَيْعٍ إِلَّا أَمِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكَ كُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدُوَ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ

āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin takawa.

7. Lalle ne waɗanda ba su ƙau-
nar gamuwa da Mū, kuma suka
yarda da rāyuwar dūniya kuma
suka natsu da ita, da waɗanda suke
gafalallu ne daga āyōyinMu,

8. Waɗannan matattararsu
Jahannama ce sabōda abin da suka
kasance sunā tsirfātawa.

9. Lalle ne waɗanda suka yi īmā-
ni kuma suka aikata ayyukan ƙwa-
rai, Ubangijinsu Yanā shiryar da su
sabōda īmāninsu, ƙōramu sunā gu-
dāna daga ƙarƙashinsu, a cikin
gidājen Aljannar ni'ima.

10. Kiransu a cikinta, “Tsar-
kinKa yā Allah!” kuma gaisuwersu
a cikinta, “Salāmun” kuma ƙarshen
kiransu, cēwa, “Gōdiya ta tabbata
ga Allah Ubangijin halitta.”

11. Kuma dā Allah Yana gag-
gawa ga mutāne da sharri kamar
yadda Yake gaggauta musu da alhē-
ri, haƙiƙa dā an hukunta ajalinsu
zuwa gare su. Sabōda haka Munā
barin waɗanda ba su ƙau-
nar gamuwa da Mu, a cikin kangararsu sunā
ta ɗimuwa.

12. Kuma idan cūta ta shāfi mu-
tum, sai ya kirāye Mu, yanā (kwan-
ce) ga sāshensa kō kuwa zaune, kō
kuwa a tsaye. To, a lōkacin da
Muka kuranye cūtar daga gare shi,
sai ya shūde kamar ɗai bai kirāye
Mu ba zuwa ga wata cūta wadda ta
shāfe shi. Kamar wannan ne aka
ƙawāta ga maɓannata, abin da suka
kasance sunā aikatāwa.

يَسْقُوتُ ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَاوَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَاطْمَأْنَوْا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾

أُولَئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا

يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِآيَاتِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾

دَعْوَتُهُمْ فِيهَا سَبْحَنَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ
وَبِآخِرِ دَعْوَتِهِمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعْجَلَ اللَّهُمَّ
بِالْخَيْرِ لَقَضَى إِلَيْهِمْ أَجْلَهُمْ فَنَذَرُ الَّذِينَ
لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا
أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ
يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زَيْنٌ لِلْمُسْرِفِينَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

13. Kuma, haḳīḳa, Mun halakar da al'ummomi daga gabāninku, a lōkacin da suka yi zālunci, kuma manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, amma ba su kasance sunā īmāni ba. Kamar wannan ne, Muke sākāwa ga mutā-ne māsu laifi.

14. Sa'an nan kuma Muka sanya ku māsu mayēwa a cikin ƙasa daga bāyansu, dōmin Mu ga yāya kuke aikatāwa.

15. Kuma idan anā karatun āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai waɗanda bā su ƙaunar gamuwa da Mu, su ce, “Ka zo da wani Alku-r'āni, wanin wannan, ko kuwa ka musanya shi.”⁽¹⁾ Ka ce, “Bā ya kasancēwa a gare ni in musanya shi da kaina. Bā ni biyar kōme fāce abin da aka yiwo wahayi zuwa gare ni. Kuma, haḳīḳa, ni inā tsōro idan na sāba wa Ubangijina, ga azābar wani yini mai girma.”

16. Ka ce, “Dā Allah Ya so dā ban karanta shi ba a kanku, kuma dā ban sanar da kū ba game da shi, dōmin lalle ne nā zauna a cikinku a zāmani mai tsawo daga gabānin (fāra saukar) sa. Shin fa, bā ku hankalta?

17. “Sabōda haka wāne ne mafi zālunci daga wanda ya ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryata āyōyinSa? Haḳīḳa, māsu laifi bā su cin nasara!”

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا
كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ
لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ
لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَتَنْتِ بِشُرٍّ أَنْ غَيْرِ هَذَا
أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَآئِ
نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ
إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ
وَلَا أَدْرَبَكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا
مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

(1) Sunā nufin idan ya musanya shi, su ce, “To, gā shi ka bayyana cēwa kai ne mai ƙirƙira shi, kanā jingina shi ga Allah.”

18. Kuma sunā bautā wa, baicin Allah, abin da bā ya cūtar da su kuma bā ya amfāninsu, kuma sunā cēwa, “Wadannan ne macētanmu a wurin Allah.” Ka ce, “Shin, kunā bai wa Allah lābāri ne ga abin da bai sani ba, a cikin sammai ko a cikin kasa? TsarkinSa ya tabbata kuma Yā daukaka daga abin da duk suke yin shirki da Shi.”

19. Kuma mutāne ba su kasance ba fāce al’umma guda, sa’an nan kuma suka sābā wa jūna, kuma ba dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, dā an yi hukunci a tsakāninsu a kan abin da yake a cikinsa suke sābā wa jūna.

20. Kuma sunā cēwa, “Don me ba a saukar da wata āyā ba a gare shi, daga Ubangijinsa?” To, ka ce, “Abin sani kawai, gaibi ga Allah yake. Sai ku yi jira. Lalle ne nī, tāre da ku, inā daga māsū jira.”

21. Kuma idan Muka dandānā wa mutāne wata rahama, a bāyan wata cūta tā shāfe su, sai gā su da makirci a cikin āyōyinMu. Ka ce, “Allah ne mafi gaggawar (saka-makon) mākirci.” LalleneManzan-ninMu sunā rubūta abin da kuke yi na mākirci.

22. Shī ne wanda Yake tafiyar da ku a cikin tudu da (kuma) tēku, sai idan kun kasance a cikin jirāge, su gudāna tāre da su da iska mai dādī, kuma su yi farin ciki da ita, sai wata gūguwa ta je wa jirāgen, kuma tāgu-war ruwa ta jē musu daga kōwane wuri, kuma su tabbata cēwa sū, an kēwaye su, sai su kirāyi Allah,

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَتُنَا
عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ
فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ فِي مَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُمْ إِذَا
لَهُمْ مَكْرُفٌ فِي آيَاتِنَا قُلْ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنْ رُسُلُنَا
يَكْتُوبُونَ مَا تَمَكُرُونَ ﴿٢١﴾

هُوَ الَّذِي يُسِيرُ الْكَافِرِينَ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي
الْفُلِكِ وَجَرَّتِ بِهِنَّ رَبِّجْ طَيْبَةً وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا
رَبِّجٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ
وَضُنُّوا أَنْهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ

sunā māsū tsarkake addini gare Shi, (sunā cēwa): Lalle ne idan Ka kuɓutar da mu daga wannan, haḳīka munā kasancēwa daga māsū gōdiya.

23. To, a lōkacin da Ya kuɓutar da su, sai gā su sunā zālunci a cikin ƙasa, bā da wani haḳḳi ba. Yā ku mutāne! Abin sani kawai, zāluncinku a kanku yake, a bisa rāyuwar dūniya. Sa'an nan kuma zuwa gare Mu makōmarku take, sa'an nan Mu bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa,

24. Abin sani kawai, misālin rāyuwar dūniya kamar ruwa ne Muka saukar da shi daga sama, sa'an nan tsiron ƙasa ya garwaya da shi: daga abin da mutāne da dabbōbi suke ci, har idan ƙasa ta riƙi zināriyarta kuma ta yi ƙawa, kuma mutānenta suka zaci cēwa sū ne māsū īkon yi a kanta, sai umurninMu ya je mata da dare kō kuma da rāna, sai Mu maishe ta girbabba kamar ba ta wadāta ba a jiya. Kamar wannan ne Muke rarrabe āyōyi, daki-daki, ga mutāne wadanda suke tunāni.

25. Kuma Allah Yanā kira zuwa ga gidan aminci, kuma Yanā shiryyar da wanda Yake so zuwa ga tafarki madaidaici.

26. Wadanda suka kyautata yi, sunā da abu mai kyāwo kuma da ƙāri⁽¹⁾, wata ƙūra bā ta rufe fuskō-

الَّذِينَ لَيْسَ أُنْجِيَّتُمْ مِنْ هَذِهِ
لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾

فَلَمَّا أُنْجِيَتْهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ
مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

إِنَّمَا مِثْلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ
فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ
وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْبَيَّتْ
وُظُنِّبَ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِירוَتْ عَلَيْهَا أَتَاهَا
أَمْرٌ فَلَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَمْ
تَغْنَبْ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ

(1) Māsū aikin ƙwarai wadanda suka karɓa kiran Allah sunā da sakamakon abu mai kyau, wātau Aljanna, kuma da ƙāri, watau ganin Ubangijinsu a cikin Aljanna. Haka Hadisi ya yi fassara.

kinsu, kuma haka wani kaskanci. Wadancan ne abokan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

27. Kuma wadanda suka yi tsir-far mūnanan ayyuka, sakamakon mummuna da kamarsa yake, kuma kaskanci yanā rufe su. Bā su da wani matsari daga Allah, kamar an rufe fuskokinsu da guntāyen kīrā-ruwa daga dare mai duhu. Wadannan ne abōkan wuta, sunā madawwama a cikinta.

28. Kuma a rānar da Muke tāra su gabā daya, sa'an nan kuma Mu ce wa wadanda suka yi shirki, "Ku kāma matsayinku, kū da abūbuwan shirkinku." Sa'an nan Mu rarrabe a tsakāninsu, kuma abūbuwan shirkinsu su ce, "Bā mū kuka kasance kunā bauta wa ba.

29. "To, kuma Allah Yā isa zama Shaida a tsakāninmu da tsakāninku. Hakīka mun kasance ba mu san kōme ba na bautawarku a gare mu!"

30. A can ne kōwane rai yake jarraba abin da ya bāyar bāshi, kuma aka mayar da su zuwa ga Allah, Majibincinsu Tabbatacce, kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa ya bace musu.

31. Ka ce, "Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da kasa? Shin, kō kuma Wāne ne Yake mallakar jī da gani, kuma Wāne ne Yake fitar da mai rai daga mamaci, kuma Ya fitar da mamaci daga mai rai, kuma Wāne ne Yake shirya al'amari?" To, zā su ce, "Allah ne." To, ka ce, "Shin fa, bā zā ku yi takawa ba?"

وَجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٦﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٧﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ﴿٦٨﴾

فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٦٩﴾

هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَيَقُولُوا اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٧١﴾

32. To, wancan ne Allah, Ubangijinku Tabbatacce. To, mēne ne a bāyan gaskiya fāce bāta? To, yāya ake karkatar da ku?

33. Kamar wancan ne kalmar Ubangijinka, ta tabbata a kan wadanda suka yi fāsikanci, cēwa haḳī-ka sū, bā zā su yi imāni ba.

34. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake fāra halitta, sa'an nan kuma ya mayar da ita?” Ka ce, “Allah ne Yake fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita. To, yāyā ake jūyar da ku?”

35. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake shiryarwa zuwa ga gaskiya?” Ka ce, “Allah ne Yake shiryarwa zuwa ga gaskiya. Shin fa, wanda Yake shiryarwa ne mafi cancantar a bi Shi, ko kuwa wanda bā ya shiryarwa fāce dai a shiryar da shi? To, mēne ne a gare ku? Yāya kuke yin hukunci?”

36. Kuma mafi yawansu bā su biyar kōme fāce zato. Lalle ne zato bā ya wadātar da kōme daga gaskiya. Lalle Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

37. Kuma wannan Alkur'āni bai kasance ga a kirḳira shi ba daga wanin Allah, kuma amma shi gaskatawar wannan ne da yake a gabāninsa da bayānin hukuncin littāffan Allah, bābu shakka a cikinsa, daga Ubangijin halittu yake.

38. Kō sunā cēwa, “Yā kirḳira shi”? Ka ce. “Ku zo da sūra guda misālinsa, kuma ku kirāyi wanda

فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ
إِلَّا الضَّلَالُ فَإِنِّي تُصْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا
أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلْ
اللَّهُ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَإِنِّي تَوَفَّكُونَ ﴿٣٤﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلْ اللَّهُ يَهْدِي
لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ لَا
يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ فَأَلْكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَشِيعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ
شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ
فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا

kuka iyā duka, baicin Allah, idan kun kasance māsu gaskiya.”

39. Ā'a, sun karyata game da abin da ba su kēwaye da saninsa ba, kuma fassararsa ba ta riga ta jē musu ba. Kamar wadancan ne wadanda suke a gabāninsu. Sai ka dūba, yāya ākibar azzālumai ta kasance?

40. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake yin imāni da Shi, kuma daga cikinsu akwai wanda bā ya yin imāni da Shi. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani ga mabarnata.

41. Kuma idan sun karyata ka, to, ka ce, “Inā da aikina kuma kunā da aikinku, kū kubutattu ne daga abin da nake aikatāwa, kuma ni kubutacce ne daga abin da kuke aikatāwa.”

42. Kuma daga cikinsu akwai wadanda suke saurare zuwa gare ka. Shin fa, kai kana jiyar da kurma, kuma kō dā sun kasance bā su hankalta?

43. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake tsōkaci zuwa gare ka. Shin fa, kai kana shiryar da makāfi, kuma kō dā sun kasance bā su gani?

44. Lalle ne Allah ba Ya zāluntar mutāne da kōme, amma mutānen ne ke zāluntar kansu.

45. Kuma rānar da Yake tāra su, kamar ba su zauna ba fāce sa'a guda daga yini. Sunā gāne jūna a tsakāninsu. Hakika, wadanda suka karyata game da gamuwa da Allah sun yi hasāra. Kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

مَنْ أَسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ
كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ
وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٍ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ
أَنْتُمْ بَرِيْعُونَ مِمَّا آعَمَلُ وَأَنَا بَرِيْعٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ
وَلَوْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ ﴿٤٢﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْى
وَلَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ
أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبِسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ
يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

46. Kuma imma dai, haḳīka, Mu nūna maka sāshen abin da Muke yi musu alkawari, kō kuwa Mu karḳi ranka, to, zuwa gare Mu makōmarsu take. Sa'an nan kuma Allah ne Shaida a kan abin da suke aika-tāwa.

47. Kuma ga kōwace al'umma akwai Manzo.⁽¹⁾ Sa'an nan idan Manzonsu ya je, sai a yi hukunci a tsakāninsu da ādalci, kuma sū, bā a zāluntar su.

48. Kuma sunā cēwa, "A yaushen wannan wa'adi zai auku, idan kun kasance māsū gaskiya?"

49. Ka ce, "Ba na mallaka wa kaina wata cūta, haka kuma wani amfāni, sai abin da Allah Ya so. Ga kōwace al'umma akwai ajali, idan ajalinsu ya zo, to, bā zā su yi jinkiri daga gare shi ba, kō dā sā'ā guda, kuma bā zā su gabāta ba."

50. Ka ce, "Shin, kun gani, idan azābarSa ta zo muku da dare ko da rāna? Mēne ne daga gare shi māsū laifi suke nēman gaggāwarsa?"

51. Shin, sa'an nan kuma idan har ya auku, kun yi īmāni da shi? Ashe? Yanzu kuwa, alhāli kun kasance game da shi kunā nēman gaggāwar aukuwarsa?

52. Sa'an nan kuma aka ce ga wadanda suka yi zālunci, "Ku dandani azābar dawwama! Shin, anā sāka muku fāce da abin da kuka kasance kuna aikatāwa?"

وَأَمَّا رَبُّنَا الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْتَوْفِيكَ فَاِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ
بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ
لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَسْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن آتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتًا أَوْ نَهَارًا مَاذَا
يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

أَتُمِرُّ إِذَا مَا وَقَعَ آمَنْتُمْ بِهِ ؕ الْكُنْ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا اذْكُرُوا عَذَابَ الْخُلْدِ
هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

(1) Manzo na farko shi ne mai shiryar da su, Manzo na biyu shi ne ajalinsu.

53. Kuma sunā tambayar ka: Shin gaskiya ne? Ka ce, “Ī, ina rantsuwa da Ubangijīna. Lalle gas-kiya ne, kuma ba ku zama māsu buwāya ba.”

54. Kuma dā kōwane rai wanda ya yi zālunci yā mallaki duka abin da yake a cikin ƙasa, to, dā yā yi fansa da shi. Kuma suka dinga nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Sa'an nan aka yi hukunci a tsakā-ninsu da ādalci, kuma bā zā a zālun-ce su ba.

55. To! Haƙīka Allah Ya mallaki abin da yake a cikin sammai da ƙasa. To! Haƙīka wa'adin Allah gaskiya ne. Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

56. Shi ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma zuwa gare Shi ne ake mayar da ku.

57. Ya ku mutāne! Lalle wa'azi yā jē muku daga Ubangijinku, da waraka ga abin da yake a cikin ƙirāza, da shiriya da rahama ga mumina.

58. Ka ce, “Da falalar Allah da rahamarSa. Sai su yi farin ciki da wannan.” Shi ne mafi alhēri daga abin da suke tārāwa.

59. Ka ce, “Shin, kun ga abin da Allah Ya saukar sabōda ku na arzi-ki, sai kuka sanya hukuncin haram-ci da halacci a gare shi?” Ka ce, “Shin, Allah ne Ya yi muku izni, ko ga Allah kuke ƙirƙirāwar ƙarya?”

60. Kuma mēne ne zaton wadan-da suke ƙirƙira ƙarya ga Allah, a Rānar Kiyāma? Lalle haƙīka, Allah

وَيَسْتَنْبِثُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ
لَحَقُّ وَمَا أَنتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلْكَافِرِينَ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ
بِهِمْ وَأَسْرَوْا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ
بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْإِنَّ وَعَدَ اللَّهُ
حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِدَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى
وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا
هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ
فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ ءَاللهُ أَذِنَ
لَكُمْ أَنْ تَقْتُلُوا عَلَى اللَّهِ تَقْتُلُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنْ يَكُ اللهُ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ

Ma'abūcin falala ne a kan mutāne, amma kuma mafi yawansu bā su gōdēwa.

61. Kuma ba ka kasance a cikin wani sha'ani ba, kuma ba ka karan-ta wani abin karatu daga gare shi ba, kuma ba ku aikata wani aiki ba, fāce Mun kasance Halarce a lōkacin da kuke zubuwa a cikinsa. Kuma wani ma'aunin zarra bā zai yi nīsa ba daga Ubangijinka a cikin kasa, haka kuma a cikin sama, kuma bābu wanda yake mafi karanci daga haka, kuma bābu mafi girma, fāce yana a cikin littāfi bayyananne.

62. To, Lalle ne masōyan⁽¹⁾ Allah bābu tsōro a kansu, kuma bā zā su kasance sunā yin baƙin ciki ba.

63. Waɗanda suka yi īmāni ku-ma suka kasance sunā yin taƙawa.

64. Sunā da bushāra a cikin rāyuwar dūniya da ta Lāhira. Bābu musanyāwa ga kalmōmin Allah. Wancan shi ne babban rabo mai girma.

65. Kada maganarsu⁽²⁾ ta sanya ka a cikin baƙin ciki. Lalle ne alfar-ma ga Allah take gaba ɗaya. Shi ne Mai jī, Masani.

وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا
إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ
ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ
وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾

الْآيَاتِ أُولِيََاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ
لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾

(1) Waliyyin Allah, shi ne masōyin Allah da sharafin ya zama mumini mai taƙawa — watau yanā aiki da abin da Allah Ya umurce shi, kuma yanā barin abin da Allah Ya hana shi, bisa harshen Annabinsa wanda yake biya. Bābu karin kōme bābu ragi. Bushārarsu, ita ce yabon mutāne a gare su, kō kuma a lōkacin mutuwar su malā'iku su rika yi musu bushāra da gamuwa da Ubangijinsu, kō kuma a cikin kabari wajen tambaya. Allah ne Mafi sani.

(2) Maganarsu ta izgili a gare ka. Idan Allah Ya ɗaukaka ka, bābu mai iya hanāwa dōmin Shi kadai ne Mai izza kuma sai inda Ya sanya ta ga wanda Ya so.

66. To! Haḳīḳa Allah Yanā da mulkin wanda ke a cikin sammai da wanda ke a cikin ƙasa kuma wadanda suke kiran wanin Allah, bā su biyar wadansu abōkan tarēwa (ga Allah a Mulkinsa). Bā su biyar kōme fāce zato. Kuma ba su zama ba fāce sunā ƙiri faḍi kawai.

67. Shi ne Wanda Ya sanya muku dare, dōmin ku natsu a cikin-sa, da yini mai sanya a yi gani. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne wadanda sukē ji.

68. Suka ce, “Allah Ya riki dā”. Tsarkinsa yā tabbata! Shi ne Wadā-tacce, Yanā da mallakar abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa. A wurinku bābu wani dalili game da wannan! Shin, kunā fadar abin da ba ku sani ba game da Allah?

69. Ka ce, “Haḳīḳa wadanda suke ƙirƙira ƙarya ga Allah, bā zā su ci nasara ba.”

70. Jin dāḍi ne a cikin dūniya, sa'an nan kuma makōmarsu zuwa gare Mu take, sa'an nan Mu ɗan-ɗana musu azāba mai tsanani sabō-da abin da suka kasance sunā yi na ƙāfirci.

71. Kuma ka karanta musu lābā-rin Nūhu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Ya mutānēna! Idan matsayina da tunātarwata game da āyōyin Allah sun kasance sun yi nauyi a kanku, to, ga Allah na dōgara. Sai ku tāra al'amarinku, kū da abūbuwan shirkinku, sa'an nan kuma kada al'amarinku ya kasance

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مِنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ
إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْبَلَّ لِتَسْكُنُوا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ
لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
إِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ
عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

قُلْ إِنَّا الَّذِينَ يَفْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
لَا يَفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

مَتَّعَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نَذِيقُهُمُ
الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

﴿٧١﴾ وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَتَقَوْمِ إِنْ كَانَ
كِبْرُ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذِكْرِي بَيِّنَاتٍ اللَّهُ فَعَلَى اللَّهِ
تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ
أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا
إِلَيَّ وَلَا تَنْظُرُونِ ﴿٧١﴾

rufaffe a kanku, sa'an nan kuma ku kashe ni, kada ku yi mini jinkiri.

72. “Kuma idan kuka jūya bāya, to, ban tambaye ku wata ijāra ba. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma an umurce ni da in kasance daga māsū sallamāwa. (1)”

73. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka kubutar da shi, da wanda yake tāre da shi, a cikin jirgi, kuma Muka sanya su māsū mayēwa, kuma Muka nutsar da waɗanda suka karyata āyōyinMu. Sai ka dūba yadda ākibar waɗanda aka yi wa gargadi ta kasance.

74. Sa'an nan kuma Muka aika waɗansu Manzanni daga bāyansa zuwa ga mutānensu, suka jē musu da hujjōji bayyanannu, to, ba su kasance zā su yi īmāni ba sabōda sun karyata shi a gabani. Kamar wannan ne Muke rufēwa a kan zukātan māsū ta'ādi.

75. Sa'an nan kuma a bāyansu Muka aika Mūsā da Hārūna zuwa ga Fir'auna da mashāwartansa, tāre da āyōyinMu. Sai suka kangara kuma sun kasance mutāne māsū laifi.

76. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga gare Mu, suka ce, “Wannan haḳīka sihiri ne bayyananne.”

77. Mūsā ya ce, “Shin, kunā cēwa ga gaskiya a lōkacin da ta zo

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا
عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَجَعَلْنَاهُمْ
خَلْقًا غَرَفًا وَغَرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانْظُرْ
كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الْمُذْذِرِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ
كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِيهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا
مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
إِنَّ هَذَا السِّحْرُ مِثْلُ بَقَرَاتِنَا وَمِثْلِ نَدَىٍّ
الَّذِي يَنْسَخُ مَنْ يَنْسَخُ اللَّهُ أَنْ يَبْزِغَ الْفَجْرَ ﴿٧٦﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ

(1) Watau dukan abin da na zo muku da shi na umurni kō hani, to, ni ma an umurce ni da yinsa kō barinsa. Kuma bā ni nēman wata ijārar karantarwa daga gare ku dōmin Allah Ya umarce ni da iyar da manzancinSa zuwa gare ku, sabōda haka Shi ne zai biyā ni tsādar aikina.

muku? Shin, sihiri ne wannan? Lalle masihirci bā ya cin nasara.”

78. Suka ce, “Shin, ka zo mana ne dōmin ka jūyar da mu daga abin da muka iske ubanninmu a kansa, kuma girma ya kasance gare ku, ku biyu a cikin kasa? Bā zā mu zama māsu īmāni ba sabōda ku.”

79. Kuma Fir’auna ya ce, “Ku zo mini da dukan masihirci, masani.”

80. To, a lōkacin da masihirta suka je, Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke jēfāwa.”

81. To, a lōkacin da suka jēfa, Mūsā ya ce, “Abin da kuka zo da shi sihiri ne. Lalle ne Allah zai bāta shi. Hakīka Allah bā Ya gyāra aikin mabarnata.

82. “Kuma Allah Yanā tabbatar da gaskiya da kalmōminSa, kō dā māsu laifi sun ki.”

83. Sa’an nan bābu wanda ya yi īmāni da Mūsā fāce zuriya daga mutānensa, a kan tsōron kada Fir’auna da shūgabanninsu su fitinē su. Lalle, hakīka, Fir’auna marinjāyi ne a cikin kasa, kuma lalle shi, hakīka, yanā daga māsu barna.

84. Kuma Mūsā ya ce, “Yā kū mutānena! Idan kun kasance kun yi īmāni da Allah, to, a gare Shi sai ku dōgara, idan kun kasance Musulmi.”

85. Sai suka ce, “Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu fitina ga mutāne azzālu-mai.

أَسِحْرُهُذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالُوا أَاجْتَنَّا لِلْفَنَاءِ عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
وَتَكُونُ لَكُمُ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمُ
بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتَأْتُونِي بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُوسَى الْقَوْمُ مَا أَنْتُمْ
مُلْقُونَ ﴿٨٠﴾

فَلَمَّا الْقَوْأ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ
سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾

وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

فَمَاءَ أَمْنٍ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ
مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَإِنْ فِرْعَوْنُ
لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَقَالَ مُوسَى يَقَوْمِ إِن كُنْتُمْ ءَامِنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا
إِن كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾

86. “Kuma Ka kuɓutar da mu dōmin RahamarKa, daga mutāne kāfirai.”

87. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā da ɗan’uwansa, cēwa: Kū biyu, ku zaunar da mutānenku a Masar a cikin wasu gidāje. Kuma ku sanya gidājenku su fuskanci Al-kibla⁽¹⁾, kuma ku tsayar da salla. Kuma ka bāyar da bushāra ga māsu īmāni.

88. Sai Mūsā ya ce, “Yā Ubangijinmu! Haḳīka Kai ne Ka bai wa Fir’auna da majalisarsa kawa da dūkiyōyi a cikin rāyuwar dūniya, yā Ubangijinmu, dōmin su ɓatar (da mutāne) daga hanyarKa. Yā Ubangijinmu! Ka shāfe a kan dūkiyarsu kuma Ka yi ɗauri⁽²⁾ a kan zukātansu yadda bā zā su yi īmāni ba har su ga azāba mai raɗaɗi.”

89. (Allah) Yā ce, “Lalle ne an karɓi addu’arku. Sai ku daidaitu, kuma kada ku bi hanyar waɗanda ba su sani ba.”

90. Kuma Muka kētarar da Banī Isrā’ila tēku, sai Fir’auna da rundunarsa suka bī su bisa ga zālunci da kētare haddi, har a lōkacin da nutsēwa ta riske shi ya ce, “Nā yi⁽³⁾ īmāni cēwa, haḳīka, bābu abin bautawa fāce Wannan da Banū Isrā’il

وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَ الْقَوْمَ كَمَا
يَمَضَرُ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكَتَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا
لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ
وَأَشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوُا
الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمْ فَاَسْتَقِيمَا
وَلَا تَتَّبِعَان سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

﴿٩٠﴾ وَجَازَنَّا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ يَلِ الْبَحْرِ فَاتَّبَعَهُمْ
فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ
الْفَرَقُ قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَامَنْتُ
بِهِ بَنُو إِسْرَءِيلَ يَلِ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

(1) Su sanya gidājensu sunā fuskantar Alkibla ta Ka’aba dōmin su riƙa yin salla a cikin gidājen, sabōda tsōron in sun tafi masallaci zā a fāɗa su da dūka sunā a cikin salla. Wannan kuma yā nūna yadda ake son gidajen Musulmi su kasance a kō da yausha.

(2) Mūsā ya yi addu’a a kansu, har da rashin īmāni sabōda yā sāmi lābārin bā zā su yi īmāni ba, kamar mutānen Nūhu.

(3) īmāni a bāyan Manzon mutuwa ya isa ga kāfiri bā zai yi masa amfāni ba.

suka yi ĩmāni da Shi, kuma nĩ, ina daga Musulmi”

91. Ashe! A yanzu! Alhāli kuwa, haḳīka ka sāba a gabāni, kuma ka kasance daga māsū barna?

92. To, a yau Munā kuḅutar⁽¹⁾ da kai game da jikinka, dōmin ka kasance āyā ga waɗanda suke a bāyanka. Kuma lalle ne māsū yawa daga mutāne, haḳīka, gafalallu ne ga āyōyinMu.

93. Kuma lalle ne, haḳīka Mun zaunar⁽²⁾ da Banī Isrā'ila mazaunar gaskiya kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsū dādī. Sa'an nan ba su sāba ba har ilmi ya jē musu. Lalle ne Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna.

94. To, idan ka kasance a cikin shakka daga abin da Muka saukar zuwa gare ka, sai ka tambayi waɗanda suke karatun Littāfi daga gabaninka. Lalle ne, haḳīka, gas-kiya tā jē maka daga Ubangijinka dōmin haka kada ka kasance daga māsū kōkanto.

95. Kuma kada ka kasance daga waɗanda suke ƙaryatāwa game da āyōyin Allah, har ka kasance daga māsū hasāra.

96. Lalle ne waɗanda kalmar Ubangijinka ta wajaba a kansu, bā zā su yi ĩmāni ba.

ءَالَقْنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ

مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ آيَةً

وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَفْلُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبْوَاعِدِي وَرَزَقْنَهُمْ

مِنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ

يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ

يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ

يَقْرَءُونَ أَلْكِتَابَ مِن قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ

الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ

فَتَكُونُوا مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٩٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ

لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

(1) Kuḅutar da jikin Fir'auna: banda rūhinsa dōmin a tabbatar da yā mutu.

(2) Allah Yā bai wa Banī Isrā'ila mulkin Masar da Falasḍīnu gabā ɗaya a bāyan halaka Fir'auna da mutānensa.

97. Kuma kō dā kōwace āyā ta jē musu, sai sun ga azāba mai radādī.

98. To, dōmin me wata alkarya ba ta kasance tā yi⁽¹⁾ īmāni ba har īmāninta ya amfāne ta, fāce mutānen Yūnus? A lōkacin da suka yi īmāni, Mun janye azābar wulākanci daga gare su a cikin rāyuwar dūniya. Kuma Muka jiyar da su dādī zuwa wani lōkaci.

99. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā wadanda suke a cikin kasa sun yi īmāni dukansu gabā daya. Shin, kai kanā tīlasta mutāne ne har su kasance māsu īmāni?

100. Kuma ba ya kasancēwa ga wani rai ya yi īmāni fāce da iznin Allah, kuma (Allah) Yanā sanya kazanta a kan wadanda bā su yin hankali.

101. Ka ce, “Ku dūbi abin da yake cikin sammai da kasa.” Kuma āyōyi da gargadī bā su wadatarwa ga mutāne wadanda bā su yin imāni.

102. To, shin sunā jiran wani abu fāce kamar misālin kwānukan wadanda suka shūde daga gabāninsu? Kace, “Ku yi jira! Lalle nī tāre da ku, inā daga māsu jira.”

103. Sa'an nan kuma Munā kubar da manzanninMu da wadanda suka yi īmāni, kamar wannan ne,

وَلَوْ جَاءَ تَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ

الْأَلِيمَ ﴿٩٧﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ أَمَتٌ فَتَنْفَعُهَا إِيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ
يُونُسَ لَمَاءَ أَمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَمَتْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ

جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا

مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾

وَمَا كَانَتْ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِرَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ

وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْنِي

الْآيَاتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا

مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْظُرُوا إِنِّي مَعَكُمْ

مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا

(1) Alkaryun da aka aika da Manzanni cikinsu, ba su yi īmāni duka ba fāce mutum daya, kō biyu a gabānin halaka ta sāmi mutānensu. Sai dai alkaryar Yūnusa, ita kam tā ji tsōro, ta yi īmāni a gabānin saukar azāba, sabōda haka suka tsīra, ba a halaka garin bā, watau Ninawa. Watau bābu mai iya sāmuni īmāni sai Allah Ya nufe shi da haka. Kō da mai yin gargadīn yakan yiwu ya karkace, sai da tsarin Allah.

tabbatacce ne a gare Mu, Mu kubu-
tar da māsu īmāni.

104. Ka ce “Yā kū mutāne! Idan kun kasance a cikin kōkanto daga addinina, to, bā ni bauta wa wadanda kuke bautā wa, baicin Allah, kuma amma ina bauta wa Allah Wanda Yake karbar rāyukanku. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsu īmāni.

105. “Kuma (an ce mini): Ka tsayar da fuskarka ga addini, kanā karkata zuwa ga gaskiya, kuma kada ka kasance daga māsu shirka.

106. “Kuma kada ka kirāyi, baicin Allah, abin da bā ya amfānin ka kuma bā ya cūtar ka. To, idan ka aikata haka, sa'an nan lalle kai, a lōkacin, kanā daga māsu zālunci.”

107. Kuma idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai yāyē ta fāce Shi, kuma idan Yanā nufin ka da wani alhēri, to, bābu mai mayar da falalarSa. Yanā sāmūn wanda Yake so daga cikin bāyinSa da shi. Kuma Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

108. Kace, “Yā kū mutāne! Lalle ne gaskiya ta zo muku daga Ubangijinku. To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya face yana facewa ne a kansa kawai. Kuma ban zama wakili a kanku ba.”

109. Kuma ka bi abin da ake yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ka yi hakuri har Allah Ya yi hukunci. Kuma Shī ne Mafi alhērin māsu hukunci.

عَلَيْنَا نُجِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ
الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي
يَتَوَفَّاكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

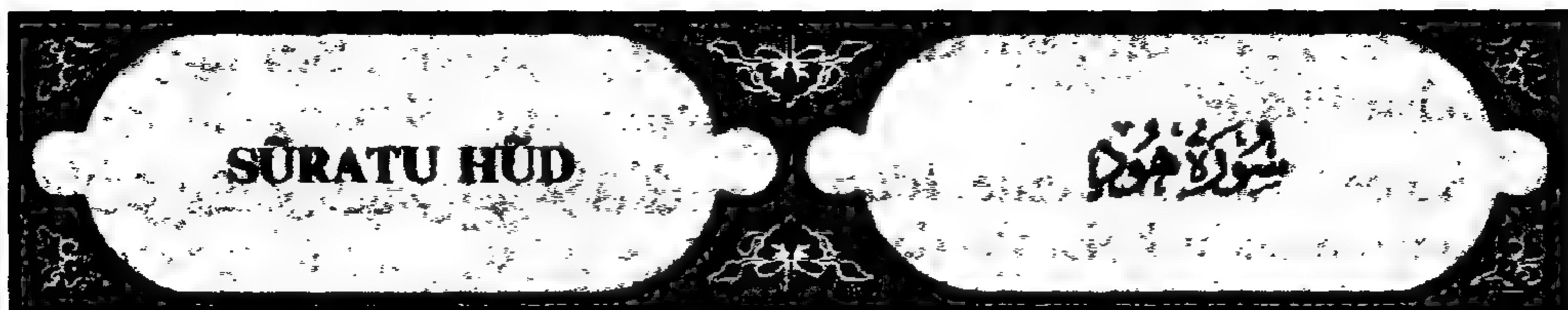
وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ
فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ
وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ
بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ
فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ
فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٨﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ يَخُصِمَ اللَّهُ
وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٩﴾

Tanā karantar da cēwa Manzannin Allah sun kirāyi mutānensu zuwa ga tauhīdi da nau'in kira guda, kuma mutānen sun fuskānce su da hāli guda a musu da karyatāwa, sai ka ce a zāmani guda suke, kō a cikin harshe guda suka yi magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Littāfi ne an kyautata āyōyinsa, sa'an nan an bayyana su daki-daki, daga wurin Mai hikima, Mai kididdigewa.

2. Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle ne ni a gare ku mai gargadi ne kuma mai bushārā daga gare Shi.

3. Kuma ku nēmi gāfara gun Ubangijinku. Sa'an nan ku tūba zuwa gare Shi, Ya jiyar da ku dāfi, jiyarwa mai kyau zuwa ga ajali ambatacce, kuma Ya bai wa dukan ma'abucin girma girmansa. Amma idan kun jūya, to, lalle nī, inā tsōron azābar yini mai girma a kanku.

4. Zuwa ga Allah makōmarku take, kuma Shī a kan kōme Mai īkon yi ne.

الرَّكُتِبْ أَحْكَمَتْ أَيْتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ
حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُرْمَةٌ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾

وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُغْفِرْكُمْ مَنَعًا
حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ
وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾

5. To, lalle sū, sunā karkatar⁽¹⁾ da kirjinsu dōmin su bōye daga gare shi. To, a lōkacin da suke lullubēwa da tufāfinsu Yanā sanin abin da suke boyewa da abin da suke bayyanāwa. Lalle Shi Masani ne ga abin da yake a cikin kirāzā.

6. Kuma bābu wata dabba a cikin ƙasa fāce ga Allah arzikinta yake, kuma Yanā sanin matabbata⁽²⁾ da ma'azarta, duka sunā cikin littāfi bayyananne.

7. Kuma Shi ne Wanda Ya halicci sammai da ƙasa a cikin kwanaki shida, kuma Al'arshinSa ya kasance a kan ruwa,⁽³⁾ dōmin Ya jarraba ku, wanne ne daga cikinku mafi kyāwon aiki. Kuma haƙiƙa idan ka ce, "Lalle kū wadanda ake tāyarwa ne a bāyan mutuwa," haƙiƙa, wadanda suka ƙāfirta sunā cēwa: "Wannan bai zama ba fāce sihiri bayyananne."

8. Kuma lalle ne idan Mun jinkirta da azāba gare su zuwa ga wani lōkaci ƙidāyayye, haƙiƙa sunā cēwa me yake tsare⁽⁴⁾ ta? To, a rānar da zā ta je musu, ba ta zama abin

أَلَا إِنَّهُمْ يَنْتُونُ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلَا حِينَ
يَسْتَعْشُونَ نَبَاهَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ
إِنَّهُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

﴿٦﴾ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا
وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ
مُبِينٍ ﴿٦﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ
لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتَ
إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ
لَيَقُولَنَّ مَا يَجْحِشُهُ الْيَوْمَ بِآيِهِمْ لَيْسَ

(1) Bā su son su ga mai yi musu wa'azi, sabōda haka idan sun tsinkāyi Annabi daga nēsa, sai su būya, dōmin kada ya gan su, balle ma har ya yi musu wa'azi. Kuma har idan ya sāme su da wa'azinsa, sai su sanya tufāfinsu su rufe idanunsu da kunnuwansu kamar yadda mutānen Nūhu suka yi masa a lōkacin da yake yi musu wa'azi. Ka dūba Sūratu Nūh, Sūra ta 71.

(2) Matabbata shī ne uba, kuma ma'aza ita ce uwa.

(3) Farkon halitta, Al'arshi kō ruwa. Ruwa da Al'arshi sunā gaba da sammai da ƙasa. Sa'an nan aka halicci ƙasa daga ruwa kuma aka mayar da ruwa hayāki, aka halicci sama. Sa'an nan kuma aka mulmula ƙasa a cikin sūrar ƙwai. Allah ne Mafi sani.

(4) Me ke tsare ta, watau azābar — me ke hana ta ta zo yanzu?

karkatarwa ba daga gare su. Kuma abin da suka kasance suna yin izgili da shi, yā wajaba a kansu.

9. Kuma lalle ne idan Mun dandana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sa'an nan kuma Muka zāre ta daga gare shi, lalle ne shi, haḳīka, mai yanke tsammāni ne, mai yawan kāfirci.

10. Kuma lalle ne idan Mun dandana masa ni'ima a bāyan cūta tā shāfe shi, yana cēwa mūnanan halaye sun tafi daga wurina. Lalle shi mai farin ciki ne, mai alfahari.

11. Sai waɗanda suka yi haḳuri kuma suka aikata ayyuka na kwarai. Waɗannan sunā da gāfara da lāda mai girma.

12. Sabōda haka tsammāninka, kai mai barin sāshen abin da aka yi wahayi zuwa gare ka ne, kuma mai kuntata kirjinka da shi ne dōmin sun ce, “Dōmin me ba a saukar masa da wata taska ba, kō kuma Malā'ika ya zo tāre de shi?”⁽¹⁾ Kai mai gargadi ne kawai. Kuma Allah ne Wakili a kan kōme.

13. Kō sunā cewa “Yā kirḳira⁽²⁾ shi ne.” Ka ce, “Sai ku zo da sūrōri gōma misālinsa kirḳirarru, kuma

مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨﴾

وَلَيْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا
مِنْهُ إِنَّهُ لَكَفُورٌ ﴿٩﴾

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسَّةٍ لِيَقُولَنَّ
ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ﴿١٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ
وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ
أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَنَاهُ قُلُوبًا ثَمَرًا أَمْ يَشْكُرُونَ مِثْلَهُ
مُفْتَرِيَاتٍ وَأَدْعُوا مَنَاسِكَتَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ

(1) Sabōda zaman mutāne bā su girmama mutum sai idan yanā da wata dūkiya kō kuma akwai wani ƙarfi bayyananne tāre da shi, to, kai kuma ga zāhiri, bā ka da dukiya kō wani ƙarfin da zā ka iya tilasta su da shi a kan wani abu. Sabōda haka kanā tsōron iyar da duka abin da aka umurce ka, dōmin kada a ƙaryata ka. To, kada ka ji tsōron iyarwa, Allah ne Wakili a kan kōme.

(2) Kō kuwa bā za ka iyar da abin da aka aike ka ba dōmin tsōron su ce, “Kai ne ka kirḳira Alḳur’āni, sa'an nan ka jingina shi ga Allah.” To, sai ka ce, “Ni mutum ne kamarku, idan nī na kirḳira Alḳur’āni, to, bā zai gāgare ku ku kirḳira irinsa ba, sai ku zo da sūrōri gōma irinsa.”

ku kirāyi wanda kuke iyāwa, baicin Allah, idan kun kasance māsu gas-kiya.”

14. To, idan ba su amsa muku ba, to, ku sani cēwa an saukar da shi kawai ne da sanin Allah, kuma cēwa bābu abin bauta wa fāce Shi. To, shin, kū māsu sallamāwa ne?

15. Wanda ya kasance yā yi nu-
fin rāyuwar dūniya da kawarta,
Munā cika musu ayyukansu zuwa
gare su a cikinta, kuma a cikinta bā
zā a rage su ba.

16. Wadannan ne wadanda bā su
da kōme a cikin Lāhira fāce wuta,
kuma abin da suka sanā'anta a
cikinta (dūniya) yā fāci, kuma abin
da suka kasance sunā aikatāwa fā-
tacce ne.

17. Shin, wanda ya kasance a
kan hujja bayyananna daga
Ubangijinsa, kuma wata shaida
tanā biyar sa daga gare Shi, kuma a
gabāninsa akwai littāfin Mūsā abin
kōyi da rahama? Wadannan sunā
yin imāni da shi, kuma wanda ya
kāfirta da shi daga fungiyōyi, to,
wutā ce makōmarsa. Sabōda haka
kada ka kasance a cikin shakka
daga gare shi. Lalle shi ne gaskiya
daga Ubangijinka, amma kuma
mafi yawan mutāne bā su yin imāni.

18. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirƙira ƙarya ga
Allah? Wadannan anā gitta su ga
Ubangijinsu, kuma māsu shaida su
ce, “Wadannan ne suka yi ƙarya ga
Ubangijinsu. To, la'anar Allah ta
tabbata a kan azzālumai.”

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾

فَإِلَّا تَرَىٰ تَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ
اللَّهِ وَأَن لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

مَنْ كَانَ يَرْيِدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِ إِلَيْهِمْ
أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يَبْخُسُونَ ﴿١٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ
وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ
وَمِنْ قَبْلِهِ كُتِبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَٰئِكَ
يُؤْمِنُونَ بِهِ. وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ. مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ
مَوْعِدُهُ. فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ
يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ
الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ
عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾

19. Wadanda suke kangēwa daga hanyar Allah kuma sunā nē-man ta karkace, kuma sū ga Lāhira sunā kāfirta.

20. Wadannan ne ba su kasance mabuwāya ba a cikin fasa, kuma wadansu masōya ba su kasance ba a gare su, baicin Allah. Anā ninka musu azāba, ba su kasance sunā iya ji ba, kuma ba su kasance sunā gani ba.

21. Wadannan ne wadanda suka yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance suna kirkirawa ya face musu.

22. Bābu makawa cēwa, haḳīka, sū a Lāhira, sū ne mafi hasāra.

23. Lalle ne wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi tawālu'i zuwa ga Ubangijinsu, wadannan ne abō-kan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

24. Misālin ɓangaren biyu kamar makāho ne da kurma, da mai gani da mai ji. Shin, sunā daidaita ga misāli? Ashe, bā ku yin tunāni?

25. Kuma, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutanensa, (ya ce): “Lalle ne ni, a gare ku mai gargadi bayyananne ne.

26. “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, inā jin tsōron azābar yini mai radadi a kanku.”

27. Sai mashāwarta wadanda suka kāfirta, daga mutānensa, suka ce, “Bā mu ganin ka fāce mutum kake kamarmu, kuma ba mu ganin

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضْعِفُ لَهُمْ الْعَذَابُ
مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾

لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسِرُونَ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا
إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

﴿٢٤﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَى وَالْأَصْمَى
وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ
نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمِ الْيَمِّ ﴿٢٧﴾

فَقَالَ الْعُلَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَنكَ
إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَنكَ أَتْبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ

wani ya bī ka fāce waɗanda suke sū kaskantattunmu ne sūma bā tare da tunāni ba. Kuma bā mu ganin wata falala a gare ku a kanmu. Ā'a, munā zaton ku maƙaryata ne."

28. Ya ce, "Ya mutānena! Shin, kun gani idan na kasance a kan wata hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Yā bā ni wata Rahama daga wurinSa, sa'an nan aka rufe ta (ita Rahamar) daga gare ku, shin, zā mu tīlasta muku ita, alhāli kuwa kū māsu fī gare ta ne?

29. "Kuma yā mutānena! Bā zan tambaye ku wata dūkiya ba a kansa, ijārata ba ta zama ba, fāce daga Allah, kuma ban zama mai kōrar waɗanda suka yi īmāni ba. Haƙīka sū, māsu haɗuwa da Ubangijinsu ne, kuma amma ni, inā ganin ku mutāne ne jāhilai.

30. "Kuma ya mutānena! Wāne ne yake taimakōna daga Allah idan na kōre su? Ashe, bā ku tunāni?

31. "Kuma bā ni ce muku a wuri-na taskōkin Allah suke, kuma bā inā sanin gaibi ba ne. Kuma bā inā cēwa ni Malā'ika ba ne. Kuma ba ni cēwa ga waɗanda idānunku suke wulākantāwa, Allah bā zai bā su alhēri ba. Allah ne Mafi sani ga abin da yake cikin zukatansu. Lalle ne ni, idan (nā yi haka) dā ina daga cikin azzalumai.

32. Suka ce, "Yā Nūhu, lalle ne kā yi jayayya da mu, sa'an nan kā yawaita yi mana jidāli, to, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi idan kā kasance daga māsu gaskiya."

هُمْ أَرَادُوا لَنَا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا
مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَذِبِينَ ﴿٢٧﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ يَدَيْنِي مِنْ رَبِّي
وَأَنْتُمْ رَحْمَةٌ مِنْ عِنْدِهِ فَعَمِيَّتْ عَلَيْكُمْ
أَنْزِلُكُمْ هَاوَاتٍ لَهَا كَرْهُونَ ﴿٢٨﴾

وَيَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَا إِنْ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ
مُلْكُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرَىٰكُمْ قَوْمًا يَجْهَلُونَ ﴿٢٩﴾

وَيَقَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُمُ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ
وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي
أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا يَنْتُحِقُ قَدْ جَدَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدْلَنَا
فَأَنْتَ بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٢﴾

33. Ya ce, “Allah kawai ne Yake zo muku da shi idan Ya so. Kuma ba ku zama mabuwāya ba.

34. “Kuma nasīhāta bā zā ta am-fāne ku ba, idan nā yi nufin in yi muku nasīha, idan Allah Ya kasance Yanā nufin Ya halaka ku. Shī ne Ubangijinku, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

35. Ko sunā cēwa: (Nūhu) ya kirkira shi. Ka ce, “Idan nī (Nūhu) na kirkira shi, to, laifina a kaina yake, kuma nī mai barranta ne daga abin da kuke yi na laifi.”

36. Kuma aka yi wahayi zuwa ga Nūhu cēwa: Lalle ne bābu mai yin imāni daga mutānenka fāce wanda ya riga ya yi imānin, sabōda haka kada ka yi bakin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

37. Kuma ka sassaka jirgi da kyau bisa idānunMu da wahayinMu, kuma kada ka yi Mini magana a cikin sha'anin wadanda suka kāfir-ta, lalle ne sū, wadanda ake nutsar-wa ne.

38. Kuma yanā sassaka jirgin cikin natsuwa, kuma a kōyaushe wadansu shugabanni daga mutā-nensa suka shūde a gabansa, sai su yi izgili gare shi. Ya ce, “Idan kun yi izgili gare mu, to, haḳīka mū mā zā mu yi izgili gare ku, kamar yadda kuke yin izgili.

39. “Sa'an nan da sannu zā ku san wanda azāba zā ta zo masa, ta wulakantā shi (a dūniya), kuma wata azāba zaunanna ta sauka a kansa (a Lāhira).”

قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ

اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ

تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنْ أَفْتَرَيْنَاهُ فَعَلَىٰ إِجْرَامِي

وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْجِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ

إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَأَصْنَعُ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا وَلَا تَخْطِبْنِي

فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ

سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ

كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ

عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾

40. Har a lōkacin da umurnin-Mu ya je, kuma tandā ta bulbula. Muka ce, “Ka dauka, a cikinta, daga kōme, ma’aura biyu, da kuma iyalanka, fāce wanda magana ta gabāta a kansa,⁽¹⁾ da wanda ya yi imāni.” Amma kuma bābu wadanda suka yi imāni tāre da shi fāce kaɗan.

41. Kuma ya ce, “Ku hau a cikinta, da sūnan Allah magudānarta da matabbatarta. Lalle ne Ubangi-jina, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

42. Kuma ita tanā gudāna da su a cikin tāguwar ruwa kamar duwātsu, sai Nūhu ya kirāyi dansa alhāli kuwa ya kasance can wuri mai nīsa. “Yā ƙaramin dānā! Zo ka hau tāre da mu, kuma kada ka kasance tāre da kāfirai!”

43. Ya ce, “Zan tattara zuwa ga wani dūtse ya tsare ni daga ruwan.” (Nūhu) ya ce, “Bābu mai tsarēwa a yau daga umurnin Allah fāce wanda Ya yi wa rahama.” Sai taguwar ruwa ta shāmakace a tsakāninsu, sai ya kasance daga wadanda aka nutsar.

44. Kuma aka ce, “Yā ƙasa! Ki haḳiye ruwanki, kuma yā sama! Ki kāme.” Kuma aka faƙar da ruwan, kuma aka hukunta al’amarin, kuma jirgin ya daidaita a kan Jūdiy-

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا
مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ
عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ
مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

﴿٤١﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ نَجْرُهَا
وَمُرْسَهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٤١﴾

وَهُي تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ
أَبْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَبْنِي أَرْكَبَ مَعَنَا
وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ سَتَأْتِي إِلَىٰ جِبَلٍ يَْعَصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ
لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَن رَّحِمَ وَحَالَ
بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٣﴾

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَبَسِّمَاءُ أَفْلَحِي وَغِيضَ
الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ الْجُودِيِّ وَقِيلَ

(1) Iyālan Nūhu sun yi imāni banda dansa Yāmu, da matarsa guda kāfira. Wadanda suka yi imāni daga sauran mutānensa tamānin ne maza da mātā. Amma kuma an ce mutāne saba’in da biyu ne, kuma an ce gōma ne. Allah ne Mafi sani.

yi,⁽¹⁾ kuma aka ce, “Nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai.”

45. Kuma Nūhu ya kira Ubangi-jinsa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangi-jina! Lalle ne dāna na daga iyālīna! Kuma haḳīka wa'adinKa gaskiya ne, kuma Kai ne Mafi hukuncin māsu yin hukunci.”

46. Ya ce, “Yā Nūhu! Lalle ne shi bā ya a cikin iyālanka, lalle ne shi, aiki ne wanda ba na kwarai ba, sabōda haka kada ka tambaye Ni abin da bā ka da ilmi a kansa. Haḳīka, Nī Inā yi maka gargadi kada ka kasance daga jāhilai.”

47. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne nī, inā nēman tsari gare Ka da in tambaye Ka abin da bā ni da wani ilmi a kansa. Idan ba Ka gāfarta mini ba, kuma Ka yi mini rahama, zan kasance daga māsu hasāra.”

48. Aka ce, “Ya Nūhu! Ka sauka da aminci daga gare Mu da albarka a kanka, kuma rahama ta tabbata a kan waḍansu al'ummōmi daga waḍanda suke tāre da kai. Da waḍansu al'ummōmi da zā Mu jiyar da su dādī, sa'an nan kuma azāba mai radadī ta shafe su daga gare Mu.”

49. Waccan kīssa tanā daga lā-bāran gaibi, Munā yin wahayinsu zuwa gare ka (Muhammadu). Ba ka kasance kanā sanin su ba, haka kuma mutānenka ba su sani ba daga gabānin wannan. Sai ka yi haḳuri. Lalle ne ākiba tanā ga māsu taḳawa.

بَعْدَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَ يَنْتُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٧﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْكَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٤٨﴾

قِيلَ يَنْتُوحُ أَهَيْطَ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٩﴾

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقِيبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٠﴾

(1) Judiyyu sūnan wani dūtse ne a cikin Jazīra. Jirgin Nūhu ya zauna a kansa, har mutānen farko na wannan al'umma sun gan shi. Sa'an nan ya halaka.

50. Kuma zuwa ga Ādāwa, (Mun aika) ḍan'uwansu Hūdu. Ya ce, “Yā kū mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Ba ku kasance ba fāce kunā māsu kirkirāwa.

51. “Yā ku mutānena! Bā ni tam-bayar ku wata ijāra a kansa, ijārāta ba ta zama ba, fāce ga Wanda Ya kāga halittata. Shin fa, bā ku hankalta?”

52. “Kuma, ya mutānena! Ku nēmi Ubangijinku gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi, zai saki sama a kanku, tanā mai yawan zubar da ruwa, kuma Ya kāra muku wani kārfi ga kārfin ku. Kuma kada ku jūya kunā māsu laifi.”

53. Suka ce, “Yā Hūdu! Ba ka zo mana da wata hujja bayyananna ba, kuma ba mu zama māsu barin abūbuwan bautawarmu ba dōmin maganarka, kuma ba mu zama māsu yin imāni da kai ba.

54. “Bā mu cēwa, sai dai kurum sāshen abūbuwan bautawarmu ya sāme ka da cūtar hauka.” Ya ce, “Lalle ne nī, inā shaida wa Allah, kuma ku yi shaidar cēwa, “lalle ne nī mai barranta ne daga abin da kuke yin shirki da shi,

55. “Baicin Allah: Sai ku yi mini kaidi gabā ḍaya, sa'an nan kuma kada ku yi mini jinkiri.

56. “Haḱīka, ni na dōgara ga Allah, Ubangijīna kuma Ubangijinku. Bābu wata dabba fāce Shi ne Mai

وَالِإِنِّي عَادِي أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَنْقُومِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ
إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

يَنْقُومِ لَا أَشْتَكُ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

وَيَنْقُومِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ
السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدَّكُمْ قُوَّةً
إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا تُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ
بِتَارِكِي آلِ هَارُونَ عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ
بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي
أَشْهَدُ بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ وَأَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

مِنْ دُونِهِ فَكِدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونَ ﴿٥٥﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ

riko ga kwarkwadarta. ⁽¹⁾ Hakika, Ubangijina Yanā (kan) a tafarki ma-daidaici.

57. “To! Idan kun jūya, hakika, nā iyar muku abin da aka aiko ni da shi zuwa gare ku. Kuma Ubangijina Yanā musanya wadansu mutāne, wadansunku su maye muku. Kuma bā ku cūtar Sa da kōme. Lalle Ubangijina a kan dukan kōme, Matsari ne.”

58. Kuma a lōkacin da umurninmu ya je, Muka kuɓutar da Hūdu da wadanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma Muka kuɓutar da su daga azāba mai kauri.

59. Haka Ādāwa suka kasance, sun yi musun āyōyin Ubangijinsu, kuma sun sāba wa ManzanninSa, kuma sun bi umurnin dukan mai girman kai, makangari.

60. Kuma an biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya da Rānar Kiyāma. To! Lalle ne Ādāwa sun kāfirta da Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Ādāwa, mutānen Hūdu!

61. Kuma zuwa ga Samūdāwa (an aika) ɗan'uwansu Sālihu. Ya ce, “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Shī ne Ya kāga halittarku daga kasa, kuma Ya sanya ku māsū yin kyarkyara a cikinta. Sai ku nēme Shī gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangijina Makusanci ne Mai karbāwa.”

ءَاخِذْ بِبَصِيصِهَا اِنَّ رَبِّيْ عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٥٦﴾

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ اَنْبَغْتُكُمْ مَا اَرْسَلْتُ بِهِ اِلَيْكُمْ
وَيَسْخَلِفُ رَبِّيْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوْنَهُ شَيْئًا
اِنَّ رَبِّيْ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيْظٌ ﴿٥٧﴾

وَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَاهُمْ وَاُولَ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا مَعَهُ
بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿٥٨﴾

وَتِلْكَ اَعَادٌ جَعَدُوْا بِاَيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا
رُسُلَهُ وَاَتَّبَعُوْا اَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾
وَاتَّبَعُوْا فِيْ هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِلَّا اِنْ عَادَا
كَفَرُوْا رَبَّهُمْ اِلَّا بَعْدَ الْعَادِ قَوْمٌ هُوْدٍ ﴿٦٠﴾

وَ اِلَى ثَمُوْدَ اٰخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَتَقَوْمِ اَعْبُدُوْا
اِلٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ هُوَ اَنْشَأَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ
وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيْهَا فَاسْتَغْفِرُوْهُ ثُمَّ تَوْبُوْا اِلَيْهِ اِنَّ رَبِّيْ
قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ ﴿٦١﴾

(1) Gāshin gōshin dabba.

62. Suka ce, “Ya Sālihu! Haḳīka, kā kasance a cikinmu, wanda ake fatan wani alhēri da shi a gabānin wannan. Shin kana hana mu bauta wa abin da ubanninmu suke bauta wa? Kuma haḳīka mū, munā cikin shakka daga abin da kake kiran mu gare shi, mai sanya kōkanto.”

63. Ya ce, “Ya mutānēna! Kun gani? Idan na kasance a kan hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Ya bā ni rahama daga gare Shi, to, wane ne zai taimake ni daga Allah idan nā sāba Masa? Sa'an nan bā zā ku kāre ni da kōme ba fāce hasāra.

64. “Kuma ya mutānena! Wannan rākumar Allah ce, tanā āyā a gare ku. Sai ku bar ta ta ci a cikin kasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta, kar azāba makus-anciya ta kāma ku.”

65. Sai suka sōke ta. Sai ya ce, “Ku ji dādi a cikin gidājenku kwāna uku. Wannan wa'adi ne bā abin kāryatāwa ba.”

66. To, a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kuɓutar da Sālihu da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma daga wulākancin rānar nan. Lalle ne, Ubangijinka Shī ne Mai kārfi, Mabuwayi.

67. Sai tsāwa ta kāma waɗanda suka yi zālunci, sai suka wāyi gari sunā guggurfāne a cikin gidājensu.

68. Kamar dai ba su zauna a cikinta ba. To! Lalle ne Samūdāwa sun kāfirce wa Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Samūdāwa.

قَالُوا يَصْلِحْ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا
أَتَنْهَيْنَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّ لَنَا فِي شَيْءٍ
مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ ﴿٦٢﴾

قَالَ يَنْقُومِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي
وَأَتَيْنِي بِهِ رَحْمَةٌ فَمَنْ يُنصِرُنِي مِنَ اللَّهِ
إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾

وَيَنْقُومِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ
فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أََرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا
بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٦٤﴾

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ
أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾

وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا
فِي دِيرِهِمْ جُثِيمٌ ﴿٦٧﴾

كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا إِلَّا إِنَّا شَمُودَ أَكْفَرُوا مِنْهُمْ
الْأَبْعَدَ الشَّمُودَ ﴿٦٨﴾

69. Kuma haḳīka, manzan-
ninMu sun je wa Ibrāhīm da bus-
hāra, suka ce, “Aminci”. Ya ce,
“Aminci (ya tabbata a gare ku).”
Sa'an nan bai yi jinkiri ba ya je da
maraki kawātacce.

70. Sa'an nan a lōkacin da ya ga
hannayensu bā su sāduwa zuwa
gare shi (marakin), sai ya yi kyā-
marsu, kuma ya ji tsōronsu. Suka
ce, “Kada ka ji tsōro, lalle ne mū, an
aiko mu ne zuwa ga mutānen Lūdu.”

71. Kuma matarsa tanā tsaye⁽¹⁾.
Ta yi dāriya. Sai Muka yi mata
bushāra (da haihuwar) Is'hāka,
kuma a bayan Is'hāka, Yākūbu.

72. Sai ta ce, “Yā kaitōna! Shin,
zan haihu ne alhāli kuwa inā tsōhu-
wa, kuma ga mijīna tsōho ne? Lalle
wannan, haḳīka, abu ne mai ban
māmāki.”

73. Suka ce, “Shin kinā māmaki
ne daga al'amarin Allah? Rahamar
Allah da albarkarSa su tabbata a
kanku, ya mutānen babban gida!
Lalle ne Shī abin gōdewa ne, Mai
girma.”

74. To, a lōkacin da firgita ta tafi
daga Ibrāhīm, kuma bushāra tā je
masa, yanā mai jayayya a gare Mu
sabōda mutānen Lūdu!

75. Lalle Ibrāhīm, haḳīka mai
haḳuri ne, mai yawan addu'a, mai
tawakkali.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا
سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ
حَنِيدٍ ﴿٦٩﴾

فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ
وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أَرْسَلْنَا
إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾

وَأَمْرًا أَنْ قَابِلَةً فَصَحَّكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ
وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

قَالَتْ يَتُوبَلَى أَأَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا
إِن هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾

قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمْتُ اللَّهَ
وَبَرَكْنَاهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ﴿٧٣﴾

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى
يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ﴿٧٥﴾

(1) Matar Ibrāhīm Sārah tanā tsaye ga yi musu hidima, sai ta yi dāriyar māmāki,
dōmin bākin sun fi cin abinci. Wadansu na fassarāwa — ta yi hails. Wannan bai dāce ba.

76. Ya Ibrāhīm! Ka bijira daga wannan. Lalle shi, haḳīka, umurnin Ubangijinka ne ya zo, kuma lalle ne sū, abin da yake mai je musu azāba ce wadda bā a iya hanāwa.

77. Kuma a lōkacin da manzanninMu suka je wa Lūdu, aka bāta masa rai game da su, ya kuntata rai sabōda su. Ya ce, “Wannan yini ne mai tsananin masīfa.”

78. Kuma mutānensa suka je masa sunā gaggāwa zuwa gare shi, kuma a gabāni, sun kasance sunā aikatāwar mūnānan ayyuka. Ya ce, “Yā mutānēna! Wadannan ‘yā-yāna,⁽¹⁾ sū ne mafiya tsarki a gare ku. Sai ku bi Allah da taḳawa, kuma kada ku wulākantā ni a cikin bāḳīna. Shin, bābu wani namiji shiryayye daga gare ku?”

79. Suka ce, “Lalle, haḳīka kā sani, bā mu da wani haḳi a cikin ‘ya’yanka, kuma lalle kai haḳīka, kanā sane da abin da muke nufi.”

80. Ya ce, “Dā dai inā da wani karfi game da ku, kō kuwa inā da gōyon bāya daga wani rukuni⁽²⁾ mai karfi?”

81. (Manzannin) Suka ce, “Yā Lūdu! Lalle mū, manzannin Ubangijinka ne. Bā zā su iya sāduwa zuwa gare ka ba. Sai ka yi tafiyarka a

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ
وَإِنَّهُمْ وَأَنْتِهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ﴿٧٦﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيقَهُمْ وَصَاقَ بِهِمْ
ذُرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٧٧﴾

وَجَاءَهُمْ قَوْمُهُ يَهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا
يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَنْقُورُ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي
هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ فِي ضَيْفِي
أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ ﴿٧٨﴾

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ
وَإِنَّكَ لَنَعْلَمُ مَا تُرِيدُ ﴿٧٩﴾

قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوَى إِلَيَّ رُكْنٌ شَدِيدٌ ﴿٨٠﴾

قَالُوا يَلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ
فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْهِفْتَ

(1) ‘Ya’yansa-yanā nufin mātān aurensu, dōmin kōwane Annabi uban al’ummarsa ne. Bā ya kamāta a ce wai yanā kiran mazan gari zuwa ga ‘ya’yansa uku, dōmin bābu wata shari’a ta Allah, ga saninmu, wadda ta halatta haḳuwar maza biyu ko fiye da biyu a kan auren mace guda.

(2) Ya faḳi haka dōmin bā shi da dangi a cikinsu. Daga gare shi ba a kuma aiko wani Annabi ba sai a cikin wadatar danginsa.

wani yankin dare da iyālinka, kuma kada wani daga gare ku ya waiwaya fāce mātarka. Lalle ne abin da ya sāme su mai sāmunta ne. Lalle wa'adinsu lōkacin sāfiya ne. Shin lōkacin sāfiya bā kusa ba ne?"

82. Sa'an nan a lōkacin da umurninMu ya je, Muka sanya na samanta ya zama na kasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu a kanta (kasar Lūdu) daga taɓo cūrarre.

83. Alamtacce a wurin Uban-gijinka. Kuma ita (kasar Lūdu) ba ta zama mai nīsa ba daga azzālumai (Kuraishāwa).

84. Kuma zuwa ga Madyana (Mun aika) dan'uwansu⁽¹⁾ Shu'aibu. Ya ce, "Ya Mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi, kuma kada ku rage mūdu da sikēli. Lalle nī, inā ganin ku da wadāta.⁽²⁾ Kuma lalle inā jī muku tsōron azābar yini mai kēwayēwa.

85. "Ya mutānēna! Ku cika mūdu da sikēli da ādalci, kuma kada ku nakasta wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi ɓarna a cikin kasa kunā māsu fasādi.

86. "Falalar Allah mai wanzuwa ita ce mafi alhēri a gare ku idan kun kasance mumina, kuma ni bā mai tsaro ne a kanku ba."

مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمَرَ أَنْتَ إِنَّهُ مُصِيبُهَا
مَا أَصَابَهُمْ إِنْ مَوَّعَدَهُمُ الصُّبْحُ
الْيَسَّ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ﴿٨١﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَىٰهَا سَافِلَهَا
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ
مَّنْضُودٍ ﴿٨٢﴾

مُسَوَّمَةٌ عِندَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ
بَعِيدٍ ﴿٨٣﴾

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُ شُعَيْبًا قَالَ يَبْقَرُوا عِبْدُوا
اللَّهِ مَا لَكُمْ مِّنَ إِلَهِ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا
الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَبُّكُمْ بِخَيْرٍ
وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾

وَيَبْقَرُوا أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ
وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا
فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾

يَقِيْتُ اللَّهَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ
وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِمُحْفِظٍ ﴿٨٦﴾

(1) Lārabāwa ne, sunā zaune a tsakānin Hijāz da Shām.

(2) Inā ganin ku a cikin wadāta: bā ku da bukātar rage wa mutāne kāyansu. Sabōda haka ku yi adalci ga mutāne wajen ciniki ya fi muku alhēri daga dūkiyar haram mai kārēwa kōme yawanta.

87. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Shin sallarka ce take umurtar ka ga mu bar abin da ubanninmu suke bautāwa, kō kuwa mu bar aikata abin da muke so a cikin dūkiyōyinmu? Lalle, hakīka kai ne mai hakuri, shiryayye!”

88. Ya ce, “Ya mutānena! Kun gani idan na kasance a kan hujja bayyananniya daga Ubangijina, kuma Ya arzūta ni da arziki mai kyāwo daga gare Shi? Kuma bā ni nufin in sāba muku zuwa ga abin da nake hana ku daga gare shi. Bā ni nufin kōme fāce gyārā, gwargwadon da na sāmi dāma. Kuma muwāfakāta ba ta zama ba fāce daga Allah. A gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi na wakkala.

89. “Kuma ya mutānena! Kada sāba mini ya dauke ku ga misālin abin da ya sāmi mutānen Nūhu kō kuwa mutānen Hūdu kō kuwa mutānen Sālihu ya sāme ku. Mutānen Lūdu ba su zama a wuri mai nīsa ba daga gare ku.

90. “Kuma ku nēmi Ubangi-jinku gāfara, sa’an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangi-jina Mai jin kai ne, Mai nūna sōy-ayya.”

91. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Bā mu fahimtar da yawa daga abin da kake faɗi, kuma munā ganin ka mai rauni a cikinmu. Kuma bā dōmin jama’arka ba dā mun jēfē ka, sabō-da ba ka zama mai daraja a gunmu ba.”

قَالُوا يَشْعِبُ أَصْلَوتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرَكَ
مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا
مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾

قَالَ يَتَقَوَّمُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي
وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَخَالِفَكُمْ
إِلَى مَا أَنهَنَّاكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

وَيَتَقَوَّمُ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ
مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ
وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾

وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي
رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾

قَالُوا يَشْعِبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا نَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرُّكَ فِيْنَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ
لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٩١﴾

92. Ya ce, “Ya mutānena! Ashe, jama’āta ce mafī daraja a gare ku daga Allah, kuma kun rikē Shi a bāyanku abin jēfarwa? Lalle ne Ubangijīna Mai kēwayēwa ne ga abin da kuke aikatāwa.

93. “Kuma ya mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku. Lalle nī mai aiki ne. Da sannu zā ku san wāne ne azāba zā ta zo masa, ta wulakanta shi, kuma wāne ne makaryaci. Kuma ku yi jiran dāko, lalle nī mai dāko ne tāre da ku.”

94. Kuma a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kuɓutar da Shu’aibu da waɗanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma tsāwa ta kama waɗanda suka yi zālunci. Sai suka wāyi gari guggurfāne a cikin gidājensu.

95. Kamar ba su zaunā ba a cikinsu. To, halaka ta tabbata ga Madyana kamar yadda Samūdāwa suka halaka.

96. Kuma haḳīka Mun aiki Mūsā da āyōyinMu, da dalili bayyananne.

97. Zuwa ga Fir’auna da majalisarsa. Sai suka bi umurnin Fir’auna, amma al’amarin Fir’auna bai zama shiryayye ba.

98. Yanā shūgabantar mutānensa a Rānar Kiyāma, har ya tuzgar da su a wuta. Kuma tir da irin tuzgāwarsu.

99. Kuma aka biyar musu da la’ana a cikin wannan dūniya da

قَالَ يَنْقُورِ أَرْهَطِيْ أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرًا إِنَّ رَبِّيْ
بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾

وَيَنْقُورِ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلٌ
سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ
وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ وَأَرْتَقِبُوا
إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ
فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جِثْمٍ ﴿٩٤﴾

كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ الْأَبْعَدَ الْمَدِينِ كَمَا بَعْدَتْ
ثَمُودُ ﴿٩٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٩٦﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ
وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ
وَبِئْسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُودُ ﴿٩٨﴾

وَاتَّبَعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بِئْسَ

Rānar Kiyāma. Tir da kyautar⁽¹⁾ da ake yi musu.

100. Wancan yanā daga lābāran alkaryōyi. Munā bā ka lābārinsu, daga gare su akwai wanda ke tsaye da kuma girbabbe.⁽²⁾

101. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sun zālunci kansu, sa'an nan abūbuwan bautawarsu waɗanda suke kiran su, baicin Allah, ba su waɗatar musu kōme ba a lōkacin da umurnin Ubangijinka ya je, kuma (gumākan) ba su kāra musu wani abu ba fāce hasāra.

102. Kuma kamar wancan ne kāmūn Ubangijinka, idan Ya kāma alkaryōyi alhāli kuwa sunā māsū zālunci. Lalle kamūnSa mai raɗaɗi ne, mai tsanani.

103. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga wanda ya ji tsōron azābar Lāhira. Wancan yini ne wanda ake tāra mutāne a cikinsa, kuma wancan yini ne abin halarta.

104. Ba Mu jinkirta shi ba fāce dōmin ajali kidāyayye.

105. Rānar da za ta zo wani rai ba ya iya magana fāce da izninSa. Sa'an nan daga cikinsu akwai sha-kiyyi da mai arziki.

106. To, amma waɗanda suka yi sha-kāwa, to, sunā a cikin wuta. Sunā māsū kārā da shēka a cikinta.

الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ ﴿١١﴾

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَىٰ نَقِصُهُ عَلَيْكَ

مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ

عَنْهُمْ ءَالِهِمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ

لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ﴿١١﴾

وكَذَٰلِكَ أَخَذْنَا مِنْكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ

إِنْ أَخَذَهُ إِلَٰهٌ شَدِيدٌ ﴿١٢﴾

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَٰلِكَ

يَوْمَ يَجْمُوعُ لَهُ النَّاسُ وَذَٰلِكَ يَوْمُ مَشْهُودٍ ﴿١٣﴾

وَمَا تُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَعْدُودٍ ﴿١٤﴾

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلُمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ

شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٥﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا

زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ﴿١٦﴾

(1) Kyautar la'ana ita ce wadda ake la'antar su da ita a dūniya da Lāhira.

(2) Daga nan zuwa farshen sūra ta'alīki ne dōmin farkarwa. Mai tsayi — watau tana nan tsaye, alāmōminta ba su fāce ba, kuma akwai waɗanda suka halaka kamar karan da aka girbe.

107. Suna madawwama a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Lalle Ubangijinka Mai aikatāwa ne ga abin da Yake nufi.

108. Amma waɗanda suka yi ar-ziki, to, sunā a cikin Aljanna sunā madawwama, a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Kyauta wadda bā ta yankēwa.

109. Sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga abin da waɗannan suke bautawa. Bā su wata ibāda fāce kamar yadda ubaninsu ke aikatāwa a gabani. Kuma haƙiƙa Mū, Māsu cika musu rabonsu ne, bā tāre da nakasāwa ba.

110. Kuma haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā littāfi, sai aka sābā⁽¹⁾ wa jūna a cikinsa. Kuma bā dōmin wata kalma wadda ta gabāta daga Ubangijinka ba, haƙiƙa, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma haƙiƙa, sunā a cikin wata shakka, game da shi, mai sanya kōkanto.

111. Kuma lalle, haƙiƙa, Ubangijinka Mai cika wa kōwa (sakamakon) ayyukansa ne. Lalle Shi, Mai ƙididdigewa ne ga abin da suke aikatāwa.

112. Sai ka daidaitu⁽²⁾ kamar yadda aka umurce ka, kai da wa-

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾

﴿١٠٨﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا ففِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا
مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ
عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْذُورٍ ﴿١٠٨﴾

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُونَ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ
إِلَّا كَمَا يَعْْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَمُوفُونَ
نَصِيبُهُمْ غَيْرُ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ
وَلِإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١١٠﴾

وَإِنْ كُنَّا لَمَّا لَوْفَيْنَهُمْ رَبُّكَ
أَعْمَلُهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١١﴾

فَأَسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا

(1) Yahūdāwa sun sābā wa jūna a cikin littattafan da aka bai wa Mūsā. To, kū Musulmi kada ku bi hanyarsu, har ku sābā wa Allah, har abin da ya sāme su ya sāme ku.

(2) Wannan āyā tanā hana dukan bidi'a a cikin addini. Tun da ba a yarda Annabi ya fara ra'ayinsa ba sai dai ya bi umurnin Allah kamar yadda Ya yi umurnin, kuma haka ne Ya umurci wanda ya bi Annabi. Sabōda haka mai sābā wa umurnin Allah da ƙāri ko ragi, bā ya cikin mabiyar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

ɗanda suka tūba tāre da kai, kunā bā māsū kētara haddi ba. Lalle Shī, Mai gani ne ga abin da kuke aika-tāwa.

113. Kada ku karkata⁽¹⁾ zuwa ga waɗanda suka yi zālunci har wuta ta shāfe ku. Kuma bā ku da wa-ɗansu majibinta baicin Allah, sa'an nan kuma bā zā a taimake ku ba.

114. Kuma ka tsai da salla a gēfe guda biyu na yini da wani yanki daga dare. Lalle ne ayyukan kwarai sunā kōre mūnānan ayyuka. Wan-can⁽²⁾ ne tunātarwa ga māsū tunā-wa.

115. Kuma ka yi haƙuri. Allah bā Ya tōzartar da lādar māsū kyautatāwa.⁽³⁾

116. To, don me māsū hankali ba su kasance daga mutānen ƙar-nōnin da suke a gabāninku ba, sunā hani daga barna a cikin ƙasa? Fāce kaɗan daga wanda Muka kuɓutar daga gare su (sun yi hanin). Kuma waɗanda suka yi zālunci suka bi abin da aka ni'imtar da su a cikinsa, suka kasance māsū laifi.

117. Kuma Ubangijinka bai ka-sance Yanā halakar da alƙaryu sa-

إِنَّمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٣﴾

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن أَوْلِيَاءَ ثُمَّ
لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٤﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ
إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ
ذَٰلِكَ ذِكْرَىٰ لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٥﴾

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٦﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ
يَنبُوتَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا
مِّمَّنْ أَنجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا مَا أَتَرَفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٧﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ

(1) Ba ya halatta ga Musulmi ya karkata zuwa ga kāfirai kamar yadda bā ya halatta ya karkata a cikin addininsa. Wannan shī ne babban makāmi a kan mākiya.

(2) Tsayar da sallōli farillai tāre da Līman a cikin masallatai shī ne zikiri ga mai son zikirin gaskiya. Ayyukan kwarai sunā shāfe miyāgu.

(3) Haƙuri a kan ibāda wājibi ne, haka kuma kyautatāwa, wātau shī ne yin kōwane aiki na ibāda tsantsa kamar salla kō na ma'amala kamar ciniki da aure, dōmīn Allah kawai. A yi wa wannan fanni na biyu sūna da "Tasawwuf", bidi'a ne dōmin bai taho daga Sunna ba. Asalina "theosophy" daga lugar Ajam, ma'anarsa nēman hikima ta Allah a hālin kēbance kai a cikin kaɗaita da wasu aikace-aikace na ibāda, kamar girka ga 'yanbōri.

bōda wani zālunci ba, alhāli mutānensu sunā māsū gyārāwa.⁽¹⁾

118. Kuma dā Ubangijinka Ya so, dā Yā sanya mutāne al'umma guda. Kuma bā zā su gushe ba sunā māsū sābā wa jūna.

119. Sai wanda Ubangijinka Ya yi wa rahama, kuma dōmin wannan⁽²⁾ ne Ya halicce su. Kuma kalmar Ubangijinka "Lalle ne zā Ni cika Jahannama da aljannu da mutāne gaba daya" ta cika.

120. Kuma dūbi dai Munā bā da lābāri a gare ka daga lābarun Manzanni, abin da Muke tabbatar da zuciyarka da shi. Kuma gaskiya ta zo maka a cikin wannan, da wa'azi da tunātarwa ga māsū imāni.

121. Kuma ka ce wa waɗanda bā su yin imāni, "Ku yi aiki a kan hālinku, lalle mū māsū aiki ne.

122. "Kuma ku yi jiran dāko, lalle mu māsū jiran dāko⁽³⁾ ne."

123. Kuma ga Allah gaibin sammai da fasa yake. Kuma zuwa gare Shi ake mayar da dukan al'amari. Sabōda haka ku bauta Masa kuma ku dōgara a kanSa. Kuma Ubangijinka bai zama Mai gafala daga abin da kuke aikatāwa ba.

وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً ۖ

وَلَا يَرْزَأُونَ مُخْلَفِينَ ﴿١١٨﴾

إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ ۚ وَلِذَٰلِكَ خَلَقَهُمْ ۖ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ

رَبِّكَ لَا أَفْلَاحَ لِّجَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَكَلَّا تَقْصُصَ عَلَيْكَ مِنۢ بَنِي إِسْرَءِيلَ مَا نَشِئْتُم بِهِ

فِرَاقًا ۚ وَجَاءَكَ فِي هَٰذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ

وَذِكْرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِّلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتَتِكُمْ

إِنَّا عَامِلُونَ ﴿١٢١﴾

وَأَنْظِرُوا إِنَّا مُنْظِرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَاللَّهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ

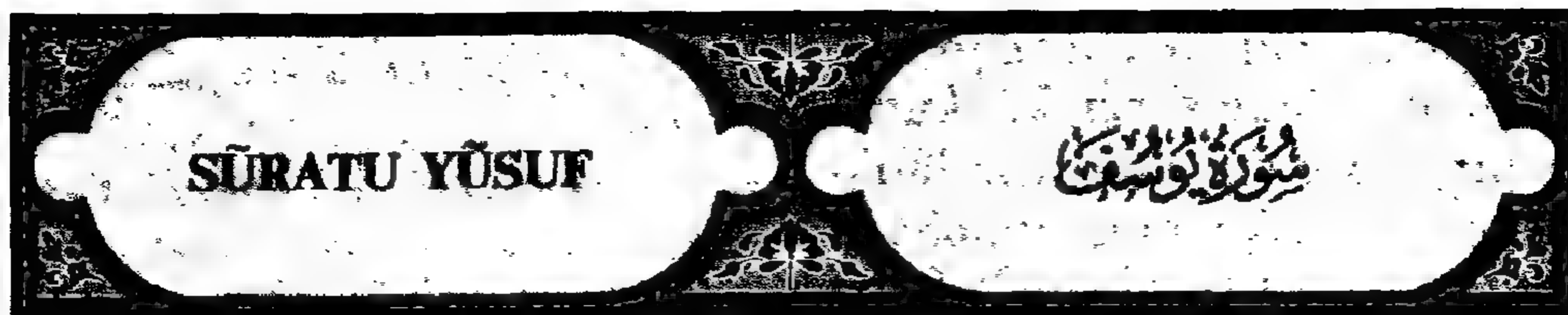
الْأَمْرُ كُلُّهُ ۖ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ۚ

وَمَا رَبُّكَ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wannan āyā da ta sama da ita sunā nūna muhimmancin wa'azi a cikin kōwane hāli na al'umma, dōmin tsarēwar zamanta al'umma.

(2) Allah ya halicci mutāne da hālāye dabam-dabam dōmin su sābā wa jūna.

(3) Ku yi jira ku gani wāne ne zai ci nasara; mū da muka bi umurnin Allah, kō kuwa ku da kuke bin zuciyōyinku. Ākiba dai tanā ga māsū tafawa. Allah ya tabbatar da mu a kan binSa a kan tafawa. Amin.

Tanā karantar da hālāyen rāyuwar mutum a cikin dūniya tāre da abōkan zama a kōwane matsayi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Wadancan āyoyin Littāfi mai bayyanāwa ne.

2. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi, yanā abin karantawa na Lārab-ci; tsammāninkū, kunā hankalta.

3. Mū, Munā bāyar da lābāri a gare ka, mafi kyāwon lābāri ga abin da Muka yi wahayin wannan Alku-r'āni zuwa gare ka. Kuma lalle ne kā kasance a gabāninsa, haḳīka, daga gafalallu.

4. A lōkacin da Yūsufu ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Lalle ne nī, nā ga taurāri gōma shā ḍaya, da rānā da watā. Nā gan su sunā māsu sujada a gare nī.”

5. Ya ce, “Ya karamin ḍāna! Kada ka faḍi mafarkinka ga 'ya-n'uwanka, har su kulla maka wani kaidi. Lalle ne Shaidan ga mutum, haḳīka, makiyi ne bayyananne.”⁽¹⁾

الرَّيْلَكَ ءَايْتُكَ الْكِتَابَ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْءَانَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

قَالَ يَبْنِي لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٥﴾

(1) Tarbiyyar uba ga dansa. Yaro karami anā rēnon sa da jawābi mai laushi a fahimtar matsayin yāron.

6. “Kuma kamar wancan ne, Ubangijinka Yake zāḅen ka, kuma Ya sanar da kai daga fassarar lābā-rai, kuma ya cika ni'imōminSa a kanka, kuma a kan gidan Yākūba kamar yadda ya cika su a kan uban-ninka biyu, a gabāni, Ibrāhīm da Is'hāka. Lalle Ubangijinka ne Ma-sani, Mai hikima.”

7. Lalle ne, haḳīka, āyōyi⁽¹⁾ sun kasance ga Yūsufu da 'yan'uwansa⁽²⁾ dōmin māsu tambaya.

8. A lōkacin da suka ce⁽³⁾, lalle ne Yūsufu da ḁan'uwansa ne ma-fiya sōyuwa ga ubanmu daga gare mu, alhāli kuwa mūjama'a guda ne. Lalle ubanmu, haḳīka, yanā cikin bata bayyananniya.

9. Ku kashe Yūsufu, kō kuwa ku jēfa shi a wata ƙasa, fuskar ubanku ta wōfinta sabōda ku, kuma ku kasance a bāyansa mutāne sālihai.

10. Wani mai magana daga ci-kinsu ya ce, “Kada ku kashe Yūsufu. Ku jēfa shi a cikin duhun rījiya, wasu matafiya su tsince shi, idan kun kasance māsu aikatāwa ne.”

وَكَذَلِكَ يَجَنِّبُكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ
الْأَحَادِيثِ وَيُمَتِّعُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ
يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ وَاسْمَعْ
إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾

﴿٦﴾ لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ
آيَاتٍ لِّلْمُتَّالِينَ ﴿٧﴾

إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا
وَنَحْنُ غَضَبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾

أَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ
أَيْكُمُ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوَّةُ فِي غَيْبَتِ
الْجَبِّ يَلْقَظُهَا بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِن كُنتُمْ
فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾

(1) Āyōyi a nan, ānā nufin hālāye waḁanda suka zama darussa na kōyarwa ga mutāne dōmin tarbiyya ga yāra da manya na kōwane matsayi ga rāyuwar ḁan Ādam.

(2) Yūsufu da ḁan'uwansa shaḳīki, Binyāmīnu, da sauran gōma. Babbansu ga shēkaru, shi ne Raubīlu, kuma sai Lāwiya. A cikin gidansa aka yi Annabāwa, sai Yahūza kuma shī ne shūgabansu a ra'ayi, shī ne uban sarākunansu, sabōda haka sūnansa ya rinjāya a kan ƙabīlar, aka ce musu Yahūdu.

(3) Hīrar yāra a tsakāninsu. Sunā tunānin sōyayyar ubansu ga ḁayansu wanda bā ya cikinsu yanzu. Sunā tunānin yadda zā su sāmi āḁalcin daidaitāwar so daga ubansu bāki ḁayansu. ḁan'uwansu wanda ubansu yake so, watau Yūsufu, ya sāmi baḱin jini daga gare su dōmin ubansu yana sonsa. Sabōda haka Shaidan yanā sanya musu tunānin su yi zunubin rabuwa da shi, sa'an nan su tūba ga Allah.

11. Suka ce, “Yâ bâbanmu!⁽¹⁾ Mêne ne a gare ka ba ka amince mana ba a kan Yûsufu, alhâli kuwa lalle ne mû, hakîka, mâsu nasiha muke ne a gare shi?”

12. “Ka bar shi târe da mu a gôbe, ya ji dâdi, kuma ya yi wâsa. Kuma lalle ne mu, a gare shi, mâsu tsaro ne.”

13. Ya ce, “Lalle ne ni, hakîka, yanâ bâta mini rai ku tafi da shi. Kuma inâ tsôron kerkêci ya cinye shi, alhâli ku kuwa kunâ mâsu shagala daga gare shi.”

14. Suka ce, “Hakîka, idan kerkêci ya cinye shi, alhâli kuwa munâ dangin jûna, lalle ne mû, a sa'an nan, hakîka, mun zama mâsu hasâra.”

15. To, a lôkacin⁽²⁾ da suka tafi da shi, kuma suka yi niyyar su sanya shi a cikin duhun rîjiya, Muka yi wahayi zuwa gare shi, “Lalle ne, kanâ bâ su lâbari game da wannan al'amari nâsu, kuma sũ ba su sani ba.”

16. Kuma suka je wa ubansu da dare sunâ kûka.

17. Suka ce, “Yâ bâbanmu!⁽³⁾ Lalle ne, mun tafi munâ tsêre, kuma

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصِحُونَ ﴿١١﴾

أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَقِ وَيَلْعَبَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٢﴾

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾

قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَسِرُونَ ﴿١٤﴾

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذُهِبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ

(1) Sun fara zartar da abin da suka shirya, watau dauke Yusufu daga gaban ubansa. Sun fâra da maganar da ubansu yake so game da su tattara da ðan'uwansu karami. Sunâ muhâwara da ubansu sunâ nêman yardarsa don ya bar su su tafi da Yusufu.

(2) Suka cire rîgarsa, suka jêfa shi da gûga a cikin rîjiya. Sa'an nan suka sanya wa rîgarsa jinin wata dabba da suka yanka, dômin ya zama alâmar cêwa kerkêci ya cinye Yûsufu. Gâ rîgarsa ta bâci da jinin jikinsa. Watau jinin shî ne alâmar yâ mutu. Sai suka manta cêwa kâfin kerkêci ya cinye yâro a cikin rîgarsa, sai yâ kekkêta rîgar tukun.

(3) Muhâwararsu târe da ubansu. Yâ nûna bakin ciki, amma kuma ya mayar da al'amari ga Allah.

muka bar Yusufu a wurin kāyan-mu, sai kerkēci ya cinye shi, kuma kai, bā mai amincēwa da mu ba ne, kuma kō dā mun kasance māsū gaskiya!”

18. Kuma suka je, a jikin rigarsa akwai wani jinin karya. Ya ce, “Ā’a, zukatanku suka kawāta muku wani al’amari. Sai hakuri mai kyau! Kuma Allah ne Wanda ake nēman taimako (a gunSa) a kan abin da kuke sifantāwa.”

19. Kuma wani āyari⁽¹⁾ ya je, sai suka aika mai nēman musu rūwa, sai ya zura gugansa, ya ce, “Yā bushārata! Wannan yāro ne.” Kuma suka bōye shi yanā abin sayarwa. Kuma Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

20. Kuma suka sayar⁽²⁾ da shi da ’yan kuḍi kaḍan, dirhamōmi kidā-yayyu. Kuma sun kasance, a wurinsa, daga māsū isuwa da abu kaḍan.

21. Kuma wanda ya saye shi daga Masar⁽³⁾ ya ce wa mātarsa, “Ki girmama mazauninsa, akwai tsammānin ya amfāne mu, kō kuwa mu riƙe shi dā.” Kuma kamar wancan ne Muka tabbatar ga Yūsufu, a cikin ƙasa, kuma dōmin Mu sanar da shi daga fassarar lābāru, kuma

عِنْدَ مَتَعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ
لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

وَجَاءَ وَعَلَى قَيْصِيهِ يَدٌ مِرْكَدٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ
لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ
وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ
يَبْشُرِي هَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّهُ بِضْعَةً
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَرَّوهُ بِشَرِّ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ
وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَا مِرَّةٍ إِلَيْهِ يَا كَرِيمٍ
مَثْوًى عِندَ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا
وَكَذَلِكَ مَكْنَأُ يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ
وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ

(1) Āyari ya je kusa da rījiyar Yūsufu, har suka kāma shi ya zama bāwa abin sayarwa a hannunsu.

(2) Āyarin, sun tafi da shi, sun sayar da shi a kan kuḍi kaḍan, dōmin sun sani, shi bā bāwansu ba ne, tsintō shi suka yi. Sabōda haka kōme suka sāmu game da shi, rība ce a gare su. Kuma gudun kada iyāyensa su gāne shi, su rasa kōme daga gare shi gabā ɗaya.

(3) Yūsufu a gidan sarauta, kuma a cikin hālin girma da ɗaukaka. Gidan Azīzī Masar, watau Firāyim Minista, babban wazīrin Masar.

Allah ne Marinjāyi a kan al'amar-inSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

22. Kuma a lōkacin da ya isa mafi karfinsa, Muka bā shi hukunci da ilmi. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

23. Kuma wadda yake⁽¹⁾ a cikin dākinta, ta nēme shi ga kansa, kuma ta kukulle kōfōfi, kuma ta ce, “Yā rage a gare ka!” Ya ce, “Ina neman tsarin Allah! Lalle Shī ne Ubangijina. Yā kyautata mazau-nina. Lalle ne shī, māsu zālunci ba su cin nasara!”

24. Kuma lalle ne, tā himmantu da shi. Kuma yā himmantu da ita in bā dōmin ya ga dalīlin Ubangijinsa ba. Kamar haka dai, dōmin Mu karkatar da mummunan aiki da alfāsha daga gare shi. Lalle ne shi, daga bāyinMu zābabbu yake.

25. Kuma suka yi tsēre⁽²⁾ zuwa ga kōfa. Sai ta tsāge rigarsa daga bāya, kuma suka iske mijinta a wurin kōfar. Ta ce, “Mēne ne saka-makon wanda ya yi nufin cūta game

عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ

لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا

وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

وَرَوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ

الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ

إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ

الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ

رَبِّهِ ؕ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ

وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾

وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَالْفَيَا

سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ

(1) Yūsufu yā shiga cikin fitinar uwar dākinsa, Zālīha. Yā mai da al'amarinsa ga Ubangijinsa wanda ya fitar da shi daga rījiya zuwa gidan sarautar Masar, kuma Ya bā shi hukunci, watau Annabci da ilmi da Ya saukar masa na ibāda da mu'amāla. Ya sanar da shi halal da haram kuma ya sanya masa tsaro daga zunubi.

(2) Idan namiji da mace sun haɗu, to, bā ya halatta ga namijin ya dōgara ga ilminsa na amanarsa, ya zauna tāre da fitinar Shaidan. Sabōda haka Yūsufu ya gudu, ta bī shi da hālin kāsāwar mutum ga hālin so har bākin dōfa. Suka haɗu da mijinta. Ta mayar da maganar rawātsa (karya) a kan Yūsufu. Shi kuma ya kāre kansa da maganar gaskiya. Sai shaida zā a nēma. Tā himmantu da dūkarsa dōmin yā kī ya yi mata dā'a ga abin da take so daga gare shi alhāli yanā bāwanta, shī kuma yā himmantu da dūkarta dōmin ya tunkude macūci. Alfāshar ita ce zina, cūtar kuwa ita ce dūka, dalīlin Ubangijinsa shī ne bin shari'ar Allah.

da iyālinka? Fāce a ɗaure shi, ko kuwa a yi masa wata azāba mai raɗaɗi.”

26. Ya ce, “Ita ce ta nēme ni a kaina.” Kuma wani mai shaida daga mutānenta ya bāyar da shaida:⁽¹⁾ “Idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga gaba, to, tā yi gaskiya, kuma shi ne daga maƙaryata.

27. “Kuma idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga bāya, to, tā yi ƙarya, kuma shi ne daga māsū gas-kiya.”

28. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rigarsa an tsāge ta daga bāya, ya ce, “Lalle ne shi, daga kaidinku ne, mātā! Lalle ne kaidinku mai girma ne!

29. “Yusufu! Ka kau da kai daga wannan. Kuma ki nēmi gāfara⁽²⁾ dōmin laifinki. Lalle ne ke, kin kasance daga māsū kuskure.”

30. Kuma waɗansu mātā⁽³⁾ a cikin Birnin suka ce, “Matar Azīz tanā nēman hādiminta daga kansa! Haƙiƙa, yā rufe zūciyarta da so. Lalle ne mū, munā ganin ta a cikin bata bayyananna.”

يَا هَلِكٌ سُوءٌ إِلَّا أَنْ يُسَجَّنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

قَالَ هِيَ رَوَدْتَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ
مَنْ أَهْلُهَا إِنْ كَانَتْ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قَبْلِ
فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾

وَإِنْ كَانَتْ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ
وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٧﴾

فَلَمَّا رَأَتْ قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ
مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ
إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرْوَدُ
فَتُهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾

(1) Bāyar da shaida a kan al'āda, mai bāyar da shaidar yanā gabatar da ita da magana a kan Yusufu, dōmin a ganinsa tuhuma a kanta, tā fi karfi, kuma zumuntarsa da ita ba ta ɗauke shi ba ga karkatar da magana dōmin ya taimake ta.

(2) Mai gida ya yi hukunci da yabon girman hālin Yūsufu da kuma nēman ya kashe maganar a nan.

(3) Tsēgumin mātā a cikin gari da yadda mātar Azīz ta yi maganin tsegumin, ta hanyar yi wa matan liyafa. Mace bā ta kunyar mātā 'yan'uwanta ga irin wannan fitina idan ta sāme ta, ita kaɗai, balle mātā ga sū duka sun kāmū a cikin tarkon da ya kāmā ta. Sai ta gaya musu gaskiyar abin da ya auku a tsakāninta da Yūsufu, a bāyan ta rāma zargin da suka yi mata.

31. Sa'an nan a lōkacin da ta ji lābāri game da mākircinsu, sai ta aika kiran liyafa zuwa gare su, kuma ta yi tattalin abincin da ake dōgara wajen cinsa, kuma ta bai wa kōwace daya daga cikinsu wuka, kuma ta ce, "Ka fito a kansu." To, a lōkacin da suka gan shi, suka gir-mamā shi, kuma suka yanyanke hannāyensu, kuma suka ce, "Tsarki yanā ga Allah! Wannan bā mutum ba ne! Wannan bai zama ba fāce Malā'ika ne mai daraja!"

32. Ta ce, "To wannan ne fa wanda kuka zarge⁽¹⁾ ni a cikinsa! Kuma lalle ne, haḳīka, na nēme shi daga kansa, sai ya tsare gida, kuma nī inā rantsuwa, idan bai aikata abin da nake umurnin sa ba, haḳīka, anā daure shi. Haḳīka, yanā kasan-cewa daga kaskantattu."

33. Ya ce, "Yā Ubangijina! Kur-kuku ne mafi sōyuwa a gare ni daga abin da suke kirā na zuwa gare shi. Kuma idan ba Ka karkatar da kai-dinsu daga gare ni ba, zan karkata zuwa gare su, kuma in kasance daga jāhilai."

34. Sai Ubangijinsa Ya karba masa, sabōda haka Ya karkatar da kaidinsu daga gare shi. Lalle Shī ne Mai jī, Masani.

35. Sa'an nan kuma ya bayyana a gare su a bāyan sun ga alāmōmin,

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ
مُتَّكَأً وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ
عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ
لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رُودَتْهُ
عَنْ نَفْسِهِ فَأَسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا أمْرُهُ
لَيَسْجَنَ وَلْيَكُونَ مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ
وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِن بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لَيَسْجُنُنَّهُ

(1) A cikin maganar mātār Azīz a tsakānin mātā bābu wata kunya, dōmin tā nūna kāsāwarsu. Kuma akwai tsōratarwa ga Yūsufu idan bai yi mata dā'a ba ga bukātarta gare shi.

lalle ne dai su ɗaure shi har zuwa wani lōkaci.

36. Kuma wadansu samāri biyu suka shiga kurkuku tāre da shi.⁽¹⁾ Dayansu ya ce, “Lalle ne nĩ, nā yi mafarkin gā ni inā mātsar giya.” Kuma ɗayan ya ce, “Lalle ne nĩ, nā yi mafarkin gā ni inā ɗauke da waina a bisa kaina, tsuntsāye sunā ci daga gare ta. Ka bā mu lābāri game da fassararsu. Lalle ne mū, munā ganin ka daga māsū kyauta-tāwa.”

37. Ya ce, “Wani abinci bā zai zo muku ba wanda ake arzūta ku da shi fāce nā bā ku lābārin fassararsa⁽²⁾, kāfin ya zo muku. Wannan kuwa yanā daga abin da Ubangijina Ya sanar da ni. Lalle ne nĩ, nā bar addinin mutāne waɗanda ba su yi imāni da Allah ba, kuma game da Lāhira, sū kāfirai ne.

38. “Kuma na bi addinin iyā-yēna, Ibrāhīm da Is’hāka da Yākūba. Bā ya yiwuwa a gare mu mu yi shirka da Allah da kōme. Wannan yana daga falalar Allah a kanmu da mutāne, amma mafi yawan mutāne bā su gōdewa.

39. “Yā abōkaina biyu na kurkuku! Shin iyāyen giji dabam-dabam ne mafiya alhēri kō kuwa Allah Makadaici Mai tankwasāwa?

حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٢٧﴾

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي ابْرَهِيمَ وَاسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانُوا لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَٰلِكَ مِنَ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٨﴾

يَصْحَبِي السِّجْنَ ۖ أَزْيَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٢٩﴾

(1) Yūsufu a cikin kurkuku tare da abōkan shigarsa kurkukun. Kuma yanā fassara mafarki a bāyan kiransa zuwa ga addini.

(2) Kōwane irin abin ne kāfin in gan shi da idōna, zan iya gaya muku nau'insa, kamar yadda Īsa ya ce, “Inā bā ku lābārin abin da kuke ci a gidājenku.” A Sūrar Āl Imrāna āyā ta 49.

40. “Ba ku bauta wa kōme, bai-cinSa, fāce wadansu sūnāye wadan-da kuka ambace su, kū da uban-ninku. Allah bai saukar da wani dalīli ba game da su. Bābu hukunci fāce na Allah. Ya yi umurnin kada ku bauta wa kōwa fāce Shi. Wan-can ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

41. “Yā abōkaina biyu, na kur-kuku! Amma dayanku, to, zai shā-yar da uban gidansa giya, kuma gudan, to, zā a tsirē shi, sa'an nan tsuntsāye su ci daga kansa. An hu-kunta al'amarin, wanda a cikinsa kuke yin fatawa.”

42. Kuma ya ce da wanda ya tabbatar da cēwa shi mai kubuta ne daga gare su, “Ka ambacē ni a wurin uban gidanka.” Sai Shaidan ya mantar da shi tunāwar ubangi-jinsa, sabōda haka ya zauna a cikin kurkuku 'yan shekaru.

43. Kuma sarki ya ce. “Lalle ne, nā yi mafarki;⁽¹⁾ nā ga shānu bak-wai māsu kiba, wadansu bakwai rāmammu, sunā cin su, da zangarku bakwai kōre-kōre da wadansu ke-ƙasassu. Yā kū jama'a! Ku yi mini fatawa a cikin mafarkīna, idan kun kasance ga mafarki kunā fassa-rawa.”

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا
أَسْمَاءً وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ
ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْنَعِي السِّجْنَ أَمَّا أَحَدُكُمْ فَيَسْقِي رَبَّهُ
خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ
مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي
عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنَسَهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ
رَبِّهِ فَلَيْثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعٌ سُنبُلَاتٍ
خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي
فِي رُءْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Mafarkin Sarki wanda zai zama sanadin fitar Yūsufu daga kurkuku. Wannan yanā nūna bā a kēbance yin mafarki ga Musulmi kawai, kāfiri ma yanā yin mafarki. Bā a iya fassara mafarki sai da ilmin Alkur'āni da Hadisi da kuma sanin al'ādun mutāne. Mafarki bā ya zama hujja sai idan wani annabi yā fassara shi.

44. Suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne, kuma ba mu zamo masana ga fassarar yāye-yāyen mafarki ba.”

45. Kuma wannan da ya kuɓuta daga cikinsu ya ce, a bāyan yā yi tunāni a lōkaci mai tsawo, “Ni, inā bā ku lābāri game da fassararsa. Sai ku aike ni.”

46. “Yā Yūsufu! Yā kai mai yawan gaskiya! Ka yi mana fatawa a cikin shānu bakwai māsu kība, wadansu bakwai rāmammu sunā cin su, da zangarku bakwai kōrāye da wadansu kēkasassu, tsammānina in kōma ga mutāne, tsammāninsu zā su sani.”

47. Ya ce, “Kunā shūkā, shēkara bakwai tutur, sa’an nan abin da kuka girbe, sai ku bar shi, a cikin zanganniyarsa,⁽¹⁾ sai kaɗan daga abin da kuke ci.

48. “Sa’an nan kuma wadansu bakwai māsu tsanani su zo daga bāyan wancan, su cinye abin da kuka gabātar dōminsu, fāce kaɗan daga abin da kuke ādanāwa.

49. “Sa’an nan kuma wata shēkara ta zo daga bāyan wancan, a cikinta ake yi wa mutāne ruwa mai albarka, kuma a cikinta suke māt-sar abin sha.”

50. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi.” To, a lōkacin da man-zo ya je masa (Yūsufu), ya ce, “Ka kōma zuwa ga uban gidanka, sa’an

قَالُوا أَضَلُّنَا أَهْلَكُنَا وَمَنْ لَنَا بِيُوسُفَ
الْأَحْلَمَ يَعْلَمِينَ ﴿٤٤﴾

وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ
أَنَا أَنْتُمْ كُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعِ
سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعُ
إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرَوْهُ
فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا نَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ
مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ
يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتِيَنِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ
إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالَ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَ

(1) Barin hatsi a cikin zanganniyarsa shī ne māganin ruɓɓewarsa, kō wadansu tsūtsōtsi da suke cin sa.

nan ka tambaye shi: Mēne ne hālin mātāyen nan waɗanda suka yanyanke hannāyensu? Lalle ne Ubangijina ne Masani game da kaidinsu.”

51. Ya ce, “Mēne ne babban al’amarinku, a lōkacin da kuka nēmi Yūsufu daga kansa?” Suka ce, “Tsarki ga Allah yake! Ba mu san wani mummūnan aiki a kansa ba.” Mātar Azīz ta ce, “Yanzu fa gas-kiya⁽¹⁾ ta bayyana. Nī ce nā nēme shi daga kansa. Kuma lalle ne shī, haḳīka, yanā daga māsu gaskiya.

52. “Wancan ne, dōmin ya san cēwa lalle ne ni ban yaudaure shi ba a bōye, kuma lalle Allah bā Ya shiryar da kaidin mayaudara.

53. “Kuma bā ni kuɓutar da kaina. Lalle ne rai, haḳīka, mai yawan umurni ne da mummunan aiki, fāce abin da Ubangijina Ya yi na raha-ma. Lalle Ubangijina Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

54. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi in kēbe shi ga kaina.” To, a lōkacin da Yūsufu ya yi masa magana sai ya ce, “Lalle ne kai a yau, a gunmu, mai daraja ne, amintacce.”⁽²⁾

55. Ya ce, “Ka sanya ni a kan taskōkin ƙasa. Lalle ne nī, mai tsarēwa ne, kuma masani.”

أَيَّدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَوَدُّنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ
قُلْتُ خَشِيَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتْ
أَمْرَأَتُ الْعَزِيزِ الْكَذَّابُ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَا رَوَدُّهُ
عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ
الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

﴿٥٣﴾ وَمَا أَتَرَىٰ نَفْسِي إِنْ النَّفْسُ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ
إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتِنِي بِهِ ۖ أَسْتَخْلِصُهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا
كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٥﴾

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ
عَلِيمٌ ﴿٥٦﴾

(1) Da wannan magana ta mātar Azīz Zālīha anā fahimtar ita tā musulunta ta hannun Yūsufu kāfin a ɗaure shi.

(2) Maganar da Yusuf ya gayā wa sarki lōkacin da ya jē masa ba a faɗe ta ba, sai dai an nūna ta ƙāyatar da shi har ya yabē shi da cēwa shi mai daraja ne amintacce.

56. Kuma kamar wancan ne Muka bāyar da ĩko ga Yūsufu a cikin ƙasa⁽¹⁾ yanā sauka a inda duk yake so. Munā sāmūn wanda Muke so da rahamarMu, kuma bā Mu tōzartar da lādar māsū kyautatawa.

57. Kuma lalle lādar Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka kasance māsū takawa.

58. Kuma 'yan'ūwan⁽²⁾ Yūsufu suka jē, sa'an nan suka shiga a gare shi, sai ya gāne su, alhāli kuwa su, sunā māsū musunsa.

59. Kuma a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, ya ce, "Ku zo mini da wani ɗan'ūwa nāku daga ubanku. Ba ku gani ba cēwa lalle ne nī, inā cika ma'auni, kuma nī ne mafi alhērin māsū saukarwa?"

60. "Sa'an nan idan ba ku zo mini da shī ba, to, bābu awo a gare ku a wurīna, kuma kada ku kasance ni."

61. Suka ce, "Zā mu nēme shi daga ubansa. Kuma lalle ne mū, haƙīka, māsū aikatāwa ne."

62. Kuma ya ce wa yaransa, "Ku sanya hajjarsu a cikin kāyansu, tsammāninsu sunā gāne ta idan sun jūya zuwa ga mutānensu, tsammāninsu, zā su kōmo."

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا
حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ
وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَا جُرْ الْآخِرَةَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ
وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ أَتُنُونِي بِأَخٍ لَكُمْ
مِنْ أَيْكُمُ الْأَتْرُوتَ أَنِّي أَوْفِي الْكَيْلَ
وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾

فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي
وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿٦٠﴾

قَالُوا سُرُودٌ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضْعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ
يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin da Yūsufu yanā aikin tattalin arzikin ƙasa a cikin shēkarar waɗata, ya mallake ƙasar Masar duka a lōkacin da wahala da yunwa suka auku.

(2) 'Yan'ūwan Yūsufu sun zo sunā nēman awo a gunsa, ya gāne su dōmin baƙauye kō matalauci bai faye canja kamanninsa ba, amma sū, ba su gane shi ba, sabōda haibar mulki da kwarjinin halittarsa a bayan ya zama babban mutum ga idonsu a inda bā su zaton sa.

63. To, a lōkacin da suka kōma zuwa ga ubansu, suka ce, “Yā bābanmu! An hana mu awo, sai ka aika dan’uwanmu tāre da mu. Zā mu yi awo. Kuma lalle ne, haḳīka mū, māsū lūra da shi ne.”

64. Ya ce, “Ashe, zā ni amince muku a kansa? Fāce dai kamar yadda na amince muku a kan dan’uwansa daga gabāni, sai dai Allah ne Maḳīcin māsū tsari, kuma Shī ne Maḳī rahamar māsū rahama.”

65. Kuma a lōkacin da suka būde kāyansu, suka sāmi hajjarsu an mayar musu da ita, suka ce, “Yā bābanmu! Ba mu zālunci! Wannan hajjarmu ce an mayar mana da ita, kuma mu nēmo wa iyalinmu abinci, kuma mu kiyāye dan’uwanmu, kuma mu fāra awon kāyan rākumi guda, wancan awo ne mai sauki.”

66. Ya ce, “Bā zan sake shi tāre da kū ba, sai kun kawo mini alka-warinku daga Allah, haḳīka, kunā dawo mini da shi, sai fa idan an kēwaye ku.” To, a lōkacin da suka yi māsā alkawari, ya ce, “Allah ne Wakīli a kan abin da muke fada.”

67. Kuma ya ce, “Yā dīyana! Kada ku shiga ta kōfa guda, ku shiga ta kōfōfi dabam-dabam,⁽¹⁾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا
الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَانَا نَكْتَلُ
وَأِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٣﴾

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا ءَامَنُكُمْ
عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ فَأَلَّهَ خَيْرٌ حَافِظًا
وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتْعَهُمْ وَجَدُوا بِضِئْتِهِمْ رُدَّتْ
إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضِئْتِنَا
رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزْدَادُ
كَيْلَ بَعِيرٍ ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿١٥﴾

قَالَ لَنْ أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُتَوَّنَ مَوْثِقًا
مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنِي بِهِ إِلَّا أُنَاجِيَا بِكُمْ فَلَمَّا ءَاتَوْهُ
مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿١٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَا تَدْخُلُوا مِن بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا

(1) Yākūbu ya umurci dīyansa su shiga garin, ta kōfōfi dabam-dabam, yanā nūna cēwa yanā gudun kyawunsu da yawansu zai ja hankalin mutāne zuwa gare su. A cikin mutāne akwai māsū kambun baka da mugun nufi kō da yake Yākūba a cikin hālin haka yā aza tawakkalinsa ga Allah. Ya yi abin da yake zaton alhēri ne, wanda bai saba wa shari’a ba. Amma kuma yā yi haka ne a kan wani ilmi da Allah Ya sanar da shi cēwa a wannan fitar tāsū ce Allah zai yi sanadin sāke sādūwarsu da Yūsufu, sabōda haka ya umurce su da su shiga ta kōfōfi dabam-dabam, dōmin mutum shi kadai yā fi sāmun dāmar ta’ammalin ganin mutāne da abūbuwa. Kuma ta yin haka, yanā tsammānin waninsu zai ga Yūsufu.

kuma bā na wadātar muku kōme daga Allah. Bābu hukunci fāce daga Allah, a gare Shi na dōgara, kuma a gare Shi māsu dōgara sai su dōgara.”

68. Kuma a lōkacin da suka shi-ga daga inda ubansu ya umurce su wani abu bai kasance yanā wadātarwa a kansu daga Allah da komai ba fāce wata bukata ce a ran Yākūbu, ya bayyana ta. Kuma lalle ne shī, hakīka, ma’abūcin wani ilmi ne ga abin da Muka sanar da shi, kuma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

69. Kuma a lōkacin da suka shi-ga wajen Yūsufu, ya tattara dan-’uwansa zuwa gare shi, ya ce, “Lalle nī ne dan’uwanka, sabōda haka kada ka yi baƙin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.”

70. Sa’an nan a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, sai ya sanya ma’auni a cikin kāyan dan-’uwansa sa’an nan kuma mai yēkuwa ya yi yēkuwa, “Yā kū āyari! Lalle ne, hakīka kū ƙarāyi ne.”

71. Suka ce, kuma suka fuskanta zuwa gare su, “Mēne ne kuke nēma?”

72. Suka ce, “Munā nēman ma’aunin sarki. Kuma wanda ya zo da shi, yanā da kāyan rākumi ɗaya, kuma ni ne lāmuni game da shi.”

73. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne, hakīka, kun sani, ba mu zo don mu yi ɓarna a cikin ƙasa ba, kuma ba mu kasance ƙarāyi ba.”

مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ
مِنْ شَيْءٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ
يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ
يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لَمَّا عَلِمْتُه
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَىٰ أَخَاهُ
قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذِنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ
لَسَرِقُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿٧١﴾

قَالُوا تَفْقَدُ صُوعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَنَّا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ
فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾

74. Suka ce, “To, mēne ne saka-makonsa idan kun kasance makar-yata?”

75. Suka ce, “Sakamakonsa, wanda aka same shi a cikin kāyan-sa, to, shi ne sakamakonsa,⁽¹⁾ kamar wancan ne muke sāka wa azzā-lumai.”

76. To, sai ya fāra (bincike) da jikunansu a gabānin jakar dan’uwansa. Sa’an nan ya fitar da ita daga jakar dan’uwansa. Kamar wancan muka shirya wa Yūsufu. Bai kasance ya kāma dan’uwansa a cikin addinin (dōkōkin) sarki ba, fāce idan Allah Ya so. Munā daukaka darajōji ga wanda Muka so, kuma a saman kōwane ma’abūcin ilmi akwai wani masani.

77. Suka ce, “Idan ya yi sāta, to, lalle ne wani dan’uwansa yā taɓa yin sāta a gabāninsa.” Sai Yūsufu ya bōye⁽²⁾ ta a cikin ransa. Kuma bai bayyana ta ba a gare su, ya ce, “Kū ne mafi sharri ga wuri. Kuma Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa.”

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾

قَالُوا جَزَاؤُهُ مِنْ وَجْدِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ
يَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا
مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَذَبْنَا الْيُوسُفَ مَا كَانَ
لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ
نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ
ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

﴿٧٧﴾ قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ
مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ
وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا
وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

(1) Shariar Banī Yā’akūbu ita ce anā bautar da farawō shēkara guda. Wannan shi ne shari’ar da Tūrāwa suka dauka suka mayar da ita daurin kurkuku da bautar da farāwo a cikin mudda ayyananna.

(2) ‘Yan’uwan Yūsufu sun faɗi cēwa dan’uwan Binyaminu ya taɓa yin sāta, dōmin su nūna cēwa a wajen ubansu tsarkakakku ne daga yin sāta. Shi kuma wanda ya yi sātān ya gade ta ne daga wajen uwarsa, dōmin wani shakīkinsa (Yūsufu) ya taɓa yin sāta. To, sai Yūsufu ya ce a ransa “Kū ne dai mafi sharrin mutāne, Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa.”

Asalin wannan magana wata goggonsa ce (Shi Yūsufu) diyar Is’hāka, ta rike shi, yanā yaro, har a lōkacin da ubansa (Yākūbu) ya so ya karɓe shi daga gare ta, sai ta yi kaidin sanya kāyan sāta a cikin rigarsa (Yūsufu) dōmin ta hana uban daukarsa.

A wata ruwaya kuma an ce shi (Yūsufu) ya dauke wani mutummutumi ne na zīnāri (gunki) ya karairaya shi. Don haka ‘yan’uwansa suke jingina sāta a gare shi.

78. Suka ce, “Yā kai Azīzu! Lalle ne yanā da wani ubā, tsoho mai daraja, sabōda haka, ka kāma ḡayanmu a matsayinsa. Lalle ne mū, muna ganin ka daga māsu kyauta-tāwa.

79. Ya ce, “Allah Ya tsare mu daga mu kāma wani fāce wanda muka sāmi kāyanmu a wurinsa. Lalle ne mū, a lōkacin nan, haḡīka, azzālumai ne.”

80. Sabōda haka, a lōkacin da suka yanke tsammāni daga gare shi, sai suka fita sunā māsu gānāwa. (1) Babbansu ya ce, “Shin, ba ku sani ba cēwa lalle ne ubanku ya riki alkawari daga Allah a kanku, kuma daga gabanin haka akwai abin da kuka yi na sakaci game da Yūsufu? Sabōda haka, bā zan gushe daga ḡasar nan ba fāce ubana yā yi mini izni, kō kuwa Allah Ya yi hukunci a gare ni, kuma Shī ne Maḡi alhērin mahukunta.

81. “Ku kōma zuwa ga ubanku, ku gaya masa: Yā bābanmu, lalle ne ḡanka yā yi sāta, kuma ba mu yi shaida ba fāce da abin da muka sani, kuma ba mu kasance mun san gaibu ba.

82. “Kuma ka tambayi alkārya wadda muka kasance a cikinta, da āyari wanda muka gabāto a cikinsa, kuma lalle ne, haḡīka, mū māsu gaskiya ne.”

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَىكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَّعَيْنَا عِنْدَهُ إِنَّا إِذَا الظَّالِمُونَ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾

أَرْجِعُوا إِلَيَّ أَيُّكُمْ فَقُولُوا يَا بَنَاتِ ابْنِكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾

وَسَأَلَ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَدِيقُونَ ﴿٨٢﴾

(1) 'Yan'uan Yūsufu sun yanke tsammānin sāmūn Binyāminu daga shari'a, sun kōma sunā gānāwa a tsakāninsu. Sai dai wadannan ḡiyansu ne domin su, suna Masar.

83. Ya ce, “Ā’a, zukatanku sun kawāta wani al’amari a gare ku. Sai hakuri mai kyāwo, akwai tsam-mānin Allah Ya zo mini da su gabā daya (Yūsufu da ’yan’uwansa). Lalle ne Shi ne Masani, Mai hikima.”

84. Kuma ya jūya daga gare su, kuma ya ce, “Yā bakin cikina a kan Yūsufu!” Kuma idānunsa suka yi fari sabōda huznu sa’an nan yanā ta hadēwar haushi.

85. Suka ce, “Tallahi! Bā zā ka gushe ba, kanā ambaton Yūsufu,⁽¹⁾ har ka kasance mai rauni kwarai, kō kuwa ka kasance daga māsu halaka.”

86. Ya ce, “Abin sani kawai, inā kai karar bakin cikina da sunōna zuwa ga Allah, kuma na san abin da ba ku sani ba daga Allah.

87. “Yā dīyāna! Sai ku tafi ku nēmo lābārin Yūsufu⁽²⁾ da dān-’uwansa. Kada ku yanke tsammāni daga rahamar Allah. Lalle ne, bābu mai yanke tsammāni daga rahamar Allah fāce mutāne kāfirai.”

88. Sa’an nan a lōkacin da suka shiga gare shi suka ce, “Yā kai Azizu! Cūta ta shāfe mu, mū da iyālinmu, kuma mun zo da wata hāja maras kīma. Sai ka cika mana ma’auni, kuma ka yi sadaka a gare

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْ أَفَصَحَبْتُمْ جَمِيلٌ
عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَنَاسَفْنِي عَلَى يُوسُفَ وَأَبِضَّتْ
عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾

قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوْا تَذَكَّرْ يُوسُفَ
حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ
مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَنِي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ
مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

يَبْنِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ
وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ
اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلَنَا
الضَّرُّ وَجِئْنَا بِضَعَةٍ مُرَجَّةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي

(1) Mai tsōhon laifi bā ya son ya ji anā ambatonsa, sabōda haka (’yan’uwan Yūsufu) suke zargin bābansu da ambaton (tuna) Yūsufu.

(2) A nan Yākūbu yā bayyana irin ilmin da Allah Ya sanar da shi, cēwa Yūsufu yanā nan da ransa, kuma sun yi kusa su sādu da jūna.

mu. Lalle ne Allah Yanā sāka wa māsu yin sadaka⁽¹⁾.”

89. Ya ce, “Shin, kun⁽²⁾ san abin da kuka aikata ga Yūsufu da dan’uwansa a lōkacin da kuke jāhilai?”

90. Suka ce, “Shin kō, lalle ne, kai ne Yūsufu?” Ya ce, “Nī ne Yūsufu, kuma wannan shī ne dan’uwāna. Haḳīka Allah Yā yi fala-la a gare mu. Lalle ne, shī wanda ya bi Allah da taḳawa, kuma ya yi haḳuri, to, lalle ne Allah bā Ya tōzarta lādar māsu kyautatāwa.”

91. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne haḳīka, Allah Yā zābe ka a kanmu, kuma lalle ne mun kasance, haḳīka, māsu kuskure.”

92. Ya ce, “Bābu zargi a kanku a yau, Allah Yanā gāfartā muku, kuma Shī ne Mafī rahamar māsu rahama.

93. “Ku tafi da rīgāta wannan, sa’an nan ku jēfa ta a kan fuskar mahaifina, zai kōma mai gani. Kuma ku zo mini da iyālinku bāki ḍaya.”

94. Kuma, a lōkacin da āyari⁽³⁾ ya bar (Masar) ubansa ya ce, “Lalle ne, nī inā shākar iskar Yūsufu, bā dōmin kunā ḳaryata ni ba.”

الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ يُوْسُفَ وَآخِيهِ

إِذَا أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

قَالُوا أَأَتَيْنَاكَ لَأَنْتَ يُوْسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ

وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مِنْ يَتَّى

وَيَصْرِفَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَضِيعُ أَجْرَ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ ءَاثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا

وَإِنْ كُنَّا لَخَطِيئِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ

وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَذْهَبُوا بِقِمِيصِي هَذَا فَإِذَا لَقَوْهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي

يَأْتِ بِصِيرٍ وَأَنْتُمْ بِالْأَهْلِ كُمْ

أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ

رِيحَ يُوْسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾

(1) Wannan ya nūna ba a haramta sadaka ba ga Annabāwan da suka gabāta, sai ga Annabinmu Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, shī da danginsa na kusa aka hana wa cin sadaka.

(2) Yūsufu ya bayyana ga ‘yan’uwansa, kuma sun yāfe wa jūna laifi.

(3) Yākūba da jīkōkinsa. Yanā gaya musu, cēwa yana shākar ḳanshin Yūsufu, su kuma suna jingina shi ga rudēwar tsūfa dōmin rabonsa da Yūsufu shēkara talātin da biyar zuwa arba’in.

95. Suka ce, “Tallahi, lalle ne, kai, haḳīḳa, kanā a cikin batarka dadadda.”

96. Sa'an nan a lōkacin da mai bāyar da bushāra ya je, sai ya jēfa ta a kan fuskarsa, sai ya kōma mai gani. Ya ce, “Shin, ban gaya muku ba, lalle ne, ni inā sanin abin da ba ku sani ba daga Allah?”

97. Suka ce, “Yā ubanmu!⁽¹⁾ Ka nēma mana gāfara ga zunubanmu, lalle ne mū, mun kasance māsu kuskure.”

98. Ya ce, “Da sannu zā ni nēma muku gāfara daga Ubangijina. Shi ne Mai gāfara, Mai jin kai.”

99. Sa'an nan a lōkacin⁽²⁾ da suka shiga gun Yūsufu, yā tattara mahaifansa biyu a gare shi, kuma ya ce, “Ku shiga Masar in Allah Ya so, kuna amintattu.”

100. Kuma ya daukaka iyāyensa biyu a kan karaga, sa'an nan suka fāḍi a gare shi, suna māsu sujada.⁽³⁾ Kuma ya ce, “Ya bābāna! Wannan ita ce fassarar mafarkin nan nāwa. Lalle ne Ubangijina Ya sanya shi ya tabbata sōsai, kuma lalle ne Ya

قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِي ضَلٰلٍ اَقْدَمٍ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا اَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ اَلْقَنَهُ عَلٰى وُجْهِهِ فَارْتَدَّ
بَصِيْرًا قَالِ الْمَ اَقْلَ لَكُمْ اِنِّيْ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ
مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يٰٓاَبَانَا اَسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا اِنَّا كُنَّا
خٰطِئِيْنَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَبِّيْ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُوْرُ
الرَّحِيْمُ ﴿٩٨﴾

فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوْسُفَ اٰوٰى اِلَيْهِ اَبُوْيهٖ
وَقَالَ اَدْخُلُوْا مِصْرَ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ اٰمِيْنَ ﴿٩٩﴾

وَرَفَعَ اَبُوْيهٖ عَلٰى الْعَرْشِ وَخَرُوْا لَهٗ سُجَّدًا وَقَالَ
يٰٓاَبْتِ هٰذَا اَوَّلُ رُءْيٰى مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا
رَبِّيْ حَقًّا وَقَدْ اَحْسَنَ بِيْ اِذْ اَخْرَجَنِيْ مِنَ السِّجْنِ
وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ نَّزِعَ الشَّيْطٰنُ

(1) 'Diyan Yāḳūbu sunā iḳrāri da laifinsu, sunā nēman Allah Ya gāfarta musu gabā ḍaya. Ubansu yanā jinkirta nēma musu gāfara gun Allah har a lōkacin asuba kō kuwa daren Jumma'a dōmin ya yi rōko a lōkacin karbar addu'a. Wannan yā nūna anā iya nēman mai albarka kō wani mutum ya yi wa wani mutum addu'a.

(2) Yūsufu ya sādu da ubansa da uwarsa. A Larabci anā rinjāyar da uba a kan uwa, a ce ubanni biyu, kuma ga Hausa anā rinjayar da uwa a kan uba, a ce uwāye biyu.

(3) Sujada idan ta zama da umurnin Allah ne ga kōwa, to, ba ta da laifi duk yadda take, amma idan an yi ta bā inda Allah Ya ajiye ta ba, to, tā zama kāfirci. A Musulunci gaisuwa da dūḳāwar kai haram ce, waḍansu Malamai sun ce idan ba ta kai ga rukū'i ba, makarūhi ce, amma idan ta kai ga rukū'i tā zama harāmun ga duka mālamai, wātau ijmā'in malamai sun haramta dūḳāwar da ta kai ga rukū'i.

kyautata game da ni a lōkacin da Ya fitar da ni daga kurkuku. Kuma Ya zo da ku daga kauye, a bāyan Shai-
dan yā yi fisgar barna a tsakānina da tsakānin 'yan'uwana. Lalle ne Ubangijina Mai tausasāwa ne ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, Shī ne Masani, Mai hikima.

101. “Yā Ubangijina, ⁽¹⁾ lalle ne Kā bā ni daga mulki, kuma Kā sanar da ni daga fassarar lābaru. Ya Mahaliccin sammai da kasa! Kai ne Majibincina a dūniya da Lāhira, Ka karbi raina inā Musulmi, kuma Ka riskar da ni ga sālihai.”

102. Wannan daga ⁽²⁾ lābarun gaibi ne, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke yin niyyar zartar da al'amarinsu, alhāli sunā yin mākirci.

103. Kuma mafi yawan mutāne ba su zama māsu īmāni ba, kō da kā yi kwadayin haka.

104. Kuma bā ka tambayar su wata lādā a kansa. Shī bai zama ba fāce ambato dōmin halittu.

105. Kuma da yawa, wata āyā a cikin sammai da kasa, sunā shūdēwa a kanta, kuma sū, sunā biji-rēwa daga gare ta.

بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ
إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠١﴾

﴿١٠١﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي
مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي
مُسْلِمًا وَالْحَقَّيقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ
بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

وَكَأَيِّنْ مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾

(1) Yūsufu yanā addu'a a karshen rāyuwarsa, yanā nēman Allah Ya cika masa da īmāni.

(2) Karfafāwa da kārin tambīhi daga abin da sūrar ta kunsu, daga nan har zuwa karshenta.

106. Kuma mafi yawansu ba su yin ĩmāni da Allah fāce kuma sunā māsū shirki.

107. Shin fa, sun amince cēwa wata masīfa daga azābar Allah ta zo musu ko kuwa Tāshin Kiyāma ta zo musu kwatsam, alhāli sū ba su sani ba?

108. Ka ce, “Wannan ce han-yāta⁽¹⁾; inā kira zuwa ga Allah a kan basīra, nī da waɗanda suka bī ni, kuma tsarki ya tabbata ga Allah! Nī kuma, ban zama daga māsū shirki ba.”

109. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā wa-hayī zuwa gare su, daga mutānen ƙauyuka. Shin fa, ba su yi tafiya a cikin ƙasa ba, dōmin su dūba yadda āƙibar waɗanda suka kasance daga gabāninsu ta zama? Kuma lalle ne gidan Lāhira shī ne mafi alhēri ga waɗanda suka yi taƙawa? Shin fa, bā ku hankalta?

110. Har a lōkacin da Manzanni suka yanke tsammāni, kuma suka yi zaton cēwa an jingina su ga ƙarya, sai taimakonMu ya je masu, sa'an nan Mu tsērar da wanda Muke so, kuma bā a mayar da azābarMu daga mutāne māsū laifi.

111. Lalle ne, haƙīka, abin kula yā kasance a cikin ƙissoshinsu ga masu hankali. Bai kasance

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَتَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْشَسَ الرَّسُولُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مِنْ نَّشَأٍ وَلَا يُردُّ بِأَسْنَانٍ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

(1) Bin hukuncin Allah kamar yadda ƙissar Yūsufu ta nūna cēwa, a kōwane hāli mutum ya kasance akwai yadda Allah Ya yi umurni a wannan hālin da a bī Shi, wanda ya bi umurnin Allah, to, zai ɗaukaka a dūniya kuma Allah bā zai tōzartar da lāɗarsa a Lāhira ba.

wani kirkiran lābāri ba, kuma amma shi gaskatāwa ne ga abin da yake a gaba gare shi, da rarrabēwar dukan abūbuwa, da shiriya da raha-
ma ga mutāne waɗanda suka yi imāni.

مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَٰكِن تَصْدِيقَ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

SŪRATUR RA'AD

سُورَةُ الرَّعَادِ

Tanā karantar da tauhīdi, bisa jan hankali ga dūbā zuwa ga āyōyin halitta, da bayānin kiran Allah zuwa ga mutāne, da tabbatar da Manzancin Annabi Muhammadu, a cikin magana mai zurfi ga hankali.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄. R. Waɗancan āyōyin littāfi ne, kuma abin da aka saukar gare ka daga Ubangijinka ne gas-
kiya, kuma amma mafi yawan mu-
tāne bā su yin imāni.

2. Allah Shi ne Wanda Ya dau-
kaka sammai, bā da ginshikai ba
waɗanda kuke ganin su. Sa'an nan
kuma Ya daidaita a kan Al'arshi,
kuma Ya hōre rānā da watā, kōwa-
ne yanā gudāna zuwa ga ajali amba-
tacce. Yanā shirya al'amari, Yanā
rarrabe āyōyi daki-daki, mai yiwu-
wa ne ku yi yakīni da haɗuwa da
Ubangijinku.

الْمَرْ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَى
عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ
مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ
رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿١٣﴾

3. Kuma Shī ne Wanda Ya shim-fida ƙasa, kuma Ya sanya duwātsu da kōguna a cikinta, kuma daga dukan 'ya'yan itāce Ya sanya ma'aura biyu cikinsu. Yanā sanya dare ya rufe yini. Lalle ne a cikin wancan, haƙiƙa akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

4. Kuma a cikin ƙasa akwai yan-kuna māsu maƙwabtaka, da gōnaki na inabōbi da shūka, da dabinaɪ iri guda, da waɗanda bā iri guda ba, anā shayar da su da ruwa guda. Kuma Munā fīfita sāshensa a kan sāshe a wajen ci. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

5. Kuma idan ka yi māmāki, to, māmākin kam shi ne maganarsu, “Shin, idan muka kasance turbāya, zā mu zama a cikin wata halitta sābuwa? Waɗancan ne, waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, kuma waɗancan akwai ƙuƙumai a cikin wuyōyinsu, kuma waɗancan ne abōkan wuta. Sū, a cikinta, māsu dawwama ne.

6. Kuma sunā nēman ka da gag-gāwa da azāba a gabānin rahama, alhāli kuwa abūbuwan misāli sun gabāta a gabāninsu. Kuma lalle ne Ubangijinka, haƙiƙa, Ma'abūcin gāfara ne ga mutāne a kan zāluncinsu, kuma lalle ne Ubangijinka, haƙiƙa, Mai tsananin ukūba ne.

7. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cēwa, don me ba a saukar da wata āyā a gare shi ba daga Ubangijinsa? Abin sani kawai, kai dai mai

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رِوْسِي وَأَنْهَارًا
وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلَ
النَّهَارُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢﴾

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُّتَجَوِّرَةٌ وَجَنَّتْ مِنْ أَعْتَبٍ
وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ صِنَوَانٌ وَغَيْرُ صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ
وَاحِدٍ وَنُفِضِلُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣﴾

﴿٤﴾ وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا
أَءِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٥﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
وَقَدْ خَلَقْتَ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمُثَلَّثَ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
مِّن رَّبِّهِ ۚ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿٧﴾

gargadi ne kuma a cikin kôwafanne mutâne akwai mai shiryarwa.

8. Allah Yanã sanin abin da kôwace mace take dauke da shi a cikinta, da abin da mahaifu suke ragêwa⁽¹⁾ da abin da suke kârâwa. Kuma dukkan kôme, a wurinSa, da gwargwado yake.

9. Shi ne Masanin fake da bayyane, Mai girma, Madaukaki.

10. Daidai ne daga gare ku, wanda ya asirta magana da wanda ya bayyana game da ita, da wanda yake shi mai nēman bōyewa ne da dare, da mai bayyana a cikin tafiyarsa a hanya da rāna.

11. (Kowannenku) Yanã da wadansu malā'iku māsū maye wa jūna a gaba gare shi da bāya gare shi, sunā tsare shi daga umurnin Allah. Lalle ne, Allah bā Ya canja abin da yake ga mutâne sai sun canja abin da yake ga zukatansu. Kuma idan Allah Ya yi nufin wata azāba game da mutâne, to, bābu mai mayar da ita, kuma bā su da wani majibinci⁽²⁾ baicin Shi.

12. Shī ne Wanda Yake nūna muku walkiya dōmin tsōro da tsammāni, kuma Ya kāga halittar girāgizai māsū nauyi.

13. Kuma arādu tanā tasbīhi game da gōde Masa, da malā'iku dōmin tsoronSa. Kuma Yanã aiko

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيضُ
الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ
عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾

سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ
وَمَنْ هُوَ مُسْتَخَفٌّ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا
مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ أَفْلًا مَرَدَّهُ
وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾

وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ

(1) Ragôwar lōkacin cikin ko kâruwarsa.

(2) Bābu wani majibinci baicin Allah, wanda zai iya tsirar da su daga azābarSa.

tsāwawwaki, sa'an nan Ya sāmi wanda Yake so da su, alhāli kuwa sū, sunā jāyayya a cikin (al'amarin) Allah, kuma Shī ne mai tsananin hīla.⁽¹⁾

14. Yanā da kiran gaskiya, kuma waɗanda (kāfirai) suke kira bai-cinSa, bā su karɓa musu da kōme, fāce kamar mai shimfiɗa tāfukansa zuwa ga ruwa (na girgije) dōmin (ruwan) ya kai ga bākinsa, kuma shi bā mai kaiwa gare shi ba. Kuma kiran kāfirai (ga wanin Allah) bai zama⁽²⁾ ba fāce yanā a cikin ɓata.

15. Kuma sabōda Allah, wanda yake a cikin sammai da ƙasa suke yin sujada, so da ƙi, kuma da inuwōyinsu, a sāfe da maraice.

16. Ka ce, "Wāne ne Ubangijin sammai da ƙasa?" Ka ce, "Allah". Ka ce, "Ashe fa, kun riƙi waɗansu masōya baicin Shi, waɗanda ba su mallaka wa kansu wani amfāni ba, kuma haka bā su tūre wata cūta?" Ka ce, "Shin makāho da mai gani sunā daidaita? Kō shin, duhu da haske sunā daidaita? Ko sun sa-nya ga Allah waɗansu abōkan tā-rayya waɗanda suka yi halitta ka-mar halittarSa, sa'an nan halittar ta yi kama da jūna a gare su?" Ka ce, "Allah ne Mai halitta kōme, kuma Shī ne Maɗaukaki, Marinjāyi."

وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ
وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحَالِ ﴿١٣﴾

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ
لَهُمْ شَيْءٌ إِلَّا كِبْسَيطُ كَفْتِهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ
وَمَا هُوَ بِبَلِغِهِ يَوْمَ دُعَاءِ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
وَكَرْهًا وَظَلَّلَهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْأَصَالِ ﴿١٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ
مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي
الظُّلُمَةُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ
فَتَشَبَّهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ
وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٦﴾

(1) Hīla, ita ce mākirɓi, Allah Yanā azabta māsu yin hīla ga addininSa, da azāba mai tsanani, kuma Ya kāmā su da hīlarsu ta hanyar da ba su sani ba.

(2) Allah Mammallakin ruwa, Yanā kiran mutāne dōmin Ya bā su ruwan, su shā. Sū kuma kāfirai sunā kiran waɗansu abūbuwa dabam waɗanda kō karɓa musu kiran bā zā su iya yi ba, kuma sunā nēman ruwa daga gare su, alhāli kuma ba su mallaki kōme ba. Watau Mai abu Yanā kiran su dōmin Ya bā su, sun ƙi karɓa masa, sai sunā kiran wani wanda bai mallaki kōme ba, sunā rōƙon sa ruwa.

17. Ya saukar da ruwa daga sama⁽¹⁾, sai magudanai suka gudāna da gwargwadonsu. Sa'an nan kōgi ya dauki kumfa mai kāruwa, kuma daga abin da suke zuga a kansa (azurfa ko zinari kō karfe) a cikin wuta, dōmin nēman ado kō kuwa kāyan dāki akwai kumfa misālinsa (kumfar ruwa). Kamar wancan ne Allah Yake bayyana gaskiya da karya. To, amma kumfa, sai ya tafi kēkasasshe, kuma amma abin da yake amfānin mutāne sai ya zauna a cikin kasa. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana misālai.

18. Ga wadanda⁽²⁾ suka karɓa wa Ubangijinsu akwai abu mafi kyau a gare su, kuma wadanda suke ba su karɓa Masa ba, to, lalle dā sunā da abin da yake a cikin kasa gaba daya da misālinsa tāre da shi, haḳīka, dā sun yi fansa da shi. Wadancan sunā da mummunan bincike, kuma matabbatarsu Jahannama ce, kuma tir da ita ta zama shimfida.

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا
فَأَحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ
فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهٗ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ
اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً
وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ
كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْخَيْرُ وَالَّذِينَ
لَمْ يَسْتَجِيبُوا لِمُلُوكِهِمْ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلُهٗ مَعَهُ لَا قُدْرَةَ عَلَيْهِ ؕ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
سُوءُ الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمُ جَهَنَّمُ وَيُشْرَىٰ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

(1) Idan ruwa ya sauka daga sama sa'an nan ya gudāna a cikin rāfuna zai yi kumfa. Sai ruwa mai amfānin mutāne ya nutse a kasa ya zauna, sa'an nan kumfan kuma ya kēkashe ya lālāce. Haka kuma idan an sanya karfe na zinari kō na azurfa kō baƙin karfe a cikin wuta, aka zuga ta a kansa, zai fitar da kumfa, watau tsakin tama wanda zā a fitar dōmin rashin amfāninsa, dōmin zinariyar kwarai mai amfāni ta wanzu. To haka ga kōme akwai kumfa marashin amfāni da mai kyāwo mai amfāni.

(2) Bāyan da ya faɗi cēwa Allah Yanā kira, kiran gaskiya a cikin āyā ta 14, kuma wadansu mutāne sun ƙi karɓar kiran Allah, sai sunā kiran wadansu abūbuwa dabam, sai ya bayyana, a nan, sakamakon wanda ya karɓi kiran Allah sāmuni ruwan sha, sabōda Mai abu ne Ya kirāwo shi, Ya kuma bā shi, ya sha a hankali kwance, sa'an nan kuma Allah zai bā shi abin da ya fi ruwan kyau, watau Aljanna. Amma wanda ya ƙi karɓāwa, to, yā yi hasāra biyu, bai sāmuni ruwan da ya yi kiran wani ya bā shi ba, sa'an nan kuma ya haɗu da azābar da take zai iya bāyar da dukan abin da ya mallaka dōmin ya yi fansar kansa da ita.

19. Shin, fa, wanda yake sanin cēwa lalle abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya yanā zama kamar wanda yake makāho? Abin sani kawai, masu hankali sū ke yin tunāni.

20. Sū ne waɗanda suke cikāwa da alkawarin Allah, kuma bā su warware alkawari.

21. Kuma sū ne waɗanda suke sādar da abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādar da shi, kuma sunā tsōron Ubangijinsu, kuma sunā tsōron mummūnan bincike.

22. Kuma waɗanda suka yi ha-kuri dōmin nēman yardar Ubangi-jinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar da abin da Muka arzūta su da shi, a asirce da bay-yane, kuma sunā tunkufe mummu-nan aiki da mai kyau. Waɗancan sunā da ākibar gida mai kyau.

23. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, sū da waɗanda suka kyau-tatu daga iyāyensu, da mātansu da zūriyarsu. Kuma malā'iku sunā shiga zuwa gunsu ta kōwace kōfa.

24. “Aminci⁽¹⁾ ya tabbata a kan-ku sabōda abin da kuka yi wa ha-ku-ri. Sabōda haka madalla da ni'imar ākibar gida.”

25. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka war-ware alkawarin Allah daga bāyan

﴿ أَفَمَنْ يَعْلَمُ نَمَازَنَا نُزِّلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ إِنَّمَا يَنْذَرُكَ أَزْوَاجُ الْأَلْبَابِ ﴾ (١٩)

﴿ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴾ (٢٠)

﴿ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴾ (٢١)

﴿ وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴾ (٢٢)

﴿ جَنَّاتٌ عِدْنُ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴾ (٢٣)

﴿ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴾ (٢٤)

﴿ وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ ﴾

(1) Sallamar malā'iku a kansu idan sun shiga a gare su, ita ce su ce musu “Aminci ya tabbata a gare ku”.

(2) Bayānin siffōfin waɗanda suka fi karɓar kiran Allah. Watau akasin waɗanda aka yi bayaninsu a bāyā.

kulla shi, kuma sunā yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādar da shi kuma sunā barna a cikin kasar. Wadancan sunā da wata la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

26. Allah ne Yake⁽¹⁾ shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kuntatāwa. Kuma sun yi farin ciki da rāyuwar dūniya, alhali kuwa rāyuwar dūniya ba ta zama ba dangane ga ta Lāhira fāce jin dādī kaɗan.

27. Kuma wanda suka kā-firta, sunā cēwa, “Don me ba a saukar da wata āyā ba a kansa daga Ubangijinsa?” Ka ce, “Lalle ne Allah Yanā batar da wanda Yake so kuma Yanā shiryar da wanda ya tūbā zuwa gare Shi.”

28. Wanda suka yi īmāni kuma zukātansu sukan natsu da ambaton Allah.⁽²⁾ To, da ambaton Allah zukāta suke natsuwa.

29. Wanda suka yi īmāni, kuma suka aikata aiki nagari, farin ciki yā tabbata a gare su, da kyak-kyawar makōma.

30. Kamar wancan ne Muka aika ka a cikin al'umma wanda take wadansu al'ummai sun shūde daga gabaninta, dōmin ka karanta musu

وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ
فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَعٌ ﴿٢٦﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
قُلِ إِنَّ اللَّهَ يَضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ
مَنْ أُنَابَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ
أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى
لَهُمْ وَحَسَنُ مَثَابٍ ﴿٢٩﴾

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ
لَتَتْلُوا عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ

(1) Ta'aķibi da tambīhi ne da ķārin bayāni ga mai hankali dōmin ya zābura ga karbar kiran Allah.

(2) Ambaton Allah, shī ne hukunce-hukuncenSa ga kōme. Umar ɗan Khattāb ya ce, “Maḡificin ambaton Allah, shi ne wanda aka yi a wurin umurninSa ko haninSa. Wanda yake yin zikirin bāki bā da yanā aiki da hukunce-hukuncen Allah ba a cikin ibādarsa da mu'amalarsa, to, shi mai izgili kawai ne da sūnan Ubangijinsa, ba mai yin zikiri ba ne.

abin da Muka yi wahayi zuwa a gare ka, alhāli kuwa sū, sunā kāfirta da Rahamān.⁽¹⁾ Ka ce, “Shi ne Ubangijina, bābu abin bautāwa fāce Shi, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi tūbāta take.”

31. Kuma dā lalle an saukar da wani littafi abin karatu wanda ake tafiyar da duwātsu game da shi, kō kuma aka yanyanke fasa da shi, ko kuwa aka yi magana da matattu da shi (dā ba su yi imāni ba). Ā'a ga Allah al'amari yake gabā daya! Shin fa, wadanda suka yi imāni ba su yanke tsammāni ba da cēwa, dā Allah Yā so, dā Yā shiryar da mutā-ne gabā daya? Kuma wadanda suka yi kāfirci ba zā su gushe ba wata masīfa tanā samun su sabōda abin da suka aikata, kō kuwa ka sauka⁽²⁾ kusa da gidājēnsu, har wa'adin Allah Ya zo. Kuma lalle ne Allah bā ya sābā wa lōkacin alkawari.

32. Kuma lalle ne, hakīka, an yi izgili da Manzanni kāfinka, sai Na yi jinkiri ga wadanda suka kāfirta, sa'an nan Na kāma su. To, yāya ukūbāTa take?

33. Shin fa, Wanda Shī Yake tsaye a kan kōwane rai game da abin da ya tanada (zai zama kamar wanda ba haka ba)? Kuma suka

بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَالِيهِ مَتَابِ ﴿٣٠﴾

وَلَوْ أَنَّ قُرْءَانًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ
بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كَلِمَةٌ بِهِ الْمَوْتُ بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا
أَفَلَمْ يَأْتِيسِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَهَدَى
النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ
بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِنْ دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ
وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا أَنْ أَخَذَهُمْ فِكْيفٌ كَمَا كَانَ عِقَابِ ﴿٣٢﴾

أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا
لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ

(1) Sūnan Allah Rahmān, daga rahama, watau Mai Rahama wadda yake dukan alhēri yanā shiga a cikin ma'anarta a wajen halitta da rāyuwa da bāyar da lāfiya da shiryarwa. Mafi girman ni'imarSa shī ne aikōwar Manzoni Allah daga gare Shi zuwa gare mu. Kāfirai ba su yi tunāni ba a kan wadannan rahamōmi, balle su yi gōdiya, sabōda haka sai kāfirci suke yi.

(2) Annabi ya sauka kusa da gidājen Kuraishāwa a rānar būde Makka. Kuma wannan hukunci yanā nan yanā aiki ga māsū Kiyayya da addini, kullum masīfu sunā aukuwa a kansu har rānar da Musulunci ya rinjāye su.

sanya abōkan tārāyya ga Allah! Ka ce, “Ku ambaci sūnāyensu.” Ko kunā bai wa Allah lābāri ne game da abin da bai sani ba a cikin kasa? Kō da bayyananniyar magana kuke yin shirka, (banda a cikin zūciya)? Ā'a, an dai kawāta wa waɗanda suka kāfirta mākirinsu, kuma an kange su daga hanya. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bābu wani mai shiryarwa a gare shi!

34. Sunā da wata azāba a cikin rāyuwar dūniya, kuma haḳīka azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma bābu wani mai tsare su daga Allah.

35. Misālin Aljanna wadda aka yi alkawarinta ga māsu taḳawa, kōramu sunā gudāna daga karka-shinta. Abincinta yana madawwami da inuwarta. Waccan ce ākibar waɗanda suka yi taḳawa, kuma ākibar kāfirai, ita ce wuta.

36. Kuma waɗanda Muka bā su Littāfi sunā farin ciki da abin da aka saukar zuwa gare ka, kuma daga kungiyōyi akwai mai musun sāshensa. Ka ce, “Abin sani kawai, an umurce ni da in bauta wa Allah, kuma kada in yi shirka da Shi. Zuwa gare Shi nake kira, kuma zuwa gare Shi makōmata take.”

37. Kuma kamar wancan ne Muka saukar da shi,⁽¹⁾ Hukunci a cikin Lārabci. Kuma lalle ne idan kā bi son zuciyōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bābu wani

فِي الْأَرْضِ أَمْ يَطْمِئِرُونَ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ
وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٣٤﴾

﴿٣٥﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلُّهَا دَائِمٌ وَظُلُمَاتُهَا تَنَافَسُ
عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ
إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا
أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُوا
وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿٣٦﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ
أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ

(1) Kamar yadda littattafan farko suke, haka Alkur'āni yake daga Allah, sai dai shi Alkur'āni an saukar da shi a cikin Lārabci.

masōyi a gare ka mai kãre ka daga Allah, kuma bãbu matsari.

38. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun aika waḍansu manzanni daga gabāninka, kuma Muka sanya mā-tan aure a gare su da zūriyya, kuma ba ya kasancēwa ga wani Manzo ya zo da wata āyā, sai da iznin Allah. Ga kōwane ajali⁽¹⁾ akwai littāfi.

39. Allah Yanā shāfe abin da Yake so, kuma Yanā tabbatarwa, kuma a wurinSa asalin Littāfin yake.

40. Kuma imma lalle Mu nūna⁽²⁾ maka sāshen abin da Muke yi musu wa'adi, kō kuwa lalle Mu karbi ranka, to, abin sani kawai, iyarwa ce a kanka, kuma hisābi yana gare Mu.

41. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, lalle ne, Muna jē wa ƙasar (su), Munā rage ta daga gēfunanta? Kuma Allah ne Yake yin hukuncinSa. Babu mai bincike ga hukuncinSa. Kuma Shī ne Mai gaggāwar sakamako.⁽³⁾

مِنْ وَلِيِّ وَلَا وَاَقِ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا
وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِثَابِتَةٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾

يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ
أُمُّ الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾

وَإِنْ مَا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعَنَّكَ
فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ
يَحْكُمُ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ﴿٤١﴾

(1) Aikōwar Manzanni da littattafai ba ya hana Allah Ya aiko wani Manzo daga bãya da wani littāfi wanda ya shāfe abin da yake cikin littattafan farko. Allah Yā tabbatar da abin da Yake so na hukunce-hukuncen da suka gabāta dōmin dōgēwar aikinsu ga mutāne har yanzu, kuma Ya shāfe abin da Yake so sabōda amfāninsu da hukuncinsu yā shige, sabōda wata hikima da Allah Ya sani, amma asalin littattāfan duka wanda bã zai canja ba, a cikin sanin Allah, yanā wurinSa.

(2) Idan Mun so Mu yi musu azāba a gaban idonka zā Mu yi musu, kuma idan Mun so Mu jinkirta musu har a bāyan kā mutu, wannan bã aikinka ba ne, nāMu ne. Abin da yake aikinka shī ne iyar da manzanci kawai. Yin hisābi a kansu alhakin Allah dai ne.

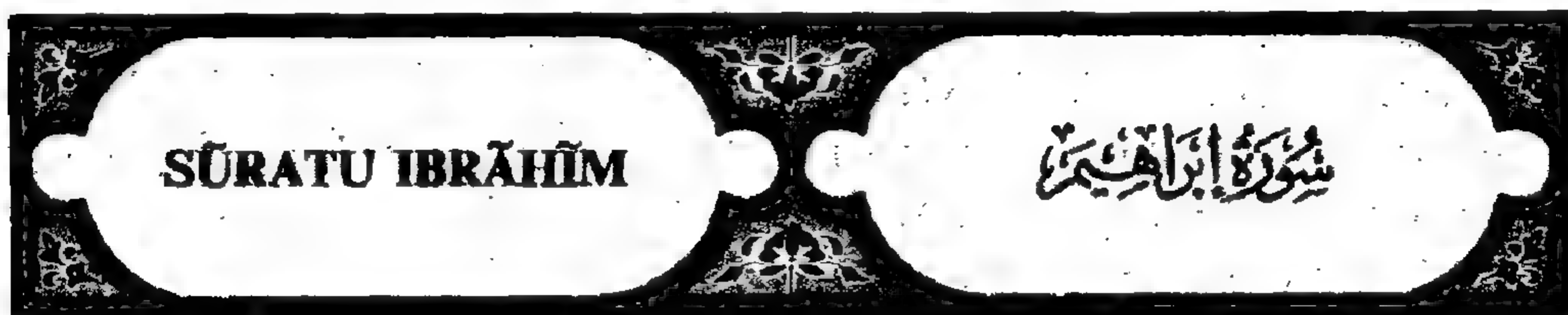
(3) Gaggāwar sakamako ga wanda ya ƙi bin umurnin Allah wanda AnnabinSa ya iyar zuwa gare shi. Asalin hisābi, shi ne bincike dōmin a sāmi abin da aka yi na alhēri kō na sharri, amma abin da ake nufi a nan, maƙasūdin bincike, shī ne sakamako da alhēri kō da azāba gwargwadon nufinSa.

42. Kuma lalle ne, waɗanda suke a gabāninsu sun yi mākirci. To, ga Allah mākircin yake gabā ɗaya. Ya san abin da kōwane rai yake tāna-da. Kuma kāfirai zā su sani, ga wāne ākibar gida take.

43. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cēwa, “Ba a aiko ka ba.” Ka ce, “Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da tsakāninku, da wanda yake a wurinsa akwai ilmin⁽¹⁾ Littāfi.”

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا
يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ
لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ
كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

Tanā karantar da yadda ake yin wa'azi da shiryarwa a game da abin da ya auku ga al'ummōmin da suka shūde, na kwarai da miyāgu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Littāfi ne, mun saukar da shi zuwa gare ka dōmin ka fitar da mutāne daga duhunhuna zuwa ga haske, da iznin Ubangi-jinsu, zuwa ga tafarkin Mabuwāyi, Abin gōdēwa.

الرَّكَتَبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ
الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾

(1) Allah Yā isa zama Shaida, haka wanda yake a kan wani ilmi daga Allah kamar Yahūdu da Nasāra sunā isa zama shaida a tsakānina da ku a kan gaskiyar da'awāta cēwa nī abin aikōwa ne daga Allah zuwa gare ku, dōmin akwai wannan magana a cikin littattafanku.

2. Allah, Wanda Yake Yanā da abin da ke cikin sammai da cikin kasa. Kuma bone yā tabbata ga kāfirai daga azāba mai tsanani.

3. Wadanda suka fi son rāyuwar dūniya fiye da ta Lāhira, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta karkace. Wadancan na a cikin bata mai nīsa.

4. Kuma ba Mu aika wani Manzo ba fāce da harshen mutānensa, dōmin ya bayyana musu. Sa'an nan Allah Ya batar da wanda Yake so, kuma Ya shiryar da wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hiki-ma.

5. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Mūsā game da āyōyinMu cēwa, “Ka fitar da mutānenka daga duhu zuwa ga haske. Kuma ka tunar musu da kwānukan (musī-fun) Allah.” Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi dōmin dukan mai yawan haḳuri, mai gōdiya.

6. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce wa mutānensa, “Ku tuna ni’imar Allah a kanku, a lōkacin da Ya tsīrar da ku daga mutānen Fir’auna, sunā yi muku mummunar azāba, kuma sunā yanyanka dīyan-ku, kuma sunā rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangi-jinku.”

7. Kuma a lōkacin da Uban-gijinku Ya sanar, “Lalle ne idan kun gōde, haḳīka, Inā kāra muku, kuma lalle ne idan kun kāfirta, haḳīka azābaTa, tabbas, mai tsana-ni ce.”

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿١﴾

الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا
أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ
لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِيَ
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا
أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٤﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيُدَّبُّونَ أَبْنَاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٥﴾

وَإِذْ تَأَذَّتْ رِيبُكُمْ وَلَٰيْنِ شَكَّرْتُمْ
لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَٰيْنِ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٌ ﴿٦﴾

8. Kuma Mūsā ya ce, “Idan kun kāfirta, kũ da waɗanda suke a cikin ƙasa, gabā ɗaya, to, lalle ne Allah, haƙiƙa Mawadāci ne, Mai yawan gōdiya.”

9. Shin, lābārin waɗanda suke a gabāninku, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, bai zo muku ba? Kuma da waɗanda suke daga bāyansu bābu wanda yake sanin su fāce Allah? Manzanninsu sun jē musu da hujjōji mabayyana, sai suka mayar da hannayensu a cikin bākunansu, kuma suka ce, “Lalle ne mū, mun kāfirta da abin da aka aiko ku da shi. Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, munā a cikin shakka da abin da kuke kiran mu zuwa gare shi, mai sanya kōkanto.”

10. Manzanninsu suka ce, “Ashe, akwai shakka a cikin (sha’anin) Allah, Mai ƙāga halittar sammai da ƙasa, Yanā kiran ku dōmin Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajali ambatacce?” Suka ce, “Ba ku zama ba fāce mutāne misālinmu, kuma nufinku ku kange mu daga abin da iyāyenmu suka kasance sunā bautāwa, sai ku zo mana da dalīli mabayyani.”

11. Manzanninsu suka ce musu, “Ba mu zama ba fāce mutāne misālinku, kuma amma Allah Yanā yin falala a kan wanda Yake so daga bāyinSa, kuma bā ya kasancēwa a gare mu, mu zo muku da wani dalīli fāce da iznin Allah. Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

وَقَالَ مُوسَىٰ إِن تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾

الَّذِينَ يَأْتِيَكُم بَنُو الَّذِينَ مِن قَبْلِكُم قَوْمِ نُوحٍ
وَكَادِ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ
لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا
بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا
إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾

﴿٩﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِ اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُم لِيَغْفِرَ لَكُمْ
مِن ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُم إِلَىٰ أَجَلٍ
مَّسْمُومٍ قَالُوا إِن أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ
أَن تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَتْ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَاتُونَا
بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ
وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَمَا كُنَّا لَنَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

12. “Kuma mēne ne a gare mu, bā zā mu dōgara ga Allah ba, alhāli kuwa haḳīka Yā shiryar da mu ga hanyōyinmu? Kuma lalle ne munā yin haḳuri a kan abin da kuka cūtar da mu, kuma ga Allah sai māsu dōgaro su dōgara.”

13. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa Manzanninsu, “Lalle ne munā fitar da ku daga ƙasarmu, kō kuwa haḳīka, kunā kōmowa a cikin addininmu.” Sai Ubangijinsu Ya yi wahayi zuwa gare su, “Lalle ne, Munā halakar da azzālumai.”

14. Kuma haḳīka, Munā zaunar da ku ga ƙasa a bāyansu. Wancan ne abin gargadi ga wanda ya ji tsōron matsayiNa, kuma ya ji tsōron ƙyacēwāTa.

15. Kuma suka yi addu'ar alfānu.⁽¹⁾ Kuma kōwane kangararre mai tsaurin kai ya tābe.

16. Daga bayansa akwai Jāhannama, kuma anā shāyar da shi daga wani ruwa, surkin jini.

17. Yanā kwankwafarsa, kuma bā ya jin sauƙin haɗiyarsa, kuma mutuwa ta jē masa daga kōwane wuri, kuma bai zama mai mutuwa ba, kuma daga bāyansa akwai azāba mai kauri.

18. Misālin waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, ayyukansu sun yi kama da tōka wadda iska ta yi tsananin bugāwa da ita a cikin yini mai gūguwa. Bā su iya amfāni

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا
سُبُلَنَا وَلَنَصِيرَنَّ عَلَى مَاءٍ أَذْيَمُونَ وَعَلَى اللَّهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلرُّسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ
مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ
رُوحُهُمْ لَنُكَلِّمَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾

وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾

وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾

مِّنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ وَسُقِيَ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِغُهُ وَيَأْتِيهِ
الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ
وَمِنْ وَرَآئِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ
أَشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ
مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ ذَٰلِكَ

(1) Kōwane bangare ya yi addu'ar alfānu ga abin da yake gani gaskiyarsa. Annabāwa suka yi alfānu da Allah, kuma mutānensu suka yi da abin da suke zato alhēri a gare su.

daga abin da suka yi tsirfa a kan kōme. Wancan ita ce bata mai nīsa.

19. Shin, ba ka gani ba cēwa lalle ne Allah Yā halicci sammai bakwai da kasa da mallakarSa. ⁽¹⁾ Idan Yā so zai tafiyar da ku, kuma Ya zo da wata halitta sābuwa.

20. Kuma wancan bai zama mabuwayi ba ga Allah.

21. Kuma suka bayyana ga Allah gabā daya, sai māsu rauni suka ce wa waɗanda suka kangara, “Lalle ne mū, mun kasance māsu bi a gare ku, to, shin, kū māsu kārēwa ga barinmu ne daga azābar Allah daga wani abu?” ⁽²⁾ Suka ce, “Dā Allah Ya shirya da mu, dā mun shirya da ku, daidai ne a kanmu, mun yi rāki ko mun yi haƙuri bā mu da wata mafaka.”

22. Kuma Shaidan ya ce a lōka-cin da aka kāre al’amarin, “Lalle ne Allah Ya yi muku wa’adi, wa’adin gaskiya, kuma na yi muku wa’adi, sa’an nan na sābā muku. Kuma bābu wani dalīli a gare ni a kanku fāce na kira ku, sa’an nan kun karɓa mini. Sabōda haka kada ku zarge ni, kuma ku zargi kanku. Ban zama mai amfaninku ba, kuma ba ku zama māsu amfānīna ba. Lalle na barranta da abin da kuka haɗa ni da shi gabanin wannan (matsayi).

هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ يَشَاءُ يَذْهَبَكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٩﴾

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢٠﴾

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنْنا مِنَ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَّنا اللَّهُ لَهَدَّ بِناكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنا أَمْ صَبَرنا ما لَنا مِنْ مَحِيسٍ ﴿٢١﴾

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَمْوَ أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إني كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ

(1) Dalīli ne a kan kāfircin kāfirai ba ya rage mulkin Allah da kōme, dōmin bā su iya fita daga halittar sammai da kasa, waɗanda Allah Ya halitta da abin da yake mallakarSa.

(2) Muhāwarar ’yan wuta a tsakānin mabiya da shūgabannin kāfirci.

Lalle azzālumai sunā da azāba mai radadī.”⁽¹⁾

23. Kuma aka shigar da wa-danda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, a gidājen Aljanna, kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu da iznin Ubangijinsu, gaisu-warsu a cikinta “Salām”, (wātau Aminci).

24. Shin, ba ka ganī ba, yadda Allah Ya buga wani mīṣali, kalma mai kyau⁽²⁾ kamar itāciya ce mai kyau, asalinta yanā tabbatacce, kuma rēshenta yanā cikin sama?

25. Tanā bāyar da abincinta a kōwane lōkaci da iznin Ubangijinta! Kuma Allah Yanā buga mīṣali ga mutāne, mai yiwuwa ne, sunā tunāwa.

26. Kuma mīṣalin kalma mummūna⁽³⁾ kamar itāciya mummuna ce, an tumbuke ta daga bisa ga kasa, bā ta da wata tabbata.

27. Allah Yanā tabbatar da wa-danda suka yi imāni da magana tabbatacciya a cikin rāyuwar dūniya, da cikin Lāhira. Kuma Allah Yanā batar da azzālumai, kuma Allah Yanā aikata abin da Yake so.

مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

وَأَدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ يُحِبُّهُمْ يُخَيِّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿٢٤﴾

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٥﴾

تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٧﴾

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٨﴾

(1) Huḍubar Shaidan ga mabiyansa, a cikin wuta, a bāyan an yi muhawara a tsakānin mabiya da shugabannin kāfirci, sāshe yanā la'antar sāshe har abu ya kai ga Shaidan, watau Iblis. Shi kuma ya tāshi ya yi wannan huḍuba dōmin ya kāra musu baƙin ciki a kan wani.

(2) Kalma mai kyau ta addini tanā da asali, kamar itāciyar dabīno ce.

(3) Kalma ta kāfirci, bā ta da asali, kamar gunar shānu ce.

28. Shin, ba ka lura ba da wa-
ɗanda suka musanya⁽¹⁾ ni'imar Al-
lah da kāfirci, kuma suka saukar da
mutānensu a gidan halaka?

29. Sunā kōnuwa a wutar Jaha-
nnama, kuma tir da matabbatarsu.

30. Kuma suka sanya wa Allah
kīshiyōyi, dōmin ɓatarwa daga ha-
nyarSa. Ka ce, “Ku ji dāɗi, sa'an
nan, lalle ne, makōmarku wutar
ce.”

31. Ka ce wa bāyīNa waɗanda
suka yi imāni su tsayar da salla
kuma su ciyar daga abin da Muka
arzūta su, a asirce da bayyane, daga
gabānin wani wuni ya zo, bābu
ciniki a ciki, kuma bābu abōtaka.

32. Allah ne Wanda Ya halicci
sammai da kasa, kuma Ya saukar
da ruwa daga sama, sa'an nan Ya
fitar game da shi, daga 'ya'yan itā-
ce, arziki dōminku, kuma Ya hōrē
jirgin ruwa dōmin ya yi gudu a cikin
tēku da umurninSa, kuma Ya hōrē
muku kōguna.

33. Kuma Ya hōrē muku rānā da
watā sunā madawwama biyu, kuma
Ya hōrē muku dare da wuni.

34. Kuma Ya bā ku dukan abin
da kuka rōke Shi, kuma idan kun
kidayar, ni'imar Allah bā zā ku lissa-
fe ta ba. Lalle ne mutum, hakīka,
mai yawan zālunci ne, mai yawan
kāfirci.

﴿الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا
وَأَحْلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ﴾

﴿جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَيَنْسَوْنَ الْقُرَارَ﴾
﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوهُ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ
تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ﴾

﴿قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا
مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ
لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ﴾

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
مِنْ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ
رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ
فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ﴾

﴿وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ
وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ﴾

﴿وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا
نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ
كَفَّارٌ﴾

(1) Kuraishāwa waɗanda Allah Ya yi musu ni'imar zama a cikin hurumin Allah da
aminci da Ya zuba a kansu da albarku, sun musanya gōdiya da kāfirci a lōkacin da suka
karyata Manzoni Allah. Sun saukar da mutānensu a gidan halaka a Badar.

35. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya wannan gari⁽¹⁾ amintacce, kuma Ka nīsanta ni, nī da dīyāna daga bauta wa gumāka.

36. “Yā Ubangijina! Lalle ne sū, sun batar da māsū yawa daga mutāne, sa'an nan wanda ya bi ni, to, lalle shi, yanā daga gare ni, kuma wanda ya sāba mini, to, lalle ne Kai Mai gāfara ne, Mai jin kai.

37. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne ni, na zaunar da zūriyyata ga rāfi wanda ba ma'abūcin shūka ba, a wurin Dākinka, mai alfarma. Yā Ubangijinmu! Dōmin su tsayar da salla. Sai Ka sanya zukāta daga mutāne sunā gaggāwar bēgen zuwa gare su, kuma ka arzūta su daga 'ya'yan itāce, mai yiwuwa ne sunā gōdēwa.

38. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Kanā sanin abin da muke bōyēwa, da abin da muke bayyanāwa. Kuma bābu abin da yake bōyēwa ga Allah, daga wani abu a cikin kasa, kuma bābu a cikin sama.

39. “Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Yake Ya bā ni, inā a cikin tsufa, Ismā'ila da Is'hāka. Lalle ne Ubangijina, haḳīka, Mai jin addu'a ne.

40. “Yā Ubangijina! Ka sanya ni mai tsayar da salla. Kuma daga zūriyyata. Yā Ubangijinmu! Kuma Ka karbi addu'ata.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّونَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ
مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ
عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ
فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ
مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾

(1) Wannan gari watau Makka. Anā tunātar da Lārabāwa ga kākansu Ibrāhīm da addu'ar da ya yi sabōda garin Makka da mutānen garin da dīyan Ismā'ila dōmin su wa'aztu.

41. “Yā Ubangijinmu! Ka yi gā-fara gare ni, kuma ga mahaifāna, kuma da mūminai, a rānar da hisābi yake tsayāwa.

42. “Kuma kada ka yi zaton Allah Mai shagala ne daga abin da azzālumai suke aikatāwa. Abin sani kawai, Yanā jinkirta musu ne zuwa ga wani wuni, wanda idānuwa suke fita turu-turu a cikinsa.

43. “Sunā māsu gaggāwa, māsu daukaka kāwunansu zuwa sama, kiftawar ganinsu ba ta kōmāwa gare su. Kuma zukātansu wōfin-tattu.”⁽¹⁾

44. Kuma ka yi gargadī ga mutā-ne ga rānar da azāba take jē musu, sai waɗanda suka yi zālunci su ce, “Yā Ubangijinmu! Ka yi mana jinkiri zuwa ga wani ajali makusanci, mu karɓa wa kiranKa, kuma mu bi Manzanni.” (Allah Ya ce musu) “Ashe, ba ku kasance kun yi rantsuwa ba daga gabāni, cēwa bā ku da wata gushēwa?

45. “Kuma kuka zauna a cikin gidājen waɗanda suka zālunci kansu, kuma ya bayyana a gare ku yadda Muka aikata game da su, kuma Muka buga muku misālai.”

46. Kuma lalle sun yi mākirci irin makircinsu, kuma a wurin Allah makircinsu yake, kuma lalle ne makircinsu yā kasance, haḳīka, duwātsu sunā gushēwa sabōda shi.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَلَدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ
الْحِسَابُ ﴿٤١﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفْلًا عَمَّا يَعْمَلُ
الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ
فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ
وَأَفْتَدِيَهُمْ هَوَاءً ﴿٤٣﴾

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ
وَنَسْتَعِجُ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ
مِنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾

وَسَكَنْتُمْ فِي مَسْكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ
وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ
وَإِنْ كَانَتْ مَكْرُهُمْ لِنَزُولِ مِنْهُ الْجِبَالِ ﴿٤٦﴾

(1) A nan ne iyakar maganar shugabanmu Ibrāhīm da addu'arsa.

47. Sabōda haka, kada ka karfafa zaton Allah Mai sãba wa'adin-Sa ne ga ManzanninSa. Lalle ne Allah ne Mabuwãyi, Ma'abūcin azābar rāmuwa.

48. A rānar da ake musanya kasa⁽¹⁾, bā kasar nan ba, da sammai kuma su bayyana ga Allah Maka-daici, Mai tanƙwasāwa.

49. Kuma kana ganin māsū laifi, a rānar nan, sunā waɗanda aka yi wa ciri daidai a cikin marūruwa.

50. Rigunansu daga farar wutā ne, kuma wuta ta rufe fuskōkinsu.

51. Dōmin Allah Ya sākā wa kōwane rai da abin da ya tsuwurwurta. Lalle ne, Allah Mai gag-gāwar hisābi ne.

52. Wannan iyarwa ce ga mutā-ne, kuma dōmin a yi musu gargadī da shi, kuma dōmin su sani cēwa, abin sani kawai, Shī ne abin bauta-wa guda. Kuma dōmin masu han-kali su rika tunāwa.

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ رُسُلَهُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤٧﴾

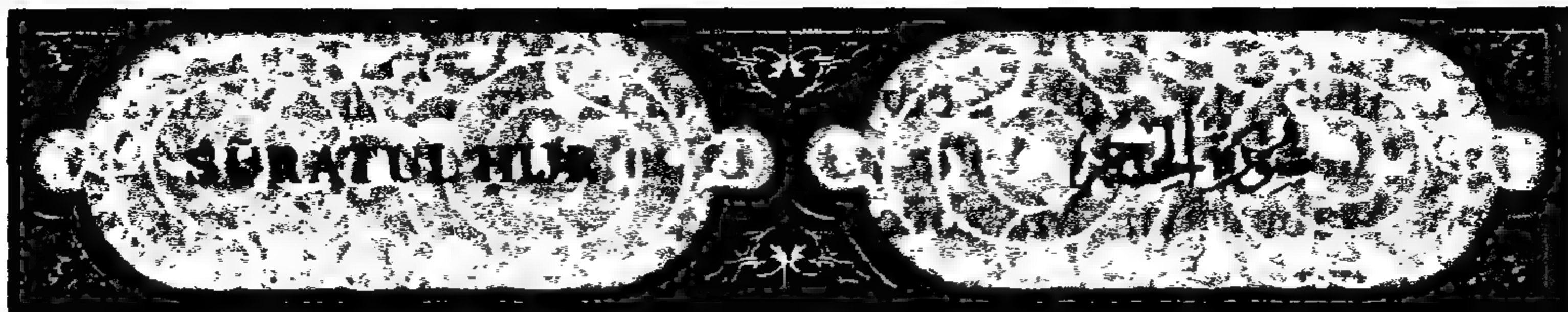
يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ
وَيَرْزُقُ اللَّهُ الْوَحِيدَ الْقَهَّارَ ﴿٤٨﴾

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ
مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾
سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطَرَانٍ وَتَعْشَى
وُجُوهُهُمْ النَّارُ ﴿٥٠﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا
أَنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

(1) A Rānar Kiyāma Allah zai musanya kasa da sama a kāwo waɗansu a lōkacin da mutāne suke a kan siradī kamar yadda ya zo a Hadisi.

Tanā karantar da wa'azi da umurnin wa'azi da haƙuri da j̄arumtaka, sabōda Allah Yā yi alkawarin halaka māsū izgili ga māsū wa'azi na gaskiya, kuma māsū gyāra sū ne tsayuwar al'umma; dukan musun gaskiya izgili ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A.Ī.R. Wadancan āyōyin littāfi ne da abin karantāwa mai bayyanāwa.

2. Da yawa wadanda suka k̄afirta suke gūrin dā dai sun kasance Musulmi. ⁽¹⁾

3. Ka bar su, su ci kuma su ji dādi, kuma gūri ya shagaltar da su, sa'an nan da sannu zā su sani.

4. Kuma ba Mu halakar da wata alƙarya ba fāce tanā da littāfi sananne.

5. Wata al'umma bā ta gabātar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

الرَّيَّةَ أَيُّهَا الْكِتَابُ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ ﴿١﴾

رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾

ذَرَّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿٤﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿٥﴾

(1) Kōwane k̄afiri yanā gūrin ya zama Musulmi dōmin abin da yake gani na shiriya da ladubban Musulunci, wadanda ya tabbata bābu zama lāfiya ga mutum fāce idan yā sāme su, amma Shaidan yanā hana shi musulunta sabōda wadansu dalīlai da yake sanyāwa a ganinsa.

6. Suka ce, “Yā kai wanda aka saukar da Ambato (Alkur’āni) a kansa! Lalle ne kai, haḳīka, mahaukaci ne.

7. “Dōmin me bā zā ka zo mana da malā’iku ba idan ka kasance daga māsu gaskiya?”

8. Bā Mu sassaukar da malā’iku fāce da gaskiya,⁽¹⁾ bā zā su kasance, a wannan lōkacin, waɗanda ake yi wa jinkiri ba.

9. Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur’āni), kuma lalle Mū, haḳīka, Māsu kiyāyēwa ne gare shi.

10. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika manzanni a cikin ƙungiyōyin farko, gabāninka.

11. Kuma wani Manzo bā ya zuwa gare su fāce sun kasance sunā māsu izgili a gare shi.

12. Kamar wancan ne Muke shigar da shi⁽²⁾ a cikin zukātan māsu laifi.

13. Bā su yin īmāni da shi,⁽³⁾ kuma haḳīka, hanyar mutānen farko ta shige.

14. Kuma dā Mun būɗe wata ƙōfa daga sama a kansu har suka wuni a ciki sunā tākāwa.

15. Lalle ne dā sun ce, “Abin sani kawai, an rufe idānuwanmu ne.

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ
الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

مَا نُنَزِّلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا
إِذَا مُنْظَرِينَ ﴿٨﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١١﴾

كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْهُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ
يَعْرُجُونَ ﴿١٤﴾

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا

(1) Gaskiya a nan anā nufin azāba dōmin zuwanta tabbatacce ne. Dukan abin da yake tabbatacce shi ne haḳkun, watau gaskiya.

(2) Shirki da kāfirci da ƙaryatāwa, su duka izgili ne da addini.

(3) Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Hanyar mutānen farko ta ƙaryata Manzanni har a lōkacin da Allah zai halaka su da azābarSa.

Ā'a' mū mutāne ne waɗanda aka sihirce.”

16. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sanya waɗansu masaukai a cikin sama, kuma Muka ḳawāta ta ga māsu kallo.

17. Kuma Muka kiyāye ta daga dukan shaidani wanda ake jīfa.

18. Fāce wanda ya sāci saurāre, sai wutar yūlā bayyananniya ta bi shi.

19. Kuma ḳasa Mun mīkē ta, kuma Mun jēfa duwātsu tabbatattu a cikinta, kuma Mun tsirar, a cikinta, daga dukan abu wanda ake aunāwa da sikēli.

20. Kuma Muka sanya muku, a cikinta, abubuwan rāyuwa⁽¹⁾ da wanda ba ku zama māsu ciyarwa gare shi ba.

21. Kuma bābu wani abu fāce, a wurinMu, akwai taskōkinsa, kuma ba Mu saukar da shi ba fāce a kan gwargwado sananne.

22. Kuma Muka aika iskōki māsu barbarar jūna, sa'an nan Muka saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka shāyar da ku shi, kuma ba ku zama māsu taskacēwa a gare shi ba.

23. Kuma lalle ne Mu Muke rāyarwa, kuma Muke kashēwa, kuma Mū ne magada.

بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا
لِلنَّظِيرِ ﴿١٦﴾

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾

إِلَّا مِنْ أَسْرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ ﴿١٨﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا
فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْرُورٍ ﴿١٩﴾

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنْزِلُهُ
إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوْفِحَ فَاَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ﴿٢٢﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

(1) Muka sanya muku abūbuwan rāyuwa a cikinta, kuma Muka mallaka muku bāyi waɗanda suke bā kū ne kuke ciyar da su ba, Mū ne ke ciyar da su game da ku duka. Wātau aza abūbuwa a kan ma'auni shī ne maslaha rashin yarda da tsaron ma'aunin nan shī ne izgili.

24. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun san māsu gabāta daga cikinku, kuma Mun san māsu jinkiri.

25. Kuma lalle ne Ubangijinka Shī ne Yake tāra su, lalle Shī ne Mai hikima, Masani.

26. Kuma lalle ne, Mun halicci mutum daga kekasasshiyar lāka, daga bakin yumbu wanda ya canja.

27. Kuma aljani, Mun halicce shi daga gabāni, daga wutar⁽¹⁾ iskar zāfi.

28. Kuma a lōkacin da Ubangijinka ya ce wa malā'iku "Lalle Nī, mai halittar wani jiki ne daga kekasasshen yumbu wanda ya canja.

29. "To, idan Na daidaita shi, kuma Na hūra daga RūhiNa⁽²⁾ a cikinsa, to, ku fāḍi a gare shi, kunā māsu yin sujada."

30. Sai malā'iku suka yi sujada dukansu gaba daya.

31. Fāce Iblīs, ya ḳi kasancēwa daga māsu yin sujudar.

32. Ya ce, "Yā Iblīs, mēne ne a gare ka, ba ka kasance tāre da māsu yin sujada ba?"

وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ
وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَخْرِينَ ﴿٢٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٦﴾

وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلِيقٌ بَشَرًا
مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٨﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ، وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي
فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٩﴾

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ يَبْنَيسَ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣٢﴾

(1) Halittar Ādamu daga yumbu kekasasshe, ya fi daraja bisa halittar Shaidan daga harshen wuta, dōmin wuta tanā nūni ga sassabcin hankali da rashin natsuwa.

(2) Wannan ya nūna Ādamu an yi halittarsa ne da lāka da Rūhi daga Allah kamar yadda aka halitta Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sabōda haka halittar Ādamu tā fi zama abin māmāki daga halittar Īsā, dōmin Īsā asali guda kawai ya rasa daga halittar diyan Adam ta al'āda, amma halittar Ādamu tā rasa dukan asalan biyu na uwa da na uba. Haka kuma halittar Hawwā'u, matar Ādamu tā fi ta Īsā ban māmāki dōmin rashin asalin uwa da ta yi inda dā yake daukar lōkacin sūrantāwa, ya fi ban māmāki daga rashin asalin uba.

33. Ya ce, “Ban kasance inā yin sujada ba ga mutum wanda Ka halicce shi daga būsasshen yum-bun lāka wadda ta canja.”

34. Ya ce, “To, ka fita daga gare ta, dōmin lalle kai abin jīfa ne.

35. “Kuma lalle ne akwai la’ana a kanka har ya zuwa rānar saka-mako.”

36. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Sai Ka yi mini jinkiri zuwa rānar da ake tāshē su.”

37. Ya ce, “To, lalle ne kanā daga wadanda ake yi wa jinkiri.

38. “Zuwa ga yinin lōkacin nan sananne.”

39. Ya ce, “Yā Ubangijina! Inā rantsuwa da abin da Ka batar da ni da shi, hakīka, inā kawāta musu (rāyuwa) a cikin kasā kuma hakīka inā batar da su gabā daya.

40. “Fāce bāyinKa daga gare su, wadanda Ka tsarkake.”

41. Ya ce, “Wannan tafarki ne a gare Ni, madaidaici.

42. “Lalle ne bāyīNa, bā ka da īkō a kansu, fāce wanda ya bī ka daga batattu.”

43. Kuma lalle Jahannama ce, hakīka, ma’alkawartarsu gabā daya.

44. Tanā da kōfōfi bakwai, ⁽¹⁾ ga kōwace kōfa akwai wani juz’i daga gare su rababbe.

قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلَاسِلٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٣﴾

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٢٤﴾

وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٢٦﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٢٧﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٢٨﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ
وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٢٩﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلَصِينَ ﴿٣٠﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَى مُسْتَقِيمٍ ﴿٣١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ
مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٣٢﴾

وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ
جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٣٤﴾

(1) Kōfōfin Jahannama bakwai ne, watau dabakōkinta, ta farko ita ce Jahannama, sa'an nan Lazza, sa'an nan Alhudama, sa'an nan Assa'ira, sa'an nan Sakar, sa'an nan

45. Lalle māsu takawa sunā a cikin gidājen Aljanna mai idan-dunan ruwa.

46. “Ku shigē ta da aminci, kunā amintattu.”

47. Kuma Muka dēbe abin da ke a cikin zukātansu na daga kullin zūci, suka zama 'yan'uwa a kan gadāje, sunā māsu fuskantar junā.

48. Wata wahala bā zā ta shāfe su bā a cikinta, kuma ba su zama māsu fita daga cikinta ba.

49. Ka bai wa bāyīNa lābari cēwa lalle ne Ni, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

50. Kuma azābāTa ita ce azāba mai radafi.

51. Kuma ka bā su lābārin bākin Ibrāhīm.

52. A lōkacin da suka shiga gunsa, sai suka ce, “Sallama.” Ya ce, “Lalle mū, daga gare ku, māsu firgita ne.”

53. Suka ce, “Kada ka firgita. Lalle ne mū, munā yi maka bushāra game da wani yāro masani.”

54. Ya ce, “Shin, kun bā ni bushāra⁽¹⁾ ne a kan tsūfa yā shāfe ni? To, da me kuke bā ni bushara?”

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

أَدْخُلُوها بِسَلَامٍ ءَامِينَ ﴿١٦﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا
عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿١٧﴾

لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ
وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿١٨﴾

﴿١٩﴾ نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٢٠﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٢١﴾

وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٢٢﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ
وَجِلُونَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٢٤﴾

قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ
فِيمَ يُبَشِّرُونِ ﴿٢٥﴾

Aljahīm, sa'an nan Alhāwiya. Kōwace dabaka tanā da juz'i sananne, watau kōfa ga Yahūdu, wata ga Nasāra, wata Saba'āwa, wata ga Majūsāwa, wata ga Mushirikai, wata ga munāfukai, wata ga Musulmi waɗanda aka yi musu hushi (mummunan aiki). Anā fatan fita ga māsu tauhīdi daga gare ta. Ba a fatan kōme ga sauran, sunā dawwama a cikinta har abada.

(1) Ibrāhīm yanā yi musu tambaya ne dōmin yanā ganin kamar sunā yi masa magana ta izgili ne a kan sāmūn dā a bāyan tsūfansa da na mātarsa. Sabōda haka suka gaya masa cēwa sū māsu gaskiya ne.

55. Suka ce, “Munā yi maka bushāra da gaskiya ne, sabōda haka, kada da kasance daga māsu yanke tsammāni.”

56. Ya ce, “Kuma wāne ne yake yanke tsammāni daga rahamar Ubangijinsa, fāce batattu?”

57. Ya ce, “To, mēne ne babban al’amarinku? Yā kū manzanni!”

58. Suka ce, “Lalle ne mū, an aika mu zuwa ga wasu mutāne māsu laifi.

59. “Fāce mutānen Lūdu, lalle ne mū, haḳīka, māsu tsīrar da su ne gabā daya.

60. “Fāce mātarsa, mun kaddara cēwa lalle ne ita, haḳīka, tanā daga māsu halaka.”

61. To, a lōkacin da manzannin suka jē wa mutānen Lūdu,

62. Ya ce, “Lalle ne ku mutāne ne waɗanda ba a sani ba.”

63. Suka ce, “Ā’a, mun zo maka sabōda abin da suka kasance sunā shakka a cikinsa.

64. “Kuma mun zo maka da gaskiya. Kuma lalle ne mū, haḳīka, māsu gaskiya ne.

65. “Sai ka yi tafiya da iyālinka, a wani yanki na dare, kuma ka bi bāyansu, kuma kada wani daga cikinku ya yi waiwaye, kuma ku bi ta inda aka aumurce ku.”

66. Kuma Muka hukunta wancan al’amarin zuwa gare shi cēwa lalle ne karshen waɗancan abin yankēwa ne a lōkacin da suke māsu shiga asuba.

قَالُوا بَشِّرْنَا بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَنِيطِ ۝٥٥

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةٍ

رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ۝٥٦

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ۝٥٧

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ۝٥٨

إِلَّا ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمَنْجُوهُمْ أَجْمَعِينَ ۝٥٩

إِلَّا أَمْرَاتَهُ قَدْ زَنَّا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ۝٦٠

فَلَمَّا جَاءَ ءَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ۝٦١

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكَرُّونَ ۝٦٢

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ۝٦٣

وَأَتَيْنَكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ۝٦٤

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ

وَلَا يَلْفِثُ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَأَمْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ۝٦٥

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَاتِ دَابِرَ هَتُولَاءِ

مَقْطُوعٍ مُّصْبِحِينَ ۝٦٦

67. Kuma mutānen alkāryar suka je sunā māsu bushāra.

68. Ya ce, “Lalle ne waɗannan bākīna ne, sabōda haka kada ku kunyata ni.

69. “Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma kada ku sanya ni a baƙin ciki.”

70. Suka ce, “Ashe ba mu hana ka daga tālikai ba?”

71. Ya ce, “Ga waɗannan ’yā’yā-na⁽¹⁾ idan kun kasance māsu aika-tāwa ne.”

72. Rantsuwa da⁽²⁾ rāyuwarka! Lalle ne sū a cikin māyensu sunā ta dīmuwa.

73. Sa’an nan tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga lōkacin hūdōwar rānā.

74. Sa’an nan Muka sanya samanta ya kōma ƙasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu na lākar wuta a kansu.

75. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi ga māsu tsōkaci da hankali.

76. Kuma lalle ne ita, haƙīƙa, sunā a gēfen wata hanya tabbatacciya.⁽³⁾

77. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga māsu īmāni.

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٧٨﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ ﴿٧٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٨١﴾

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٨٣﴾

فَجَعَلْنَاهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَابًا
مِّن سِجِّيلٍ ﴿٨٤﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِنَّهَا لِبِسْبِيلٍ مُّقِيمٍ ﴿٨٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

(1) Yanā nufin matan garin, dōmin Annabin mutāne shī ne ubansu.

(2) Allah Yā yi rantsuwa da rāyuwar Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shī. Wannan shī ne matuƙar girmamāwa wadda Allah Yake yi wa mutum. Kuma yanā nūna cēwa rāyuwar Annabi tanā da muhimmanci ƙwarai.

(3) Hanya tabbatacciya ta mutānen Makka zuwa Syria (Sham).

78. Kuma lalle ne ma'abūta Al'-aika⁽¹⁾ sun kasance, haḳīka, māsu zālunci!

79. Sai Muka yi azābar rāmuwa a gare su, kuma lalle sū biyun, haḳīka, sunā a gēfen wani tafarki mabayyani.

80. Kuma lalle ne, haḳīka, ma'abūta Hijiri⁽²⁾ sun ƙaryata Manzanni.

81. Kuma Muka kai musu āyōyinMu, sai suka kasance māsu bijirēwa daga gare su.

82. Kuma sun kasance sunā sas-saƙa gidāje daga duwātsu, alhāli sunā amintattu.

83. Sai tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga asuba.

84. Sa'an nan abin da suka kasance sunā tsirfantāwa bai wadātar ga barinsu ba.

85. Kuma ba Mu halicci sammai da ƙasa da abin da yake a tsakā-ninsu ba fāce da gaskiya. Kuma lalle ne Sā'a (Rānar Alkiyāma) haḳīka, mai zuwa ce. Sabōda haka ka yi rangwame, rangwame mai kyau.

86. Lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mai yawan halitta, Masani.

87. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bā ka bakwai wadanda ake maimaitāwa⁽³⁾ da Alkur'āni mai girma.

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾

فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾

وَأَيُّنَّهُمْ أَيُّنَّا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾

وَكَانُوا يُنَجِّتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ﴿٨٢﴾

فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ مُضْجِينَ ﴿٨٣﴾

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأَيُّمٌ فَاصِّحٌ
الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْءَانَ
الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

(1) Ma'abūta Al'aika, sū ne mutānen Shu'aibu.

(2) Ma'abūta Hijiri, su ne Samūdāwa.

(3) Bakwai wadanda ake maimaitāwa su ne Fatiha mai āyōyi bakwai. Anā karanta su a cikin kōwace raka'a ta salla.

88. Kada lalle ka mīka idānunka biyu zuwa ga abin da Muka jiyar da su dāḍi game da shi, nau'i-nau'i a gare su, kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma sassauta fikāfikanka ga māsu īmāni.

89. Kuma ka ce, "Lalle nī, nī ne mai gargadī bayyananne."

90. Kamar yadda Muka saukar a kan māsu yin rantsuwa,⁽¹⁾

91. Waɗanda suka sanya Alku-r'āni tātsuniyōyi.

92. To, rantsuwa da Ubangi-jinka!⁽²⁾ Haƙīka, Munā tambayar su gabā ɗaya.

93. Daga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

94. Sai ka tsage gaskiya game da abin da ake umurnin ka, kuma ka kau da kai daga māsu shirki.

95. Lalle ne Mū, Mun isar maka daga māsu⁽³⁾ izgili.

96. Waɗanda suke sanyāwar wani abin bautāwa na dabam tare

لَا تَمُدَّنْ عَيْنَكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾

كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ

(1) Māsu rantsuwa a kan sāḥa wa Annabāwa, watau kamar sun yi rantsuwa cēwa bā zā su bi abin da Annabāwa suka zo da shi ba. Wātau su ne māsu tsananin izgili da addini.

(2) Allah Ya yi rantsuwa da ZātinSa a kan Shī ne Ubangijin Annabi Muhammadu tsīra da aminci su tabbata a gare shi, dōmin Ya natsar da ransa daga tsōron māsu yi masa izgili, kuma dōmin Ya ƙarfafa shi ga zartar da aikin da Ya sanya shi na iyar da Manzanci, bā da wata fargaba ba.

(3) Māsu tsananin izgili ga Annabi waɗanda Allah Ya isar masa daga gare su. Sū biyar ne, daga Bani Asad bn Abdul'uzza bn Kusayyi akwai Aswadu bn el Muttalib, Abu Zamah, kuma daga Bani Zuhrah akwai el Aswad bn Abdu Yagūth. Daga Bani Makhzumi akwai el Walid bn Mugira. Daga Bani Sahmi akwai el Ās bn Wā'il. Daga Banī Khuzā'a akwai el Harith bn el Tulātilah. Su ne māsu darajar mutānensu. A lōkacin da suka dōge da sharri, Allah Ya hūtar da Annabi daga sharrinsu da nau'i-nau'i na masīfu, suka halaka. Dubi ƙarin bayāni daga tafsīrin bn Kathīr. Tsare Annabi daga gare su tun yanā shi kadai a Makka yā isa ya sanya shi ya dōgara ga Allah bāyan abubuwa sun ƙāra yawa da sauƙi.

da Allah, sa'an nan da sannu zā su
sani.

97. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā
sanin cēwa lalle kai, ḳirjinka yanā
yin ḳunci game da abin da suke faḍā
(na izgili).

98. Sabōda haka ka yi tasbīhi
game da gōde wa Ubangijinka,
kuma ka kasance daga māsu
sujada.

99. Kuma ka bauta wa Ubangi-
jinka, har mutuwa ta zo maka.

فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿١٧﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١٨﴾

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿١٩﴾

SŪRATUN NAHL

سُورَةُ النَّحْلِ

Tanā karantar da ni'imōmin da Allah Ya bai wa mutum daga
halittarsa, da abincinsa da shiryarwar da Ya yi masa, da hankalin da
Ya bā shi, dōmin ya kaḍaita Shi da bautarSa, har zuwa ga ni'imōmin
Lāhira ga wanda ya shiryu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Al'amarin Allah ya zo, sabōda
haka kada ku nēmi hanzartawarsa.
Tsarkin Allah ya tabbata, kuma Ya
ḍaukaka daga abin da suke yi na
shirka.

أَنۡ أَمَرَ اللّٰهَ فَلَا تَسْجُدُوا۟ لَهُ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَالَىٰ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

2. Yanā sassaukar da malā'iku da Rūhi⁽¹⁾ daga umurninSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa, cēwa ku yi gargadi cēwa: Lalle ne shī, bābu abin bautāwa fāce Ni, sabōda haka ku bī Ni da taḳawa.

3. Ya halicci sammai da ƙasa da gaskiya. Ya ɗaukaka daga abin da suke yi na shirka.

4. Ya halicci mutum daga maniyi, sai gā shi yanā mai husūma bayyananniya.

5. Da dabbōbin ni'ima, Ya halicce su dōminku. A cikinsu akwai abin yin dīmi da waɗansu amfānōni, kuma daga gare su kuke ci.

6. Kuma kunā da kyau a cikinsu a lōkacin da suke kōmōwa daga kiwo da maraice da lōkacin da suke sakuwa.

7. Kuma sunā ɗaukar kāyanku māsu nauyi zuwa ga wani gari, ba ku kasance māsu isa gare shi ba, fāce da tsananin wahalar rāyuka. Lalle ne Ubangijinka ne, haḳīka, Mai tausayi, Mai jin ƙai.

8. Kuma da dawāki⁽²⁾ da alfadarai da jākuna, dōmin ku hau su,

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنْهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٤﴾

وَالْأَنْعَمَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْجَوْنَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بَالِغِيهِ إِلَّا يَشِقُّ الْأَنْفُسَ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً

(1) Saukar da malā'iku da Rūhi watau Alkur'āni a zāmanin Annabci kō kuma fahimta da ƙarfin zūciya waɗanda Allah ke sanyāwa ga wanda Ya nufa da jaddada addīni a kan kōwane ƙarni. Aiko māsu gargadi shī ne mafi girman ni'imar Allah a kan mutāne.

(2) Hada dawāki da alfadarai zuwa ga jākuna kuma aka ce dōmin “hawansu da yin ƙawa” yana nuna cewa ba a cin dawāki da alfadarai, dōmin an san cēwa an hana cin jākuna a lōkacin yāƙin Khaibara, kuma āyōyin da ke gaba da wannan āya sun nūna anā cin dabbōbin ni'ima kuma anā hawansu, kuma cin nāma yā fi hawa zama ni'ima, sabōda haka, shī ne ya kamata a ambata indā yā halatta. Wannan ne mazhabar Māliki da Abu Hanīfa, kuma shī ne maganar Abdullah bn Abbās, Allah Ya yarda da su. Wasu sun ce ana cin dawāki da alfadarai dōmin cewa anā “hawansu dōmin ƙawa” ba ya hana a yi wani abu da su, wato cin nāmansu, dōmin a cikin Bukhāri da Muslim an ruwaito halaccin cin

kuma da kawa. Kuma Yana halitta abin da ba ku sani ba.

9. Kuma ga Allah madaidaiciyar hanya take kuma daga gare ta akwai mai karkacēwa. Kuma da Yāso, dā Ya shiriyar da ku gabā daya.

10. Shī ne Wanda Ya saukar da ruwa daga sama dōminku, daga gare shi akwai abin sha, kuma daga gare shi itāce yake, a cikinsa kuke yin kiwo.

11. Yanā tsirar da shūka game da shi, dōminku, da zaitūni da dabīnai da inabai, kuma daga dukan 'yā'yan itāce. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

12. Kuma Ya hōrē muku dare da wuni, da rānā da watā, kuma tau-rāri hōrarru ne da umurninSa. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

13. Kuma abin da Ya halitta muku a cikin kasa, yana mai sãbānin launukansa. Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke tunāwa.

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَايِرٌ وَلَوْ شَاءَ
لَهَدَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ
شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ
وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّكَ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنًا
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾

dawāki. Wannan shī ne maganar Al-Hasan da Shuraih da 'Adā'a da Sa'īd bn Jubair. Kuma shī ne mazhabar Shāfi'i da Is'hāḳ. Sun yi hujja da halaccin nāman dawāki da abin da Asmā'u bint Abī Bakar As-Siddīk ta ce, "Mun sōke wata gōḍiya, muka ci, a zamanin Manzoni Allah, a Madina." Kuma a cikin Bukhāri da Muslim daga Jābir, Allah Ya yarda da shi, "Mun ci dawāki da jākunan jēji a Khaibara, kuma Annabi, tsira da aminci sun tabbata a gare shi, ya hana jākunan gida". A cikin Abī Dāwud, "Mun yanke dawāki da alfadarai da jākuna alhāli yunwa ta kāmā mu, amma sai Annabi ya hana mu cin jākuna da alfadarai, bai hana mu cin dawāki ba". Nī, a ganina, ra'ayin cin dawāki ya fi karfi, dōmin sūrār ta sauka a Makka, amma hadisin yankan gōḍiyar, a Madīna aka yi shi. Saboda haka sūrār ba ta shāfe shi ba. Dūbi Radd Al-Azhān.

14. Kuma Shī ne Ya hōrē tēku dōmin ku ci wani nama sābō daga gare shi, kuma kunā fītarwa, daga gare shi, kawa wadda kuke yin ado da ita. Kuma kuna ganin jirāge sunā yankan ruwa a cikinsa kuma dōmin ku yi nēman (fatauci) daga falalarSa. Kuma mai yiwuwa ne kuna gōdēwa.

15. Kuma Ya jēfa, a cikin kasa, tabbatattun duwatsu dōmin kada ta karkata da ku, da kōguna da hany-yōyi, dammaninku kunā shiryuwa.

16. Kuma da waɗansu alāmōmi, kuma da taurāri sunā māsu nēman shiryuwa (ga tafiarsu ta fatauci).

17. Shin, Wanda Yake yin halitta yanā yin kama da wanda ba ya yin halitta? Shin fa, bā ku tunāwa?

18. Kuma idan kun kidāya ni'imar Allah, bā ku iya lissafa ta. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

19. Kuma Allah Yanā sanin abin da kuke asirtāwa da abin da kuke bayyanāwa.

20. Kuma waɗanda suke kira, baicin Allah, ba su halicci kōme ba, kuma sū ne ake halittawa.

21. Matattu ne, bā su da rai, kuma ba su san a wane lōkaci ake tāyar da su ba.

22. Abin bautawarku, abin bautāwa ne guda, to, waɗanda bā su yin īmāni da Lāhira, zukātansu māsu musu ne, kuma su makangara ne.

23. Haḳīka, lalle ne, Allah Yanā sanin abin da suke asirtāwa da abin

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ
لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حَبْلَةً تَلْبَسُونَهَا
وَتَرَى الْفُلَ كَمَا يَوْمِجُ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا
مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

وَالْقَى فِي الْأَرْضِ رَوْسًا أَنْ يَمْدِيَكُمْ
وَأَنْهَرًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾

وَعَلَّمَتْهُ بِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا
إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُوتُ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴿٢١﴾

إِنَّهُمْ كُفِرُوا بِالْآخِرَةِ
قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾

لَا جَرَمَ أَنْ اللَّهُ يَعْلَمَ مَا تُسْرُوتُ وَمَا تُعْلِنُونَ

da suke bayyanāwa. Lalle ne Shi, bā Ya son māsu girman kai.

24. Idan aka ce musu “Mēne ne Ubangijinku Ya saukar?” Sai su ce, “Tātsūniyōyin mutānen farko.”

25. Dōmin su ḍauki zunubansu cikakku a Rānar Kiyāma, kuma daga zunuban waḍanda suke batarwa bā da wani ilmi ba. To, abin da suke ḍauka na zunubi ya mūnana.

26. Lalle ne waḍanda suke a gabāninsu sun yi mākirci, sai Allah Ya je wa gininsu daga harsāshensa,⁽¹⁾ sai rufi ya fāḍa a kansu daga bisansu, kuma azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

27. Sa'an nan a Rānar Kiyāma (Allah) Yanā kunyata su, kuma Yanā cēwa, “Inā abōkan tārayya Ta, waḍanda kuka kasance kunā gābā a cikin ḍaukaka sha'aninsu?” Waḍanda aka bai wa ilmi suka ce, “Lalle ne wulākanci a yau da cūta sun tabbata a kan kāfirai.”

28. Waḍanda malā'iku suke karḡar rāyukansu sunā māsu zāluntar kansu. Sai suka jēfa nēman sulhu (suka ce) “Ba mu kasance muna aikata wani mummunan aiki ba.” Kayya! Lalle Allah ne Masani ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

29. Sai ku shiga kōfōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan tir da mazaunin māsu girman kai.

إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَآذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ

قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٣﴾

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ

وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يَضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ

أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ ﴿٢٤﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ

بُنِيَ لَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ

مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ

لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ

شُرَكَاءِىَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشْفِقُونَ فِيهِمْ

قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ

الْيَوْمَ وَالسَّوَاءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

الَّذِينَ تَوَفَّوهُمْ الْمَلَكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا

السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبَلِيسَ

مَثْوَى الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٨﴾

(1) Kamar yadda Allah Ya halaka Bukht Nasar. Aka halaka shi da ginin gidansa. Allah Yanā halaka kāfirai da abin da suke tānadā wa kansu dōmin nēman rāyuwarsu.

30. Kuma aka ce wa waɗanda suka yi taƙawa, “Mēne ne Ubangi-jinku Ya saukar?” Suka ce, “Alhēri Ya saukar. Ga waɗanda suka kyau-tata a cikin wannan dūniya akwai wani abu mai kyau, kuma haƙiƙa, Lāhira ce mafi alhēri.” Kuma haƙi-ƙa, māɗalla da gidan māsu taƙawa.

31. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, kōramu sunā gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā da abin da suke so a cikinsu. Kamar haka Al-lah ke sākā wa māsu taƙawa.

32. Waɗanda malā'iku suke karɓar rāyukansu sunā māsu jin dāɗin rai, malā'ikun sunā cēwa. “Aminci ya tabbata a kanku. Ku shiga Aljanna sabōda abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

33. Shin, sunā jiran wani abu? Fāce malā'iku su jē musu kō kuwa umurnin Ubangijinka. Kamar wancan ne waɗanda suke a gabā-ninsu, suka aikata. Kuma Allah bai zālunce su ba, kuma amma kansu suka kasance sunā zālunta.

34. Sai mūnānan abūbuwan da suka aikata ya sāme su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

35. Kuma waɗanda suka yi shir-ki suka ce, “Dā Allah Yā so, dā ba mu bauta wa kōme ba, baicinSa, mū, ko ubannimmu kuma dā ba mu haramta kōme ba, baicin abin da Ya haramta.” Kamar wancan ne wa-ɗanda suke a gabāninsu suka aika-ta. To, shin, akwai wani abu a kan Manzanni, fāce iyarwa bayya-nanniya?

❖ وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَبَرٌ
لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ
الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾

جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ
فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾

الَّذِينَ تَوْفَّقَهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا
مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا
مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

36. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika a cikin kōwace al'umma da wani Manzo (ya ce), "Ku bauta wa Allah, kuma ku nisanci 'Dāgūtu." To, daga gare su akwai wanda Allah Ya shiryyar, kuma daga cikinsu akwai wanda bata ta wajaba a kansa. Sai ku yi tafiya a cikin kasa, sa'an nan ku dūba yadda ākibar māsu karyatāwa ta kasance.

37. Idan ka yi kwadayi a kan shiryuwarsu, to, lalle ne, Allah bā Ya shiryyar da wanda yake batarwa, kuma bā su da wadansu mataimaka.

38. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu (cēwa) Allah bā ya tāyar da wanda yake mutuwa! Na'am, Yanā tāyarwa. Wa'adi ne (Allah) Ya yi a kanSa tabbatacce, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

39. Dōmin Ya bayyana musu abin da suke sābā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin wadanda suka kāfirta su sani cēwa lalle sū ne suka kasance makaryata.

40. Abin sani kawai, Maganar-Mu ga wani abu idan Mun nufe shi, Mu ce masa, "Ka kasance," sai yanā kasancēwa.

41. Kuma wadanda suka yi hijira a cikin sha'anin Allah daga bāyan an zālunce su, haḳīka Munā zaunar da su a cikin dūniya da alhēri, kuma lalle lādar Lāhira ce mafi girma, dā sun kasance sunā sani.

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾

إِنْ تَحَرَّضَ عَلَى هُدًى فَمِنْهُمْ قَوْمٌ لَا يَهْتَدُونَ
مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٧﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لَيَسْئَلَنَّهُمُ الَّذِي خَلَقَهُمْ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَأَنْتُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَآخِرَةَ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

42. Wadanda suka yi haƙuri, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara.

43. Kuma ba Mu aika daga gabāninka ba, fāce wadansu mazāje Muna yin wahayi zuwa gare su. Sai ku tambayi mutānen Ambato idan kun kasance ba ku sani ba.

44. Da hujjōji bayyanannu da littattafai, kuma Mun saukar da Ambato zuwa gare ka, dōmin ka bayyana wa mutāne abin da aka sassaukar zuwa gare su, kuma don dammāninsu su yi tunāni.

45. Shin fa, wadanda suka yi mākiricin mūnānan ayyuka sun amince da Allah, bā zai shafe ƙasa da sū ba, ko kuwa azāba bā zā ta je musu daga inda ba su sani ba?

46. Ko kuwa Ya kama su a cikin jujjuyawarsu? Sabōda haka ba su zama masu buwāya ba.

47. Ko kuwa Ya kāma su a kan naƙasa? To, lalle ne Ubangijinka haƙiƙa Mai tausayi ne, Mai jin ƙai.

48. Shin, ba su lura ba da abin da Allah Ya halitta, kō mene ne, inu-wōyinsu suna karkata daga dāma da wajājen hagu, suna masu sujada ga Allah, alhāli suna māsū ƙas-ƙantar da kai?

49. Kuma ga Allah, abin da yake a cikin sammai da ƙasa na dabba da mala'iku, suke yin sujada, kuma bā su kangara.

50. Suna tsōron Ubangijinsu daga bisansu, kuma suna aikata abin da ake umurnin su.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَتَشَاءُ أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾

أُولَئِكَ يَرْوُوا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يُنْفِتُونَ ظِلَّ اللَّهِ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ﴿٤٨﴾

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُسْتَكْبَرُونَ ﴿٤٩﴾

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Kuma Allah Ya ce, “Kada ku riki abubuwan bautawa biyu. Abin sani kawai, Wanda ake bautāwa guda ne, sa'an nan sai ku ji tsōroNa, Ni kawai.”

52. Kuma Yana da abin da yake a cikin sammai da kasa, kuma Yana da addini wanda yake dawwa-mamme. Shin fa, wanin Allah kuke bī da takāwa?

53. Kuma abin da yake a gare ku na ni'ima, to, daga Allah ne. Sa'an nan kuma idan cūta ta shāfe ku, to, zuwa gare Shi kuke hargōwa.

54. Sa'an nan idan Ya kuranye cūtar daga gare ku, sai gā wani bangare daga gare ku game da Ubangijinsu sunā shirki.

55. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dādī, sa'an nan da sannu zā ku sani.

56. Kuma sunā sanya rabo⁽¹⁾ ga abin da ba su sani ba daga abin da Muka arzūtā su. Ranstuwa da Allah! Lalle ne zā a tambaye ku daga abin da kuka kasance kunā kir-kirāwa.

57. Kuma sunā danganta 'ya'ya māta ga Allah. TsarkinSa yā tabbata! Kuma sū ne da abin da suke sha'awa.

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ
وَاحِدٌ فَإِنِّي فَارْهَبُونِ ﴿٥١﴾

وَلَمَّا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا
أَغْفِرَ اللَّهُ تَنقُوتَ ﴿٥٢﴾

وَمَا يَكُم مِّن نِّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ تُمْرُ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ
فَالْيَدِ يَحْتَزُونَ ﴿٥٣﴾

تُمْرُ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمُ إِذَا فَرِيقٌ مِّنكُمْ بِرَبِّهِمْ
يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

لِيَكْفُرُوا بِإِيمَانِهِمْ فَمَتَعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ
لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنتُمْ تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

(1) Sunā sanyāwar rabo daga dabbōbi da hatsi ga gumāka kō aljannu, alhāli ba su san amfānin da gumākan kō aljannun suke iya jāwo musu ba kō suke tunkudēwa daga gare su. Akwai daga cikin ni'imōmin Allah, Ya shiryar da mutāne ga gāne cēwa wadannan gumāka da aljannu kō wani mahalūki bā ya iya cūta ko jāwo wani amfāni fāce da iznin Allah. Sabōda haka bābu wanda ya cancanci a bauta masa fāce Allah, Mai tumbuke cūta kuma Mai jāwo amfāni. Watau wannan bāyar da ni'imar 'yancin dan Adam kāmīlan, su duka bāyi ne, bābu daraja ga kōwa sai da takāwa. Sanin haka wata ni'ima ce daga Allah.

58. Kuma idan aka yi wa ɗa-
yansu bushāra da mace⁽¹⁾ sai fus-
karsa ta wuni baƙa ƙirin, alhāli
kuwa yanā mai cike da baƙin ciki.

59. Yanā bōyēwa daga mutāne
dōmin mūnin abin da aka yi masa
bushāra da shi. Shin, zai riƙe shi a
kan wulākanci, kō zai turbude shi a
cikin turbāya? To, abin da suke
hukuntāwa ya mūnana.

60. Ga waɗanda ba su yi īmā-
ni⁽²⁾ da Lāhira ba akwai sifar cūta,
kuma ga Allah akwai sifa mafi ɗau-
kaka. Kuma Shi ne Mabuwāyi, Mai
hikima.

61. Kuma dā Allah Yanā kāma
mutāne da zāluncinsu,⁽³⁾ dā bai
bar wata dabba ba a kan ƙasa.
Kuma amma Yanā jinkirta musu
zuwa ga ajali ambatacce. Sa'an nan
idan ajalinsu ya zo, bā zā a yi musu
jinkiri ba kō dā sa'a guda, kuma bā
zā su gabāta ba.

62. Kuma sunā sanya wa Allah
abin da suke ƙi, kuma harsunansu
na siffanta ƙarya cēwa lalle ne sunā
da abūbuwa māsu kyau. Bābu
shakka, lalle ne sunā da wuta, kuma
lalle sū, waɗanda ake ƙyālēwa ne (a
cikinta).

63. Rantsuwar Allah! Lalle ne
haƙīka Mun aika zuwa ga al'um-

وَإِذَا بَشَّرَ أَحَدَهُمْ بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا
وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

يَنْوَرِي مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ
أَيَسِّرَكَ عَلَىٰ هُوْنٍ أَتَيْدُشُدُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ
مَا يَتَحَكَّمُونَ ﴿٥٩﴾

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ
الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَوْ تَوَاضَعُ اللَّهُ النَّاسُ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ
وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ
لَا يَسْتَخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
الْإِسْنَةُ الْكَذِبَ إِنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَاجْرَمَ
أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَرِيقٌ

(1) Fahintar cēwa dā namiji da 'ya mace duka ɗaya suke, da hana kashe su kō turbude su, wata ni'ima ce babba da 'yancin mātā babba, a cikin rāyuwar ɗan Ādam.

(2) Karin bāyani ne ga abin da ya gabāta kuma na bāya da shi ya rātayu da shi. Shiryarwa zuwa ga halāye maɗaukaka ni'ima ce babba.

(3) Rashin halaka dūniya sabōda laifin mutāne da rashin kāma su da dukan laifinsu, ni'ima ce babba.

mōmi daga gabāninka, sai Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka shī ne majibincinsu, a yau, kuma sunā da azāba mai radadī.

64. Lalle ba Mu saukar da Littāfi ba a kanka, fāce dōmin ka bayyana musu abin da suka sābā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin shiriya da rahama ga mutāne waɗanda suke yin imāni.

65. Kuma Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da kasa da shi a bāyan mutuwarda. Lalle ne a cikin wannan, haḳīka akwai āyā ga mutāne waɗanda suke saurāre.

66. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'ima; Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikin cikunansu, daga tsakānin tukar tumbi da jini, nōno tsantsan, mai saukin haḍiyya ga māsu shā.

67. Kuma daga 'yā'yan itācen dabīno da inabai. Kunā sāmu daga gare shi, abin māye⁽¹⁾ da abinci mai kyau. Lalle a cikin wannan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke hankalta.

68. Kuma Ubangijinka Yā yi wahayi⁽²⁾ zuwa ga kudan zuma

لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَهُمْ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٣﴾

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ
الَّذِي أُخْلِقُوا فِيهِ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٥﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُنْقِضُوا بِمَا فِي بُطُونِهِ
مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لِّبَنَاءٍ خَالٍصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿١٦﴾

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ
مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا

(1) Yā ambaci abin māye a cikin abūbuwan ni'ima a gabānin a haramta giya. Kuma haramtā ta bā ya hana ta zama a cikin ni'imōmin Allah ga mutāne dōmin an haramta ne sabōda tsaron hankalinmu a kan nēman waɗansu ni'imōmin da suka fī ta a Aljanna a inda bā zā a hana ta ba sabōda farēwar taklīfī a can. Sabōda haka ne ya kāre āyar da cēwa; "Akwai āyā ga mutāne waɗanda suke hankalta."

(2) Wahayi na ilhama, watau Allah Ya cūsa wa kudan zama ilmin yin sākar gidan zuma da gāne hanyōyin tafiya ta kōma gidanta, da cin kōwane iri furen itāce dōmin a fitar da ni'imar abin sha mai dādī ga mutāne, kuma wanda ya kunsu dukan māgani ga ciwarwatansu. Wannan ni'ima ce babba.

cēwa; “Ki riki gidāje daga duwātsu, kuma daga itāce, kuma daga abin da suke gināwa.

69. “Sa'an nan ki ci daga dukan 'yā'yan itāce, sabōda haka ki shiga hanyōyin Ubangijinki, sunā hōrarru.” Wani abin shā yanā fita daga cikunanta, mai sābāwar launukansa, a cikinsa akwai wata warkewa ga mutāne. Lalle ne, a cikin wannan, hakīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

70. Kuma Allah ne Ya halicce ku, sa'an nan Yanā karɓar rāyu-kanku, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaskancin rāyuwa, dōmin kada ya san kōme a bāyan dā ya zama mai ilmi. Lalle Allah ne Masani, Mai iƙon yi.

71. Kuma Allah Ya fīfita sāshen-ku⁽¹⁾ a kan sāshe a arziki. Sa'an nan waɗanda aka fīfita, ba su zama māsū mayar da arzikinsu a kan abin da hannāyensu na dāma suka mal-laka ba, har su zama daidai a cikin-sa. Shin fa, da ni'imar Allah suke musu?

72. Kuma Allah Yā sanya muku mātan aure daga kāwunanku, kuma Ya sanya muku daga mātan aurenku dīya da jīkōki, kuma Ya arzūta ku daga abūbuwa māsū

وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾

ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا
يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ فِيهِ
شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَرْفُقْكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ
لَكِنِّي لَا يَعْلَمُ بَعْدَ عِلْمِي شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرَأْدِ رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَهَتَفَ بِهِ سَوَاءٌ أَوْ فِينِعْمَةٍ اللَّهُ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ
مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ

(1) Arziki daga Allah yake, yanā fīfita waɗansu bāyinSa da arziki a kan waɗansu. Sa'an nan wanda aka bai wa arziki daga cikinsu bā ya iya mayar da arzikin a tsakāninsa da wani bāwa nasa har su zama daidai a kan arzikin. To, idan haka ne, yaya kuke sanya waɗansu bāyin Allah daidai da Allah wajen bautarku gare su?

dādi. Shin fa, da karya suke yin imāni, kuma da ni'imar Allah sū, suke kāfirta?

73. Kuma sunā bauta wa, baicin Allah, abin da yake bā ya mallakar wani arziki dōminsu, daga sammai da kasa game da kōme, kuma bā su iyawa (ga aikata kōme).

74. Sa'an nan kada ku bāyar da wadansu misālai ga Allah. Lalle ne Allah Yanā sani, kuma kū, ba ku sani ba.

75. Allah Yā buga wani misāli da wani bāwa wanda bā ya iya sāmuni iko a kan yin kōme, da (wani bāwa) wanda Muka arzūtā shi daga gare Mu da arziki mai kyau. Sa'an nan shi yanā ciyarwa daga arzikin, a asirce da bayyane. Shin sunā dai-daita? Gōdiya ta tabbata ga Allah. Ā'a mafi yawansu ba su sani ba.

76. Kuma Allah Ya buga wani misāli, maza biyu, dayansu bēbe ne, ba ya iya samun ikon yin kōme, kuma shi nauyi ne a kan mai mallakarsa, inda duk ya fuskantar da shi, bā ya zuwa da wani alhēri. Shin, yanā daidaita, shi da (namiji na biyu) wanda yake umurni da a yi ādalci kuma yanā a kan tafarki madaidaici?

77. Kuma ga Allah gaibin⁽¹⁾ sammai da kasa yake, kuma al'amarin Sā'a bai zama ba fāce kamar walkāwar gani, kō kuwa shi ne mafi kusa!

مَنْ الطَّيِّبَاتِ أَفِي الْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَيَنْعَمَتِ اللَّهُ
هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا
مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾

فَلَا تَضُرُّهُ أَمْثَالُ إِنْ اللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾

﴿٧٥﴾ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ
عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنْ آثَرِ رِزْقِ أَحْسَنًا
فَهُوَ يَنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ
لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ
أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ
يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ
إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ

(1) 'Bōye lōkacin Kiyāma a bāyan bayānin tabbatar aukuwarta yanā daga cikin ni'imōmin Allah, dōmin mai hankali ya yi tattāli sabōda ita.

Lalle Allah, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.

78. Kuma Allah ne Ya fitar da ku daga cikunan iyāyenku, ba da kunā sanin kōme ba, kuma Ya sanya muku ji da gannai da zukāta, tsam-māninku zā ku gōde.

79. Shin ba su ga tsuntsāye⁽¹⁾ ba sunā hōrarru a cikin sararin sama, bābu abin da yake rike su fāce Allah? Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne wa-ḍanda suke yin imāni.

80. Kuma Allah ne Ya sanya muku daga gidajenku wurin natsu-wa, kuma Ya sanya muku daga fātun dabbōbin ni'ima wasu gidāje kunā ḍaukar su da sauki a rānar tafiyarku da rānar zamanku, kuma daga sūfinsu⁽²⁾ da gāshinsu da gē-zarsu (Allah) Ya sanya muku kāyan ḍāki da na jin ḍāḍi zuwa ga wani lōkaci.

81. Kuma Allah ne Ya sanya muku inuwa daga abin da Ya halit-ta, kuma Ya sanya muku ḍākuna daga duwātsu, kuma Ya sanya

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ
لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾
أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْ
السَّمَاءِ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّن بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ
لَكُمْ مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ
ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا
وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارُهَا أَثْنَاوَمِتْعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٨٠﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ
لَكُمْ مِّنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُم

(1) Tsuntsāye hōrarru a cikin sararin sama, ana nufi da su, a ganīna, Allah ne Ya san haḳīka, su ne jirāgen sama, sabōda ambaton hōrēwa tāre da sū a cikin sararin samāniya, dōmin abin da aka hōre, ana hōronsa ne dōmin a ci amfāninsa a lōkaci da wurin hōron. Tsuntsāyen al'āda bā su da wani amfāni a gare mu a lōkacin da suke a cikin sārārin sama. Sabōda haka bābu wani abu, sai jirgin sama. Bā zā a ce anā nufin shāho ba a lōkacin farauta, dōmin wannan amfāni yā yi kaḍan bisa ga abin da Sūrar take fidāyāwa na ni'imōmin Allah a kan mutāne gaba ḍaya. Farauta kēḷābbiya ce ga mutānen kauye kawai.

(2) Sūfi, shi ne gashin tumāki mai kama da auduga, wabar shi ne gāshin rākumi mai laushi, sha'ar, shi ne gāshin awaki da gēzar dawāki. Bai ambaci auduga da kattāni ba, dōmin a wajen shūka suke.

muku waɗansu riguna⁽¹⁾ sunā tsare muku zāfi, da waɗansu riguna sunā tsare muku makāminku. Kamar wancan ne (Allah) Yake cika ni'im-arSa a kanku, tsammānin ku, kuna sallamawa.

82. To, idan sun jūya, to, abin da ya wajaba a kanka, shi ne iyarwa kawai, bayyananniya.

83. Suna sanin ni'imar Allah, sa'an nan kuma sunā musunta, kuma mafi yawansu kāfirai ne.

84. Kuma a rānar da Muke tāyar da mai shaida daga kōwace al'umma, sa'an nan kuma bā zā a yi izni ba ga waɗanda suka kāfirta, kuma ba su zama ana nēman kōmawarsu ba.

85. Kuma idan waɗanda suka yi zālunci suka ga azāba, sa'an nan bā zā a saukaƙe ta daga gare su ba, kuma bā su zama anā yi musu jin-kiri ba.

86. Kuma idan waɗanda suka yi shirka suka ga abūbuwan shirkarsu sai su ce, "Yā Ubangijinmu! Waɗannan ne abūbuwan shirkar-mu waɗanda muka kasance munā kira baicinKa". Sai su jēfa magana zuwa gare su, "Lalle ne ku, haƙiƙa, maƙaryata ne."

87. Kuma su shiga nēman sulhu zuwa ga Allah a rānar nan, kuma abin da suka kasance sunā ƙir-ƙirāwa ya bace daga gare su.

سَرَّيْلَ تَقِيكُمْ الْحَرَّ وَسَرَّيْلَ تَقِيكُمْ
بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨١﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْعُ الْمُبِينُ ﴿٨٢﴾
يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا
وَكَثُرُهُمْ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا لَهُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ
عَنَّهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَكَاءَهُمْ قَالُوا
رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا
مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾

وَأَلْقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَٰمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

(1) Rīga dōmin zāfi da sanyi daga sūfi da wabar da gāshi da auduga da kattāni da rīga dōmin makāmi shi ne sulke, dōmin makāmi daga baƙin ƙarfe yake kamar takōbi, māshi da kibiya.

88. Wadanda suka kāfirta, kuma suka kange daga hanyar Allah, Mun k̄āra musu wata azāba bisa ga azābar, sabōda abin da suka kasance sunā yi na fasādi.

89. Kuma a rānar da Muke tayar da shaidu a cikin kōwace al'umma, a kansu daga k̄awunansu, kuma Muka zo da kai kanā mai bāyar da shaida a kan wadannan, kuma Mun saussaukar da Littāfi a kanka dōmin yin bāyani ga dukan kōme da shiriya da rahama da bushāra ga māsū mīka wuya (Musulmi).

90. Lalle Allah nā yin umurni da ādalci da kyautatāwa, da bai wa ma'abūcin zumunta, kuma yanā hani ga alfāsha da abin da aka kī da rarrabe jama'a. Yanā yi muku gargadi, dammānin ku, kunā tunāwa.

91. Kuma ku cika da alkāwarin⁽¹⁾ Allah idan kun yi alkawari, kuma kada ku warware rantsuwōyinku a bāyan k̄arfafa su, alhāli kuma hakīka kun sanya Allah Mai lāmuncēwa a kanku. Kuma lalle Allah ne Yake sanin abin da kuke aikatāwa.

92. Kuma kada ku kasance kamar wadda ta warware zarenta a

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ
عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلٰى هَٰؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ
الْكِتَابَ بَيِّنَاتٍ لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى
وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

﴿٩٠﴾ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايِ
ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩١﴾

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا
الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي تَقْضَتْ غَزْلُهُمَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ

(1) Wanda yake rantsuwar alkawari da wani, sa'an nan ya warware rantsuwar dōmin nēman ya kulla wata rantsuwa da wani mutum sabōda wani amfāninsa, kō jama'arsa a cikin wata kabīla wadda ta fi ta mutānen farko k̄arfi, to, sifarsa kamar mace ce mahaukaciya, mai yin zare, a bayan ta tukka shi, ya yi k̄arfi, sa'an nan ta warware shi. Sabōda haka idan ta so mayar da shi wani zare, to, bā zai yi kyau ba kamar zaren farko da ta yi kuma mutāne sun gāne haukarta, bā zā su yi wata ma'māla da ita ba. Wanda ya yi rantsuwa da Allah a kan abu, to, yā sanya Allah lāmuni ke nan. Bā ya halatta ga wanda ya shugabantar da Allah ga wani abu, sa'an nan ya kōma bāya ya kī cika wannan alkawarin, dōmin bai kiyāye girman Allah ba, Wanda ya sanya a tsakaninsa da abōkin ma'āmalarsa. Tsaron alkawari ni'ima ne.

bāyan tukka, ya zama warwararku, kunā rikon rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāninku, dōmin kasancēwar wata al'umma tā fī rība daga wata al'umma! Abin sani kawai Allah Yanā jarabab ku da shi, kuma lalle ne yanā bayyana muku, a Rānar Kiyāma, abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūna.

93. Kuma dā Allah Ya so, hakīka, dā Ya sanya ku al'umma guda, kuma Yanā batar da wanda Ya so, kuma Yanā shiryar da wanda Ya so. Lalle ne anā tambayarku abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

94. Kada ku riki rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāninku, har kafa ta yi sulbi a bāyan tabbatarta, kuma ku dandani azāba sabōda abin da kuka kange daga hanyar Allah. Kuma kunā da wata azāba mai girma. ⁽¹⁾

95. Kada ku sayi 'yan kuḍi kaḍan da alkawarin Allah. Lalle ne abin da yake a wurin Allah shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

96. Abin da yake a wurinku yanā kārēwa, kuma abin da yake a wurin Allah ne mai wanzuwa. Kuma lalle ne, Munā sāka wa waḍanda suka yi hakuri da lādarsu da mafi kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

أَنْ كُنَّا نَتَّخِذُكُمْ آيَمَنَّاكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ
أَنْ تَكُونُ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ
اللَّهُ بِهِمْ وَلِيَبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنتُمْ فِيهِ
تَخْلِفُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن
يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتَسْتَأْذِنَنَّ
عَمَّا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا آيَمَنَّاكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ
قَدَمُ بَعْضِكُمْ بِيَوْمِهَا وَتَذُقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٥﴾

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ
هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

مَاعِدَ كُنتُمْ تَعِدُونَ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بِآخٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ
صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

(1) Wanda yake yin rantsuwa da Allah dōmin ya yaudari wani, to, yanā rusa kansa ne da kansa, kuma Allah Yanā ḍēbe jārūmci da natsuwa daga zūciyarsa, sa'an nan kuma yanā da wata azāba mai girma a Lāhira idan Allah bai gāfarta masa ba, da tūba kō da wani sababi. Sanin haka ni'ima ne.

97. Wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō kuwa mace, alhāli yanā mūmini, to, haḳīka, Munā rāyar da shi, rāyuwa mai dāfi. Kuma haḳīka, Munā sākā musu lādarsu da mafī kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

98. Sa'an nan idan ka karanta⁽¹⁾ Alkur'āni, sai ka nēmi tsari ga Allah daga Shaidan jēfaffe.

99. Lalle ne shi, bā shi da wani ƙarfi a kan waɗanda suka yi īmāni, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu.

100. Abin sani kawai, ƙarfinsa yanā a kan waɗanda suke jibintar sa, kuma waɗanda suke sū, game da shi, māsū shirki ne.

101. Kuma idan Muka musanya wata āyā a matsayin wata āyā, kuma Allah ne Mafī sani ga abin da Yake saukarwa, sai su ce, "Abin sani kawai, kai maƙirƙiri ne." Ā'a mafī yawansu bā sa sani.

102. Ka ce, Rūhul Kudusi⁽²⁾ ne ya sassaukar da shi, daga Ubangi-jinka da gaskiya, dōmin ya tabbatar da waɗanda suka yi īmāni, kuma (dōmin) shiriya da bushāra ga Musulmi.

103. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā sanin (cēwa) lalle ne sū, sunā

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ
أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
الرَّجِيمِ ﴿١٨﴾

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٩﴾
إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ
هُم بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَاتٍ ءَايَةً وَاللّٰهُ
أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتِرٌ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى
وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ

(1) An yi sabāni ga zaman Isti'āza a gabānin karātu kō a bāyansa. Mālik ya zābi a yi Isti'āza a bāyan karātu, kō a bāyan an ƙāre yin salla, dōmin kada Shaidan ya rinjāyi mutum a bāyan īmāninsa da salla. Sabōda haka ya karhanta shi a cikin salla. Wasu kuma sunā isti'āzā a gabānin karātu kō a gabānin salla.

(2) Rūhul Kudusi, watau rai mai tsarki, anā nufin Jibrilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

cēwa, “Abin sani kawai, wani mutum ne yake karantar da shi.” Harshehen wanda suke karkatar da maganar zuwa gare shi, Ba’ajame⁽¹⁾ ne, kuma wannan (Alkur’āni) harshe ne Balārabe bayyananne.

104. Lalle ne waɗanda bā su yin imāni da āyōyin Allah, Allah bā zai shiryar da su ba, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

105. Abin sani kawai, waɗanda bā su yin imāni da āyōyin Allah, sū ne suke kirkira karya. Kuma waɗannan sū ne maƙaryata.

106. Wanda ya kāfirta da Allah daga bāyan imāninsa,⁽²⁾ fāce wanda aka tilasta alhāli kuwa zūciyarsa tanā natse da imāni, kuma wanda ya yi farin ciki da kāfirci, to, akwai fushi a kansa daga Allah, kuma sunā da wata azāba mai girma.

107. Waɗancan ne kāfirai dōmin sun fifita son dūniya a kan Lāhira, kuma lalle ne Allah bā Ya shiryar da mutāne kāfirai.

108. Waɗancan ne waɗanda Allah Ya bice hasken zukātansu da

لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجِبُ
وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بَيَّاتٍ اللَّهُ لَا يَهْدِيهِمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بَيَّاتٍ
اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٥﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِذَا لَمْ
أَكْرِهْ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ
مَنْ شَرَحَ بِالْكَفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ
مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ

(1) A’ajami ga asali, wanda bā ya iya magana da Lārabei ko dā ga asalin jini shi Balārabe ne. Asalin maganar akwai wani Bāwā Barūme Nasarāni, watau mabiyin addinin Īsā yanā karatun littattafansa kuma yanā zuwa yanā saurāron Annabi, sai maƙiya suka ce wai shi ne yake gaya wa Annabi Alkur’āni. Dōmin haka Allah ya yi raddin maganarsu da rashin sanin Lārabcin wannan mutumin. Sūnansa Kainu kō Jabra.

(2) Ridda ita ce kōmāwa ga kāfirci a bāyan shiga Musulunci. Ba a yin hukunci da ridda ga Musulmi, sai idan ya kāfirta da kansa, bābu wata tilastāwa, kuma ya nūna ya yarda da kāfircin, kuma yanā farin cikin da shi. To, hukuncinsa kisa ne, dōmin ya zama ɗan tāwaye. Wannan shi ne ma’anar cēwa akwai fushi a kansa daga Allah. Kuma bā a kashe shi sai an nēme shi da tūba a cikin kwāna uku, bābu yunwa, bābu kishirwa. Kuma a yi munāzara da shi kō zai kōmo. Bayan kwāna uku a kashe shi idan ya fi tūba.

jinsu da gannansu. Kuma wadancan sū ne gafalallu.

109. Bābu shakka, lalle ne, a Lāhira sū ne māsū hasāra.

110. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga wadanda suka yi hijira daga bāyan an fitine su, sa'an nan kuma suka yi jihādi, kuma suka yi hakuri, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta⁽¹⁾ hakīka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

111. A rānar da kōwane rai zai je yanā jāyayyar tunkudēwa daga kansa, kuma a cika wa kōwane rai (sakamakon) abin da ya aikata, kuma sū bā zā a zālunce su ba.

112. Kuma Allah Ya buga misāli,⁽²⁾ wata alkarya ta kasance amin-tacciya, natsattsiya, arzikinta yanā je mata a wadāce daga kōwane wuri, sai ta kāfirta da ni'imōmin Allah, sabōda haka Allah ya danda-na mata tufāfin yunwa da tsōro, sabōda abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

113. Kuma lalle ne, hakīka, wani Manzo daga gare su, ya jē musu, sai suka karyata shi, sabōda haka azāba ta kāma su, alhāli kuwa sū ne māsū zālunci.

وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ

الْقَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾

لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ

الْخَسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ

مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ

رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾

﴿١١١﴾ يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا

وَتُوْفَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا عَمِلَتْ وَهُمْ

لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١٢﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً

مُطْمَئِنَّةً بِأَتْيِهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ

فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ

الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٣﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ

الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٤﴾

(1) Bāyan fitina, yanā nufin wanda ya shiga Musulunci, sa'an nan fitinar ridda ta sāme shi, kuma Allah Ya sanya shi ya kōma cikin Musulunci, ya yi abin da Musulunci yake nēma daga gare shi, na ayyukan kwarai gwargwadon hāinsa, to, Allah Yanā gāfarta masa laifuffukansa na ridda, kuma Yanā jin kansa da rahamarSa.

(2) Kamar Makka. Annabi Muhammadu ya jē musu sun karyata shi, sai Allah Ya musanya amincinsu da tsōro, kuma wadātarsu da yunwa. Wannan shi ne sakamakon ridda a kōwane lōkaci.

114. Sa'an nan ku ci daga⁽¹⁾ abin da Allah Ya arzūta ku da shi, halas, kuma mai dāfi, kuma ku gōde wa ni'imar Allah idan kun kasance Shi kuke bautāwa.

115. Abin sani kawai (Allah) Ya haramta⁽²⁾ muku mussai da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah game da shi. Sa'an nan wanda aka tilasta a kan larūra, baicin mai raba jama'a, kuma baicin mai zālunci, to, lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

116. Kuma kada ku ce, dōmin abin da harsunanku suke siffanta-wa da karya, "Wannan halas ne, kuma wannan harāmūn ne." Dōmin ku kirkira karya ga Allah. Lalle ne, waɗanda suke kirkira karya ga Allah bā zā su ci nasara ba.

117. Jin dāfi ne kaɗan. Kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

118. Kuma kan waɗanda suka tūba (Yāhūdu) Mun haramta abin da Muka bāyar da lābari a gare ka daga gabāni,⁽³⁾ kuma ba Mu zālun-

فَكُلُوا مِن مَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَأَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِن كُنتُمْ إِتَّيَاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ
الْخَيْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ، فَمَنِ اضْطُرَّ
غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ
هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

مَتَّعَ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

(1) Bāyan bayāni a kan hukuncin ridda sabōda sanyāwar sàshen ni'imōmin Allah ga wasu gumāka kō aljannu kō waɗansu mutāne sālihai, sa'an nan Ya yi umurni da cin abin da Allah Ya arzūta mutum duka amma da sharuɗɗa uku, watau ya zama halas ga shari'a kuma mai dāfin ci, wani haɗki na wani mutum bai rātaya ba a kansa ga shari'a, kuma a bi shari'a wajen aikatar da shi kamar yadda Allah Ya ce wajen yanka da mai kama da shi, shi ne gōde wa Allah. Sabōda haka banda kamar giya da kāyan wani mutum sai fa a bisa yardarsa.

(2) Bayānin abūbuwan da aka haramta, idan bābu larūra. Anā cin abin da shari'a ta hana a ci a kan larūra, sai idan larūrar ta sāmi mutum ne a cikin hālin sābon Allah, kamar mai fita daga dā'ar Sarkin Musulunci ya yi tāsā kungiya dabam, kō wanda ya fita dōmin wani zālunci kamar sāta ga misāli, to, ba su cin haram dōmin su ci gaba da aikinsu.

(3) Gabānin wancan Sūra, kamar a cikin Sūratul An'ām āyā ta 146. Sabōda haka bā a biyar da Yāhūdu a wajen haramcin abin da Allah Ya haramta musu, su kaɗai sabōda zāluncinsu.

ce su ba, amma sun kasance kansu suke zālunta.

119. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga waɗanda suka aikata mummunan aiki⁽¹⁾ da jāhilci, sa'an nan suka tūba daga bāyan wancan, kuma suka gyāra, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta haḳīka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

120. Lalle ne Ibrāhīm⁽²⁾ ya kasance Shūgaba, mai kaskantar da kai ga Allah, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba.

121. Mai gōdiya⁽³⁾ ga ni'imōminSa (Allah), Ya zābe shi, kuma Ya shiryar da shi zuwa ga tafarki madaidaici.

122. Kuma Muka ba shi alhèri a cikin dūniya. Kuma lalle shī, a Lāhira, yanā daga sālihai.

123. Sa'an nan kuma Muka yi wahayi zuwa gare ka (cēwa), “Ka⁽⁴⁾ bi aḳidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba.”

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّوْءَ بِجَهَنَّةٍ
ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ
مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَرَبُّكَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

شَاكِرًا لِّأَنْعَمِهِ آجِبْتَهُ وَهَدْتُهُ إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

وَمَا تَيْتَهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ
لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wanda ya yi wani abu da Allah Ya hana wajen ni'imōmi, ko wajen wani abu dabam na sāḥon Allah, to, idan ya tūba a gabānin ya kai ga gargara, Allah zai gāfarta masa. Wannan ni'ima ce.

(2) Akwai daga ni'imōmin Allah, Ya sanya mutum maɗaukaki sabōda addininsa da imāninsa ga Ubangijinsa, kuma Ya bā shi ikon binSa da tafawa kamar yadda Ya yi wa Ibrāhīm. Kuma akwai daga ni'imōmin Allah Ya sanya mutum a cikin zuriyyar mutumin kirki kamar yadda Ya yi wa Annabi Muhammadu Ya sanya shi a cikin zuriyyar Ibrāhīm.

(3) An ambaci Ibrāhīm sabōda ya gōde wa ni'imōnin Allah dōmin Musulmi su yi kōyi da shi wajen gōde wa Allah ga ni'imōmin da Ya yi ishāra zuwa gare su a cikin wannan Sūra da watanta. Gōde wa ni'ima wata ni'ima ce.

(4) Yanā cikin ni'ima ga Ibrāhīm da kammalarta a gare shi a umurci mafīfīcin tālikai, Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da bin aḳidar Ibrāhīm.

124. Abin sani kawai, an sanya Asabar a kan wadanda suka sâbâ wa jûna a cikin sha'aninsa.⁽¹⁾ Kuma lalle ne Ubangijinka, hakîka, Yanâ yin hukunci a tsakaninsu a Rânar Kiyâma a cikin abin da suka kasance a cikinsa sunâ sâbâ wa jûna.

125. Ka yi kira zuwa ga hanyar Ubangijinka da hikima⁽²⁾ da wa'azi mai kyau kuma ka yi jâ'yayya da su da magana wadda take mafi kyau. Lalle ne Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda ya fâce daga hanyarSa, kuma Shi ne Mafi sani ga mâsu shiryuwa.

126. Kuma idan kuka sâka⁽³⁾ wa ukûba, to, ku sâka wa ukûba da misâlin abin da aka yi muku ukûbar da shi. Kuma idan kun yi hakuri, lalle shi ne mafi alhêri ga mâsu hakuri.

127. Kuma ka yi hakuri, kuma hakurinka bâ zai zama ba fâce dômin Allah, kuma kada ka yi ba'kin

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ
وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ

(1) Wadanda suka sâbâ wa jûna a cikin sha'anin Ibrâhîm wanda yake ya kasance yanâ girmama Juma'a dômin ita ce rânar cikon ni'imômin Allah a kan bâyinSa. Yahûdu suka sâbâ wa Ibrâhîm suka girmama Asabar dômin a rânar nan ne bâbu wani aiki. Wannan ya dôge har a bâyan fâuke Îsa. Nasâra suka jûya dômin kin Yahûdu zuwa ga Lahadi, dômin su yi daidai da Kaisara, Kustantayin, mai girmama Lahadi, rânar bauta wa rana. Kafirce wa ni'ima azaba ce.

(2) Kira zuwa ga hanyar Ubangiji, Allah, yanâ daga cikin abûbuwan kôyo daga Ibrâhîm kuma kira zuwa ga Allah nâ daga cikin ni'imômin Allah ga mai kiran da wanda ake kiran, sa'an nan zaman kiran da hikima da wa'azi mai kyau, ni'ima ce ga mai yi da wadanda ake kira zuwa ga shiriyar duka. Abin da ake cewa Hikima shi ne a yi magana a kan hujja wadda abôkin husûma bâ zai iya kauce mata ba.

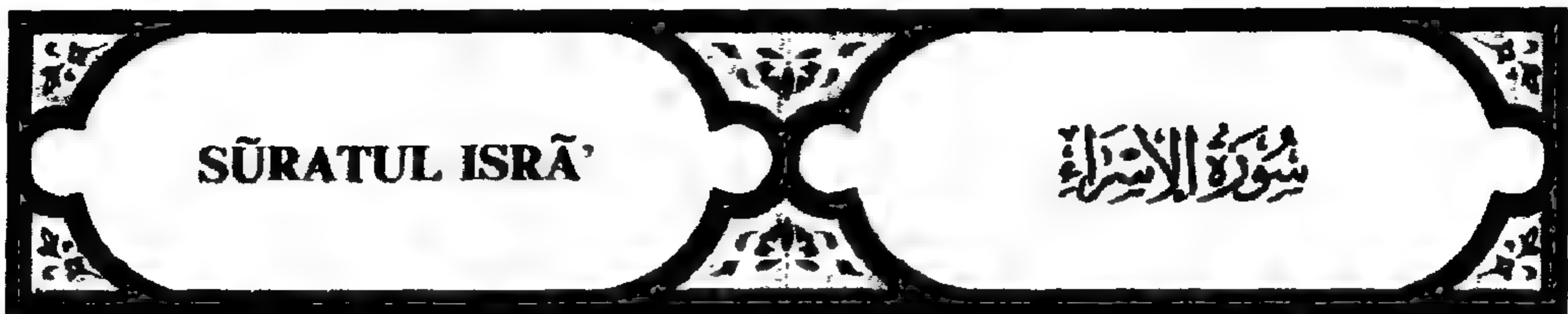
(3) Kuma mai kiran mutâne zuwa ga Allah lalle ne sai ya ha'fu da cûtarwa daga mutânen da bâ su son gaskiya. To, Allah bâ Ya son zâlunci ko dâ a kan ma'kiyanSa, sabôda haka Ya yi umurni da yin kisâsi da misâlin ukûba, kô a yi hakuri, amma yin hakuri yâ fi râmâwa dômin nêman ni'imar Allah ta fâra kammala.

ciki sabo da su, kuma kada ka kasance a cikin kuncin rai daga abin da suke yi na mākirci.

128. Lalle Allah Yanā tāre da waɗanda suka yi takawa da waɗanda suke sū māsu kyautatāwa ne.

وَلَا تَلْكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ
مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

Tanā karantar da daidaitāwa a tsākānin abūbuwa māsu dangantaka da jūnā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya yi tafiyar dare⁽¹⁾ da bāwanSa, da dare daga Masallaci mai alfarma zuwa ga Masallaci mafi nīsa,⁽²⁾ wanda Muka sanya albarka a gēfensa dōmin Mu nūna masa daga āyōyinMu. Lalle ne Shi, Shī ne Mai ji, Mai gani.

سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ، لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَنَيْنَا حَوْلَهُ
لِنُزِيلَهُ مِنْ بَيْنِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

(1) Isrā'i, shi ne tafiyar dare da Allah Ya yi da Annabi daga Makka zuwa Baitil Makadis. Sa'an nan Mi'irāji zuwa sama inda aka ba shi sallōli.

(2) Mukārana a tsakānin Masjidil Harām watau tsararre daga a yāki mutānensa da Masjidil Aksā wanda ba tsararre ba. Isrā'i da Mi'irāji sun fi Mikātin Mūsā da gānāwarsa da Ubangiji a Dūr Sīna'a.

2. Kuma Mun bai wa Mūsā⁽¹⁾ littāfi, kuma Mun sanya shi shiriya ga Banī Isrā'ila, cēwa kada ku riki wani wakili baiciNa.

3. Zuriyar waɗanda Muka ɗauka tāre da Nūhu. Lalle ne shi ya kasance wani bāwa mai gōdiya.

4. Kuma Mun hukunta zuwa ga Banī Isrā'ila a cikin Littāfi, cewa lalle ne, kunā yin barna a cikin kasa sau biyu, kuma lalle ne kunā zālunci, zālunci mai girma.

5. To idan wa'adin na farkonsu ya jē, za Mu aika, a kanku waɗansu bāyi⁽²⁾ Nāmu, ma'abūta yāki mai tsanani, har su yi yāwo a tsakānin gidājenku, kuma yā zama wa'adi abin aikatāwa.

6. Sa'an nan kuma Mu mayar da ɗauki a gare ku a kansu, kuma Mu taimake ku da dūkiyōyi da ɗiya kuma Mu sanya ku mafiya yawan māsu fita yāki.

7. Idan kun kyautata, kun kyautata dōmin kanku, kuma idan kun mūnana, to, dōminsu. Sa'an nan idan wa'adin na karshe⁽³⁾ ya jē, (zā

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ أَلاَّ تَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلًا ﴿١﴾

ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴿٢﴾

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوقَ كَبِيرًا ﴿٣﴾

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٤﴾

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَكُمْ أَكْثَرَ تَفْصِيرًا ﴿٥﴾

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسْتَوْفُوا وَجُوهَكُمْ

(1) Tsakānin Bawan Allah Muhammadu da Mūsā, kuma an aiko Mūsā ga Banī Isrā'ila kawai, kuma Nūhu an ce masa bāwa amma ba a jingina shi kamar yadda aka jingina Bawansa ba. Sa'an nan kuma jingina Yahūdu ga Nūhu ya daidaita su da sauran mutāne wajen da'awar ɗaukaka da nasaba.

(2) Sun yi fasādi da barin aiki da Taurāti, sabōda haka aka aika Jālūta a kansu. Ya kashe su kuma ya kāma zuriyarsu.

(3) Suka yi fasādi marra ta biyu da kashe Zakariyya da Yahaya, sai aka aika musu da Bukht Nasar daga Bābila ya karkashe su, kuma ya kāma zuriyarsu, kuma ya rushe Baitil Maƙadis. Waɗannan lābaru biyu na ɓarnar Banī Isrā'ila sunā cikin bāyar da lābaru na gaibi. Idan an daidaita su da lābarun gaibi waɗanda Alkur'āni ya faɗa, waɗansu suka auku kuma waɗansu sunā ta aukuwa, zā a san falalar Alkur'āni a kan Taurāti kamar yadda ya bayyana cēwa Attaura ta yi kira zuwa ga tauhidi da shiriya, sa'an nan ya bayyana abūbuwan da Alkur'āni yake karantarwa daga āyā ta 9 zuwa ga āyā ta 38 inda ya tāra hālāyen fwarai kuma ya kōre mūnāna.

su je) dōmin su baƙanta fusko-kinku, kuma su shiga masallaci kamar yadda suka shige shi a farkon lōkaci, kuma dōmin su halakar da abin da suka rinjaya a kansa, halakarwa.

8. Akwai tsammānin Uban-gijinku Ya yi muku rahama. Kuma idan kun sāke, Mu sāke. Kuma Mun sanya Jahannama matsara ga kāfirai.

9. Lalle ne wannan Alkur'āni yanā shiryyarwa ga (hālaye) waɗanda suke mafi daidaita,⁽¹⁾ kuma yanā bāyar da bushāra ga mūminai waɗanda suke aikata ayyuka na kwarai (cēwa) "Lalle ne sunā da wata ijāra mai girma."

10. Kuma lalle ne waɗanda bā su yin īmāni da Lāhira, Mun yi musu tattalin wata azāba mai raɗadi.

11. Kuma mutum yanā⁽²⁾ yin addu'a da sharri kamar addu'arsa da alhēri, kuma mutum ya kasance mai gaggāwa.

12. Kuma Mun sanya dare da rāna, āyōyi biyu, sa'an nan Muka shāfe āyar dare, kuma Muka sanya āyar rāna mai sanyāwa a yi gani, dōmin ku nēmi falala daga Ubangi-jinku, kuma dōmin ku san kīdāyar shēkara da lissāfi. Kuma dukan

وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَلِيُسْتَبْرَأَ مَا عَلُوا النَّبِيرَا ﴿٧﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُثِرْتُمْ عَدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ
الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ
أَنْ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾

وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾

وَجَعَلْنَا النِّيلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحْوَنَاءَ آيَةِ النِّيلِ
وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا
مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ

(1) Bāyan ya faɗi abūbuwan da Attaura ta karantar, ya ce, "Alkur'āni yanā shiryyarwa zuwa ga hālāyen da suka fi daidaita daga abin da Attaura ta karantar." Sa'an nan ya ci gaba da bayānin abūbuwan da Alkur'āni yake karantarwa.

(2) Alkur'āni yanā shiryyar da mutum har ga yadda yake yin addu'a dōmin kada ya yi wa kansa addu'a ta sharri alhāli kuwa yanā nufin ya yi alhēri dōmin an halicci mutum da son gaggāwa.

kōme Mun bayyana shi daki-dakin bayyanāwa.

13. Kuma kōwane mutum Mun lazimta masa abin rekōdinsa a cikin wuyansa, kuma Mu fitar masa a Rānar Kiyāma da littāfi wanda zai haɗu da shi būɗaɗɗe.

14. “Karanta Littāfinka. Ranka ya isa ya zama mai hisābi a kanka a yau.”

15. Wanda ya nēmi shiryuwa, to, ya nēmi shiryuwa ne dōmin kansa kawai kuma wanda ya ɓace, to, ya ɓace ne a kansa kawai, kuma rai mai ɗaukar nauyi bā ya ɗaukar nauyin wani ran, kuma ba Mu zama māsū yin azāba ba, sai Mun aika wani Manzo.

16. Kuma idan Mun yi nufin Mu halakar da wata alƙarya, sai Mu umurci mawadātanta, har su yi fāsifanci a cikinta, sa'an nan maganar azāba ta wajaba a kanta, sa'an nan Mu darkāke ta, darkākēwa.

17. Kuma da yawa Muka halakar da al'ummomi a bāyan Nūhu. Kuma Ubangijinka Ya isa ya zama Mai ƙididdigewa ga zunubban bāyinSa, Mai gani.

18. Wanda ya kasance yanā nufin mai gaggāwa,⁽¹⁾ sai Mu gaggauta masa a cikinta, abin da Muke so ga wanda Muke nufi, sa'an nan kuma Mu sanya masa Jahannama, ya kōnu da ita, yanā abin zargi kuma abin tunkudewa.

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾

وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾

أَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾

مَنْ أَهْتَدَىٰ فَأَنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَأَنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا نَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبٍ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَذْهُورًا ﴿١٨﴾

(1) Dūniya. Anā kwatanta dūniya da mai son ta, da Lāhira da mai son ta.

19. Kuma wanda ya nufi Lāhira, kuma ya yi aiki sabōda ita irin aikinta alhāli kuwa yanā mūmini, to, wadannan aikinsu ya kasance gōdadde.

20. Dukansu Munā taimakon wadannan da wadancan daga kyautar Ubangijinka, kuma kyautar Ubangijinka ba ta kasance hananna ba.

21. Ka duba yadda Muka fīfitar da sāshensu a kan sāshe! Kuma lalle ne Lāhira ce mafi girman darajōji, kuma mafi girman fīfītāwa.

22. Kada ka sanya wani abin bauta wa na dabam tāre da Allah, har ka zauna kana abin zargi, yar-babbe.

23. Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kuma game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatāwa, ko dai dayansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu 'tir' kuma kada ka tsāwace su, kuma ka fada musu magana mai karimci.

24. Kuma ka sassauta musu fi-kāfikan tausasāwa na rahama. Kuma ka ce "Ya Ubangijina! Ka yi musu rahama, kamar yadda suka yi rēnōna, ina karami."

25. Ubangijinku ne Mafi sani ga abin da yake a cikin rāyukanku. Idan kun kasance sālihai, to, lalle ne Shi, Ya kasance ga māsu kōmāwa gare Shi, Mai gāfara.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

كَلَّا نُمَدِّدُ هُوْلًا ۖ وَهَوْلًا مِّنْ عَطَاءِ رَبِّكَ
وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

أَنْظِرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُم عَلَىٰ بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ
أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا
مَّخْذُومًا ﴿٢٢﴾

﴿٢٣﴾ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ
إِحْسَانًا ۖ إِنَّمَا يُبَلِّغُنَّ عَنْكَ الْقَوْلَ إِكْبَرُ أَحَدُهُمَا
أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرُهُمَا
وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٤﴾

وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ
وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٥﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِن تَكُونُوا صَالِحِينَ
فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِ غَفُورًا ﴿٢٦﴾

26. Kuma ka bai wa ma'abūcin zumunta hakkinsa,⁽¹⁾ da miskīni da ɗan hanya. Kuma kada ka baz-zara dūkiyarka, bazzarāwa.

27. Lalle ne mubazzarai sun kasance 'yan'uwan Shaidanu. Kuma Shaidan ya kasance ga Ubangijinsa, mai yawan kāfirci.

28. Ko dai ka kau da kai daga gare su dōmin nēman rahama daga Ubangijinka, wadda kake fātanta, to sai ka gaya musu magana mai laushi.

29. Kuma kada ka sanya han-nunka kunkuntacce zuwa ga wuyanka, kuma kada ka shimfida shi dukan shimfidāwa, har ka zama abin zargi, wanda ake yanke wa.⁽²⁾

30. Lalle ne Ubangijinka Yanā shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kunkuntāwa. Lalle Shi, Yā kasance Masani ga bāyinSa, Mai gani.

31. Kuma kada ku kashe 'yā'yanku dōmin tsōron talauci. Mu ne ke arzūta su, su da ku. Lalle ne kashe su yā kasance kuskure babba.

32. Kuma kada ku kusanci zina. Lalle ne ita ta kasance alfāsha ce kuma tā mūnāna ga zama hanya.

33. Kuma kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da

وَأَتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَمَهُ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ
وَلَا يَنْبَذُ رَبُّكَ رَدًّا ۝٢٦

إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ۝٢٧

وَأَمَّا تَعْرِضْنَ عَنْهُمْ أَيُّغَاةَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا
فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا ۝٢٨

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا
كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ۝٢٩

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۝٣٠

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمَّا تَقْتُلُوهُمْ نَزَرُوهُمْ
وَأَيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ۝٣١

وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْقَ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ
سَبِيلًا ۝٣٢

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ

(1) Haƙƙin zumunta shi ne alhèri da sàdar da zumunta. Haƙƙin miskini da ɗan hanya zakka da sadakar tadawwa'i da liyāfar kwana uku ga bāko bisa al'ada da alhèri, bā bisa barna da kallafāwa ba.

(2) Kada ka zama marōwaci a zarge ka, kuma kada ka zama almubazzari ka rasa mutāne, su yanke daga gare ka.

haƙƙi, kuma wanda aka kashe, yanā wanda aka zālunta, to, haƙiƙa, Mun sanya hujja ga waliyyinsa, sai dai kada ya fētare haddi a cikin kashēwar. Lalle shī ya kasance wanda ake taimako.

34. Kuma kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce dai da sifa wadda take ita ce mafi kyau, har ya isa ga mafi ƙarƙinsa. Kuma ku cika alƙawari. Lalle alƙawari yā kasance abin tambayāwa ne.

35. Kuma ku cika mūdu idan kun yi awo, kuma ku auna nauyi da sikēli madaidaici. Wancan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

36. Kuma kada ka bi abin da bā ka da ilmi game da shi. Lalle ne jī da gani da zūciya, dukan wadancan, (mutum) yā kasance daga gare shi wanda ake tambaya.

37. Kuma kada ka yi tafiya a cikin ƙasa da alfahari. Lalle kai, bā zā ka hūda ƙasa ba, kuma bā zā ka kai ga duwātsu ba ga tsawo.

38. Dukan wancan, mai mūninsa yā kasance abin ƙyāma a wurin Ubangijinka.

39. Wancan yānā daga abin da Ubangijinka Ya yi wahayi zuwa gare ka na hikima. Kuma kada ka sanya wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, har a jēfa ka a cikin Jahannama kanā wanda ake zargi, wanda ake tunkudēwa.⁽¹⁾

وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ مَسْأَلَنَا
فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٤﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ
أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ
مَسْئُولًا ﴿٣٥﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَسْرَ الْمُسْتَقِيمِ
ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ
وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ
وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ
مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿٣٩﴾

(1) Wannan shī ne ƙarshen muƙārana tsakānin shiryarwar da Alƙur'āni ya kāwo wa dūniya da abin da Attaura ta kāwo wa Banī Isrā'ila. Kuma akwai daidatāwa a cikinsu a tsakānin hālāye māsu kyau da ƙishiyōyinsu, watau hālāye māsu mūni.

40. Shin fa, Ubangijinku Ya zābe ku da dīya maza ne, kuma Ya riki 'ya'ya māta daga malā'iku?⁽¹⁾ Lalle ne kû, haḳīka, kunā fadar magana mai girma!

41. Kuma lalle ne haḳīka, Mun sarrafa bayāni a cikin wannan Al-kur'āni dōmin su yi tunāni, kuma bā ya kāra musu kōme fāce gudu.

42. Ka ce, "Dā akwai wadansu abūbuwan bautāwa tāre da Shi, kamar yadda suka fada, a lōkacin, dā (abūbuwan bautāwar) sun nēmi wata hanya⁽²⁾ zuwa ga Ma'abūcin Al'arshi."

43. TsarkinSa yā tabbata kuma Ya daukaka daga abin da suke fadā, daukaka mai girma.

44. Sammai bakwai da kasa da wanda yake a cikinsu sunā yi Masa tasbihi. Kuma bābu wani abu fāce yanā tasbihi game da gōde Masa, kuma amma ba ku fahimtar tasbi-hinsu. Lalle ne Shī, Ya kasance Mai haḳuri ne, Mai gāfara.

45. Kuma idan ka karanta Alku-r'āni,⁽³⁾ sai Mu sanya a tsakāninka da tsakanin wadanda bā su yin

أَفَأَصْفَقْتُمْ بِالْبَينِ وَاتَّخَذْتُمُ الْمَلَائِكَةَ
إِنشَاءً إِنَّكُمْ لَقَائِلُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِيَذَكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ
إِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾

قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ
إِذَا لَا تَأْتُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤٣﴾

نُصَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتِ السَّبْعَ وَالْأَرْضَ وَمَنْ فِيهِنَّ
وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا لَيْسَ بِهِ حِجَابٌ وَلَٰكِنْ لَا تَفْقَهُونَ
تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْمِعْ أَنْ يَسْمِعَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٤٥﴾

(1) Farkon mukārana a tsakānin al'ādun mushirikai da shiryarwar Alkur'āni dōmin gyāra tunāninsu ga karɓar īmānin Tauhīdi.

(2) Dā su abōkan tārāyyar sun nēmi hanya zuwa ga Allah dōmin su yāke Shi sabōda Ya ce Al'arshi tāsa ce, Shi kaɗai, dōmin su sāmi nāsu rabon, sabōda Al'arshi tā haɗiye kōme, har da su.

(3) Mushirikai jahilai ne, ba su iya daukar jāyayyar magana, sabōda sun fi kusanta zuwa ga dabbōbi ga tunāninsu, bisa gare su zuwa ga mutāne, kō da yake sauran jikinsu na mutāne ne. Sabōda haka a kōyaushe sunā kusa ga fadan tāyar da hankali da dōke-dōke. Sabōda haka Allah Ya sanya tsari ga AnnabinSa da wanda ya bi hanyar Annabin, wajen shiryar da mutāne game da karanta Alkur'āni. Bā zā su iya fada mai karanta Alkur'āni da dūka ba, kuma tsōronsa suke ji dōmin kwarjīnin Alkur'āni.

īmāni da Lāhira wani shāmaki mai suturcēwa.

46. Kuma Mu sanya marufai a kan zukātansu, dōmin kada su fahimce shi, da wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma idan ka ambaci Ubangijinka, a cikin Alkur'āni, Shī kadai, sai su jūya a kan baya-yyakinsu dōmin gudu.

47. Mū ne Mafi sani game da abin da suke saurāre da shi, a lōkacin da suke yin saurāren zuwa gare ka, kuma a lōkacin da suke māsū gānāwa a tsakāninsu, a lōkacin da azzālumai suke cēwa, “Bā ku biyar kōwa fāce wani namiji sihirtacce.”

48. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka fāce, bā su iya sāmūn hanya.

49. Kuma suka ce, “Shin, idan mun kasance kasūsuwa da nīka-kkun gabābuwa, ashe, lalle ne mū, haḳīka, waɗanda ake tāyarwa ne a wata halitta sābuwa?”

50. Ka ce, “Ku kasance duwātsu ko kuwa baḳin karfe.

51. “Ko kuwa wata halitta daga abin da yake da girma a cikin kira-zanku.” To, zā su ce, “Wāne ne zai mayar da mu?” Ka ce, “Wanda Ya ḳaga halittarku a farkon lōkaci.” To, zā su gyada kansu zuwa gare ka, kuma sunā cēwa, “A yausha ne shi?” Ka ce, “Akwaɗi tsammāninsa ya kasance kusa.

52. “A rānar da Yake kiran ku, sa'an nan ku riḳa karbāwa game da gōde Masa, kuma kunā zaton ba ku zauna ba fāce kaɗan.”

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَّا عَلَى أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿١٦﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿١٧﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿١٨﴾

وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرَفْنَاءَ تَالْمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿١٩﴾

﴿٢٠﴾ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٢٠﴾

أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْتُمُونَ صُدُورُكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٢١﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٢﴾

53. Kuma ka cē wa BāyiNa, su fadī kalma⁽¹⁾ wadda take mafi kyau. Lalle ne Shaidan yanā sanya barna a tsakāninsu. Lalle ne Shaidan ya kasance ga mutum, makiyi bayyananne.

54. Ubangijinku ne Mafi sani game da ku. Idan Yā so, zai yi muku rahama, kō kuwa idan Yā so zai azabtā ku. Kuma ba Mu aika ka kanā wakili a kansu ba.

55. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani game da wanda yake a cikin sammai da kasa. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun fīfita sāshen Annabāwa a kan sāshe kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.⁽²⁾

56. Ka ce, “Ku kirāyi waḍanda kuka riya, baicinSa. To, ba su mal-lakar kuranyēwar cūta daga gare ku, kuma haka jūyarwa.”⁽³⁾

57. Waḍancan, waḍanda suke kiran,⁽⁴⁾ sunā nēman tsāni zuwa ga Ubangijinsu. Waḍanne ne suke ma-fīfita a kusanta? Kuma sunā fātan sāmūn rahamarSa, kuma sunā tsōron azābarSa. Lalle ne azābar Ubangijinka ta kasance abar tsōro ce.

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّذِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ
يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَنِ
عَدُوًّا مُبِينًا ﴿٥٣﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَاءُ يَرْحَمَكُمُ أَوْ إِن يَشَاءُ
يُعَذِّبُكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا
بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَءَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ
كُفَّ الضَّرْعِ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمْ
الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ
عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾

(1) Ka ce wa bāyiNa, mutāne, idan sunā magana su auna kalmōmin da suke zance da su, sa'an nan su riḳa amfāni da kalma mafi kyāwo dōmin kada Shaidan ya sāmī mashiga daga maganarsu zuwa ga zukātansu, ya sanya barna a tsakāninsu.

(2) Muḳārana a tsakānin Annabāwa. Allah Yā fīfita waḍansu a kan waḍansu. Falalar Dāwūda a kan waḍansu Annabāwa da Zabūra ne, to, inā fīfikon wanda aka bai wa Alḳur'āni mafīfīcin littāfi da sauran Annabāwa?

(3) Bā zā su iya juyar da cūta daga gare ku zuwa ga wani ko kuwa daga wani zuwa gare ku ba.

(4) Waḍanda kāfirai ke nēman tawassuli da su zuwa ga Allah, sū ma sunā nēman abin da zai sādar da su zuwa ga Allah, sabōda haka bābu bambanci a tsakānin mai tawassuli da wanda ake tawassulin da shi ga kusanta zuwa ga Allah. Bābu mai kusanta zuwa ga Allah sai da taḳawa ga ibādarSa kawai.

58. Kuma bābu wata alƙarya fāce, Mu ne māsū halaka ta a gabānin Rānar Kiyāma kō kuwa Mū māsū azābta ta ne da azāba mai tsanani. Wancan ya kasance a cikin littāfi rubūtacce.

59. Kuma bābu abin da ya hana Mu, Mu aika da āyōyi fāce sabōda mutānen farko sun ƙaryata game da su. Kuma Mun bai wa Samūdāwa tāguwa, āyā bayyananna, sai suka yi zālunci game da ita. Kuma bā Mu aikāwa da āyōyi fāce dōmin tsōratarwa.

60. Kuma a lōkacin da Muka ce maka, “Lalle ne Ubangijinka Yā kēwaye mutāne”. Kuma ba Mu sanya abin da ka gani wanda⁽¹⁾ Muka nūna maka ba, fāce dōmin fitina ga mutāne, da itāciya wadda aka la'anta a cikin Alƙur'āni. Kuma Munā tsōratar da su, sa'an nan (tsōratarwar) bā ta ƙāra su fāce da kangara mai girma.

61. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Muka cē wa malā'iku, “Ku yi sujada ga Ādamu” sai suka yi sujada, fāce Iblīsa, ya ce, “Shin, zan yi sujada ga wanda ka⁽³⁾ halitta shi yanā lāka?”

وَلِإِنْ مِنْ قَرْبَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ
الْفَيْكَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ
فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَبَ
بِهَا الْأَوَّلُونَ وَءَاثِنَا ثُمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا
بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا
الرَّءْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ
الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ
إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ مَا أَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾

(1) Abūbuwan da Annabi ya gani a daren Isrā'i da Mi'irāji, watau tafiyarsa zuwa sama wadda aka yi ishārā da ita a farkon sūrar. Itāciyar da aka la'anta, ita ce Zaƙkūm, abincin mutānen wuta. Akwai mukārana, a cikin wannan, cēwa āyōyin da aka bai wa wani Annabi sun fi wadanda aka bai wa wasu Annabāwa girma.

(2) Mukārana a tsakānin jinsin mutum da malā'iku da aljannu. An fīfitar da jinsin mutum da sanya wa sauran jinsōshi biyu su yi masa sujada, sa'an nan aka daukaka jinsin malā'ika sabōda dā'a, kuma aka la'anci jinsin Iblīsa da sābo.

(3) Rubūta “ka” da ƙaramin “ka” ne kō da yake lamīrin Allah ne, dōmin ya nūna hālin maganar Shaīdan zuwa ga Allah Mai girma. Yanā yin maganar da hushi, ba da girmamawa ba.

62. Ya ce, “Shin, kā gan ka⁽¹⁾...! Wannan wanda ka girmama a kai-na, lalle ne idan ka jinkirtā mini zuwa ga Rānar Kiyāma lalle ne, zan tumbuke zuriyarsa, fāce kaɗan.”

63. Ya ce, “Ka tafi. Sa'an nan wanda ya bi ka daga gare su, to, Jahannama ce sakamakonku, (Mu bā ku shi) sakamako cikakke.

64. “Kuma ka rikitar da wanda ka sāmi iko a kansa, daga gare su, da sautinka, kuma ka yi hari a kansu da dawākinka da dākārunka, kuma ka yi tārēwa da su a cikin dūkiyōyi da dīyā, kuma ka yi musu wa'adi.” Alhāli kuwa Shaidan bā ya yi musu wa'adin kōme fāce da rūḍi.

65. “Lalle ne bāyiNa, bā ka da wani ƙarfi a kansu. Kuma Ubangi-jinka Ya isa Ya zama Wakīli.”

66. Ubangijinku ne Yake gu-dānar da jirgi a cikin tēku, dōmin ku nēma daga falalarSa. Lalle ne Shi, Yā kasance a gare ku Mai jin ƙai.

67. Kuma idan cūta ta shāfe ku, a cikin tēku, sai wanda kuke kira ya ɓace, fāce Shi. To, a lōkacin da Ya tsirar da ku zuwa ga tudu sai kuka bijire. Kuma mutum ya kasance mai yawan butulci.

68. Shin fa, kun amince cēwa (Allah) bā Ya shāfe gēfen ƙasa game da ku, kō kuwa Ya aika da iska mai tsakuwa a kanku, sa'an nan kuma

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ
أَخَّرْتُكَ إِلَى يَوْمِ الْبَيْعَةِ لَأُحْنِكَ
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ
جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾

وَأَسْتَفْزِزُ مَنْ أَسْطَعَتْ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبَ
عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ
وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ
إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى
بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾

رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ
فَلَمَّا بَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخَسِّفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا يَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٨﴾

(1) Mai sābō sabōda hassada bā ya ganin girman Ubangijinsa. A cikin maganar Iblīs akwai rashin ladabi da nūna ƙiyayya ga Adamu, har zuwa ga zuriyarsa, wadda ba a haifā ba tukuna.

bā zā ku sāmi wani wakīli ba dōminku?

69. Ko kun amince ga Ya mayar da ku a cikin tēkun, a wani lōkaci na dabam, sa'an nan Ya aika wata gūguwa mai karya abūbuwa daga iska, har ya nutsar da ku sabōda abin da kuka yi na kāfirci? Sa'an nan kuma bā ku sāmūn mai bin hakki sabōda ku, a kanMu, game da Shi.

70. Kuma lalle ne Mun gir-mama 'yan Adam,⁽¹⁾ kuma Muka dauke su a cikin kasa da tēku, kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsū dādī, kuma Muka fīfita su a kan māsū yawa daga waɗanda Muka halitta, fīfita wa.

71. A rānar da Muke kiran⁽²⁾ kōwane mutāne da līmāminsu, to, wanda aka bai wa littāfinsa a dā-mansa, to, waɗannan sunā karātun littāfinsu, kuma bā a zāluntar su da zaren bākin gurtsin dabīno.

72. Kuma wanda ya kasance makāho⁽³⁾ a cikin wannan, sabōda haka shi a Lāhira makāho ne, kuma mafi bata ga hanya.

73. Kuma lalle ne sun yi kusa, hakīka, su fitinē ka daga abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, dōmin ka kirkira waninsa a gare Mu, a lōkacin, hakīka, dā sun riƙe ka masoyi.

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَىٰ فَيُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ
ثُمَّ لَا تَجِدُوكُمْ عَلَيْهِ يَتَّبِعَا ﴿٦٩﴾

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ
عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمْئِهِمْ فَمَنْ أُوِّيَ
كَتَبَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ
كِتَابَهُمْ وَلَا يُطْلَمُونَ قَتِيلًا ﴿٧١﴾

وَمَنْ كَانَتْ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا
إِلَيْكَ لِتَقَرِّيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ
وَإِذَا لَاتَخَذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾

(1) Mukārana a tsakānin jinsin mutum da sauran halittar Allah.

(2) Mukārana a Lāhira a tsakānin al'ummōmi kuma da tsakānin mūminai da kāfirai.

(3) Mukārana a tsakānin makantar basīra da makantar ganin ido.

74. Kuma bã dõmin⁽¹⁾ Mun tabbatar da kai ba, lalle ne, hakîka, dã kã yi kusa ka karkata zuwa gare su ta wani abu kaɗan.

75. A lõkacin, lalle ne, dã Mun ɗanɗanã maka ninkin azābar rāyuwa da ninkin azābar mutuwa, sa'an nan kuma bã zã ka sãmi mataimaki ba a kanMu.

76. Kuma lalle ne, sun⁽²⁾ yi kusa, hakîka, su tãyar da hankalinka daga kasar, dõmin su fitar da kai daga gare ta. Kuma a lõkacin, bã zã su zauna ba a kan sãbãninka fãce kaɗan.

77. Hanyar waɗanda, hakîka, Muka aika a gabãninka, daga ManzanninMu, kuma bã zã ka sãmi jũyarwa ba ga hanyarMu.

78. Ka tsayar da salla⁽³⁾ a karkatar rãnã zuwa ga duhun dare da lõkacin fitar alfijir, lalle ne karātun fitar alfijir⁽⁴⁾ ya kasance wanda ake halarta.

وَلَوْلَا أَنْ تُبَيِّنَنَّكَ لَقَدْ كُذِّتَ
تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾

إِذَا لَذَقْنَكَ ضِعْفَ الْحَيَوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ
ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفْرِزُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ
لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلْفَكَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا
وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ
وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ إِنْ قُرْءَانَ الْفَجْرِ كَانَتْ
شُهُودًا ﴿٧٨﴾

(1) Muƙārana a tsakānin sarauta da Manzancin Allah. Sarkin dūniya yanà canja manufarsa dõmin nēman yardar mutānensa. Amman Manzoni Allah bã ya sãke abin da Allah Ya umurce shi da shi dõmin nēman yardar mutāne.

(2) Muƙārana a tsakānin mai aiki dõmin Allah, bã a iya jũyar da shi daga aikinsa dõmin nēman wata kamāla, amma mai aikin dūniya anã iya canja shi dõmin haka. Kuma bambancin hijira da kōra, waɗanda suka kōri Annabinsu sai a halaka su, amma waɗanda Annabinsu ya yi hijira gabãnin azāba, to, bã zã a halaka su ba.

(3) Tsayar da salla a cikin lõkutanta, shi ne yake hana a yaudari mutum da magana har a sanya shi ya yi abin da bai kamāta ba, ko kuma ya yi abin da shari'a ta hana.

(4) Karātun fitar alfijir, ana nufin sallar asuba. Sabōda haka anã son dōgon karātu a cikinta, gwargwadon fārã ta a duhun dare a bayan fitar alfijir.

79. Kuma da dare, sai ka yi hīra⁽¹⁾ da shi (Alkur'āni) a kan kārī gare ka. Akwai tsammānin Ubangi-jinka Ya tāyar da kai a wani matsayi gōdadde.

80. Kuma ka ce, "Yā Ubangi-jina!⁽²⁾ Ka shigar da ni shigar gaskiya, kuma Ka fitar da ni fitar gaskiya. Kuma Ka sanya mini, daga gunKa, wani kārī mai taimako."

81. Kuma ka ce, "Gaskiya tā zo, kuma karya ta lālāce. Lalle ne karya ta kasance lālātacciya."

82. Kuma Munā sassaukarwa, daga Alkur'āni, abin da yake waraka ne da rahama ga mūminai. Kuma bā ya kāra wa azzālumai (kōme) fāce hasāra.

83. Kuma idan Muka yi ni'ima a kan mutum,⁽³⁾ sai ya hinjire, kuma ya nīsanta da gefensa, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya kasance mai yanke kauna.

84. Ka ce, "Kōwa ya yi aiki a kan hanyarsa. Sa'an nan Ubangi-jinka ne Mafi sani ga wanda yake mafi shiryuwa ga hanya."

85. Sunā tambayar ka ga rūhi. Ka ce, "Rūhi daga al'amarin

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ
أَن يَّبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾

وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ
صِدْقٍ وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَّصِيرًا ﴿٨٠﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ
إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾
وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ إِن مَّا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأْيَ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ
الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾

قُلْ كُلُّ يَعْمَلْ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ
بِمَن هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

(1) Hīra da Alkur'āni, watau a yi sallōlin nāfila na dare, Shafa'i, bibbiyu, a kāre da Wutri. Ga Annabi tahajjudi da Wutrin wājibi ne, kārī a kan abin da aka dōra wa sauran mutāne, a lōkacin da yake zaune a gida. Ga sauran mutāne, Wutri sunna ce, kamar sallōlin Īdi da rōkon ruwa da husūfin rānā da na wata. A nan akwai bambanci a tsakānin Annabi da jama'arsa a wajen Wutri.

(2) Kuma ka yi addu'a a cikin sallarka da bāyanta da wannan addu'a dōmin ta nūna sallamawarka ga Ubangi-jinka Allah.

(3) Mukārana a tsakānin hālāye biyu na mutum, hālin tsanani da hālin cūta.

Ubangijina ne, kuma ba a bã ku (kōme) ba daga ilmi fāce kaɗan.”

86. Kuma lalle ne idan Mun so, haḳīka, Munā tafiya da abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka. Sa'an nan kuma bã zā ka sāmi wani wakīli ba dōminka game da shi a kanMu.

87. Fāce da rahama daga Ubangijinka. Lalle ne falalarSa ta kasance mai girma a kanka.

88. Ka ce, “Lalle ne idan mutāne da aljannu sun tārū a kan su zo da misālin wannan Alḳur'āni, bã zā su zo da misālinsa ba, kuma kō dā sāshinsu yā kasance mataimaki ga sāshi.”

89. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun caccanza dōmin mutāne, a cikin wannan Alḳur'āni, daga kōwane misāli, sai mafi yawan mutāne suka ki (kōme) fāce kāfirci.

90. Kuma suka ce, “Bã zā mu yi īmāni ba dōminka sai kā buḅḅugar⁽¹⁾ da idan ruwa daga kasa.

91. “Kō kuma wata gōna daga dabīnai da inabi ta kasance a gare ka. Sa'an nan ka buḅḅugar da kōra-mu a tsakāninta buḅḅugarwa.

92. “Ko kuwa ka kāyar da sama a kanmu, kaḅukka, kamar yadda ka riya, kō kuwa ka zo da Allah, da malā'iku bangabanga.

وَمَا أَوْتِيْتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

وَلَيْنَ شِئْنَا لَنُدْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ

ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ

كَبِيرًا ﴿٨٧﴾

قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا

بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ

بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ

فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ

يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّحِيلٍ وَعَنْبٍ

فَتَفْجُرَ الْأَنْهَارُ خَلْلَهَا فَتَقْجِرَ ﴿٩١﴾

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا

أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾

(1) Kāfiri bã ya iya hangen abin da bã a iya taɓa shi da gaḅoḅin ji na jiki, dōmin haka suka nēmi ḁayan waɗannan abūbuwa ya auku kāmin su yi īmāni. Mūmini yanā kange da ganin baṣīra, dōmin haka ya waɗātu da zaman Alḳur'ani āyā mai isa ga ya yi īmāni da shi.

93. “Kō kuwa wani gida na zīnā-riya ya kasance a gare ka, kō kuwa ka tāka a cikin sama. Kuma bā zā mu yī īmāni ba ga tākawarka, sai ka sassauko da wani littāfi a kanmu, munā karanta shi.” Ka ce, “Tsarki ya tabbata ga Ubangijīna! Ban kasance ba fāce mutum, Manzo.”

94. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yī īmāni, a lōkacin da shiriya ta jē musu, fāce sun ce, “Shin, Allah zai aiko mutum ya zamo yana Manzo.”

95. Ka ce, “Dā malā'iku sun kasance a cikin kasa, kuma sunā tafiya, sunā māsū natsuwa, lalle ne dā mun saukar da malā'ika daga sama ya zama manzo a kansu.”

96. Ka ce, “Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da ku. Lalle Shī Ya kasance ga bāyinSa, mai kīdid-digewa Mai gani.”

97. Kuma wanda Allah Ya shirya, to, shī ne shiryayye, kuma wanda Ya batar, to, bā zā ka sāmi wadansu masōya a gare su ba bai-cinSa. Kuma Munā tāra su a Rānar Kiyāma a kan fuskōkinsu, sunā makāfi, kuma bēbāye da kurāme. Matattararsu Jahannama ce, kō da yausha ta bice, sai Mu kāra musu wata wuta mai tsanani.

98. Wancan ne sakamakonsu, sabōda lalle sū, sun kāfirta da āyō-yinMu, kuma suka ce, “Shin idan muka kasance kasūsuwa da nīkaf-kun gabūbuwa, shin lalle mū, haki-ka, wadanda ake tāyarwa ne a cikin wata halitta sābuwa?”

أَوَيْكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّن زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ
وَلَن تُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ نُنَزِّلَ عَلَيْكَ كِتَابًا تَقْرُوهُ
قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ
إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾

قُلْ لَوْ كَانَتْ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ
مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ
مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَن تَجِدَ
لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِهِ وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمًى يُغَمُّوْنَ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْجَهَنَّمُ
الَّتِي كَانَتْ زِينَةً لِّلَّذِينَ فِي الدُّنْيَا خَالِفِينَ ﴿٩٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ هُم بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا
إِنَّا كُنَّا عِظَمًا وَرَفْتَاءَ نَالِ الْمُبْعُوثُونَ خَلْقًا
جَدِيدًا ﴿٩٨﴾

99. Shin, kuma ba su gani⁽¹⁾ ba (cēwa) lalle ne Allah, Wanda Ya halicci sammai da ƙasa, Mai ikon yi ne a kan Ya halicci misālinsu? Kuma Ya sanya wani ajali a gare su wanda bābu kōkwanto a cikinsa? Sai azzālumai suka ƙi fāce kāfirci.

100. Ka ce, “Dā dai kū, kunā mallakar⁽²⁾ taskōkin rahamar Ubangijina, a lōkacin, haƙīƙa, dā kun kāme, dōmin tsōron ƙārēwar taskōkin. Kuma mutum yā kasance mai ƙwauro ne.”

101. Kuma lalle ne, haƙīƙa, Mun bai wa Mūsā āyōyi⁽³⁾ guda tara bayyanannu, sai ka tambayi Banī Isrā'ila, a lōkacin da ya jē musu, sai Fir'auna ya ce masa, “Lalle nī, inā zaton ka, ya Mūsā, sihirtacce.”

102. Ya ce, “Lalle ne, haƙīƙa, ka sani bābu wanda ya saukar da waɗannan, fāce Ubangijin sammai da ƙasa, dōmin su zama abūbuwan lūra. Kuma lalle ne ni, haƙīƙa, ina zaton ka, yā Fir'auna, halakakke.”

103. Sai ya yi nufin fitar da su daga ƙasar, sai Muka nutsar da shi, shi da wanda yake tāre da shi gabā ɗaya.

104. Kuma Muka ce, daga bā-yansa ga Banī Isrā'ila, “Ku zauni

﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ
لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ
إِلَّا كُفُورًا﴾ (١٩)

﴿قُلْ لَوْ أَنَّكُمْ تَعْلَمُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا
لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا﴾ (٢٠)

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسْتَلَّ
بَنِي إِسْرَءِيلَ يَدَهُ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ
إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُوسَى مَسْحُورًا﴾ (٢١)

﴿قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ بِصَافِرٍ وَابٍ لَأَظُنُّكَ
يَفِرْعَوْنُ مُثَبَّرًا﴾ (٢٢)

﴿فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَ مِنْهُمْ مِنَ الْأَرْضِ
فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا﴾ (٢٣)

﴿وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ

(1) Muƙārana a tsakānin farkon halitta da mayarwa da ita, idan fārāwa ba ta buwāya ba, mayarwa bā zā ta buwāya ba.

(2) Muƙārana a tsakānin kyautar mutum da rōwarsa ga dūkiyar da ya mallaka.

(3) Muƙārana a tsakānin maganar makangari Fir'auna da Manzon Allah, Mūsā dōmin nūna āyar Annabāwa bā su tsōron kōwa wajen iyar da Manzancin Allah, kuma bā su ganin wani ƙarfi a gabansu fāce na Allah.

kasar. Sa'an nan idan wa'adin karshe ya zo, zā Mu jē da ku jama'a-jama'a."⁽¹⁾

105. Kuma da gaskiya Muka saukar da shi, kuma da gaskiya ya sauka. Kuma ba Mu aike ka ba fāce kanā mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadī.

106. Kuma yanā abin karātu, Mun rarraba shi, dōmin ka karanta shi ga mutāne a kan jinkiri, kuma Mun sassaukar da shi sassaukarwa.⁽²⁾

107. Ka ce, "Ku yi īmāni"⁽³⁾ da shi, ko kuwa kada ku yi īmāni, lalle ne waɗanda aka bai wa ilmi daga gabāninsa, idan anā karātunsa a kansu, sunā fāɗuwa ga haɓōbinsu, sunā māsū sujada.

108. "Kuma sunā cēwa: Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle ne wa'adin Ubangijinmu ya kasan-ce, haḳīka, abin aikatāwa."

109. Kuma sunā fāɗuwa ga haɓōbinsu sunā kūka, kuma yanā kara musu tsōro.

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٤﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلُهُ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٥﴾

وَقُرْءَانًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٦﴾

قُلْ ءَامِنُوا بِهِ ؕ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُسْأَلْنَ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٧﴾

وَيَقُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إِن كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٨﴾

وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٩﴾

(1) Wannan magana tanā kamā da da'awar Yahūdu cēwa yanā rubuce a cikin littāfīnsu za su kōma haɗuwa bāyan rarraba a nan dūniya, kuma Hadisin kōmawar Yahūdu a Falasḏīnu, har Musulmi su yi yāki da su, sunā a kan gāɓar gabas, kuma su Yahūdāwa suna a kan gāɓar yamma daga Kōgin Urdun yanā karfafa wannan ra'ayi. Kuma an ruwaito cēwa daga cikin alāmōmin Tāshin Kiyāma akwai kōmawar Yahūdu a Falasḏīnu. Allah ne Mafī sani.

(2) Saukar da Alkur'āni a cikin shēkaru ashirin ko ashirin da uku ya yi kama da saukar āyōyin Mūsā tāra a lōkacin da yake kiran Fir'auna zuwa ga addini.

(3) Mukāranar yin īmāni da rashin īmānin mutāne ga Alkur'āni bā zai rage gaskiyarsa da kōme ba, sai dai waɗanda suka fi īmānin ne zā su cūtu. Sa'an nan da bambanci a tsakānin mai ilmi da jāhili. Mai ilmi yanā da sauḳin jāwuwa zuwa ga gaskiya har ya rasa abin da zai aikata fāce ya fāɗi rikice, a kan habarsa, yanā mayar da al'amari ga Allah kuma yanā tawali'u.

110. Ka ce, “Ku kirāyi Allah⁽¹⁾ ko kuwa ku kirāyi Mai rahama. Kowane kuka kira, to, Yanā da sūnāye mafi kyau. Kumā kada ka bayyanā⁽²⁾ ga sallarka, kuma kada ka ñoye ta. Ka nēmi hanya a tsakānin wancan.”

111. Kuma ka ce, “Gōdiya⁽³⁾ ta tabbata ga Allah Wanda bai riki dā ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulā-kancin bai kasance a gare Shi ba.” Kuma ka girmama Shi, girmamāwa.

قُلْ اَدْعُوا اللَّهَ اَوْ اَدْعُوا الرَّحْمٰنَ اَيَّامًا تَدْعُوْا فَلَهُ
الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ
وَلَا تُخَافُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيْلًا ﴿١١٠﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ شَرِيْكٌ
فِى الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ سُوْلٰى مِّنَ الدَّٰلِ وَكَبِيْرٌ تَكْبِيْرًا ﴿١١١﴾

SŪRATUL KAHF

سُورَةُ الْكَافِرَاتِ

Tanā karantar da ladubban ibāda zuwa ga Allah da yin aiki da zahirin shari'a da barin dukan abin da ya sābā wa shari'a.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah wanda Ya saukar da Littafi a kan bāwanSa kuma bai sanya karkata ba a gare shi.

لِلْحَمْدِ لِلّٰهِ الَّذِى اَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهٗ عِوَجًا ﴿١﴾

(1) Mufarana a tsakānin sūnāyen Allah waɗanda ake kiran Sa da su wajen rōko da waɗanda bā a yin rāko da su. Sūnāyen mafiya kyau da ake kiran Allah da su Hadisi ya kawo su sai a nēma daga Jalalaini.

(2) Kuma tsakaitāwa wajen karātun salla ko addu'a kamar yadda aikin Annabi yā nūna yadda ake yi, kada a bayyana kada a ñoye. Sai dai tsaka.

(3) Ka ce, “Allah ba shi da abōkin mufārna a kōwace jiha. Shi kadai Ya cancanci girmamāwa.” Sabōda haka ka girmama Shi, girmamāwar da ta dāce da Shi.

2. Madaidaici, dōmin Ya yi gargadī da azāba mai tsanani daga gare Shi, kuma Ya yi bushāra ga mūminai, waɗanda suke aikata ayyuka na kwarai da (cēwa) sunā da wata lādā mai kyau.

3. Sunā māsu zama a cikinta har abada.

4. Kuma Ya yi gargadī ga waɗanda⁽¹⁾ suka ce, "Allah yanā da da."

5. Ba su da wani ilmi game da wannan magana, kuma iyāyensu bā su da shi, abin da ke fita daga bākunansu ya girma ga ya zama kalmar faɗa! Ba su faɗan kōme fāce karyā.

6. To, kā yi kusa ka halaka ranka a gurabbansu, wai dōmin ba su yi imāni da wannan lābāri ba, sabōda baƙin ciki.

7. Lalle ne Mū, Mun sanya abin da ke kan kasa, wata kawa⁽²⁾ ce gare ta, dōmin Mu jarraba su; wanne daga cikinsu zai zama mafi kyau ga aiki.

8. Kuma lalle Mū, Māsu sanya abin da ke a kanta (ya zama) tur-bāya kekassashiya ne.

فَيَمَّا يَنْذِرُ بِأَسَاسٍ شَدِيدٍ آمَنَ لَدُنْهُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿١﴾

مَنْ كُنْتُمْ فِيهِ أَبَدًا ﴿٢﴾

وَيُنذِرُ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٣﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً
تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٤﴾

فَلَمَّا كَبُخَ نَفْسِكَ عَلَىٰ آثَرِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا
بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٥﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لِّمَن يَنْبَلُوهُم
أَنَّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٦﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٧﴾

(1) Lārabawa sun ce malā'iku 'yā'yan Allah ne. Yahūdawa sun ce Uzairu ɗan Allah ne, Nasāra sun ce Īsā ɗan Allah ne. Bābu ladabi ga faɗin wannan magana. Sabōda haka Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya gaya musu, cēwa wannan magana karyā ce kuma rashin ladabi ne ga Allah. Da ba su yi imāni ba, ya ji tsōro kada ya zama shi ne ya yi kwaure baƙi ga faɗa musu gaskiya. Sai Allah Ya gaya masa, cēwa kada ya halakar da ransa dōmin baƙin cikin haka.

(2) Sabōda haka kawa kasa, kamar furen itācenta ne, bā su ruɗin mai hankali ga tsarēwar ladabi tāre da Ubangijinsa, da bin shari'ar littāfin da aka saukar wa Annabi, kuma ba a sanya masa karkata ba.

9. Ko kuwa kā yi zaton cēwa ma'abūta kōgo⁽¹⁾ da allo sun kasance abin māmāki daga āyōyin Allah?

10. A lōkacin da samarin suka tattara zuwa ga kōgon, sai suka ce, “Ya Ubangijinmu!”⁽²⁾ Ka bā mu wata rahama daga gare Ka, kuma Ka saukāke mana (sāmun) shiriya daga al'amarinmu.”

11. Sai Muka yi dūka a kan kun-nunwansu,⁽³⁾ a cikin kōgon, shēkaru māsū yawa.

12. Sa'an nan Muka tāyar da su, dōmin Mu san wane dayan kungiyōyin biyu suka fi lissāfi ga abin da suka zauna na lōkacin.

13. Mu ne ke jēranta maka lābārinsu da gaskiya. Lalle ne sū, wadansu samāri ne. Sun yi imāni da Ubangijinsu, kuma Muka kāra musu wata shiriya.

14. Kuma Muka ḍaure a kan zukātansu, a lōkacin da suka tsayu, sa'an nan suka ce, “Ubangijinmu Shī ne Ubangijin sammai da kasa. Bā zā mu kirāyi waninSa abin bautawa ba. (Idan mun yi haka) lalle ne, haḱīka, mun faḱi abin da ya kētare haddi a sa'an nan.”

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿١﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿٢﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا ﴿٤﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿٥﴾

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿٦﴾

(1) Lōkacin da Allah Ya ce, kada Annabi ya wahalar da kansa dōmin baƙin cikin ba a karɓi maganarsa ba, sai Ya ba shi lābārin ma'abūta kōgo, yadda suka yi gudun hijira da addininsu, Allah Ya tsare su daga wahala, a cikin halin abin al'ajabi. Sa'an nan kassar ta tattara a kan ladubba waɗanda ake nēman mutun ya tsare su tare da Ubangijinsa a cikin dukan mōtsinsa, kamar yadda bayāni zai nūna.

(2) Sun fara da addu'a ta nēman shiriya daga Allah, Ubangijinsu. Addu'a tun farko ga kōme ladabi ne. Kuma fārāwa da nūna bautarsu ga Ubangiji, ladabi ne. Hijira da addini, ladabi ne, kuma amincēwa da sāmun rahamar Allah, ladabi ne ga Allah, sabōda haka Allah ya jibinci tsaron kōgon ya zame musu mafi kyawun wurin zama.

(3) Dūka a cikin kunnuwa, shī ne sanya musu barci.

15. “Gā wadannan mutānenmu, sun riki waninSa abin bautāwa! Don me bā su zuwa da wata hujja bayyananna a kansu (wadanda ake bautawar)? To, wānenemafizālunci daga wanda ya kāga karya ga Allah?

16. “Kuma idan kun nīsance su, sū da abin da suke bautāwa, fāce Allah, to, ku tattara zuwa ga kōgon, sai Ubangijinku Ya watsa muku daga rahamarSa, kuma Ya saukafe muku madōgara daga al’amarinku.”

17. Kuma kanā ganin rānā idan ta fito tanā karkata daga kōgonsu wajen dāma, kuma idan ta fādī, tanā gurgurar su wajen hagu, kuma su, sunā a cikin wani fili daga gare shi. Wannan abu yanā daga āyōyin Allah. Wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne mai shiryuwa, kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wani majibinci mai shiryarwa ba.

18. Kuma kanā zaton su farkaku ne, alhāli kuwa sū māsū barci ne. Munā jūya su wajen dāma da wajen hagu, kuma karensu yanā shimfide da zirā’ō’in kafāfuwansa ga farfājiya (ta kōgon). Dā ka lēka (a kan) su (dā) lalle ne, ka jūya daga gare su a guje kuma (dā) lalle ne ka cika da tsōro daga gare su.

19. Kuma kamar wannan ne, Muka tāyar da su, dōmin⁽¹⁾ su

هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً
لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ
فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

وَإِذْ أَعَزَّ لَتْموهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْرَأَ
إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ
وَيَهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا ﴿١٦﴾

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزْوُرُ عَنْ كَهْفِهِمْ
ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ
وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لِيَهْدِيَ
اللَّهُ فَهْوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ
لَهُ مَوْليًا مُرْشِدًا ﴿١٧﴾

وَتَحْسِبُهُمْ أَنْ يَكَاظُواهُمْ رُقُودٌ وَنُقِلَبُهُمْ ذَاتَ
الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَنِيَّ ذُرَاعِيهِ
بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ
فِرَارًا وَلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعبًا ﴿١٨﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِنَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ

(1) Mahāwarar mūminai a bāyan barcin shēkara dari uku, amma duk da haka sunā cikin hankalinsu sunā mayar da al’amari ga Allah.

tambayi jūna a tsakāninsu. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Mēne ne lōkacin da kuka zauna?” Suka ce, “Mun zauna yini daya ko sāshen yini.” Suka ce, “Ubangi-jinku ne Mafi sani ga abin da kuka zauna. To, ku aikā da dayanku, game da azurfarku wannan, zuwa ga birnin.⁽¹⁾ Sai ya dūba wanne ne mafi tsarki ga abin dafāwa, sai ya zo muku da abinci daga gare shi. Kuma sai ya yi da hankali, kada ya sanar da ku ga wani mutum.

20. “Lalle ne sū, idan sun kāmā ku, zā su jēfē ku, kō kuwa su mayar da ku a cikin addininsu, kuma bā zā ku sāmī babban rabo ba, a sa'an nan har abada.”

21. Kuma kamar wancan ne, Muka nūna su (gare su) dōmin su san lalle wa'adin Allah gaskiya ne, kuma lalle ne Sa'a bābu shakka a cikinta. A lōkacin da suke jāyayyar al'amarinsu a tsakāninsu,⁽²⁾ sai suka ce, “Ku gina wani gini a kansu, Ubangijinsu ne Mafi sani game da su.” Wadanda suka rinjāya a kan al'amarinsu suka ce, “Lalle mu riki masāllāci a kansu.”

22. Zā su ce, “Uku ne da na hudunsu, karensu.” Kuma sunā cēwa, “Biyar ne da na shidansu karensu,” a kan jīfa a cikin duhu. Kuma sunā cēwa, “Bakwai ne da

قَابِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَيْسَتْ قَالُوا لَيْسَ يَوْمًا
أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَيْسَتْ
فَاعْبَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ
هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى
طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ
وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ
أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ
وَلَنْ تَقْلِحُوا إِذَا أَبَدًا ﴿٢٠﴾

وَكَذَلِكَ أَعْرَضْنَا عَنْهُمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّهُ وَعْدُ
اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّعُونَ
بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُيُوتًا رَأَيْتُمْ
أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ
لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٢١﴾

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ
خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ

(1) Birnin shi ne Tarasus. Sunan sarkinsu Daƙayānus.

(2) Muhāwarar mūminai da kāfirai, da yadda kāfirai ke zartar da al'amari bā da ambaton yardar Allah Ubangijinsu ba. Da yadda suke yin sārī-faḍī ga matsalōlin ilmi da ya kamāta a mayar da saninsu ga Allah.

na takwas dīnsu karensu.” Ka ce, “Ubangijīna⁽¹⁾ ne Mafi sani ga kidāyarsu, bābu wanda ya san su fāce kaɗan.” Kada ka yi jāyayya a cikin al’amarinsu, sai jāyayya bayyananna. Kuma kada ka yi fatawa⁽²⁾ ga kōwa daga gare su a cikin al’amarinsu.

23. Kuma kada lalle ka ce ga wani abu, “Lalle ni, mai aikatāwa ne ga wancan a gōbe.”

24. Fāce idan Allah Ya so. Kuma ka ambaci Ubangijinka idan ka manta, kuma ka ce, “Dammāni ga Ubangijīna, Ya shiryar da ni ga abin da yake shi ne mafi kusa ga wannan na shiriya.”

25. Kuma suka zauna a cikin kōgonsu shēkaru ɗari uku, kuma suka daɗa tara.

26. Ka ce, Allah ne Mafi sani ga abin da suka zauna. Shi ne da (sannin) gaibin sammai da ƙasa. Mēne ne ya yi ganinSa da jinSa! Bā su da wani majibinci baicinSa, kuma bā Ya tārāyya da kōwa a cikin hukuncinSa.

27. Ka karanta abin da aka yi wahayi zuwa gare ka, na littāfin Ubangijinka. Bābu mai musanyāwa ga kalmōminSa, kuma bā zā ka sāmi wata madōgara ba daga waninSa.

سَبْعَةً وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُل رَّبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ
مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِفِهِمْ إِلَّا مَرَاءَ ظَهْرٍ
وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ
عَسَى أَنْ يَهْدِيَنَّ رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشْدًا ﴿٢٤﴾

وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ
وَارْتَدَادُ وَالْتِسَاعِ ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ
مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ
فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾

وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمَتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

(1) Bayānin ladubban magana ga matsalōlin ilmi da na aiki. Bābu wanda ya san gaibu sai Allah. Bā a tambayar mālamān ɓata da son zūciya, dōmin sāri-faɗi suke yi ga jawābin mai tambaya.

(2) Dōmin haka ba a yin fatawa a wurin mālamān bidi'a kō jāhili dōmin zai faɗi abin da yake so, kō kuma ya yi ƙaddari faɗi, jīfa a cikin duhu.

28. Ka hakurtar da ranka tāre da wadanda ke kiran Ubangijinsu, sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa. Kuma kada idānunka su jūya daga barinsu, kanā nufin kawar rāyuwar dūniya.⁽¹⁾ Kuma kada ka bi wanda Muka shagaltar da zūciyarsa daga hukuncinMu, kuma ya bi son zuci-yarsa, alhāli kuwa al'amarinsa ya kasance yin barna.

29. Kuma ka ce, "Gaskiya daga Ubangijinku take." Sabōda haka wanda ya so, to, ya yi īmāni, kuma wanda ya so, to, ya kāfirta. Lalle ne Mū, Mun yi tattali dōmin azzā-lumai, wata wuta wadda shāma-kunta sun kēwaye da su. Kuma idan sun nēmi taimako sai a taimake su da wani ruwa kamar dabzar mai, yanā sōye fuskōki. Tir da abin shan-su, kuma wutar ta yi mūnin zama mahūtarsu.

30. Lalle ne wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle ne Mū, bā Mu tōzartar da lādar wanda ya kyautata aiki.

31. Wadannan sunā da gidājen Aljannar zama, kōramu na gudāna daga karkashinsu, anā sanya musu kawa, a cikinsu, daga mundāye na zinariya, kuma sunā tufantar wa-dansu tūfāfi kōre, na alharini rakīki da alharini mai kauri, sunā kishin-gide a cikinsu, a kan karagu. Mā-

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
بِالْقَدْوَةِ وَالْعِشْيِ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ
عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ
مَنْ أَغْفَلَ قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ
أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ
فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ
سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ
يَشْوِي الْوُجُوهُ بِئْسَ الشَّرَابُ
وَسَاءَتْ مُرْتَقَقًا ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُحَلَّلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا
خُضْرًا مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَكَكِينَ

(1) Āyōyi na ashirin da bakwai da ashirin da takwas sunā umurni da bin shari'a ta Alkur'āni, kuma sunā hani daga bin son zūciya dōmin nēman kawar rāyuwar dūniya wadda aka yi dōmin a jarrabi wāwā da ita, sa'an nan ta kōma turbāya kēkasasshiya. Dūbi āya kuma, ta takwas da ta tara. Mun dai sani, cēwa umurni da bin shari'a bayyananna shi ne kan labarin sūrar.

dalla da sakamakonsu. Kuma Al-janna ta kyautatu da zama wurin hutāwa.

32. Kuma ka buga musu misāli⁽¹⁾ da wadansu maza biyu. Mun sanya wa dayansu gōnaki biyu na inabōbi, kuma Muka kēwaye su da itācen dabīnai, kuma Muka sanya shūka a tsakāninsu (sū gōnakin).

33. Kōwace gōna daga biyun, tā bāyar da amfāninta, kuma ba ta yi zāluncin kōme ba daga gare shi. Kuma Muka buɓɓugar da korama a tsakāninsu.

34. Kuma ɗan itāce ya kasance gare shi. Sai ya ce wa abōkinsa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Nī ne mafīfīci daga gare ka a wajen dūkiya, kuma mafi izza a wajen jama’a.”

35. Kuma ya shiga gōnarsa, alhāli yanā mai zālunci ga kansa, ya ce, “Bā ni zaton wannan zā ta halaka har abada.

36. “Kuma bā ni zaton Sa’a mai tsayuwa ce, kuma lalle ne, idan an mayar da ni zuwa ga Ubangijīna, to, lalle ne, zan sāmī abin da yake mafi alhēri daga gare ta ya zama makōma.”

37. Abōkinsa ya ce masa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Ashe kā kāfīrta da Wanda Ya halitta ka daga turbāya, sa’an nan daga dīgon maniyyi, sa’an nan Ya daidaita ka, ka zama mutum?”

فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ نِعْمُ الثَّوَابِ وَحَسُنَتْ مَرْفَقًا ﴿٢١﴾

وَأَضْرِبْ لَهُم مِّثْلًا مِّثْلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ
مِنْ أَعْنَبٍ وَخَفَفْتُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ﴿٢٢﴾

كَلْنَا الْجَنَّتَيْنِ ءَأَنْتَ أَكُلْهَا وَلَمْ تَغْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا
وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا ﴿٢٣﴾

وَكَانَ لَهُ شَرْقَقَالٍ لِيَصْحَبَهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ
أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ﴿٢٤﴾

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ
أَنْ يَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٢٥﴾

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي
لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٢٦﴾

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي
خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ﴿٢٧﴾

(1) Misāli ga mai shagala da dūniya da kawarta, mai saurin kōmāwa turbaya kēkasasshiya, da mai bin umurnin Allah, mai ladabi da bin shari’a. Yadda ākibar kōwanensu zā ta kasance.

38. “Amma ni, Shī ne Allah Ubangijīna, kuma bā zan tāra kōwa da Ubangijina ba.

39. “Kuma don me, a lōkacin da ka shiga gōnarka, ka ce, ‘Abin da Allah ya so (shi ke tabbata) bābu wani kārfi fāce game da Allah.’ Idan ka gan ni, ni ne mafi kāranci daga gare ka a wajen dūkiya da dīya.

40. “To, akwai fatan Ubangijīna Ya ba ni abin da yake mafi alhēri daga gōnarka, kuma ya aika azāba a kanta (ita gonarka) daga sama, sai ta wāyi gari turbāya mai santsi.

41. “Kō kuma ruwanta ya wāyi gari faƙaƙƙe, sabōda haka, bā zā ka iya nēmo shi ba dōminta.”

42. Kuma aka halaka dukan ‘ya’yan itācensa, sai ya wāyi gari yanā jūyar da tāfunansa biyu, sabōda abin da ya kashe a cikinta, alhāli kuwa ita tanā kwance a kan rassanta, kuma yanā cēwa, “Kaitōna, dā dai ban tāra⁽¹⁾ wani da Ubangijina ba!”

43. Kuma wata jama’a ba ta kasance a gare shi ba, waɗanda ke taimakon sa, baicin Allah, kuma bai kasance mai taimakon kansa ba.

44. A can taimako da jibinta ga Allah yake. Shī ne kawai Gaskiya, Shī ne Mafīfīci ga lāda kuma Mafīfīci ga ākiba.

لَيْكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِن تَرَنِ أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾

فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾

أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾

وَأَحِيطَ بِشَمْرِهِ، فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفِّهِ عَلَى مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ بَلِّغْنِي لَمْ أَشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِتْنَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنْصِرًا ﴿٤٣﴾

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

(1) Ya yi nadāmar halakar gōnar kawai, amma bai yi nadāmar kāfircin shirkin da ya yi ba, sabōda haka Allah bai mayar masa da badalinta ba. Daga nan kuma anā fahimtar cēwa rashin mai da al’amari ga Allah shirku ne, kuma girman kai sabōda dūkiya. shirku ne wanda ƙawar dūniya ke sanya wāwāye a ciki.

45. Ka buga musu misālin rā-yuwar dūniya, kamar ruwa ne wanda Muka saukar da shi daga sama sa'an nan tsirin kasa ya garwaya da shi, sa'an nan ya wāyi gari dudduga, iska tanā shīkar sa. Kuma Allah Ya kasance Mai yawan ikon yi ne a kan dukan kōme.

46. Dūkiya da dīya, ⁽¹⁾ sū ne kawar rāyuwar dūniya, kuma ayyuka māsu wanzuwa na kwarai sun fi zama alhēri a wurin Ubangijinka ga lāda kuma sun fi alhēri ga būri.

47. Kuma a rānar da Muke tafiyar da duwātsu, kuma ka ga kasa bayyane, kuma Mu tāra su har ba Mu bar kōwa ba daga gare su.

48. Kuma a gittā ⁽²⁾ su ga Ubangijinka sunā sahu guda, (Mu ce musu), "Lalle ne, hakīka, kun zo Mana kamar yadda Muka halitta ku a farkon lōkaci. Ā'a, kun riya cēwa bā zā Mu sanya muku wani lōkacin haḍuwa ba."

49. Kuma aka aza littāfin ayyuka, sai ka ga māsu laifi sunā māsu jin tsōro daga abin da ke cikinsa, kuma sunā cēwa, "Kaitonmu! Mēne ne ga wannan littāfi, bā ya barin karama, kuma bā ya barin babba, fāce yā kididdige ta?" Kuma suka sāmi abin da suka aikata halarce. Kuma Ubangijinka bā Ya zāluntar kōwa.

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ
مِنْ السَّمَاءِ فَأَخْلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقَدِّرًا ﴿١٥﴾

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿١٦﴾

وَيَوْمَ نُسِيرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً
وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿١٧﴾

وَعَرِّضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْتُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ﴿١٨﴾

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ
وَيَقُولُونَ نَوَيْلُنَا مَالٌ هَذَا الْكِتَابُ لَا يُغَادِرُ
صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا
حَاضِرًا وَلَا يَظِلُّمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿١٩﴾

(1) Dūkiya da dīya, kawar dūniya ne, idan suka zama abin alfahari ga mai su, amma idan an ciyar da dūkiya ga tafarkin Allah, kuma aka karantar da dīya ga bisa tafarkin hanyar shari'a suka tāshi Musulmin kwarai, to, sun zama aikin shari'a na Lāhira kē nan.

(2) Bayānin abūbuwan da ke aukuwa a wurin hisābī ke nan ga māsu bin son zūciya, su bar shari'a.

50. Kuma a lōkacin da Muka ce wa malâ'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce Iblīsa, yā kasance daga aljannu sai ya yi fāsikanci ga barin umurnin Ubangijinsa. To fa, ashe, kunā rikōn sa, shi da zūriyarsa, su zama majibinta, baicin Ni, alhāli kuwa su ma'kiya ne a gare ku? Tir da ya zama musanya ga azzālumai.⁽¹⁾

51. Ban shaida musu halittar sammai da kasa ba, kuma ban (shaida musu) halittar rāyukansu ba, kuma ban kasance mai rikōn māsū batarwa (da wani) su zama mataimaka ba.

52. Kuma da rānar da Allah Yake cēwa, "Ku kirāyi abōkan tarayyāTa, waɗanda kuka riya." Sai su kirāye su, sai bā zā su karɓa musu ba, kuma Mu sanya Maubika⁽²⁾ (Mahalaka) a tsakāninsu.

53. Kuma māsū laifi suka ga Wutā, suka tabbata lalle ne, sū māsū auka mata ne, kuma ba su sāmī majūya ba daga gare ta.

54. Kuma lalle ne, hakīka, Mun jujjūya, a cikin wannan Alkur'āni.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي
وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ يَتَّبِعُونَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾

﴿٥١﴾ مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلَقَ
أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ
مَوْبِقًا ﴿٥٢﴾

وَرَاءَ الْمُجَرِّمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا
وَلَمْ يَحْجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ

(1) Allah Shī ne Ya halitta mutāne, kuma Ya daukaka darajarsu, dōmin Yā sanya malâ'iku su yi sujada ga ubansu Ādamu. Sabōda wannan sōyayyar kuma Ya bā su shari'ar da zā su bi su shiryu har su shiga Aljanna, amma sai suka ki, suka kōma wa Shaidan wanda yake shi ne farkon ma'kiyin ubansu, Ādamu, wanda ya ki yi wa sujada, har aka la'ane shi, sunā bin sa, shi da dīyansa, alhāli kuwa bābu wani abin da zā su iya yi musu na alhēri kō na sharri, dōmin sū ma halitta ne kamarsu. Bā su san kōme ba a sama kō a kasa, kuma Allah bā Ya yin ma'amalar kōme da su. Wanda ya bi Shaidan ya bar Allah, to, yā yi mugunyar musanya, kuma yā zālunci kansa kwarai.

(2) Maubika sūnan wani rāfi ne na wuta, asalinsa daga 'Wabika, watau yā halaka. Za a sanya wannan rāfi a tsakānin māsū bin Shaidan da sūrōrin gumāka, da wanda ya shirya musu gumākan, sunā bauta musu.

daga kōwane irin misāli ga mutāne (dōmin su gāne, su bi shari'a), kuma mutum yā kasance mafi yawan abu ga jidāli.⁽¹⁾

55. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi imāni a lōkacin da shiriya ta zo musu, kuma su nēmi gāfara daga Ubangijinsu, fāce hanyar farko⁽²⁾ ta je musu kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i.

56. Kuma ba Mu aika Manzanni ba fāce sunā māsū bāyar da bushāra kuma māsū gargadī, kuma wadanda suka kāfirta sunā jidāli da karyā dōmin su bāta gaskiya da ita, kuma suka rikī āyōyiNa da abin da aka yi musu gargadī da shi abin izgili.

57. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda aka tunātar game da āyōyin Ubangijinsa, sai ya bijire daga barinsu, kuma ya manta abin da hannāyensa suka gabātar? Lalle ne Mū, Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi, kuma idan kā kīrayē su zuwa ga shiriya, to, bā zā su shiryu ba, a sa'an nan, har abada.

58. Kuma Ubangijinka Mai gāfara ne, Ma'abūcin rahama. Dā Yanā kāma su sabōda abin da suka sanā'anta, lalle ne, dā Ya gaggauta

مَثَلٌ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَشَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ
وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ
الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ
الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا ﴿٥٦﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَكَرَ بَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا
وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ
أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا
وَإِنْ نَدَعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ
فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٧﴾

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ
بِمَا كَسَبُوا الْعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابُ بَلْ لَهُمْ

(1) Jidāli, shī ne jāyayya, alhāli kuwa mutum yā san yanā kan karyā.

(2) Hanyar farko ita ce Allah Ya halaka su sabōda laifinsu, kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i, dōmin su Musulunta, sai karshe idan sun kī, a halaka su. Wadansu sun fassara 'kubala' ko 'kibala' da ta fuskance su bayyane, bisa ga karātun kalmar 'kibala' da wasalin kasa, da ma'anar azaba.

azāba a gare su. Ā'a, sunā da lōka-
cin alkawari, (wanda) bā zā su sāmi
wata makōma ba, baicinsa. ⁽¹⁾

59. Kuma wadancan alkaryu ⁽²⁾
Mun halaka su, a lōkacin da suka yi
zālunci, kuma Muka sanya lōkacin
alkawarin, ga halaka ⁽³⁾ su.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā ⁽⁴⁾
ya ce wa yāronsa, "Bā zan gushe ba
sai na isa mahadar tēku biyu, kō in
shūde da tafiya shekara da
shēkaru."

61. To, a lōkacin da suka isa
mahadar tsakāninsu, sai suka man-
ta kifinsu, sai ya kāma tafarkinsa a
cikin tēku kamar biga.

62. To, a lōkacin da suka wuce,
ya ce wa yāronsa, "Ka kāwo mana
kālācinmu. Lalle ne haḳīka, mun
haḍu da wahala daga tafiyarmu
wannan."

63. (Yāron) ya ce, "Kā gani! A
lōkacin da muka tattara zuwa ga
falalen nan, to, lalle nī, na manta
kifin, kuma bābu abin da ya mantar
da nī shi, fāce Shaidan, dōmin kada

مَوْعِدٌ لَّنْ يَحْدُو مِنْ دُونِهِ مَوْيِلًا ﴿٥٨﴾

وَبَلَّغَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتْنِهِ لَا أُبْرَحُ حَتَّىٰ
أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا
فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتْنِهِ إِنَّا غَدَاؤُنَا
لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ
الْحُوتَ وَمَا أَنَسِيْنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ.

(1) Watau ba su da wata makōma su bar wannan lōkacin alkawarin saukar azābar.

(2) Alkaryun Ādāwa da Samūdāwa da wadansunsu.

(3) Kōme Allah zai yi, sai Yā sanya masa lōkacin aukuwarsa, kuma bā zai aukun ba
sai ajalin nan da Ya ambata masa ya zo.

(4) Shī ne Mūsā bn Imrān Manzon Banī Isrā'īla. Sababin wannan Kissa, an tambaye
shī ne, "Wāne ne ya fi ilmi a saninsa?" Sai ya ce, shī ne ya fi. Wannan jawābi nāsa gaskiya
ne, dōmin shī ne Manzon zāmaninsa, shī ne aka bai wa Attaura, kuma Allah Ya yi magana
da shi, sai dai ya mance bai ce Allah Ya fi sani ba, dōmin haka aka ce masa ya tafi nēman
ilmi ga wani mutum a magamar tēku biyu. Wannan bāwan Allah. Haliru ne. Yāron
Mūsā kuwa, shī ne Yūsha'u bn Nūnin. Manzon Allah a bāyan Mūsā. Kifin kuma
na guzurinsu ne wanda Allah Ya umurce shi ya ḍauka, sōyayye, kuma aka ce musu duka
inda yai rai, to, a nan ne Bāwan Allah yake, mai shirin kāra wa Mūsā ilmi. Mayar da
ilmi ga Allah, shī ne ladabin shari'a.

in tuna shi, sai ya kama tafarkinsa a cikin tēku, da māmāki!”

64. Ya ce, “Wancan ne abin da muka kasance munā bidā.” Sai suka kōma a kan gurābunsu, sunā bībiya.

65. Sai suka sāmī wani bāwa daga bāyinMu, Mun bā shi wata rahama⁽¹⁾ daga wurinMu, kuma Mun sanar da shi wani ilmi daga gunMu.

66. Mūsā ya ce masa, “Ko in bī ka a kan ka sanar da ni daga abin da aka sanar da kai na shiriya?”

67. Ya ce, “Lalle ne kai, bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nī ba.

68. “Kuma yāya zā ka yi haḳuri a kan abin da ba ka kēwaye da shi ba ga jarraḳāwa?”

69. Ya ce, “Za ka sāme ni, in Allah Yā so, mai haḳuri, kuma bā zan sāḳa maka ba ga wani umurni.”

70. Ya ce, “To, idan ka bī ni, to, kada ka tambaye ni daga kōme sai na lābarta maka ambato⁽²⁾ daga gare shi.”

71. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka hau a cikin jirgi, ya hūje shi, ya ce, “Kā hūje shi dōmin ya nutsar da mutānensa? Lalle ne, haḳīka, kā zo da wani babban abu!”

وَأَتَّخِذْ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿١٣﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَأَرْتَدَّ اَعْلَىءَاثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿١٤﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿١٥﴾

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَني مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿١٦﴾

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿١٧﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿١٨﴾

قَالَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿١٩﴾

قَالَ فَإِنْ أَتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْتَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٢٠﴾

فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْنَاهَا لِنُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٢١﴾

(1) Rahama a nan ita ce Annabci sabōda cēwa kuma an bā shi ilmi daga gun Allah, kuma ya yi hukunci da shi. Ilmin ilhāma bā a yin hukunci da shi dōmin Annabāwa kawai Allah Ya tsare daga kuskure game da wahayi. Wannan ne bambanci bayyananne a tsakanin wahayin Annabci da wahayin walicci. Haka mu'ijiza da karāma, su duka sāḳāwar al'ada ne, amma mu'ujizar Annabi an san zā ta zo daga bākin wanda aka yi dōminsa, amma karāma bābu mai saninta, sai tā auku. Sabōda waliyyi bā ya iya yin tākara, amma annabi yana iya yin tākara a kan maḳiyansa.

(2) Watau sai nā gaya maka hukuncinsa da kaina, kuma nā ambace shi da kaina.

72. Ya ce, “Ashe, ban ce, lalle kai, bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nī ba?”

73. Ya ce, “Kada ka kāma ni da abin da na manta, kuma kada ka kallafa mini tsanani ga al’amarīna.”

74. Sai suka tafi, har suka haḳu da wani yāro, sai ya kashe shi. Ya ce, “Ashe, kā kashe rai tsarkakakke, bā da wani rai ba? Lalle ne, haḳīka, kā zo da wani abu na kyāma.”

75. Ya ce, “Shin, ban ce maka ba, lalle ne kai bā zā ka iya yin haḳuri tāre da nī ba?”

76. Ya ce, “Idan na tambaye⁽¹⁾ ka daga wani abu a bāyanta, to, kada ka abūce ni. Lalle ne, kā isa ga iyakar uzuri daga gare ni.”

77. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka je wa mutānen wata alḳarya, suka nēmi mutānenta da su bā su abinci, sai suka ḳi su yi musu liyāfa. Sai suka sāmi wani bango a cikinta yanā nufin ya karye, sai (Haliru) ya tāyar da shi mīke. (Mūsā) ya ce, “Dā kā so, lalle ne dā kā karḳi ijāra a kansa.”

78. Ya ce, “Wannan shi ne rabuwar tsakanina da tsakaninka. Zā ni gaya maka fassarar abin da ba ka iya yin haḳuri ba a kansa.

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٣﴾

فَأَنطَلَقَا حَتَّى إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَنَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾

قَالَ إِنْ سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَٰذَا فَلَا تُصْنِجْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٦﴾

فَأَنطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَنَا أَهْلَ قَرْيَةٍ أَسْطَعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّقُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقُضَ فَاقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَنَزَّلْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٧٧﴾

قَالَ هَٰذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِثَٰوِيلٍ مَّا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾

(1) Mūsā ya kāsa yin haḳuri a bāyan ya yi alkawura cēwa zai yi haḳuri, sabōda ba yā halatta ga mutum ya ga abin da ya sāba wa shari’a, sa’an nan ya yi shiru. Dā zai halatta a yi shiru, dā Mūsā bai yi magana ba ga aḳin mālamīn da Allah Ya umurce shi da ya tafi ya karbo ilmi daga gare shi, a bāyan Yā gaya masa cēwa, Yā bā shi wani ilmi daga gare Shi. Dōmin sharadīn da ya sāba wa shari’a warwararre ne. Sabōda haka Allah bai zargi Mūsā ba a bayan sun rabu. Sāke munkar wājibi ne a cikin ladubban shari’a gwargwadon hāli, kamar yadda yake a cikin Hadīsi. Ana gabātar da hukuncin da ya fi tsanani.

79. “Amma jirgin, to, ya zama na wadansu matalauta ne, sunā aiki⁽¹⁾ a cikin tēku, sai na yi niyyar in aibanta shi, alhāli kuwa wani Sarki ya kasance a gaba gare su, yanā karbēwar kōwane jirgi (lāfi-yayye) da kwāce.

80. “Kuma amma yaron, to, uwāyensa sun kasance mūminai, to, sai muka ji tsōron ya kallafa musu kangara da kāfirci.

81. “Sai muka yi nufin Ubangi-jinsu Ya musanya musu mafi alhēri daga gare shi ga tsarkakuwa, kuma mafi kusantar tausayi.

82. “Kuma amma bangon, to, yā kasance na wadansu yāra biyu ne, marāyu a cikin birnin, kuma akwai wata taska tāsū a karkashinsa, kuma ubansu ya kasance sālihin mutum⁽²⁾ ne, dōmin haka Ubangi-jinka Ya yi nufin su isa iyākar karkansu, kuma sū, su fitar da taskarsu, sabōda rahama ne daga Ubangi-jinka. Kuma ban yi shi ba daga umurnina. Wancan shi ne fassarar abin da ba ka iya yin hakuri ba a kansa.”

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنْ أَعْيِبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ
مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا
أَنْ يُرِيقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿٨٠﴾

فَأَرَدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً
وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ
وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا
فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا
كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي
ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾

(1) Watau wani kamfani ne na matalauta, sunā sana'ar daukar kāya a cikin tēku. Sharika watau kamfani a ciniki ya halatta da sharuddansa.

(2) Wannan ya nūna cēwa kirkin uba yanā amfānin dīyansa, haka gari nā daraja sabōda sāmūn mutānen kirki a cikinsa, kamar yadda yake kaskanta da kaskancin mazaunansa bisa dalilin da farko an kira garin 'alkarya' sabōda rōwar mazauna, kuma aka kira shi Madīna sabōda darajar yāran nan biyu da ubansu da taskarsu. Alkarya ita ce karamin gari watau kauye, kuma Madīna ita ce babban gari.

83. Kuma suna tambayar ka daga Zulkarnaini,⁽¹⁾ ka ce, “Zan karanta muku ambato daga gare shi.”

84. Lalle ne Mū, Mun bā shi mulki a cikin ƙasa, kuma Muka bā shi daga kōwane abu, hanya (zuwa ga murādinsa).

85. Sai ya bi hanya.

86. Har a lōkacin da ya isa ga mafādar rānā, kuma ya sāme ta tanā ɓacēwa a cikin wani ruwa mai baƙar lākā, kuma ya sāmi waɗansu mutāne a wurinta. Muka ce, “Yā Zulkarnaini, imma dai ka azabtar, kuma imma ka riki kyautatāwa a cikinsu.”

87. Ya ce, “Amma wanda ya yi zālunci, to, zā mu azabta shi, sa'an nan a mayar da shi zuwa ga Ubangi-jinsa, sai kuma Ya yi masa azāba, azāba abar ƙyāma.

88. “Kuma amma wanda ya yi īmāni kuma ya aikata aikin ƙwarai, to, zā mu yi sakamako a gare shi (watau kyauta) mai kyau,⁽²⁾ kuma zā mu gaya masa sauki daga umur-ninmu.”

89. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

وَسْأَلُونَا عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٧﴾

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَءَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾

فَاتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿٨٩﴾
حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنِ حِمَّةٍ ۖ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَذَّاقُوا الْقَرْنَيْنِ
إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٩٠﴾

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ ۖ
فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نَكِرًا ﴿٩١﴾

وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ ۖ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٩٢﴾

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿٩٣﴾

(1) Zulkarnaini an ce Sarki ne yanā bin shari'ar Ibrāhīm, ga hannunsa ya musulunta, sūnansa Askandar. Haliru Wazirinsa ne yanā tafiya a gaban yākinsa, kuma ɗan innarsa, watau ɗan Khālarsa ne. Shi ne ya gīna Askandariyya. Sai dai ga maganar akwai warware jūna. Allah Ya sani. Abin da ke a gabāninmu a nan, shi ne sanin cēwa Allah Yā bā shi mulki, ya kō yi shi bisa shari'a, ya yi ƙarfi, da ƙarfin Allah.

(2) Kyautā mai kyau a nan bā Aljanna ba ce, dōmin maganar ta Zulkarnaini ce, idan ya ci ƙasa, yanā iya sanya māsu īmāninta a cikin hāli mai kyau. Amma idan an ɗauki maganar, ta Allah ce, a cikin maganar Zulkarnaini ga kāfiri, to, a nan 'mai kyau' sai ta zama Aljanna ke nan.

90. Har a lōkacin da ya isa ga mafitar rānā, ya sāme ta tanā fita a kan wadansu mutāne (wadanda) ba Mu sanya musu wata kāriya ba daga barinta.

91. Kamar wancan, alhāli kuwa, hakīka, Mun kēwaye da jarabāwa ga abin da ke gunsa.

92. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

93. Har a lōkacin da ya isa a tsakānin duwātsu biyu, ya sāmi wadansu mutāne daga gabāninsu. Ba su yi kusa su fahimci magana ba.

94. Suka ce, “Yā Zulkarnaini! Lalle ne Yājūja da Mājūja māsu barna ne a cikin kasa. To, ko zā mu sanya harāji sabōda kai, a kan ka sanya wani danni a tsakāninmu da tsakāninsu?”

95. Ya ce, “Abin da Ubangijīna Ya mallaka mini, a cikinsa yā fi zama alhēri. Sai ku taimake ni da karfi, in sanya babbar katanga a tsakāninku da tsakāninsu.

96. “Ku kāwo mini guntāyen ba-kin karfe”. (Suka kai masa) har a lōkacin da ya daidaita a tsakānin duwātsun biyu (ya sanya wutā a cikin karfen) ya ce, “Ku hūra (da zugāzugai).” Har a lōkacin da ya mayar da shi wutā, ya ce, “Ku kāwo mini gaci (narkakke) in zuba a kansa.”

97. Dōmin haka bā za su iya hawansa ba, kuma bā zā su iya hujēwa gare shi ba.

98. Ya ce, “Wannan wata raha-
ma ce daga Ubangijīna. Sai idan

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ
لَّمْ يَجْعَلْ لَهُم مِّن دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿٩٢﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا
لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾

قَالُوا يَٰذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّا يَا جُوجَ وَمَأْجُوجَ
مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ تَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا
عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾

قَالَ مَا مَكْنِيَ فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾

ءَاتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ
قَالَ انفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَاتُونِي أُفْرِغْ
عَلَيْهِ قِطْرًا ﴿٩٦﴾

فَمَا اسْطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ

وَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَقْبِضُوا ﴿٩٧﴾

قَالَ هَٰذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ

wa'adin⁽¹⁾ Ubangijina yā zo, ya mayar da shi nikakke. Kuma wa'adin Ubangijina ya kasance tabbatacce.”

99. Kuma Muka bar sashensu a rānar nan, yanā garwaya a cikin sāshe, kuma aka būsā a cikin kaho, sai muka tāra su, tārāwa.⁽²⁾

100. Kuma Muka gitta Jahannama, a rānar nan ga kāfirai git-tāwa.

101. Waɗanda idānunsu suka kasance a cikin rufi daga tunā⁽³⁾ Ni, kuma sun kasance bā su iya saurā-rāwa.

102. Shin fa, waɗanda suka kā-firta sun yi zaton (daidai ne) su riki waɗansu bāyiNa,⁽⁴⁾ majibinta bai-ciNa? Lalle ne, Mun yi tattalin Jahannama ta zama liyāfa ga kā-firai.

103. Ka ce, “Kō mu gaya muku game da mafifita hasāra ga ayyuka?”

وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿١٨﴾

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا ﴿١٩﴾

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿٢٠﴾

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِي
وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ﴿٢١﴾

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَخَذُوا عِبَادِي مِن دُونِي
أَوْلِيَاءَ إِنَّا أَعِندَنَا جَهَنَّمَ لِّلْكَافِرِينَ نَزْلًا ﴿٢٢﴾

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿٢٣﴾

(1) Wa'adin Ubangiji da fitōwar Yājūj da Mājūj. A yanzu bābu wanda ya san inda suke zaune, sai Allah.

(2) Allah Ya nūna yadda hālin da Zulkarnaini ya bar Yājūj da Mājūj, watau sun garwaya a cikin jūnansu, sa'an nan kuma wannan ma'anar aka bāyar da ita ga mutāne waɗanda ke bin son ransu, bā su bin shari'ar Allah, sunā hargitse a tsakāninsu, har a yi būsar farko, su mutu, kuma a yi būsā ta biyu su tāshi a cikin hargitsinsu, sai kuma a gitta Jahannama gaba gare su.

(3) Zikr — tunāwa — shi ne Alkur'āni da abin da ya tāra na ibāda da sauran ma'āmalōli, dukansu ibāda ne, matuƙar an bī abin da Allah Ya ajiye a cikinsu na hukunce-hukunce.

(4) Waɗanda suka riki wasu bāyin Allah, sunā bauta musu, kamar Yahūdu māsu bauta wa Uzairu da Nasāra māsu bauta wa Īsā da wasu Musulmi māsu bauta wa wasu sālihai, sun zama kāfirai. Ma'anar bautawar shi ne su kirkira wasu hukunce-hukunce kō wasu sifōfi waɗanda suka sāba wa maganar Alkur'āni da Hadīsi, sa'an nan su jingina su zuwa ga waɗannan bāyin Allah, su bi su da su.

104. “Wadanda aikinsu ya face a cikin rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sunā zaton lalle ne sū, sunā kyautata (abin da suke gani) aikin kwarai?”

105. Wadancan ne wadanda suka kāfirta da āyōyin Ubangijinsu, da kuma haɗuwa da Shi, sai ayyukansu suka bāci. Sabōda haka bā zā Mu tsayar musu da awo⁽¹⁾ ba a Rānar Kiyāma.

106. Wancan ne, sakamakonsu shī ne Jahannama, sabōda kāfir-cinsu, kuma suka riki āyōyiNa da ManzanniNa abin izgili.

107. Lalle ne, wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyuka na kwarai, Aljannar Firdausi ta kasanace ita ce liyafa a gare su.

108. Suna madawwama a cikinta, bā su nēman makarkata daga barinta.

109. Ka ce, “Dā tēku⁽²⁾ ta kasan-
ce tawada ga (rubūtun) kalmōmin Ubangijina, lalle ne dā tēkun tā kāre a gabānin kalmōmin Ubangijina su kāre, kuma kō da mun jē da misālinsa dōmin kāri.”

110. Ka ce, “Nī, mutum ne kawai kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cewa: Lalle ne, Abin bauta-warku, Abin bautawa Guda ne,

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ
يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ
فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًا ﴿١٠٥﴾

ذَلِكَ جَزَاءُهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي
وَرُسُلِي هُزُؤًا ﴿١٠٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ
الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿١٠٨﴾

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَكَلِمَتِ رَبِّي لَنَفَذَ الْبَحْرُ قَبْلَ
أَنْ نَفْعِدَ كَلِمَتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾

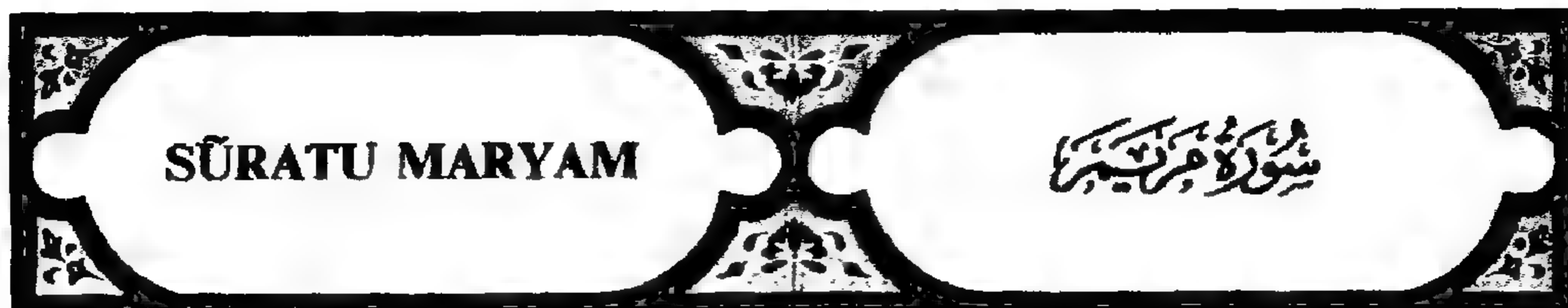
قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ
وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا

(1) Watau ko aunawa bā zā a yi ba balle a daidaita ma'auni.

(2) Ma'anar āyar nan ita ce Allah ne Mafi sani. Ilmin Allah bā shi da iyāka, kō kalmōmin da suka dauki ma'anōninsa, bā zā a iya rubuta su ba, balle ma'anōnin da ke cikinsu. Sabōda haka abin da ke hankali ga mutum, shī ne ya yi aiki da ɗan ilmin da Allah Ya umurce shi da aiki da shi. Idan ya nēmi ya wuce nan, to, ya halakar da kansa dōmin bai san inda zai fāda ba. Wannan ilmin shi ne shari'a da aiki da ita.

sabōda haka wanda ya kasance
yanā fātan haɗuwa da Ubangijinsa,
to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma
kada ya haɗa kōwa ga bauta wa
Ubangijinsa.”⁽¹⁾

وَلَا تُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١٩﴾

Tanā karantar da hikimar sāmūn dīya da 'ya'ya ga mutāne da
tsarkake Allah daga haka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. K̄.H.Y.Ī.Ṣ̄.

2. Ambaton rahamar Ubangijin-
ka ne ga BawanSa Zakariyya.

3. A lōkacin da ya kirāyi
Ubangijinsa, kira ßōyayye.

4. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle
ne nī, kashi na daga gare ni ya yi
rauni, kuma kaina ya kunnu da
furfura, kuma ban kasance maras-
hin arziki ba game da kiranKa, yā
Ubangiji!

كَهَيَّعَ ۝١

ذَكَرَ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ۝٢

إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ۝٣

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ

شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ۝٤

(1) Wannan āya, a dunkule, ta tāra dukan abin da ke cikin sūrar. Allah Ya shirya da
mu, ga kadaita Shi ga ibāda, da yin ibadar, kuma yadda Allah Ya ce a yī ta, ga mai tsammānin
rabo a Lāhira. Wanda ba ya tsammānin rabon Lāhira, ya tsaya ga dūniya mai gushēwa da
sauri, to, shī bā a shiga batunsa ba.

5. “Kuma lalle nĩ, na ji tsòron⁽¹⁾ dangi a bãyāna, kuma mātāta ta kasance bakarāriya! Sai ka bã ni wani mataimaki daga wajenKa.

6. “Ya gājē ni, kuma ya yi gādo daga gidan Yākūba. Kuma Ka sanya shi yardajje, yā Ubangiji!”

7. (Allah Ya karɓa) “Yā Zakariyya! Lalle ne Mũ, Munā yi maka bushāra da wani yāro, sunansa Yahaya. Ba Mu sanya masa wani takwara ba a gabāni.”

8. Ya ce, “Yā Ubangijina! Yāya wani yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa mātāta ta kasance bakarāriya, kuma gā shi nā kai ga matuka ta tsūfa?”

9. Ya ce, “Kamar wancan Ubangijinka Ya ce. Shĩ a gare Ni mai sauƙi ne, kuma haƙiƙa Na halitta ka a gabānin haka, alhāli ba ka kasance kōme ba.”

10. Ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya mini alāma.” Ya ce, “Alamarka ita ce ka kāsa yi wa mutāne magana a darūruwa uku daidai.”

11. Sai ya fita a kan mutānensa daga masallāci, sa'an nan ya yi ishāra zuwa gare su da cēwa, “Ku yi tasbihi sāfe da yamma.”

12. Yā Yahaya! Ka kāma littāfi da ƙarfi. Kuma Muka bã shi hukunci yanā yāro.⁽²⁾

وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوْلَىٰ مِنْ وَرَآءِي وَكَانَتْ
أَمْرًا نِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ﴿٥﴾

يَرْثِي وَيَرْثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ

وَأَجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ﴿٦﴾

يَنْزَكِرِيَا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ

لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ﴿٧﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتْ

أَمْرًا نِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ

مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ﴿٨﴾

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنٍ

وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ﴿٩﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ

أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ﴿١٠﴾

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ

أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿١١﴾

يَبْحَثُ فِي الْكِتَابِ بِقُوَّةٍ وَأَيُّنَهُ

الْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾

(1) Amfānin sāmūn dā ga mutumin kirki shi ne dōmin ya gāji kirkin kuma ya taimaki sauran danginsa, ya rāyar da gida. Kuma wanda ba mutumin kirki ba yana yiwuwa ya sāmī dān kirki mai shiryar da shi zuwa ga hanyar ƙwarai.

(2) Yahaya dān Zakariyya, shi ne Annabi da aka bai wa hukunci tun yanā yāro. Kuma shĩ ne mai bāyar da bushāra da Īsa, amincin Allah ya tabbata a gare su.

13. Kuma (Muka sanya shi) abin girmamāwa daga gunMu, kuma mai albarka, kuma ya kasance mai dā'ā da takawa.

14. Kuma mai biyayya ga mahaifansa biyu, kuma bai kasance mai girman kai mai sābo ba.

15. Kuma aminci ya tabbata a gare shi a rānar da aka haife shi da rānar da yake mutuwa da rānar da ake tāyar da shi yanā mai rai.

16. Kuma ka ambaci Maryamu⁽¹⁾ a cikin Littāfi, a lōkacin da ta tsallake daga mutānenta a wani wuri, a gēfen gabas.

17. Sa'an nan ta riƙi wani shā-maki daga barinsu. Sai Muka aika rūhinMu zuwa gare ta. Sai ya bayyana a gare ta da siffar mutum madaidaci.

18. Ta ce, “Lalle nī, inā nēman tsari ga Mai rahama daga gare ka, idan ka kasance mai tsaron addini!”

19. Ya ce, “Abin sani kawai, ni Manzon Ubangijinki ne dōmin in bāyar da wani yāro tsarkakke gare ki.”

20. Ta ce, “A inā yāro zai kasance a gare ni alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba, kuma ban kasance kāruwa ba?”

21. Ya ce, “Kamar wancan Ubangijinki Ya ce, ‘Shī a gare Ni

وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَتْ تَقِيًّا ﴿١٣﴾

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ
وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مَرْمِمِينَ إِذْ أَنْتَبَذَتْ
مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا
إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا
زَكِيًّا ﴿١٩﴾

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ
وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْنٍ ﴿٢١﴾

(1) An fāra da ƙissar Maryamu dōmin a nūna sakamakon da aka yi mata da sāmuna ɗan kirki sabōda kasancēwarta mutumiyar kirki, kuma da nūna cēwa Annabi Īsa bā ɗan Allah ba ne.

mai sauƙi⁽¹⁾ ne. Kuma dōmin Mu sanya shi wata alāma ga mutāne, kuma wata rahama ce daga gare Mu.’ Kuma abin yā kasance wani al’amari hukuntacce.”

22. Sai ta yi cikinsa, sai ta tsallake da shi ga wani wuri mai nīsa.

23. Sai nāƙuda ta kai ta zuwa ga wani kututturun dabīniya, ta ce, “Kaitona, dā dai na mutu a gabānin wannan kuma na kasance wani abu wulakantacce wanda aka manta!”

24. Sai (yāron da ta haifa) ya⁽²⁾ kira ta daga ƙarƙashinta, “Kada ki yi baƙin ciki! Haƙīka Ubangijinki Ya sanya wani marmaro a ƙarƙashinki.

25. “Kuma ki girgiza zuwa gare ki game da kututturun dabīnon ya zuba a kanki yanā ’ya’yan dabīno, rudabi nunannu.

26. “Sai ki ci, kuma ki sha, kuma ki ji sanyi ga idānunki.⁽³⁾ To, idan kin ga wani ɗaya daga mutāne, sai ki ce, ‘Lalle nī, na yi alwāshin azumi dōmin Mai rahama, sabōda haka bā zan yi wa wani mutum magana ba’.”

وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً
مِّنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾

فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾

فَاجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي
مِثُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّنْسِيًّا ﴿٢٣﴾

فَنَادَاهَا مِن تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ
تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾

وَهَزَيْتِ إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقُ عَلَيْكِ
رُطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيْنَ
مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ
صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾

(1) Malā’ikin da ya je ga Maryama a cikin sūrar mutum Jibrīlu ne, Yā hūra a cikin wuyan rīgarta, sai ta yi ciki da Īsa.

(2) Annabi Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya fāra magana ga uwarsa tun a lōkacin da aka haife shi yanā a ƙarƙashin uwarsa. Gudānar ruwan marmaro a ƙarƙashinta da fitar da ’ya’yan dabīno daga kututturun dabīno, alāmu ne māsū nūna cēwa Allah nā iya halitta jāriri bā da uba ba, kuma Yanā tayar da matattu daga kabarinsu bā da wata wahala ba.

(3) Jin sanyi ga idānu shī ne farin cikin sabōda sāmun haihuwa. Ga ibādar Banī Isrā’ila, mai azumi bā ya yin magana, amma ga Musulunci Allah Ya shāfe wannan hukunci. Mai azumi yanā magana sai dai anā son ya kāma bākinsa daga maganar da bā ta ibāda ba.

27. Sai ta je wa mutānenta tanā dauke da shi. Suka ce, “Yā Maryamu! Lalle ne, haḳīka, kin zo da wani abu mai girma!”

28. “Yā ‘yar’uwar Hārūna! Ubanki bai kasance mutumin alfāsha ba, kuma uwarki ba ta kasance kāruwa ba.”

29. Sai ta yi ishāra zuwa gare shi, suka ce, “Yāya zā mu yi magana da wanda ya kasance a cikin shimfidar tsumma yanā jāriri?”

30. Ya ce, “Lalle ne, nī bāwan Allah ne, Allah Yā bā ni Littāfi kuma Ya sanya ni Annabi.”⁽¹⁾

31. “Kuma Yā sanya ni mai al-barka a inda duk na kasance, kuma Ya umurce ni da yin salla da zakka matuƙar inā da rai.

32. “Kuma mai biyayya ga uwāta, kuma bai sanya ni mai kaushin zūciya ba marashin alhēri.

33. “Kuma aminci ya tabbata a gare ni a rānar da aka haife ni da rānar da nake mutūwa da rānar da ake tāyar da ni inā mai rai.”

34. Wancan ne Īsā ɗan Maryamu, maganar gaskiya wadda suke shakka a cikinta.

35. Bā ya kasancēwa ga Allah Ya riƙi wani ɗā.⁽²⁾ Tsarki ya tabbata a

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَمْرُؤٌ
لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾

يَتَأَخَتِ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا وَمَا كَانَتْ
أُمُّكَ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ
مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَنِي بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾

وَبَرًّا بِوَالِدِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي
فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَنَهُ

(1) Wannan ita ce maganar da Īsa ya yi wa mutānen uwarsa dōmin ya barrantar da ita daga tuhuma, kuma ya nūna matsayinsa ga Allah da muƙāminsā na Annabci.

(2) Ba ya kasancēwa ga Allah Ya riƙi ɗā, dōmin bā Ya mutuwa balle Ya yi buƙātar mai gādo ga tsaron dūkiya. Shi kaɗai ne, bā Ya buƙātar wani ɗā mai tsaron dangi dōmin kada su bar hanya.

gare shi! Idan Yā hukunta wani al'amari, sai kawai Ya ce masa, "Kasance." Sai ya dinga kasan-cēwa.

36. "Kuma lalle Allah ne Uban-gijina⁽¹⁾ kuma Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Wannan shi ne tafarki madaidaici."

37. Sai kungiyōyin⁽²⁾ suka sãbã wa jūna a tsakāninsu. To, bōne ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga halartar yini mai girma.

38. Mēne ne ya yi jinsu,⁽³⁾ kuma mēne ne ya yi ganinsu a rānar da suke zo Mana! Amma azzālumai sunā a cikin ɓata bayyananna.

39. Kuma ka yi musu gargadi da rānar nadāma a lōkacin da aka hukunta al'amari, alhāli kuwa sunā a cikin ɓata, kuma sū bā su yin imāni.

40. Lalle ne Mū, Mū ne ke gādon ƙasa⁽⁴⁾ da wanda yake a kanta, kuma zuwa gare Mu ake mayar da su.

إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ
هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ مَّشْهَدٍ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتَنَّاكَ لِكِنِ الظَّالِمُونَ
الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

(1) Tana a cikin maganar Īsā a lōkacin da ya girma yana wa'azi ga mutānensa. Sabōda haka aka raba ta da maganar farko a lōkacin da yake jāriri.

(2) Bāyan dauke Annabin Allah Īsā ɗan Maryama kungiyōyin mutāne sun sãba wa jūnansu a cikin sha'aninsa. Yahūdu suna sūkar sa, Nasāra suka kasu uku: Nastūriyya suka ce, "Shi ɗan Allah ne", Malakaniyya suka ce, "Shi ne na uku ɗin uku," Ya'akūbiyya, suka ce, "Shi ne Allah." Sabōda haka Nasara suka haihaye kuma suka zurfafa, sa'an nan Yahūdu suka takaita kuma suka yi sūka gare shi.

(3) A rānar Lāhira a lōkacin da ake yi musu hisābi a gabān Allah ganinsu da jinsu sunā da kyau ƙwarai, amma a nan dūniya sunā a cikin makanta da kurumci sabōda ɓatar da suka yi, suka ƙaryata Īsā, aminci ya tabbata a gare shi.

(4) Tun da yake Mū ke gādon ƙasa da wanda yake a cikinta, bā zā Mu yi bukatar sāmuni wani magāji ba.

41. Kuma ambaci Ibrāhīm⁽¹⁾ a cikin Littāfi. Lalle shi ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

42. A lōkacin da ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Don me kake bauta wa abin da bā ya ji, kuma bā ya gani, kuma bā ya wadātar da kōme daga barinka?”

43. “Yā bāba! Lalle ni, haḳīka, abin da bai je maka ba na ilmi ya zo mini, sabōda haka ka bī ni in shiryar da kai wani tafarki madaidaici.

44. “Yā bāba! Kada ka bauta wa Shaidan. Lalle Shaidan ya kasance mai saḳāwa ga Mai rahama.

45. “Yā bāba! Lalle ne ni inā tsōron wata azāba daga Mai rahama ta shāfe ka, har ka zama masōyi ga Shaidan.”

46. Ya ce, “Ashe, mai gudu ne kai daga gumākāna? Yā Ibrāhīm! Lalle ne, idan ba ka hanu ba, haḳīka, zan jēfe ka. Kuma ka kaurace mini tun kanā mai mutunci.”

47. Ya ce, “Aminci⁽²⁾ ya tabbata a gare ka! Zan nēmi Ubangijina Ya gāfarta maka. Lalle Shi Ya kasance Mai girmamāwa gare ni.

48. “Kuma inā nīsantar ku da abin da kuke kira, baicin Allah, kuma inā kiran Ubangijina,

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَتَّبِعْ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾

يَتَّبِعْ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾

يَتَّبِعْ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾

يَتَّبِعْ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ أَنْتَ عَنْ الْهَيْتِ يَتَابِرْهُمْ لِيْن لَمْ تَنْتَهِ لَا رَجْمَتَكَ وَأَهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾

قَالَ سَلِمْتُ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾

وَأَعِزِّلْكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا

(1) Ibrāhīm ya yi kōkarin shiryar da ubansa, sai dai Allah bai nufi shiryuwarsa ba. Daga cikin amfānin haihuwa akwai abin haihuwa ya shiryar da mahaifinsa. ya yi masa nasiha gwargwadon hāli.

(2) Ibrāhīm yā mayar da magana mai kyau da laushi da aminci ga maganar ubansa mai mūni da gautsi da tsōratarwa. Wannan yanā kōyar da yadda ake kira zuwa ga Allah da kuma yadda ya kamāta a tausasa wa uba kō dā shi kāfiri ne.

tsammānin kada in zama marashin arziki game da kiran Ubangijina.”

49. To, sa'ad da ya nīsanƙe su da abin da suke bautāwa, baicin Allah, Muka bā shi Is'hāka da Ya'akuba, alhāli kuwa kōwanensu Mun mayar da shi annabi.

50. Kuma Muka yi musu kyauta daga RahamarMu, kuma Muka sanya musu harshen gaskiya⁽¹⁾ madaukaki.

51. Kuma ka ambaciMūsā a cikin Littāfi. Lalle ne shi, yā kasance zābaɓɓe, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

52. Kuma Muka kira shi daga gēfen dūtse na dāma, kuma Muka kusanta shi yanā abōkin gānāwa.

53. Kuma Muka yi masa kyauta daga RahamarMu da ɗan'uwansa Hārūna, ya zama Annabi.

54. Kuma ka ambaci Ismā'ila a cikin Littāfi. Lalle shi, yā kasance mai gaskiyar alkawari, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

55. Kuma yā kasance yanā umurnin mutānensa⁽²⁾ da salla da zakka. Kuma yā kasance yardajje a wurin Ubangijinsa.

56. Kuma ka ambaci Idrīsa a cikin Littāfi. Lalle shi, ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

رَبِّ عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٨﴾

فَلَمَّا أَغْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ

إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾

وَوَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ
عَلِيًّا ﴿٥٠﴾

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا
وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥١﴾

وَنَدَبْتُهُ مِن بَيْنِ الطُّورِ الْاَيْمَنِ وَقَرَّبْتُهُ نَبِيًّا ﴿٥٢﴾

وَوَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ
صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥٤﴾

وَكَانَ بِأَمْرٍ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ
وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيْسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ﴿٥٦﴾

(1) Harshen gaskiya, shi ne yabo mai kyau daga Allah da mutāne. Wanda ya yanke wa mutānensa dōmin Allah, to, zai sāka masa da wadansu mutānen kirki, dōmin su dēbe masa kēwa.

(2) Mātarsa da 'ya'yansa da Jurhum, yanā umurninsu da salla da zakka. Yanā wajaba ga mutum ya umurci iyalinsa da tsare haƙƙōkin Allah.

57. Muka ɗaukaka shi a wuri maɗaukaki.

58. Waɗancan sū ne waɗanda Allah Ya yi wa ni'ima daga Anna-bāwa daga zūriyar Ādamu, kuma daga waɗanda muka ɗauka tāre da Nūhu, kuma daga zūriyar Ibrāhīm da Isrā'ila, kuma daga waɗanda Muka shirya kuma Muka zābe su. Idan anā karātun āyōyin Mai raha-ma a kansu, sai su fāɗi sunā māsū sujada kuma māsū kūka.

59. Sai waɗansu 'yan bāya⁽¹⁾ suka maye a bāyansu suka tōzarta salla, kuma suka bi sha'awōwinsu. To, da sannu zā su haɗu da wani sharri.

60. Fāce wanda ya tūba, kuma ya yi īmāni, kuma ya aikata aiki na kwarai. To, waɗannan sunā shiga Aljanna, kuma bā a zāluntar su da kōme.

61. Gidājen Aljannar zama waɗa Mai rahama ya yi alkawarin bāyarwa ga bāyinSa (māsū aikin īmāni) a fake. Lalle ne Shī, alka-warin ya kasance abin riskuwa.

62. Bā su jin yasassar magana a cikinta, fāce sallama. Kuma sunā da abinci, a cikinta, sāfe da maraice.

63. Wancan Aljannar ce waɗa Muke gādar da wanda ya kasance mai aiki da taƙawa daga bāyiNa.

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ
ءَادَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ
آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٥٨﴾

﴿٥٩﴾ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ
وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا ﴿٥٩﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦١﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ
فِيهَا بُكْرَةٌ وَعِشْيَا ﴿٦٢﴾

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾

(1) An ruwaito cewa wannan zai auku a lōkacin Tāshin Kiyāma ne a bāyan tafiyar sālihan wannan al'umma ta Muhammadu. Zā su dinga barbarar jūnansu a cikin hanyōyi. Su tōzarta salla, su gina manyan gidāje su hau dukan abin da aka hana su, su tufanci abin da aka hana su. Kurdabi.

64. (Sunā māsū cēwa) “Kuma bā mu sauka⁽¹⁾ fāce da umurnin Ubangijinka (Muhammad). Shi ne da mulkin abin da ke a gaba gare mu da abin da ke a bāyanmu da abin da ke a tsakānin wannan.” Kuma⁽²⁾ Ubangijinka bai kasance Wanda ake mantāwa ba.

65. Shi ne Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu. Sai ka bauta Masa, kuma ka yi hakuri ga bautarSa. Shin, kā san wani takwara a gare Shi?

66. Kuma mutum yanā cēwa, “Shin, idan na mutu, lalle ne, hakī-ka, da sannu zā a fitar da ni inā mai rai?”

67. Shin, kuma mutum bā zai tuna ba cēwa lalle ne Mun halitta shi a gabāni, alhāli kuwa bai kasance kōme ba?

68. To, Munā rantsuwa da Ubangijinka, lalle ne, Muna tāyar da su da kuma shaidanun, sa'an nan, kuma, lalle Muna halartar da su a gēfen jahannama sunā gurfāne.

69. Sa'an nan kuma, lalle, Munā fizge wanda yake mafi tsananin girman kai ga Mai rahama daga kōwace kungiya.

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا
وَمَا خَلْفُنَا وَمَا يَنْتَظِرُ ذَلِكَ
وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ
وَأَطِيعْ أَمْرَهُ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَاتَ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ
وَلَمْ يَكُنْ شَيْئًا ﴿٦٧﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ
لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٦٨﴾

ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَنتَظَرُ
عَلَى الرَّحْمَنِ عَيْنًا ﴿٦٩﴾

(1) 'Yan Aljanna sunā cēwa ba mu sauka a wadannan gidāje ba sai da umurnin Ubangijinka, kai mai karatu, Allah Mai mallakar kome, kuma kōme āyā ne mai nūni zuwa gare Shi, sabōda haka bā a mantāwa da Shi. A wata fassarar, wannan maganar ta Jibrilu ce, saboda ibn Abbas yā ruwaito cewa Manzon Allah, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya cewa Jibrilu: «Me ke hana ka ka ziyarce mu da yawa?» Sai aka saukar da wannan ayar. Bukhari ya ruwaito shi.

(2) Maganar Allah ce a bāyan maganar 'yan Aljanna dōmin ta'akibi da kārīn bayāni ga maganarsu.

70. Sa'an nan kuma, lalle Mū ne Mafi sani ga wadanda suke sū ne mafiya cancantar kōnuwa da ita.

71. Kuma bābu kōwa daga gare ku sai mai tuzga mata.⁽¹⁾ Yā kasance wajibi ga Ubangijinka, hukuntacce.

72. Sa'an nan kuma, Mu tsērar da wadanda suka yi aiki da tafawa, kuma Mu bar azzālumai a cikinta gurfane.

73. Kuma idan anā karatun āyōyinMu, bayyanannu a kansu, sai wadanda suka kāfirta su ce wa wadanda suka yi imāni, "Wane daga kungiyōyin biyu ya zama mafi alhēri ga matsayi, kuma mafi kyaun majalisa?"

74. Kuma da yawa daga mutānen karni Muka halakar a gabāninsu, sū (wadanda Muka halakar) dīn ne mafi kyaun kāyan dāki da magānā⁽²⁾.

75. Ka ce, "Wanda ya kasance a cikin bata, sai Mai rahama Ya yalwata masa yalwatāwa, har idan sun ga abin da ake yi musu wa'adi, imma azāba kō Sā'a, to, zā su sani, wane ne yake shī ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi rauni ga runduna!"

ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلَاً ﴿٧٠﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾

ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جَنَّتًا ﴿٧٢﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَآخَسُنْ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾

وَكَرَّاهُمْ كُنَّا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَتْنَا وَرِءْيَا ﴿٧٤﴾

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرُّ مَكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾

(1) Idan an tāra mutāne dōmin hisābi, anā ajiye wuta a tsakānin mutāne da Aljanna, sa'an nan a gitta sirāḍi a kan wutar dōmin mutāne su bi a kansa su kētare wutar zuwa Aljanna, kuma wadansu su fāda a cikin wutar dōmin azāba dawwamamma kō kuma ta dan lōkaci gwargwadon laifi.

(2) Kāyan dāki na jīn dāḍi kamar gadāje da kujēri da kāyan cin abin ci. Magānā kuwa ita ce wurin da ake gani ga mutum kamar tufāfinsa da sūrar jikinsa da dukan abin gani daga gare shi.

76. Kuma Allah nā kāra wa wa-
ɗanda suka nēmi shiryuwa da shir-
iya. Kuma ayyuka māsu wanzuwa
na kwarai ne mafi alhēri a wurin
Ubangijinka ga lāda, kuma mafi
alhēri ga makōma.

77. Shin, ka ga wanda ya kāfirta
da ayōyinMu, kuma ya ce, “Lalle ne
zā a bā ni dūkiya da ɗiya?”

78. Shin, yā tsinkāyi gaibi ne, kō
kuwa yā ɗauki wani alkawari daga
Mai rahama ne?

79. Ā'aha! Zā mu rubūta abin da
yake faɗa, kuma Mu yalwata masa,
daga azāba, yalwatāwa.

80. Kuma Mu gāde shi ga abin
da yake faɗa, kuma ya zo Mana
yanā shi kaɗai.

81. Kuma suka riki gumāka,⁽¹⁾
baicin Allah, dōmin su kasance
mataimaka a gare su.

82. Ā'aha! Zā su kāfirta da ibā-
darsu, kuma su kasance makiya a
kansu.

83. Shin, ba ka gani ba cēwa
Mun saki shaidanu⁽²⁾ a kan kāfirai
sunā shūshūta su ga zunubi shūshū-
tāwa?

84. Sabōda haka kada ka yi gag-
gawa a kansu, Munā yi musu ki-
dāyar ajali ne kawai, kīdāyāwa.

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَقِيَّةُ
الضَّالَّةَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ﴿٧٦﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنِي
مَالًا وَلَدًا ﴿٧٧﴾

أَطْلَعَ الْغَيْبِ أَمْ آتَاهُ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾

كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ
لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾

وَنَرِيثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً
لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ
عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ
تُوزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعِدُّ لَهُمْ عَذَابًا ﴿٨٤﴾

(1) Gunki, shi ne dukan abin bautawa wanda bā Allah ba. Wanda ya riki wani sālihi ko malā'iki ko aljani, yanā bauta masa, to, yā rike shi gunki ke nan. Bauta, ita ce bin umurni da barin hani. Wanda ya bi umurnin da bā na Allah ba, kō ya bar abin hanin da ba na Allah ba, to, ya bauta wa mai umurnin ko mai hanin, yā rike shi gunki baicin Allah.

(2) Idan shaidanu sun ga mai wa'azin gaskiya, sai su dinga shūshūta mabiyansu dōmin su yi faɗa da mai wa'azin, dōmin kada su saurare shi har su gāne batarsu. Shaidan shi ne mai ɓatar da wani, mutum ne kō aljani.

85. A rānar da Muka tāra māsu taƙawa zuwa ga Mai rahama sunā bākin girma.

86. Kuma Munā kōra māsu laifi zuwa Jahannama, gargadāwa.

87. Ba su mallakar cēto, fāce wanda ya riki alkawari a wurin Mai rahama.

88. Kuma suka ce, “Mai rahama Yā riki dā!”

89. Lalle ne, haƙīka, kun zo da wani abu mai girman mūni.

90. Sammai sunā kusa su tsat-tsage sabōda shi, kuma ƙasa ta kēce, kuma duwātsu su faɗi, sunā karyayyu.

91. Dōmin sun yi da’awar dā ga Mai rahama.

92. Alhāli bā ya kamata ga Mai rahama ya riki wani dā.

93. Dukan wanda yake a cikin sammai da ƙasa bai zama ba fāce mai jē wa Mai rahama ne yanā bāwā.

94. Lalle ne, haƙīka, Yā lissafe su, kuma ya ƙidāye su ƙidāya.

95. Kuma dukan kōwanensu mai jē Masa ne a Rānar Kiyāma yanā shi kaɗai.

96. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na ƙwarai, Mai rahama zai sanya musu so. ⁽¹⁾

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾

وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا ﴿٨٦﴾

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفْعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ﴿٨٩﴾

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطَرْنَ مِنْهُ
وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًا ﴿٩٠﴾

أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾

وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى
الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾

لَقَدْ أَخْصَنَّهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾

وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾

(1) Wanda ya bi Allah da gaskiya, Allah zai sanya zukātan mutāne su sō shi, kamar yadda yake a cikin Hadisi wanda Imām Tirmizi ya ruwaito daga Sa’ad da Abu Huraira.

97. Sa'an nan abin sani kawai, Mun saukakar da shi (Alkur'ani) a harshenka, dōmin ka yi bushāra da shi ga māsū aiki da takawa, kuma ka yi gargadi da shi ga mutāne māsū tsananin husūma.

98. Kuma da yawa Muka halakar da mutānen karnōni a gabāninsu. Shin, kanā jin mōtsin wani guda daga gare su, kō kuwa kanā jin wata dūriya tāsū?

فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ
الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لَّدَا ۝١٧

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ يُخَشُّ
مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ۝١٨

SŪRATU 'D.H.

سُورَةُ طه

Tanā karantar da cēwa Alkur'āni kō Musulunci, abu ne mai sauki dōmin shiryar da mutāne zuwa ga sauki, bābu wahala a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. 'D.H.

2. Ba Mu saukar da Alkur'āni a gare ka dōmin ka wahala ba.

3. Fāce dōmin tunātarwa ga wanda ke tsōron Allah.

4. (An saukar da shi) saukarwa daga Wanda Ya halitta kasa da sammai madaukaka.

طه ١

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۝١

إِلَّا نَذْكُرَكَ لِمَنْ يَخْشَى ۝٢

نَزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ۝٤

5. Mai rahama, Ya daidaita⁽¹⁾ a kan Al'arshi.

6. Abin da yake a cikin sammai Nāsa, ne, da abin da yake a cikin kasa da abin da yake a tsakāninsu da abin da ke karkashin turbāya.

7. Kuma idan ka bayyana da magana, to, lalle Shi, Yanā sanin asīri da mafi bōyuwa.

8. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Yanā da sunāye mafiya kyau.

9. Kuma shin, lābārin Mūsā yā je maka?

10. A lōkacin da ya ga wata wuta, sai ya ce wa iyāinsa, "Ku dākata. Lalle ne nī, na tsinkāyi wata wuta, tsammānīna in zo muku da makāmashi daga gare ta, kō kuwa in sāmī wata shiriya a kan wutar."

11. Sa'an nan a lōkacin da ya je mata, aka kira shi, "Ya Mūsā!

12. "Lalle ne, Nī ne Ubangi-jinka, sai ka dēbe takalmanka.⁽²⁾ Lalle ne kanā a rāfin nan abin tsarkakēwa, Duwa.

13. "Kuma Nī, Nāzābeka. Sai ka saurāra ga abin da ake yin wahayi.

14. "Lalle Nī, Ni ne Allah. Bābu abin bautawa fāce Ni. Sai ka bauta Mini, kuma ka tsayar da salla dōmin tuna Ni.

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿٦﴾

وَإِنْ تَجْهَر بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَ وَأَخْفَى ﴿٧﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ﴿٨﴾

وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿٩﴾

إِذْ رَأَانَا نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا
لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجْدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾

فَلَمَّا أَنهَا نُوْدِيَ بِمُوسَى ﴿١١﴾

إِنِّي أَنَارُ بَكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ
طُوًى ﴿١٢﴾

وَأَنَا اخْرَجْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ﴿١٣﴾

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾

(1) Allah Ya daidaitu a kan Al'arshi daidaita wadda ta dāce da Shi.

(2) An ce wa Mūsā ya dēbe takalmansa dōmin sunā da najasa kō kuwa sū kansu najasa ne dōmin ya shiga wuri mai tsarki wanda ake kira Duwa a cikin sahārar Sinai a tsakānin Masar da Madyana.

15. “Lalle ne Sa’a mai zuwa ce, Inā kusa da In bōye ta dōmin a sāka wa dukan rai da abin da yake aika-tāwa.

16. “Sabōda haka, kada wanda bā ya yin imāni da ita kuma ya bi son zuciya, ya taushe ka daga gare ta har ka halaka.

17. “Kuma wāce ce waccan ga dāmanka yā Mūsā!”

18. Ya ce, “Ita sandāta ce, inā dōgara a kanta, kuma inā kakkaɓar ganye da ita a kan kanānan bisāshēna, kuma inā da wadansu bukātōci⁽¹⁾ na dabam a gare ta.”

19. Yā ce “Ka yi jīfa da ita, yā Mūsā!”

20. Sai ya jēfa ta. Sai gā ta dabbar macijiya, tanā tafiya da gag-gāwa.

21. Ya ce, “Ka kāma ta, kuma kada ka ji tsōro. Za Mu mayar da ita ga hālinta na farko.

22. “Kuma ka hada hannunka zuwa ga damtsenka, ya fita yanā fari, bābu sōfane, wata āyā ta dabam.

23. “Dōmin Mu nūna maka daga āyōyinMu manya.

24. “Ka tafi zuwa ga Fir’auna. Lalle shī, ya kētare haddi (da girman kai).”

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أَخْفِيهَا
لَتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ ﴿١٥﴾

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا
وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَىٰ ﴿١٦﴾

وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَمْوَسَىٰ ﴿١٧﴾

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا عَلَيَّهَا
وَأَهْشُرُ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَنَازِلُ أَخْرَىٰ ﴿١٨﴾

قَالَ أَلْقِهَا يَمْوَسَىٰ ﴿١٩﴾

فَالْقِهَا فَإِذَا هِيَ حَبَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿٢٠﴾

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا
سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾

وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ
مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَىٰ ﴿٢٢﴾

لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ﴿٢٣﴾

أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾

(1) Amfānōnin sanda: anā rikon alkibla a cikin daji ta zama sitra, anā dōgara a kanta sabōda gajiya kō rauni. Līmāmin Jumma’a na dōgara a kanta a lōkacin huduba, anā fita da ita a cikin ruwan sama anā dōgara a kanta, anā dūkan iyāli da ita dōmin ladabtarwa. A cikin wani Hadīsi Annabi ya ce, “Ka rātaye sandarka inda iyālinka suke ganin ta.” Rikon sanda na sanya farkawa ga barin dūniya, watau mai ita ya zama a cikin hālin tafiya.

25. Ya ce, "Ya Ubangiji! Ka būḍa⁽¹⁾ mini kirjīna.

26. "Kuma ka sauḱake mini al'-amarīna.

27. "Kuma Ka warware mini wani kulli daga harshēna.

28. "Su fahimci maganāta.

29. "Kuma Ka sanya mini wani mataimaki daga mutānena.

30. "Hārūna ḁan'uwana.

31. "Ka ƙarfafa halittata da shi.

32. "Kuma Ka shigar da shi a cikin al'amarīna.

33. "Dōmin mu tsarkake Ka da yawa.

34. "Kuma mu tuna Ka da yawa.

35. "Lalle Kai, Ka kasance Mai gani gare mu."

36. Ya ce, "Lalle ne, an bā ka rōƙonka, yā Mūsā!

37. "Kuma lalle ne, haƙīƙa, Mun yi wata baiwa gare ka a wani lōka-cin na dabam.

38. "A lōkacin da Muka yi wahayin abin da aka yi wahayi zuwa ga uwarka.

39. "Cēwa, 'Ki jēfa shi a cikin akwatin nan, sa'an nan ki jēfa shi a cikin kōgi, sa'an nan kogin ya jefa shi a gāḁa, wani maƙiyi Nāwa kuma maƙiyi nāsa ya ḁauke shi.' Kuma Na jēfa wani so daga gare Ni a kanka. Kuma dōmin a riƙe ka da kyau a kan idoNa.

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾

وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ﴿٢٧﴾

يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٢٨﴾

وَاجْعَلْ لِي زَئِيرًا مِنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾

هَؤُلَاءِ أَخِي ﴿٣٠﴾

أَشَدُّ بِهِ أَزْرًى ﴿٣١﴾

وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾

كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٣﴾

وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾

إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَمُوسَى ﴿٣٦﴾

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٣٧﴾

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَا يُوحَى ﴿٣٨﴾

أَنْ أَقْدِفْ فِيهِ فِي التَّابُوتِ فَأَقْدِفْ فِيهِ فِي الْبَرِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ
بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوِّي وَعَدُوْلُهُ وَالْقَيْتُ
عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِنُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي ﴿٣٩﴾

(1) Ma'anar būḍa ƙirji, shi ne a sanya masa haƙuri.

40. “A sa’ad da ‘yar’uwarka ke tafiya har ta ce, ‘Shin, in shiryar da ku ga wanda ke rênonsa?’ Sai Muka mayar da kai zuwa ga uwarka dõmin idonta ya yi sanyi⁽¹⁾ kuma bã zâ ta yi bakin ciki ba. Kuma kâ kashe wani rai, sa’an nan Muka tsêrar da kai daga bakin ciki, kuma Muka fitine ka da wadansu fitinõni. Sa’an nan ka zauna shêkaru a cikin mutânen Madyana. Sa’an nan kuma ka zo a kan wata kaddara, yâ Mūsâ!

41. “Kuma Na zâbe ka dõmin Kaina.

42. “Ka tafi kai da ðan’uwanka game da âyõyiNa, kuma kada ku yi rauni ga ambatõNa.

43. “Ku tafi kû biyu zuwa ga Fir’auna. Lalle shî, ya kêtare haddi (ga girman kai).

44. “Sai ku gaya masa magana mai laushi,⁽²⁾ tsammâninsa yanã tunãwa kô kuwa ya ji tsõro.”

45. Su biyu suka ce, “Ya Ubangijinmu! Lalle ne munã tsõron ya yi gaggawa a kanmu, kô ya kêtare haddi.”

46. Ya ce, “Kada ku ji tsõro. Lalle Nî, Inã târe da ku, Inã ji, kuma Inã gani.

47. “Sai ku jê masa, sa’an nan ku ce, Lalle mû, Manzanni biyu ne na Ubangijinka, sai ka saki Banî Isrãîla târe da mu. Kuma kada ka yi

إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰ مَنْ يَكْفُلُهُ ۖ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا
وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَقُلْتَ تَقْسًا فَفَجِّنَاكَ مِنَ الْغَمِّ
وَفَتَّاكَ فُتُونًا ۚ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَمْوَسَّىٰ ﴿٤٠﴾

وَأَصْطَنَعْنَاكَ لِنَفْسِ ﴿٤١﴾

أَذْهَبَ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِيَا فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾

أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لِّئَلَّا يَعْلَهُ ۚ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾

قَالَا رَبَّنَا إِنَّا أَتَيْنَاكَ أَنفَرًا وَآوَيْنَاكَ بِطَغْيٰ ﴿٤٥﴾

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَىٰ ﴿٤٦﴾

فَأَنبِأَهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا
بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَا تَعْدِبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَيِّنَةٍ

(1) Idonta ya yi sanyi, watau ta ji dādî sabōda ganin ðanta.

(2) Wannan shî ne dalilin umurni da alhêri da hani daga sharri, kuma a yi haka da magana mai laushi ga wanda yake da iko da karfi. Kô dâ ga wanda Allah Ya tsare da tsarinSa ne, balle ga wanda bai tâki kôme ba. Ta haka ne mai wa'azi ke cin nasara.

musu azāba. Haḳīka, mun zo maka da wata āyā daga Ubangijinka. Kuma aminci ya tabbata ga wanda ya bi shiriya.

48. “‘Lalle mū, haḳīka, an yi wahayi zuwa gare mu, cēwa azāba tanā a kan wanda ya ḳaryata, kuma ya jūya bāya.’”

49. Ya ce, “To, wāne ne Ubangijinku? Ya Mūsā!”

50. Ya ce, “Ubangijinmu Shi ne Wanda Ya bai wa dukan kōme halittarsa, sa'an nan Ya shiryar.”

51. Ya ce, “To, mēne hālin ḳar-nōnin farko?”

52. Ya ce, “Saninsu yanā a wurin Ubangijīna, Ubangijīna bā Ya ḳacē-wa kuma bā Ya mantuwa.

53. “Wanda Ya sanya muku ḳasa shimfida, kuma Ya shigar muku da hanyōyi a cikinta, kuma Ya saukar da ruwa daga sama.” Sa'an nan game da shi⁽¹⁾ Muka fitar da nau'i-nau'i daga tsirūruwa dabam-dabam.

54. Ku ci kuma ku yi kiwon dab-bōbin ni'imarku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyōyi ga masu hankali.

55. Daga gare ta⁽²⁾ Muka halitta ku, kuma a cikinta Muke mayar da ku, kuma daga gare ta Muke fitar da ku a wani lōkaci na dabam.

مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى ﴿٤٧﴾

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ
وَتَوَلَّى ﴿٤٨﴾

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُمُوسَى ﴿٤٩﴾

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى ﴿٥٠﴾

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى ﴿٥١﴾

قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي
وَلَا يَنْسَى ﴿٥٢﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَاسْلَكَ لَكُمْ فِيهَا
سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ
أَنْوَاجًا مِنْ تَبَاتٍ شَتَّى ﴿٥٣﴾

كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِأُولِي النُّهَى ﴿٥٤﴾

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ
وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٥﴾

(1) Ruwan.

(2) Kasa.

56. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun nûna masa âyôyinMu dukansu, sai ya ƙaryata, kuma ya ƙiya!

57. Ya ce, "Shin, ƙa zo mana ne dômin ka fitar da mu daga ƙasarmu game da sihirinka, yâ Mûsâ?

58. "To, lalle ne, munâ zo maka da wani sihiri irinsa. Sai ka sanya wani wa'adi a tsakâninmu da tsakâ-ninka, bā mu sâba masa mû, kai kuma bā ka sâbāwa, a wani wuri mai dācēwa."

59. Ya ce, "Wa'adinku shi ne rānar ƙawa, kuma a tāra mutāne da hantsi."

60. Sai Fir'auna ya jūya, sa'an nan ya tāra mugunyar dabārarsa, sa'an nan kuma ya zo.

61. Mûsâ ya ce musu, "Kai-tōnku! Kada ku ƙirƙira ƙarya ga Allah, har Ya tumbuke ku da wata azāba. Kuma wanda ya ƙirƙira ƙarya, yâ tābe."

62. Sai suka yi jāyayya ga al'amarinsu a tsakāninsu, kuma suka asirta gānawa.

63. Suka ce, "Lalle ne waɗannan biyun, haƙiƙa, masihirta ne, sunā nufin su fitar da ku daga ƙasarku⁽¹⁾ game da sihirinsu, kuma su tafi da tabi'arku mafificiya.

64. "Sai ku haɗa dabārarku, sa'-an nan kuma ku tafi a sahu guda,

وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ﴿٥٦﴾

قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا

مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَمُوسَى ﴿٥٧﴾

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ

مَوْعِدًا لَا تُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوَى ﴿٥٨﴾

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ

وَأَنْ يُخَشِّرَ النَّاسُ ضُحَى ﴿٥٩﴾

فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ﴿٦٠﴾

قَالَ لَهُمُ مُوسَى وَايْلَكُمْ لَا تَقْتَرُوا عَلَى اللَّهِ

كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ

وَقَدْ خَابَ مَنْ أَفْتَرَى ﴿٦١﴾

فَتَنَزَّعُوا أَمْرَهُمُ بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا التَّجْوَى ﴿٦٢﴾

قَالُوا إِنَّ هَٰذَا لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُم

مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا

وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثَلَى ﴿٦٣﴾

فَاجْمَعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ أَتَوُا صَفَاً

(1) Ya fara da siyāsa dômin ya karkatar da hankalin mutāne daga âyôyin Allah. Cewarsa yâ yi nufin ya fitar da ku daga ƙasarku, shi ne siyāsa, dômin idan mutāne suka ji maganar fitarwa daga ƙasa, sai su manta da kōwace irin magana ta wani alhëri.

kuma haƙiƙa, wanda ya rinjāya, a yau, ya rabbanta.”

65. Suka ce, “Ya Mūsā! Imma ka jēfa, ko kuma mu kasance farkon mai jēfawa.”

66. Ya ce, “Ā’a, ku jēfa.” Sai gā igiyoyinsu da sandunansu anā sū-ranta su a gare shi, daga sihirinsu, lalle sunā tafiya da sauri.

67. Sai Mūsā ya ji tsōro a cikin ransa.

68. Muka ce, “Kada ka ji tsōro. Lalle kai ne mafi daukaka.

69. “Kuma ka jēfa abin da ke a cikin hannun dāmanka, ta cafe abin da suka aikata. Lalle ne abin da suka aikata, mākircin masihirci ne, kuma masihirci bā ya cin nasara a duk inda ya je.”

70. Sai aka jēfar da masihirtan sunā māsu sujada, suka ce, “Mun yi īmāni da Ubangijin Hārūna da Mūsā.”

71. Ya ce, “Kun yi īmāni sabōda shi a gabānin in yi muku izni? Lalle shi, haƙiƙa, babbanku ne wanda ya sanar da ku sihirin! To, lalle ne zan kakkātse hannayenku da ƙafā-funku a tarnaki, kuma lalle zan tsire ku a cikin kututturan itācen dabīno, kuma lalle zā ku sani wanenmu ne mafi tsananin azāba, kuma wāne ne mafi wanzuwar (azāba).”

72. Suka ce, “Bā zā mu fīfita ka ba faufau a kan abin da ya zo mana na hujjōji. Munā rantsuwa da Wanda Ya ƙāga halittarmu sai ka hukunta abin da kake mai hukuntāwa,

وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَى ﴿١٤﴾

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِمَّا أَنْ تُتْلَىٰ
وَرِيًّا أَنْ تَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ﴿١٥﴾

قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِجَابُهُمْ وَعَصِيَّتُهُمْ
يُخِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَتَاهَا تَعْنَىٰ ﴿١٦﴾

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ﴿١٧﴾

قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿١٨﴾

وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا
كَيْدٌ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿١٩﴾

فَأَلْقَى السَّحْرَ سُجَّدًا
قَالُوا أَمَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ ﴿٢٠﴾

قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي
عَلَّمَكُمُ السَّحْرَ فَلَا تُقْبِلُوا أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
مِنْ خَلْفٍ وَلَا صَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ
آيُنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَىٰ ﴿٢١﴾

قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي
فَطَرْنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي

ai kanā hukunci akan rāyuwar dū-
niya kawai ne.

73. “Lalle mū, mun yi īmāni da Ubangijinmu dōmin Ya gāfarta mana laifuffukanmu da abin da ka tilasta mu a kansa na sihiri. Kuma Allah ne Mafi alhēri, kuma Mafi wanzuwa.”

74. Lalle⁽¹⁾ shī, wanda ya je wa Ubangijinsa yanā mai laifi, to, lalle ne yanā da Jahannama, bā ya mutuwa a cikinta kuma bā ya rāyuwa.

75. Kuma wanda ya je Masa yanā mai īmāni, alhāli kuwa ya aikata aikin kwarai, to, wadannan sunā da darajōji madaukaka.

76. Gidājen Aljannar zama, kō-guna na gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. Kuma wannan ne sakamakon wanda ya tsarkaku.

77. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa, “Ka yi tafiyar dare da bāyiNa. Sa'an nan ka dōka musu hanya a cikin tēku tana kēkasasshiya, bā ka tsōron riskuwa, kuma bā ka fargabar nut-sēwa.”

78. Sai Fir'auna ya bi su game da rundunarsa. Sai abin da ya rufe su daga teku ya rufe su.

79. Kuma Fir'auna ya fatar da mutānensa, kuma bai shiriyar (da su) ba.

هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾

إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطِئَاتِنَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا

عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿٧٣﴾

إِنَّهُمْ مَن يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا

فَإِنَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿٧٤﴾

وَمَن يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ

فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ﴿٧٥﴾

جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

وَذَٰلِكَ جَزَاءُ مَن تَزَكَّى ﴿٧٦﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرِبْ

لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا

وَلَا تَخْشَى ﴿٧٧﴾

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ

فَغَشِيَهُم مِّنَ اللَّيْلِ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾

وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى ﴿٧٩﴾

(1) Āyā ta 74 da ta 75 maganar Allah ce dōmin ƙarin bayāni a kan maganar masihirta a bāyan sun musulunta.

80. Yā Banī Isrā'īla! Lalle Mun tsērar da ku daga ma'kiyinku, kuma Mun yi muku wa'adi a gēfen Dūtsen nan na dāma, kuma Mun sassaukar da darba da tattabarun dōminku.

81. Ku ci daga māsu dāfin abin da Muka arzūta ku, kuma kada ku kētare haddi a cikinsa har hushīNa ya sauka a kanku. Kuma wanda hushīNa ya sauka a kansa, to, lalle ne, ya fāfi.

82. Kuma lalle Nī, ha'kīka, Mai gāfara ne ga wanda ya tūba kuma ya yi imāni, kuma ya aikata aikin kwarai, sa'an nan kuma ya nēmi shiryuwa.

83. "Kuma mēne ne ya gag-gautar⁽¹⁾ da kai ga barin mutānenka? Yā Mūsā!"

84. Ya ce, "Su ne wadannan a kan sāwūna, kuma na yi gaggāwa zuwa gare Ka, yā Ubangiji! Dōmin Ka yarda."

85. Ya ce, "To, lalle ne, ha'kīka, Mun fitini mutānenka daga bayānka, kuma Sāmiri ya batar da su."

86. Sai Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa yanā mai hushi, mai ba'kin ciki, ya ce, "Yā mutānēna! Shin, Ubangijinku bai yi muku wa'adi ba, wa'adi mai kyau? Shin, lōkacin ya yi tsāwo a kanku ne, kō

يٰۤاَيُّهَا بَنِيۤ اِسْرٰٓءِيۡلَ قَدْ اٰنۡجَيْنٰكُمْ مِّنۡ عَدُوِّكُمْ وَوَعَدَنٰكُمْ جَانِبَ
الطُّورِ الْاَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَیْكُمْ الْمَنَّ وَالسَّلٰوٰی ﴿٨٠﴾

كُلُوۤا مِنۡ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ وَلَا تَطۡغَوۡا فِیۡهِ فَيَحِلَّ
عَلَیْكُمْ غَضَبِیۡ وَمَنۡ یَّحِلَّ عَلَیۡهِ غَضَبِیۡ
فَقَدۡ هَوٰی ﴿٨١﴾

وَإِنِّیۡ لَغَفَّارٌ لِّمَنۡ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صٰلِحًا
ثُمَّ اٰهَدٰی ﴿٨٢﴾

﴿٨٣﴾ وَمَا اَعْجَلٰكَ عَنْ قَوْمِکَ یٰمُوسٰی

قَالَ هُمۡ اَوَّلَآءِ عَلٰی اَثَرِیۡ وَعَجِلْتُ اِلَیْکَ
رَبِّ لِتَرْضٰی ﴿٨٤﴾

قَالَ فَاِنَا قَدْ فتنَا قَوْمَکَ مِنۡۢ بَعْدِکَ وَاَضَلَّہُمُ
السَّامِرِیۡ ﴿٨٥﴾

فَرَجَعَ مُوسٰی اِلَیۡ قَوْمِہٖ غَضِبَیۡنَ اَسْفًا قَالَ
یَقَوْمِ اَلَمْ یَعِدْکُمۡ رَبُّکُمۡ وَعَدًا حَسَنًا اَفۡطَالَ
عَلَیْکُمُ الْعَہْدُ اَمْ اَرَدْتُمۡ اَنۡ یَّحِلَّ عَلَیْکُمۡ

(1) Mūsā ya zāfi mutun sabā'in daga Banī Isrā'īla, dōmin su tafi wurin Mīkāti tāre, su ji maganar Ubangiji. A lōkacin da ya yi kusa, sai ya yi gaggāwa dōmin bēge. Kō kuwa a bāyan azumin kwāna arba'in ya tafi a wurin Mīkātin, Allah Ya fāra yi masa magana game da mutānensa dōmin dēbe masa kēwa. Sai ya karba da cēwa, "Sunā nan a kan sāwūna." Wātau sunā nan a kan abin da na dōra su a kansa na addini da a'ida ta tauhidi. Sai Allah Ya ce masa "A'aha! Sun musanya addininka da bautar maraki."

kun yi nufi ne wani hushi ya sauka a kanku daga Ubangijinku, sabōda haka kuka sābā wa alkawarīna?"

87. Suka ce, "Ba mu sāba wa alkawarinka⁽¹⁾ ba da īkonmu, kuma amma an dōra mana wa-dansu kāya māsu nauyi daga abin kawar mutānen ne, sai muka jēfar da su. Sa'an nan kamar haka ne Sāmīri ya jēfa.

88. "Sai ya fitar musu da wani maraƙi, jikin mutāne, yanā rūri, sa'an nan suka ce, 'Wannan ne gunkinku kuma gunkin Mūsā, sai ya manta'."

89. Shin, to, bā su ganin cēwa, bā ya mayar musu da magana, kuma bā ya mallakar wata cūta a gare su, kuma bā ya mallakar amfāni?

90. Kuma, haƙīka, Hārūna yā ce musu daga gabāni, "Yā mutānēna! Lalle an fitinē ku da shi ne kawai. Kuma lalle Ubangijinku Mai raha-ma ne, sai ku bi ni, kuma ku yi dā'ā ga umurnīna."

91. Suka ce, "Bā zā mu gushe ba faufau a kansa munā māsu la-zimta,⁽²⁾ sai Mūsā ya kōmo zuwa gare mu."

غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَقْتُم مَّوْعِدِي ﴿٨٦﴾

قَالُوا مَا أَخْلَقْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حَمَلْنَا
أَوْزَارًا مِّن زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ
أَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا آلِهَةً خَوَّارٌ
فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَنَسِيَ ﴿٨٨﴾

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَعُونَ إِلَىٰ هِمِّ قَوْلِهِمْ
وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِن قَبْلُ يَقَوْمُ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ
بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٩٠﴾

قَالُوا لَن نَّبْرَحَ عَلَيْهِ عَنكِفِينَ
حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ﴿٩١﴾

(1) Alōkacin da Banī Isrā'īla zā su fita daga Masar sun yi aron mundāyen mutānen Masar dōmin su nūna cēwa biki suke yi, bā gudu zā su yi ba, dōmin kada a bī su da wuri. Wadannan mundāyen ne Sāmīri ya tāra a bāyan tafiyyar Mūsā zuwa ga Mīkātīn Ubangijinsa ya kēra musu maraƙi mai jiki irin na mutāne da sauti irin na shānu, dōmin yā yi masa magudānar iska a cikin cikinsa, idan iskar ta fito, sai a jī ta da sauti kamar sautin kūkan shānu. Kuma shi maraƙin bā ya da wani rai, bā ya mōtsi, sai dai kūgin kawai.

(2) Lazimta a kan bauta wa maraƙin akwai wahala a cikinta, dōmin haka aka kāwo wannan kīssa sabōda a nūna cēwa bautar Allah bābu lazimta da wahala a cikinta, duk abin da yake da wahala a cikinsa, bā addinin Allah ba ne. Akwai i'itikāfi a cikin Musulunci wanda mafi yawansa kwāna gōma ne a cikin masallaci. Mutānen Sāmīri ne suka fāra ibāda da kidā da rawa da wāƙā a cikin wurin ibādarsu.

92. (Mūsā) ya ce, “Yā Hārūna! Mē ya hane ka, sa’ad da ka gan su sun ɓace.

93. “Ba ka bī ni ba! Shin, to, ka sâɓā wa umurnina ne?”

94. (Hārūna) ya ce, “Yā dān’u-wāna! Kada ka yi kāmū ga gēmū-na kō ga kaina. Lalle nī, nā ji tsōron ka ce, ‘Ka rarraba a tsakānin Banī Isrā’īla, kuma ba ka tsare maganata ba’.”

95. (Mūsā) ya ce, “Mēne ne babban al’amarinka? Ya Sāmiri!”

96. (Sāmiri) ya ce, “Nā ga abin⁽¹⁾ da ba su gan shi ba shi, sai na yi dāmka, damka guda daga kufan sāwun Manzon, sa’an nan na jēfa ta. Kuma haka dai raina ya kawāta mini.”

97. (Mūsā) ya ce, “To, ka tafi, sabōda haka lalle ne kanā da a cikin rāyuwarka, ka ce ‘Bābu shāfa’, kuma kanā da wani ma’alkawarta, bā zā a sāɓa maka gare ta ba. Kuma ka dūba zuwa ga gunkinka wanda ka yini a kansa kanā mai lazimta. Lalle ne muna kōne shi,⁽²⁾ sa’an nan kuma munā shēke shi, a cikin tēku, shēkēwa.”

قَالَ يَهْرُونَ مُامِنُكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿١٢﴾

أَلَا تَتَّبِعُنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿١٣﴾

قَالَ يَبْنَؤُمْ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي
إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿١٤﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يُسْمِعُنِي ﴿١٥﴾

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ
قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا
وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿١٦﴾

قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ
أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ
وَأَنْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا
لَنْحَرِقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿١٧﴾

(2) Mūsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya kōne maraƙin ya shēke shi a cikin ruwan tēku domin ya nūna rashin īkon maraƙin ga kāre kansa daga wata cūta kuma da ƙarancinsa a cikin tēku wadda take ɗaya ce daga cikin abūbuwan īkon Allah da suke iya gani, da lālācēwar ibādar māsū bauta wa wanin Allah, a bāyan wahalarsu mai yawa ta lazimta a kansa .

98. Abin sani kawai, abin bautāwarku Allah kawai ne, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce shi, kuma Yā yalwaci⁽¹⁾ dukan kōme da ilmi.

99. Kamar wancan ne Muke lā-bartāwa⁽²⁾ a gare ka, daga lābāran abin da ya gabāta, alhāli kuwa haḳīka, Mun bā ka zikiri (Alku-r'āni) daga gunMu.

100. Wanda ya kau da kai daga gare shi, to, lalle shi, yanā ḍaukar wani nauyi a Rānar Kiyāma.

101. Sunā madawwama a cikin-sa, kuma yā mūnana ya zama abin ḍauka, a Rānar Kiyāma.

102. A Rānar da ake hūrāwa a cikin kāho, kuma Munā tāra māsu laifi, a rānar nan, sunā māsu shu-ḍayen idānu.

103. Suna ḥōye magana a tsa-kāninsu, (Sunā ce wa jūna) "Ba ku zauna ba (a cikin dūniya) fāce kwā-na gōma."

104. Mu ne mafi sani ga abin da suke faḍa a sa'ad da mafīcinsu ga hanya ke cēwa, "Ba ku zauna ba fāce a yini guda."

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ
وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾

خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ
الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً
إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

(1) Allah Ya yalwaci dukan kōme da sani, watau Yanā aikata kōme da ilminSa, kuma Yanā umurni da bauta Masa da ilmi, wanda Ya aiki ManzanninSa da shi.

(2) Yā kāwo kārīn bayāni game da wannan kīssa a cikin āyōyin da ke tafe daga nan, yadda bin addinin Allah yake da sauḳi a cikin lōkaci gajere na dūniya kawai, a cikin taḳaitaccen lōkaci, da kuma wuyar bauta wa wani ga ḍaukar kāya māsu nauyi a dūniya da Lāhira, a cikin dōgon lōkaci.

105. Kuma sunā tambayar ka daga duwātsu⁽¹⁾, sai ka ce, “Uban-gijina Yana shēke su shēkēwa,

106. Sa'an nan Yanā barin (wurinsu) fa'ko mai santsi.

107. “Bā ka ganin karkata a cinkinsa, kuma bā ka ganin wani tudu.”

108. A rānar nan sunā biyar mai kira, bābu karkata a gare shi, kuma sautuka suka yi kawaici ga Mai rahama, bā ka sauraren kōme fāce sautin tafiya.

109. A yinin nan cēto bā ya yin amfāni fāce wanda Mai rahama Ya yi masa izni kuma Ya yarda da shi, da magana.⁽²⁾

110. Yanā sanin⁽³⁾ abin da ke a gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma bā su kēwayēwa da Shi ga sani.

111. Kuma fuskōki suka kankan da kai ga Rāyayye, Tsayayye, alhāli kuwa wanda ya dauko wani zālunci ya tābe.

112. Kuma wanda ya aikata wani abu daga ayyukan kwarai alhāli kuwa yanā mai imāni, to, bā ya

وَسْتَلُونَاكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾

يَوْمَ يَدْعُ النَّاسُ أَدْعَىٰ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾

يَوْمَ يَدْعُ لَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ ۖ عَلَمًا ﴿١١٠﴾

وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ

(1) Ana siffanta duwātsu maɗaukaka da ayyukan dūniya waɗanda bā ibādar Allah ba, watau al'adu da ibādōdin da ba ibādar Allah ba, dukansu kōme yawansu zā su lālāce a rānar da Mai kira, watau Isrāfīl, zai būsā kaho na kiran mutāne zuwa ga Tāshin Kiyāma, kira wanda bābu makarkata daga gare shi, watau bā kamar kiran da Annabāwa suka yi ba, wanda waɗansu mutāne suka karkace daga gare shi a nan dūniya.

(2) Bābu cēto ga kōwa sai wanda Allah Mai rahama Ya yi masa iznin da yin cēton, ga wanda aka yi iznin sabōda shi, kuma izni anā yin sa ne da maganar Allah, ba da wata ishāra ba.

(3) Allah Ya san kōme ga halittunSa, su kuwa bā su iya kēwayēwa da sanin kōme game da Shi.

tsōron wani zālunci ko wata na-
ƙasa.

113. Kuma haka Muka saukar
da shi, Alkur'āni, yanā abin karan-
tāwa, da Larabci, kuma Muka juj-
juya misālai, a cikinsa, na tsōratar-
wa, tsammāninsu, sunā yin takawa
ko ya sabbaba musu wata wa'az-
tuwa.

114. Sa'an nan Allah, Mamalla-
ki, Tabbatacce, Yā ɗaukaka. Kuma
kada ka yi gaggāwa⁽¹⁾ da Alkur'āni
a gabānin a ƙāre wahayinsa zuwa
gare ka. Kuma ka ce, "Yā Ubangiji!
Ka ƙāra mini ilmi."

115. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun yi
alkawari zuwa ga Ādamu a gabānin
wannan, sai ya manta, kuma ba Mu
sāmi ƙarfin zūciya a gare shi ba.

116. Kuma sa'ad da Muka ce
wa malā'iku, "Ku yi sujada ga
Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce
Iblīsa, yā ƙiya.

117. Sai Muka ce, "Ya Ādamu!
Lalle ne wannan maƙiyi⁽²⁾ ne gare
ka da kuma ga mātarka, sabōda
haka kada ya fitar da ku daga
Aljanna har ku wahala.

ظَلَمًا وَلَا هِضْمًا ﴿١١٣﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ
مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ. وَقُلْ رَبِّ
زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٤﴾

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلِ
فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿١١٦﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ
فَلَا تُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١١٧﴾

(1) Allah Ya umurci Annabi da ya bar gaggāwar karātun Alkur'āni a lōkacin da ake yin wahayinsa zuwa gare shi, dōmin kada ya wahala, dōmin sūrar tanā karantar da cewa addinin Musulunci sauki ne, bai zo dōmin ya wahalar ba. Kuma tsōron yin kuskure yanā sanya yin kuskure mai jāwo wahala kamar yadda Ādamu ya yi gaggāwar ga tsoron umurnin Allah, sai ya yi mantuwa, ya yi abin da aka hana shi, har masifa ta sāmu, aka fitar da shi daga Aljanna.

(2) Anā farkar da ɗiyan Ādamu ga maƙiyin ubansu wanda ya sabbaba musu wahalar zuwa dūniya da haɗuwa da taklīfi a cikinta. Kuma bin wannan taklīfi yanā zame musu sauki idan sun bi shi yadda Allah Ya ce, amma idan sun bi hanyar Shaidan, maƙiyinsu, to, bābu abin da zai sāmu a gare su fāce ƙarin wahala daga dūniya har Lāhira.

118. "Lalle ne kâ sâmu, bā zā ka ji yunwa ba a cikinta, kuma bā zā ka yi tsiraici ba.

119. "Lalle kai, bā zā ka ji kishir-wa ba, kuma bā zā ka shiga hantsi ba."

120. Sai Shaidan ya sanya was-wāsi zuwa gare shi, ya ce, "Yā Ādamu! Shin, in shiryar da kai ga itāciyar dawwama da mulki wanda bā ya kārēwa?"

121. Sai suka ci daga gare ta, sabōda haka al'aurunsu suka bayyana, kuma suka shiga sunā lullu-ḡāwa a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ādamu ya sāḡā wa Ubangi-jinsa, sabōda haka ya ḡace.

122. Sa'an nan kuma Ubangijinsa Ya zāḡē shi, Ya karḡi tūba gare shi, kuma Ya shiryar (da shi).

123. Ya ce, "Ku sauka kū biyu daga gare ta gabā ḡaya, sāshenku yanā maḡiyi ga sāshe. To, imma dai wata shiriya ta jē muku daga gare Ni, to, wanda ya bi Shiryarwāta, to, bā ya ḡacēwa, kuma bā ya wahala.

124. "Kuma wanda ya bijire⁽¹⁾ daga ambatōNa (Alkur'āni), to, lalle ne rāyuwa mai kunci ta tabbata a gare shi, kuma Munā tāyar da shi a Rānar Kiyāma yanā makāho."

125. Ya ce, "Ya Ubangiji! Don me ne Ka tāyar da ni makāho alhāli kuwa nā kasance mai gani?"

إِنَّ لَكَ إِلَّا تَجُوعٌ فِيهَا وَلَا تَعْرِى ۝

وَأَنْتَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ۝

فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَتَذَكَّرُ
هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلَى ۝

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَّتْ لُهُمَا سَوْءٌ تَهُمَا وَطِيفَا
بِخَصِيفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ
وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ۝

ثُمَّ اجْنَبْنَا رَبَّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ۝

قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى
فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ۝

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى ۝

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۝

(1) Wanda ya bijire daga āyōyin Allah, shi ne kāfirin da bai yarda da shiga Musulunci ba.

126. Ya ce, “Kamar wancan ne āyōyinMu suka jē maka, sai ka mance su, kuma kamar hakar a yau ake mance ka.”

127. Kuma kamar haka Muke sāka wa wanda ya yawaita, ⁽¹⁾ kuma bai yi īmāni da āyōyin Ubangijinsa ba. Kuma lalle ne azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma mafi wanzuwa.

128. Shin, to, bai shiryar da su ba cēwa da yawa Muka halakar da (kāfirai) daga karnuka, a gabāninsu, sunā tafiya a cikin masaukansu? Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga māsu hankula.

129. Kuma bā dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, da kuma ajali ambatacce, haḳīka, dā azābar ta kasance mai lazimta.

130. Sai ka yi haḳuri⁽²⁾ a kan abin da suke cēwa, kuma ka yi tasbīhi da gōdē wa Ubangijinka a gabānin fitōwar rānā da gabānin bacēwarta, kuma daga sā'ō'in dare sai ka yi tasbīhi da sāsannin yini, tsammāninka zā ka sāmi yarda.

131. Kuma kada ka mīḳar da idānunka zuwa ga abin da Muka jiyar da su dāḍi da shi, nau'i-nau'i, daga gare su, kamar huren rāyuwar dūniya yake, dōmin Mu fitine su a

قَالَ كَذَلِكَ أَنْتَ أَيْتَنَا فَتَبَا وَكَذَلِكَ

الْيَوْمَ تُنْشَىٰ ﴿١٢٦﴾

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِثَابِتِ رَبِّهِ

وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ﴿١٢٧﴾

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ

فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَىٰ ﴿١٢٨﴾

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا

وَأَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿١٢٩﴾

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ أَنَايِ اللَّيْلِ

فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿١٣٠﴾

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَاهُ مِن زُجَاجٍ مِّنْهُمْ زَهْرَةٌ

الْحَيَوٰةُ الدُّنْيَا لِنَفْسِهِمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٣١﴾

(1) Wanda ya yawaita, shi ne Musulmi fāsiki kō mai bidi'a yanā kara abin da ba a sani ba a cikin addini, ya yawaita shi. Shi ma ya shiga a cikin wahalar dūniya. Kuma ta Lāhira ta fi tsanani.

(2) Haḳuri da riḳe ibāda ta sallōli da tasbīhi a lōkatanta, farilla da na nafila, shi ne maganin izgilin māsu izgili. Tasbīhi da gōde wa Allah a gabanin fitōwar rānā ga sallar Asuba, a gabanin bacēwarta ga La'asar, a sā'ō'in dare ga Isha'i, da gefukan rāna ga Azahar.

cikinsa, alhâli kuwa arzikin Uban-
gijinka ne mafi alhêri kuma mafi
wanzuwa.

132. Kuma ka umurci iyâlanka
da salla, kuma ka yi hakuri a
kanta. Bã Mu tambayar ka wani
arziƙi, Mu ne Muke arzûta ka.
Kuma âƙiba mai kyau tanã ga ta-
ƙawa.

133. Kuma suka ce, "Don me bã
ya zo mana da wata âyã daga
Ubangijinsa?" Shin, kuwa hujjar
abin da ke a cikin littattafan farko,
ba ta jẽ musu ba?

134. Kuma dā dai Mun halaka
sū da wata azāba daga gabāninsa,
lalle ne dā sun ce, "Yā Ubangi-
jinmu! Dā Kā aiko da wani Manzo
zuwa gare mu har mu bibbiyi
âyôyinKa daga gabānin mu ƙaskan-
ta, kuma mu wulākantu!"

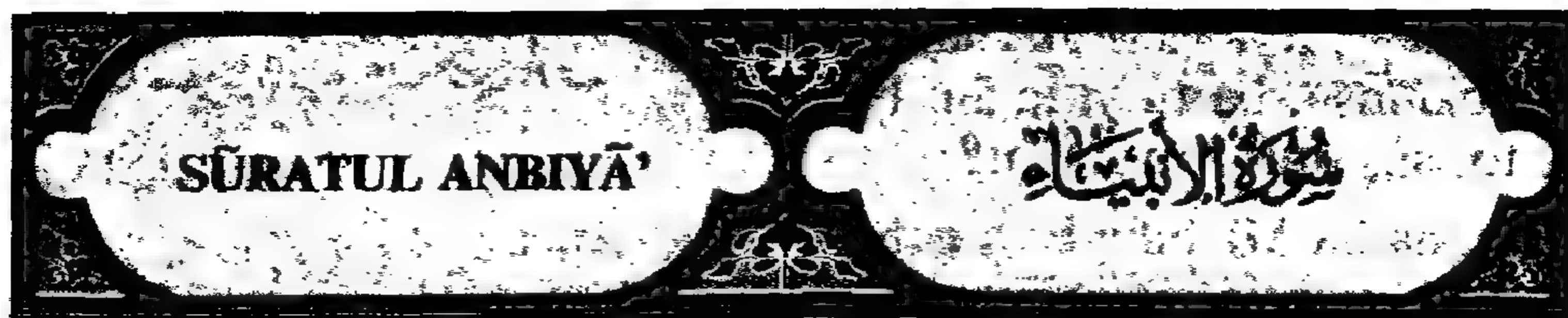
135. Ka ce, "Kōwa mai tsumāye
ne. Sai ku yi tsumāye. Sa'an nan zā
ku san su wa ne ma'abūta tafarki
madaidaici, kuma wane ne ya nēmi
shiryuwa."

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلْ رِزْقًا
مِّنْ نَّرْزُقُكَ وَالْعَقَبَةُ لِلتَّقْوَى ﴿١٣٢﴾

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بَيِّنَاتٌ مِّن رَّبِّهِ
أَوْ لَمْ تأْتِهِمْ بَيِّنَةٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٣٣﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْتَهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ
لَقَالُوا إِنَّا لَنَارِسُولًا
فَتَتَّبِعْ أَيُّنَا مِّن قَبْلِ أَن نَّزِيلَ وَنُخْرِجَ ﴿١٣٤﴾

قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ
مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ﴿١٣٥﴾

Tana karantar da dōkōkin Allah māsū hukunta haɗuwar addinan Allah da haɗuwar akīdōdinsu a kan kaɗaitar Allah Makadaici.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hisābin mutāne ya kusanta gare su, alhāli kuwa sunā a cikin gafala, sunā māsū bijirēwa.

2. Wani ambato daga Uban-gijinsu sābo, bā ya zuwa gare su fāce sun saurāre shi, alhāli kuwa sunā māsū yin wāsa.

3. Sunā māsū shagaltacin zukā-tansu, kuma su asirta gānāwa: wa-danda suka yi zālunci, (sunā cēwa) “Wannan bā kōwa ba ne fāce mutum misālunku. Shin, to, kunā jē wa sihiri, alhāli kuwa kū, kunā fahim-ta?”

4. Ya ce, “Ubangijina Yanā sa-nin magana a cikin sama da kasa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

5. Ā'a, suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne. Ā'a, yā kirkira shi ne. Ā'a, shi mawāki ne. Sai ya zo mana da wata āyā kamar yadda aka aiko manzanni na farko.”

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ

وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مَّعْرُضُونَ ﴿١﴾

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ

إِلَّا أَصْغَوْهُ هُمْ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾

لَا هِيَ قُلُوبُهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا

هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ

السِّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾

بَلْ قَالُوا أَضْغَتْ أَحْلَامٌ بَلْ أَفْتَرَنَاهُ بَلْ هُوَ

شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ ﴿٥﴾

6. Wata alƙarya da Muka halaka ta a gabāninsu, ba ta yi ĩmāni ba. Shin, to, sū, sunā yin ĩmāni?

7. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā yin wahayi zuwa gare su. Ku tambayi ma'abūta ambato⁽¹⁾ idan kun kasance ba ku sani ba.

8. Kuma ba Mu sanya su jiki, bā su cin abin ci ba, kuma ba su kasance madawwama ba.

9. Sa'an nan kuma Muka gaskata musu alƙawari; sai Muka tsērar da su da wanda Muke so, kuma Muka halakar da māsū yawaitāwa.⁽²⁾

10. Lalle, haƙīka, Mun saukar da wani littāfi zuwa gare ku,⁽³⁾ a cikinsa akwai ambatonku. Shin, to, bā ku hankalta?

11. Kuma da yawa Muka karya wata alƙarya tā kasance mai zālunci, kuma Muka kāga halittar wadansu mutāne na dabam a bāyanta.

12. Sai a lōkacin da suka hangi azābarMu, sai gā su sunā gudu daga gare ta.

13. "Kada ku yi gudu. Ku kōmo zuwa ga abin da aka ni'imtar da ku a cikinsa da gidājenku tsammāninku anā tambayar ku."

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرِيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَلَوْا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرِيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَحْسَوْا بِأَسْنَائِهَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتْلُونَ ﴿١٣﴾

(1) Ma'abūta ambato, watau mutānen da aka bai wa littattafan sama: Yahūdu da Nasāra.

(2) Māsū yawaitāwa, sū ne māsū wuce haddōdin Allah ga kōme, fāsikai da māsū bidi'ō'i.

(3) Al'ummar Muhammad, tsirar Allah da amincinSa su tabbata a gare shi. An saukar musu da Alƙur'āni, a cikinsa akwai ɗaukakarsu da darajarsu, dōmin wanda aka ambata, to, an ɗaukaka shi.

14. Suka ce, "Kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci."

15. Sa'an nan waccan ba ta gushe ba, ita ce da'awarsu har Muka mayar da su girbabbu, bitattu.

16. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasa da abin da ke a tsakāninsu Muna Māsū wāsā ba.

17. Dā Mun yi nufin Mu riki wani abin wāsa dā Mun⁽¹⁾ rike shi daga gunMu, idan Mun kasance māsū aikatāwa.

18. Ā'a, Munā jīfa da gaskiya a kan ƙarya, sai ta darkāke ta, sai ga tā halakakka. Kuma bone yā tabbata a gare ku sabōda abin da kuke siffantāwa.

19. Kuma Shī ne da mallakar wanda yake a cikin sammai da ƙasa. Kuma waɗanda suke wurinSa (watau malā'iku), bā su yin girman kai ga ibādarSa, kuma bā su gajiya.

20. Sunā tasbīhi dare da rānā, bā su yin rauni.

21. Kō (kāfirai) sun riki waɗansu abūbuwan bautāwa ne ga ƙasā, su ne māsū tāyarwa (gare su)?

22. Dā waɗansu abūbuwan bautawa sun kasance a cikinsu (sama da ƙasa) fāce Allah, haƙīka, dā su biyun sun bāci. Sabōda haka tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin Al'arshi daga abin da suke siffantāwa.

قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ

حَصِيدًا خَمِيدِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِنَعِينَ ﴿١٦﴾

لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهُمْ آلًا تَتَّخِذُهُ مِنْ لَدُنَّا

إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٧﴾

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ

فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا نَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ

لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ اتَّخَذُوا إِلَهًا مِّنْ أَلْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

فَسُبِّحَنَّ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾

(1) Abin wāsā, shi ne mātā, ko dā, kō wani abin da ake shagaltuwa da shi.

23. Bã a tambayar Sa ga abin da Yake aikatāwa, alhāli kuwa sū anā tambayar su.

24. Ko sun riƙi waɗansu abū-buwan bautāwa, baicinSa? Ka ce, “Ku kãwo hujjarku. Wannan shi ne ambaton wanda yake tãre da ni, kuma shi ne ambaton wanda yake a gabānina.” Ā'a, mafi yawansu bã su sanin gaskiya, sabōda haka sū mãsu bijirēwa ne.

25. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa “Lalle ne shi, bãbu abin bautāwa fāce Nĩ, sai ku bauta Mini.”

26. Kuma suka ce, “Mai rahama ya riƙi dā.” TsarkinSa ya tabbata! Ā'a, (malā'iku) bãyi ne mãsu daraja.

27. Bã su gabatarSa da magana, kuma su da umurninSa suke aiki.

28. Yanā sanin abin da yake gaba gare su da abin da yake a bãyansu, kuma bã su yin cēto fāce ga wanda Ya yarda, kuma sū mãsu sauna ne sabōda tsōronSa.

29. Kuma wanda ya ce daga gare su, “Lalle nĩ abin bautāwa ne baicinSa,” to, wannan Munā sākā masa da Jahannama. Kamar haka Muke sākā wa azzālumai.

30. Shin, kuma waɗanda suka kãfirta ba su gani da cēwa lalle sammai da ƙasa sun kasance dīnke,⁽¹⁾ sai Muka bũɗe su, kuma

لَا يَسْتَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْتَلُونَ ﴿٢٣﴾

أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
هَذَا ذِكْرٌ مِّنْ مَّعَىٰ وَذِكْرٌ مِّنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ
أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ

بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾

لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ

بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ

إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَرْضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ

نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

كَانَتْ رَتْقًا فَفُتِقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَا

(1) Sammai sun kasance dīnke, ruwa ba ya sauka daga gare su, kuma ƙasa tã kasance dīnke, tsiro bã ya tsira daga gare ta. Sa'an nan Muka sanya kōme mai rai daga ruwa mai sauka daga sama ya jīka ƙasa, ta yi tsiro, dabbōbi su rāyu.

Muka sanya dukan kome mai rai daga ruwa? Shin, bã zâ su yi imâni ba?

31. Kuma Mun sanya tabbatattun duwâtsu a cikin kasa dōmin kada ta karkata da su, kuma Mun sanya ranguna, hanyōyi, a cikinsu (duwâtsun), tsammāninsu sunā shiryuwa.

32. Kuma Mun sanya sama rufi tsararre, alhâli kuwa su daga âyōyinta māsū bijirēwa ne.

33. Kuma Shī ne wanda Ya halitta dare da yini da rānā da watā, dukansu⁽¹⁾ a cikin wani sarari suke iyo.

34. Kuma ba Mu sanya dawwama ga wani mutum ba, a gabāninka. Shin, to, idan ka mutu, to, sū ne madawwama?

35. Kōwane rai mai dāndanar mutuwa ne. Kuma Munā jarraba ku da sharri da alhēri dōmin fitina. Kuma zuwa gare Mu ake mayar da ku.

36. Kuma idan waɗanda suka kāfirta suka gan ka, bã su rikon ka fāce da izgili (sunā cēwa) “Shin, wannan ne ke ambatar gumā-kanku?” Alhâli kuwa sū, ga ambatar Mai rahama, māsū kāfirta⁽²⁾ ne.

37. An halitta mutum daga gagāwa, zan nuna muku âyōyiNa.

مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾
وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا جَعَلْنَا لِلشَّرِّ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مِتَّ فَهُمْ الْخَالِدُونَ ﴿٣٤﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِذْ أَرَأَى الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنَ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ

(1) Wannan ya nūna cēwa rānā da watā a cikin sarari guda suke, kō da yake akwai nīsan gaske a tsakāninsu.

(2) Sun kasance sunā aibanta wanda yake musun gumākansu, alhâli kuwa sū, sunā musun zaman Allah Mai rahama ya kasance abin bautāwa guda. Wannan shi ne gāyar jāhilci.

Sabōda haka kada ku nēmi yin gaggāwa.

38. Kuma sunā cēwa, “A yaushe wannan wa’adi zai tabbata, idan kun kasance māsū gaskiya?”

39. Dā wadanda suka kāfirta sunā sanin lōkacin da bā su kange wuta daga fuskōkinsu, kuma haka daga bāyayyakinsu, alhāli kuwa ba su zama ana taimakon su ba.

40. Ā’a, tanā jē musu bisa ga auke, saita dīmautarda su, sa’annan bā su iya mayar da ita, kuma ba su zama anā yi musu jinkiri ba.

41. Kuma lalle ne, haḱīka, an yi izgili ga wadansu Manzanni daga gabāninka, sai abin da suka kasance sunā izgili da shi ya auku ga wadanda suka yi izgilin daga gare su.

42. Ka ce, “Wāne ne yake tsare ku a dare da yini daga Mai rahama?” Ā’a, sū māsū bijirēwa ne daga ambaton Ubangijinsu.

43. Ko kuwa sunā da wadansu abūbuwan bautāwa wadanda ke tsare su, daga gare Mu? Bā su iya taimakon kansu, kuma ba su kasance anā abūtar su⁽¹⁾ ba daga gare Mu.

44. Ā’a, Mun yalwata wa wadannan da ubanninsu ni’imar-Mu, har rāyuwa ta yi tsawo a kansu. Shin, to, bā su ganin cēwa lalle Mū,

ءَايَتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُوتُ

عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ

وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٣٩﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتُ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ

سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ مَنْ يَكْلَأُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ

بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾

أَمْ لَهُمْ ءَالِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا

يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾

بَلْ مَنَعْنَا هَؤُلَاءِ وَءَابَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ

الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا

(1) Bā su iya sāmūn wani abōki wanda zai tsare su daga azābarMu. Kuma wanda bai tsare kansa ba yāya zai iya tsare wani?

Munā je wa kasarsu, Munā rage⁽¹⁾ ta daga sāsanninta? Shin, to, su ne marinjaya?

45. Ka ce, “Abin sani, inā yi muku gargadi kawai da wahayi,” kuma kurma ba ya jin kira a lōkacin da ake yi musu gargadi.

46. Kuma haḳīka idan wata iska daga azābar Ubangiji ta shāfe su, haḳīka sunā cewa, “Yā kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci.”

47. Kuma Munā aza ma'aunan ādalci ga Rānar Kiyāma, sabōda haka ba a zāluntar rai da kōme. Kuma kō dā ya kasance nauyin ḳwāya daga kōmayya ne Mun zo da ita. Kuma Mun isa zama Māsū hisābi.

48. Kuma lalle, haḳīka, Mun kāwo wa Mūsā da Hārūna Rarrebawa da haske da ambato ga māsū aiki da taḳawa.

49. Wadanda suke tsōron Ubangijinsu a fake, alhāli kuwa sū, māsū sauna ne daga Sa'a.

50. Kuma wannan ambato ne mai albarka, Mun saukar da shi. Shin, to, kū māsū musu ne gare shi?

51. Kuma lalle, haḳīka, Mun kāwo wa Ibrāhīm shiryuwarsa daga gabāni, kuma Mun kasance Masana gare shi.

52. Ya ce wa ubansa da mutansa, “Mēne ne wadannan

مِنْ أَطْرَافِهَا أَفْهَمُ الْغَالِبُونَ ﴿١١﴾

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ
الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَيْنَ مَسْتَهْمُهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ
لَيَقُولُنَّ يُنَوَّلُنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ
نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ
مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً
وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ
وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾
وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٠﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ وَكُنَّا
بِهِ عَلِيمِينَ ﴿٥١﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي

(1) Munā rage kasarsu daga sāsanninta, watau mutānen da ke bin su ga batarsu kullum sunā raguwa, sunā shiga Musulunci, Musulunci na kārūwa.

mutummutumai wadanda kuke māsu lazimta a kansu?"

53. Suka ce, "Mun sāmī uban-ninmu māsu lazimta a kansu."

54. Ya ce, "Lalle, haḳīka, kun kasance kū da ubanninku a cikin ɓata bayyananna."

55. Suka ce, "Shin, kā zo mana da gaskiya ne, kō kuwa kai kanā daga māsu wāsā ne?"

56. Ya ce, "Ā'a, Ubangijinku Shi ne Ubangijin sammai da ƙasa, Wanda Ya ƙāga halittarsu. Kuma ni inā daga māsu shaida a kan haka.

57. "Kuma inā rantsuwa da Allah, lalle zan yi wani shiri ga gumā-kanku a bāyan kun jūya kunā māsu bāyar da bāya."

58. Sai ya sanya su guntu guntu fāce wani babba gare su, tsammā-ninsū sunā kōmāwa zuwa gare shi.

59. Suka ce, "Wane ne ya aikata wannan ga gumākanmu? Lalle shī, haḳīka, yanā daga azzālumai."

60. Suka ce, "Mun ji wani saurayi yanā ambatar su. Anā ce masa Ibrāhīm."

61. Suka ce, "To, ku zo da shi a kan idanun mutāne, tsammānin su zā su bāyar da shaida."

62. Suka ce, "Shin, kai ne ka aikata wannan ga gumākanmu? Yā Ibrāhīm!"

63. Ya ce, "Ā'a, babbansu, wannan, shī ya aikata shi. Sai ku tambaye su idan sun kasance sunā yin magana."

أَنْتُمْ لَهَا عَنِ كُفُونٍ ﴿٥٢﴾

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَنِدِينَ ﴿٥٣﴾

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ﴿٥٥﴾

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾

وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَمَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُولَؤْا مَذْبُورِينَ ﴿٥٧﴾

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَٰذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾

قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾

قَالُوا فَاتُّوْا بِهِ عَلَىٰ عَيْنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾

قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَٰذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾

64. Sai suka kōma wa junansu suka ce, "Lalle ne kû, ku ne azzâlumai."

65. Sa'an nan kuma aka sun-kuyar da su a kan kâwunansu (suka ce,) "Lalle, hakîka, kâ sani — wadannan bā su yin magana."

66. Ya ce, "Shin, to, kunā bauta wa abin da bā ya amfānin ku da kōme kuma bā ya cūtar da ku, baicin Allah?"

67. "Tir da ku, kuma da abin da kuke bauta wa, baicin Allah! Shin, to, bā ku hankalta?"

68. Suka ce, "Ku kōne shi, kuma ku taimaki gumākanku, idan kun kasance māsū aikatāwa."

69. Muka ce, "Yā wuta! Ki kasance sanyi da aminci ga Ibrāhīm."

70. Kuma suka yi nufin wani mugun shiri da shi, sai Muka sanya su mafiya hasāra.

71. Kuma Muka tsērar da shi, da Luḍu zuwa ga k̄asar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta ga tālikai.

72. Kuma Muka ba shi Is'hāka da Ya'akuba a kan dadī, alhāli kuwa dukansu Mun sanya su sālīhai.

73. Kuma Muka sanya su shuga-banni, sunā shiryarwa da umurninMu. Kuma Muka yi wahayi zuwa gare su da ayyukan alhēri da tsayar da salla da bāyar da zakka. Kuma sun kasance māsū bauta gare Mu.

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ

أنتُم الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ نَكْسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ

مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ

مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

أَفِ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ

مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنتُمْ

فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْنَا بِنَارِ كُوفِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ

الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً

وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا

إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ

وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ ﴿٧٣﴾

74. Kuma Lūḍu, Mun bâ shi hukunci da ilmi. Kuma Mun tsīrar da shi daga alƙaryar nan wadda ke aikata mūnānan ayyuka. Lalle sū, sun kasance mutānen mūgun aiki, fāsikai.

75. Kuma Muka shigar da shi a cikin rahamarMu. Lalle ne shī, yanā daga sālilai.

76. Kuma Nūhu, a sa'ad da ya yi kira a gabāni, sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānensa daga baƙin ciki mai girma.

77. Kuma Muka taimake shi daga mutānen nan waɗanda suka ƙaryata da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance mutānen mugun aiki. Sai Muka nutsar da su gabā ɗaya.

78. Kuma Dāwūda da Sulaimān, sa'ad da suke yin hukunci a cikin sha'anin shūka, a lōkacin da tumākin mutāne suka yi kiwon dare a cikinsa. Kuma Mun kasance Māsu halarta ga hukuncinsu.

79. Sai Muka fahimtar da ita (mas'alar⁽¹⁾) ga Sulaimān. Kuma dukansu Mun bâ su hukunci da

وَلُوطًا أَيْتَهُ هُكْمًا وَعِلْمًا
وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ
الْفَحْشَىٰ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوَاءٍ فَسَقِينَ ﴿٧٤﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾

وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصْرَتُهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمَ سَوَاءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ
فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَسَتْ فِيهِ غَمَمُ الْقَوْمِ
وَكَانَ الْحُكْمُ بِشُهُدِهِنَّ ﴿٧٨﴾

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَاهُمْ حُكْمًا وَعِلْمًا

(1) Asalin mas'alar, tumākin wani mutum suka yi kiwon barna a gōnar wani a cikin dare, alhāli kuwa anā kallafa wa mai dabbōbi ya kange dabbōbinsa da dare kamar yadda ake kallafa wa mai shūka da tsare shūkarsa a cikin yini. Sai Dāwūdu ya yi hukunci da cēwa mai shūkar ya mallaki tumakin, shi kuma mai tumāki ya mallaki shūkar bātacciya. Sai Sulaimān ya gyāra hukuncin da cēwa mai gōna ya riƙi tumākin ya rāyu a kansu har a lōkacin da mai dabbōbin ya gyāra masa gonarsa har ta koma yadda take a farkon lōkacin, sa'an nan ya mayar da tumākin ya karɓi gōnarsa.

A cikin fassar akwai nūnin cēwa annabāwa bâ su saunar faɗin gaskiya sabōda wani mutum duk yadda yake, kuma anā warware hukunci idan kuskure ya auku a ciki. Kuma annabāwa sunā yin kuskure ga abin da bai shāfi wahayi ba. Kuma kōmāwa ga gaskiya idan tā bayyana wajibi ne.

ilmi, kuma Muka hōre duwatsu tāre da Dāwūda, sunā tasbīhi, da tsun-tsāye. Kuma Mun kasance Māsu aikatāwa.

80. Kuma Muka sanar da shi sana'ar⁽¹⁾ wata tufa sabōda ku, dōmin ya tsare ku daga makā-minku. To, shin, ku māsu gōdēwa ne?

81. Kuma (Muka hōre) wa Sulaimān iska mai tsananin bugā-wa, tanā gudāna da umurninsa zuwa ga kasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta. Kuma Mun kasance Masana ga dukan kōme.

82. Kuma daga Shaidannu (Mun hōre) wanda ke nutso sabōda shi. Kuma sunā yin wani aiki baicin wancan. Kuma Mun kasance Māsu tsaro a gare su.

83. Kuma da Ayyūba a sã'ad da ya yi kiran Ubangijinsa, (ya ce,) "Lalle nĩ, cūta ta shāfe ni, alhāli kuwa Kai ne Mafi rahamar māsu rahama."

84. Sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka kuranye abin da ke a gare shi na cūta, kuma Muka kāwo masa mutānensa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga

وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ
وَكَانَ فَعْلَيْنِ ﴿٧٩﴾

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِنُحْصِيَنَكُمْ
مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾

وَأَسْلَمْنَا الرِّيحَ غَاصِقَةً تَجْرِي بِأَمْرٍ إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ ﴿٨١﴾

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ
لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ
وَكَانَ لَهُمْ حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾

﴿٨٣﴾ وَأَتُوبُكَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ
وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٤﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ
وَأَتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً

(1) Wannan yanā nūna wajabcin yin sana'a wadda mutum ke rāyuwa a kanta. Kuma yanā nūna wajabcin aiki da sabubba dōmin nēman tsaron kai. Bā ya halatta ga mutum ya yi kwance bābu sanā'ar da zai tsayu a kanta kō kuma ya gitta kansa ga halaka da tāwīlin tawakkali. Tawakkali shĩ ne mayar da ākibar al'amura ga Allah a bāyan mutum ya yi abin da yake iya yi.

wurinMu da tunātarwa⁽¹⁾ ga māsū ibāda.

85. Kuma da Ismā'īla da Idrīsa da Zulkifli, dukansu sunā daga māsū hakuri.

86. Kuma Muka shigar da su a cikin rahamarMu. Lalle ne, sunā daga sālilai.

87. Kuma mai kifi⁽²⁾, a sālād da ya tafi yanā mai hushi, sai ya yi zaton cēwa bā zā Mu kūkunta masa ba. Sai ya yi kira a cikin duffai cēwa, “Bābu abin bautāwa fāce Kai. Tsarki ya tabbata a gare Ka. Lalle ne nī, nā kasance daga azzālumi.”

88. Sai Muka karba masa, kuma Muka tsīrar da shi daga bakin ciki. Kamar haka ne Muke tsīrar da māsū imāni.

89. Kuma da Zakariyya a sa'ad da ya kirāyi Ubangijinsa cēwa, “Ya Ubangiji! Kada Ka bar ni maka-
daici alhāli kuwa Kai ne Mafī alhē-
rin māsū gādo.”

90. Sai Muka karba masa, kuma Muka kyautata⁽³⁾ masa mātarsa. Lalle ne sū, sun kasance sunā gudun tsēre zuwa ga ayyukan alhēri.

مَنْ عِنْدَنَا وَذَكَرَى لِلْعَمِيدِينَ ﴿٨٤﴾

وَأَسْمِعِ عِيسَى وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ
مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ
عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ
وَكَذَلِكَ نُشَجِّي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى
وَأَصْلَحْنَاهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا

(1) Ayyuba Manzon Allah, an jarrabe shi da wahalōli ga jikinsa da halakar dīyansa ya yi hakuri da hukuncin Allah, sai Allah Ya mayar masa da abin da ya halaka, sa'an nan kuma ya kārā masa wani kamarsa, dōmin rahamarSa ga māsū mayar da al'amari a gare Shi, da kuma wa'azi ga māsū ibāda dōmin kada aukuwar wata masifa ta sanya su kātsēwa da rashin daukar hakuri.

(2) Shī ne Yūnus bn Matta. Yā yi hushi da mutānensa dōmin ba su karbi addini ba, sai ya bar su tun a gabānin a yi masa iznin barinsu. Sai Allah Ya jarrabe shi da fādawa cikin ruwa har wani kifi ya haḍiye shi, sa'an nan kuma ya amāyo shi a bāyan wahala, ya kōma wa mutānensa. Suka yi imāni.

(3) Bāyan mātarsa tā tsūfa ba ta haihu ba Allah Ya kyautata mahaifarta, ta sāmi cikin Yahaya daga gare shi.

Kuma sunā kiran Mu a kan kwa-dayi da fargaba. Kuma sun kasance māsu saunar (aikata sābo) gare Mu.

91. Kuma da wadda ta tsare far-jinta daga alfāsha. Sai Muka hūra a cikinta daga rūhinMu.⁽¹⁾ Kuma Muka sanya ta ita da danta wata āyā ga dūniya.

92. Lalle ne wannan⁽²⁾ ita ce al'ummarku, ta zama al'umma guda, kuma Nī ne Ubangijinku. Sai ku bauta Mini.

93. Kuma suka kakkātse al'amarinsu a tsakaninsu. Dukan kōwanensu māsu kōmōwa zuwa gare Mu ne.

94. Dōmin wanda ya aikata daga ayyukan kwarai alhāli kuwa yanā mai īmāni, to, bābu musu ga aikinsa, kuma Mu Māsu rubūtāwa gare shi ne.

95. Kuma hananne ne a kan wata al'karya da Muka halakar cēwa lalle sū, bā su kōmōwa.

96. Har sa'ad da aka būde Yā-jūju da Mājūju, alhāli kuwa sunā gaggāwa daga kōwane tudun kasa.

يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغْبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ ﴿٩٠﴾

وَالَّتِي أَحْصَيْتَ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا
مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا
آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾

وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَهِنَا
رَجْعُونَ ﴿٩٣﴾

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَنُيُوتٌ ﴿٩٤﴾

وَحَرَامٌ عَلَى قَرْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾

حَقَّ إِذَا فَفُحِتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ
وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٦﴾

(1) Rūhin Allah a nan, shi ne Malā'ika Jibrīla. Shī ne ya hūra a cikin wuyan rīgarta. sai ta yi ciki da Īsā. Maryamu bā Annabiya ba ce, an ambace ta ne dōmin shimfida ga maganar Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Zamanta āyā shi ne ta sāmi dā bā da namiji ba, kuma wanda ya yi hakuri ga tsaren haddodin Allah, Allah zai daukaka shi da ni'imar dūniya da ta Lāhira. Danta ya zama āyā sabōda magana yana yāro, da Annabci, da daukar hakuri ga zartar da umurnin Allah.

(2) Al'ummar Musulmi duka guda ce kō da yake Annabāwansu sun zo dabam-dabam, a cikin lōkuta māsu nīsa tsakāninsu da harsuna dabam-dabam, dōmin duk akīdarsu guda ce a kan Ubangiji guda ne. Sa'an nan daga bāya wadanda suka fita daga wannan akīdar suka rarrabu kungiya-kungiya.

97. Kuma wa'adin nan tabbatacce ya kusanto, sai gā ta idānun waɗanda suka kāfirta sunā bayyanannu, (sunā cēwa), “Yā kaitonmu! Haḳīka, mun kasance a cikin gafala daga wannan! Ā'a, mun kasance dai māsu zālunci!”

98. (A ce musu) “Lalle ne, kū da abin⁽¹⁾ da kuke bautāwa, baicin Allah, makāmashin Jahannama ne. Kū māsu tuskāwa gare ta ne.”

99. Dā waɗannan (abūbuwan bautāwar) sun kasance abūbuwan bautāwar gaskiya ne, dā ba su tuskamata ba, alhāli kuwa dukansu madawwama a cikinta ne.

100. Sunā da wata hargōwa a cikinta, alhāli kuwa sū, a cikinta, bā su sauraren kōme.

101. Lalle ne waɗanda kalmar yabo ta gabāta a gare su daga gare Mu, waɗannan waɗanda ake nisan-tarwa daga barinta ne.

102. Bā su jin sautin mōtsinta alhāli kuwa sū madawwama ne a cikin abin da rāyukansu suka yi marmarinsa.

103. Firgitar nan mafī girma, bā zā ta bakanta musu rai ba. Kuma malā'iku na yi musu marāba (sunā cēwa), “Wannan yininku ne wanda kuka kasance anā yi muku wa'adi da shi.”

وَأَقْرَبَ الْوَعْدِ الْحَقُّ فَأِذَا هِيَ شَخِصَةٌ
أَبْصَرُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيَّاَنَا قَدْ كُنَّا
فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ
اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَرَدُونَ ﴿٩٨﴾

لَوْ كَانَتْ هَتُولَاءِ إِلَٰهَةً مَا وَرَدُوهَا
وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ
عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ
أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿١٠٢﴾

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ
الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي
كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾

(1) Bāyin Allah sālihāi da malā'iku waɗanda waɗansu mutāne suka bauta musu da tsammānin cēwa zā su cēcē su daga Allah, bā zā a sanya su wuta ba sabōda ibādar da aka yi musu, dōmin yabon Allah yā rīgāyi hushinSa zuwa gare su. Bayansu da mai bautar da wanda ake bautawar kamar gumāka da waɗansunsu, wuta za su shiga.

104. A rānar da Muke nade sāma kamar nadēwar takarda ga abūbuwan rubūtāwa, kamar yadda Muka fāra a farkon⁽¹⁾ halitta Muke mayar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aika-tāwa.

105. Kuma lalle, haḳīka, Mun rubūta a cikin Littāfi baicin Amba-to⁽²⁾ (Lauhul Mahfūz) cēwa ƙasā, bayīNa sālihai, sunā gādonta.

106. Lalle ne a cikin wannan (Alkur'āni), haḳīka, akwai iyarwa (ga maganar da ta gabāta⁽³⁾) ga wadansu mutāne māsu ibāda.

107. Kuma ba Mu aike ka ba fāce dōmin wata rahama ga talikai.

108. Ka ce, "Abin sani kawai, anā yin wahayi zuwa gare ni ne, cēwa 'Lalle ne, Abin bautāwarku, Abin bautāwa ne Guda. To, shin, kū māsu mīka wuya ne?"

109. Sa'an nan idan suka jūya, to, ka ce, "Nā sanar da ku, a kan daidaita, kuma ban sani ba, shin, abin da ake yi muku wa'adi maku-sanci ne kō kuwa manīsanci ne?"

110. "Lalle ne Shī (Allah) Yanā sanin bayyane daga magana, kuma Yanā sanin abin da kuke bōyēwa.

111. "Kuma ban sani ba, tsam-māninsa ya zama fitina a gare ku,

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِ لِلْكَتُبِ
كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا
إِنَّا كَنَّا فَعَلِينَ ﴿١٠٤﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ
أَنْتَ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

إِنْ فِي هَذَا الْبَلَاغِ الْقَوْمِ عِبْدِينَ ﴿١٠٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ إِنَّمَا يُوحِي إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ
إِلَهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَاذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ
وَإِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدُ مَا تُوعِدُونَ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ
مَا تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾

وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾

(1) Tun da fārāwa bai buwāye Mu ba mayarwa ba za ta buwāye Mu ba. A Rānar Kiyāma ake nade sama a kan abin da yake a cikinta kamar yadda ake nade takarda a kan abin da ta ƙunsa na rubutun malā'iku a kan bāyin Allah.

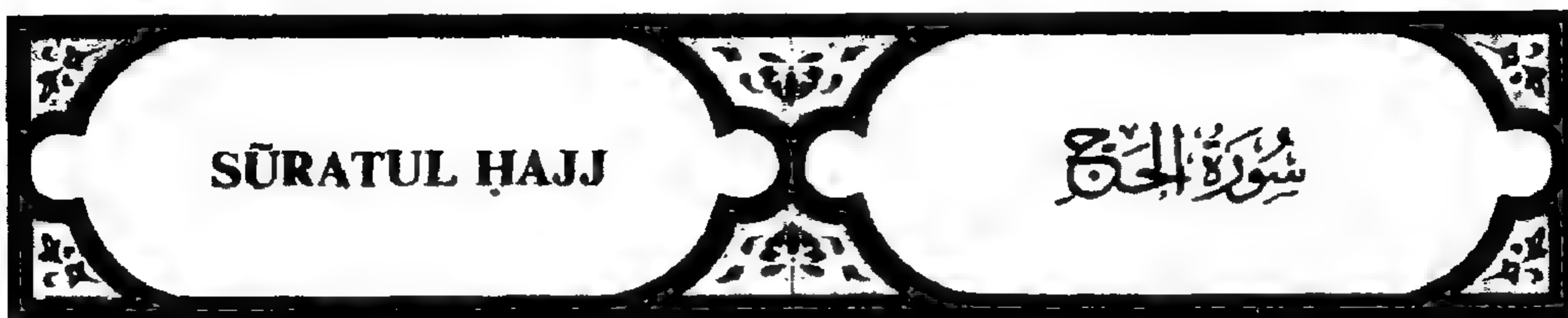
(2) Allah Yanā mallakar da ƙasa ga bāyinSa sālihai, bā zā ta fita daga gare su ba sai idan sun musanya addininsu na ƙwarai da wani mugu.

(3) Ita ce cēwa, bāyin Allah sālihai sunā gadon ƙasa.

kō kuma don jin dāḍi, zuwa ga wani ḍan lōkaci.”

112. Ya ce, “Yā Ubangiji! Ka yi hukunci da gaskiya. Kuma Ubangijinmu Mai rahama ne Wanda ake nēman taimako a kan abin da kuke siffantāwa.”

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

Tanā karantar da yadda ake tsarkake akīda daga al'ādu, kuma a tsare ta daga gare su, kada a cūḍanya ta da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku mutāne! Ku bi Ubangijinku da taḳawa. Lalle ne girgizar⁽¹⁾ ƙasa ta tsayuwar Sa'a wata aba ce mai girma.

2. A rānar da kuke ganin ta dukan mai shāyar da māmā tanā shagala daga abin da ta shāyar, kuma dukan mai ciki tanā haihuwar cikin-ta, kuma kanā ganin mutāne sunā māsū māyē alhāli kuwa su bā māsū māyē ba, amma azābar Allah ce mai tsanani.

يَأْتِيهَا النَّاسُ أَتَقُورِبَ كُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ
السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا
وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ
وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

(1) Addīni tsantsa shī ne ke sanya ƙafa ta yi tsayi da kyau. Idan an cūḍanya addīni da wasu abūbuwa na bidi'a kō al'ādu, to, ƙafa bā ta iya tsayi balle ma a lōkacin girgizar ƙasā ta tsayin Sa'a.

3. Akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake yin musu ga sha'anin Allah bā da wani ilmi ba, kuma yanā biyar kōwane Shaidan mai taurin kai.

4. An wajahta masa cēwa wanda ya jibince shi, to, lalle ne sai ya batar da shi, kuma ya shirya da shi zuwa ga azābar sa'ir.

5. Ya ku mutāne! Idan kun kasance a cikin shakka a Tāshin Kiyāma, to, lalle ne Mū, Mun halitta ku daga turbaya, sa'an nan kuma daga gudājin jini, sa'an nan kuma daga tsōka wadda ake halittāwa, da wadda ba a halittawa dōmin Mu bayyana muku. Kuma Munā tabatar da abin da Muke so a cikin mahaifa zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma Munā fitar da ku kunā jāri, sa'an nan kuma dōmin ku kai ga cika karfinku. Kuma daga gare ku akwai wanda ke mutuwa, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaskancin rāyuwa dōmin kada ya san kōme a bāyan ya sani. Kuma kanā ganin kasa shiru, sa'an nan idan Muka saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura, kuma ta tsirar da tsiri daga kōwane nau'i mai ban sha'awa.

6. Wancan ne, dōmin lalle Allah Shi ne Gaskiya, kuma lalle ne Shi Yake rāyar da matattu, kuma lalle Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٢﴾

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ
وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا
خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ
ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ
وَنُقَرِّفِي الْأَرْحَامَ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
ثُمَّ نَخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَتَبَلِّغُوهُنَّ أَشَدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَّن يَمُوتُ وَمِنْكُمْ مَّن يَرُدُّ
إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مَن بَعْدَ عِلْمٍ
شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا
الْمَاءَ أَهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ
مِّن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُخَيِّ الْمَوْتَىٰ
وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

(1) An raba mutāne a game da addīni kashi huɗu, sa'an nan ya fāra da kashi na farko, mafi yawa daga cikin sauran kasūsūwan, watau kashin wāwāye māsū biyar Shaidan ga al'ādu da son zūciyōyi su bar hukunce-hukuncen Allah.

7. Kuma lalle ne Sa'ar Tāshin Kiyāma mai zuwa ce, bābu shakka a cikinta, kuma lalle ne Allah Yanā tayar da wadanda suke a cikin kaburbura.

8. Kuma daga mutāne akwai mai yin musu⁽¹⁾ ga Allah bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haska-kāwa ba.

9. Yanā mai karkatar da sāshensa dōmin ya batar (da wasu) daga tafarkin Allah! Yanā da wani wulā-kanci a dūniya, kuma Munā dandana masa azābar gōbara a Rānar Kiyāma.

10. (A ce masa) “Wancan azāba sabōda abin da hannayenka biyu suka gabatar ne, kuma lalle ne Allah bai zama Mai zālunci ga bāyinsa ba.”

11. Kuma daga mutāne akwai mai bauta⁽²⁾ wa Allah a kan wani gefe. Sa'an nan idan wani alhēri ya sāme shi, sai ya natsu da shi, kuma idan wata fitina ta sāme shi, sai ya jūya bāya a kan fuskarsa. Yā yi hasārar dūniya da Lāhira. Waccan ita ce hasāra bayyananna.

12. Yanā kiran, baicin Allah, abin da bā ya cūtarsa da abin da bā ya amfāninsa! Waccan ita ce bata mai nīsa.

13. Yanā kiran wanda yake lalle cūtarwarsa ce mafi kusa daga amfā-

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا
وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٨﴾

ثَانِي عَظْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا
خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ
وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ
أَطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَهُ فِتْنَةٌ أُنْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ
خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْمُبِينُ ﴿١١﴾

يَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ
وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾

يَدْعُوا لِمَن ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِ ۚ لَيْسَ الْمَوْلَىٰ

(1) Kashi na biyu shi ne mūgun malami ko Shaidan mai kōkarin batar da mabiyansa wāwāye.

(2) Kashi na uku shi ne munāfuki mai shiga addīni da biyu.

ninsa! Lalle ne, tir da shi ya zama majibinci, kuma tir da ya zama abôkin zama!

14. Lalle ne Allah Yanā shigar da waɗanda suka yi īmāni⁽¹⁾ kuma suka aikata ayyukan kwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu. Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake nufi.

15. Wanda ya kasance yanā zaton cēwa Allah bā zai taimake shi⁽²⁾ ba a cikin dūniya da Lāhira, to, sai ya mīka wata igiya zuwa sama, sa'an nan kuma ya yanke ta, sa'an nan ya dūba. Shin, ko lalle kaidinsa zai gusar da abin da yake ji na takaici?

16. Kuma kamar haka Muka saukar da shi (Alkur'āni) yanā āyōyi bayyanannu. Kuma lalle ne, Allah Yanā shiryar da wanda Yake nufi.

17. Lalle ne waɗanda suka yi īmāni da waɗanda suka tūba⁽³⁾ (Yahūdu) da waɗanda suka karkace (Saba'āwa) da Nasāra da Majūsāwa da waɗanda suka yi shirka,

وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ
يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾

مَنْ كَانَتْ يَظُنُّ أَنَّ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
فَلْيَعْدُدْ سَبَبًا إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لَيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ
هَلْ يَذْهَبُ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ﴿١٥﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ
وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا
إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ

(1) Kashi na huɗu sū ne mūminai waɗanda suke tsōron Allah, su tsaya a inda Ya tsayar da su. Su ne mafi karancin kashi ga uku na farko.

(2) Wanda yake zaton Allah bā zai taimaki AnnabinSa ba, kuma yanā jin hushin Allah Ya zābi Muhammadu da Annabci, to, sai ya mutu da hushinsa, kuma ya yi dukan kaidin da yake so ya yi, Allah bā zai fāsa abin da Ya yi nufi ba a game da AnnabinSa, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Anā ce wa Yahūdāwa “waɗanda suka tūba” dōmin sun sābā wa maganar Annabinsu, Mūsā, wanda ya ce wa Allah, “Mun tūba zuwa gare Ka.” Saba'āwa, su ne māsū bauta wa malā'iku daga cikin Lārabāwa ko Yahūdāwa. Nasāra, sū ne waɗanda suka bi Annabi Īsa Dan Maryamu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Majūsāwa, sū ne māsū bautā wa wuta da irin addinin Fārisa. Māsū shirki, su ne māsū bauta wa gumāka kō aljannu kō waɗansu mutāne, wātau irin addinin Lārabāwa na lōkacin Jāhiliyya da irin bautar da waɗansu Musulmi ke yi wa waliyyai a yanzu.

lalle ne Allah Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Ranār Kīyāma. Lalle ne Allah Mahalarci ne a kan dukan kōme.

18. Ashe, ba ka gani ba, lalle Allah, wanda yake a cikin sammai da wanda yake a cikin kasa yanā yin sujada a gare Shi, da kuma rāna da watā da taurāri da duwātsu da itāce da dabbōbi, da kuma māsū yawa daga mutāne? Kuma wadansu māsū yawa azāba tā tabbata a kansu. Kuma wanda Allah Ya wulā-kantar, to, bā ya da wani mai girma-māwa. Kuma Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake so.

19. Wadannan Kungiyōyi biyu⁽¹⁾ ne māsū husūma, sun yi husūma ga sha'anin Ubangijinsu. To, wadanda suka kāfirta an yanka musu wadansu tufāfi daga wata irin wuta, anā zuba tafasasshen ruwa daga bisa kāwunansu.

20. Da shī ake narkar da abin da yake a cikin cikunansu da fātun jikinsu.

21. Kuma sunā da wadansu gwalmōmin dūka na bakin karfe.

22. A kōyaushe suka yi nufin fīta daga gare ta, daga bakin ciki, sai a mayar da su a cikinta, (a ce musu) “Ku dandani azābar gōbara.”

23. Lalle ne, Allah Yana shigar da wadanda suka yi īmāni kuma

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

الْقَرَارَاتِ اللَّهُ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ
وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ
وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ
مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ
كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ
مِنْ فَوْقٍ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾

يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾

وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ ﴿٢١﴾

كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ
أُعِيدُوا فِيهَا وَذُقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

(1) Kuma ya kasa mutāne Kungiya biyu, Kungiyar farko sū ne māsū bin addinin gaskiya, Kungiya ta biyu sū ne māsū karkacē wa addinin gaskiya, kamar kasūsuwa uku na farko. A kō da yaushe akwai husūma a tsakānin Kungiyoyin biyu. Sa'an nan ya ambaci sakamakon Kungiyar Kariya ta farkon,

suka aikata ayyukan kwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu sunā gu-dāna daga karkashinsu, anā kawāta su, a cikinsu, da waɗansu mundāye na zīnāri da lu'u-lu'u. Kuma tafāfinsu a cikinsu alharīni ne.⁽¹⁾

24. Kuma an shiryyar da su zuwa ga mai kyau na zance, kuma an shiryyar da su zuwa ga hanyar Wanda ake gode wa.

25. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta kuma suka taushe (mutāne) daga hanyar Allah da masallaci mai al-farma wanda Muka sanya shi ga mutāne alhāli kuwa mazauni a ciki da baƙauye daidai suke, kuma wanda ya yi nufin karkatar⁽²⁾ da gas-kiya a cikinsa da zālunci, zā Muɗandana masa daga wata azāba mai raɗaɗi.

26. Kuma a lōkacin da Muka iyākance⁽³⁾ wa Ibrāhim wurin 'Da-kin (Muka ce masa), "Kada ka haɗa kōme da Ni ga bauta, kuma ka tsarkake 'DākiNa, dōmin māsu da-wāfi da māsu tsayuwa da māsu ruku'u da māsu sujada.

27. "Kuma ka yi yēkuwa ga mutāne da wajabcin Hajji, su je maka suna māsu tafiya da kafāfu da kuma a kan kōwane maɗankwarin rāku-mi māsu zuwa daga kōwane rango mai zurfi.

الصَّلَاةِ حَتَّىٰ تَجْرِيٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُحْكَلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا
وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا
إِلَى صِرَاطٍ الْحَمِيدِ ﴿٢٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً
الْعَكَفُ فِيهِ وَالْبَاءُ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ
بِالْحَكْمِ يُظْلَمِ نَفْسُهُ مِنْ عَذَابِ الْعِلْمِ ﴿٢٥﴾

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَاتِ الْبَيْتِ أَنْ
لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٦﴾

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَكَ مِنْ كُلِّ فِجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾

(1) Sakamakon kungiya ta gaskiya, watau mumina.

(2) Ilhādi, shī ne yin ibāda bā yadda Allah Ya yi umurni da a yi ta ba. Wanda ya yi nufin karkatar da gaskiyar ibāda a cikin hurumin Makka, Allah zai yi masa azāba mai tsanani, balle fa a ce mutum ya aikata. Sabōda haka yanā wajaba ga mai nufin zuwa Hajji ya kōyi yadda ake yin ibāda kāfin ya tafi Makka dōmin kada ya jāwo wa kansa halaka.

(3) Allah Ya nūna wa Ibrāhīm iyākar 'Dākin Ka'aba da iska, sa'an nan ya fāra gina shi, kuma Ya nuna masa iyākōkin Hurumin Makka, ya sanya alāmōmi.

28. “Dōmin su halarci abubūwan amfāni a gare su, kuma su ambāci sunan Allah a cikin 'yan kwānuka sanannu, sabōda abin da Ya azurta su da shi daga dabbōbin jin dāfi. Sai ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da matsattse mata-lauci.

29. “Sa'an nan kuma sai su kāre ibādarsu da gusar da kázanta, kuma sai su cika alkawuransu, kuma sai su yi dawāfi (sunā gēwaya) ga 'Dākin nan 'yantacce.”

30. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama hukunce-hukuncen Allah, to, shi ne mafīci a gare shi, a wurin Ubangijinsa. Kuma an halatta muku dabbōbin ni'ima,⁽¹⁾ fāce abin da ake karantāwa a kanku. Sabōda haka ku nīsanci kázanta daga gumāka, kuma ku nīsanci kázanta daga shaidar zur.

31. Kuna māsū tsayuwa ga gas-kiya dōmin Allah, ba māsū yin shirka da Shi ba. Kuma wanda ya yi shirka da Allah, to, yanā kamar abin da ya fādo daga sama, sa'an nan tsuntsāye su cafe shi, ko iska ta fāda da shi a cikin wani wuri mai nīsa.

32. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama ibādōdin Allah, to, lalle ne ita (girmamāwar) tanā daga ayyukan zukāta na ibāda.

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَةٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةٍ
الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا
أَمْرَ الْفَقِيرِ ﴿٢٨﴾

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا
نَذْرَهُمْ وَيَسْطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ
عِنْدَ رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمْ الْآنَعَامُ إِلَّا
مَا يَتَلَوْنَهُ عَلَيْكُمْ فَأَجْتَنِبُوا الرِّجْسَ
مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

حُمْفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
خَرِمَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ
الرَّيْحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا
مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

(1) Dabbōbin ni'ima, sū ne rākumai da shānu da tumāki da awāki. An halatta cinsu sai waɗanda suka mutu a gabānin a yanka. Kuma shaidar zur kamar bauta wa gumāka take wajen sabbaba azāba, dōmin anā halattar da haram kō a haramtar da halat game da ita.

33. Kuna da wadansu abūbuwan amfāni⁽¹⁾ a cikinta (dabbar hadaya) har ya zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma wurin halattā ta zuwa ga 'Dākin 'yantacce ne.

34. Kuma ga kōwace al'umma Mun sanya ibādar yanka, dōmin su ambaci sūnan Allah a kan abin da Ya arzūta su da shi daga dabbōbin ni'ima. Sa'an nan kuma Abin bautawarku Abin bautawa ne Guda, sai ku sallama Masa. Kuma ka yi bushāra ga māsu kankantar da kai.

35. Wadanda suke idan an ambaci Allah sai zukātansu su firgita, da māsu hakuri a kan abin da ya sāme su, da māsu tsayar da salla, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.⁽²⁾

36. Kuma rākuman, Mun sanya su a gare ku, a ibādōdin Allah. Kunā da wani alhēri babba a cikin-su. Sai ku ambaci sūnan Allah a kansu sunā tsaye⁽³⁾ a kan kafāfu uku. Sa'an nan idan sasanninsu suka fādī, to, ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da mai wadar zūci da mai bara. Kamar haka Muka hōre muku su, tsammāninku, kunā gōdēwa.

لَكُم فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
ثُمَّ يَحْمِلُهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَإِلَهُكُمْ
إِلَهُ وَحْدٌ فَلَهُ اسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ﴿٣٤﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ
عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا
رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُم مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُم فِيهَا
خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجَبَتْ
جُنُوبُهَا فَاكْلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَانِعَ وَالْمَعْتَرَّ كَذَلِكَ
سَخَّرْنَاهَا لَكُم لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

(1) Anā amfāni da dabbar hadaya wajen hawa sabōda larūra da shan nōno har a kai ga wurin sōke ta. Anā sōke hadaya a cikin hurumin Makka.

(2) Wadannan sū ne siffōfin māsu kankantar da kai, watau māsu tawālī'u. Zukātansu na firgita idan an ambaci Allah, su ga kamar sunā ganin Sa, a gaba gare su, sabōda haka sai su ji sauƙin hakuri ga ɗaukar masifa, kuma su tsayar da salla da sauran ibādōdi na jiki, kuma su bāyar da zakka da sauran ibādōdīn dūkiya.

(3) Wannan yanā nūna yadda ake sūkar rākuma sunā tsaye a kan kafāfu uku, a ɗaure guda bāyan an lankwasa guiwarta an ɗaure sama. Anā ambatar sūnan Allah kuma a yi kabbara a lōkacin sūkar a masōkar zūciyarta. Anā sukar shānu kuma anā yankansu. Anā yankan tumāki da awaki kawai. Anā yanka sauran dabbōbi da tsuntsaye kawai.

37. Nāmōminsu bā za su sāmī Allah ba, haka jinainansu, amma taƙawa daga gare ku tanā sāmūn Sa. Kamar haka Ya hōre su sabōda ku, dōmin ku girmama Allah sabōda shiriyar da Ya yi muku. Kuma ka yi bushāra ga māsu kyautata yi.

38. Lalle ne, Allah Yanā yin faɗa⁽¹⁾ sabōda waɗanda suka yi īmāni. Lalle ne Allah bā Ya son dukan mayaudari, mai yawan kāfirci.

39. An yi izni ga waɗanda ake yāƙar su da cēwa lalle an zālunce su, kuma lalle ne Allah, haƙīka, Mai īkon yi ne a kan taimakonsu.

40. Waɗanda aka fītar daga gidajensu bā da wani haƙƙi ba fāce sunā cēwa, “Ubangijinmu Allah ne.” Kuma ba dōmin tunkudēwar Allah ga mutāne ba, sāshensu da sāshe, haƙīka, dā an rūsā sau-ma’ō’in (Ruhbānāwa) da majā-mi’ō’in Nasāra da gidājen ibādar Yahūdu da masallatai waɗanda ake ambatar Allah a cikinsu da yawa. Kuma lalle, haƙīka, Allah Yanā taimakon wanda yake taimakon Sa. Lalle Allah ne, haƙīka, Mai ƙarfi, Mabuwayi.

41. Waɗanda suke idan Muka bā su īko a cikin ƙasa, sai su tsai da salla, kuma su bayar da zakka kuma su yi umurni da abin da aka

لَن يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ
الْقَوِيُّ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا
اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْتَكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٧﴾

﴿٢٨﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٢٨﴾

أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِينِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ
يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ
لَفَسَدَتِ الصَّوْمُوعُ وَبِيعَ صَلَوَاتُكُمْ وَمَسْجِدُكُمْ
يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ
اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٣٠﴾

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَتَوْا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ

(1) Allah Yā yi alkawarin kare wanda yake aiki da taƙawa dōmin Sa. Yanā tunkude masa maƙiyansa, Ya yi masa faɗa.

sani,⁽¹⁾ kuma su hana daga abin da ba a sani ba. Kuma ākibar al'amura ga Allah take.

42. Kuma idan sun karyata ka, to, lalle, haḳīka, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, sun karyata a gabaninsu.

43. Da mutānen Ibrāhim da mutānen Lūdu.

44. Da māsu Madyana, kuma an karyata Mūsā. Sai Na jinkirta wa kāfiran, sa'an nan kuma Na kama su. To, yāya musūNa (gare su) ya kasance?

45. Sa'an nan da yawa daga al-karya, Muka halaka ta, alhāli kuwa tanā mai zalūnci, sai ta zama fādād-ḍa a kan rassanta, da yawa daga rījiya wadda aka wōfintar, da kuma gidājen sarauta maḍaukaka.

46. Shin, to, ba su yi tafiya ba a cikin kasa, dōmin zukāta waḍanda zā su yi hankali da su da kunnuwa da za su yi saurāre da su su kasance a gare su? Dōmin lalle ne idānun ba su makanta, amma zukāta waḍanda ke a cikin kirāza sū ke makanta.

47. Kuma sunā nēman ka yi gag-gāwa da azāba, alhāli kuwa Allah bā zai sāba wa'adinSa ba, kuma lalle ne, yini⁽²⁾ ḍaya a wurin

وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۖ وَاللَّهُ عَقِيبَةُ الْأُمُورِ ﴿٤١﴾

وَأِنْ يَكْذِبُواكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُ ﴿٤٢﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٣﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ ۖ وَكَذَّبَ مُوسَى فَأَمَلَيْتُ
لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ
كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٤﴾

فَكَأَيُّنَ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
فِيهَا خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا
وَبِئْسَ مَعْطَلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ ﴿٤٥﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ
بِهَا أَوْ أَذَانٌ يَسْمَعُونَ ۚ بَلْ أَفْتَنَّا الْآبَصْرَ
وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ
وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ

(1) Abin da aka sani daga shar'ia watau shī ne alhēri, kuma abin da ba a sani ba ga shari'a watau sharri wanda Allah bā Ya so, akasin alhēri. Tsayar da ayyukan alhēri ba zai isa ba sai anā yin wa'azi ga mutāne a umarce su da yin alhēri kuma a hana su daga aikata sharri.

(2) Allah bā Ya sāba wa'adinSa. Dadēwar rashin saukar azāba, bā sābāwar wa'adi ba ne, ajalin azābar ne bai zo ba. Dōmin yini guda a wurin Allah daidai yake da shēkara dubu na shēkarun dūniya. Sabōda haka kwana guda daidai yake da shēkara dubu biyu. Sabōda haka Sa'a guda ta Allah na daidai da shēkara tamānin da uku da wata huɗu.

Ubangijinka kamar shēkara dubu yake daga abin da kuke kīdāyāwa.

48. Kuma da yawa daga alkarya, Na yi jinkirin azāba gare ta (da laifinta) sa'an nan Na kāma ta, kuma zuwa gare Ni makōma take.

49. Ka ce, "Ya ku mutāne! Nī wani mai gargadi ne kawai zuwa gare ku, mai bayyanāwa."

50. To, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, sunā da gāfara da arziki na karimci.

51. Kuma waɗanda suka yi aikin bātāwa a cikin āyōyinMu, sunā māsū gajiyyarwa, waɗancan 'yan Ja-hīm ne.

52. Kuma ba Mu aika wani man-zo ba a gabāninka, kuma ba Mu umurci wani Annabi ba, fāce idan ya yi būri,⁽¹⁾ sai Shaidan ya jēfa (wani abu) a cikin būrinsa, sa'an nan Allah Ya shāfe abin da Shaidan ke jēfāwa. Sa'an nan kuma Allah Ya kyautata āyōyinSa. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

53. Dōmin Ya sanya abin da Shaidan ke jēfāwa ya zama fitina ga waɗanda a cikin zukātansu akwai cūta, da māsū kēkasassun zukātansu. Kuma lalle ne azzālumai, haḳīka, sunā a cikin sābāni mai nīsa.

مِمَّا تَعْدُونَ ﴿٤٧﴾

وَكَايْنٍ مِّنْ قَرْيَةٍ أَهْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾

قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا كُرْزُذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِيْٓ ءَايَاتِنَا مُعْجِرِينَ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا
إِذَا تَمَنَّيَ الْفَقِي الشَّيْطَانُ فِيْ أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ
مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ ءَايَاتِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِيْ قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ
لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

(1) Annabāwa sukan yi wahami ga tunāninsu, su yi zaton wani abu daidai ne alhāli kuwa a wurin Allah bā haka Yake nufi ba. A kan wannan, sai shakka ta shiga wāwā a kansu, amma wanda ke da īmāni, to, bā zai rikice ba, sabōda wannan kuskure, dōmin Allah bā Ya barin su a kansa, sai Ya gyāra abin da ke ciki na wahami. Misāli Kissar Yūnusu, da Kissar Annabi a cikin Suratu Abasa, da Kissar Ibrāhim wajen jāyayya da malā'ikun da aka aika zuwa alkaryōyin mutānen Lūdu.

54. Kuma dōmin waɗanda aka bai wa ilmi su sani lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinka dōmin su yi īmāni da shi sabōda zukātansu su natsu gare Shi. Kuma lalle ne Allah, haḳīka, Mai shiryar da waɗanda suka yi īmāni ne zuwa ga hanya madaidaiciya.

55. Kuma waɗanda suka kāfirta bā zā su gushe ba sunā a cikin shakka daga gare Shi, har Sa'a ta jē musu bisa ga abke, kō kuwa azābar wani yini bakarāre ta jē musu.

56. Mulki a rānar nan ga Allah yake, Yanā hukunci a tsakāninsu. To, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā a cikin gidājen Aljannar ni'ima.

57. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata, game da āyōyinMu, to, waɗannan sunā da azāba mai wulākantarwa.

58. Kuma waɗanda suka yi hijira a cikin tafarkin Allah, sa'an nan kuma aka kashe su, kō suka mutu, lalle ne, Allah Yanā arzūta su da arziki mai kyau. Kuma lalle ne Allah, haḳīka, Shi ne Mafi alhērin māsu arzutāwa.

59. Lalle ne, Yanā shigar da su a wata mashiga wadda zā su yarda da ita. Kuma lalle ne Allah, haḳīka Masani ne, Mai haḳuri.

60. Wancan! Kuma wanda ya rāma azāba da misālin abin da aka yi masa, sa'an nan kuma aka zālun-ce shi, lalle ne, Allah Yanā taimakon sa. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ
مِّن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ، فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ
اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ يَخْلُقُكُمْ بَيْنَهُمْ
فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاُولَٰئِكَ
لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا
أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ خَيْرُ الرَّزَاقِينَ ﴿٥٨﴾

لَيَدْخِلْنَّهُمْ مُدْخَلَ بَرْزَخٍ لَّا يَرْضَوْنَهُ، وَإِنَّ اللَّهَ
لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

﴿ ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ،
ثُمَّ بَغَىٰ عَلَيْهِ لَيَنْصُرْنَاهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴾ ﴿٦٠﴾

61. Wancan! Sabōda Allah Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma lalle, Allah Mai jī ne, Mai gani.

62. Wancan! Sabōda lalle ne Allah, Shī ne Gaskiya, kuma lalle ne, abin da suke kira, waninSa, shi ne karya. Kuma lalle ne Allah, Shī ne Madaukaki, Mai girma.

63. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne, Allah Yā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, sai kasa ta wāyi gari kōriya? Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Mai kididdigewa.

64. Abin da ke a cikin sammai, da abin da ke a cikin kasa, Nasa ne, kuma lalle ne Allah, haḳīka, Shi ne Wadatacce, Gōdadde.

65. Shin ba ka gani ba, lalle ne Allah Ya hōre muku abin da yake a cikin kasa, kuma jirāge sunā gudāna a cikin tēku, da umurninSa kuma Yanā riƙe sama dōmin kada ta fāḍi a kan kasa fāce da izninSa? Lalle ne Allah ga mutāne haḳīka, Mai tau-sayi ne, Mai jin kai.

66. Kuma Shī ne Wanda Ya rāya ku, sa'an nan kuma Yanā matar da ku, sa'an nan kuma Yanā rāyar da ku. Lalle mutum, haḳīka, mai kāfir-ci ne.

67. Ga kōwace al'umma Mun sanya wurin yanka, su ne māsū yin baiko gare Shi, sabōda haka, kada

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١١﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ
هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿١٢﴾

الَّذِينَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ
الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْغَنَى الْحَمِيدُ ﴿١٤﴾

الَّذِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ سَحَابًا مِمَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلكَ تَجْرِي
فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ
عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ
لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ
ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنسَانَ لَكَفُورٌ ﴿١٦﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ

(1) Ya misalta Alkur'āni da ruwan girgije. Kamar yadda ruwa ke sauka daga sama ya rāya kasa haka Alkur'āni yake sauka ya rāya zukāta.

su yi maka jāyayya a cikin al'amarin (hadaya). Kuma ka yi kira zuwa ga Ubangijinka, lalle kai, kana a kan shiriya madaidaiciya.

68. Kuma idan sun yi maka jidāli, sai ka ce, “Allah ne Mafi sani game da abin da kuke aikatāwa.

69. “Allah ne zai yi hukunci a tsakāninku, a Rānar Kiyāma, a cikin abin da kuka kasance a cikinsa kunā sāba wa jūna.”

70. Ashe, ba ka sani ba, lalle ne Allah Yanā sanin abin da yake a cikin sama da ƙasa? Lalle ne wancan yanā cikin Littāfi, lalle wancan ga Allah mai sauki ne.

71. Kuma sunā bautāwa, baicin Allah, abin da (Allah) bai saukar da wani dalili ba game da shi, kuma abin da bā su da wani ilmi game da shi, kuma bābu wani mai taimako ga azzālumai.

72. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu, a kansu, kanā sanin abin kyāma a cikin fuskōkin wadanda suka kāfirta, sunā kusa su yi danka ga wadanda ke kārātun āyōyinMu a kansu. Ka ce, “Shin to, in gaya muku abin da yake mafi sharri daga wannan? (Ita ce) Wuta. Allah Yā yi alkawarinta ga wadanda suka kāfirta. Kuma makōmarsu tā mūnana.

73. “Ya ku mutāne! An buga wani misāli, sai ku saurāra zuwa gare shi. Lalle ne wadanda kuke kira baicin Allah, bā zā su halitta kudā ba, kō da sun tāru gare shi, kuma idan kudā ya ƙwāce musu wani abu,

فَلَا تَنْزِعُكَ فِي الْأَمْرِ وَأَدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾

وَإِنْ جَدَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧١﴾

وَإِذَا نُنَادَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ
يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ ءَايَتِنَا
قُلْ أَفَأَنْتُمْ بِشِرِّ مَنِ ذَلِكُمْ أَلَا تَرَوْا وَعْدَهَا
اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَتْلَوْهُ الْمُنْكَرُ ﴿٧٢﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرْبَ مَثَلٍ فَاذْهَبُوا لَهُ
إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا
ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ

bā zā su kuɓutar da shi ba daga gare shi. Mai nēma da wanda ake nēman gare shi sun raunana.”

74. Ba su kaddara wa Allah hak-kin girmanSa ba. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai karfi ne, Mabuwayi.

75. Allah nā zāben Manzanni daga malā'iku kuma daga mutā-ne.⁽¹⁾ Lalle Allah, Mai ji ne, Mai gani.

76. Yanā sanin abin da ke gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

77. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Ku yi rukū'i, kuma ku yi sujada, kuma ku bauta wa Ubangijinku, kuma ku aikata alhēri, tsam-māninku, ku sami babban rabo.

78. Kuma ku yi jihādi a cikin (al'amarin) Allah, hakkin jihādin-Sa. Shī ne Ya zābe ku, alhāli kuwa bai sanya wani kunci⁽²⁾ ba a kanku a cikin addini. Bisa kudurcēwar ubanku Ibrāhīm, shī ne ya yi muku sūna Musulmi⁽³⁾ daga gabānin haka. Kuma a cikin wannan (Littāfi ya yi muku sūna Musulmi), dōmin Manzo ya kasance mai shaida a

شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ

الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ﴿٧٢﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ

عَزِيزٌ ﴿٧٣﴾

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا

وَمِنَ النَّاسِ ابْنَ اللَّهِ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٤﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

وَالِلَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٥﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا

وَأَسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٧٦﴾

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ

وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مَلَّةَ أَيْكُمْ

إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ

وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ

وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

(1) Allah nā zaɓen Manzanni daga mutāne da malā'iku kawai. Sabō da haka bābu wani manzo da jinsin aljannu kō wani jinsi, kuma āyar Sūratul Ahzāb ta 40 tā nūna zāben nan ya kāre daga Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Duk wanda ya yi da'awar Allah Ya bā shi wani hukumci a bāyan Annabi Muhammadu, kō dā bai yi da'awar annabci ba, to, shī Dajjal ne, bā a bin sa.

(2) Bābu kunci a cikin Musulunci, duk inda aka faɗi tsanani kuma an faɗi yadda sauƙi zai sāmu a kōwane hāli.

(3) Sharafin Musulunci ya zama a kan akidar Ibrāhīm wanda ya yi wa wannan al'umma sūna da Musulmi tun a zāmaninsa, kuma an ambaci wannan magana a cikin wannan Littāfi, wātau Alkur'āni, a cikin Sūrar Bakara āyā ta 128.

kanku, kũ kuma ku kasance māsū shaida a kan mutāne. Sabōda haka ku tsayar da salla kuma ku bāyar da zakka, kuma ku amince da Allah, Shi ne Majibincinku. Sābōda haka mādalla da Shi Ya zama Majibinci, mādalla da Shi ya zama Mai taimako.

وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ
فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

Tanā karantar da haḳīkanin ĩmāni da ayyukan ĩmāni. ĩmāni ba ya cika sai da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1.. Lalle ne, Mūminai⁽¹⁾ sun sāmi babban rabo.

2. Waɗanda suke a cikin sallarsu māsū tawāli'u ne.

3. Kuma waɗanda suke, sū daga barin yasasshiyar magana, māsū kau da kai ne.

4. Kuma waɗanda suke ga zakka māsū aikatāwa ne.

5. Kuma waɗanda suke ga farjō-jinsu māsū tsarēwa ne.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾

(1) Muminai su ne waɗanda suke da siḳōfin da aka jeranta a cikin āyōyin da ke biye daga ta 2 zuwa ga ta 9.

6. Fāce a kan mātān aurensu, kō kuwa abin da hannayen dāmānsu suka mallaka, to, lalle sū, bā wadanda ake zargi ba ne.

7. Sabōda haka wanda ya nēmi abin da ke bāyan wancan, to, wadancan sū ne māsū kētarēwar haddi.

8. Kuma wadanda suke, sū ga amānōninsu da alkawarinsu māsū tsarēwa ne.

9. Kuma da wadanda suke, sū a kan sallōlinsu sunā tsarēwa.

10. Wadannan, sū ne magāda.

11. Wadanda suke gādon (Al-jannar) Firdausi,⁽¹⁾ su a cikinta madawwama ne.

12. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta mutum daga wani tsantsa daga lāka.

13. Sa'an nan kuma Muka sanya shi, dīgon maniyyi a cikin matabata natsattsia.

14. Sa'an nan kuma Muka halitta shi gudan jini, sa'an nan Muka halitta gudan jinin tsōka, sa'an nan Muka halitta tsōkar ta zama ḳasūsūwa, sa'an nan Muka tufātar da ḳasūsūwan da wani nāma, sa'an nan kuma Muka ḳāga shi wata halitta dabam. Sabōda haka albar-kun Allah sun bayyana, Shi ne Mafi kyaun māsū halittawa.

15. Sa'an nan kuma ku, bāyan wannan, lalle ne māsū mutuwa ne.

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾

فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَرِثُونَ ﴿١٠﴾
الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿١٣﴾

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً
فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ
لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَبَارَكُ اللَّهُ
أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾

(1) Asalin firdausi fadama mai ruwa da itāce da ni'ima. Aljannar firdausi ita ce mafi daukakar Aljanna.

16. Sa'an nan kuma, lalle ne kû,
a Rânar Kiyāma, za a tãyar da ku.

17. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun
halitta, a samanku, hanyōyi bak-
wai, kuma ba Mu kasance, daga
barin halittar, Māsu shagala ba.

18. Muka saukar da ruwa daga
sama bisa gwargwado, sa'an nan
Muka zaunar da shi a cikin ƙasa,
alhāli, lalle ne Mû, a kan tafiyar da
shi, Māsu iyāwa ne.

19. Sai Muka ƙāga muku, game
da shi (ruwan), gōnaki daga dabīnai
da inabōbi, kunā da, a cikinsu,
'ya'yan itācen marmari māsu yawa,
kuma daga gare su kuke cī.

20. Da wata itāciya,⁽¹⁾ tanā fita
daga dūtsin Sainā'a, tanā tsira da
man shāfāwa, da man miya dōmin
māsu cī.

21. Kuma lalle ne, kunā da abin
lūra a cikin dabbōbin ni'imōmi,
Munā shāyar da ku daga abin da
yake a cikinsu, kuma kunā da a
cikinsu, abūbuwan amfāni⁽²⁾ māsu
yawa, kuma daga gare su kuke cī.

22. Kuma a kansu da a kan jirgin
ruwa ake daukar ku.

23. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun
aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ

وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَتْهُ

فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾

فَأَنشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْنَبٍ

لَكُمْ فِيهَا فَوْكِهٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَجَرَةٍ تَخْرُجُ مِنْ طُورٍ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالذَّهْنِ

وَصَنِيعٍ لَّآلِئٍ كَلِيلٍ ﴿٢٠﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً تَسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَّقُوا

(1) Itāciyar Zaitūni. Ita ce itāciyar farko da ta tsira a kan ƙasa a bāyan 'Dūfāna, tanā rāyuwa mai dōgon lōkaci; an ce tanā rāyuwa kamar shēkara dubū huɗu. Anā cin 'ya'yanta, anā man shāfāwa da su, kuma anā yin miya da su. Asalin sibg, rini dōmin tanā rina lōmar tuwo. Dūtsen Sīnā'a mai albarka, dūr, shī ne dūtse mai itāce a kansa.

(2) Sūfi da gashi dōmin tufāfi da kāyan dāki, ƙasūsuwa da fātu da kōfatai dōmin yin abūbuwan amfāni.

ya ce, “Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa waninSa. Shin, to, bā zā ku yi taka-wa ba?”

24. Sai mashāwarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce, “Wannan ba kōwa ba ne, fāce mutum misālinku, yanā nufin ya ɗaukaka a kanku. Dā Allah Yā so, lalle ne dā Yā saukar da malā'iku. Ba mu ji (kōme) ba, game da wannan, a cikin ubanninmu na farko.

25. “Shi bai zamo kōwa ba, fāce wani namiji ne, a gare shi akwai hauka, sai ku yi jinkiri da shi har wani lōkaci.”

26. Ya ce, “Ya Ubangijīna! Ka taimake ni sabōda sun karyata ni.”

27. Sai Muka yi wahayi zuwa gare shi. “Ka sana'anta jirgin bisa ga idonMu, da wahayinMu. To, idan umurninMu ya jē, kuma tandā ta buɓɓuga da ruwa, to, ka shigar a cikinta daga kōme, ma'aura biyu, da iyālanka, sai wanda Magana ta gabāta a kansa, daga gare su, kuma kada ka rōkē Ni (sabōda wani) a cikin waɗanda suka yi zālunci, lalle ne sū waɗanda ake nutsarwa ne.

28. “Sa'an nan idan ka daidaitu, kai da waɗanda ke tāre da kai a kan jirgin, sai ka ce, ‘Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya tsīrar da mu daga mutāne azzālumai.’

29. “Kuma ka ce, ‘Ya Ubangi-jīna! Ka saukar da ni, saukarwa mai albarka. Kuma Kai ne Mafī alhērin māsū saukarwa.’

اعْبُدُوا اللَّهَ مَالِكُومِنْ إِلَهِ غَيْرِهِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا
إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَفْضَلَ عَلَيْكُمْ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا
بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَمَا تَتَصَوَّبُونَ
حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبِّ أَنْصُرْنِي بِمَا كَذَبُونَ ﴿٢٦﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعْ الْقُلُوكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا
فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ فَاسْلُكْ فِيهَا
مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَمْلِكْ إِلَّا مَنْ سَبَقَ
عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا
إِنَّهُمْ مُفْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

فَإِذَا أَسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْقُلُوكِ فَقُلِ الْخُذُوا
الَّذِي نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ﴿٢٩﴾

30. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi, ko da yake Mun kasance, haḳīka, Māsu jarrabāwa.

31. Sa'an nan kuma Muka kāga wani karni, na waɗansu dabam, daga bāyansu.

32. Sai Muka aika a cikinsu, Manzo daga gare su. "Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa, sai Shi. Shin to, bā zā ku yi taḳawa ba?"

33. Mashāwarta daga mutānensa, waɗanda suka kāfirta kuma suka karyata game da haɗuwa da Lāhira, kuma Muka ni'imtar da su a cikin rāyuwar dūniya, suka ce, "Wannan bā kōwa ba, fāce wani mutum ne kamarku, yanā cī daga abin da kuke cī daga gare shi, kuma yanā shā daga abin da kuke shā.

34. "Kuma lalle ne idan kun yi dā'a ga mutum misālunku, lalle ne, a lōkacin nan, haḳīka, kū māsu hasāra ne.

35. "Shin, yanā yi muku wa'adin (cēwa) lalle kū, idan kun mutu kuma kuka kasance turbāya da kasusuwa, lalle ne kū, waɗanda ake fitarwa ne?

36. "Faufau faufau ga abin da ake yi muku wa'adi da shi.

37. "Rāyuwa ba ta zama ba fāce rāyuwarmu ta dūniya, munā mutuwa kuma munā rāyuwa,⁽¹⁾ kuma ba mu zama waɗanda ake tāyarwa ba.

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِن كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣١﴾

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
الْآخِرَةِ وَأُتِرْتُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ
وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِّثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَسِرُونَ ﴿٣٤﴾

أَعِدُّكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا
أَنْتُمْ تُخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾

﴿٣٦﴾ هَيَّاتَ هَيَّاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾

إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا
وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Munā mutuwa kuma munā rāyuwa da haihuwar diya da 'yā'ya. A bāyan wannan bābu wata rāyuwa ta wata Lāhira.

38. “Bai zama kōwa ba fāce namiji, ya kirkira karya ga Allah, kuma ba mu zama, sabōda shi, māsu īmāni ba.”

39. Ya ce, “Ya Ubangijina! Ka taimake ni sabōda sun karya ta ni.”

40. Ya ce, “Daga abu kaɗan, lalle ne zā su wāyi gari sunā māsu nadāma.”

41. Sai tsāwa ta kāma su da gas-kiya, sai Muka sanya su tunkuɓa. Sabōda haka nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai!

42. Sa'an kuma Muka kāga halittar wasu karnōni dabam daga bayānsu.

43. Wata al'umma bā ta gabatar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

44. Sa'an nan kuma Muka aika da ManzanninMu jēre, a kō da yausha Manzon wata al'umma ya jē mata, sai su karya ta shi, sabōda haka Muka biyar da sāshensu ga sāshe, kuma Muka sanya su lābā-run hīra. To, nīsa ya tabbata ga mutāne (wadanda) bā su yin īmāni!

45. Sa'an nan kuma Muka aika Mūsā da ɗan'uwansa, Hārūna, game da āyōyinMu da dalīli bayyananne.

46. Zuwa ga Fir'auna da majalisarsa, sai suka kangara, alhāli sun kasance mutāne ne marinjāya.

47. Sai suka ce, “Shin, zā mu yi īmāni sabōda wasu mutāne biyu misālinmu, alhāli kuwa mutānensu, a gare mu, māsu bauta ne”

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبُونَ ﴿٣٩﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَّيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ﴿٤٠﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُشَاءً
فَبَعْدَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٢﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ﴿٤٣﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا كُلًّا مَاجَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ
فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ فَبَعْدَ الْقَوْمِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا
وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾

فَقَالُوا أَأَتَوْا مِنْ لَدُنِّ مِثْلِنَا
وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ ﴿٤٧﴾

48. Sai suka karyata su sabōda haka suka kasance halakakku.

49. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā littāfi tsammaninsu, ⁽¹⁾ zā su shiryu.

50. Kuma Mun sanya 'Dan Maryama, shi da uwarsa wata āyā. ⁽²⁾ Kuma Muka tattara su zuwa ga wani tsauni ma'abūcin natsuwa da marēmari.

51. Yā ku Manzanni! Ku ci daga abūbuwa māsu dādī, ⁽³⁾ kuma ku aikata aikin kwarai. Lalle Nī, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

52. Kuma lalle ne wannan al'ummarku ce, al'umma guda, kuma Nī, Ubangijinku ne, sai ku bī Nī da taḳawa. ⁽⁴⁾

53. Sai (al'ummar) suka yan-yanke al'amarinsu a tsakāninsu guntu-guntu, ⁽⁵⁾ kōwace kungiya sunā māsu farin ciki da abin da yake a gare su.

54. To, ka bar su a cikin batarsu har a wani lōkaci.

فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا

إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾

يَأْتِيهَا الرُّسُلُ كُلُّو مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا

إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ

فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾

فَنَقْطِعُ رُءُوسَهُمْ وَيَكُونُ زُجْرًا لِّكُلِّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ

فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾

فَذَرَهُمْ فِي عَمَرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾

(1) Banī Isrā'ila na yanzu idan sun tuna cewa Alkur'āni bā shī ne farkon littāfin sama ba, an bai wa Mūsā wani littāfi, su kuma sunā alfahari da shi.

(2) Āyar Īsā da uwarsa ita ce an haife shi bābu uba. Kuma a lōkacin nan Yahūdu suka so sarkin zāmanin nan ya kashe shi, sai uwarsa ta gudu da shi zuwa Baitil Makaddas, kō Dimashka, kō Falasḍīnu, inda suka zauna shēkara gōma sha biyar har sarkin nan ya mutu.

(3) Allah Ya umurci ManzanninSa da cin halat, sa'an nan su aikata aikin kwarai. Haka kuma Ya umurci Mūminai. Sabōda haka karɓar aiki na kwarai an tsayar da shi ne a kan cin halat.

(4) Taḳawa, ita ce bauta wa Allah da abin da Ya yi umurni a bauta Masa, a kan harshen AnnabinSa na zamaninsa. Yanzu bābu taḳawa sai a cikin Musulunci kawai.

(5) Kōwa ya kāma hanyarsa, al'ummar Musulmi ta zama kungiyōyi dabam-dabam, kōwanensu yanā farin ciki da abin da ke gare shi, yanā ganin shi ne mafifici.

55. Shin, sunā zaton cēwa abin da Muke taimakon su da shi daga dūkiya da dīya,

56. Munā yi musu gaggāwa ne a cikin alhērōri?

57. Lalle ne, waɗanda suke māsu sauna sabo da tsōron Ubangijinsu,

58. Da waɗanda suke, game da āyōyin Ubangijinsu sunā imāni,

59. Da waɗanda suke game da Ubangijinsu bā su yin shirki,

60. Da waɗanda ke bāyar da abin da suka bāyar, alhāli kuwa zukātansu sunā tsōrace dōmin sunā kōmāwa zuwa ga Ubangijinsu,

61. Waɗancan sunā gaggāwar tsēre a cikin ayyukan alhēri, alhāli kuwa sunā māsu tsērēwa zuwa gare su (ayyukan alhēri).

62. Kuma bā Mu kallafa wa rai fāce abin iyawarsa, kuma a wurin-Mu akwai wani littāfi wanda yake magana da gaskiya, kuma sū bā a zāluntar su.

63. Ā'a, zukātansu sunā cikin jāhilci daga wannan (magana), kuma sunā da waɗansu ayyuka, baicin wancan, sū a gare su, māsu aikatāwa ne.

64. Har idan Mun kāma mani'imtansu da azāba, sai gā su sunā hargōwa.

65. Kada ku yi hargowa a yau, lalle ne kū, daga gare Mu bā a taimakon ku.

66. Lalle ne, āyōyiNa sun kasan-ce anā karātun su a kanku, sai kuka

أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَيْنَ ۝٥٥

فُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ۝٥٦

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۝٥٧

وَالَّذِينَ هُمْ يَثَابَتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ۝٥٨

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ۝٥٩

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَاءً آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ ۝٦٠

أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ۝٦١

أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ۝٦٢

وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ ۝٦٣

يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝٦٤

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمَرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَلٌ مِنْ دُونِ ذَٰلِكَ ۝٦٥

هُمْ لَهَا عَمِلُونَ ۝٦٦

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْتَرُونَ ۝٦٧

لَا تَجْعَلُوا الْيَوْمَ لَكُمْ مَنًا لَا تَنْصُرُونَ ۝٦٨

فَذَكَاتَتْ آيَتِي نُتِلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ آعْقَابِكُمْ

kasance, a kan dugāduganku, kunā kōmāwa bāya.

67. Kunā māsū girman kai gare shi (Annabi), da hīra kunā alfāsha.

68. Shin fa, ba su yi ta'ammalin maganar (Alkur'āni) ba, kō abin da bai jē wa ubanninsu na farko ba ne ya jē musu?

69. Kō ba su san Manzonsu ba ne, dōmin haka suke māsū musu a gare shi?

70. Kō sunā cēwa, "Akwai hau-ka gare shi?" Ā'a, yā zo musu da gaskiya, alhāli kuwa mafi yawansu, ga gaskiya, māsū kī ne.

71. Kuma dā gaskiya (Alkur'āni) yā bi son zuciyoyinsu, ha-kīka, dā sammai da kasa da wanda yake a cikinsu sun bāci. Ā'a, Mun tafo musu da ambaton⁽¹⁾ (darajar) su, sa'an nan sū daga barin ambatonsu māsū bijirēwa ne.

72. Kō kanā tambayar su wani harāji ne (a kan iyar da Manzanci a gare su)? To, harājin Ubangijinka ne mafi alhēri, kuma Shī ne Mafi alhērin māsū ciyarwa.

73. Kuma lalle ne, kai, ha-kīka, kanā kiran su zuwa ga hanya madaidaiciya.

74. Kuma lalle wadanda ba su yi īmāni da Lāhira ba māsū karka-cēwa daga hanya ne.

لَنَكْصُونَ ﴿٦٦﴾

مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سِمَرَاتٍ هَجْرُونَ ﴿٦٧﴾

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ
ءَابَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٦٩﴾

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُمُ لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ﴿٧٠﴾

وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَهُمْ بِذِكْرِهِمْ
فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧١﴾

أَمْ قَسَمُهُمْ خَرَجًا فَخَرَّاجٌ رَيْكَ خَيْرٌ
وَهُوَ خَيْرُ الرَّزْقِينَ ﴿٧٢﴾

وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ
لَنَكِبُونَ ﴿٧٤﴾

(1) Zikiri a nan, shi ne Alkur'āni wanda ya zo wa Lārabāwa, kō Kuraishāwa da abūbuwa na daukakarsu, da ambaton sūnansu, da shiryar da su, da gabatar da su a kan sauran kabilu. Amma duk da haka sunā bijirēwa daga gare shi.

75. Kuma dā Mun ji tausayinsu, kuma Muka kuranye musu abin da yake täre da su na cūta, lalle ne dā sun yi zurfi a cikin batarsu, sunā dīmuwa.

76. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā kāma su da azāba,⁽¹⁾ sai dai ba su saukar da kai ba ga Ubangijinsu, kuma bā su yin tawāli'u.

77. Har idan Mun būde, a kansu, wata kōfa mai azāba mai tsanani, sai gā su a cikinta sunā māsu mugi.⁽²⁾

78. Kuma Shi ne Wanda Ya kāga halittar ji da gani da zukāta domin-ku. Kaḍan kwarai kuke gōdēwa.

79. Kuma Shī ne Ya halitta ku a cikin kasa, kuma zuwa gare Shi ake tayar da ku.

80. Kuma Shī ne Wanda Yake rāyarwa, kuma Yanā matarwa, kuma a gare Shi ne sābāwar dare da yini take. Shin, to, bā zā ku hankalta ba?

81. Ā'a, sun faḍi misālin abin da na farko suka faḍa.

82. Suka ce, "Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turɓaya da kasūsuwa, shin, lalle ne mu, haḳīka waɗanda ake tayarwa ne?"

83. "Lalle ne, haḳīka, an yi mana wa'adi, mū da ubanninmu ga wannan a gabāni. Wannan abu bai zama kōme ba, fāce tātsūniyōyin na farko."

وَلَوْ رَحِمْنَهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُوا
فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ
وَمَا يَنْضَعُونَ ﴿٧٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ
إِذَاهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتَلَفُ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾

قَالُوا أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا إِذْنَا
لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَءَابَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِن هَذَا
إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٣﴾

(1) Azābar dūniya kamar yunwa da ciwo da talauci da rashin kwanciyar hankali.

(2) Mugi, shi ne kasa yin magana sabōda dēbe tsammāni daga sāmūn kōwane alhēri. Asalin kalmar daga Fulātanci take.

84. Ka ce, “Wāne ne da mulkin kasa da wanda ke a cikinta, idan kun kasance kunā sani?”

85. Zā su ce, “Ta Allah ce.” Ka ce, “Shin, to, bā zā ku yi tunāni ba?”

86. Ka ce, “Wāne ne Ubangijin sammai bakwai kuma Ubangijin Al'arshi mai girma?”

87. Zā su ce, “Na Allah ne.” Ka ce, “Shin, to, bā zā ku bī Shi da takawa ba?”

88. Ka ce, “Wāne ne ga hannunsa mallakar kōwane abu take, alhāli kuwa shi yanā tsarēwar wani, kuma ba a tsare kōwa daga gare shi, idan kun kasance kunā sani?”

89. Zā su ce, “Ga Allah yake.” Ka ce, “To, yāya ake sihirce ku?”

90. Ā'a, Mun zo musu da gas-kiya, kuma lalle ne sū, hakika, makaryata ne.

91. Allah bai riki wani abin hai-huwa ba, kuma bābu wani abin bautāwa tāre da Shi. Idan haka ne, (akwai abin bautawa tare da Shi), lalle ne, dā kōwane abin bautawar ya tafi da abin da ya halitta, kuma lalle ne, dā wadansu sun rinjāya a kan wadansu. Tsarki ya tabbata ga Allah, daga abin da suke siffan-tāwa.

92. Masanin fōye da bayyane. Sa'an nan Ya daukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

93. Ka ce, “Yā Ubangijīna! Ko dai Ka nūna mini abin da ake yi musu wa'adi da shi,

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾

قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنِّي تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا أَذْهَبَ كُلَّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾

قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيدُنِي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾

94. “Yā Ubangijīna, to, kada Ka sanya ni a cikin mutāne azzālumai.”

95. Kuma lalle ne Mū, haḳīka, māsu iyawa ne a kan Mu nūna maka abin da Muke yi musu wa'adi da shi.

96. Ka tunkude cūta da wadda take ita ce mafi kyau. Mū ne Mafi sani game da abin da suke siffan-tāwa.

97. Ka ce, “Yā Ubangijīna, inā nēman tsari da Kai daga fizge-fizgen shaidānu.

98. “Kuma inā nēman tsari da Kai, ya Ubangijīna! Dōmin kada su halarto ni⁽¹⁾,”

99. Har idan mutuwa ta jē wa ḍayansu, sai ya ce, “Yā Ubangijīna, Ku mayar da ni (dūniya).

100. “Tsammānina in aikata aiki na ḳwarai cikin abin da na bari.” Kayya! Lalle ne ita kalma ce, shī ne mafadinta, alhāli kuwa a bāya gare su akwai wani shāmaki har rānar da zā a tāyar da su.

101. Sa'an nan idan an yi būsā a cikin ḳaho, to, bābu dangantakōki a tsakāninsu a rānar nan, kuma bā zā su tambayi jūnansu ba.

102. To, waḍanda sikēlinsu ya yi nauyi, to, waḍannan sū ne māsu babban rabo.

103. Kuma waḍanda sikēlinsu ya yi sauḳi, to, waḍannan ne wa-ḍanda suka yi hasārar rāyukansu

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾

وَأَنَا عَلَىٰ أَنْ تُرِيكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَدْ رَوْنٰ ﴿٩٥﴾

أَدْفَعِ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ
بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٩٧﴾

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ
هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ، فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ، فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا

(1) Inā nēman tsari da Kai, yā Ubangijīna! Kada shaidānu su halarto ni a cikin al'amurana duka, dōmin bā su halarta, fāce da sharri.

sunā madawwama a cikin Jahan-
nama.

104. Fuskokinsu sunā balbalar
wuta, kuma su a cikinta māsu
yāgaggun leɓɓa daga haḳōra ne.

105. “Shin, ayōyīNa ba su ka-
sance anā karanta su a kanku ba, sai
kuka kasance game da su kunā
ḱaryatāwa?”

106. Suka ce, “Yā Ubangijinmu,
shakāwarmu ce ta rinjāya a kanmu,
kuma mun kasance mutāne batattu.

107. “Yā Ubangijinmu! Ka fitar
da mu daga gare ta, sa'an nan idan
mun kōma, to, lalle ne, mū ne māsu
zālunci.”

108. Ya ce, “Ku tafi (da wulā-
kanci) a cikinta. Kada ku yi Mini
magana.”

109. Lalle ne wadansu ḱungiyoyi
daga bāyiNa sun kasance sunā
cēwa, “Yā Ubangijinmu! Mun yi
īmāni, sai Ka gāfarta mana, kuma
Ka yi mana rahama, kuma Kai ne
Mafi alhērin māsu tausayi.”

110. Sai kuka riḱe su lēburōri
har suka mantar da ku ambatōNa,
kuma kun kasance, daga gare su
kuke yin dāriya.

111. Lalle ne Nī, Inā sāka musu,
a yau, sabōda abin da suka yi wa
haḱuri. Dōmin lalle ne, sū, sū ne
māsu sāmūn babban rabo.

112. Ya ce, “Nawa kuka zauna a
cikin ƙasa na ƙidāyar shēkaru?”

113. Suka ce, “Mun zauna a yini
ḱaya ko rabin yini, sai ka tambayi
māsu ƙidāyāwa.”

أَنفُسُهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٣﴾

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٤﴾

أَلَمْ تَكُنْ أَتَيْنِي تَنَلَىٰ عَلَيَّكُمْ

فَكُنْتُمْ بِهَا تُكْذِبُونَ ﴿١٥﴾

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا

وَكَُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٦﴾

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٧﴾

قَالَ اخْسَوْا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٨﴾

إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا

ءَامِنَا فَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٩﴾

فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سَخِرَ بِنَا حَتَّىٰ أَنسَوَكُم ذِكْرِي

وَكَُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضَاحِكُونَ ﴿٢٠﴾

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ

هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢١﴾

قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿٢٢﴾

قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسَلِ الْعَادِينَ ﴿٢٣﴾

114. Ya ce, “Ba ku zauna ba fāce kaɗan, dā dai kun kasance kunā sani.

115. “Shin, to, kun yi zaton cēwa Mun halitta ku ne da wāsa, kuma lalle ku, zuwa gare Mu, bā zā ku kōmo ba?”

116. Allah, Mamallaki, Gas-kiya, Yā ɗaukaka. Bābu abin bau-tāwa, fāce Shi. Shī ne Ubangijin Al'arshi, mai daraja.

117. Kuma wanda ya kira, tāre da Allah, waɗansu abūbuwan bau-tāwa na dabam, bā yanā da wani ɗalīli game da shī (kiran) ba, to, hisābinsa yanā wurin Ubangijinsa kawai. Lalle ne, kāfirai bā su cin nasara.

118. Kuma ka ce, “Yā Ubangi-jina! Ka yi gāfara, Ka yi rahama, kuma Kai ne Mafī alhērin māsū rahama.”

قُلْ إِنْ لَيْسَ إِلَّا قَلِيلٌ لَّوَأَنَّكُمْ
كُنْتُمْ قَاطِمُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ
إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا
حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

SŪRATUN NŪR

سُورَةُ النُّورِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen zaman jama'a da ladub-bansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1.. (Wannan) sūra ce. Mun sau-
kar da ita, kuma Mun wajabta ta,

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ

kuma Mun saukar da âyôyi bayyannannu a cikinta, dōmin ku zan tunāwa.

2.. Mazināciya da mazināci,⁽¹⁾ to, ku yi bŭlāla ga kōwane daya daga gare su, bŭlāla dari. Kuma kada tausayi ya kāma ku game da su a cikin addinin Allah, idan kun kasance kunā yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wani yankin jama'a daga mūminai, su halarci azābarsu.

3. Mazināci bā ya aure⁽²⁾ fāce da mazināciya kō mushirika, kuma mazināciya bābu mai aurenta fāce mazinaci kō mushiriki. Kuma an haramta wannan a kan mūminai.

4. Kuma waɗanda ke jīfar⁽³⁾ mātā, masu kāmūn kai, sa'an nan kuma ba su jē da shaidu huɗu ba, to, ku yi musu bŭlāla, bŭlāla tamānin, kuma kada ku karɓi wata shaida tāsū, har abada. Waɗancan su ne fāsikai.

5. Fāce waɗanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka gyāru, to lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

6. Kuma waɗanda ke jīfar mātān⁽⁴⁾ aurensu, kuma waɗansu shaidu ba su kasance a gare su ba, fāce

لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ
وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ
لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ
وَحَرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ
فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ

(1) Hukuncin waɗanda ba su yi aure ba ne, amma waɗanda suka yi aure, hukuncinsu a jēfe su har su mutu, bāyan sharuɗɗa sun cika, kamar yadda yake ga sunna. Kuma wannan ga hakkin 'ya'ya ne, amma bāyi, hukuncinsu bŭlāla hamsin kawai.

(2) Auren mazināci kō mazināciya makarūhi ne ga wanda ba hakanan yake ba, dōmin tsaron mutunci da kōre tuhuma.

(3) Haddin kazaɓi bŭlāla tamānin ga dā, kō arba'in ga bāwa idan ya yi kazaɓi ga dā.

(4) Hukuncin ranstuwar li'ani da yadda ake yin ta.

dai kansu, to, shaidar dayansu, shaida huɗu ce da Allah, 'Lalle shi, haḳiḳa, yanā daga magasganta'.

7. Kuma na biyar cēwa 'La'anar Allah ta tabbata a kansa, idan ya kasance daga maḳaryata.'

8. Kuma yanā tunkude mata azāba ta yi shaida, shaida huɗu da Allah, 'Lalle shi, haḳiḳa, yanā daga maḳaryata.'

9. Kuma ta biyar cēwa 'Hushin Allah ya tabbata a kanta idan ya kasance daga magasganta.'

10. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku, da rahamarSa, kuma cēwa Allah Mai karḅar tūba ne, Mai hikima!

11. Lalle ne, waɗanda⁽¹⁾ suka zo da ƙiren ƙarya waɗansu jama'a ne

لِمَنِ الصّٰدِقِیْنَ ﴿٦﴾

وَالْخَمِیْسَةُ اَنْ لَعَنَتَ اللّٰهُ عَلَیْهِ اِنْ كَانَ

مِنَ الْكٰذِبِیْنَ ﴿٧﴾

وَيَذَرُوْا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعُ شَهِدٰتٍ بِاللّٰهِ

اِنَّهُمْ لِمِنَ الْكٰذِبِیْنَ ﴿٨﴾

وَالْخَمِیْسَةُ اَنْ غَضِبَ اللّٰهُ عَلَیْهَا اِنْ كَانَ

مِنَ الصّٰدِقِیْنَ ﴿٩﴾

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَیْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَاَنَّ اللّٰهَ

تَوَّابٌ حَكِیْمٌ ﴿١٠﴾

اِنَّ الَّذِیْنَ جَاؤْا بِاِلٰفِكَ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا تَحْسَبُوْهُ شَرًّا

(1) Farko Hadisil Ifk ne wanda waɗansu suka jēfi Ā'isha, Ummul Mūminīna da zina a cikinsa, Allah Ya barrantar da ita. Bai zama sharri ba ga Musulmi, sai dai ya zama alhēri dōmin ya zama sanadi ga sanin hukunce-hukunce māsu yawa, na zaman jama'a da kuma darajar mutānen da abin ya shāfa.

Yadda ƙissar take, shi ne yadda Ā'ishatu, uwar mūminai ta tādā, ta ce, "Na kasance tāre da Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, a cikin wani yāki, a bāyan an saukar da Hijabi, watau kulle. Sai ya ƙāre daga yākin ya kōma, ya yi kusa da Madīna, sai ya yi umurni da tāshi ga tafiya a wani dare, sai ni kuma na tafi na ƙāre sha'anīna, na fuskanta zuwa ga wurin rākumāta, sai na ga abin wuyana ya yanke, sai na kōma, na nēme shi, kuma su māsu kula da ni suka ɗauki darbūka suka aza a kan rākuma sunā zaton inā ciki, alhāli mātā sun kasance saukāka, dōmin ba su cin kōme sai kaɗan na abinci.

"Na sāmi abin wuyāna na kōmo a bāyan sun tafi. Sai na zauna a masaukīna wanda na kasance a ciki. Kuma na yi zaton mutānen zā su rasa ni su kōmo zuwa gare ni. Sai na ji barci, na yi barcin. Shi kuma Safwānu ya yi rurumi daga bāyan āyarin yāki, ya fita da sauran dare, sai ya wāyi gari a inda nake. Sai ya ga duhun mutum mai barci, sai ya gāne ni a lōkacin da ya gan ni, dā mā ya kasance yanā ganī na a gabānin kulle, sai na farka da jin sautinsa na istirjā'i.

"A lōkacin da ya gāne ni, sai na rufe fuskāta da mayāfina. Wallāhi bai yi mini magana ba da kalma, ni kuma ban ji kō kalma ba daga gare shi, sai dai istirjā'insa a lōkacin da ya gurfanar da rākumarsa, ya take ƙafarta ta gaba ni kuma nā hau, ya shiga yanā jan rākumar da ni har muka isa ga uwar yākin, a bāyan sun sauka, a cikin zāfin rāna. Daga nan wanda ya halaka ya halaka, wanda ya jibinci girman abin, shi ne Abdullahi bn Ubayyin bn Salūl." Buhāri da Muslimu sun ruwaito shi.

daga gare ku, kada ku yi zatonsa sharri ne a gare ku. Ā'a, alhēri ne gare ku. Kōwane mutum daga gare su na da sakamakon abin da ya sanā'anta na zunubi, kuma wanda ya jibinci girmansa daga gare su, yanā da azāba mai girma.

12. Don me a lōkacin da kuka ji shi, mūminai maza da mūminai māta ba su yi zaton alhēri game da kansu ba, kuma su ce, "Wannan kiren karyar ne bayyananne?"

13. Don me ba su zo da shaidu huɗu a kansa ba? To, idan ba su kāwo shaidun nan ba, to, wadannan, a wurin Allah, sū ne makaryata.

14. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, a cikin dūniya da Lāhira. Lalle ne, dā azāba mai girma ta shāfe ku a cikin abin da kuka kūtsa da magana a cikinsa.

15. A lōkacin da kuke marā-barsa da harsunanku kuma kunā cēwa da bakunanku abin da bā ku da wani ilmi game da shi, kuma kunā zaton sa mai sauƙi, alhāli kuwa, shi a wurin Allah, babba ne.

16. Kuma don me a lōkacin da kuka ji shi, ba ku ce ba, "Bā ya yiwuwa a gare mu, mu yi magana a game da wannan. Tsarki ya tabbata a gare Ka, wannan kiren karyar ne mai girma"?

17. Allah Yanā yi muku wa'azi, kada ku kōma ga irinsa, har abada, idan kun kasance mūminai.

لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾

لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَقُولْ لِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمْ أَلْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

وَلَوْلَا فَضَّلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالسَّلَامِ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَنَكَ هَذَا بَهْتَنٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

18. Kuma Allah Yanā bayyana muku āyōyinSa, kuma Allah Masa-ni ne, Mai hikima.

19. Lalle ne waɗanda ke son al-fāsha ta wātsu ga waɗanda suka yi ĩmāni, sunā da azāba mai raɗaɗi, a cikin dūniya da Lāhira. Kuma Allah, Shi ne Ya sani, alhāli kuwa, kū ba ku sani ba.

20. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa... Kuma lalle ne Allah Mai tausayi ne, Mai jin kai!

21. Ya ku waɗanda suka yi ĩmāni, kada ku bi hanyōyin Shaiɗan. Kuma wanda ke bin hanyōyin Shaiɗan, to, lalle ne shi, yanā umurni da yin alfāsha da abin da ba a sani ba, kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, bābu wani mutum daga gare ku da zai tsarkaka har abada, kuma amma Allah Yanā tsarkake wanda Yake so, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

22. Kuma kada⁽¹⁾ ma'abūta falala daga gare ku da mawadāta su rantse ga rashin su bāyar da alhēri ga ma'abūta zumunta da miskīnai da muhājirai, a cikin hanyar Allah. Kuma su yāfe, kuma su kau da kai.

وَيَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾﴾

وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا يُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ

(1) Mai yin alhēri dōmin Allah kada ya yanke shi daga wanda yake yi wa alhērin nan. sabōda yā yi masa wani laifi, da ya shāfe shi ga mutuncinsa kō dūkiyarsa. Sai ya yāfe, ya kau da kai, ya ci gaba da alhērinSa dōmin Allah, kamar yadda Mistahu, wanda yake a cikin dangin Abūbakar As-Siddīk ya shiga a cikin Hadīsil Ifk alhāli kuwa Abūbakar ke ciyar da shi sabōda shi miskini ne da zumunta kuma a tsakāninsu, sai Abūbakar ya gāfarta masa, kuma ya ci gaba da bā shi abin da yake bā shi. Haka sauran waɗanda suka fāda a cikin wannan masifa, an yāfe musu a bāyan an yi musu haddin kaɗafi, sai dai wanda ya ɗauki mai girmansa, wātau Ibn Ubayyū, shi kam ba a yi masa haddi ba dōmin Allah Ya yi masa alkawarin azāba mai tsanani a Lāhira. Watau Musulmi ake yi wa haddi dōmin ya tsarkaka.

Shin, bã ku son Allah Ya gāfarta muku, alhāli Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

23. Lalle ne wadannan da suke jīfar mātā māsū kāmūn kai gāfilai⁽¹⁾ mūminai, an la'ane su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma sunā da azāba mai girma.

24. A rānar da harsunansu, da hannāyensu, da kafāfunsu, suke bāyar da shaida a kansu, game da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. A rānar da Allah Yake cika musu sakamakonsu tabbatacce, kuma sunā sanin (cēwa) lalle Allah, Shi ne Gaskiya bayyananna.

26. Miyāgun mātā dōmin miyāgun⁽²⁾ maza suke, kuma miyāgun maza dōmin miyāgun mātā suke, kuma tsarkākan mātā dōmin tsarkākan maza suke, kuma tsarkākan maza dōmin tsarkākan mātā suke. Wadancan sū ne wadanda ake barrantāwa daga abin da (māsū kafafi) suke faɗa, kuma sunā da gāfara da arziki na karimci.

27. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Kada ku shiga gidāje wadanda bã gidājenku ba, sai kun sāmi izni, kuma kun yi sallama⁽³⁾ a kan ma'abūtansu. Wannan ne mafi al-hēri gare ku, tsammaninku, zā ku tuna.

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعْنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤﴾

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

يَوْمَ يَدْعِيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿٢٦﴾

الْخَيْثُوثُ وَالْخَيْشِثُ وَالْخَيْشُوثُ وَالْخَيْشِثُ وَالطَّيِّبُ وَالطَّيِّبُ وَالطَّيِّبُ وَالطَّيِّبُ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾

(1) Gāfila, ita ce wadda ba ta jarrabi kōme ba sabōda kurucciya.

(2) Haka miyāgun kalmōmi bã su dācēwa sai daga mūgun mutum. Kuma kalmōmin kwarai ba su fitōwa sai daga mutānen kwarai.

(3) Hukuncin shiga gidāje da nēman izni da sallama.

28. To, idan ba ku sâmi kôwa a cikinsu ba, to, kada ku shige su, sai an yi muku izni. Kuma idan an ce muku, “Ku kôma.” Sai ku kôma, shi ne mafi tsarkaka a gare ku. Kuma Allah game da abin da kuke aikatâwa, Masani ne.

29. Bâbu laifi a kanku, ga ku shiga gidaje wadanda bâ zaunannu ba, a cikinsu akwai wadansu kâya nâku. Kuma Allah Yanâ sanin abin da kuke nûnâwa, da abin da kuke bôyêwa.

30. Ka ce wa mûminai maza su runtse daga ganinsu, kuma su tsare farjôjinsu.⁽¹⁾ Wannan shi ne mafi tsarki a gare su. Lalle ne, Allah, Mai kîdiddigewa ne ga abin da suke sanâ'antâwa.

31. Kuma ka ce wa mûminai mâtâ su runtse daga gannansu, kuma su tsare farjôjinsu, kuma kada su bayyana kawarsu fâce abin da ya bayyana daga gare ta, kuma su dôka da mayâfansu a kan wuyan rigunansu, kuma kada su nûna kawarsu fâce ga mazansu ko ubanninsu, ko ubannin mazansu, ko dîyansu, ko dîyan mazansu, ko 'yan'uwansu, ko dîyan 'yan'uwansu mâtâ, kô mâtan⁽²⁾ kungiyarsu, ko abin da hannâyensu na dâma suka

فَإِنْ لَّمْ يَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا
حَتَّى يَخْرُجُوا إِلَيْكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ آرْجِعُوا فَآرْجِعُوا
هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ
فِيهَا مَتَعٌ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَبْدُونَ
وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ
وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنْ أَلَّاهُ
خَيْرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
أَرْوَاحَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ
مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ
أَوْ أَبَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ
أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ

(1) Hukuncin tsare idânu da rûfe al'aura ga maza da mâtâ.

(2) Mâtansu, watau mâtâ Musulmi banda mâtâ kâfirai, bâ ya halatta ga mace kâfira ta ga al'aurar mace Musulma. Mabiya sù ne mâsu nêman bukâta ga mâtâ watau miskînai, tsôfaffi daga maza. Al'aurar mace, dîya a cikin salla ko a târe da wani namiji ajnabi, to, dukan jikinta ne sai fuska da tâfuna, haka kuma a cikin salla. Amma a târe da mace Musulma tsakânin cibiya da guiwôyi, shi ne al'aura, kuma târe da muharraminta, dukan abin da bâ sasanni ba. Baiwa kamar namiji take, al'aurarsu abin da ke tsakânin cibiya da guiwa.

mallaka, ko mabiya wasun māsu bukātar mātā daga maza, ko jārirai wadanda bā su tsinkāya a kan al'aurar mātā. Kuma kada su yi dūka da kafāfunsu, dōmin a san abin da suke bōyēwa daga kawarsu. Kuma ku tūba zuwa ga Allah gabā daya, yā ku mūminai! Tsammāninku, ku sāmī babban rabo.

32. Kuma ku aurar da gwaurāye daga gare ku, da sālīhai daga bāyinku, da kuyanginku. Idan sun kasance matalauta, Allah zai wadātar da su daga falalarsa. Kuma Allah Ma-wadāci ne, Masani.

33. Kuma wadannan da ba su sāmī aure ba, su kāme kansu, har Allah Ya wadātar da su daga falalarsa. Kuma wadanda ke nēman fansa daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, to, ku dāura musu fansa idan kun san akwai wani alhēri a cikinsu, kuma ku bā su wani abu daga dūkiyar Allah wannan da Ya bā ku. Kuma kada ku tīlasta kuyanginku a kan yin zina, idan sun yi nufin tsaron kansu, ⁽¹⁾ dōmin ku nēmi rāyuwar dūniya, kuma wanda ya tīlasta su, to, lalle Allah, a bāyan tīlasta su, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

34. Kuma lalle ne, Mun saukar, zuwa gare ku, āyōyi māsu bayyanāwa, da misāli daga wadanda suka shige daga gabāninku, da wa'azi ga māsu takawa.

أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّبِيعِينَ غَيْرِ أُولَى
الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا
عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضُرُّنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ لِعُلْمِ
مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا
أَبْنَاءَ الْمُؤْمِنِينَ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿٣١﴾

وَانكِحُوا الْأَيْمَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾

وَلَيْسَتَعَفِيفَ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَءَاتُوهُمْ
مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي ءَاتَاكُمْ وَلَا تُكْرِهُوا فَتِيَاتِكُمْ
عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِنَبْتِغُوا عَرْضَ الْحَيَوةِ
الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ ءَايَاتٍ مُبِينَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾

(1) Tsaron kai, shi ne su yi aure; tīlastāwa a nan, shi ne a hana su aure dōmin su yi wa ubangijinsu aiki.

35. Allah ne Hasken sammai da kasa, misālin HaskenSa, kamar tãgã, a cikinta akwai fitila, fitilar a cikin karau, karau dīn kamar shi taurāro ne mai tsananin haske, anā kunna shi daga wata itāciya mai albarka, ta zaitūni, bā bagabashiya ba kuma bā bayammaciya ba, man-ta na kusa ya yi haske, kuma kō wuta ba ta shāfe shi ba, haske a kan haske, Allah na shiryar da wanda Yake so zuwa ga HaskenSa. Kuma Allah na buga misālai ga mutāne, kuma Allah game da dukan kōme, Masani ne.

36. A cikin wadansu gidāje wa-danda Allah Yā yi umurnin a dauka-ka, kuma a ambaci SūnanSa a cikin-su, sunā yin tasbīhi a gare Shi a cikinsu, sāfe da maraice.

37. Wadansu maza, wadanda wani fatauci bā ya shagaltar da su, kuma sayarwa bā ta shagaltar da su daga ambaton Allah, da tsai da salla da bāyar da zakka, sunā tsōron wani yini wanda zukāta sunā bibbirkita a cikinsa, da gannai.

38. Dōmin Allah Ya sāka musu da mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Ya kāra musu daga falalarSa. Kuma Allah Yanā arzūta wanda Yake so, bā da lissāfi ba.

39. Kuma wadanda suka kāfirta, ayyukansu sunā kamar kāwa-wēniya ga faƙo, mai kishirwa yanā zaton sa ruwa, har idan ya jē masa bai iske shi kōme ba, kuma ya sāmi⁽¹⁾ Allah a wurinsa, sai Ya cika

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ
كَمِشْكُوتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ
الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ
مُبَرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا
يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي
اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ
لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ (٢٥)

﴿فِي يُوبِ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تَرْفَعَ وَيَذْكُرَ فِيهَا
أَسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ﴾ (٢٦)

﴿رِجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ
الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ
الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ﴾ (٢٧)

﴿لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ
وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ (٢٨)

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلُوا كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ
الظَّمْثَانُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا
وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فُوفَتْهُ حِسَابُهُ وَاللَّهُ

(1) Ya sāmi Allah a wurin da kāwalwalniyar take, alhālī Allah Ya gaya masa cēwa

masa hisâbinsa. Kuma Allah Mai gaggāwar sakamako ne.

40. Kō kuwa kamar⁽¹⁾ duffai a cikin tēku mai zurfi, tāguwar ruwa tanā rufe da shi, daga bisansa akwai wata tāguwa, daga bisansa akwai wani girgije, duffai sāshensu a bisa sāshe, idan ya fitar da tāfinsa ba ya kusa ya gan shi. Kuma wanda Allah bai sanya masa haske ba, to, bā ya da wani haske.

41. Shin, ba ka gani ba (cēwa) lalle ne Allah, wanda yake a cikin sammai da ƙasa sunā yi Masa tasbīhi, kuma tsuntsaye sunā māsū sanwa, kōwane lalle ya san sallarsa da tasbihinsa, kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa?

42. Mulkin sammai da ƙasa ga Allah kawai yake, kuma zuwa ga Allah makōma take.

43. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne Allah Yanā kōra girgije, sa'an nan kuma Ya haɗa a tsakāninsa, sa'an nan kuma Ya sanya shi mai hauha-war jūna? Sai ka ga ruwa yanā fita daga tsattsakinsa, kuma Ya saukar daga waɗansu duwātsu a cikinsa na ƙanƙara daga sama, sai Ya sāmu wanda Yake so da shi, kuma Ya karkatar da shi daga barin wanda Yake so. Hasken walkiyarsa yanā kusa ya tafi da gannai.

سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾

أَوْ كُظِّلِمَتْ فِي بَحْرِ لُجِّي يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ
مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلِمَتْ بَعْضُهَا فَوْقَ
بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَكْدَهُ لَمْ يَكْدِرْهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ
لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ ﴿٤٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَيِّحُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالطَّيْرِ صَفَّتْ كُلُّ قَدْعَةٍ صِلَانَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ
رُكَّامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ مِزَابًا فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَن يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقُهُ يَذْهَبُ
بِالْأَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

bābu ruwa a nan, kuma Ya nūna masa hanyar da zai sāmi ruwa, idan zai bī ta. Sai Allah Ya cika masa hisâbinsa da cēwa, “Allah Mai saurin sakamako ne ga wanda ya sāba wa umurninSa,” dōmin nan da nan mai sâbāwar zai ga kuren kansa, tun daga dūniya. Hisābin Allah yanā aukuwa da sauri a kan mai sâbā wa umurninSa da gangan.

(1) Ayyukan kāfiri, wanda bā ya bin Hasken Allah ga aikinsa kamar mai ƙishirwa da wanda ya siffanta a sama yake, kō kuwa kamar mai tafiya a cikin duffan da aka siffanta a wannan āya.

44. Allah Yanā jūyar da dare da yini. Lalle ne a cikin wannan akwai abin kula ga ma'abūta gannai.

45. Kuma Allah ne Ya halitta kōwace dabba daga ruwa. To, daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan cikinsu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan kafāfu biyu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan huɗu. Allah Yanā halitta abin da Yake so, lalle Allah, a kan kōwane abu, Mai ikon yi ne.

46. Lalle ne, haḳīka, Mun sau-
kar da āyōyi māsu bayyanāwa. Kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidai-
ciya.

47. Kuma sunā cēwa, “Mun yi īmāni da Allah da kuma Manzo, kuma mun yi dā'ā.” Sa'an nan kuma wata kungiya daga gare su, su jūya daga bāyan wancan. Kuma waɗancan ba mūminai ba ne.

48. Kuma idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa, dōmin Ya yi hukunci⁽¹⁾ a tsakāninsu, sai gā wata kungiya daga gare su sunā māsu bijirēwa.

49. Kuma idan hakki ya kasance a gare su, zā su jē zuwa gare shi, sunā māsu mīka wuya.

50. Shin, a cikin zukātansu akwai cūta ne, ko kuwa sunā tsōron

يَقْلِبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي
الْأَبْصَارِ ﴿١١﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِّن مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ
وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ
يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٣﴾

وَيَقُولُونَ ءَأَمْنًا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ تَوَلَّى
فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ
بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ
مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿١٥﴾

وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿١٦﴾

أَفِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ آرَأَيْتُمْ أَن يُخَافُوكَ أَنْ يُخَيِّفَ اللَّهُ

(1) Wannan yanā nūna cēwa rashin yarda da hukuncin Allah kāfirci ne. Wanda ya kai kāra ga kōtun al'āda alhāli kuwa yanā Musulmi kuma ya halatta haka, bā da wata lalūra ba, ya zama kāfiri sai idan ya tūba. Bā ya halatta ga Musulmi su yarda da yin kōtunan al'āda a kasarsu.

Allah Ya yi zālunci a kansu, da Manzonsa? Ā'a, waɗancan sū ne azzālumai.

51. Maganar mūminai, idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa dōmin Ya yi hukunci a tsakāninsu, takan kasance kawai su ce, “Mun ji, kuma mun yi dā'ā.” Kuma waɗannan sū ne māsu cin nasara.

52. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, kuma ya ji tsōron Allah, ya kuma bī Shi da taƙawa, to, waɗannan sū ne māsu babban rabo.

53. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu, ‘Lalle ne, idan ka umurce su, haƙiƙa, sunā fita.’ Ka ce, “Kada ku rantse, dā'ā sananna ce! Lalle ne, Allah Mai ƙididdige-wa ne ga abin da kuke aikatāwa.”

54. Ka ce, “Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga Manzo. To, idan kun jūya, to, a kansa akwai abin da aka aza masa kawai, kuma a kanku akwai abin da aka aza muku kawai. Kuma idan kun yi masa dā'ā za ku shiryu. Kuma bābu abin da yake a kan Manzo fāce iyarwa bay-yananna.”

55. Allah Ya yi wa'adi ga waɗan-da suka yi īmāni daga gare ku, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle zai shugabantar da su a cikin ƙasa kamar yadda Ya shugabantar da waɗanda suke daga gabāninsu, kuma lalle ne zai tabbatar musu da addininsu wanda Ya yardar musu, kuma lalle ne Yanā musanya musu daga bāyan tsōronsu da aminci,

عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ. بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا. أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٥٢﴾

﴿٥٣﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لِيَخْرُجُنَّ قُلُوبُهُمْ لَنُفَسِّمُنَّ أَسْمَاءَهُمْ مَغْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٥﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ

sunā bauta Mini, bā su haɗa kōme da Nī. Kuma wanda ya kāfirta a bāyan wannan, to, waɗancan, su ne fāsikai.

56. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi dā'ā ga Manzo, tsammāninku a yi muku rahama.

57. Kada lalle ka yi zaton waɗanda suka kāfirta zā su bu-wāya a cikin fasa, kuma makōmarsu wuta ce, kuma lalle ne makomar tā mūnana.

58. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Waɗannan da hannuwanku na dāma suka mallaka da waɗanda ba su isa mafarki ba daga cikinku, su nēmi izni⁽¹⁾ sau uku; daga gabānin sallar alfijir, da lōkacin da kuke ajiye tufāfinku sabōda zāfin rānā, kuma daga bāyan sallar ishā'i. Sū ne al'aurōri uku a gare ku. Bābu laifi a kanku kuma bābu a kansu a bāyansu. Sū māsu kēwaya ne a kanku, sāshenku a kan sāshe. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

59. Kuma idan yāra daga cikinku suka isa mafarki, to, su nēmi izni, kamar yadda waɗanda suke a gabāninsu suka nēmi iznin. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku, kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ مِنَ النَّارِ وَلَئِنَّ الْمَصِيرَ ﴿٥٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِيَسْتَذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَذِنُوا كَمَا اسْتَذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

(1) Ladabin shiga gida shī ne dukan yāron da ya balaga, dā ne kō bāwa, kada ya shiga gida kō dāki a bāyan sallama sai ya nēmi izni da cēwa "In shiga?" Idan an karɓa masa da izni, ya shiga, idan kuma yanā zaton ba a ji shi ba, sai ya sāke nēman izni har sau uku. Nēman izni yanā wajaba kō ga yaran gidan a cikin lōkuta uku, wātau a gabānin sallar asuba da lōkacin tsakar rānar na fāilūla da bāyan sallar ishā'i.

60. Kuma tsōfaffi daga mātā, wadanda bā su fatan wani aure, to, bābu laifi a kansu su ajiye tufāfinsu, bā sunā māsū fītar da kawa ba, kuma su tsare mutuncinsu, shī ne mafi alhēri a gare su. Kuma Allah Mai jī ne, Masani.

61. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci, kuma bābu laifi a kan kōwanenku, ga ku ci (abinci) daga gidājenku, kō daga gidājen ubanninku, kō daga gidājen uwāyenku, kō daga gidājen 'yan'uwanku maza, kō daga gidājen 'yan'uwanku mātā, kō daga gidājen baffanninku, kō daga gidājen gwagwanninku, kō daga gidājen kāwunnanku, kō daga gidājen in-nōninku, kō abin da kuka mallaki mabūdansa, kō abōkinku, bābu laifi a gare ku ku ci gabā daya, kō dabam-dabam. To, idan kun shiga wasu gidāje, ku yi sallama a kan kāwunanku,⁽¹⁾ gaisuwa ta daga wurin Allah mai albarka, mai dādi. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa, tsam-māninku ku yi hankali.

62. Wadanda ke mūminai sōsai, su ne wadanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma idan sun kasance tāre da shi, a kan wani al'amari na aikin gayya, bā su tafiya sai sun nēme shi izni. Lalle ne wa-

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا
فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ
غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ
خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾
لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ
أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَالِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتْكُمْ
مَفَاحِشُهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا إِذَا
دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَرَكََةً طَيِّبَةً
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾
إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا

(1) Akwai daga ladubban zamantakēwa har dai a tsakānin dangi a ci abincin jūna, kō a ci tāre a makai gada, kō kuwa kōwa ya ci dabam. Kuma idan an haɗu a yi gaisuwa a tsakānin jūna, gaisuwa irin wadda Allah Ya ce Musulmi su yi wa jūnansu da cēwa “Assalāmu alaikum”. Ita ce gaisuwa mai kyau. Anā kāra “wa rahmatul Lāhi wa barakātuh,” dōmin ta kāra dādi.

ɗanda suke biɗar ka izni, waɗancan sū ne suke yin īmāni da Allah da ManzonSa. To, idan sun nēme ka izni sabōda wani sha'aninsu, to, ka yi izni ga wanda ka so daga gare su, kuma ka nēmā musu gāfara daga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai⁽¹⁾.

63. Kada ku sanya kiran Manzo⁽²⁾ a tsakāninku kamar kiran sāshenku ga sāshe. Lalle ne Allah Yanā sanin waɗanda ke sancēwa daga cikinku da sadāɗe. To, waɗanda suke sābāwa daga umurninSa, su yi saunar wata fitina ta sāme su, kō kuwa wata azāba mai raɗāɗi ta sāme su.

64. To! Lalle Allah ne Yake da mulkin abin da ke a cikin sammai da kasa, haḳīka, Yanā sanin abin da kuke a kansa, kuma a rānar da ake mayar da su zuwa gare Shi, sai Yanā bā su lābāri game da abin da suka aikata. Kuma Allah, ga dukan kōme, Masani ne.

حَتَّى يَسْتَذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا أَسْتَذَنُوكَ
لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذِنَ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَأَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٣﴾

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ
عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ
مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٥﴾

(1) Babban ladabin haɗuwar jama'a shi be īmāni da Allah kuma da ManzonSa. Sa'an nan kuma biyayya ga shūgaba wajen ayyukan gayya na rāyuwa haɗe, kamar ginin masallaci da hanya da kāsūwa da maḳabarta. Shūgaba yanā da īkon bāyar da iznin fakuwar mai uzuri, kuma yanā da īkon hanāwa gwargwadon hāli. Wannan kuma ya nūna muhimmancin aikin gayya da tsayuwar shūgaba a kansa, da wajabcin karɓa kira zuwa gare shi. Kuma wannan yanā nūna halaccin karɓar harāji daga mutāne dōmin a tsayu da bukātocin haɗuwar jama'a gwargwadon hāli.

(2) Wannan yanā nūna ladabin yadda ake kiran Manzon Allah ta hanya mai ladabi. Kada a kira shi da sūnansa kamar yadda ake kiran sauran mutāne da 'Yā Ali,' 'Ya Zaid,' sai dai a ce Yā Manzon Allah! a cikin sauti mai laushi mai dāɗi. Kuma wannan ladabi yanā shāfar dukan Musulmi na kōwane zāmani game da Shugabansu wanda yake shugabantar su ga al'amurransu na zamantakēwa. Kuma wannan yanā nūna rashin kyāwon māsū cēwa sunā zikiri da kiran sūnan Allah kamar haka "Allah! Allah! Allah!" sabōda rashin ladabin da ke cikin yin haka ga Manzon Allah balle ga Allah. Ba a yin addini sai yadda Allah Yake son a yi Masa, wātau yadda AnnabinSa ya shiryar da mutāne dōmin su bi shi, su yi aiki da shi. Kuma sābā wa umurnin Annabi yanā sabbaba fitina ga mutāne kō kuma ga kasa gabā ɗaya.

SŪRATUL FURKĀN

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

Tanã karantar da yin kira ga tauhīdi da kōre shubhōhi daga Alkur'āni Mai girma, da kuma Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya saukar da (Littāfi) mai rar-rabēwa a kan BāwanSa, dōmin ya kasance mai gargadi ga halitta.

2. Wanda Yake da mulkin sam-mai da kasa, kuma bai riki abin haihuwa ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma Ya halitta dukan kōwane abu, sa'an nan Ya kaddara shi kaddarāwa.

3. Kuma suka riki abūbuwan bautawa, baicin Shi, bā su yin halit-tar kōme, alhāli sū ne ake halittāwa, kuma bā su mallakar wa kansu wata cūta, ko wani amfāni, kuma bā su mallakar mutuwa, kuma bā su mallakar rāyarwa, kuma bā su mal-lakar tāyarwa.

4. Kuma wadanda suka kāfirta suka ce, “Wannan bā kōme ba ne fāce kiren karyā da (Muhammadu)

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ

لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ

وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ نَقْدِيرًا ﴿٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا

وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ أَنْ نَفْسَهُمْ ضُرًّا

وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً

وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكُ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ

ya kirkira shi, kuma wadansu mutā-ne na dabam suka taimake shi a kansa.” To, lalle ne sun jē wa zālunci da karkacēwar magana.

5. Kuma suka ce, “Tatsūniyōyi ne na farko ya rurrubūta, sai sū ake shibtarsu a gare shi sāfe da yamma.”

6. Ka ce, “Wanda Yake sanin asīri a cikin sammai da kasa ne Ya saukar da shi. Lalle ne, Shī Ya kasance Mai gāfara, Mai jin kai.”

7. Kuma suka ce, “Mēne ne ga wannan Manzo, yanā cin abinci, kuma yanā tafiya a cikin kāsuan-ni! Don me ba a saukar da malā’ika zuwa gare shi ba, dōmin ya kasance mai gargadi tāre da shi?

8. “Kō kuwa a jēfo wata taska zuwa gare shi, kō kuwa wata gōna ta kasance a gare shi, yanā ci daga gare ta?” Kuma azzālumai suka ce, “Bā ku bin kōwa, fāce mutum sihir-tacce.”

9. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka fāce, dōmin haka bā su iya bin tafarki.

10. Albarka ta tabbata ga Wanda, idan Ya so, Yā sanya maka mafi alhēri daga wannan (abu): gōnaki, kōramu na gudāna daga karkashinsu, kuma Ya sanya maka manyan gidāje.

11. Ā’a, sun karyata game da Sā’a, alhāli kuwa Mun yi tattalin wuta mai tsanani ga wanda ya karyata (manzanni) game da Sā’a.

عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾

وَقَالُوا اسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَكْتَتَبَهَا
فَهِ تُمَلِّ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦﴾

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ
وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ مَلَكٌ
فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾

أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ كَنزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ
يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ
إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾

أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلِ فَضَلُّوا
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ مَسِيرًا ﴿٩﴾

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيجعل
لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

12. Idan ta gan su daga wani wuri mai nîsa, sai su ji sautin fushi da wani rûri nâta.

13. Kuma idan an jêfa su a wani wuri mai kunci daga gare ta, sunâ wadanda aka ðaure, ciki daidai, sai su kirâyi halaka a can.

14. Kada ku kirâyi halaka guda, kuma ku kirâyi halaka mai yawa.

15. Ka ce, “Shin, wancan ne mafi alhêri, kô kuwa Aljannar dawwama wadda aka yi wa’adi ga mâsu taka-wa? Tâ zama, a gare su, sakamako da makôma.

16. “Sunâ da abin da suke so, a cikinta, sunâ madawwama. Wanan ya kasance wa’adi abin tambaya a kan Ubangijinka.”

17. Kuma rânar da Yake târa su da abin da suke bauta wa, baicin Allah, sai Ya ce, “Shin, kû ne kuka ßatar da bâyiNa, wadannan, ko kuwa su ne suka ßata daga hanya?”

18. Suka ce, “Tsarki ya tabbata a gare Ka, bâ ya kasancêwa a gare mu, mu riki wadansu majibinta, baicin Kai, kuma amma Kâ jiyar da su dâdî sũ da ubanninsu har suka manta da Tunâtarwa, kuma sun kasance mutâne ne halakakku.”

19. To, lalle ne, sun faryata game da abin da kuke cêwa, sabôda haka bâ ku iya karkatarwa ga (maganarsu), kuma ba ku iya tai-mako (ga hana azâba), kuma wanda ya yi zâlunci a cikinku zâ Mu dandana masa azâba mai girma.

20. Kuma ba Mu aika ba, a gabâninka daga Manzanni, fâce

إِذْ أَرَأَيْتُمْ مَنِ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا
وَرَفِيرًا ﴿١٢﴾

وَإِذَا الْقَوَا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مَّقَرَّتَيْنِ
دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعدَ
الْمُنْفِقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ
كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْتَوْلاً ﴿١٦﴾

وَيَوْمَ يَخْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ
أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ
مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ
وَأَبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ
وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ
فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمِ
مِنْكُمْ نَذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ

lalle sū, haḳīka, sunā cin abinci kuma sunā tafiya a cikin kasuwōyi. Kuma Mun sanya sāshen mutāne fitina ga sāshe. Shin kunā yin haḳuri? Kuma Ubangijinka Yā kasance Mai gani.

21. Kuma waɗanda bā su fatan haɗuwa da Mu, suka ce, “Don me ba a saukar da malā’iku ba a kanmu, kō kuwa mu ga Ubangijinmu?” Lalle ne sun kangara a cikin rāyukansu, kuma suka yi tsaurin kai, tsaurin kai mai girma.

22. A rānar da suke ganin malā’iku, bābu bushāra a yinin nan ga māsu laifi, kuma sunā cēwa, “Allah Ya kiyāshe⁽¹⁾ mu!”

23. Kuma Muka gabāta zuwa ga abin da suka aikata daga aiki, sai Muka sanya shi kūra wātsattsīya.

24. Ma’abūta Aljanna a rānar nan, sū ne mafi alhēri ga matabbata, kuma mafi kyaun wurin kailūla.

25. Kuma a rānar da sama take tsattsāgewa tāre da gizāgizai, kuma a saukar da malā’iku, saukarwa.

26. Mulki a rānar nan, na gas-kiya, yanā ga Mai rahama, kuma ya zama yini, a kan kāfirai, mai tsanani.

27. Kuma rānar da azzālumi yake cizo a kan hannayensa, yanā cēwa, “Ya kaitōna! (A ce dai) na riḳi hanya tāre da Manzo!

لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ
وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً
أَتَصْبِرُونَ ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢١﴾

❖ وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَ نَالَوْلَا أَنْزِلَ عَلَيْنَا
الْمَلَكِ الْكَافِرِينَ ۚ أَوْ نَرَىٰ رَبَّنَا لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا
فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ
وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٢٣﴾

وَقَدْ مَنَّآ إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ
هَبَاءً مَنْثُورًا ﴿٢٤﴾

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٥﴾

يَوْمَ تَشْقَىٰ السَّمَاءُ بِالسَّيْمِ وَتُزَلُّ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٦﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْهَاقُ لِلرَّحْمَنِ
وَكَانَ يَوْمًا عَلَىٰ الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٧﴾

يَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ
يَلْبِسَنِي أَن أَخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٨﴾

(1) Asalin maganar shī ne “Tsari tsararre,” wātau muna neman tsari daga Allah, tsari tabbatacce.

28. “Ya kaitōna! (A ce dai) ban riki wāne masōyi ba!

29. “Lalle ne, haḳīka, ya ɓatar da ni daga Tunāwa a bāyan (Tunāwar) ta je mini.” Kuma Shaidan ya zama mai zumbulēwa ga mutum.

30. Kuma Manzo ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle mutānena, sun riki wannan Alkur’āni abin ƙaura-cēwa!”

31. Kuma kamar haka ne, Muka sanya maḳiyi daga māsu laifi ga kōwane annabi. Kuma Ubangi-jinka Ya isa ga zama Mai shiryarwa, kuma Mai taimako.

32. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Don me ba a saukar da Alkur’āni a kansa ba, jimla guda?” Kamar wancan! Dōmin Mu ƙarfa-fa zūciyarka game da shi, kuma Mun jēranta karanta shi da hankali jērantawa.

33. Kuma bā zā su zo maka da wani misāli ba, fāce Mun je maka da gaskiya da mafi kyau ga fassara.

34. Waɗanda ake tāyarwa a kan fuskōkinsu, zuwa ga Jahannama, waɗancan sū ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi ɓacēwa ga hanya.

35. Kuma lalle ne, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun sanya ɗan’uwansa, Hārūna, mataimaki tāre da shi.

36. Sai Muka ce, “Ku tafi, kū biyu, zuwa ga mutānen nan waɗanda suka ƙaryata game da āyō-yinMu.” Sai Muka darkāke su, darkākewa.

يَوَيْلَ لِّلَّذِي لَمَّا أَخَذَ فَلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾

وَقَالَ الرَّسُولُ يَرْبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا
هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِينَ
وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ
فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ
وَأَحْسَنَ تَقْوِيرًا ﴿٣٣﴾

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٣٥﴾

فَقُلْنَا أَذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا
فَدَمَرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٣٦﴾

37. Kuma mutānen Nūhu, a lōkacin da suka faryata Manzanni, Muka nutsar da su, kuma Muka sanya su wata āya ga mutāne, kuma Muka yi tattalin azāba mai raɗaɗi ga azzālumai.

38. Da Ādāwa da Samūdāwa, da mutanen Rassi, da waɗansu al'um-momi, a tsakānin wannan, māsu yawa.

39. Kuma kōwannensu, Mun buga masa misālai, kuma kōwanne Mun halakar da (shi), halakarwa.

40. Kuma lalle ne, haḳīka, (Kuraishi) sun jẽ a kan alƙaryar nan wadda aka yi wa ruwa, ruwan azāba. Shin, ba su kasance sun gan ta ba? Ā'a, sun kasance bã su ƙaunar tayarwa (a Kiyāma).

41. Kuma idan sun gan ka, bã su rikon ka fāce da izgili, (sunā cewa,) "Shin, wannan ne wanda Allah Ya aiko, Manzo?

42. "Lalle ne, yā yi kusa ya batar da mu daga Ubangijinmu, in bã dōmin da muka yi haƙuri a kansu ba." Kuma zā su sani, a lōkacin da suke ganin azāba, wāne ne mafi baɗewa ga hanya!

43. Shin, kã ga wanda ya riƙi Ubangijinsa son zuciyarsa? Shin, to, kai ne ke kasancewa mai tsaro a kansa?

44. Ko kanã zaton cewa, mafi yawansu sunā ji, kō kuwa sunā hankali? Sū ba su zama ba fāce dabbōbin gida⁽¹⁾ suke. Ā'a, sū ne mafi baɗewa ga hanya.

وَقَوْمٌ نُّوحٌ لَّمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْتَهُمْ
وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا
لِظَالِمِيكَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَأَصْحَابَ الرِّسِّ وَقُرُونًا
بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾

وَكُلًّا ضَرَبْنَاهُ الْأَمْثَلِ وَكُلًّا تَبَّرْنَا
تَتْبِيرًا ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ أَنزَلْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمِطِرَتْ مَطَرًا سَوَاءً
أَفَكَمْ يَكْفُرُوا بِنهَائِهِ بَلْ كَانُوا
لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾

وَإِذَا رَأَوْكَ إِذَا يَتَّخِذُونَكَ إِلهًا هُزُوا
أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ آلِهَتِنَا
لَوْلَا أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ
حَيْثُ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ
عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ
إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

(1) Dabbōbin gida sun fi rashin hankali bisa ga na dāji, dōmin na dāji na gudun abin

45. Ashe, ba ka dūba ba zuwa ga Ubangijinka, yadda Ya mīke inuwa? Kuma dā Yā so dā Yā bar ta tsaye cif, sa'an nan Muka sanya rānā mai nūni a kanta.

46. Sa'an nan Muka karbe ta (inuwa) zuwa gare Mu, karba mai sauki.

47. Kuma Shī ne Wanda Ya sanya muku dare ya zama tūfa, da barci ya zama hūtāwa, da yini ya zama lokacin tāshi (kamar Tashin Kiyāma).

48. Kuma Shi ne Ya aika iskōkin bushāra gaba ga rahamarSa, kuma Muka saukar da ruwa mai tsar-kakēwa daga sama.

49. Dōmin Mu rāyar, game da shi, gari matacce, kuma Mu shayar da shi dabbōbi da mutāne māsu yawa daga abin da Muka halitta.

50. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sarrafa⁽¹⁾ shi (Alkur'āni) a tsakā-ninsu, dōmin su yi tunāni, sai dai mafi yawan mutānen sun ki fāce kāfirci.

51. Kuma dā Mun so, haḳīka, dā Mun aika da mai gargadī⁽²⁾ a cikin kōwace alkarya.

أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾

ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا سَيْرًا ﴿٤٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِيَاسَاوَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بِيَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

لِنُخْسِيَ بِهِ بَلَدَهُ مَيِّتًا وَنُشْفِيَهُ، مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَمًا وَأَنَا سَيِّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾

da zai cūce sū su kuma dabbōbin gida sunā zama tāre da māsu cin su, su shā nōnonsu kuma su kashe 'ya'yansu.

(1) Sarrafa Alkur'āni watau Mun sanya shi a cikin misālai dabam-dabam dōmin su gani kō su ji, su yi tunāni, amma sai suka ki saurāren, sai dai kāfirci.

(2) Dā Muna so dā Mun aika wa kōwane gari da Annabinsa mai yi musu gargadī, amma ba Mu so haka ba, sai Muka aika ka kai ḍaya zuwa ga dukan dūniya dōmin Mu ḍaukaka darajarka.

52. Sabōda haka kada ka yi dā'ā ga kāfirai, ka yāke su, da shi, yāki mai girma.

53. Kuma Shī ne Ya garwaya tēkuna biyu, wannan mai dādi, mai saukin haḍiya, kuma wannan gishi-ri gurbātaḥce, kuma Ya sanya wani shāmaki a tsakāninsu da kāriya mai shāmakaḥcēwa.

54. Kuma Shi ne Ya halitta mutum daga ruwa, sai Ya sanya shi nasaba da surukuta, kuma Ubangi-jinka Ya kasance Mai īkon yi.

55. Kuma sunā bauta wa, bai-cin Allah, abin da bā ya amfānin su, kuma bā ya cūtar su, kuma kāfiri ya kasance mai taimakon (Shaidan) a kan Ubangijinsa.

56. Ba Mu aika ka ba sai kana mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadi.

57. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa fāce wanda ya so ya riki wata hanya⁽¹⁾ zuwa ga Ubangijinsa.”

58. Kuma ka dōgara a kan Rāyayye wanda bā Ya mutuwa, kuma ka yi tasbīhi game da gōde Masa. Kuma Yā isa zama Mai kī-diddigewa ga laifuffukan bāyinSa.

59. Wanda Ya halitta sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu, a

فَلَا تَطْعَمُ الْكَافِرِينَ

وَجَهْدُهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ

وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا

وَحِجْرًا مَّتَّجُورًا ﴿٥٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ

نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ

وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ

أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ

بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بُدْثُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا

(1) Bā na nēman wata ijāra sabōda inā karanta muku Alkur'āni, ko, sabōda inā shiriyar da ku, amma wanda ya so ya ciyar da dūkiyarsa dōmin Allah, to, shī kam bā ni hana shi, sai ya ciyar. Kuma mun sani Annabi ba ya cin sadaka. A kan haka ne wadansu Malamai suka hana karbar ijāra a kan karantar da Alkur'āni. Abin da yake Mu'utamadi ya halatta sabōda Hadīsi, kuma da sauḥaḥcēwa ga aikin yāḥa addīnin Musulunci. Hukumci yanā canzawa da canzāwar hāli.

cikin kwānuka shida, sa'an nan Yā daidaitu a kan Al'arshi, Mai rahama, sai ka tambayi mai bāyar da lābāri game da⁽¹⁾ Shi.

60. Idan aka ce musu, "Ku yi sujada ga Mai rahama." Sai su ce, "Mene ne mai rahama? Ashe, zā mu yi sujada ga abin da kuke umurnin mu?" Kuma wannan (magana⁽²⁾) ta kāra musu gudu.

61. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya sanya masaukai⁽³⁾ (na tafiya wata) a cikin sama kuma Ya sanya fitila da watā mai haskakewa a cikinta.

62. Kuma Shī ne Wanda Ya sanya dare da yini a kan mayēwa, ga wanda yake son ya yi tunāni, kō kuwa ya yi nufin ya gōde.

63. Kuma bāyin Mai rahama⁽⁴⁾ su ne waɗanda ke yin tafiya a kan kasa da sauki, kuma idan jāhilai sun yi musu magana, sai su ce, "Salāma" (a zauna lāfiya).

64. Kuma waɗanda suke kwāna sunā māsū sujada da tsayi a wurin Ubangijinsu.

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ
فَسْئَلْ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ
أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾

بَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا
سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦١﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَن أَرَادَ
أَن يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا
وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾

(1) Idan kanā son sanin siffōfin Allah, sai ka tambayi Allah, dōmin bābu wanda ya san Shi, sani na gani balle ya iya gaya maka yadda Yake, sabōda haka siffōfin Allah da sūnāyenSa duka bā a yin shisshigi a gare su, sai yadda aka ji su daga Manzon Allah. Taufīfiyyai ne.

(2) Kō sun san gaskiyar abin da aka kira su zuwa gare shi, bā zā su yi dā'ā ba, dōmin wai sunā jin nauyi su karfi umurni daga wani mutum.

(3) Taurāri bakwai waɗanda ake cē wa matafa, su ne Mirrikh, da Zahra, da Udārid, da Kamar wātau watā, da rānā, da Mushtari, da Zuhā, Kuma burjōji sū gōma sha biyu ne. Su ne Himlu, da Saur, da Zaujā'a, da Sirtān, da Asad, da Sunbula, da Mizān, da Akṛab, da Kausu, da Jadyu, da Dalwu da Hūt.

(4) Bāyan da ya ambaci māsū kin su yi sujada ga Mai rahama sabōda kangararsu, sai kuma ya fāra ambaton siffōfin māsū son yin sujada gare Shi, Yā yi musu sunā Bāyin Mai rahama.

65. Kuma waɗanda suke cēwa, “Ya Ubangijinmu! Ka karkatar da azābar Jahannama daga gare mu. Lalle ne, azābarta tã zama tãra.”⁽¹⁾

66. “Lalle ne ita ta mūnana ta zama wurin tabbata da mazauni.”

67. Kuma waɗanda suke, idan sun ciyar, bā su yin ɓarna, kuma bā su yin ƙwauro, kuma (ciyarwarsu) sai ta kasance a tsakānin wancan da tsakaitāwa.

68. Kuma waɗanda bā su kiran wani ubangiji tãre da Allah, kuma bā su kashe rai wanda Allah Ya haramta fãce da hakki, kuma bā su yin zina. Kuma wanda ya aikata wancan, zai gamu da laifuffuka.

69. A riɓanya masa azāba a Rā-nar Kiyāma. Kuma ya tabbata a cikinta yanā wulakantacce.

70. Sai wanda ya tūba, kuma ya yi īmāni, kuma ya aikata aiki na ƙwarai, to, waɗancan Allah Yanā musanya miyāgun ayyukansu da māsū kyau. Allah Ya kasance Mai gāfara Mai jin kai.

71. Kuma wanda ya tūba,⁽²⁾ kuma ya aikata aiki mai kyau, to, lalle ne sai ya tūba zuwa ga Allah.

72. Kuma waɗanda suke bā su yin shaidar zur, kuma idan sun

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ
جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا
وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ
النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ
مُهَانًا ﴿٦٩﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
فَأُولَئِكَ يَبْدِلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ
مَتَابًا ﴿٧١﴾

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ

(1) Garama, ita ce ukūba da dūkiya mai lazimtar wanda aka aza wa ita. Da Hausa anā cēwa tãra. Watau azāba da zã ta fī ƙarfin jiki har tanã nēman wani abu wanda ya danganci jiki. Kō mēne ne kamar dūkiya.

(2) Wanda ya tūba daga kōwane irin zunubi, waɗanda aka ambata da waɗanda ba a ambata ba, kō dā laifinsa ƙāfirci ne, to, sai ya tūba zuwa ga Allah kawai, tūba ta gaskiya, lalle ne Allah zai karɓi tūbarsa matuƙar ajalin mutuwa bai sauka a kansa ba.

shūde ga yasassar magana sai su
shūde sunā māsu mutumci.

73. Kuma waɗanda suke, idan
an tunātar da su da āyōyin Allah, bā
su saukar da kai, sunā kurame⁽¹⁾ da
makāfi.

74. Kuma waɗanda suke cēwa,
“Yā Ubangijinmu! Ka bā mu sanyin
idānu daga mātānmu da zūriyarmu,
kuma Ka sanya⁽²⁾ mu shūgabanni
ga māsu takawa.”

75. Waɗannan anā sāka musu da
bēne, sabōda haƙurin da suka yi,
kuma a haɗa su, a cikinsa, da gaisu-
wa da aminci.

76. Sunā madawwama a cikinsa.
Ya yi kyau ga zama matabbaci da
mazauni.

77. Ka ce, “Ubangijīna ba Ya
kula da ku in bā dōmin addu’ar-
ku⁽³⁾ ba. To, lalle ne, kun ƙaryata,
sabōda haka al’amarin zā ya zama
malizimci.”

مُرُوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ

لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا

وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْ لَنَا

لِلْمُنْقِيبِ إِمَامًا ﴿٧٤﴾

أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا

وَيُلْقَوْنَ فِيهَا كَنَحَّيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾

خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾

قُلْ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كُفْرًا لَوْ لَا دُعَاؤُكُمْ

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

(1) Idan an yi musu wa’azi zā su saurāre shi, kuma su yi aiki da shi. Bā zā su zama kurāme ba ga karɓar gaskiya, kuma bā zā su zama makāfi ba ga ganin hanyar shiryuwa.

(2) Anā son mutum ya rōki Allah Ya ɗaukaka shi, shi da zuriyarsa, ɗaukakar addini, kamar yadda Annabi Ibrāhīm ya yi rōkon haka. Kuma wannan yanā cikin sifōfin Bāyin Mai rahama.

(3) Wannan yanā nūna cēwa Allah Yanā son bāyinSa māsu rōkonSa. Kuma Yanā son a rōke Shi ƙwarai.

SŪRATUSH SHU‘ARĀ’

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

Tanā karantar da cēwa addinin Allah abu guda ne kuma shi ne gaskiya. Manzannin Allah ko da yake sun yi magana da harsuna dabam-dabam a cikin lōkutta masu nīsan gaske, amma duk da haka ba su sābā wa jūna ga ma’anōnin abin da suka faɗa ba. Sauran addinai duka karya ne, māsū sābā wa jūna.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.Š.Ī.

2. Wadancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Tsammāninka kai mai halakar⁽¹⁾ da ranka ne, dōmin ba su kasance mūminai ba!

4. Idan Mun so zā Mu saukar, a kansu, da wata āyā daga sama, sai wuyōyinsu su yini sabōda ita sunā māsū kaskantar da kai.

5. Kuma wata tunātarwa ba ta jē musu ba, daga Mai rahama, sābuwa, fāce sun kasance daga barinta sunā māsū bijirēwa.

طسّر

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

لَعَلَّكَ بَدِيعُ نَفْسِكَ إِلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ

أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ

إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ

(1) Wannan ya nūna cēwa Annabi Muhammadu yanā jin tsōron rashin īmānin mutānensa, kada ya zama shī ne ya gajarta daga abin da Allah Ya dōra a kansa, na iyar da manzanci. Haka mūmini yake, kullum girman Ubangijinsa yake dūbi, sabōda haka kōme ya yi na dā'a, sai ya ga kāsawar kansa ga tsayuwa da hakkin Ubangijinsa, a kansa, ya kāra jin tsōro da tawālī'u.

6. To, lalle ne, sun karyata, to, lābāran abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi zā ya je musu.

7. Shin, ba su dūba ba zuwa ga kasa, da yawa Muka tsirar a cikin-ta, daga dukan nau’i mai kyau?

8. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance mūminai ba.

9. Kuma lalle ne, Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai rahama.

10. Kuma a lōkacin da Ubangijinka Ya kirāyi Mūsā, “Ka je wa mutānen nan azzālumai.

11. “Mutānen Fir’auna, bā zā su yi takawa ba?”

12. Ya ce, “Ya Ubangijīna, nī inā tsōron su karyata ni.

13. “Kuma kirjīna ya yi kunci, ⁽¹⁾ kuma harshēna bā zai saku ba, sabōda haka ka aika zuwa ga Hārūna.

14. “Kuma sunā da wani laifi a kaina, sabōda haka inā tsōron kada su kashe ni.”

15. Ya ce, “Kayya! Ku tafi, kū biyu, da ĀyōyinMu. Lalle ne, Munā tāre da ku Munā Māsu saurāre.

فَقَدْ كَذَبُوا فِسْيَانِيهِمْ أَنْبَتُوا مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنْ أَنْتَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلا يَنْقُوتُ ﴿١١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾

وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ
إِلَيَّ هَرُونَ ﴿١٣﴾

وَلَهُمْ عَلَى ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾

قَالَ كَلَّا فَادْهَبْ بِأَيْنَتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾

(1) Mūsā yanā nūna cēwa, shi yanā jin tsōro kada ya zama ya gajarta wajen iyar da manzanci, dōmin shi mai saurin fushi ne, yanā nēman a taimake shi da ḍan’uwansa, Hārūna. Wannan ya yi kama da farkon sūrar inda Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya nūna tsōron takaitāwa ga iyar da manzancin Allah zuwa ga mutānensa dōmin haka ba su yi īmāni ba. Hālin Annabāwa duka ḍaya ne ga tsōron takaita aikin Ubangijinsu.

16. “Sai ku je wa Fir'auna, sa'an nan ku ce, 'Lalle ne, mu, Manzan-nin Ubangijin halitta ne.

17. “‘Ka saki Banī Isrā'ila tāre da mu'.”

18. Ya ce, “Shin, ba mu yi rēnon-ka ba a cikinmu, kanā jāri, kuma ka zauna a cikinmu shēkaru daga lōkacin rāyuwarka?

19. “Kuma ka aikata aikinka wanda ka aikata alhāli kai kanā daga butulai?”

20. Ya ce, “Na aikata shi a lōka-cin inā daga māsu jāhilcin hushi.

21. “Sabōda haka na gudu daga gāre ku a lōkacin da na ji tsōronku, sai Ubangijina Ya bā ni hukunci, kuma Ya sanya ni daga Manzanni.

22. “Kuma waccan ni'ima ce, kanā gōrinta a kaina, dōmin kā bautar da Banī Isrā'ila.”

23. Fir'auna ya ce, “Kuma mene ne Ubangijin halittu?”

24. Ya ce, “Ubangijin sammai da kasa, da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance māsu kārfin īmāni.

25. Ya ce wa waɗanda suke a gēfensa, “Bā za ku saurāra ba?”

26. Ya ce, “Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko.”

27. Ya ce, “Lalle ne, Manzōnku, wanda aka aiko zuwa gare ku, haḳī-ka, mahaukaci ne.”

28. Ya ce, “Ubangijin mafitar rānā da maḃūyarta da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance kunā hankalta.”

فَاتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

أَن أَرْسِلَ مَعَنَابْنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ﴿١٨﴾

وَفَعَلْتَ فَعَلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ

وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾

فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خَفَّيْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَى أَنْ عَبَّدَتْ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلا تَسْمَعُونَ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Ya ce, “Lalle ne idan ka riki wani abin bautāwa wanīna, haḳīka, inā sanya ka daga ḍaurarru.”

30. Ya ce, “Ashe, kuma ko dā nā zō maka da wani abu mai bayyanāwa?”

31. Ya ce, “To, ka zō da shi, idan ka kasance daga māsu gaskiya.”

32. Sai ya jēfa sandarsa, sai ga ta kumurci bayyananne.

33. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsu kallo.

34. (Fir’auna) ya ce ga mashāwarta a gēfensa, “Lalle ne, wannan haḳīka, masihirci ne, mai ilmi!”

35. “Yanā son ya fitar da ku daga kasarku game da sihirinsa. To, mēne ne kuke shāwartāwa?”

36. Suka ce, “Ka jinkirtar da shi, shī da ḍan’uwansa, kuma ka aika māsu gayya a cikin birāne.

37. “Zā su zō maka da dukan mai yawan sihiri masani.”

38. Sai aka tāra masihirta dōmin ajalin yini sananne.

39. Kuma aka ce wa mutāne, “Kō kū māsu tāruwa ne?”

40. “Tsammāninmu, mu bi masihirta, idan sun kasance sū ne marinjāya.”

41. To, a lōkacin da masihirta suka jē, suka ce wa Fir’auna, “Shin, lalle ne, haḳīka munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjāya?”

42. Ya ce, “Na’am! Kuma lalle ne, kū ne a lōkacin, haḳīka, muḳar-rabai.”

قَالَ لَيْنَ أَخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَكَ
مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾

قَالَ أَوْلَوْجِشْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿٣١﴾

فَأَتَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنّٰظِرِينَ ﴿٣٣﴾

قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ حَوْلَةٌ إِنَّ هَٰذَا لَسِحْرٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا
تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَٰشِرِينَ ﴿٣٦﴾

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سِحْرٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾

فَجُمِعَ السّٰحِرَةُ لِمِيقَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ ﴿٣٨﴾

وَقِيلَ لِلنّٰسِ هَلْ أَنْتُمْ مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

لَعَلَّنَا نَتَّبِعَ السّٰحِرَةَ إِنْ كَانُوا هُمْ الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾

فَلَمَّآ جَاءَ السّٰحِرَةُ قَالُوا الْفِرْعَوْنَ أَبَيْنَ لَنَا لِأَجْرٍ إِن كُنَّا
نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾

43. Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke māsū jēfāwa.”

44. Sai suka jēfa igiyōyinsu, da sandunansu, kuma suka ce, “Da karfin Fir’auna lalle ne mū, haḳīka, mū ne marinjāya.”

45. Sai Mūsā ya jēfa sandarsa, sai ga ta tanā harhaḁe abin da suke yi na karya.

46. Sai aka jēfar da masihirta sunā māsū sujada.

47. Suka ce, “Mun yi īmāni da Ubangijin halitta.

48. “Ubangijin Mūsā da Hārūna.”

49. Ya ce, “Ashe, kun yi īmāni sabōda shī, a gabānin in yi muku izni? Lalle ne shi, haḳīka babbanku ne wanda ya kōya muku sihirin, to, zā ku sani. Lalle ne, haḳīka, zan kakkātse hannuwanku da kafā-funku a tarnaki, kuma haḳīka, zan tsirē ku gabā ḁaya.”

50. Suka ce, “Bābu wata cūta! Lalle ne mū māsū jūyāwa ne zuwa ga Ubangijinmu.

51. “Lalle ne mu, munā kwa-ḁayin Ubangijinmu Ya gāfarta mana kurakuranmu, dōmin mun kasance farkon māsū īmāni.”

52. Kuma Muka aika zuwa ga Mūsā cēwa ka yi tafiyar dare da bāyiNa, lalle ne kū waḁanda ake biyā⁽¹⁾ ne.

قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ إِنَّمَا أَنتُم مُّٰلِكُونَ ﴿٤٣﴾

فَالْقَوَاجِبَ لَهُمْ وَعَصِيَّتَهُمْ وَقَالُوا بَعْرَةَ فِرْعَوْنَ
إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾

فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَ بَنِينَ ﴿٤٦﴾

قَالُوا إِنَّا مَتَابِرِبِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾

قَالَ إِنَّمَا أَنتُم مُّٰلِكُونَ قَبْلَ أَن آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمْ
الَّذِي عَلَّمَكُمُ السَّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَا قُطْعَنَ أَيْدِيكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ وَلَا صُلْبَ لَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا لَا ضَيْرَ لَّنَا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا أَن كُنَّا
أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾

﴿٥٢﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكَ مُتَّبَعُونَ ﴿٥٣﴾

(1) Fir’auna da’yan yākinsa zā su bī ku dōmin su kāma ku. Amma bā zā su sāmi īkon kāma ku ba.

53. Sai Fir’auna ya aika māsū gayya a cikin birāne.

54. “Lalle ne, waɗannan, haḳīka, ƙungiya ce kaɗan.

55. “Kuma lalle ne sū, a gare mu, māsū fusātarwa ne.

56. “Kuma lalle ne mū, haḳīka, gaḃā ɗaya māsū sauna ne.”

57. Sai Muka fitar da su daga gōnaki da marēmari.

58. Da taskōki da mazauni mai kyau.

59. Kamar haka! Kuma Muka gāɗar da su ga Banī Isrā’īla.

60. Sai suka bī su sunā māsū fita a lōkacin hūdōwar rānā.

61. Sa’an nan a lōkacin da jama’a biyu suka ga jūna, sai abōkan Mūsā suka ce, “Lalle ne mū, haḳīka, waɗanda ake riska ne.”

62. Ya ce, “Kayya! Lalle ne, Ubangijīna Yanā tare da ni, zai shiryar da ni.”

63. Sai Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā, cēwa, “Ka dōki tēku da sandarka.”... Sai tēku ta tsāge,⁽¹⁾ kōwane tsāgi ya kasance kamar falalen dūtse mai girma.

64. Kuma Muka kusantar da waɗansu mutāne a can.

65. Kuma Muka tsīrar da Mūsā da waɗanda suke tāre da shi gaḃā ɗaya.

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾

وَأِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِطُونَ ﴿٥٥﴾

وَأِنَّا لَجَمِيعٌ حَادِرُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾

فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا تَرَأَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى

إِنَّا لَمَذْرُكُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ

فَأَنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

وَأَزَلَفْنَاهُمْ لَآخِرِينَ ﴿٦٤﴾

وَأَنجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

(1) Tēku ta tsāge hanya gōma sha biyu a kan adadin dangin Banī Isrā’īla. Suka bi, suka wuce, sa’ilin nan aka nutsar da Fir’auna, shi da jama’arsa, a cikin hanyōyin ruwan.

66. Sa'an nan kuma Muka nut-sar da wadansu mutānen.

67. Lalle ne, a cikin wannan ak-wai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

68. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabūwayi, Mai jin kai.

69. Kuma ka karanta, a kansu, lābārin Ibrāhīm.

70. A sâ'ilin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bauta wa?"

71. Suka ce, "Munā bauta wa gumāka, sabōda haka munā yini māsu lazimta a gare su."

72. Ya ce, "Shin, sunā jin ku, a lōkacin da kuke kira?"

73. "Kō kuwa sunā amfānin ku, kō sunā cūtar ku?"

74. Suka ce, "Ā'a, mun sāmi ubanninmu, kamar haka ne suke aikatāwa."

75. Ya ce, "Shin to, kun ga abin da kuka kasance kunā bautā wa?"

76. "Kū da ubanninku mafi dadēwa?"

77. "To, lalle ne sū maḳiya ne a gare ni, fāce Ubangijin halittu.

78. "Wanda Ya halitta ni, sa'an nan Yanā shiryar da ni.

79. "Kuma Wanda Yake Shī ne Yake ciyar da ni, kuma Yanā shāyar da ni.

80. "Kuma idan na yi jiyya, to, Shi ne Yake warkar da ni.

ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظُنُّهَا غَنِيكِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُم إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

أَوْ يَنْفَعُونَكُم أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَنَّهُمْ عُدُوِّي إِلَىٰ أَرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾

81. “Kuma Wanda Yake matar da ni, sa’an nan Ya rāyar da ni,

82. “Kuma Wanda Yake inā kwadayin Ya gāfarta mini kurāku-raina, a rānar sakamako.

83. “Ya Ubangijīna! Ka ba ni hukunci, kuma ka riskar da ni ga sālilai.

84. “Kuma Ka sanya mini harshen gaskiya⁽¹⁾ a cikin mutānen karshe.

85. “Kuma Ka sanya ni daga magādan Aljannar ni’ima.

86. “Kuma Ka gāfarta wa ubāna, lalle ne shi, ya kasance daga batattu.

87. “Kuma kada Ka kunyata ni a rānar da ake tāyar da su.

88. “A rānar da dūkiya bā ta amfāni, kuma dīya bā su yi.

89. “Fāce wanda ya jē wa Allah da zūciya mai tsarki.”

90. Kuma aka kusantar da Aljanna ga māsū takawa.

91. Kuma aka fitar da wuta babba dōmin halakakku.

92. Kuma aka ce musu, “Inā abin da kuka kasance kunā bauta wa?

93. “Baicin Allah? Shin, sunā taimakon ku kō kuwa sunā tsare kansu?”

وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨١﴾

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا

وَالْحَقِّقْنِي بِالصَّلَاحِ ﴿٨٣﴾

وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾

وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾

وَأَغْفِرْ لَائِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الصَّالِينَ ﴿٨٦﴾

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾

إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾

وَبُرِزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾

وَقِيلَ لَهُمْ أَنْ مَآ كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْصُرُونَ ﴿٩٣﴾

(1) Harshen gaskiya shī ne yabo mai kyau. Mutanen karshe sū ne Musulmi, al’ummar Annabi Muhammadu, māsū shaida ga annabawa da iyar da manzanci.

94. Sai aka kikkife su⁽¹⁾ a cikin-ta, su da halakakkun.

95. Da rundunar Iblīsā gabā daya.

96. Suka ce, alhāli sunā a cikinta sunā yin husūma,

97. “Rantsuwa da Allah! Lalle ne mun kasance, hakīka, a cikin bata bayyananna.

98. “A lōkacin da muke daidaita ku da Ubangijin halittu.

99. “Kuma bābu abin da ya batar da mu fāce māsū laifi.

100. “Sabōda haka bā mu da wadansu macēta.

101. “Kuma bā mu da abōki, masōyi.

102. “Sabōda haka, dā lalle munā da (dāmar) kōmawa, dōmin mu kasance daga mūminai!”

103. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu, bā su kasance mūminai ba.

104. Kuma lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mabuwāyi, Mai jin kai.

105. Mutānen Nūhu sun karyata Manzanni.

106. A lōkacin da dan’uwansu, Nūhu, ya ce musu, “Shin, bā zā ku yi takawa ba?

107. “Lalle ne, zuwa gare ku, ni Manzo ne amintacce.

108. “To, ku bi Allah da takawa, kuma ku yi mini dā’ā.

فَكُتِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾

تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾

إِذْ نُسَوِّكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾

وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ ﴿٩٩﴾

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾

وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾

فَلَوْ أَن لَنَا كَرَّةٌ فَنَتُخَدَّعُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

وَلِذَٰلِكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

كَذَبَتْ قَوْمٌ نَبُوءَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٧﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿١٠٨﴾

(1) Gumākan, sū dā halakakku mabiyansu. Dukan mai batar da wani shī ne gunki ga mai bin sa halakakke.

109. “Kuma bã ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

110. “Sabōda haka, ku bi Allah da takawa, kuma ku yi mini dā’ā.”

111. Suka ce, “Ashe, zā mu yi ĩmāni sabōda kai, alhāli kuwa, mafiya kaskanci sun bi ka?”

112. Ya ce, “Kuma bã ni da sani ga abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

113. “Hisābinsu bai zama ba, fāce ga Ubangijina, dā kunā sansancēwa.

114. “Ban zama mai kōre mūminai ba.

115. “Nĩ ba kōwa ba ne, sai mai gargadi mai bayyanāwa.”

116. Suka ce, “Lalle ne, idan ba ka hanu ba, yā Nūhu, (daga maganarka,) hakīka, kanā kasan-cēwa daga waɗanda ake jēfēwa.”

117. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle ne mutānena sun karyata ni.

118. “Sai ka yi hukunci, a tsakānīna da tsakāninsu, tabbataccen hukunci, kuma ka tsīrar da ni, da waɗanda suke tāre da ni daga mūminai.”

119. Sai Muka tsīrar da shi, shi da waɗanda suke tāre da shi, a cikin jirgi wanda aka yi wa lōdi.

120. Sa’an nan Muka nutsar, a bāyan haka, da sauran.

121. Lalle ne, a cikin wannan, akwai āyā, kuma mafi yawansu, ba su kasance māsu ĩmāni ba.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجَرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١١٠﴾

﴿١١١﴾ قَالُوا أَنْتُمْ لَكُمْ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ﴿١١٢﴾

قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٣﴾

إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَو تَشْعُرُونَ ﴿١١٤﴾

وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٥﴾

إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٦﴾

قَالُوا لَيْن لَّمْ تَنْتَهِ يَنْفُخْ لَكَ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٧﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٨﴾

فَأَفْتَحْ يَنبِيَّ وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي

وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٩﴾

فَأَنجِئْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٢٠﴾

ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴿١٢١﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

122. Kuma Lalle ne, Ubangijin-ka, haḳīḳa, Shī ne Mabuwāyi, Mai rahama.

123. Ādāwa sun ḳaryata Manzanni.

124. A lōḳacin da ḁan’uwansu, Hūdu ya ce musu, “Bā zā ku yi taḳawa ba?”

125. “Lalle ne ni, zuwa gare ku, haḳīḳa, Manzo ne, amintacce.

126. “Sabōda haka ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini ḁā’ā.

127. “Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba, fāce daga Ubangijin halitu.

128. “Shin, kunā yin ginin sitadiyo⁽¹⁾ a kōwane tsauni ne, kunā yin wāsa?

129. “Kuma kunā rikon matsār ruwa, tsammāninku, ku dawwama?⁽²⁾

130. “Kuma idan kun yi damḳa, sai ku yi damḳar kunā māsu tankwasāwa.

131. “To, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini ḁā’ā.

132. “Ku ji tsōron Wanda Ya taimake ku da abin da kuka sani.

133. “Ya taimake ku da dabbōbin ni’ima da ḁiya.

134. “Da gōnaki da marēmari.

135. “Lalle ne nī, inā ji muku tsōron azābar wani yini mai girma.”

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾

كَذَبْتَ عَادَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٢٦﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾

أَتَتَّبِعُونَ بِكُلِّ رِيحٍ آيَةً تَعْبَثُونَ ﴿١٢٨﴾

وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٢٩﴾

وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٣١﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَمٍ وَبَنِينَ ﴿١٣٣﴾

وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٤﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٥﴾

(1) Sitadiyo shi ne gidan wasanni da Turanci, alāmā da Lārabci.

(2) Ko kuma wurāren sanā’ō’i kamar masāḳoḳi irin na zāmanin nan.

136. Suka ce, “Daidai ne a kan-mu: Kā yi wa’azi kō ba ka kasance daga māsu wa’azi ba.

137. “Wannan abu bai zamo ba fāce hālāyen⁽¹⁾ mutānen farko.

138. “Kuma mū, ba mu zama waɗanda ake yi wa azāba ba.”

139. Sabōda haka suka karyata shi, sai Muka halakar da sū. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

140. Kuma lalle ne, Ubangi-jinka, haḳīka, Shi ne Mabuwāyi, Mai jin kai.

141. Samūdāwa sun karyata Manzanni.

142. A lōkacin da ɗan’uwansu Sālihu ya ce, “Shin, bā zā ku bi Allah da taḳawa ba?

143. “Lalle ne nī, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

144. “Sabōda haka, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini ɗā’ā.

145. “Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

146. “Shin, anā barin ku⁽²⁾ a cikin abin da yake a nan, kunā amintattu?

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَّعْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ

مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ

أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

كَذَبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَالَتُنْتَقُونَ ﴿١٤٢﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ

إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾

أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هُنَّاءَ آمِنِينَ ﴿١٤٦﴾

(1) Wātau lābarun mutāne waɗanda ba su ci gaba ba, bā su son a yi rawa da nishāɗi. Anā karantawar ma’anar karyar ta farko, watau wai tātsūniya ce, a ce wai a hana āyā a kan tsaunuka dōmin wasanni. Suna nufi da āya ko alāma gidājen rawa da na nashāɗi watau stadiyam da kasīno.

(2) Kuna zaton zā a bar ku a irin wannan nī’ima, Allah bā zai karɓi rāyukanku ba, kuma Ya yi muku hisābi a kanta? Kayya! Zā a yi muku hisābi a bāyan kun mutu an tsayar da ku, dōmin hisābin ayyukan da kuka yi.

147. "A cikin gōnaki da marē-mari.

148. "Da shuke-shuke da dabi-nai, 'ya'yan itācensu hirtsi⁽¹⁾ māsu narkēwa a ciki?

149. "Kuma kunā sassaka gidāje daga duwātsu, kunā māsu alfāhari?

150. "Sabōda haka ku bi Allah da takawa, kuma ku yi mini dā'ā.

151. "Kada ku yi dā'ā ga umur-nin maḡarnata.

152. "Wadanda suke yin ḡarna a cikin ƙasa, kuma bā su kyauta-tāwa."

153. Suka ce, "Kai daga māsu sihiri kurum kake.

154. "Bā kōwa kake ba, fāce mutum kamarmu. To, ka zo da wata āyā idan kā kasance daga māsu gaskiya."

155. Ya ce, "Wannan rāƙuma ce tanā da shan⁽²⁾ yini, kuma kunā da shan yini sananne.

156. "Kada ku shāfe ta da cūta, har azābar yini mai girma ta shāfe ku."

157. Sai suka sōke ta, sa'an nan suka wāyi gari sunā māsu nadāma.

158. Sabōda haka azāba ta kāma su. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu, ba su kasance māsu īmāni ba.

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾

وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلَعَتْ مِنْهَا هُضَيْمٌ ﴿١٤٨﴾

وَتَنْجِثُونَ مِنَ الْجِبَالِ يَوتَا فَرِهِينَ ﴿١٤٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٥٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾

وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا تَدْمِينٍ ﴿١٥٧﴾

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

(1) Hirtsi shi ne 'ya'yan itāce sababbi tun ba su nuna ba. Wātau hirtsin gonakinsu idan an ci shi narkēwa yake yi a cikin ciki balle kuma 'ya'yan itāce nunannu.

(2) Rānar da take da shā ita kaḡai zā ta shanye ruwan rījiyarsu, su kuma rānar da suke da shā su kaḡai zā su ḡēbi ruwan, bā zā ta shā ba. Amma kuma tanā bā su nōno da madara.

159. Lalle ne Ubangijinka, haḱī-
ka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

160. Mutānen Lūdu sun ƙaryata
Manzanni.

161. A lōkacin da ɗan'uwansu,⁽¹⁾ Lūdu ya ce musu, “Bā zā ku yi taƙawa ba?”

162. “Lalle ne nī, zuwa gare ku,
Manzo ne, amintacce.

163. “Sabōda haka, ku bi Allah
da taƙawa, kuma ku yi mini dā'ā.

164. “Kuma bā ni tambayar ku
wata ijāra. Ijārāta ba ta zama ba
fāce daga Ubangijin halittu.

165. “Shin, kunā jē wa maza
daga cikin talikai?

166. “Kuma kunā barin abin da
Ubangijinku Ya halitta muku daga
mātanku? Ā'a, ku mutāne ne māsū
ƙētarēwa!”

167. Suka ce, “Lalle ne, haḱīka,
idan ba ka hanu ba, yā Lūdu! Tīlas
ne kanā kasancēwa daga waɗanda
ake fītarwa (daga gari).”

168. Ya ce, “Lalle ne ga aikinku,
haḱīka, inā daga māsū ƙinsa.

169. “Yā Ubangijina! Ka tsīrar
da ni da iyālīna daga abin da suke
aikatāwa.”

170. Sabōda haka Muka tsīrar
da shi, shi da mutānensa gabā ɗaya.

171. Fāce wata tsōhuwa a cikin
māsū wanzuwa.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

كَذَبَتْ قَوْمٌ لُوطَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٦٣﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾

أَتَأْتُونَ الذِّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٥﴾

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ
قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾

قَالُوا لَيْنَ لَمْ تَنْتَهَ بِلُوطٍ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٧﴾

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾

رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾

فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَدِيرِ ﴿١٧١﴾

(1) Lūdu ɗan'uwansu ne na zaman gari da aure kawai. Asalinsa ɗan baffan Ibrāhīm ne, sun tāsō daga gabas, ƙasar Bābila suka yi hijira, har Ibrāhīm ya sauka Habrūna a ƙasar Shām, Lūdu kuwa ya sauka a Sadūm da alƙaryunta.

172. Sa'an nan kuma Muka dar-
kāke wasu.

173. Kuma Muka yi ruwan sama
a kansu, ruwa. Sai dai ruwan wa-
danda ake yi wa gargadi ya muna-
na.

174. Lalle ne ga wannan, akwai
āyā, kuma mafi yawansu bā su ka-
sance māsū īmāni ba.

175. Kuma lalle ne Ubangijinka,
haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin
kai.

176. Ma'abūta Kunci sun karya-
ta Manzanni.

177. A lōkacin da Shu'aibu ya ce
musu, "Bā zā ku yi taḳawa ba?"

178. "Lalle ne ni, zuwa gare ku,
Manzo ne, amintacce.

179. "Sabōda haka, ku bi Allah
da taḳawa kuma ku yi mini dā'ā.

180. "Kuma bā ni tambayar ku
wata ijāra a kansa. Ijārata ba ta
zama ba fāce daga Ubangijin hali-
ttu.

181. "Ku cika mūdu, kuma kada
ku kasance daga māsū sanyāwar
hasāra (ga mutāne).

182. "Kuma ku yi awo da sikeli
daidaitacce.

183. "Kuma kada ku nakasa wa
mutāne abūbuwansu, kuma kada
ku yi fasādi a cikin ƙasa kuna māsū
barna.

184. "Kuma ku ji tsōron Allah
Wanda Ya halitta ku, kū da jama'ar
farko."

ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ ﴿١٧٢﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٣﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿١٧٩﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٨٠﴾

أَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾

وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَسْمَقِ الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٨٤﴾

185. Suka ce, “Kai dai daga wa-
danda suke sihirtattu kawai ne.

186. “Kuma bã kōwa kake ba,
fāce mutum kamarmu, kuma lalle
ne munā zaton ka, haḳīka, daga
maḳaryata.

187. “To, ka jēfo wani baḅḅake
daga sama a kanmu, idan ka kasan-
ce daga māsū gaskiya.”

188. Ya ce, “Ubangijīna ne Mafi
sani ga abin da kuke aikatāwa.”

189. Sai suka ḳaryata shi, sabō-
da haka, azābar rānar girgije⁽¹⁾ ta
kāma su. Lalle ne ita tā kasance
azābar yini mai girma.

190. Lalle a cikin wancan, haḳī-
ka, akwai āya, amma mafi yawansu
ba su kasance māsū īmāni ba.

191. Kuma lalle Ubangijīnka,
haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin
ḳai.

192. Kuma lalle Shi (Alḳur'āni),
haḳīka, saukarwar Ubangijin halit-
tu ne.

193. Rūhi⁽²⁾ amintacce ne ya
sauka da shi.

194. A kan zūciyarka, dōmin ka
kasance daga māsū gargadī.

195. Da harshe na Larabci mai
bayāni.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ

لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ

مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ

عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾

وَلَئِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿١٩٥﴾

(1) An ruwaito cēwa Allah Ya būde musu ḳōfar Jahannama, zāfi ya hana su zama a
kō'ina cikin gidājensu, sa'an nan aka sanya girgije ya yi musu inuwa mai sanyi-sanyi har
suka tāru a ciki, sa'an nan aka sanya girgijen ya kāma da wuta a kansu, suka ḳōne ḳurmus
kamar an gasa fāra. Suka kōma tōka kamar yadda suka nēma daga Shu'aibu da a jēfa
musu baḅḅake daga sama idan ya zama daga māsū gaskiya.

(2) Rūhul Ḳudus, shi nē Jibirīl, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

196. Kuma lalle shī, haḳīka, yanā a cikin littattafan (Manzanin) farko.

197. Ashe, bai kasance āyā ba a gare su, ya zama Mālaman Banī Isrā'īla sun san shi?

198. Kuma dā mun saukar da shi a kan sāshen Ajamāwa,

199. Ya karanta shi a kansu, ba su kasance sabōda shi māsu īmāni ba.

200. Kamar wancan ne! Muka shigar da shi a cikin zukātan māsu laifi.

201. Bā zā su yi īmāni da shī ba sai sun ga azābar nan mai radādī.

202. Sai ta taho musu kwatsam, alhāli kuwa sū, ba su sansance ba.

203. Sai su ce, "Shin, mu wadan-da ake yi wa jinkiri ne?"

204. Ashe, to, da azābarMu suke nēman gaggāwa?

205. Ashe, to, kā gani, idan Muka jīshe su dadī a shēkaru,

206. Sā'an nan abin da suka kasance anā yi musu wa'adi (da shi) ya jē musu,

207. Abin da suka kasance anā jīshe su dādīn, bā zai tunkude azāba ba daga gare⁽¹⁾ su.

208. Kuma ba Mu halakar da wata alkarya ba fāce tanā da māsu gargadī.

وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٦﴾

أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَوُا بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٧﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٣٨﴾

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٠﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿١٤١﴾

فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٤٢﴾

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿١٤٣﴾

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤٤﴾

أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿١٤٥﴾

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٤٦﴾

مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَمْتَنِعُونَ ﴿١٤٧﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿١٤٨﴾

(1) Dā an ba su lōkaci mai tsawo sunā jin dādī da rāyuwar dūniya a cikinsa, to, rānar da mutuwa kō azābar Allah ta jē gare su, wannan lōkacin bā zai tunkude mutuwar kō azabar ba daga gare su.

209. Dōmin tunātarwa, kuma ba Mu kasance Māsu zālunci ba.

210. Kuma (Alkur’āni) shaidānu ba su dōra sauka da shi ba.

211. Kuma bā ya kamāta a gare su (su shaidanu su sauka da shi), kuma ba su iyāwa.

212. Lalle ne sū, daga saurāre, hakīka, wadanda aka nisantar ne.

213. Sabōda haka, kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, sai ka kasance daga wadanda ake yi wa azāba.

214. Kuma ka yi gargadi ga danginka mafiya kusanci.

215. Kuma ka sassauta fikāfi-kanka⁽¹⁾ ga wanda ya bī ka daga mūminai.

216. Sa’an nan idan suka sābā maka, to, ka ce, “Lalle nī, bar-rantacce ne daga abin da kuke aika-tāwa.”

217. Kuma ka dōgara ga Mabu-wāyi, Mai jin kai.

218. Wanda Yake ganin ka a lōkacin da kake tāshi tsaye.

219. Da jujjuyāwarka a cikin māsu yin sujada.

220. Lalle Shi⁽²⁾, Shi ne Mai ji, Masani.

ذِكْرِي وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

وَمَا نَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٢١٠﴾

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمْعَزُولُونَ ﴿٢١٢﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذِّبِينَ ﴿٢١٣﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾

الَّذِي يَرَبُّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾

وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّجِدِينَ ﴿٢١٩﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

(1) Ka zama mai tausayi ga mūminai wadanda suka bī ka, ka yi musu kamar yadda kāzā take yi wa ‘ya’yanta kanana a lōkacin sanyi, kō kuwa idan zā su yi barci dōmin ta kāre su daga cūta.

(2) Allah Shi ne Mai ji, ji na gaskiya, kuma Masani, sani na gaskiya.

221. Shin, (kunā so) in gaya⁽¹⁾ muku a kan wanda shaidannu kan sauka?

222. Sukan sauka a kan dukan makaryaci, mai zunubi.

223. Sunā jēfa (abin da suka) ji, alhāli kuwa mafi yawansu makaryata ne.

224. Kuma mawāka⁽²⁾ halakaku ne ke bin su.

225. Shin, ba ku ga cēwa, lalle ne sū, a cikin kōwane rango sunā yin dīmuwa (su kētare haddi) ba?

226. Kuma lalle ne sū, sunā fadīn abin da bā su aikatāwa?

227. Fāce wadanda suka yi īmāni suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka ambaci Allah da yawa, kuma suka rāma zālunci, daga bāyan an zālunce su. Kuma wadanda suka yi zālunci, zā su sani a wace majūya suke jūyāwa.

هَلْ أَتَيْتُكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنَزَّلَ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢١﴾

تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

(1) Wannan dōmin raddi ne ga māsu cēwa aljannu ke gaya wa Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, Alkur’āni. Aljannu bā su sauka sai ga makaryaci, mai zunubi, Muhammadu kuwa bā haka yake ba. Sabōda haka shi bā mahaukaci ba, kuma ba wanda aljannu suke gaya wa ba. Dukan abin da ya fada, to, wahayi ne daga Allah.

(2) Siffōfin mawāka sun nūna cēwa Annabi Muhammadu bā mawāki ba ne, dōmin bā shi da daya daga cikin siffōfin mawāka. Kuma mabiyansa ba halakaku ba ne.

SŪRATUN NAML

سُورَةُ النَّعْلِ

Tanā karantar da cēwa Allah Yanā da asirrai, bā su da iyāka, Yanā nūna sāshensu ta hannun wadansu mutāne bāyinSa da a cikin littattafanSa, dōmin mūminai su kāra karfin īmāni, kuma su yi aiki da shari'ar da Yā aza su a kanta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.Š. Wadancan āyōyin Al-kur'āni ne da Littāfi mai bayyanawa.

2. Shiriya ce da bushāra ga mūminai.

3. Wadanda suke tsayar da sal-la kuma su bāyar da zakka, alhāli kuwa sū, game da Lāhira, to, sū, sunā yin yakīni.

4. Lalle ne wadanda suke bā su yin īmāni da Lāhira, Mun kawāta musu ayyukansu, sabōda haka sunā dīmuwa.

5. Wadannan ne wadanda suke sunā da mugunyar azāba (a dū-niya), kuma sū, a Lāhira, sū ne mafiya hasāra.

طَسَّ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١﴾

هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ

بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ

أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ

وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخِسُونَ ﴿٥﴾

6. Kuma lalle ne kai, haḳīka, anā haḍa⁽¹⁾ ka da Alkur'āni daga gun Mai hikima, Masani.

7. A lõkacin da Mūsā ya ce wa iyālinsa, “Lalle ni, na tsinkāyi wata wuta, ni mai zo muku daga gare ta ne, da wani lābari, ko kuwa mai zo muku ne da yūla, makāmashin, tsammāninku, ku ji dīmi.”

8. To, a lõkacin da ya jē mata, sai aka kira shi cēwa, “An tsarkake wanda yake cikin (wurin) wutar da wanda yake a gēfenta, kuma tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

9. “Yā Mūsā, lalle ne shi, Nī ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima.

10. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lõkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar dai ita karamin maci-ji ne, sai ya jūya yanā mai bāyar da bāya, kuma bai kōma ba, “Yā Musā! Kada ka ji tsōro, lalle Ni, Manzanni bā su jin tsōro a wuriNa.

11. “Sai wanda ya yi zālunci, sa'an nan ya musanya kyau a bāyan cūta, to, lalle Nī, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

12. “Kuma ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fāri, bābu wata cūta, a cikin wasu āyōyi tara zuwa ga Fir'auna da mutānensa. Lalle ne sū, sun kasance mutāne ne fāsikai.”

وَإِنَّكَ لَلتَّلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾

إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا تَاسْتَكُمُّ مِنْهَا خَبِيرٌ
أَوْءَاتِيَكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا
وَسُبِّحَنَ اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

يَمُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

وَأَلْقَى عَصَاهُ فَلَمَّا رَءَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا
وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ
لَدَى الْمُرْسَلُونَ ﴿١٠﴾

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حَسَنًا بَعْدَ سَوْءٍ
فَإِنِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

وَأَدْخَلَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ
مِنْ غَيْرِ سَوْءٍ فِي تِسْعٍ ؕ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿١٢﴾

(1) Lāhira da Īmāni da ita sunā a cikin asīran Allah. Haka karɓar Alkur'āni daga Allah yanā a cikin asīran Allah da Ya bayyana a Littafī. Ganin Mūsā ga wuta da abubuwan da suka auku a wurin game da maganar Allah a gare shi da jūyāwar sanda macijiya da kōmawarta sanda da jūyāwar hannunsa fari kal da jūyāwarsa zuwa ga asalinsa, duka sunā a cikin asīran Allah da Ya bayyana su ga wani mutum.

13. To, a lōkacin da āyōyinMu suka jē musu, sunā māsū wāyar da kai, suka ce, wannan sihiri ne, bayyananne.

14. Kuma suka yi musunsu, al-hāli zukatansu, sun natsu da su, dōmin zālunci da girman kai. To, ka dūbi yadda ākibar maḡarnata ta kasance.

15. Kuma lalle ne, haḡīka, Mun bai wa Dāwūda da Sulaimān ilmi, kuma suka ce, “Gōdiya⁽¹⁾ ta tabbata ga Allah, Wanda Ya fīfita mu a kan māsū yawa daga BāyinSa mūminai.”

16. Kuma Sulaimān ya gāji Dāwūda ya ce, “Yā ku mutāne! An sanar da mu maganar tsuntsāye, kuma an bā mu daga kōwane abu. Lalle ne, wannan, haḡīka, shi ne falalar (Allah) bayyananna.”

17. Kuma aka tattara, dōmin Sulaimān, rundunōninsa, daga al-jannu da mutāne da tsuntsāye, to, sū anā kange su (ga tafiya).

18. Har a lōkacin da suka je a kan rāfin turūruwa, wata turūruwa ta ce, “Yā kū jama’ar turūruwa! Ku shiga gidājenku, kada Sulaimān da rundunōninsa su kakkarya ku, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.”

19. Sai ya yi murmushi yanā mai dāriya daga maganarta, kuma ya

فَلَمَّا جَاءَهُمْ ءَايَتُنَا مُبْصِرَةً
قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٣﴾

وَجَعَدُوا بِهَا ءَامْتِقَتَهَا أَنْفُسَهُمْ ظُلُمًا وَعُلُوًّا
فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَتَآيَتُهَا النَّاسُ عِلْمَنَا
مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
إِنَّ هَذَا هُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ
وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَتَآيَتُهَا النَّمْلُ
أَدْخُلُوا مَسَكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ
سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾

فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي

(1) Abin da ke hakkin ni'imar Allah a kan mutum, ya gōde Masa. Dawūda da Sulaimān Allah Yā bā su ilmi na Annabci sun tsayu da gōdiyarsa a kan aiki da shi, da kuma ikrāri da cēwa ni'ima ce daga Allah, bā da wani aiki nāsu ba. Annabci da ilmi da sanin maganar tsuntsu da ta aljannu da ta turūruwa duka sunā cikin asīrin Allah da Yake nūnāwa ta hanyar waḡansu BāyinSa, Annabāwa.

ce, “Yā Ubangijīna! Ka cūsa mini in gōde wa ni’imarKa wadda Ka ni’imta ta a gare ni da kuma ga mahaifāna biyu, kuma in aikata aiki na kwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka shigar da ni, sabōda rahamarKa, a cikin bāyinKa sālihai.”

20. Kuma ya binciki⁽¹⁾ tsunt-sāye, sai ya ce, “Me ya kāre ni bā ni ganin hudhudu, kō ya kasance daga māsū fakuwa ne?”

21. “Lalle ne zā ni azabta shi azāba mai tsanani, kō kuwa lalle in yanka shi, kō kuwa lalle ya zo mini da dalīli bayyananne.”

22. Sai ya zauna bā nēsa ba, sa’an nan ya ce, “Nā san abin da ba ka sani ba, kuma na zo maka daga Saba da wani lābari tabbatacce.

23. “Lalle ni, nā sāmi wata mace wadda tanā mulkinsu, kuma an bā ta daga dukan kōme, kuma tanā da gadon sarauta mai girma.

24. “Na sāme ta, ita da mutānenta, sunā yin sujada ga rānā, baicin Allah, kuma Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka ya karkatar da su daga hanya, sa’an nan sū, ba su shiryuwa.

25. “Ga⁽²⁾ su yi sujada ga Allah Wanda Yake fitar da abin da yake a bōye, a cikin sammai da kasa, kuma

أَن أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَتِي
وَأَن أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ
فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

وَتَقَعَّدَ الظَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدًى
أَمْ كَانُ مِنَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٠﴾

لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَا أَذْبَحَنَّهُ
أَوْ لِيَأْتِنِي سُلْطَانٌ مُّبِينٌ ﴿٢١﴾

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ مَحْطُ بِهِ
وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بَنِيَّاقِينَ ﴿٢٢﴾

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾

وَجَدَتْهُمَا وَقَوْمَهُمَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٤﴾

أَلَا يَسْجُدُ لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَوَاتِ

(1) Wannan ya nuna tsayuwar Sulaimān da binciken kōme da kōwa a cikin daularsa. Kuma da yadda yake yin tsanani a cikin sauƙi. Wannan ita ce hanyar mulki mai kyau.

(2) An kāyar da harafin kōrewa dōmin barinsa, da Hausa, yanā bāta ma’ana, dōmin Shaidan bai kange su daga rashin yin sujada ba.

Yā san abin da kuke ñōyēwa da abin da kuke bayyanāwa.

26. “Allah, bābu abin bautāwa, fāce Shi, Ubangijin⁽¹⁾ Al’arshi, mai girma.”

27. Ya ce, “Za mu dūba, shin, kā yi gaskiya ne, kō kuwa kā kasance daga makaryata?”

28. “Ka tafi da takardāta wannan, sa’an nan ka jēfa ta zuwa gare su, sa’an nan kuma ka jūya daga barinsu, sa’an nan ka ga mēne ne suke mayarwa.”

29. Ta ce, “Yā kū mashawarta! Lalle ne, an jēfo, zuwa gare ni, wata takarda mai girma.

30. “Lalle ita daga Sulaiman take, kuma lalle ita, da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai ne.

31. “Kada ku yi girman kai a gare ni, kuma ku zo mini kunā māsu sallamāwa.”

32. Ta ce, “Yā ku mashawarta⁽²⁾! Ku yi mini fatawa ga al’amārīna, ban kasance mai yanke wani al’amari ba, sai kun halarta.”

33. Suka ce, “Mū ma’abūta karfi ne, kuma ma’abūta yāki mai tsananī ne, kuma al’amari yā kōma zuwa gare ki, sabōda haka ki dūba, mēne ne zā ki yi umurni (da shi)?”

وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

أَذْهَبَ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ
فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْا إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيْكِ كِتَابٌ كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾

أَلَا تَعْلَمُونَ عَلَى وَأَتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣١﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْا أَفْتُونِي فِي أَمْرِي
مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾

قَالُوا نَحْنُ أَوْلُو الْقُوَّةِ وَأَوْلُوا بِأَسْ شَدِيدِ الْأَمْرِ إِلَيْكَ
فَانْظُرْ مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٣﴾

(1) Ya siffanta Allah da cēwa bābu abin bautāwa fāce Shi, dōmin ya kōre cancantar rānā ga ibāda, da Ubangijin Al’arshi dōmin ya dēbe girman gadon Bilkisu daga zukāta.

(2) Allah bai kēbance hikima ga maza kawai ba, har mātā akwai māsu hikima a cikinsu. Sai dai Musulunci yā hana shugabancin mātā, sabōda galibinsu ādifarsu tā rinjāyi hankalinsu, sabōda kyautata tarbiyyar yāra. Anā fahimtar cēwa iya mulki, shi ne rashin fallēwa da ra’ayi ga shūgaba, sai a bāyan ya shāwarci mutānensa, kamar yadda Sarauniyar Saba ta yi da Majalisarta.

34. Ta ce, “Lalle Sarakuna idan sun shiga wata alkarya, sai su bāta ta, kuma su sanya māsū darajar mutānenta kaskantattu. Kuma kamar wancan ne suke aikatāwa.

35. “Kuma lalle nī, mai aikāwa ce zuwa gare su da kyauta, sa'an nan mai dūbawa ce: da me manzanin zā su kōmo.”

36. To, a lōkacin da ya jē wa Sulaiman ya ce, “Shin, za ku kāra ni da dūkiya ne? To, abin da Allah Ya bā ni, shi ne mafi alhēri daga abin da Ya bā ku. A'a, kū ne kuke yin farin ciki da kyautarku.

37. “Ka kōma zuwa gare su. Sa'an nan lalle munā je musu da rundunōni, bābu wata tābukāwa gare su game da su, kuma lalle munā fitar da su daga gare ta, sunā mafi wulākantuwa, kuma sunā kaskantattu.”

38. Ya ce, “Yā ku mashāwarta! Wannenku zai zo mini da gadonta a gabānin su zo, sunā māsū salla-māwa?”

39. Wani mai karfi daga aljannu ya ce, “Nī, inā zo maka da shi a gabānin ka tāshi daga matsayinka. Kuma lalle nī, a gare shi, haḳīka, mai karfi ne amintacce.”

40. Wanda yake a wurinsa akwai⁽¹⁾ wani ilmi daga Littāfin ya ce,

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا
وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ
فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَنُ قَالَ أَسْمِدُونَنِي بِمَالٍ فَمَاءَ آتِنَنِي ۖ اللَّهُ
خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُم بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾

أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأَيِسَنَّهُمْ بِمُخُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا
وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يَبْنَئِيهَا الْمَلُوكُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا
قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا ءَانِيكَ بِهِ ۖ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ
مِنْ مَّقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا ءَانِيكَ بِهِ ۖ قَبْلَ

(1) Allah na bāyar da asirai daga littattafai, kō da wahayi zuwa ga Annabāwa, kō da ilhama daga abin da aka bai wa Annabāwa. Wadansu sun ce ilmin nan sunan Allah ne mafi girma. Allah ne Mafi sani. Sai dai sharafin aiki da ilmi ga ibāda, ya kasance daga Annabāwa kawai, a cikin lōkacin aiwatar da shari'arsu. Bā a iya amfāni da wani sūnan Allah wanda wani Annabi bai zo da shi ba a gabānin Musulunci, kuma a bāyan Musulunci

“Ni inā zo maka da shi a gabānin kyaftāwar ganinka ta kōma gare ka.” To, a lōkacin da ya gan shi matabbaci a wurinsa, ya ce, “Wannan daga falalar Ubangijina yake, dōmin Ya jarraba ni: Shin, zan gōde ne, kō kuwa zan butulce! Kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa, kuma wanda ya kāfir-ta, to, lalle Ubangijina Wadātacce ne, Karīmi.”

41. Ya ce, “Ku canza kamar gadonta gare ta, mu gani, shin zā ta shiryu, kō kuwa tanā kasancēwa daga wadanda bā su shiryuwa.”

42. To, a lōkacin da ta jē, aka ce, “Shin, kamar wannan gadon sarautarki yake?” Ta ce, “Kamar dai shi ne. Kuma an bā mu ilmi daga gabāninta, kuma mun kasance māsu sallamāwar (al’amari ga Allah).”

43. Kuma abin da ta kasance tanā bautāwa, baicin Allah, ya kan-ge ta. Lalle ita, tā kasance daga mutāne kāfirai.

44. Aka ce mata, “Ki shiga a gidan sarauta.” To, a lōkacin da ta gan shi, ta yi zatonsa wai gulbi ne, kuma ta kuranye⁽¹⁾ daga kwaurinta. Ya ce, “Lalle ne shi, gidan sarauta ne mai santsi daga madūbai.” Ta ce, “Yā Ubangijina!

أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤١﴾

قَالَ نَكِرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَنْهَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤٢﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٣﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٤﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي

bā a rōkon Allah sai da sunāyenSa māsu kyau, tis'in da taran nan, sai dai a dunkule kamar a ce, “Inā rōkon Allah da sunayenSa da na sani da wadanda ban sani ba.”

(1) Idan ĩmāni ya shiga a cikin zūciya, sai girman kai ya fita daga gare ta. Sarauniya Bilkisu tanā kuranye kafāfunta da niyyarta ta shiga a cikin ruwa dōmin ta nūna dā'arta ga umurnin Annabin Allah Sulaimān, kuma ta yarda da shiga gulbin da ba ta san tsawon zurfinsa ba, kō da za ta mutu a wurin dā'ā da takawa. Mace da sarauta iyakar girman kai ke nan, bābu abin da zai gusar da shi sai ĩmānin gaskiya.

Lalle nĩ, na zālunci kaina, kuma nā sallama al'amari tāre da Sulaimān ga Allah, Ubangijin halittu.”

45. Kuma lalle ne, haḳīka, mun aika zuwa Samūdāwa da ḍan'u-wansu, Salihu (ya ce), “Ku bauta wa Allah.” Sai gā su kungiyōyi biyu sunā ta husūma.

46. Ya ce, “Yā mutānēna! Don me kuke nēman gaggāwa game da mūnanāwa, a gabānin kyautatāwa. Don me bā ku nēman Allah gāfara, tsammāninku, zā a yi muku raha-ma?”

47. Suka ce, “Munā shu'umci da kai, kuma da wanda ke tāre da kai.” Ya ce, “Shu'umcinku a wurin Allah yake. Ā'a, kū mutāne ne, anā fiti-nar ku.”

48. Kuma waḍansu jama'a tara⁽¹⁾ sun kasance a cikin birnin, sunā yin ɓarna, kuma bā su kyauta-tāwa.

49. Suka ce, “Ku yi rantsuwa da Allah, lalle zā mu kwānan masa,⁽²⁾ shi da mutānensa, sa'an nan mu ce wa waliyyinsa. ‘Ba mu halarci hala-kar mutānensa ba, kuma mū, haḳī-ka, māsū gaskiya ne’.”

50. Kuma suka kulla mākirci, kuma Muka kulla sakamakon mā-kirci, alhāli sū ba su sani ba.

وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ يَنْقَوْمُ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٧﴾

قَالُوا أَطِيعُوا نَارَكُمْ وَيَمْنُ مَعَكُمْ قَالَ طَائِفٌ مِّنْكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٨﴾

وَكَانَتْ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَكْرُؤٌ مَّكْرًا وَمَكْرُؤٌ مَّكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥١﴾

(1) Yawan māsū ɓarna bā ya hana gaskiya bayyana. Kuma mai mākirci dōmin ya halakar da mai gargadin addinin Allah, yanā yi wa kansa sanadin halaka kawai ne. Waɗannan mutāne tara sun yi niyyar kashe Sālihu ne, bā da sanin danginsa ba, a wurin da yake kwāna yanā salla a masallacinsa, a bāyan gari. A can Allah ya halakar da su. Wannan shi ne sakamakon mākircin da suka kulla.

(2) Zā mu kwānan masa, ai zā mu kwāna da niyyar kashe shi a cikin dare, a ɓōye.

51. Ka dūba yadda ākibar mā-kircinsu ta kasance, lalle Mū, Mun darkāke su da mutānensu gabā daya.

52. Wadancan, gidājensu ne, wōfintattu, sabōda zāluncin da suka yi, lalle ne a wancan akwai āyā ga mutāne wadanda suke sani.

53. Muka tsīrar da wadanda suka yi imāni, kuma sun kasance sunā takawa.

54. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Shin, kunā jē wa alfasha⁽¹⁾ ne alhāli kuwa kunā gani?”

55. “Shin, lalle kū, hakīka, kunā je wa maza da sha’awa, baicin mātā? Ā’a, kū, wasu irin mutāne ne kunā aikin jāhilci.”

56. Bābu abin da ya kasance ja-wābin mutānensa, fāce suka ce, “Ku fitar da mutānen Lūdu daga alḡaryarku, lalle sū, wasu irin mutāne ne māsū da’awar sunā da tsarki.”

57. Sai Muka tsīrar da shi, shi da mutānensa,⁽²⁾ fāce mātarsa, Mun kaddara ta a cikin māsū wanzuwa.

58. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa. To, ruwan wadanda ake yi wa gargadī yā mūnana.

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ مُكَرِّهِهِمْ
اَنَادَ مَرْنَهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾

فَتِلْكَ يَوْمَئِذٍ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾

وَأَنْبِئْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَكَانُوا يَنْقُوتُونَ ﴿٥٣﴾

وَلَوْ طَآءِذٌ لِّقَوْمِهِ
أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾

أَيُنْكِهُمُ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ بِجَهْلُولٍ ﴿٥٥﴾

فَمَا كَانَتْ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ
أَنَاسٌ يَنْطَهُرُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَنْبِئْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرَأَتَهُ قَدَرْنَاهَا
مِّنَ الْغَيْرِ ﴿٥٧﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءً مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٥٨﴾

(1) Alfāshar mutānen Lūdu, ita ce luwādī, namji ya bi namiji a duburarsa. Wannan alfāsha, kō dabbōbi bā su yin ta. Ga mutānen Lūdu ta fāra bayyana. Allah Ya halakar da su kamar yadda Ya ambata. Sa’an nan kuma ba a kāra ganinta ba, sai ga wannan al’umma. Asirin da ke ciki, shī ne yadda Allah Yake jūyar da ḡabi’ar mutum ta zama bā ta māsū hankali ba, tāre da dōgewar halittar jikinsa kamar yadda take ga zāhiri.

(2) Mutānensa mūminai. Imāni da gaskiya idan gaskiya ta bayyana asīri ne daga asīran Allah sai wanda Ya bai wa. Kusanci ga wani Annabi da aure kō zumunta, bā ya bāyar da shi. Ruwan azāba, shī ma asīri ne na Allah.

59. Ka ce, “Gōdiya ta tabbata ga Allah, kuma aminci ya tabbata bisa ga BāyinSa, waɗanda Ya zāḡā.” Shin, Allah ne Maḡi alhēri, kō abin da suke yin shirki da shi?⁽¹⁾

60. Kō wāne ne Ya halitta sam-mai da ƙasa, kuma Ya saukar muku, daga sama, wani ruwa, Muka tsirar, game da shi, gōnaki māsu sha’awa, ba ya kasancēwa gare ku, ku tsirar da itācensu? Shin, akwai abin bautāwa tāre da Allah? Ā’a, sū mutāne ne suna daidaitāwa (Allah da wani).

61. Kō kuwa wāne ne Ya sanya ƙasa tabbatacciya, kuma Ya sanya kōguna a tsakāninta kuma Ya sanya mata manyan duwātsu taba-tattu, kuma Ya sanya wani shā-maki a tsakānin tēkuna biyu? Shin akwai wani abin bautāwa tāre da Allah. Ā’a, maḡi yawansu ba su sani ba.

62. Kō wāne ne yake karɓa wa mai bukatā idan ya kira Shi, kuma ya sanya ku mamayan ƙasa? Shin akwai wani abin bautawa tāre da Allah? Kaɗan ƙwarai kuke yin tunāni.

63. Kō wāne ne yake shiryarwa a cikin duffan ƙasa da tēku, kuma wāne ne Yake aikōwar iskōki dōmin bāyar da bushāra a gaba ga raha-marSa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Tsarki ya tab-

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ
إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنبِتُوا شَجَرَهَا
إِنَّ لَهُ مَعَ اللَّهِ عِلْمًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيًا وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِنَّ لَهُ مَعَ اللَّهِ عِلْمًا أَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِنَّ لَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ
إِنَّ لَهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Daga wannan āyā ta 59 zuwa ƙarshen sūra, duka tambīhi ne ga abūbuwan fake na ilmin Allah, wanda ya shāfi jikunanmu, amma ba mu san yadda suke aukuwa a gare mu ba. Sa’an nan kuma da tambīhi ga abūbuwan gaibi da suke zuwa dōmin mu yi imāni da su.

bata ga Allah daga barin abin da suke shirki da shi.

64. Kō wāne ne Yake fāra halit-ta sa'an nan kuma ya mayar da ita, kuma Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da ƙasa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Ka ce, “Ku kāwo dalīlinku, idan kun kasance māsū gaskiya.”

65. Ka ce, “Bābu wanda ya san gaibi a cikin sammai da ƙasa fāce Allah. Kuma bā su sansancēwar a yaushe ne ake tāyar da su.”

66. Ā'a, saninsu ya kai a cikin Lāhira. Ā'a, sunā cikin shakka daga gare ta. Ā'a, sū da gare ta makāfin zūci ne.

67. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Shin, idan mun kasance turbāya, mu da ubanninmu, shin, haƙīka, waɗanda ake fitarwa ne?”

68. “Lalle ne, haƙīka, an yi mana wa'adi ga wannan, mū da ubanninmu, daga gabānin haka. Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin farko.”

69. Ka ce, “Ku yi tafiya a cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba, yāya āƙi-bar māsū laifi take?”

70. Kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma kada ka kasance a cikin ƙuncin rai daga abin da suke ƙullāwa na māƙirci.

71. Kuma sunā cēwa, “A yaushe wannan wa'adi (zai auku), idan kun kasance māsū gaskiya?”

72. Ka ce, “Akwai fatan sāshen abin da kuke nēman gaggāwarsa, ya

أَمَّنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ، وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ أَلَيْسَ لَهُ مَعَ اللَّهِ قُلٌّ هَكَأُولَِّكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

بَلِ أَدْرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ
فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا وَءِابَاؤُنَا
أَيْنَا الْمُخْرَجُونَ ﴿٦٧﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا هَٰذَا نَحْنُ وَءِابَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَٰذَا
إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ
فِي ضَلَالٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي

kasance yā kuturta⁽¹⁾ a gare ku.”

73. Kuma lalle ne Ubangijinka, hakīka, Mai falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawansu, bā su gōdēwa.

74. Kuma lalle Ubangijinka, hakīka, Yanā sanin abin da kirāzansu suke bōyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

75. Kuma bābu wata (mas'ala) mai bōyuwa, a cikin sama da kasa fāce tanā a cikin littāfi bayyananne.

76. Lalle ne wannan Alkur'āni⁽²⁾ yanā gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū suke sāba wa jūnansu a ciki.

77. Kuma lalle shi, hakīka, shi-riya ce da rahama ga mūminai.

78. Lalle Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu da hukuncinSa, kuma Shi ne Mabuwayi, Masani.”

79. Sabōda haka, ka dōgara ga Allah, lalle ne, kai ne a kan gaskiya bayyananniya.

80. Lalle ne kai, bā ka jiyar da matattu, kuma bā ka sa kurāme su ji kiranka, idan sun jūya sunā māsū bāyar da bāya.

تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٦﴾
وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَئِنْ أَسْأَلْتَهُمْ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٧﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٨﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٩﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُضُّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ
أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٨٠﴾

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٨٢﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٨٣﴾

إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ السَّمْعَ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمَعُ الصَّمَّ الدُّعَاءَ
إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٨٤﴾

(1) Kuturi, shi ne a bāyan wani ya hau dabba ya kuma aza wani a kanta daga bāya gare shi. Kinaya ce na cēwa abin yanā kusa gare su kwarai, kamar tsakānin dān kuturi da mahayin dabba.

(2) Idan wanna Alkur'āni ya kunsu ilmin asīrai da yake iya gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū da kansu, suke sābā wa jūna a kansu, tāre da shahararsu da ilmi, da yawan Annabāwan da suka wuce a cikinsu, to, ga Lārabāwa jāhilai hiyāka ke nan. Bābu abin da ya wajaba a gare su, sai sallamawa ga abin da yake kiran zuwa gare shi. In abin da yake fada ba gaskiya ba ne, dā Banī Isrā'īla ne farkon māsū nūna karyarsa. Amma ba su yi ba. Sabōda haka duka gaskiya ne. Sai kōwa ya bī shi ya tsīra.

81. Kuma kai ba ka zama mai shiryar da dīmammu daga bata ba. Bā ka jiyarwa fāce wanda yake yin īmāni da āyōyinMu. To, sū ne māsū sallamāwa (al'amari zuwa ga Allah).

82. Kuma idan magana ta auku a kansu, Munā fītar musu da wata dabba⁽¹⁾ daga kasa, tanā yi musu magana, cēwa “Lalle mutāne sun kasance game da āyōyinMu, bā su yin īmānin yakīni.”

83. Kuma a rānar da Muke tārā-wa daga kōwace al'umma, wata kungiya daga wadanda suke karyata āyōyinMu, sai ga su anā kange su (ga kōra).

84. Har idan sun zo, (Allah) zai ce, “Ashe kun karyata āyōyinNa, kuma ba ku kēwaye su da sani ba? To, mēne ne kuka kasance kunā aikatāwa?”

85. Kuma magana ta auku a kansu, sabōda zāluncin da suka yi. To, sū bā su da ta cēwa.

86. Shin, ba su gani ba, cēwa, lalle Mū, Mun sanya dare dōmin su natsu a cikinsa, kuma da yini mai sanya gani? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi dōmin mutāne wadanda suka yi īmāni.

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمَى عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ
إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً
مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا
لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾

وَيَوْمَ نَخْتَرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مَّمَّنْ يُكَذِّبُ
بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي
وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمْ آذًا أَنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا الْآلَ لَيْسَ كُنُوفِيهِ وَالتَّهَارِ
مُبْصِرًا إِن فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾

(1) Wata dabba ce anā kiran ta Jassāsa, an ce 'yar rākumar Sālihu ce, a lōkacin da aka kashe uwarta, ta gudu, ta shiga cikin dūtse, dūtsen ya rufe da ita. Tanā fitōwa daga dūtsen Safa a Makka da hantsi. Bāyan fitōwarta, bābu sauran wa'azi. Mūmini ya tabbata mūmini, kāfiri kuma ya tabbata haka. Tanā riķe da sandar Mūsā da Hātimin Sulaimān. Tana fitōwa a bāyan fitōwar rānā daga yamma. Allah dai Ya san gaskiyar yadda take.

87. Kuma da rānar⁽¹⁾ da ake būsā a cikin kaho, sai wanda yake a cikin sammai da waɗanda suke a cikin kasa su firgita, fāce wanda Allah Ya so, kuma dukansu, su je Masa sunā kaskantattu.

88. Kuma kanā ganin duwātsu, kanā zaton su sandararru, alhāli kuwa sū sunā shūdēwa, shūdēwar girgije, bisa sanā'ar Allah Wanda Ya kyautata kōwane abu. Lalle Shi, Mai lābartāwa ne game da abin da kuke aikatāwa.

89. Wanda ya zo da kyakkawan aiki guda, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi. Kuma sū daga wata firgita,⁽²⁾ a yinin nan, amintattu ne.

90. Kuma wanda ya zo da mugun aiki, to, an kife fuskōkinsu a cikin wuta. Ko zā a sāka muku fāce da abin da kuka kasance kūnā aikatāwa?

91. (Ka ce), “An umurce ni, in bauta wa Ubangijin wannan Gari⁽³⁾, Wanda ya mayar da shi Hurumi, kuma Yanā da dukan kōme. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsū sallamāwa.

92. “Kuma inā karanta Al-kur'āni.” To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلُّ أَتَوٍّ
ذَخِيرٍ ﴿٨٧﴾

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ
صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَنْقَضَ كُلَّ شَيْءٍ
إِنَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ
يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ ﴿٨٩﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ
هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ الَّذِي
حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ
أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ فَمَنْ أَهْتَدَىٰ فَأِنَّمَا يَهْتَدِ

(1) Bāyan fitōwar dabba, kuma sai būsar kaho na farko, sa'an nan na biyu sa'an nan Kiyāma.

(2) Firgita daga azābar Lāhira, wannan firgita ba irin ta farko ba ce, wadda aka ambata a cikin āyā ta 87, dōmin wancan firgitar kwarjini ce a bāyan tāshi daga kaburbura.

(3) Wannan Gari shi ne Makka. Sanya Makka hurumi ba a iya shiga cikinsa da yāki yanā a cikin asīrai na Allah. Shiryuwa da bata duka asīrai ne na Allah. Tsārin Alkur'āni da abubuwan da ya kunsu duka asīran Allah ne.

Kuma wanda ya bãce, to, ka ce, “Ni daga mãsu gargadĩ kawai nake.”

93. Kuma ka ce, “Gõdiya ta tabbata ga Allah. Zai nũna muku āyõ-yinSa, har ku sansu.” Kuma Uban-gijinka bai zama Mai shagala daga barin abin da kuke aikatāwa ba.

لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٣﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ

يَغْفِلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

SŪRATUL KAŞAŞ

سُورَةُ الْقَصَصِ

Tanā karantar da nũna falalar hijira dõmin addini, kuma tanā kwadaitarwa ga yin hijira. Kada tsõron barin dũkiya da dĩya, su kange mũmini daga yin hijira da addininsa zuwa ga wurin yardar Allah Wanda Yake Shi ne Mai kõme kuma Yanā rife da kõme Shi kadai. Kuma tanā hana rarraba jama'ar Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sũnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D. Š. M̃.

2. Wadancan āyõyin Littāfi ne bayyananne.

3. Munā karantāwa a kanka, daga lābarin Mūsā da Fir'auna da gaskiya dõmin mutāne wadanda suke yin imāni.

4. Lalle ne Fir'auna ya daukaka a cikin kasa, kuma ya sanya mutānenta kungiya-kungiya, yanā rauranar da wata jama'a daga gare su; yanā yanyanka dĩyansu maza kuma yanā rāyar da mātān su. Lalle shī, ya kasance daga mãsu barna.

طسّر ﴿١﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

نَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ

بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيْعًا

يَسْتَضِعُّ طَائِفَةً مِنْهُمْ يَذِخُّ أبنَاءَهُمْ

وَيَسْتَخِي، نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾

5. Kuma Munā nufin Mu yi fala-la ga waɗanda aka raunanar a cikin ƙasar, kuma Mu sanya su shuga-banni, kuma Mu sanya su magāda.

6. Kuma Mu tabbatar da su a cikin ƙasar, kuma Mu nūna wa Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu abin da suka kasance sunā sauna daga gare su.

7. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga uwar Mūsā, cēwa ki shāyar da shi, sai idan kin ji tsōro game da shi, to, ki jēfa shi a cikin kōgi, kuma kada ki ji tsōro, kuma kada ki yi baƙin ciki. Lalle ne Mū, Māsu mayar da shi ne zuwa gare ki, kuma Māsu sanya shi ne a cikin Manzanni

8. Sai mutānen Fir'auna suka tsince shi, dōmin ya kasance maƙiyi da baƙin ciki a gare su. Lalle ne Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu, sun kasance māsu aikin ganganci.

9. Kuma matar⁽¹⁾ Fir'auna ta ce, (“Ka bar shi yanā) sanyin ido a gare ni da gare ka! Kada ka kashe shi, akwai fatan ya amfane mu, kō mu riƙe shi dā,” alhāli kuwa sū ba su sansance ba.

10. Kuma zuciya uwar Mūsā ta wāyi gari yōfintatta⁽²⁾. Lalle ne, haƙīka, ta yi kusa ta bayyanar da shi, bā dōmin Mun ɗaure zūciyarta

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا

فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً

وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

وَنُمَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ

وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خَفَتْ

عَلَيْهِ فَالْقَبِيحَ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي

إِنَّا رَأَوْنَاهُ إِلَيْنَا وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

فَالنَّقْطَةَءَ الْفِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا

وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا

كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنِي لِي وَلَكَ

لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا

وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

وَأَصْبَحَ قُودًا أُمِّ مُوسَىٰ فَغَرَّاهُ إِنَّ كَادَتْ

لَتُبْدِيَ بِهِ لَوْلَا أَنَّ رَبَّنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا

(1) Sunan mātār Fir'auna Ā'siya, tanā da zumunta da Mūsā. Ta ce ka yi masa sūna 'Mūshā', ma'anarsa an same shi tsakānin “mū” wātau ruwa da “shā”, watau itāce, sa'an nan ya zama Mūsā. Allah Yanā tsare mutum gaba ga maƙiyinsa.

(2) Zūciya yōfintatta, ita ce wadda bā ta da wani tunāni sabōda abin da ya shagaltar da ita na tunānin ɗanta a hannun maƙiyinsa.

ba, dōmin ta kasance daga mūminai.

11. Kuma ta ce wa 'yar'uwar-sa, ⁽¹⁾ "Ki bī shi." Sabōda haka sai ta lēke shi daga gēfe, alhāli sū ba su sani ba.

12. Kuma Muka hana masa māsū shāyar da māmā, a gabānin haka, sai ta ce, "Kō in nūna muku mutānen wani gida, su yi muku renonsa, alhāli kuwa su māsū nasīha ne a gare shi?"

13. Sai Muka mayar da shi zuwa ga uwarsa dōmin idanunta su yi sanyi, kuma bā zā ta yi baƙin ciki ba, kuma dōmin ta san cēwa lalle wa'adin Allah gaskiya ne, amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

14. Kuma a lōkacin da ya kai ƙarfinsa, kuma ya daidaita, Mun bā shi hukunci ⁽²⁾ da ilmi, kuma kamar haka Muke sāka wa māsū kyautatāwa.

15. Kuma sai ya shiga garin a lōkacin da mutānen garin suka shagala, sai ya sāmu, a cikin garin, waɗansu maza biyu sunā faɗa, wannan daga ƙungiyarsa, kuma ɗayan daga maƙiyansa, sai wannan da yake daga ƙungiyarsa ya nēmi āga-jinsa, sai Mūsā ya yi masa ƙullī, ya

لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ
هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ
وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ﴿١٢﴾

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ
وَلَنَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا
رَجُلَيْنِ يَتَسَابَّانِ هَذَا مِنْ شِيعَةِ هَذَا مِنْ شِيعَةِ هَذَا مِنْ عَدُوِّ
فَأَسْتَعْنَاهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا

(1) Sūnan 'yar'uwar Mūsā Maryamu ko Kalsama ko Kalsumu. Sūnan uwarsu Yūhāniz ɗiyar Hāmid ɗan Lāwaya ɗan Yākūbu.

(2) Wannan ya nūna, cēwa Mūsā an bā shi Annabci a gabānin ya yi hijira zuwa Madyana. Kuma yanā ƙāra ƙarfafa wannan magana abin da ke cikin āyā ta 16 inda ya rōƙi Allah gāfara, Ya gāfarta masa, da āyā ta 17 wadda ta nūna ya san an yi masa gāfarar har yanā nēman tsari dōmin kada ya kōma yin haka a gaba. Annabāwa sunā wahami ga abin da bā wahayi ba, sa'an nan Allah Ya gyāra kuskuren, Ya tabbatar da gaskiya.

kashe shi. Ya ce, “Wannan aikin Shaidan ne, dōmin shi maḳiyi ne mai ɓatarwa, bayyananne!”

16. Ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle na zālunci kaina, sai Ka yi mini gāfara.” Sai Ya gāfarta masa, dōmin Shī ne Mai yawan gāfara, Mai jin kai.

17. Ya ce, “Yā Ubangijina! Dōmin abin da Ka ni`imta shi a kaina, sabōda haka bā zan kasance mai taimako ga māsū laifi ba.”

18. Sai ya wāyi gari a cikin birnin yanā mai tsōro, yanā sauna. Sai ga wanda ya nēmi taimako daga gare shi a jiya, yanā nēman āgajinsa. Mūsā ya ce masa, “Lalle kai ɓatacce ne, bayyananne.”

19. To, a lōkacin da Mūsā ya yi nufin ya damki wanda yake maḳiyi ne a gare su, (mai nēman āgajin) ya ce, ⁽¹⁾ “Ya Mūsā! Shin, kanā nufin ka kashe ni ne kamar yadda ka kashe wani rai jiya? Ba ka son kōme fāce ka kasance mai tanḳwasawa ⁽²⁾ a cikin ƙasa, kuma bā ka nufin ka kasance daga māsū kyautatāwa.”

20. Kuma wani mutum ya zo daga mafi nisan birnin yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya Mūsā! Lalle mashāwarta sunā shāwara game da kai dōmin su kashe ka, sabōda haka ka fita. Lalle nī, mai nasiha ne a gare ka.”

مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٨﴾

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَمْوَسَّى أَرِيدُ أَنْ تُقَتِّلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَمْوَسَّى ابْنُ الْمَلَأِ يَأْتِمُرُونَ بِكَ لِتَقْتُلُوهُمْ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Ya faɗi haka zaton Mūsā zai kashe shi ne sabōda gargadin da ya gabatar a gare shi. Maganar ta nūna Mūsā ya shahara da son gyāran abūbuwa dōmin islāhi, haka ne ga al'adar mutāne wanda ya tāshi yanā gyāra sai sun tuhumce shi da nēman girma.

(2) Tanḳwasa ke sanya mutāne su yi abin da bā su son yi. Kyautatāwar islāhi bā ta sāmuwa sai da tanḳwasāwa dōmin gālibi mutāne sun fi son ɓarna a kan kyautatāwa tāre da saninsu ga cēwar kyautatāwar ita ce daidai.

21. Sai ya fita daga gare ta,⁽¹⁾ yanā mai jin tsōro yanā sauna. Ya ce, “Ya Ubangijīna! Kā tsērar da ni daga mutāne azzālumai.”

22. Kuma a lōkacin da ya fus-kanci wajen Madyana, ya ce, “Inā fatan Ubangijīna Ya shiryar da ni a kan madaidaiciyar hanya.”

23. Kuma a lōkacin da ya isa mashāyar Madyana, ya sāmi wata jam'ar mutāne sunā shāyarwa, kuma a bāyansu ya sāmi wadansu mātā biyu sunā kōrar (tumākīnsu). Ya ce, “Mēne ne sha'aninku?” Suka ce, “Bā zā mu iya shāyārwa ba sai makiyāya sun fita, kuma ubanmu tsōho ne⁽²⁾ mai daraja.”

24. Sai ya shāyar musu, sa'an nan kuma ya jūya zuwa ga inuwa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle ne, ga abin da Ka saukar zuwa gare ni na alhēri nī mai bukāta ne.”

25. Sai dayansu ta je masa, tanā tafiya a kan jin kunya, ta ce, “Ubā-na yanā kiran ka, dōmin ya sāka maka ijārar abin da ka shāyar sabō-da mu.” To, a lōkacin da ya je masa, ya gaya masa lābārinsa, ya ce, “Kada ka ji tsōro, kā tsīra daga mutāne azzālumai.”

26. Dayarsu ta ce, “Yā Bāba! Ka bā shi aikin ijāra, lalle ne mafi

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي
أَنْ يَهْدِيَني سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً
مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ
أَمْرَاتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي
حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأُبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ
رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ
إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ
لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ
لَا تَحْزَنْ نَجُوتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَبَاطُي أَتَيْتُ شَجْرَهُ إِنِّي خَيْرٌ

(1) Ya fita daga alƙaryar.

(2) Sabōda girma bā ya zuwa ya shayar da tumakinsa, sai ya sanya mu, mu 'ya'yansa, kō da muke mātā. Wannan ya nūna mace tanā yin aikin maza sabōda larūra. Kuma sabōda darajar ubansu ba su shiga a cikin makiyāya ba dōmin tsaron mutuncinsu, don haka ake son asali mai kyau. Nīsantarsu daga maza nau'in ƙauracewa ne na shari'a.

alhērin wanda ka bai wa aikin ijāra shi ne mai karfi⁽¹⁾ amintacce.”

27. Ya ce, “Lalle ne inā nufin in aurar da kai ḍayan 'yā'yāna biyu, waḍannan, a kan ka yi mini aikin ijāra shēkara takwas, to, idan ka cika gōma, to, daga gare ka yake. Ba ni so in tsananta maka, zā ka sāme ni, in Allah Yā so, daga sālilai.”

28. Ya ce, “Wannan yanā a tsakanina da tsakāninka, kōwane ḍayan adadin biyun na kāre, to, bābu wani zālunci a kaina. Kuma Allah ne Wakili ga abin da muke faḍa.”

29. To, a lokacin da Mūsā ya kāre adadin kuma yanā tafiya da iyālinsa, sai ya tsinkāyi wata wuta daga gēfen dūtse ('Dūr). Ya ce wa iyālinsa, “Ku dākata, lalle ne nī, nā tsinkāyi wata wuta, tsammānina ni, mai zo muku ne daga gare ta da wani lābāri, kō kuwa da guntun makāmashi daga wutar don kō ku ji dīmi.”

30. To, a lōkacin da ya jē wurinta (wutar) aka kira shi, daga gēfen rāfin na dāma, a cikin wurin nan mai albarka, daga itāciyar (cēwa) “Ya Mūsā! Lalle Nī ne Allah, Ubangijin halittu.

31. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lōkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar karamar macijiya, ya jūya yanā mai bāyar da bāya, bai kōma ba. “Ya Mūsā! Ka fuskanto,

مِنْ أَسْتَجَرْتَ الْقَوَى الْأَمِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ إِحْدَى ابْنَتِي هَتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حَبِيبٌ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ

مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَةَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ

وَكَيْلٌ ﴿٢٨﴾

﴿٢٩﴾ فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا أَلَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٣٠﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَمْوِسَ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهْتَزُّ كَانَهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمْوِسُ أَقْبَلَ

(1) Watau tanā ishāra ga ubanta da cēwa Mūsā ya tārā siffōfin nan biyu na karfi da amāna dōmin abin da ta jarraba daga gare shi kāfin ya iso ga ubanta.

kuma kada ka ji tsōro, lalle ne kanā daga wadanda ke amintattu.

32. “Ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fari, ba da wata cūta ba, kuma ka hada hannuwanka ga kāfadunka, dōmin tsōro (ya gushe daga gare ka). To, wadannan abūbuwa dalilai biyu ne daga Ubangijinka zuwa ga Fir’auna da ’yan Majalisarsa. Lalle sun kasance mutāne ne fāsikai.”

33. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle nā kashe wani rai daga gare su, dōmin haka inā tsōron kada su kashe ni.

34. “Kuma dan’uwana Hārūna shī ne mafi fasāha daga gare ni, ga harshe, sabōda haka Ka aika shi tāre da ni, yanā mai taimako, yanā gaskata ni, lalle ne inā tsōron su karyata ni.”

35. Ya ce, “Zā Mu karfafa damtsenka game da dan’uwanka, kuma Mu sanya muku wani dalili, sabōda haka bā zā su sādu zuwa gare ku ba, tāre da āyōyinMu, kū da wadanda suka bī ku ne marinjāya.”

36. To, a lōkacin da Mūsā ya jē musu da āyōyinMu bayyanannu, suka ce, “Wannan bā kōme ba, sai sihiri, wanda aka kāga, kuma ba mu ji wannan ba daga wajen uban-ninmu na farko.”

37. Kuma Mūsā ya ce, “Ubangi-jīna ne Mafi sanin wanda ya zo da shiriya daga gare Shi, da wanda ākibar gida take kasancēwa a gare shi. Lalle ne māsū zālunci bā su cin nasara.”

وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٢١﴾

أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرِجَ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ
وَاضْمَمْتَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَنُوكَ
بُرْهَانًا مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ
أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٢٣﴾

وَإِخِي هَارُونَ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلَهُ
مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٢٤﴾

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِإِخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا
سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّتِنَا
أَنَّمَا وَمَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿٢٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا
مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرٍ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا
فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ
مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ
إِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٧﴾

38. Kuma Fir'auna ya ce, "Yā ku mashāwarta! Ban san kunā da wani abin bautāwa baicina ba, sabōda haka ka hūra mini wuta, ya Hāmānu! a kan lāka⁽¹⁾ (dōmin a yi tūbali), sa'an nan ka sanya mini bēne, tsammānīna zan ninkāya zuwa ga Ubangijin Mūsā, kuma lalle ne ni, haḳīka, inā zaton sa daga maḳaryata."

39. Kuma ya kangare, shi da rundunōninsa a cikin kasa, bā da haḳḳi ba, kuma suka zaci cēwa sū, bā zā a mayar da su zuwa gare Mu ba.

40. Sai Muka kāma shi, shī da rundunōninsa, sai Muka jēfa su a cikin kōgi. Sai ka dūbi yadda āḳibar azzālumai ta kasance.

41. Kuma Muka sanya su shūga-banni, sunā kira zuwa ga wuta, kuma a Rānar Kiyāma bā zā a taimake su ba.

42. Kuma Muka biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya kuma a Rānar Kiyāma sunā daga waɗan-da aka mūnana halittarsu.

43. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi daga bāyan Mun halakar da ḳarnōnin farko, dōmin su zama abūbuwan kula ga mutāne, da shiriya da rahama, tsammāninsu sunā tunāwa.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيَهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم
مِّنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَنْهَمْنُ عَلَى الطِّينِ
فَأَجْعَلْ لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ
مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

وَأَسْتَكْبَرُ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَوَظَنُوا أَنَّهُم إِلَهِنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾
وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَدْعُونَ إِلَى الْتَارِ
وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً
وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِن بَعْدِ
مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بِصَافِرٍ لِلنَّاسِ
وَهُدًى وَرَحْمَةٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Fir'auna ya fāra yin gasasshen tūbali da ake cēwa ājurru, aka gina masa dōgon bēne, ya hau samansa, ya harba kibiya ta tafi sama, ta kōmo da jini. Sai ya ce, "yā kashe Ubangijin Mūsā." Bayan haka sai bēnen ya karye guntu uku, guntu ḳaya ya fāḳa wa sōjansa, da yawa daga cikinsu suka mutu, guntu ḳaya kuma ya fāḳa a cikin ruwa, sauran guntu ḳaya ya fāḳa wa magina, suka mutu. Kuma cēwar Fir'auna, "Lalle ne nī, inā zaton Mūsā daga maḳaryata," ya nūna girman kansa kawai ne ya hana shi īmāni, ba rashin gānēwa ba, sai dai kuma sun ga kamar bābu Tāshin Kiyāma.

44. Kuma ba ka kasance ba ga gēfen rāfi na yamma a lōkacin da Muka hukunta al'amari zuwa ga Mūsā, kuma ba ka kasance daga halartattu ba.

45. Kuma amma Mū, Mun kāga halittāwar wasu karnōni har lōkantan rāyuwa suka yi tsawo a kansu. Kuma ba ka kasance mazauni ba a cikin mutānen Madyana, kanā karanta musu āyōyinMu, amma Mū, Mun kasance māsū aikāwa (da kai game⁽¹⁾ da wadancan lābārai).

46. Kuma ba ka kasance ga gēfen dūtse ba a lōkacin da Muka yi kira, kuma amma dōmin rahama daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne wadanda suke wani mai gargadi a gabāninka bai je musu ba, tsammāninsu sunā tunāwa.

47. Kuma bā dōmin wata masīfa ta sāme su ba sabōda abin da hannayensu suka gabatar, su ce, “Yā Ubangijinmu! Don me ba Ka aiko wani Manzo zuwa gare mu ba, har mu dinga bin āyōyinKa, kuma mu kasance daga mūminai?”

48. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga wurinMu, suka ce, “Don me ba a bā shi kamar abin da aka bai wa Mūsā ba?” Shin, kuma ba su kāfirta ba da abin da aka bai wa Mūsā a gabānin (wan-nan)? Suka ce, “Sihirōri biyu ne

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ
الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ
وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو
عَلَيْهِمْ ءَايَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحِمَهُ
مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِّن نَّذِيرٍ
مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُمُ مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ
فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ
ءَايَاتِكَ وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ
مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ مِن قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا

(1) Sanin wadannan abūbuwa duka ga Ummiyyi a wuri mai nīsa daga wurin da abin ya auku a ciki, da kuma nīsa daga wadanda abin ya fi shāfuwa, ya nūna gaskiyar abin da kake da'awa. Kuma yanā natsar da zūciyarka da zūciyar wadanda suka yi imāni, kuma suka yi hijira tāre da ku, cēwa sunā cikin tsaron Allah.

suka taimaki jūna,” kuma suka ce, “Lalle ne mū, māsū kāfirta ne ga dukansu?”

49. Ka ce, “To, ku zo da wani littāfi daga wurin Allah, wanda yake shi ne mafi shiryarwa daga gare su, in bī shi, idan kun kasance māsū gaskiya.”

50. To, idan ba su karba maka ba, to, sai ka sani sunā bin son zuciyorsu ne kawai, kuma wāne ne mafi bata daga wanda ya bi son zuciyarsa, bā tāre da wata shiriya daga Allah ba? Lalle ne, Allah bā ya shiryar da mutāne azzālumai.

51. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sādar⁽¹⁾ da magana sabōda su, tsammāninsu, sunā tunāni.

52. Waḍanda Muka bā su littāfi daga gabāninsa (Alkur’āni), su māsū īmāni ne da shi.⁽²⁾

53. Kuma idan anā karanta shi a kansu, sai su ce, “Mun yi īmāni da shi, lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinmu. Lalle mū, mun kasance a gabāninsa māsū salla-māwa.”

54. Waḍancan anā bā su lādarsu sau biyu, sabōda haḳurin da suka yi, kuma da kyautatāwa sunā tunkudewar mūnanāwa, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

وَقَالُوا إِنَّا بِكُمْ كَافِرُونَ ﴿٤٨﴾

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِندِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا
أَتَّبِعُهُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾

فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ
أَهْوَاءَهُمْ وَمَن أَضَلُّ مِمَّنْ أَتَّبَعُ هَوَاهُ يَغْوِي
هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِمَا كُتِبَ مِنْ قَبْلِهِ
هُم بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذَا بُدِئَ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ آمَنُوا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّنَا
إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾

أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٥٤﴾

(1) Attaura da Alkur’āni. Ayyukan Annabawa sāshensu sun sādu da sāshe.

(2) Mun sādar da ilmin Taurata da ilmin Alkur’āni, kowāne ya gaskata wani, ko kuwa Mun sādar da maganar Alkur’āni, wata ta bi wata, bābu bambanci ga fasāha da abūbuwan ban māmaki a cikinsu.

55. Kuma idan sun ji yāsassar magana sukan kau da kai daga barinta, kuma sukan ce, “Ayyu-kanmu sunā a gare mu, kuma ayyu-kanku sunā a gare ku, aminci ya tabbata a kanmu, bā mu nēman jāhilai (da husūma).”⁽¹⁾

56. Lalle ne kai bā ka shiryar⁽²⁾ da wanda ka so, amma kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so, kuma Shi ne Mafī sani daga māsu shiryuwa.

57. Kuma suka ce, “Idan mun bi shiriya tāre da kai anā fizge mu⁽³⁾ daga kasarmu.” Shin, ba Mu tabbatar musu da mallakar Hurumi ba, ya zama amintacce, anā jāwōwa zuwa gare shi, ‘ya’yan itācen kōwane iri, bisa ga arzūtāwa daga gare Mu? Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

58. Kuma da yawa Muka halakar da wata alkarya wadda ta yi butulci ga rāyuwarta. To, wadancan gidājensu ne, ba a zaune su ba, a bāyansu, fāce kaḍan. Kuma mun kasance Mū ne Magāda.

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِ الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

وَقَالُوا إِن تَبِيعَ الْهُدَىٰ مَعَكَ تُخْطَفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ تُمِكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا أَمِنَّا يُجَبِّئُ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِكَ بِطَرَفِ مَعِيشَتِهَا فَلَئِكَ مَسْكِنُهُمْ لَمْ تُسْكِنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾

(1) Wadanda aka bai wa littāfi a gabānin Alkur’āni, sū ne Yahūdu da Nasāra, wadansu daga cikin Malamansu sun musulunta, kamar Abdullahi bn Salāmi daga Yahūdu, da Nasāran Najrāna daga Nasāra, sun musulunta. Idan ba’ali ya musulunta sai a ce dukansu ke nan sun musulunta, sai wanda ya yi girman kai ya ki gaskiya. Bā zā a kula da shi ba.

(2) Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, ya kasance yanā son mutānensa Kuraishāwa su shiryu har dai Amminsa Abu Talib, sai Allah Ya gaya masa cēwa shiriya ga hannunSa take, Shi kadai, kuma sai wanda Ya so, shi ne zai shiryu, amma kuma akwai daga cikin dalīlai bayyanannu maganar hijira kamar yadda āyar da ke tafe ta bayyana.

(3) Wanda ya makkana musu Hurumi ya zama amintacce, yanā iya tsare bāwanSa kuma Ya bā shi arziki a kō’ina yake a cikin kasa, sabōda haka tsōron fita daga Hurumi da tsōron wuyar abinci a wurin bakunci, bā zai hana mūmini ya yi hijira da addininsa ba zuwa wurin yardar Allah.

59. Kuma Ubangijinka bai kasance Mai halaka alƙaryu ba, sai Ya aika a cikin hedkwatarsu da wani Manzo yanā karanta āyōyinMu a kansu. Kuma ba Mu kasance Māsu halaka alƙaryu ba, fāce mutānensu sun kasance māsu zālunci.

60. Kuma abin da aka bā su daga kōme, to, jin dāḍin rāyuwar dūniya ne da ƙawarta. Kuma abin da ke wurin Allah, shī ne mafi alhēri, kuma mafi wanzuwa. Shin bā ku hankalta?

61. Shin fa, wanda Muka yi wa wa'adi, wa'adi mai kyau, sa'an nan shī mai haḍuwa da shi ne, yanā zama kamar wanda Muka jiyar da shi ḍan dāḍi, dāḍin rāyuwar dūniya, sa'an nan shi a Rānar Kiyāma yanā daga māsu shiga wuta?

62. Kuma rānar da (Allah) Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Inā abōkan tārayyaTa, waḍanda kuka kasance kunā riyāwa?"

63. Waḍanda magana ta wajaba a kansu, su ce, "Yā Ubangijinmu! Waḍannan sū ne waḍanda muka halakar, mun halakar da su kamar yadda muka halaka. Mun barranta zuwa gare Ka, ba su kasance mū suke bautā wa ba."

64. Kuma a ce, ku kirāwo abōkan tārayyar ḍinku, sai su kira su, sai ba su amsa ba, kuma su ga azābar. Dā dai lalle su sun kasance sunā shiryuwa⁽¹⁾!

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا
رَسُولًا يُتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَنُفَصِّلُ لَكَ
الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا أَوْفَيْتُكُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا
وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ
كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ
مَا كَانُوا إِلَّا تَابِعِينَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُم فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا
لَهُمْ وَرَأَوْا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

(1) An shāfe jawābi. Kaddarawarsa ita ce "Dā sun kasance sunā shiryuwa a dūniya, dā ba su gan ta ba a Lāhira."

65. Kuma rānar da Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Mēne ne kuka karba wa Manzanni?"

66. Sai lābāru su face musu a rānar nan, sa'an nan bā zā su tam-bayi jūnansu ba.

67. To, amma wanda ya tūba, kuma ya yi imāni, ya aikata aiki na kwarai, to, akwai fatan su kasance daga māsu cin nasara.

68. Kuma Ubangijinka Yanā ha-litta abin da Yake so kuma Yake zābi. Zābi bai kasance a gare su ba. Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma (Allah) Ya daukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

69. Kuma Ubangijinka Yanā sa-nin abin da zukātansu ke bōyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

70. Kuma Shī ne Allah, bābu abin bautāwa face Shi. Kuma Shi ne abin gōdiya a cikin ta farko (dū-niya), da ta karshe (Lāhira). Kuma Shi ne da hukunci, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

71. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya dare tutur a kanku har zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa wanin Allah zai zo muku da haske? Shin, bā ku ji?"

72. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya yini a kanku tutur zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa, wanin Allah, zai zo muku da dare, wanda kunā natsuwa a cikinsa? Shin fa, bā ku gani?"

73. "Kuma daga rahamarSa Ya sanya muku dare da yini dōmin ku natsu a cikinsa, kuma dōmin ku

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾

فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ

فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ

أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ

لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ

عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ

وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ

وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا

إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ

أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ

سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ

يَأْتِيكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ

فِيهِ أَفَلَا تَبْصُرُونَ ﴿٧٢﴾

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا

nēma daga falalarSa, kuma tsam-māninku zā ku gōde.”

74. Kuma a rānar da Yake kiran su ya ce, “Inā abōkan tarayyaTa, wadanda kuka kasance kunā riyāwa?”⁽¹⁾

75. Kuma Muka zāre mai shaida daga kōwace al’umma, sa’an nan Muka ce, “Ku kāwo dalilinku.” Sai suka san cēwa lalle gaskiya ga Allah take. Kuma abin da suka kasance sunā kirkirāwa na karya ya bace daga barinsu.

76. Lalle ne Kārūna ya kasance daga mutānen Mūsā, sai ya fita⁽²⁾ daga tsārinsu alhāli Mun bā shi taskōkin abin da yake mabūdansa sunā nauyi ga jama’a⁽³⁾ ma’abūta kārfi, a lōkacin da mutānensa suka ce masa, “Kada ka yi annashuwa, lalle ne Allah bā Ya son māsu annashuwa.

77. “Kuma ka bidā, a cikin abin da Allah Ya bā ka, gidan Lāhira, kuma kada ka manta da rabonka daga dūniya. Kuma ka kyautata, kamar yadda Allah Ya kyautata zuwa gare ka, kuma kada ka nēmi barna a cikin kasa,⁽⁴⁾ lalle ne Allah bā Ya son māsu barna.”

فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِي

الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا

هَاتُوا بُرْهَنَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾

﴿٧٦﴾ إِنَّ قُرُونًا كَانَتْ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى

عَلَيْهِمْ وَءَاتَيْنَاهُ مِنَ الْكُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ

بِالْعَصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ

وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ

كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ

فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

(1) Bāyan Allah Ya tunātar da Musulmi rahamarSa da kadaita ga bāyar da ni’ima kō hana ta, da siffōfi māsu kwadaitar da mūmini ga dā’ā ga Allah da ManzonSa, daga cikin dā’ā akwai yin hijira wanda yake shi ne kan lābārin sūrar, sai kuma Ya tsōratar da mai bin wanin Allah ga rashin yin hijira. Duka abin da ya hana mūminai hijira idan shi abin nan ba uzuri ne na shari’a ba, to, ya zama gunki, abin bautāwa, wanin Allah. Umurnin da ya sāba wa umurnin Allah duka, umurnin abōkin tārayya ne ga Allah ga wanda ya bī shi.

(2) Asalin baghy zālunci, amma ga izdīlāhi, shi ne fita daga dā’ar Shugaban Musulmi.

(3) Yawansu saba’in, an ce arba’in, kuma an ce gōma.

(4) ‘Barna a cikin kasa, shi ne fita daga tsarin jama’a, da raba su kungiya-kungiya, ko barin hijira a bāyan an yi umurni da yin ta.

78. Ya ce, “An bã ni shi a kan wani ilmi wanda yake gare ni ne kawai.” Shin, kuma bai sani ba cewa lalle Allah, haƙiƙa, Ya halakar a gabaninsa, daga ƙarnōni, wanda yake shi ne mafi tsananin ƙarfi daga gare shi, kuma mafi yawan tārāwar dūkiya, kuma bã zā a tambayi māsū laifi daga zunubansu ba?⁽¹⁾

79. Sai (Kārūna) ya fita a kan mutānensa a cikin adonsa. Waɗanda suke nufin rāyuwar dūniya suka ce, “Inā dai munā da kwa-tancin abin da aka bai wa Kārūna! Lalle shi, haƙiƙa, ma’abūcin rabo babba ne.”

80. Kuma waɗanda aka bai wa ilmi suka ce, “Kaitonku! Saka-makon Allah ne mafi alhēri ga wan-da ya yi tunāni, kuma ya aikata aikin ƙwarai,⁽²⁾ kuma bãbu wanda ake haɗawa da ita fāce mai ha-ƙuri.”

81. Sai Muka shāfe ƙasa⁽³⁾ da shi da kuma gidansa. To, waɗansu ja-

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ
قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ
قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بَلِّغْ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قُتَيْبُونَ
إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ
خَيْرٌ لِمَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ

(1) Yanā ganin dūkiyar da ya samu, ya sāme ta ne sabōda ya san ilmin fatauci da sana’a kuma yanā da ƙarfin nēman dūkiyar. Sabōda raddin irin tunāninsa, Allah Ya ce Ya halaka wanda ya fi shi tsananin ƙarfi da ƙōƙarin tārā dūkiya, kuma idan Ya tāshi halaka mai laifi bã Ya tsayāwa tambayarsa daɗilin da ya sa ya yi laifin, ƙāfin Ya halakar da shi. Waɗannan abūbuwa uku sun isa ga mai dūkiya ya yi tunāni, dōmin kada annashuwa ta shige shi ya ƙi gōde wa Allah.

(2) Īmāni da aikin ƙwarai wanda Allah Ya yi umurni da a yi shi, kuma yinsa kamar yadda ManzonSa ya nūna. Akwai daga cikin aikin ƙwarai yin hijira da barin kula da dūkiya. Bã a sāmūn sakamakon Allah sai da haƙuri.

(3) An ce a bāyan Kārūna ya yanke kansa da nasa mutāne daga Mūsā, sai ya shirya da wata ƙāruwa dōmin ta yi wa Mūsā ƙazafin cewa ya yi zina da ita, a kan ya aure ta. Sai Mūsā ya tāshi yanā wa’azi a cikin Banī Isrā’īla ya ce, “Yā Banī Isrā’īla wanda ya yi sāta zā mu yanke hannunsa, wanda ya yi ƙazafi mu yi masa bŭlāla tamānin, wanda ya yi zina, bã ya da mātā, mu yi masa bŭlāla dāri, wanda ya yi zina yanā da mātā, mu jēfe shi sai yā mutu.” Sai Kārūna ya ce, “Kō dā kai ne?” Ya ce, “Kō da ni ne.” Sai Kārūna ya ce “An ce ƙā yi fājirci tāre da wance, ƙāruwa.” Sai Mūsā ya ce, “A kirā ta.” Da ta zo, ya gama ta da

ma'a ba su kasance gare shi ba, wadanda suke taimakon sa, baicin Allah, kuma shi bai kasance daga māsū taimakon kansu ba.

82. Kuma wadanda suka yi bū-rin matsayinsa a jiya suka wāyi gari sunā cēwa, “Wai! Allah Yanā shim-fida arziki ga wanda Yake so daga BāyinSa, kuma Yanā kuntatāwa. Bā dōmin Allah Ya yi mana falala ba, dā Yā shāfe kasa da mu. Wai! Lalle ne shi, kāfirai bā su cin nasara.”

83. Wancan gidan Lāhira Munā sanya shi ga wadanda suke bā su nufin daukaka a cikin rāyuwar dū-niya, kuma bā su son barna. Kuma ākiba ga māsū takawa take.

84. Wanda ya zo da abu mai kyau, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi, kuma wanda ya zo da mūgun abu, to, bā zā a sāka wa wadanda suka aikata miyāgun ayyuka ba, fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

85. Lalle ne Wanda Ya faralta Alkur'āni a kanka, haḳīka, Mai mayar da kai ne zuwa ga makōma. Ka ce, “Ubangijina ne Mafi sani ga wanda ya zo da shiriya, da kuma wanda yake a cikin bata bayyanan-niya.”

86. Kuma ba ka kasance kanā fātan a jēfa Littāfin nan zuwa gare ka ba, fāce dai dōmin rahama daga

لَمِّنْ فِتْنَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كُنْتَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ ﴿٨١﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ
وَيَكُنَّ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنْ مِّنَ اللَّهِ عَلَيْنَا
لَخَسَفَ بَنَانًا وَيَكُنَّ لَهُ لَا يَفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٢﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا
فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٣﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ
إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ
إِلَىٰ مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ
وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨٥﴾

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ
إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ

Allah, ta fadī gaskiya, sai ta ce Kārūna ne ya yi tsāda da ita, ta fadī hakanan. Sai Mūsā ya yi addu'a a kansa, kasa ta haḳīye shi, shi da gidansa duka.

Ubangijinka. Sabōda haka kada ka zama mai taimako⁽¹⁾ ga kāfirai.

87. Kuma kada lalle su karkatar da kai daga barin āyōyin Allah, a bāyān har an saukar da su zuwa gare ka. Ka yi kira zuwa ga Ubangi-jinka, kuma kada lalle ka kasance daga māsu shirka.

88. Kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Kōwane abu mai halaka ne fāce FuskarSa. Shi ne da hukunci kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.⁽²⁾

ظَهَرَ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ
وَأَدْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ
هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

SŪRATUL 'ANKABŪT

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

Tanā karantar da cēwa Kalmar ĩmāni kawai bā ta isa sai da aikata abin da ta fūnsa. Kuma Allah na jarraba Musulmi dōmin a fitar da munafukai daga cikin nagari.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Ashe, mutāne sun yi zaton a bar su su ce, “Mun yi ĩmāni,” alhāli kuwa bā zā a fitine su ba?

الْم ﴿١﴾

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ
لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾

(1) Taimakon, shi ne ka yi būrin musuluntarsu har ka wahala dōmin a sauƙaƙe ma hukuncin hijira wadda Allah Ya yi umurni da a yi ta a bāyan musulunta. Sai ka iyar da Manzanci, shiryarwa kuwa ga hannun Allah take. Wannan āyā tanā nunāwa bayyana faryar māsu da'awar cēwa wani mutum yanā bai wa wani ĩmāni ko ya karbe shi daga gare shi. Kōwa a cikin tsōro yake, sai wanda Allah Ya sanya shi cikin aminci. Allah Ya sanya mu cikin amincinSa dōmin rahamarSa.

(2) Wannan āyā ta fārshen sūrar, ta tāra ilmin da sūrar ta karantar a cikin abūbuwa biyar da ta zāna.

3. Kuma lalle Mun fitini wadanda ke a gabāninsu, dōmin lalle Allah Ya san wadanda suka yi gas-kiya, kuma lalle Ya san makaryata.

4. Kō wadanda ke aikata miyāgun ayyuka sun yi zaton su tsere Mana? Abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

5. Wanda ya kasance yanā fātan gamuwa da Allah, to, lalle ajalin Allah mai zuwa ne, kuma (Allah) Shī ne Mai ji, Masani.

6. Kuma wanda ya yi jihādi, to, yanā yin jihādin ne dōmin kansa. Lalle Allah, haḳīka Wadātacce ne daga barin tālikai.

7. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle Munā kankare musu miyāgun ayyukansu, kuma lalle Munā sāka musu da mafi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

8. Kuma Mun yi wa mutum wasiyyar kyautatāwa ga uwayensa, kuma idan sun tsananta maka dōmin ka yi shirki da Ni game da abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'ā. Zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

9. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle Munā shigar da su a cikin mutānen kirki.

10. Kuma daga cikin mutāne akwai mai cēwa, "Mun yi īmāni da Allah," sa'an nan idan aka cūce shi wajen aikin Allah, sai ya sanya

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٩﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣٠﴾

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَاتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣١﴾

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَىٰ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٤﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٣٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ

fitinar mutāne kamar azābar Allah, kuma lalle idan taimakon Ubangi-jinka ya zo, haḳīka, yakan ce, “Lalle mū, mun kasance tāre da ku.” Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga abin da ke a cikin kirāzan halit-tunSa?

11. Kuma lalle Allah na sanin waɗanda suka yi īmāni kuma lalle Yanā sanin munafukai.

12. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa waɗanda suka yi īmāni, “Ku bi hanyarmu, kuma mu ḍauki laifuffukanku,” alhāli kuwa ba su zamo māsu ḍauka daga kōme ba daga laifuffukansu. Lalle sū, maḳaryata ne.

13. Kuma lalle sunā ḍaukar kāyan nauyinsu da waɗansu nauyāyan kāya tāre da kāyan nauyinsu, kuma lalle zā a tambaye su a Rānar Kiyama game da abin da suka kasance sunā kirḳirāwa na ḳarya.

14. Kuma lalle Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai ya zauna a cikinsu shēkara dubu fāce shēkara hamsin, sa'an nan cikowar (Dūfāna) ta kāmā su, alhāli kuwa sū ne māsu zālunci.

15. Sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānen jirgin, kuma Muka sanya jirgin ya zama wata āyā ga tālikai.

16. Da Ibrāhīm a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Ku bauta wa Allah, ku bī Shi da taḳawa. Wannan shī ne alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولَنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ
اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا
سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ
مِّنْ خَطِيئَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْئَلُنَّ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ
فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا
فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا
آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

17. “Abin da dai kuke bautawa, baicin Allah, gumāka ne, kuma kun kirkira karya. Lalle wadannan da kuke bauta wa, baicin Allah, bā su mallaka muku arziki. Sabōda haka ku nēmi arziki a wurin Allah kawai, kuma ku bauta Masa, kuma ku yi gōdiya zuwa gare Shi. Zuwa gare Shi ake mayar da ku.

18. “Kuma idan kun karya, to, lalle wadansu al'ummōmi a gabā-ninku sun karya, kuma bābu abin da ke kan Manzo, fāce iyar da manzanci, iyarwa bayyananna.”

19. Shin, ba su⁽¹⁾ ga yadda Allah ke fāra yin halitta ba, sa'an nan kuma Ya mayar da ita? Lalle wannan abu ne mai sauƙi ga Allah.

20. Ka ce, “Ku yi tafiya cikin ƙasa, sa'an nan ku dūba yadda (Allah) Ya fāra yin halitta, sa'an nan kuma Allah Yanā ƙāga wata halittar mayarwa. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

21. “Yanā azabta wanda Ya so, kuma Yanā jin ƙan wanda Ya so. Kuma zuwa gare Shi ake jūya ku.

22. “Kuma ba ku zamo māsū buwāya ba a cikin ƙasā, kuma haka a cikin sama, kuma bā ku da wani majibinci wanda bā Allah ba, kuma ba ku da wani mataimaki.”

23. Kuma wadanda suka kāfirta da āyōyin Allah da gamuwa da Shi, wadannan sun yanke ƙauna daga rahamaTa, kuma wadannan sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَنًا وَتَخْلُقُونَ
إِفْكَاتٍ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ
وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

وَإِن تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ
وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ وَإِلَيْهِ
تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا أَسْتَعِزُّ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَمَا لَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ
يَئِسُوا مِن رَّحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

(1) Ga wata ƙira'a, ba ku ga... da lamīrin abokan magana wadanda Ibrāhīm ke yi wa magana. A kan wannan ƙirā'a, maganar Ibrāhīm ba ta yanke ba har ƙarshen āya ta 23.

24. Sa'an nan bâbu abin da ya kasance jawâbin mutânensa (Ibrâhîm) fâce dai suka ce, "Ku kashe shi kô, ku kônâ shi," sai Allah Ya tsîrar da shi daga wutâ. Lalle a cikin wannan akwai âyôyi ga mutânen da ke yin îmâni.

25. Kuma Ibrâhîm ya ce, "Bâbu abin da kuka yi sai dai kun bar Allah kun riƙi gumâka sabôda sôyayyar tsakâninku a cikin râyuar dūniya, sa'an nan a Rânar Kiyâma sâshinku zai kâfirce wa sâshi, kuma sâshinku zai la'ani sâshi, kuma makômarku ita ce wutâ, kuma bā ku da wadansu mataimaka."

26. Sai Lūdu ya yi îmâni da shi. Kuma Ibrâhîm ya ce, "Lalle nî mai ƙaura ne zuwa ga Ubangijîna. Lalle Shî, Shî ne Mabuwayi, Mai hikima."

27. Kuma Muka bā shi Is'haka da Ya'akûba, kuma Muka sanya Annabci da littâfi a cikin zuriyarsa. Kuma Mun bā shi sakamakonsa a dūniya, kuma lalle shî, a Lâhira, tabbas, yanā a cikin sâlihai.

28. Da Lūdu, a lōkacin da ya ce wa mutânensa, "Lalle kû, hakîka, kunā jê wa alfâsha wadda wani mahalûki daga cikin dūniya bai riga ku gare ta ba.

29. "Ashe, lalle kû, kunā je wa maza, kuma ku yi fashin hanya kuma ku je, a cikin majalisarku, da abin da bā shi da kyau? To, jawâbin mutânensa bai kasance ba fâce dai sun ce, 'Ka zo mana da azābar Allah, idan ka kasance daga mâsu gaskiya.'"

فَمَا كَانَتْ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ
أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ
بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ
بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٢٥﴾

﴿٢٦﴾ فَمَنْ لَّهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي
إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ
النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَعَاقِبَتُهُ أَجْرُهُ فِي الدُّنْيَا
وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَنَا تُؤْمِنُونَ
الْفَحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ
مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

أَيُّنَكُمْ لَنَا تُؤْمِنُ الرِّجَالُ وَتَقَطُّعُونَ السَّبِيلَ
وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ
جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتَيْنَا بِعَذَابِ
اللَّهِ إِن كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾

30. Ya ce, “Ya Ubangijina! Ka taimake ni a kan mutānen nan maḃarnata.”

31. Kuma a lōkacin da Manzan-ninMu suka jē wa Ibrāhīm da bushāra suka ce, “Lalle mu māsu halaka mutānen wannan alḃarya ne. Lalle mutānenta sun kasance māsu zālunci.”

32. Ya ce, “Lalle akwai Lūḃu a cikinta!” Suka ce, “Mū ne mafiya sani ga waḃanda suke a cikinta, lalle munā tsīrar da shi da mutānensa, fāce fa matarsa ta kasance a cikin māsu wanzuwa.”

33. Kuma a lōkacin da Manzan-ninMu suka je wa Lūḃu ya ḃāta rai sabōda su, kuma yā kuntata ga ḃirji sabōda su. Kuma suka ce, “Kada ka ji tsōro, kuma kada ka yi baḃin ciki, lalle mū māsu tsīrar da kai ne da iyālanka, fāce dai matarka tā kasance daga māsu wanzuwa (a cikin azābar Allah).

34. “Lalle mū, māsu saukar da azāba ne daga sama a kan mutānen wannan alḃarya sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsikanci.”

35. Kuma lalle Mun bar wata āyā bayyananna daga gare ta ga mutāne māsu hankalta.

36. Kuma zuwa ga Madyana, Mun aika ḃan'uwansu Shu'aibu, sai ya ce, “Ya mutānena! Ku bauta wa Allah kuma ku yi fatan (rahamar) Rānar Lāhira, kuma kada ku yi ḃarna a cikin ḃasā, alhāli kuwa kunā māsu lālātarwa.”

37. Sai suka ḃaryata shi, sabōda haka tsāwa ta kāmā su, dōmin haka

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ

الْمُفْسِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا

إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنِ أَهْلُهَا

كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٢١﴾

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا

لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرًا تَكُنْ

مِنَ الْغَيْبِ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيقَهُمْ

وَصَافَ بِهِمْ ذُرْعًا قَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ

إِنَّا مُنَجِّوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا أَمْرًا تَكُنْ

كَانَتْ مِنَ الْغَيْبِ ﴿٢٣﴾

إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا

مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ

يَعْقِلُونَ ﴿٢٥﴾

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يٰقَوْمِ

اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْبُوا

فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٢٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ

suka wāyi gari sunā guggurfāne.

38. Da Ādawa da Samūdāwa, alhāli kuwa lalle alāmun azāba sun bayyana a gare su daga gidājensu, kuma Shaidan ya kawāta musu ayyukansu, sabōda haka ya kange su daga hanyar Allah, kuma sun kasance māsū basīra!

39. Kuma Kārūna da Fir'auna da Hāmāna, kuma lalle Mūsā ya je musu da hujjōji, sai suka yi girman kai a cikin kasā, kuma ba su kasance māsū tsērēwa ba.

40. Sabōda haka kōwanensu Mun kama shi da laifinsa: Watau daga cikinsu akwai wanda Muka aika iskar tsakuwa a kansa, kuma daga cikinsu akwai wanda tsāwa ta kāmā, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka birkice kasā da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka nutsar. Bā ya yiwuwa ga Allah Ya zālunce su, amma sun kasance kansu suke zālunta.

41. Misālin waɗanda suka riƙi waɗansu masōya waɗanda bā Allah ba, kamar misālin gizogizo ne wanda ya riƙi wani ɗan gida, alhāli kuwa lalle mafi raunin gidāje, shi ne gidan gizogizo, dā sun kasance sunā sane.

42. Lalle Allah Yanā sane da abin da suke kira, wanda bā Shi ba, na wani abu duka, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

43. Kuma waɗancan misālan Munā bayyana su ga mutāne, kuma bābu mai hankalta da su sai māsū ilmi.

فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَنِيْمٌ ﴿٣٧﴾
وَعَادَا وَثَمُودَا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ
مِنْ مَنَاسِكِنِهِمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ
أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ
مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ
وَمَا كَانُوا سَاقِيْنَ ﴿٣٩﴾

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِمْ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ
حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ
وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ
وَمِنْهُمْ مَّنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ
كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا
وَإِنْ أَوهَنَ الْبُيُوتُ لَبِثَ الْعَنْكَبُوتِ
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَوْءٍ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾

وَبَلَدِكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ
وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Allah Ya halitta sammai da kasa da gaskiya. Lalle cikin wancan akwai āyā ga mūminai.

45. Ka karanta abin da ake yin wahayi zuwa gare ka daga Littāfi, kuma ka tsayar da salla. Lalle salla tanā hanāwa daga alfāsha da abin kyāma, kuma lalle ambaton Allah ya fi girma, kuma Allah Yanā sane da abin da kuke aikatāwa.

46. Kada ku yi jāyayya da mazō-wa Littāfi sai fa da magana wadda ta fi kyau, sai fa wadanda suka yi zālunci daga gare su, kuma ku ce, “Mun yi imāni da abin da aka saukar a gare mu kuma aka saukar a gare ku, kuma Abin bautawarmu da Abin bautawarku Guda ne, kuma mū māsū sallamāwa ne a gare Shi.”

47. Kuma kamar haka Muka saukar da Littāfi a gare ka, to, wadannan da Muka bai wa Littāfi sunā imāni da shi, daga cikin wadannan akwai mai imani da shi, kuma bābu mai musun āyōyinMu, fāce kāfirai.

48. Kuma ba ka kasance kanā karātun wani littāfi ba a gabāninsa, kuma bā ka rubūtunsa da dāman-ka, dā haka yā auku, dā māsū barna sun yi shakka.

49. Ā'a, shī āyōyi ne bayyanan-nu a cikin kirāzan wadanda aka bai wa ilmi. Kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce azzālumai.

50. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar masa da āyōyi ba daga Ubangijinsa?” Ka ce, “Su āyōyi a

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ

وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ

يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي

هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا

بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ

وَالْهِنَاوَالْهَيْكُم وَحَدِّثْ لَهُم مَّا يَتْلُونَ ﴿٤٦﴾

وَكَذَلِكَ أُنزِلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ

ءَانَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ

مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا

إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ

بِإِمِينِكَ إِذَا لَا رَتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ يَتَنَبَّئُ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا

الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ

قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ

wurin Allah kawai suke, kuma lalle ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana. ”

51. Shin bai ishe su ba cewa lalle Mū, Mun saukar da Littāfin a kan-ka, anā karanta shi a kansu? Lalle a cikin wancan, haḳīka, akwai raha-ma da tunatarwa ga mutānen da ke yin īmāni.

52. Ka ce, “Allah Yā isa Shaida a tsakānīna da tsakānīnku, Yanā sane da abin da ke a cikin sammai da ƙasā, kuma waɗanda suka yi īmāni da ƙarya kuma suka kāfirta da Allah, waɗannan sū ne māsu hasāra.”

53. Kuma sunā nēman ka da gaggauta azāba, to, bā dōmin ajali ƙayyadadde ba, dā azāba ta jē musu, kuma lalle dā tanā iske su bisa ga abke, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.

54. Sunā nēman ka da gaggauta azāba, kuma lalle Jahannama, tabbas, mai kēwayewa ce ga kāfirai.

55. Rānar da azāba ke rufe su daga samansu da kuma ƙasan ƙafa-funsu kuma Ya⁽¹⁾ ce, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aika-tāwa.”

56. Yā bāyiNa, waɗanda suka yi īmāni! Lalle fa ƙasāTa mai yalwa⁽²⁾ ce, sabōda haka ku bauta Mini.

مِثْ ٥٠

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
يَتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةٌ
وَذِكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى
لِّجَاءِ هُمُ الْعَذَابِ وَلِيَأْذَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ
وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾
يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ
أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

يَعْبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ
فَإِنِّي فَأَعْبُدُونَ ﴿٥٦﴾

(1) Ga wata ruwāyar “Mu” matsayin “Ya”, watau Malā’iki wakilin azābarsu.

(2) Tun da ƙasa nā da yalwa, sai mutum ya yi hijira zuwa wurin da yake sassauka a gare shi, ya bauta wa Allah da sauki, idan garinsu ya buwāye shi.

57. Kōwane rai mai dandandar mutuwa ne, sa'an nan zuwa gare Mu ake mayar da ku.

58. Kuma wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwairai, lalle zā Mu zaunar da su daga cikin Aljanna a gidājen bēne, kora-mu nā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. To, madalla da sakamakon māsu aikin kwairai.

59. Wadanda suka yi hakuri, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu kawai.

60. Kuma da yawa⁽¹⁾ dabba wadda bā ta daukar abincinta, Allah Yanā ciyar da ita tāre da ku, kuma Shī ne Mai ji, Mai ilmi.

61. Lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya halitta sammai da kasā kuma ya hōre rānā da watā?” Lalle sunā cēwa Allah ne. To, yāya ake karkatar da su⁽²⁾?

62. Allah ne ke shimfida arziki ga wanda Yake so daga cikin bāyin-Sa, kuma Yanā kuntātāwa ga (wanda Yake so). Lalle Allah, Masani ne ga dukan kōme.

63. Kuma lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya saukar da ruwa daga sama, har ya rāyar da kasā game da shi a bāyan mutuwarda?” Lalle sunā cēwa, “Allah ne.” Ka ce,

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُؤْتِيَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Sabōda haka tunānin abinci kada ya hana ku yin hijira zuwa wurin yardar Allah, Mai ciyar da dabbōbin da bā su tattalin abincinsu.

(2) Yāya ake karkatar da su daga hijira dōmin tsōron yankēwar abinci, alhāli kuwa sun tafi wurin yardar wanda Ya halitta sammai da kasā? Yin hijira yanā a cikin jarrabawar Allah ga Musulmi.

“Gōdiya tā tabbata ga Allah.” Ā'a, mafi yawansu bā su hankalta.

64. Kuma wannan rāyuwa ta dūniya ba ta zamo ba, fāce abar shagala da wāsā, kuma lalle Lāhira, tabbas, ita ce rāyuwa, dā sun kasance sunā sani.

65. To, a lōkacin da suka shiga cikin jirgin ruwa, sun kirāyi Allah sunā māsū tsarkake addini a gare Shi, to, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudun kasā, sai gā su sunā shirki.

66. Dōmin su kāfirce wa abin da Muka bā su, kuma dōmin su ji dādi, sa'an nan kuma zā su sani.

67. Shin, ba su ga cēwa, lalle Mun sanya Hurumi amintacce ba, alhāli kuwa anā fīsge mutāne a gēfensu? Shin, da bātaccen abu suke imāni kuma da ni'imar Allah suka kāfirta?

68. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda ya kirkira karyā ya jingina ta ga Allah, kō kuma ya karyata gaskiya a lōkacin da ta je masa? Ashe, a cikin Jahannama bābu mazauna ga kāfirai?

69. Kuma wadannan da suka yi kōkari ga nēman yardarMu, lalle Munā shiryar da su ga hanyōyinMu, kuma lalle Allah, tabbas, Yanā tāre da māsū kyautatāwa (ga addīninsu).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ
الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَسْتَمْنَعُوا فُتُورَ
يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مَّا أُمْنَا وَيُخَطَّفُ
النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ
وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۚ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

SŪRATUR RŪM

سُورَةُ الرَّؤُفِ

Tanã karantar da cēwa duka abūbuwan dūniya sunā da dangantaka da junansu, dangantaka bayyananna kō bōyayya. Kuma zumuntarsu na gudāna gwargwadon dangantakarsu da jūna ga jiki da ma'ana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ĺ. M̃.

2. An rinjāyi Rūmawa. ⁽¹⁾

3. A cikin mafi kusantar kasar-su, kuma sū, a bāyan rinjāyarsu, zā su rinjāya.

4. A cikin 'yan shēkaru. Al'ama-ri na Allah ne a gabānin kōme da bāyansa, kuma a rānar nan mūminai zā su yi farin ciki.

5. Da taimakon Allah, Yanā taimakon wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai jin kai.

الْم

غَلَبَتِ الرُّومُ

فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ

سَيَغْلِبُونَ

فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ

وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَذِي يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ

يَنْصُرُ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

(1) Rūmāwa Kiristōci ne māsū aiki da littāfi, sunā faɗa da Fārisāwa māsū bauta wa wutā. Fārisa suka rinjāyi Rūmāwa, sabōda haka Kuraishāwa suka ji dāɗi sabōda alfānu cēwa zā su rinjāyi Musulmi idan sun yi faɗa. A bāyan saukar Surar, sai Musulmi suka yi farin ciki sabōda alfānu cēwa sū kuma zā su rinjāyi Kuraishāwa. Wannan ya sanya Abūbakar ya yi kūrī'a da Ubaiyu bn Halafa kan rākuma gōma a cikin shēkaru uku. Sai Annabi ya ce wa Abūbakar ya kāra rākuma da ajāli zuwa shēkaru tara. A bāyan shēkaru bakwai sai Rūmawa suka ci nasara a kan Fārisawa, kuma wannan ya yi daidai da Badar, watau rānar da Musulmi suka ci nasara a kan Kuraishāwa. Abūbakar ya ci rākumansa daga magādan Ubaiyu. Amma sai ya yi sadaka da su da umurnin Annabi, dōmin Allah Yā hana Musulmi su yi cāca a lōkacin.

6. Wa'adin Allah, Allah bā ya sābāwa ga wa'adinSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

7. Sunā sanin bayyanannar rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sū shagalallu ne daga rāyuwar Lā-hira. ⁽¹⁾

8. Shin, ba su yi tunāni ba a cikin zukantansu cēwa Allah bai halitta sammai da kasa ba da abin da ke tsakāninsu, fāce da gaskiya ⁽²⁾ da ajali ambatacce? Kuma lalle māsu yawa daga mutāne kāfirai ne ga gamuwa da Ubangijinsu?

9. Shin, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin kasā dōmin su gani yadda ākibar wadanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafiya karfi daga gare su kuma suka nōmi kasa, suka rāya ta fiye da yadda suka raya ta, kuma manzanninsu suka je musu da hujjoji bayyanannu. Saboda haka Allah ba Ya yiwuwa Ya zālunce su, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

10. Sa'an nan ākibar wadannan da suka aikata mūgun aiki ta kasance mafi muni, wātau sun karyata game da āyōyin Allah, kuma suka kasance sunā izgili da su.

11. Allah ne ke fāra yin halitta, sa'an nan Ya sāke ta, sa'an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.

12. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, māsu laifi zā su kasa magana.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

يَعْلَمُونَ ظَهَرَ مِنْ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٧﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٨﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَوُوا السُّوْءَى أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

اللَّهُ يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾

(1) Dangantakar rashin sanin ikon Allah da sanin sha'anin dūniya da kuma jāhiltar al'amarin Lāhira.

(2) Gaskiya ita ce tsāri tabbatacce wanda bā ya canzāwa.

13. Kuma bā su da māsū cēto daga abūbuwan shirkinsu, kuma sun kasance māsū kāfircēwa daga abūbuwan shirkinsu.

14. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan mutāne ke rarraba.

15. To, amma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sū anā faranta musu rāyuka a cikin wani lambu.

16. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka karyata, game da āyōyinMu da kuma haɗuwa da Rānar Lāhira, to, waɗancan anā halartar da su a cikin azāba.

17. Sabōda haka tsarkakēwa ta tabbata ga Allah a lōkacin da kuke shiga maraice, da lōkacin da kuke shiga sāfiya.⁽¹⁾

18. Kuma Shī ne da gōdiya, a cikin sammai da kāsā, kuma da lōkacin yamma da lōkacin zawāli.

19. Yanā fitar da mai rai daga matacce, kuma Yanā fitar da matacce daga mai rai, kuma Yanā rāyar da kasa a bāyan mutuwa. Kuma haka ake fitar da ku.

20. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta ku daga turbāya, sai gā ku kun zama mutum, kunā wāt-suwa.

21. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta muku mātan aure daga

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاؤُا
وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِرُونَ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾

فَسُبْحَنَّ اللَّهَ حِينَ تُسْوَىٰ وَحِينَ تَصْبِحُونَ ﴿١٧﴾

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَيُخْرِجُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

وَمِنْ ءَايَاتِهِ ۚ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ
ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾

وَمِنْ ءَايَاتِهِ ۚ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا

(1) Akwai dangantaka a tsakānin tasbīhi, watau ibāda da rāyuwa, da tsakānin fitar hantsi da sāfiya, kamar yadda yake akwai dangantaka a tsakānin mutuwa da maraice, da yamma da kāfirci.

kanku, dōmin ku natsu zuwa gare ta, kuma Ya sanya sōyayya da rahama a tsakāninku.⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne māsu yin tunāni.

22. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da ƙasā, da sābāwar harsunanku, da launukanku. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga māsu ilmi.

23. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, barcinku, a cikin dare da rāna, da nēmanku ga falalarSa. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu saurārāwa.

24. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, Ya nūna muku walkiya a kan tsōro da dammāni, kuma Ya dinga saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da ƙasā game da shi a bāyan mutuwar ta. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu hankaltāwa.

25. Kuma akwai daga āyōyinSa, tsayuwar sama da ƙasā bisa umurninSa, sa'an nan idan Ya kira ku, kira ɗaya, daga ƙasā, sai gā ku kunā fita.

26. Kuma wanda ke cikin sammai da ƙasā Nāsa ne, Shi kadai. Dukansu māsu tawāli'u ne a gare Shi.

27. Kuma Shī ne Wanda Ya fāra halitta, sa'an nan Ya sāke ta, kuma (sākēwarta) tā fi sauƙi a gare Shi. Kuma Yanā da misāli wanda ya fi

لَتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلْ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْلَافُ
السِّنِّكُمْ وَالْوَنُكْمُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٢﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ
مِّن فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٣﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ
ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنتُم مَّخْرُجُونَ ﴿١٥﴾

وَلَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
كُلُّ لَهُ قَانُونٌ ﴿١٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ
عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) Akwai dangantaka a tsakānin halittar namiji da mace daga yumbu da kuma natsuwar da suke sāmū daga jūnā da sōyayya da rahamar da ke a ciki.

daukaka a cikin sammai da kasā, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

28. Ya būga muku wani misāli daga kanku. Kō kunā da abōkan tārēwa, daga cikin bāyin da hannā-yenku na dāma suka mallaka, a cikin arzikinku, watau ku zama daidai a ciki, kunā tsōron su kamar tsōronku ga kanku? Haka dai Mu-ke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutāne māsū hankaltāwa.

29. Ā'aha! Wadanda suka yi zālunci sun bi son zūciyōyinsu, bā tāre da wani ilmi ba. To, wāne ne zai shiryar da wanda Allah Ya batar, kuma bā su da wadansu matai-maka?

30. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini,⁽¹⁾ kanā mai karkata zuwa ga gaskiya, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah. Wannan shī ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

31. Kunā māsū mai da al'amari gare Shi, kuma ku bī Shi da takawa, kuma ku tsayar da salla, kuma kada ku kasance daga mushirikai.⁽²⁾

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ
مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ
فِي مَا رَزَقْتَكُمْ فَإِن تَسَمَّرْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ
كَخِيفَتِكُمْ أَنفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ
فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ نَّاصِرِينَ ﴿٢٩﴾

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ
الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ
ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

﴿٣١﴾ مُبِينٍ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾

(1) Yin addini dabi'a ce wadda Allah Ya halitta mutum a kanta. Idan mutum ya bi abin da Allah Ya umurce shi da yikōbari, to, yā yi addinin gaskiya, idan kuwa bai yi haka ba, ya zama mushiriki game da wanda yake karɓar umurni daga gare shi.

(2) Ya fassara mushirikai da āyā ta 32. Wannan ya nūna ta yi nuni ga hana dukan darīkun Sūfāye dōmin sunā rarraba mutāne kungiya-kungiya, kuma kōwa nā ganin abin da yake yi ko kuma wanda yake bi yā fi na wani. Kuma wanda ke cikin wata kungiya bā zai iya haɗuwa da wata ba a lōkacin wurudinsu, a bāyan abūbuwan da suke kunsāwa a cikin ayyukansu na bidi'ō'i da akīdōdi da suka sāba wa Musulunci.

32. Wātau waɗanda suka rarra-be addininsu, kuma suka kasance kungiya-kungiya, kōwace kungiya tanā mai farin ciki da abin da ke a gare ta kawai.

33. Kuma idan cūta ta shāfi mutāne, sai su kirāyi Ubangijinsu, sunā māsu mai da al'amari gare Shi, sa'an nan idan Ya dandana musu wata rahama daga gare Shi, sai gā wani ɓangare daga gare su sunā shirki da Ubangijinsu.

34. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dāɗi kaɗan, sa'an nan zā ku sani.

35. Kō Mun saukar da wani dalīli a gare su? Shi kuwa yanā magana da abin da suka kasance sunā shirkin da shi?

36. Kuma idan Muka dandana wa mutāne wata rahama, sai su yi farin ciki da ita, kuma idan cūta ta sāme su, sabōda abin da hanna-yensu suka gabātar, sai gā su sunā yanke kauna.

37. Shin, kuma ba su gani ba cēwa Allah na shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kunta-tāwa? Lalle a cikin wancan, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin imāni.

38. Sabōda haka, ka bai wa mai zumunta hakkinsa, da miskīnai, da ɗan hanya. Wannan shī ne alhēri ga waɗanda ke nufin yardar Allah, kuma waɗancan sū ne māsu sāmum babban rabo.

39. Kuma abin da kuka bāyar na riba dōmin ya kāru a cikin dūkiyar mutāne to, bā zai kāru ba, a wurin

مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا
كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ
ثُمَّ إِذَا أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا ءَانِسْتَهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَنُفُوتَ
تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ أَنْزَلْنَاهُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ
بِمَا كَانُوا بِهِ يَشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبَهُمْ
سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

فَأَتَتْ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ
ذَلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا ءَاتِيَهُمْ مِّن رَّبٍّ إِلَّا يَتَّبِعُوا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْتَدُّوا

Allah. Kuma abin da kuka bāyar na zakka, kunā nufin yardar Allah, to, (māsu yin haka) waɗancan sū ne māsu ninkāwa (ga dūkiyarsu).

40. Allah ne Wanda Ya halitta ku, sa'an nan Ya arzūta ku, sa'an nan Ya matar da ku, sa'an nan Ya rāyar da ku. Ashe, daga cikin abū-buwan shirkinku akwai wanda ke aikata wani abu daga waɗannan abūbuwa? Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma Ya ɗaukaka bisa ga abin da suke yi na shirki.

41. 'Barna tā bayyana a cikin ƙasa da tēku, sabōda abin da han-nāyen mutāne suka aikata. Dōmin Allah Ya ɗanɗana musu sāshin abin da suka aikata, ɗammāninsu zā su komo.

42. Ka ce, "Ku tafi a cikin ƙasā, sa'an nan ku dūbi yadda ākibar waɗanda suka kasance a gabāninku ta kasance. Mafi yawansu sun kasance māsu yin shirki."

43. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini madaidaici a gabānin wani yini ya zo, bābu ma-kawa gare Shi daga Allah, a rānar nan mutāne sunā tsāgēwa (su rabu biyu).

44. Wanda ya kāfirta, to, kāfir-cinsa na kansa, kuma wanda ya aikata aikin ƙwarai, to, sabōda kan-su suke yin shimfiɗa.

45. Dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, daga falalarSa. Lalle Allah bā Ya son kafirai.

عِنْدَ اللَّهِ وَمَاءَ الْيُسْرَىٰ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْطَرُونَ ﴿٣٩﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ
ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ
مِنْ ذَٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَىٰ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٠﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمَ لَا مَرَدٍّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَذِي صُفْرَةٍ ﴿٤٣﴾

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلَا نَفْسٍ لَهُمْ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٥﴾

46. Kuma akwai daga âyōyinSa, ya aika iskōki māsū bāyar da bushāra kuma dōmin Ya dandana muku daga rahamarSa, kuma dōmin jirāgen ruwa su gudāna da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, fātanku zā ku gode.

47. Kuma lalle Mun aiki waɗan-su Manzanni a gabāninka, zuwa ga mutānensu, sai suka je musu da hujjōji, bayyanannu, sa'an nan Muka azabtar da waɗanda suka yi laifi, kuma ya kasance tabbatacce, taimakon mūminai wajibi ne a Kan-mu.

48. Allah ne Wanda ke aika iskōki, sai su mōtsar da girgije, sa'an nan Ya shimfida shi a cikin sama, yadda Yake so, kuma Ya sanya shi wani babɓake, sa'an nan ka ga ruwa na fita daga tsakāninsa. Sa'an nan idan Allah Ya sāmi waɗanda Ya so daga bāyinSa, sai gā su suna bushāra da shi.

49. Kuma kō da sun kasance a gabānin a saukar da shi a kansu, kusa-kusa, sunā baƙin ciki har bā su iya magana.

50. Sai ka dūbi alāmōmin rahamar Allah yadda Yake rāyar da ƙasā a bāyan mutuwarda. Lalle wannan (Mai wannan aiki), tabbas, Mai rāyar da halitta ne, kuma Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

51. Kuma lalle idan Mun aika wata iska, suka ganta fatsifatsi, lalle zā su yini a bāyansa sunā ƙāfirta.

52. Sabōda haka, kai, bā ka jiyar da matattu kira, kuma bā ka jiyar

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَأَنْتَقِمْنَا مِنْ الَّذِينَ أَجْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِسُ سَحَابًا فِيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَتَرَى
الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ
لُمُبْلِسِينَ ﴿٤٩﴾

فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

وَلَيْنَ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ
يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾

فَإِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْكَلِمَةَ مِنَ الْكَلِمَاتِ وَلَا تَسْمَعُ الصَّعْتِ مِنَ الدَّعَاءِ

da kurāme kira idan sun jūya bāya sunā gudu.

53. Kuma ba ka zamo mai shirya da makāfi ba daga batarsu, bā ka jiyarwa fāce wanda ke yin īmāni da āyōyinMu, watau sū ne māsū mīka wuya, su sallama.

54. Allah ne Ya halitta ku daga rauni,⁽¹⁾ sa'an nan Ya sanya wani karfi a bayan wani rauni, sa'an nan Ya sanya wani rauni da furfura a bayan wani karfi, Allah na halitta abin da Ya so, kuma Shī ne Mai ilmi, Mai ikon yi.

55. Kuma a rānar da Sa'a⁽²⁾ ke tsayuwa, māsū laifi na rantsuwa: ba su zauna (a cikin kabari) ba fāce sā'a guda. Kamar haka suka kasance anā karkatar da su.

56. Kuma wadanda aka bai wa ilmi da īmāni suka ce, "Lalle, haḳī-ka, kun zauna a cikin Littāfin Allah, har zuwa rānar tāyarwa, to, kuma wannan ita ce rānar tāyarwar, kuma amma kū kun kasance⁽³⁾ ba ku sani ba."

57. To, a rānar da uzurin wadanda suka yi zālunci bā ya amfaninsu, kuma bā a neman yardarsu.

58. Kuma lalle, tabbas, Mun buga kōwane irin misāli ga mutāne a cikin wannan Alkur'āni, kuma

إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٤﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعُمَىٰ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٥﴾

﴿٥٤﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٥﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

فَيَوْمَذِي لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ

(1) Raunin farko, shī ne maniyyi, na biyu jārintaka da karfin kurūciya, rauni na uku, shī ne tsūfa bāyan karfin hankalin kamāla ta dattāko.

(2) Sa'a ta farko Rānar Kiyāma, ta biyu dan lōkaci, watau dan lōkacin da suka sāmi hutun azābar kabari a tsakānin būsar farko da ta biyu. Akwai munāsabar karyarsu ta dūniya da ta Lāhira. Akwai munasabar dangantakar lafzin kalmomi.

(3) Rashin aiki da littāfin Allah a dūniya yakan sanya dīmēwa a rānar Lāhira.

lalle idan kā je musu da kōwace āyā,
lalle, waɗanda suka kāfirta zā su ce,
“Kū bā kōme kuke ba fāce māsū
ɓarna.”

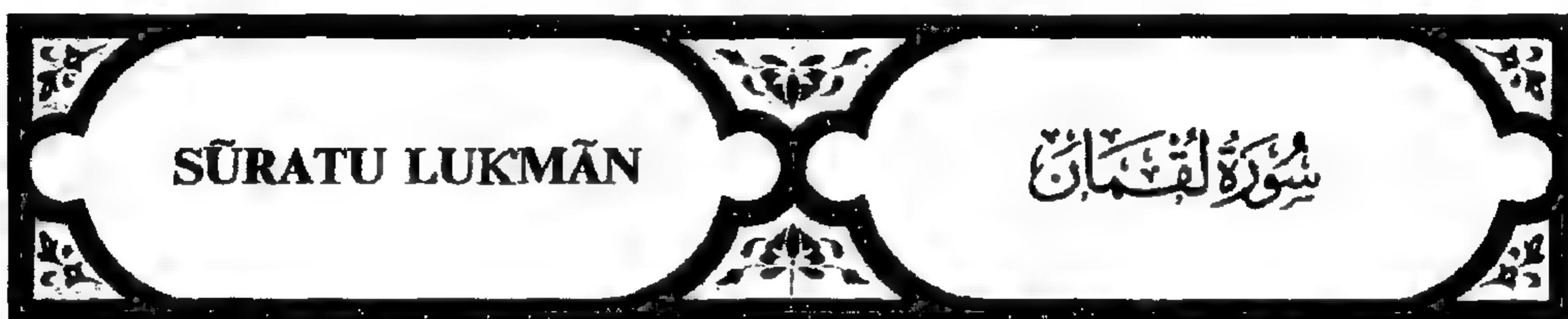
59. Kamar haka Allah Yake shā-
fe haske a kan zukātan waɗanda ba
su sani ba.

60. Sabōda haka ka yi hakuri,
lalle wa'adin Allah gaskiya ne,
kuma kada waɗanda bā su da yakī-
ni su sassabce maka hankali.

وَلِينَ جَنَّتْهُمْ بِآيَةٍ لِّيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ
الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

Tanā karantar da yadda ake tarbiyya da rēnon yāra, a cikin
harshe mai sauƙi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Waɗancan āyōyin Littāfin ne
mai hikima.

3. Shiriya da rahama ne ga māsū
kyautatāwa.

4. Waɗanda ke tsai da salla,
kuma sunā bāyar da zakka, kuma
sū, sunā yin īmānin yakīni ga Lā-
hira.

5. Waɗannan sunā a kan shiriya
ta daga Ubangijinsu, kuma waɗan-
nan sū ne māsū babban rabo.

الْم ﴿١﴾
تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

6. Kuma akwai daga cikin mutāne wanda ke sayen tātsuniyōyi⁽¹⁾ dōmin ya batar da mutāne daga hanyar Allah, bā da wani ilmi ba, kuma ya riƙe ta abin izgili! Waɗan- can sunā da wata azāba mai wulākantāwa.

7. Kuma idan an karanta āyōyinMu a gare shi, sai ya jūya bāya, yanā mai girman kai, kamar dai bai saurāre su ba, kamar dai akwai wani danni a kan kunnu- wansa! To, ka yi masa bushāra da azāba mai raɗaɗi.

8. Lalle, waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da gidājen Aljannar ni'ima.

9. Sunā dawwama a cikinsu, Allah Yā yi alkawarin, Ya tabbatar da shi. Kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

10. (Allah) Ya halitta sammai, bā da ginshiki wanda kuke gani ba, kuma Yā jēfa duwatsu māsu kafē- wa a cikin ƙasā, dōmin kada ta karkata da ku, kuma Ya wātsa daga kowane irin dabba a cikinta, kuma Mun saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka tsirar a ci- kinta, daga kōwane nau'i biyu (namiji da mace) mai ban sha'awa.

11. Wannan shī ne halittar Allah. To, ku nūna mini, "Mēne ne waɗanan da ba Shi ba suka halitta? Ā'a, azzālumai sunā a cikin fata bayyananna."

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ
لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا
هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾

وَإِذَا نُنَادَىٰ عَلَيْهِ ءَايَتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا
كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَسَّرَهُ
بِعَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَقَالَتْ فِي الْأَرْضِ
رُوسٌ أَن تَعْبُدَ بِكُم وَبِثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنزَلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ
كَرِيمٍ ﴿١٠﴾

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ
مِن دُونِهِ ۚ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

(1) Tatsūniyōyi sunā shagaltarwa daga ilmi mai sanya sanin Allah. Allah Ya hana a yi tarbiyyar yāra game da tātsūniya mai ɗauke hankalinsu daga ibāda. Littattafan makaranta na zāmani da jarīdu duka tātsūniyōyi ne, sai abin da ya dāce da Sunna.

12. Kuma lalle, haḳīka, Mun bai wa Luḳmān hikima. (Muka ce masa) Ka gōde wa Allah, kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle, Allah Mawadā-ci ne, Gōdadde.

13. Kuma a lōkacin da Luḳmān ya ce wa dānsa, alhāli kuwa yanā yi masa wa'azi, "Yā ḳaramin dāna! Kada ka yi shirki game da Allah. Lalle shirki wani zālunci ne mai girma."

14. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum game da mahaifansa biyu; uwarsa tā dāuke shi a cikin rauni a kan wani rauni, kuma yāyensa a cikin shekaru biyu (Muka ce masa), "Ka gōde Mini da kuma mahai-fanka biyu. Makōma zuwa gare Ni kawai take.

15. "Kuma idan mahai-fanka suka tsananta⁽¹⁾ maka ga ka yi shirki game da Ni, ga abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'a. Kuma ka abūce su a cikin dūniya gwargwadon shari'a, kuma ka bi hanyar wanda ya mayar da al'amari zuwa gare Ni, sa'an nan zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aika-tāwa."

16. "Yā ḳaramin dāna! Lalle ita, idan gwargwadon ḳwāyar kōmayya ce ta kasance, to, ta kasance a cikin wani falalen dūtse, kō a cikin sam-

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ
وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ
وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَبْنَىٰ لَا تَشْرِكْ
بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
وَهَنَ عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصَّلَهُ فِي عَامَيْنِ
أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾

وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَىٰ أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ
فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا
وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىٰ ثَمَرٍ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ
فَأَنبِئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

يَبْنَىٰ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ
فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ

(1) A bāyan haḳḳin Allah sai haḳḳin uwāye. Sabōda haka bā zā a yi dā'a ga uwāye ba ga abin da ya sābā wa Allah:

mai, kō a cikin ƙasā, Allah zai kāwo ta. Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Masani.

17. “Yā ƙaramin dāna! Ka tsai da salla, kuma ka yi umurni da abin da aka sani, kuma ka yi hani daga abin da ba a sani ba, kuma ka yi haƙuri a kan abin da ya sāme ka. Lalle, wancan yanā daga muhimman al'amura.

18. “Kada ka karkatar da kundukukinka⁽¹⁾ ga mutāne, kada ka yi tafiya a cikin ƙasā kanā mai nūna fāḍin rai. Lalle, Allah bā Ya son dukan mai tākama, mai alfa-hari.

19. “Kuma ka tsakaita a tafiyar-ka, kuma ka runtse ga sautinka. Lalle, mafi mūnin sautuka, haƙīka, shī ne sautin jākuna.⁽²⁾”

20. Ashe, ba ku gani ba, cēwa Allah Yā hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin ƙasā, kuma Ya zuba ni'imōminSa a kanku, bayyanannu da ɓōyayyu? Kuma akwai daga mutāne wanda ke yin jidāli ga al'amarin Allah, bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haskakāwa ba.

21. Kuma idan aka ce musu, “Ku bi abin da Allah ya saukar,” sai su ce, “Ā'a, munā bin abin da muka sāmi ubanninmu a kansa.” Shin, kō dā Shaidan nā kiran su ne zuwa ga azābar sa'ir,

يَا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾

يَبْنِي أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزَمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾

وَلَا تَصْعَرَ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْظُضْ مِنْ صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ تَرَوُا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَآ فِي السَّمَوَاتِ وَمَآ فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَهَّرَهُ وَيَاطِنُهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾

(1) Karkata kundukuki ga mutāne, alamar wulākanta su ne.

(2) A nan ne iyākar wasiyyar Luḡmān ga dānsa. Sa'an nan kuma Allah Ya ci gaba da bayānin yadda ake tarbiyyar mutāne.

22. Kuma wanda ya mika fus-karsa zuwa ga Allah, alhāli kuma yanā mai kyautatāwa, to, lalle ya yi riƙo ga igiya amintacciya. Kuma zuwa ga Allah ākibar al'amura take.

23. Kuma wanda ya kāfirta, to, kada kāfircinsa ya baƙanta maka rai, zuwa gare Mu makōmarsu take, sa'an nan Mu bā su lābāri game da abin da suka aikata. Lalle Allah, Masani ne ga abin da ke a cikin ƙirāza.

24. Munā jīshe su dādī kadan, sa'an nan Mu tīlasta su ga shiga zuwa azāba kakkaura.

25. Kuma lalle, idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta sammai da ƙasā?" Lalle, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Gōdiya tā tabbata ga Allah." Ā'a, mafi yawansu, ba su sani ba.

26. Abin da yake a cikin sammai da ƙasā duka na Allah kawai ne. Lalle, Allah Shī ne Mawadāci, Gōdadde.

27. Kuma dā dai abin da ke a cikin ƙasa duka, na itāce, ya zama alƙalumma, kuma tēku tanā yi masa tawada, a bayansa da waɗan-su tēkuna bakwai, kalmōmin Allah ba zā su ƙāre ba.⁽¹⁾ Lalle, Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima.

وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ
فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ
وَالِىَ اللَّهُ عَقِبَةَ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ ۚ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ
فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾

نَمْنَعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ
إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾
وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ
هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمَ
وَالْبَحْرِ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ آبْحُرٍ
مَا نَفِذْتَ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

(1) Wannan bayāni ne ga yawan ilmin Allah, watau yanā nūna wa mutāne cēwa su yi aiki da ilmin da Ya bā su, mai amfāni zuwa gare su, kada su wuce shi zuwa nēman wani ilmi daga wani abu, su bar Allah, su halaka a kan wani ilmi da bai umurce su da su yi aiki da shi ba. Ilmin da Ya bā su a cikin Alƙur'āni shi ne shari'a watau hanya mai kai su ga Aljanna. Sauran hanyōyi bata ne.

28. Halittarku bā ta zama ba, kuma tāyar da ku bai zama ba, fāce kamar rai guda. Lalle, Allah Mai jī ne, Mai gani.

29. Ashe, ba ka ga, lalle, Allah Yanā shigar da dare a cikin rāna ba, kuma Yanā shigar da rāna a cikin dare, kuma Yā hōre rānā da watā, kōwane yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce, kuma lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa?

30. Wannan fa, dōmin Allah Shī ne Gaskiya, kuma abin da suke kira wanda bā Shi ba, shi ne k̄arya, kuma lalle, Allah Shī ne Maḍaukaki, Mai girma.

31. Ashe, ba ka ga lalle jirgin ruwa nā gudāna ba a cikin tēku da ni'imar Allah, dōmin Ya nūna muku daga āyōyinSa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai hakuri, mai gōdiya.

32. Kuma idan tāguwar ruwa, kamar duwatsu, ta rufe su, sai su kira Allah, sunā tsarkakēwar addini a gare Shi. To, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudu, sai daga cikinsu akwai mai takaitāwa, kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce dukan mayaudari mai yawan kāfirci.

33. Ya ku mutāne! Ku bauta wa Ubangijinku da takawa, kuma ku ji tsōron wani yini, (rānar) da wani mahaifi bā ya sāka wa abin haifuwarsa da kōme kuma wani abin haifuwa bā ya sāka wa mahaifinsa da kōme. Lalle wa'adin Allah gas-kiya ne. Sabōda haka, kada wata rāyuwa ta kusa ta rūḍe ku, kuma

مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بُعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ
فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدَّعُونَ مِنْ دُونِهِ
الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ
لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

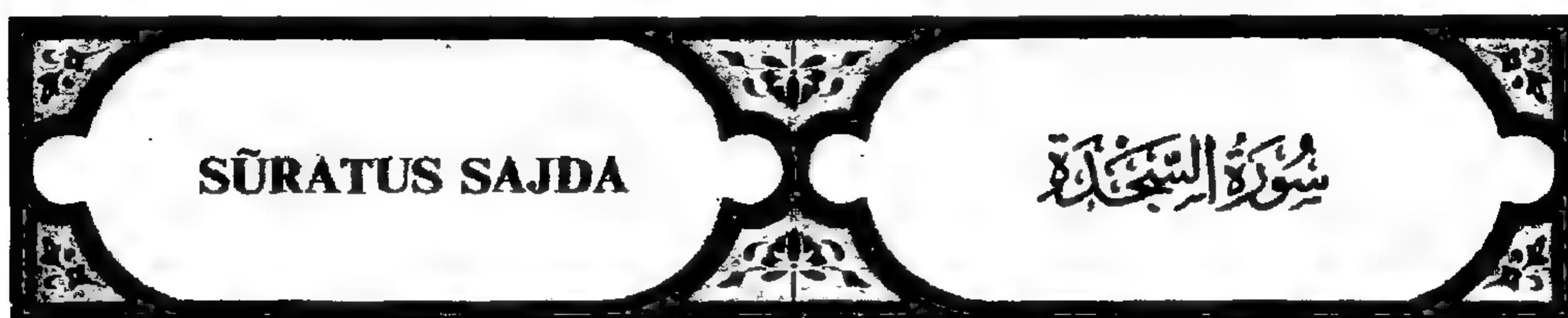
وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ
لَهُمُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْنَصِدٌ
وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾

يَتَأْتِيَ النَّاسَ أَنْفُورُكُمْ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي
وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا
إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٣٣﴾

kada marūḍīn⁽¹⁾ nan ya rūḍe ku game da Allah.

34. Lalle, Allah a wurinSa kawai sanin Sa'a yake, kuma Yanā saukar da girgije, kuma Yanā sanin abin da yake a cikin mahaiffannai, kuma wani rai bai san abin da yake aika-tāwa a gobe ba, kuma wani rai bai san a wace kasā yake mutuwa ba. Lalle Allah Masani ne, Mai kīdididigēwa.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ
تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

Tanā karantar da wa'azi da Alkur'āni gaskiya ne, mabiyinsa shī ne mai rība, wanda ya sābā masa, shī ne mai hasāra.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̃.

2. Saukar da Littafin, bābu shakka a gare shi, daga Ubangijin tālikai yake.

3. Kō sunā cēwa (Muhammadu ne) ya kirkira shi? Ā'a, shī ne gaskiya daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadī ga mutāne waḍanda wani mai gargadī bai je musu ba a gabā-ninka, fātan zā su shiryu.

الَمْ ﴿١﴾
تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَأَرَبِّ فِيهِ
مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾
أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾

(1) Shaidan.

4. Allah ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa da abin da yake a tsakāninsu a cikin kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaita a kan Al'ars-hi. Bā ku da, baicin Shi, wani maji-ḡinci, kuma babu wani maceci. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

5. Yanā shirya al'amari daga sama zuwa ga ƙasā, sa'an nan ya tāka zuwa gare Shi a cikin yini, wanda gwargwadonsa shēkaru dubu ne ga abin da kuke lissafāwa.

6. Wannan Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwayi, Mai jin ƙai.

7. Wanda Ya kyautata kōme, wanda Ya halitta shi. Kuma Ya fāra halittar mutum daga lāka.

8. Sa'an nan Ya sanya dīyansa daga wani asali na wani ruwa wulākantacce.

9. Sa'an nan Ya daidaita shi, kuma Ya hūra a cikinsa, daga ru-hinSa, kuma Ya sanya muku ji, da ganunuwa da zukāta. Gōdiyarku kaḡan ce ƙwarai.

10. Kuma suka ce, "Shin, idan mun ɓace a cikin ƙasā, shin, lalle mu, tabbas ne, munā zama a cikin wata halitta sābuwa?" Ā'a, su game da gamuwa da Ubangijinsu kāfirai ne.

11. Ka ce, "Malā'ikin mutuwa wanda aka wakkala a gare ku, shī ne ke karɓar rāyukanku.⁽¹⁾ Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku."

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ
مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾

يُدَبِّرُ الْأُمُورَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ
فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٦﴾

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ
الْإِنسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٧﴾

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٨﴾

ثُمَّ رَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِن رُّوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٩﴾

وَقَالُوا آءِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَتَأْتِنَا خَلْقٌ جَدِيدٌ
بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿١٠﴾

﴿١١﴾ قُلْ يَتُوفَّيْكُمْ مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي ذُكِّرَ بِكُمْ
ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

(1) Watau bā ku ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, sabōda haka tāyarwar ma bā kū zā ku yi ta da kanku ba, balle ku yi musu.

12. Kuma da kã gani a lõkacin da m̃asu laifi suke m̃asu sunkuyar da kawunansu a wurin Ubangi-jinsu, “Ya Ubangijinmu! Mun gani, kuma mun ji, to, Ka mayar da mu, mu aikata aiki na kwarai. Lalle m̃u m̃asu yakini ne.”

13. Kuma dā Mun so dā Mun bai wa kōwane rai shiriyarsa, to, amma magana ta tabbata daga gare Ni! Lalle ne Inā cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā daya.

14. To, ku dandana, sabōda abin da kuka manta na haḍuwa da rarnarku wannan. Lalle M̃u m̃a Mun manta da ku, kuma ku dandani azābar dawwama sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

15. Waḍanda ke ĩmāni da āyōyinMu kawai, sū ne waḍanda idan aka karanta musu āyōyinMu, sai su fāḍi sunā m̃asu sujada, kuma su yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinsu, alhāli kuwa su bā su yin girman kai.

16. Sāsanninsu nā nīsanta daga wurāren kwanciya, sunā kiran Ubangijinsu bisa ga tsōro da ḍam-māni, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.

17. Sabōda haka wani rai bai san abin da aka bōye musu ba, na sanyin idānu, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

18. Shin, wanda ya zama mūmini yanā kamar wanda ya zama fāsiki? Bā zā su yi daidai ba.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو أُرُوسِهِمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا
نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى
وَلَكِن حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾
فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا
إِنَّا نَسِيتُكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ
الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا
خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا
وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا
لَّا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾

19. Amma waɗanda suka yi ĩmā-ni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sunā da gidājen Aljannar makōma, a kan liyāfa sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

20. Kuma waɗanda suka yi fāsi-kanci, to, makōmarsu ita ce wuta, kō da yausha suka yi nufin su fita daga gare ta, sai a mayar da su a cikinta, kuma a ce musu, “Ku ɗan-ɗana azābar wutā, wadda kuka kasance kunā karyatāwa game da ita.”

21. Kuma lalle Munā ɗandana musu daga azāba, mafi kaskanci, kāfin a kai ga azāba mafi girma, dōmin fātan za su kōmo.

22. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda aka tunātar da āyōyin Ubangijinsa, sa'an na ya bijire daga barinsu? Lalle Mū, Māsu yin azābar rāmuwa ne ga māsu laifi.

23. Kuma lalle haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi,⁽¹⁾ sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga haɗuwa da shi. Kuma Mun sanya shi ya zama shiriya ga Banī Isrā'īla.

24. Kuma Mun sanya shugaban-ni daga cikinsu, sunā shiryarwa da umurninMu, a lōkacin da suka yi haḳuri, kuma sun kasance sunā yin yaḳīni da āyōyinMu.

أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا
أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا
عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ
الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا
إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْقِمُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ
مِّنْ لِّقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٢٣﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ آيَةً يَّهْدُونَ بِأَمْرِنَا لِمَا صَبَرُوا
وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

(1) Ba Alkur'āni ne farkon Littāfin sama ba, kuma bā Muhammadu ne farkon Manzannin Allah ba, Mun bai wa Mūsā Attaura, mutānensa sun yi aiki da ita, sun ɗaukaka kamar yadda ake nēman Musulmi su yi aiki da Alkur'āni su ɗaukaka.

25. Lalle Ubangijinka Shī ne zai rarrabe a tsakāninsu, a Rānar Kī-yāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna a cikinsa.

26. Shin, ba ya shirya da su cewa da yawa Muka halakar, a gabāninsu, daga al'ummōmi, sunā tafiya a cikin masaukansu?⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi. Shin, ba su jī ne?

27. Shin, kuma ba su gani ba cewa lalle Mū, Munā kōra ruwa zuwa ga kasā kekasasshiya, sa'an nan Mu fitar, game da shi, wata shūka wadda dabbōbinsu da su kansu ke ci daga gare ta? Ashe fa, ba su gani ba?

28. Kuma sunā cewa, “Yaushe wannan hukunci yake aukuwa, idan kun kasance māsu gaskiya?”

29. Ka ce, “Ranar hukuncin nan, imānin wadanda suka kāfirta bā zai amfāne su ba (a cikinta), kuma bā zā a yi musu jinkiri ba.”

30. Sabōda haka, ka kau da kai daga barinsu, kuma ka yi jira lalle, sū ma māsu jira ne.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَقْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ
فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا نَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ
وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٩﴾

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْظُرْ إِلَيْهِمْ
مُنْتَظَرُونَ ﴿٣٠﴾

(1) Kuraishāwa sunā tafiya a cikin gidājen al'ummōmin da suka halaka, sunā ganin abin da ya auku gare su.

SŪRATUL AHZĀB

سُورَةُ الْاَحْزَابِ

Tanā karantar da yadda ake kashe miyāgun al'ādun Jāhiliyya da ba su dāce da Musulunci ba, da musanyar waɗanda suka dāce da shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Ka bi Allah da takawa, kuma kada ka yi dā'ā ga kāfirai da munāfukai. Lalle, Allah Ya kasance Mai ilmi, Mai hikima.

2. Kuma ka bi abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka daga Ubangijinka. Lalle, Allah Ya kasance Mai labartawa ga abin da kuke aikatāwa.

3. Ka dōgara ga Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Wakīli.

4. Allah bai sanya zūciya biyu ba ga wani namiji a cikinsa, kuma bai sanya mātanku waɗanda kuke yin zihāri daga gare su, su zama uwā-yenku ba, kuma bai sanya dīyan hankākarku su zama dīyanku ba. Wannan abu nāku, maganarku ce da bākunanku, alhāli kuwa Allah na faɗar gaskiya, kuma Shī ne ke shiryarwa ga hanyar kwarai.

5. Ku kira su ga ubanninsu, shi ne mafi ādalci a wurin Allah. To, idan ba ku san ubanninsu ba, to, 'yan'uwanku ga addini da dīmajō-

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ اتِّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ۚ وَمَا جَعَلَ
أَزْوَاجَكُمْ أَلْفًا تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ
أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ ۚ وَاللَّهُ
يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٤﴾

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ
فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ

jinku. Kuma bâbu laifi a gare ku ga abin da kuka yi kuskure da shi, kuma amma (akwai laifi) ga abin da zukātanku suka ganganta, kuma Allah Ya kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

6. Annabi ne mafi cancanta⁽¹⁾ ga mūminai bisa ga su kansu, kuma mātansa uwāyensu ne. Kuma ma'abūta zumunta wadansunsu sun fi wadansu a cikin Littāfin Allah bisa ga mūminai da Muhājirai, fāce fa idan kun aikata wani alhēri zuwa ga majibintanku. Wancan yā kasance a cikin Littāfi, rubūtacce.

7. Kuma a lōkacin da Muka riki alkawarin Annabawa daga gare su, kuma daga gare ka, kuma daga Nūhu da Ibrāhīm, da Mūsā, da kuma Īsā dan Maryama, kuma Muka riki wani alkawari mai kauri daga gare su.

8. Dōmin Ya tambayi māsū gas-kiya a kan gaskiyarsu, kuma Yā yi tattalin wata azāba mai radafi ga kāfirai.

9. Yā ku wadanda suka yi imāni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku a lōkacin da wadansu rundunōni suka zo muku, sai Muka aika wata iskā a kansu da wadansu rundunōni wadanda ba ku gani ba. Kuma Allah Yā kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

10. A lōkacin da suka zo muku daga samanku da kuma kasa daga

فِي الدِّينِ وَمَوْلَاكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ مَاتَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥﴾

النَّبِيِّ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ
أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولَئِذَا أَتَا الْأَرْحَامَ بِبَعْضِهِمْ
أُولَىٰ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ
إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَآئِكُمْ مَعْرُوفًا
كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ
وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ
مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾

لِيَسْتَلِ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا
لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾

إِذْ جَاءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ

(1) Idan son mūmini ya sābā wa fadar Annabi, sai ya bar son ransa ya kōma wa fadar Annabi.

gare ku, kuma a lōkacin da gannai suka karkata, kuma zukāta suka kai ga maḳōsai, kuma kuka yi zaton zace-zace, game da Allah.

11. A can aka jarrabi mūminai, kuma aka yi girgiza da su, girgiza mai tsanani.

12. Kuma a lōkacin da munāfu-kai da waɗanda akwai cūta a cikin zukātansu ke cēwa, “Allah da ManzonSa, ba su yi mana wa’adin kōme ba, fāce rūḍi.”

13. Kuma a lōkacin da wata kungiya daga gare su, ta ce, “Yā mutānen Yasriba! (1) Bā ku da wani matsayi, sabōda haka ku kōma.” Kuma wata kungiya daga gare su na nēman izni ga Annabi sunā cēwa, “Lalle gidājenmu kuranye suke,” alhāli kuwa bā kuranye suke ba, bā su da nufin kome fāce gudu.

14. Kuma dā an shige ta (Madīna) a kansu, daga sasanninta, sa’an nan aka tambaye su fitina (kāfirci), lalle, dā sun jē mata, kuma dā ba su zauna a cikinta (Madīna) ba fāce kaɗan.

15. Kuma lalle, haḳīka, sun kasance sunā yi wa Allah alkawari, a gabānin wannan: bā zā su jūya dōmin gudu ba, kuma alkawarin Allah ya kasance abin tambaya.

16. Ka ce, “Gudun nan, bā zai amfāne ku ba daga mutuwa ko kisa. Kuma har in kun gudu, bā zā a jīshe ku dādī ba fāce kaɗan.”

وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ
الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظَّنُونَا ﴿١٠﴾

هَٰذَا لِكَيْ تَبْلَى الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾

وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ
فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ
إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ
لَأَنُتَوَّهَآ وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا إِلَّا بَسِيرًا ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤَلُّونَ
أَلَّا يَدْبُرُوا كَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَشْهُلًا ﴿١٥﴾

قُلْ لَّنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِن فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ
أَوِ الْقَتْلِ وَإِذًا لَا تَمْنَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾

(1) Sun kōma ga sūnan Madīna na zāmanin Jāhiliyya sunā izgili da cēwa ba su yarda da sābon sūnan ba na Madīna, fāce Yasriba, sūnanta da suka sani na asali.

17. Ka ce, “Wāne ne wanda yake tsare ku daga Allah, idan Yā yi nufin wata cūta game da ku ko Yā yi nufin wata rahama?” Kuma bā zā su sāmār wa kansu wani majibinci ba, banda Allah, kuma bā zā sāmār wa kansu wani mataimaki ba.

18. Lalle, Allah Ya san māsū hana mutāne fita daga cikinku, da māsū cēwa ga ’yan’uwansu, “Ku zo nan a wurinmu.” Kuma bā zā su shiga yāki ba fāce kaɗan.

19. Suna māsū rōwa gare ku, sa’an nan idan tsōro ya zo, sai ka gan su sunā kallo zuwa gare ka, idānunsu sunā kēwaya, kamar wanda ake rufe hankalinsa sabōda mutuwa. Sa’an nan idan tsōron ya tafi, sai su yi muku miyāgun maganganu da harussa māsū kaifi, sunā māsū rōwa a kan dūkiya. Waɗannan, ba su yi imāni ba, sabōda haka Allah Ya bāta ayyukansu. Kuma wannan ya kasance mai sauƙi ga Allah.

20. Sunā zaton ƙungiyōyin kāfirai ba su tafi ba. Kuma idan ƙungiyōyin kāfirai sun zo, sunā gūrin dā dai sun zama a karkara a cikin ƙauyāwa, sunā tambayar lābā-ranku. Kuma kō dā sun kasance a cikinku, bā zā su yi yāki ba, fāce kaɗan.

21. Lalle, abin kōyi mai kyau ya kasance gare ku daga Manzon Allah, ga wanda ya kasance yanā fātan rahamar Allah da Rānar Lāhira, kuma ya ambaci Allah da yawa.

22. Kuma a lōkacin da mūminai suka ga ƙungiyōyin kāfirai, sai suka

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِيكُمْ مِنْ أَلَلَّهِ إِنِ ارَّادَ بِكُمْ سُوًّا
أَوْ ارَّادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾

❖ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ
هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾

أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ
إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ
فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِالنِّسَةِ حِدَادٍ
أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ
اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ
يَوَدُّوْا لَوِ أَنَّهُمْ بِادُوتٍ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ
عَنْ أَنْبَاءِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ
مَاقْتُلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ
يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا

ce, “Wannan ne abin da Allah da ManzonSa suka yi mana wa’adi, Allah da ManzonSa sunyi gaskiya.” Kuma wannan bai k̄āra musu kōme ba fāce īmāni da sallamāwa.

23. Daga mūminai akwai wa-
dansu mazāje da suka gaskata abin
da suka yi wa Allah alkwari a kan-
sa, sa’an nan a cikinsu, akwai wan-
da ya biya bukātarsa,⁽¹⁾ kuma daga
cikinsu akwai wanda ke jira. Kuma
ba su musanya ba, musanyawa.

24. Dōmin Allah Ya s̄āka wa
masu gaskiya da gaskiyarsu, kuma
Ya azabtar da munafukai idan Ya
so, ko Ya karbi tūba a kansu. Lalle,
Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai
jin kai.

25. Kuma Allah Yā mayar⁽²⁾ da
wadanda suka k̄āfirta da fushinsu,
ba su s̄āmi wani alhēri ba. Allah Ya
isar wa mūminai daga barin yāki.
Kuma Allah Ya kasance Mai k̄arfī,
Mabuwāyi.

26. Kuma Ya saukar⁽³⁾ da wa-
dannan da suka taimake su daga
mazōwa Littāfi, daga birānensu,
kuma Ya jēfa tsōro a cikin zuka-
tansu: wata k̄ungiya kunā kashēwa,
kuma kunā k̄āma wata k̄ungiyar.

27. Kuma Ya gādar da ku gōna-
kinsu da gidājensu da dūkiyōyinsu,

اللَّهُ وَرَسُولُهُ. وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ. وَمَا زَادَهُمْ
إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ
فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ. وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ
وَمَا بَدَلُوا أَبَدِيًّا ﴿٢٣﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ
الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ كَانَ
غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٤﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمَنْ بَلَغَ خَيْرًا وَكَفَىٰ
اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ صِيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
فَرِيقًا نَقَلْتُمُوهُمْ وَأَسْرُسْتُمْ فَزِمًا ﴿٢٦﴾

وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا

(1) Biyan bukātarsa wātau ya mutu, cikinsu akwai wanda yake jirar mutuwa.

(2) Allah Yā kōre k̄ungiyōyin k̄āfirai da iskarSa mai tsananin sanyi, watau iskar Saba.

(3) Sa’an nan kuma Musulmi suka tsare Yahūdu, Bani Kuraiza, a cikin birninsu, har suka sallama kansu ga hukuncin Sa’ad bn Mu’azu wanda ya hukunta a kashe wanda ya balaga daga cikinsu, kuma a bautar da mātā da yāra. Aka yi musu hakanan, aka zartar da hukuncinsa a kansu.

da wata ƙasa wadda ba ku taɓa tākarta ba. Kuma Allah ya kasance Mai ñkon yi ne a kan kōme.

28. Yā kai Annabi! Ka ce wa mātankan, “Idan kun kasance kunā nufin rāyuwar dūniya da ƙawarta, to, ku zo in yi muku kyautar ban kwāna, kuma in sake ku, saki mai kyau.

29. “Kuma idan kun kasance kunā nufin Allah da ManzonSa da gidan Lāhira, to, lalle, Allah Yā yi tattalin wani sakamako mai girma ga māsū kyautatāwa daga gare ku.”

30. Yā mātan Annabi! Wadda ta zo da alfāsha bayyananna daga cikinku, zā a ninka mata azāba ninki biyu. Kuma wancan yā kasance mai sauƙi ga Allah.

31. Kuma wadda ta yi tawāli’u daga cikinku ga Allah da ManzonSa, kuma ta aikata aiki na ƙwarai, zā Mu bā ta sakamakonta ninki biyu, kuma Mun yi mata tattalin arziki na karimci.

32. Yā mātan Annabi! Ba ku zama kamar kōwa ba daga mātā, idan kun yi taƙawa, sabōda haka, kada ku sassautar da magana, har wanda ke da cūta a cikin zuciyarsa ya yi dammani, kuma ku faɗi magana ta alhēri.

33. Kuma ku tabbata a cikin gidājenku⁽¹⁾, kuma kada ku yi fitar gāye-gāye irin fitar gāye-gāye ta jāhiliyyar farko. Kuma ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka,

لَمْ تَطْطُوهُمَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾

وَإِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَعَّفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا تُوَفَّيْهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَسْتُكَ أَحَدٌ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٣٢﴾

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ

(1) Umurni ga mātan Annabi umurni ne ga mātan sauran Musulmi. Sabōda haka bā ya halatta mace ta fita daga gidanta faɗe da lalūra.

ku yi dā'ā ga Allah da ManzonSa. Allah na nufin Ya tafiya da kazam-ta kawai daga gare ku, yā mutānen Babban Gida! Kuma Ya tsarkake ku, tsarkakēwa.

34. Kuma ku tuna abin da ake karantawa a cikin dākunanku daga āyōyin Allah da hukunci. Lalle Allah Yā kasance Mai tausasāwa, Mai labartawa.

35. Lalle, Musulmi maza da Musulmi mātā da mūminai maza da muminai mātā, da māsū tawālī'u maza da māsū tawālī'u mātā, da māsū gaskiya maza da māsū gaskiya mātā, da māsū hakuri maza da māsū hakuri mātā, da māsū tsōron Allah maza da māsū tsōron Allah mātā, da māsū sadaka maza da māsū sadaka mātā, da māsū azumi maza da māsū azumi mātā, da māsū tsare farjōjinsu maza da māsū tsare farjōjinsu mātā, da māsū ambaton Allah da yawa maza da māsū ambatonSa mātā, Allah Ya yi musu tattalin wata gāfara da wani sakamako mai girma.

36. Kuma ba ya halatta ga mūmini kuma haka ga mūmina, a lōkacin da Allah da ManzonSa Ya hukunta wani umurni, wani zābi daga al'amarinsu ya kasance a gare su. Kuma wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa, to, yā face, facewa bayyananna.⁽¹⁾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٢٢﴾

وَأَذْكُرْتُ مَا بُنِيَ فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ بَيْتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٢٣﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٥﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ﴿٢٦﴾

(1) Wannan āyā hani ne ga kōwane Musulmi kō Musulma ga sābā wa umurnin Allah da ManzonSa, su bi son rāyukansu ga kōme. Kuma ba a lōkacin auren Zainab da Zaidu ne dai ta sauka ba kamar yadda wadansu māsū tafsiri ke rubūtāwa dōmin an yi wannan aure a gabānin hijira da nīsa, ita āyar kuwa tā sauka a Madīna ne a bāyan yākin Ahzab, kamar yadda tsarin maganarta ya nūna.

37. Kuma a lōkacin⁽¹⁾ da kake cēwa ga wanda Allah Ya yi ni'ima a gare shi kai kuma ka yi ni'ima a gare shi, "Ka rife mātarka, kuma ka bi Allah da taḳawa." Kuma kana bōyēwa a cikin ranka abin da Allah zai bayyana⁽²⁾ shi, kanā tsōron mutāne, alhāli kuwa Allah ne Mafi cancantar ka ji tsōronSa. To, a lōkacin da Zaidu ya kāre bukātarsa daga gare ta, Mun aurar da kai ita, dōmin kada wani kunci ya kasance a kan mūminai a cikin (auren mātān) dīyan hankākarsu, idan sun kāre bukāta daga gare su. Kuma umurnin Allah yā kasance abin aikatāwa.

38. Wani kunci bai kasance a kan Annabi ba ga abin da Allah Ya faralta a kansa, a kan kā'idar Allah a cikin (Annabāwa) waɗanda suka shige daga gabāninsa. Kuma umurnin Allah yā kasance abin kad-darāwa tabbatacce.

39. Waɗanda ke iyar da Manzancin Allah, kuma sunā tsōron Sa, kuma bā su tsōron kōwa fāce Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai hisābi.

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ
أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي
فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ
أَحَقُّ أَنْ تَخْشَهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا
زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ
فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ
اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾

الَّذِينَ يُلَاقُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ
وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾

(1) Idan Allah ya umurci mutāne da yin wani abu kō da barinsa, to, Annabi shī ne mai fāra bin umurnin kō kange kansa daga abin da aka hana. Wannan kisa misāli ce ga āyar da ke a gaba da ita, yadda Annabi ya bi umurni wajen auren mātān Zaidu bn Hārīsa wanda Annabi ya yi tabanninsa a gabānin a hana aiwatar da tabanni. Auren yā auku Annabi na da shekara 58 ita kuwa da shekara 43. Sūnanta Zainab binta Jahash dīyar goggon Annabi. Allah Yā nūna cewa dai tabanni yā mutu sōsai.

(2) Abin da Annabi ke bōyēwa shī ne umurnin Allah da Ya gaya masa cēwa, zai auri Zainab mātān Zaidu a bāyan Zaidun ya sake ta. Sabōda haka Annabi ke lallāshin Zaidu dōmin kada sakin ya auku har aurenta ya zama wājibi a kansa, a bāyan abin da aka sani na cēwa, Zaidu yā zama dānsa da tabanni a gabānin haka.

40. Muhammadu bai kasance uban kōwa ba daga mazanku, kuma amma shī yā kasance Manzōn Allah kuma cikon Annabāwa. Kuma Allah Ya kasance Masani ga kōme.

41. Ya ku wadanda suka yi īmāni! Ku ambaci Allah, ambata mai yawa.

42. Kuma ku tsarkake shi, a sāfiya da maraice.

43. (Allah) Shī ne Wanda ke tsarkake ku, da mala'ikunSa (sunā yi muku addu'a), dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske. Kuma (Allah) Yā kasance Mai jin kai ga mūminai.

44. Gaisuwasu a rānar da suke haḍuwa da Shi "Salām", kuma Yā yi musu tattalin wani sakamako na karimci.

45. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun aike ka kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

46. Kuma mai kira zuwa ga Allah da izninSa, kuma fitila mai haskakāwa.

47. Kuma ka yi bushāra ga mūminai cēwa, sūnā da falala mai girma daga Allah.

48. Kuma kada ka yi dā'a ga kāfirai da munāfukai, kuma ka kyāle cūtarsu (gare ka), kuma ka dōgara ga Allah. Allah Yā isa zama Wakili.

49. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Idan kun auri mūminai mātā,

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِآذَنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَن لَهُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾

وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذُنَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ

sa'an nan kuka sake su a gabānin ku shāfe su, to, bā ku da wata idda da zā ku lissafa a kansu, kuma ku yi musu kyautar jin dāfi,⁽¹⁾ kuma ku sake su saki mai kyau.

50. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun halatta maka mātanka wa-ḍanda ka bai wa sadākōkinsu, da abin da hannun dāmanka ya mal-laka daga abin da Allah Ya bā ka na ganīma, da 'yā'yan baffanka, da 'ya'yan goggonninka da 'yā'yan kā-wunka da 'yā'yan innōninka, wa-ḍanda suka yi hijira tāre da kai, da wata mace mūmina idan ta bāyar da kanta ga Annabi, idan shi Annabi yanā nufin ya aure ta, (hālin wan-nan hukunci) kēbe yake gare ka, banda ga mūminai. Lalle Mun san abin da Muka faralta a kansu (su mūminai) game da mātansu da abin da hannayensu suka mallaka. Do-min kada wani kunci ya kasance a kanka, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

51. Kanā iya jinkirtar da⁽²⁾ wad-da ka ga dāmā daga gare su, kuma kanā tāro wadda kake so zuwa gare ka. Kuma wadda ka nēma daga waḍanda ka nīsantar, to, bābu laifi a gare ka. Wannan yā fi kusantar da sanyaya idānunsu, kuma bā zā su yi bakin ciki ba, kuma su yarda da abin da ka bā su, sū duka. Kuma Allah Yanā sane da abin da yake a cikin zukātanku. Kuma Allah Ya kasance Masani, Mai hakuri.

ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَةٍ تَعُدُّوهِنَّ فَمَتَّعُوهُنَّ وَسِرَّخُوهُنَّ سِرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّاتِ أَتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتٍ عِمَّكَ وَبَنَاتٍ عَمَّتِكَ وَبَنَاتٍ خَالَكَ وَبَنَاتٍ خَلَّتِكَ النَّبِيُّاتِ هَاجِرْنَ مَعَكَ وَأَمْرًا مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

﴿٥١﴾ تَرْجَى مِنْ نِسَاءٍ مِنْهُنَّ وَتُتَوَى إِلَيْكَ مِنْ نِسَاءٍ وَمِنْ أَبْنَعِيَّتٍ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ تَقْرَأَ عَنِتُّهُنَّ وَلَا يُخْزِبَكَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْنَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥٢﴾

(1) Kyautar jin dāfi ita ce kyautar ban kwana ga mātār da aka saki.

(2) Rabon kwāna ga mātān Annabi, ba shari'a ba ce a kan hususiyyarsa, sabōda yawan nauyin da yake ḍauke da shi na iyar da Manzancin Allah.

52. Wadansu mātā bā su halatta a gare ka a bāyan haka, kuma ba zā ka musanya su da mātān aure ba, kuma kō kyaunsu yā bā ka sha'awa, fāce dai abin da hannun dāmanka ya mallaka. Kuma Allah Yā kasance Mai tsaro ga dukan kōme.

53. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Kada ku shiga gidājen Annabi, fāce fa idan an yi izni a gare ku zuwa ga wani abinci, bā da kun tsaya jiran nunarsa ba, kuma amma idan an kira ku, to, ku shiga, sa'an nan idan kun ci, to, ku wātse, kuma bā da kun tsaya kunā māsū hīra da wani lābāri ba. Lalle wannan yanā cūtar da Annabi, to, yanā jin kun-yarku, alhāli kuwa Allah bā Ya jin kunya daga gaskiya. Kuma idan zā ku tambaye su wadansu kāyā, to, ku tambaye su daga bāyan shāma-ki. Wannan ya fi muku tsarki ga zukātanku da zukātansu. Kuma bā ya halatta a gare ku, ku cūci Manzon Allah, kuma bā ya halatta ku auri mātansa a bāyansa har abada. Lalle wannan a gare ku yā kasance babban abu a wurin Allah.

54. Idan kun bayyana wani abu, kō kuma kuka bōye shi, to, lalle Allah Yā kasance Masani ga kōme.

55. Bābu laifi a kansu game da ubanninsu, kuma bābu game da dīyansu, kuma bābu game da 'yan'uwansu maza, kuma bābu game da dīyan 'yan'uwansu maza, kuma bābu game da dīyan 'yan'uwansu mātā, kuma bābu game da mātān mūminai, kuma bābu game da abin da hannāyensu suka mallaka, kuma

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدِّلَ بَيْنَ
مَنْ أَرْوَجَ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرٍ نَظِيرِ بْنِ إِسْمَءُ
وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا
وَلَا مَسْتَنِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى
النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي
مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ
مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ
اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا
إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

إِنْ تَبَدَّلُوا شَيْئًا أَوْ أَخْفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي ءَابَائِهِمْ وَلَا أُنْثَاهُمْ
وَلَا إِخْوَانِهِمْ وَلَا أُنْثَاءَ إِخْوَانِهِمْ وَلَا أَسْرَافِهِمْ
وَلَا نِسَائِهِمْ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ

ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Yā kasance Mahalarci a kan kōme.

56. Lalle, Allah da malā'ikunsa sunā salati⁽¹⁾ ga Annabi. Yā kū wadanda suka yi imāni! Ku yi salāti a gare shi, kuma ku yi sallama dōmin amintarwa a gare shi.

57. Lalle wadanda ke cūtar Allah da ManzonSa, Allah Yā la'ane su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma Yā yi musu tattalin azāba mai wulākantarwa.

58. Kuma wadanda suke cūtar mūminai maza dā muminai mātā, bā da wani abu da suka aikata ba, to, lalle sun ɗauki kiren karya da zunubi bayyananne.

59. Yā kai Annabi! Ka⁽²⁾ ce wa mātan aurenka da 'yā'yanka da mātan mūminai su kusantar da ƙasā daga manyan tufāfin da ke a kansu. Wancan ya fi sauƙi ga a gane su dōmin kada a cūce su. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

60. Lalle, idan munāfukai da wadanda yake akwai wata cuta a cikin zukātansu, da māsū tsēgumi, a cikin Madīna, ba su hanu ba (daga hālā-yensu),⁽³⁾ lalle, zā Mu shūshūta ka a

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٥﴾

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيٍ مَا أَكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلِيبِهَا ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يَعْرِفْنَ فَلَا يُؤْذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾

لَّيِّنَ لَّعْنَتَهُ الْمُتَنَفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْمُرْجَفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ

(1) Salātin Allah ga Annabi, shī ne ɗaukaka darajarsa a kōyaushe. Salātin malā'iku, shī ne istigfāri da addu'a a gare shi. Salātin mutāne, shī ne ibāda da istigfāri da addu'a a gare shi da tawassuli da shi dōmin nēman Allah Ya karbi ibādarsu. Salāti sau ɗaya wājibi ne a kan kōwane Musulmi a tsawon ransa, sa'an nan kuma sunna ce a cikin kōwace salla. Kuma mustahabbi ne a cikin kōwane mazauni da wurin ambatonsa.

(2) Anā fāra gyāra daga sama, sa'an nan gyāran ya sauƙo ƙasa, kamar barnar da tā fāru daga sama, sai tā kai ƙasa.

(3) Munāfukai da shaidānu da māsū tsēgumi bābu abin da ke hana su mugun hālin su sai tsanani da tsōrō.

gare su, sa'an nan bā zā su yi mak-wabtaka da kai ba, a cikinta, fāce kadan.

61. Sunā la'anannu, inda duka aka sāme su a kāmā su, kuma a karkashe su karkashēwa.

62. A kan hanyar Allah (ta gyan jama'a) a cikin wadanda suka shūde gabāninka, kuma bā zā ka sāmi musanyāwa ba ga hanyar Allah.

63. Sunā tambayar ka⁽¹⁾ ga Sā'a. Ka ce, "Saninta yanā wurin Allah kawai." Kuma me yā sanar da kai cēwa anā tsammānin Sa'a ta kasan-ce kusa?

64. Lalle, Allah Yā la'ani kāfirai, kuma Yā yi musu tattalin wata wuta mai kūna.

65. Sunā madawwama a cikinta har abada, bā su sāmūn majībinci, kuma bā su sāmūn mataimaki.

66. Rānar da ake jūya fuskōkin-su a cikin wuta, sunā cēwa, "Kaitonmu, sabōda rashin biyarmu ga Allah da rashin biyarmu ga Manzo!"

67. Kuma suka ce, "Yā Ubangijinmu! Lalle mū, mun⁽²⁾ bi shugabanninmu da manyanmu! Sai suka batar da mu daga hanya!

68. "Yā Ubangijinmu! Ka ba su ninki biyu na azāba, kuma ka la'ane su, la'ana mai girma."

بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾

تَلْعُونَهُ أَيْمًا تُقْفُوا أَخَذُوا وَقْتَهُمْ تَقِيلاً ﴿٦١﴾

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفْرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجْدُونَ وِلْيًا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾

يَوْمَ ثَقُلَتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَلَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٦﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا ﴿٦٧﴾

رَبَّنَا إِنَّهُمْ ضَعِيفٌ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَهُمُ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾

(1) Shiryarwa ce ga Musulmi cēwa idan zā su yi tambaya su tambayi addininsu da abūbuwa māsū amfāni a gare su, kada su tambayi abin da ya fi hankalinsu kamar Sa'a da abūbuwan gaibi da Allah Yā kēbānta da saninsu.

(2) Wannan yā nūna biya da jāhilci ga addini bā uzuri bā ne. Anā azābtar da mai biya, kamar yadda ake azabtar da shugaban bata.

69. Yā kū waḍanda suka yi ĩmāni! Kada ku kasance kamar waḍanda suka cūci⁽¹⁾ Mūsā, sa'an nan Allah Ya barrantar da shi daga abin da suka ce. Kuma ya kasance mai daraja a wurin Allah.

70. Yā kū waḍanda suka yi ĩmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma ku faḍi magana madaidaiciya.

71. Ya kyautata muku ayyukan-ku, kuma Ya gāfarta zunubanku. Kuma wanda ya yi ḍā'ā ga Allah da ManzonSa, to, lalle, yā rabbanta, babban rabo mai girma.

72. Lalle Mū, Mun gitta amāna ga sammai da ḱasā da duwātsu, sai suka ḱi ḱaukarta kuma suka ji tsōro daga gare ta, kuma mutum ya ḱauke ta, lalle shī (mutum) ya kasance mai yawan zālunci, mai yawan jāhilci.

73. Dōmin Allah Ya azabta munāfukai maza da munāfukai mātā, da mushirikai maza da mushirikai mātā, kuma Allah Yā karḱi tūba ga mūminai maza da mūminai mātā. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ḱai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ ءَاذَوْنَ مُوسَى
فَبَرَّاهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

(1) Kada ku cūci Muhammadu da ḱazafī kō mūguwar magana kamar yadda Yahūdu suka yi ḱazafī ga Mūsā da nēman wata ḱāruwa ta ce yā nēme ta da zina kō kuma da cēwa shi mai gwaiwa ne, sai Allah Ya tsare Mūsā daga ḱazafin, kuma Ya sanya wani dūtse, ya gudu da tufāfinsa daga wurin wanka har suka gan shi mai cikakkiyar halitta ne, bābu naḱasa game da shi. Allah Yā barrantar da shi daga dukan aibi. Haka Yake barrantar da Muhammadu ga mai son ya sa masa aibi.

SŪRATUS SABA'

سُورَةُ سَبَأٍ

Tanā karantar da cēwa wanda ya bauta wa Allah, sai Allah Ya sauƙaƙe masa ibādar nan kuma Ya hōre masa abincinsa, kuma wanda ya sābā wa Allah, idan yanā da wadāta ne, to, Allah zai karbe wadātarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Yake abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasā Nāsa ne, kuma Shī ne Mai hikima, Mai labartawa.

2. Yā san abin da yake shiga a cikin ƙasā da abin da yake fīta daga gare ta, da abin da yake sauka daga sama da abin da yake hawa a cikin-ta, kuma Shī ne Mai jin ƙai, Mai gāfara.

3. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Sā’a bā zā ta zo mana ba.” Ka ce, “Kayya! Na rantse da Ubangijina, lalle, zā ta zō muku.” Masanin gaibi, gwargwadon zarra bā ta nīsanta daga gare Shi a cikin sammai, kuma bā ta nīsanta a cikin ƙasā, kuma bābu mafi ƙaranci daga wancan kuma bābu mafi girma fāce yanā a cikin Littāfi bayyananne.

4. Dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ
الْغَفُورُ ﴿٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي
لَتَأْتِيََنَّكُمْ عَلِيمُ الْغَيْبِ لَا يَغْرُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ
ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٣﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ayyukan kwarai. Wadancan suna da wata gāfara da wani arziki mai karimci.

5. Kuma wadanda suka yi mā-kirci ga āyōyinMu, sunā māsū gajiyarwa, wadannan sunā da wata azāba daga azāba mai radadī.

6. Kuma wadanda aka bai wa ilmi sunā ganin abin nan da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangi-jinka, shi ne gaskiya, kuma yanā shiryarwa zuwa ga hanyar Mabu-wāyi, Gōdadde.

7. Kuma wadanda suka kāfirta suka ce, “Shin, zā mu nūna muku wani namiji wanda yake gaya muku wai idan an tsattsāge ku, kōwace irin tsattsāgēwa, lalle kū, tabbas, kunā a cikin wata halitta sābuwa.?”

8. “Yā kāga karya ga Allah ne kō kuwa akwai wata hauka a gare shi?” Ā'a, wadanda ba su yi imāni da Lāhira ba, sunā a cikin azāba da bāta mai nīsa.

9. Ashe fa, ba su yi dūbi ba zuwa ga abin da ke a gaba gare su da abin da ke a bāyansu daga sama da kāsā? Idan Mun so, sai Mu shāfe kāsā da su, kō kuma Mu kāyar da wani baɓɓake daga sama a kansu. Lalle, a cikin wancan akwai āyā ga dukan bāwā mai mai da al'amarinsa ga Allah.

10. Kuma lalle, haḳīka, Mun bai wa Dāwūda wata falala daga gare Mu. Yā duwatsu, ku konkōma sautin tasbīhi tāre da shi, kuma da tsuntsāye. Kuma Muka tausasa masa bakin karfe.

أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿٥﴾

وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ يُنْبِئُكُمْ إِذَا مُزِقْتُمْ كُلٌّ مِّنْكُمْ إِنَّا لَمُزِقٌ لِّفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٧﴾

أَفَتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ﴿٨﴾

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِن نَّشَاءُ نَحْصِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطَ عَلَيْهِمْ كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿٩﴾

﴿١٠﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا يٰ جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرُ وَالنَّالَةُ الْحَدِيدُ ﴿١٠﴾

11. Ka aikata sulkuna, kuma ka kaddara lissāfi ga tsārāwa, kuma ka aikata aikin kwarai. Lalle Nī, Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Kuma ga Sulaimān, Mun hōre masa iska, tafiyarta ta safiya daidai da wata, kuma ta maraice daidai da wata. Kuma Muka gu-dānar masa da marmaron gaci, kuma daga aljannu (Muka hōre masa) waɗanda ke aiki a gaba gare shi, da iznin Ubangijinsa. Wanda ya karkata daga cikinsu, daga umurninMu, sai Mu dandana masa daga azābar sa'ir.

13. Sunā aikata masa abin da yake so, na masallatai da mutum-mutumai da akussa kamar kudud-dufai, da tukwāne kafaffu. Ku aikata gōdiya, yā dīyan Dāwūda, kuma kaɗan ne mai gōdiya daga bāyīNa.

14. Sa'an nan a lōkacin da Muka hukunta mutuwa a kansa, bābu abin da ya ja hankalinsu a kan mutuwar, fāce dabbar kasā (gara) wadda take cin sandarsa. To, a lōkacin da ya fādī, sai aljannu suka bayyana (ga mutāne) cēwa dā sun kasance sun san gaibi, dā ba su zauna ba a cikin azāba mai wulā-kantarwa.

15. Lalle, haḳīka, akwai āyā ga Saba'āwa⁽¹⁾ a cikin mazauninsu: gōnakin lambu biyu, dāma da hagu. "Ku ci daga arzikin Ubangijinku, kuma ku yi gōdiya gare Shi. Gari

أَنْ أَعْمَلَ سَبِيغَتٍ وَقَدَّرَ فِي السَّرْدِ وَأَعْمَلُوا
صَلِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١﴾

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غَدُوَهَا شَهْرًا وَرَوَّاحَهَا شَهْرًا
وَأَسْلَمْنَا لَهُ عَيْنَ الْقَاطِرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ
بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا
نَذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ تَحْرِيْبٍ وَتَمْثِيلٍ وَجِفَانِ
كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ أَعْمَلُوا أَلْ دَاوُدَ
شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّاكِرُ ﴿١٣﴾

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ
إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِن سَأَتِهِ
فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ
وَشِمَالٍ كُلُّوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ بَلَدَهُ

(1) Kissar Dāwūda da ta Sulaimān sunā nūna yadda Allah ke saukaƙe wa bāyīNa hanyar ibāda da ta sāmuni abinci da sauƙi idan sun mayar da al'amuransu gare Shi. Kissar Saba'āwa tanā nūna yadda Allah ke karɓe waɗata daga wanda ya kāfirce Masa.

mai dāḍīn zama, da Ubangiji Mai gāfara.”

16. Sai suka bijire, sabōda haka Muka saki mālālin Arimi (dam) a kansu, kuma Muka musanya musu gōnakinsu biyu da waḍansu gōnaki biyu māsu 'ya'yan itāce kaḍan: talākiya da gōriba da wani abu na magarya kaḍan.

17. Wancan, da shi Muka yi musu sakamako sabōda kāfircinsu. Kuma lalle, bā Mu yi wa kōwa⁽¹⁾ irin wannan sakamako, fāce kāfirai.

18. Kuma Muka sanya, a tsakāninsu da tsakānin⁽²⁾ garūruwan da Muka sanya albarka a cikinsu, waḍansu garūruwa māsu ganin jūna kuma Muka kaddara tafiya a cikin-su, “Ku yi tafiya a cikinsu, darūruwa da rānaiku, kunā amintattu.”

19. Sai suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nīsantar da tsakānin tafiyoīyinmu”, kuma suka zālunci kansu, sabōda haka Muka sanya su lābāran hīra, kuma Muka kekkēce su⁽³⁾ kōwace irin kekkēcewa. Lalle, a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai yawan hakuri, mai yawan gōdiya.

20. Kuma lalle, haḳīka, Iblīs ya gaskata zatonsa a kansu, sai suka bi shi fāce wani ḅangare na mūminai.

طَيْبَةً رَبُّ غَفُورٌ ﴿١٥﴾

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أَكُلٍ خَمْطٍ
وَأَثَلٍ وَشَقٍ وَ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ مَنْ كَفَرُوا
وَهَلْ يُخْرِجُ إِلَّا الْكُفُورَ ﴿١٧﴾

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرًى
ظَهْرَةً وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لِيَالِي
وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿١٨﴾

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَرِّقٍ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿١٩﴾

وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Allah na sāka wa kāfirai gwargwadon aikinsu, kuma Yanā yin falala ga mūmini da kyautar da ta fi aikinsa.

(2) Tafiya a tsakānin Yemen, Kasar Saba'awa da Syria, watau Sham, Kasā mai albarka, Kasar Annabāwa kuma Kasā mai yawan ruwa da itāce.

(3) Muka sanya Saba'awa suka wātse a cikin waḍansu kasāshe sabōda ruwa ya halaka kasarsu, sa'an na kuma ta būshe bābu waḍāta, har ana cēwa 'Sun yi rarrabar Saba'awa' watau sun wātse.

21. Kuma bā ya da wani dalīli a kansu, fāce dai dōmin Mu san wanda yake yin īmāni da Lāhira daga wanda yake a cikin shakka daga gare ta. Kuma Ubangijinka, a kan kōme, Mai tsaro ne.

22. Ka ce, “Ku kirāyi waɗanda kuka riya (cēwa abūbuwan bautāwa ne) baicin Allah, bā su mallakar ma'aunin zarra a cikin sammai, kuma bā su mallakarsa a cikin ƙasa, kuma bā su da wani rabon tārēwa a cikinsu (sammai da ƙasa), kuma bā Shi da wani mataimaki daga gare su.

23. “Kuma wani cēto bā ya amfāni a wurinSa fāce fa ga wanda Ya yi izni a gare shi. Har a lōkacin da aka kuranye⁽¹⁾ tsōro daga zukā-tansu, sai su ce, ‘Mēne ne Ubangijinku Ya ce?’ Suka ce, ‘Gaskiya, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.’”

24. Ka ce, “Wāne ne yake arzūta ku daga sama da ƙasa?” Ka ce, “Allah, kuma lalle mū, kō ku, wani yanā a kan shiriya, kō yanā a cikin bata bayyananniya.”

25. Ka ce, “Bā zā a tambaye ku ba ga abin da muka aikata daga laifi, kuma bā zā a tambaye mu daga abin kuke aikatawa ba.”

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ
مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِیْظٌ ﴿٢١﴾

قُلْ اَدْعُوا الَّذِیْنَ رَعِمْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
لَا یَمْلِكُوْنَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِی السَّمٰوٰتِ
وَلَا فِی الْاَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِیْهِمَا مِنْ شَرِّكَ
وَمَا لَهُمْ مِنْهُمْ مِنْ ظٰهِرٍ ﴿٢٢﴾

وَلَا نَنْفَعُ الشَّفَاعَةَ عِنْدَهُ اِلَّا لِمَنْ اِذِنَ لَهُ
حَتّٰی اِذَا فُرِغَ عَنْ قُلُوْبِهِمْ قَالُوْا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ
قَالُوْا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِیُّ الْکَبِیْرُ ﴿٢٣﴾

قُلْ مَنْ یَّرِزُقُكُمْ مِنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
قُلِ اللّٰهُ وَاِنَّا اَوَّلٰیٰكُمْ لَعَلٰی هُدٰی
اَوْ فِی ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿٢٤﴾
قُلْ لَا تُشْلُوْا عَمَّا اَجْرَمْنَا
وَلَا تُشْلُوْا عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٥﴾

(1) Bābu wanda ya san lōkacin bāyar da izni ga yin cēto kō wanda zā a bai wa iznin ya yi, kō a yi masa, sabōda haka mutāne a Lāhira na a cikin tsōro har a lōkacin da aka kuranye tsōron ta hanyar bāyar da izni ga cēto babba ga Annabi Muhammadu, sai mūminai su yi farin ciki su dinga tambayar jūna da cēwa, “Mēne ne Ubangijinku Ya ce?” Waɗansu su ce, “Yā faɗi gaskiya, Shī ne Maɗaukaki, Mai girma.”

26. Ka ce, “Ubangijinmu zai t̄ara tsakāninmu, sa'an nan Ya yi hukunci a tsakaninmu da gaskiya. Kuma Shī ne Mahukunci, Masani.”

27. Ka ce, “Ku nūna mini wa-ɗanda kuka riskar da Shi, su zama abōkan t̄arayya. Ā'a, Shī ne Allah, Mabuwāyi, Mai hikima.”

28. Kuma ba Mu aika ka ba fāce zuwa ga mutāne gabā ɗaya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi, kuma amma mafī yawan mutāne ba su sani ba.

29. Sunā cēwa, “Yaushe ne wannan wa'adi zai auku idan kun kasance māsū gaskiya?”

30. Ka ce, “Kunā da mi'ādin wani yini wanda bā ku jinkirta daga gare shi kō da sa'a ɗaya, kuma bā ku gabāta.”

31. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Bā zā mu yi īmāni da wannan Alkur'āni ba, kuma bā zā mu yi īmāni da abin da yake a gabāninsa ba (na waɗansu littat-tafan sama).” Kuma dā kā gani a lōkacin da azzālumai suke abin tsayarwa wurin Ubangijinka, sa-shensu na mayar wa sāshe maganar, maraunana (mabiya) suke cēwa makangara (shūgabanni) “Bā dō-minku ba, lalle, dā mun kasance mūminai.”

32. Makangara suka ce wa maraunana, “Ashe, mū ne muka kange ku daga shiriya a bāyan ya zo muku? Ā'a, kun dai kasance māsū laifi.”

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ
وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ ادَّعَوْتُمْ بِشِرْكَائِكُمْ كَلَّا بَلْ
هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾

قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَعِجِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً
وَلَا تَسْتَفْتِحُونَ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ
وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ
مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ
إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضْعِفُوا
لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضْعِفُوا
أَنْتُمْ صِدْقٌ فَذَكَّرْهُمُ عَنِ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَهُمْ
بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

33. Kuma maraunana suka ce wa makangara, “Ā’a, (ku tuna) mākiricin dare da na rāna a lōkacin da kuke umurnin mu da mu kāfirta da Allah, kuma mu sanya Masa abōkan tārayya.” Kuma suka assirtar da nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Kuma Muka sanya kukumma a cikin wuyōyin waɗanda suka kāfirta. Lalle, bā zā a yi musu saka-mako ba fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

34. Kuma ba mu aika wani mai gargadi ba a cikin wata alƙarya fāce mani’imanta (shūgabanni) sun ce, “Lalle mū, māsū kāfirta ne da abin da aka aiko ku da shi.”

35. Kuma suka ce, “Mū ne ma-fiya yawa ga dūkiya da dīya, kuma mu ba mu zama waɗanda ake yi wa azāba ba.”

36. Ka ce, “Lalle, Ubangijīna Yanā shimfida arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kukuntāwa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.”

37. Kuma dūkiyarku ba ta zamo ba, haka dīyanku ba su zamo abin da yake kusantar da ku ba a wu-rinMu, kusantarwar mukāmi, fāce wanda ya yi īmāni kuma ya aikata aikin kwarai. To, waɗannan sunā da sakamakon ninkawa sabōda abin da suka aikata. Kuma su amin-tattu ne a cikin bēnāye.

38. Kuma waɗanda suke mākir-ci a cikin āyōyinMu, sunā nēman gajiyyarwa, waɗannan abin halar-tarwā ne a cikin azāba.

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
بَلْ مَكْرُ الْيَلِّ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ
وَنَجْعَلَ لَهُ أَندَادًا وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا
الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَلَ فِي آعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا
هَلْ يَحْزَنُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا
إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَدًا
وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾

قُلْ إِن رَّبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِندَنَا
زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ
لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ
ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي ءَابِتِنَا مَعَ جُرِيزِ أُولَٰئِكَ
فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿٣٨﴾

39. Ka ce, “Lalle, Ubangijina yanā shimfida arziki ga wanda Ya so daga bāyinSa, kuma Yanā kun-tatāwa a gare shi, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu, to, Shī ne zai musanya shi, kuma Shī ne Mafī-ḥin māsu arzuttāwa.”

40. Kuma rānar da Allah Ya ke tāra su gabā daya, sa'an nan Ya ce wa malā'iku, “Shin, waḍannan, kū ne suka kasance sunā bauta wa?”

41. Suka ce, “Tsarki ya tabbata a gare Ka. Kai ne Majibincinmu, bā su ba. Ā'a, sun kasance sunā bauta wa aljannu. Mafī yawansu, da sū suka yi imāni.”

42. Sabōda haka, a yau sāshenku bā ya mallakar wani amfāni ga wani sāshen, kuma bā ya mallakar wata cūta, kuma Munā cēwa ga waḍanda suka yi zālunci, “Ku dandani azā-bar wutā wadda kuka kasance, game da ita, kunā karyatāwa.”

43. Kuma idan an karanta āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai su ce, “Wannan bai zama ba, fāce namiji ne yanā son ya kange ku daga abin da ubanninku suka kasance sunā bauta wa.” Kuma su ce, “Wannan bai zama ba fāce kiren karya da aka kāga.” Kuma waḍanda suka kāfirta suka ce, ga gaskiya a lōkacin da ta je musu, “Wannan bā kōme ba fāce sihiri ne bayyananne.”

44. Kuma ba Mu bā su waḍansu littattafai ba waḍanda suke karātun su, kuma ba Mu aika wani mai gargadi ba zuwa gare su a gabā-ninka!

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَيَقْدِرُ لَهُ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ
وَهُوَ خَيْرُ الرَّزَاقِينَ ﴿٣٩﴾

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَكَةِ
أَهْتُولَا إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلِسْنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا
يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ مُتُومِنُونَ ﴿٤١﴾

فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا
وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ
النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِذْ أَنْتَلَى عَلَيْهِمْ أَيْتَانَايَتَيْنِ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ
يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنْ مَا كَانُوا يَعْبُدُونَ أَبَاؤُكُمْ وَقَالُوا
مَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرٍ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا أَلْهَامٌ مِّنْ بَيْنِ
يَدَيْنَا يَخْتَفَى ﴿٤٣﴾

وَمَاءٍ أَيْنِسْتُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا
إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿٤٤﴾

45. Kuma waɗanda suke a gabāninsu, sun faryata, alhāli kuwa ba su kai ushurin ushurin abin da Muka bā su ba, sai suka faryata ManzannīNa! To, yāya musūNa (ga mafaryata) ya kasance?

46. Ka ce, “Inā yi muku wa’azi ne kawai da kalma guda! Watau ku tsayu dōmin Allah, bibbiyu da dai-dai, sa’an nan ku yi tunāni, bābu wata hauka ga ma’abūcinku. Shī bai zama ba fāce mai gargadi ne a gare ku, a gaba ga wata azāba mai tsanani.

47. Ka ce, “Abin da na rōke ku na wani sakamako, to, amfāninsa nāku ne. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma Shi Mahalarci ne a kan dukan kōme.”

48. Ka ce, “Lalle Ubangijina Yanā jēfa gaskiya. (Shi) Masanin abūbuwan fake ne.”

49. Ka ce, “Gaskiya ta zo, kuma farya bā ta iya fara (kome) kuma bā ta iya mayarwa.”

50. Ka ce, “Idan na face, to, inā bacēwa ne kawai a kan kaina. Kuma idan na shiryu, to, sabōda abin da Ubangijina Yake yōwar wahayi ne zuwa a gare ni. Lalle Shī, Mai ji ne, Makusanci.”

51. Kuma dā kā gani, a lōkacin da suka firgita, to, bābu kubuta, kuma aka kāma su daga wuri makusanci.

52. Kuma suka ce, “Mun yi īmāni da Shi.” To, inā zā su sāmu kāmāwa daga wuri mai nīsa?

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مَعْشَارَ
مَاءٍ أَنْيَنَّهُمْ فَكَذَّبُوا رَسُولِيَّ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾

﴿٤٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أَعْظِيكُمْ بَوَاحِدَةً أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْنَى
وَفَرَدَى ثُمَّ تَنْفَكُّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ
إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾

قُلْ إِنْ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَٰمُ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾

قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ
فِيمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَرَغُوا فَلَا قُوَّةَ وَاتَّخَذُوا مِنْ مَّكَانٍ
قَرِيبٍ ﴿٥١﴾

وَقَالُوا أَمَنَّا بِهِ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَٰوُشُ مِنْ مَّكَانٍ
بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

53. Kuma lalle sun kāfirta da Shi a gabānin haka, kuma sunā jīfa da jāhilci daga wuri mai nīsa.

54. Kuma an shāmakance a tsakāninsu da tsakānin abin da suke marmari, kamar yadda aka aikata da irin kungiyōyinsu a gabāninsu. Lalle sū, sun kasance a cikin shakka mai sanya kōkanto.

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ

بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ

مَنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿٥٤﴾

SŪRATU FĀ'DIR

سُورَةُ فَاطِل

Tanā karantar da cēwa bauta wa Allah, shi ne mabūdīn dukan alhēri kuma bautar nan da sanin yadda ake yin ta daga gare Shi yake.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Mai fāra halittar sammai da kasā, Mai sanya malā'iku manzanni māsu fukāfukai, bibbiyu, da uku-uku da hurhuḍu. Yanā kārāwar abinda Ya keso acikin halittar. Lalle Allah Mai īkon yi ne a kan kōme.

2. Abin da Allah Ya būḍa wa mutāne daga rahama, to, bābu mai rikewa a gare shi, kuma abin da Ya riḱe, to, bābu mai saki a gare shi, waninSa, kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِئَةِ

رُسُلًا أُولَى أَجْنَحَةٍ مَشْنَى وَثَلَاثَ وَرُبْعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ

مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا

وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِهِ

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

3. Yā kū mutāne! Ku tuna ni'imar Allah a kanku. Shin, akwai wani mai halitta wanin Allah, da zai arzutta ku daga sama da kasā? Bābu wani abin bautāwa, fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

4. Kuma idan sun karyata ka, to, lalle, an karyata wadansu Manzanni a gabāninka, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

5. Yā kū mutāne! Lalle, wa'adin Allah gaskiya ne, sabōda haka kada rāyuwar dūniya ta rūdar da ku, kuma kada marūfī ya rūde ku game da Allah.

6. Lalle Shaidan ma'iyi ne a gare ku, sai ku rife shi ma'iyi. Yanā kiran kungiyarsa kawai ne, dōmin su kasance 'yan sa'ir.

7. Wadanda suka kāfirta suna da azāba mai tsanani, kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da wata gāfara da sakamako mai girma.

8. Shin, to, wanda aka kawāta masa aikinsa, har ya gan shi mai kyau (yanā daidai da waninsa)? Sabōda haka, lalle, Allah Yanā batard da wanda Yake so, kuma Yanā shiriyar da wanda Yake so, sabōda haka kada ranka ya halaka a kansu dōmin bakin ciki. Lalle Allah Masani ne ga abin da suke sanā'antawa.

9. Kuma Allah ne Ya aikā da iskōki har su mōtsar da girgije, sa'an nan Mu kōra shi zuwa ga gari matacce, sa'an nan Mu rāyar da

يَأْتِيهَا النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ
غَيْرِ اللَّهِ يُرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ فَأَنْتُمْ تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾

وَأِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ
وَلِلَّهِ اللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورُ ﴿٤﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَلَا تَعْرِتُكُمْ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا يَفْرَتُكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٥﴾

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا
حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾

أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنْ لَمْ يَضِلُّ
مِنْ يَشَاءَ وَيَهْدَى مِنْ يَشَاءَ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ
عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُبْرِحَ مَحَابِبًا فَسَقَنَهُ إِلَى بَلَدٍ
مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ

kasā game da shi a bayan mutu-warta. Kamar wancan ne Tāshin Kiyāma yake.

10. Wanda ya kasance yanā nē-man wata izza, to, Allah ne da izza gabā daya. Zuwa gare Shi magana mai dādi ke hawa, kuma aiki na kwarai Yanā daukar ta. Kuma wa-danda ke yin mākircin mūnanan ayyuka, sunā da wata azāba mai tsanani, kuma mākircin wadannan yanā yin tasgaro.

11. Kuma Allah ne Ya halitta ku daga turbāya, sa'an nan daga digon maniyyi, sa'an nan Ya sanya ku surkin maza da mātā. Kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da saninSa, kuma bā zā a rāyar da wanda ake rāyarwa ba, kuma bā zā a rage tsawon ransa ba fāce yanā a cikin Littāfi. Lalle, wancan mai sauki ne ga Allah.

12. Kuma kōguna biyu bā su daidaita: Wannan mai ruwan dādi, mai zāki, mai saukin haḍiya, kuma wannan mai ruwan gishiri, mai zart-si, kuma daga kōwane, kunā cin wani nama sābo, kuma kunā fitar da fawa wadda kuke tufantarta, kuma kanā ganin jirāge a cikinsa sunā māsū gudāna, dōmin ku nēmo daga falalarSa, kuma dammāninku zā ku dinga gōdēwa.

13. Yanā shigar da dare a cikin rāna, kuma Yanā shigar da rāna a cikin dare. Kuma Ya hōre rānā da watā kōwannensu yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce. Wannan Shi ne Allah, Ubangijinku, gare Shi mulki yake, kuma waḍanda kuke

النَّشُورُ ١

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ
الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ
يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ
وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُبْورُ ١٠

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ
أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ
وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهِ
إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ١١

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ
شْرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَاكُلُونَ لَحْمًا
طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى
الْفُلُكَ فِيهِ مَوَازِيرَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٢

يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ كُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ

kira, waninSa, bā su mallakar kō fātar gurtsun dabīno.

14. Idan kun kira su, bā zā su ji kiranku ba, kuma kō sun jiya, bā zā su karba muku ba, kuma a Rānar Kiyāma zā su kāfirce wa shirkinku, kuma bābu mai bā ka lābāri, kamar wanda ya sani.

15. Yā kū mutāne! Kū ne māsu bukāta zuwa ga Allah, kuma Allah, Shī ne Mawadāci, Gōdadde.

16. Idan Ya so, zai tafi da ku, kuma Ya zo da wata halitta sābuwa.

17. Kuma wancan bai zama mabuwāyi ba ga Allah.

18. Kuma wani rai mai daukar nauyi, bai daukar nauyin wani rai. Kuma idan ran da aka nauyaya wa kāya ya yi kira (ga wani mataimaki) zuwa ga kāyansa, bā zā a dauki kōme ba daga gare shi, kuma kō dā (wanda ake kiran) yā kasance makusancin zumunta ne. Kanā gargadi kawai ne ga waɗanda ke tsoron Ubangijinsu a fake, kuma suka tsayar da salla. Kuma wanda ya tsarkake, to, yanā tsarkaka ne dōmin kansa. Kuma zuwa ga Allah kawai makōma take.

19. Kuma makāho bā ya daidaita da mai gani.

20. Kuma duffai bā su daidaita, kuma haske bā ya daidaita.

21. Kuma inuwa bā ta daidaita, kuma iskar zāfi bā ta daidaita.

22. Kuma rāyayyu bā su daidaita, kuma matattu ba su daidaita. Lalle Allah Yanā jiyar da wa'azi ga

مِنْ قَاطِرٍ ﴿١٣﴾

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا
مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ
بِشْرِكِكُمْ وَلَا يَبْنِيْكَ مِثْلُ خَيْرٍ ﴿١٤﴾

يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ اٰتَمُّ الْفُقَرَاءِ اِلَى اللّٰهِ
وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾

إِنْ يَشَاءُ يَذْهَبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾
وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٧﴾

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ
إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ
وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ
لِنَفْسِهِ ۖ وَإِلَى اللّٰهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿١٩﴾

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢٠﴾

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ﴿٢١﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۚ إِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ ۚ

wanda Ya so, kuma bā ka jiyar da wadanda suke a cikin kaburbura.

23. Ba ka zama ba fāce mai gargadi kawai.

24. Lalle Mū, Mun aike ka da gaskiya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi. Kuma bābu wata al'umma fāce wani mai gargadi yā shūde a cikinta.

25. Kuma idan sunā karyata ka, to, haḳīka, wadanda suke a gabāninsu sun karyata. Manzanninsu sun jē musu da hujjōji, kuma da takardu, kuma da Littafi mai haske.

26. Sa'an nan Na kāma wadanda suka kāfirta. To, yāya musūNa yake?

27. Ba ka gani ba, lalle Allah Ya saukar da ruwa daga sama? Sai Muka fitar, game da shi, 'yā'yan itāce māsū sābanin launuka, kuma daga duwatsu akwai zane-zane, farfaru da jājāye, māsū sābanin launin, da māsū launin baḳin karfe, baḳā-ke.

28. Kuma daga mutāne da dab-bōbi da bisāshen gida, māsū sābānin launinsu kamar wancan. Mala-mai kawai ke tsōron Allah daga cikin bāyinSa. Lalle, Allah, Mabu-wāyi ne, Mai gāfara.

29. Lalle, wadanda ke karātun Littāfin Allah⁽¹⁾ kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar daga abin da Muka arzuta su da shi, a

وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَن فِي الْقُبُورِ ﴿٢٣﴾

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٥﴾

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٧﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٍ ﴿٢٨﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً

(1) Littattafan sama a gabānin Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

asirce da bayyane, sunā fātan (sāmun) wani fatauci ne wanda bā ya yin tasgaro.

30. Dōmin (Allah) zai cika musu sakamakonsu, kuma Ya fārā musu daga falalarSa. Lalle Shi Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

31. Kuma abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, daga Littāfi, ⁽¹⁾ shi ne gaskiya, mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi. Lalle ne Allah ga bāyinSa, hakīka, Mai labartawa ne, Mai gani.

32. Sa'an nan Mun gādar da Littāfin, ga waɗanda Muka zāba daga bāyinMu, sa'an nan daga cikinsu, akwai mai zālunci ga kansa, kuma daga cikinsu akwai mai tsakaitāwa, kuma daga cikinsu akwai mai tsērēwa da ayyukan alhēri da iznin Allah. Waccan ita ce falalar (Allah) mai girma.

33. Gidājen Aljannar zamā, sunā shigar su. Anā kawāce su a cikinsu, da kawā ta mundāye daga zīnāriya da lu'ulu'u, kuma tufāfinsu, a cikin-su alharīni ne.

34. Kuma suka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya tafiyar da bakin ciki daga gare mu. Lalle Ubangijinmu, hakīka Mai gafara ne, Mai gōdiya.

35. "Wanda Ya saukar da mu a gidan zamā, daga falalarSa, wata wahala bā ta shāfar mu a cikinsa, kuma wata kāsāwa bā ta shāfar mu a cikinsa."

يَرْجُونَ تَحْنَةً لَّنْ تَبُورَ ﴿٢٩﴾

لِيُوفِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ
إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا
فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ
سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يُؤْذِنُ اللَّهُ ذَلِكَ
هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾

جَعَلْتُ عَذْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ
مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾

الَّذِي أَهْلَنَّا دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا
فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ ﴿٣٥﴾

(1) Alkur'āni.

36. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā da wutar Jahannama, bā a yin hukunci a kansu balle su mutu, kuma bā a sauƙaƙa musu daga azābarta. Kamar haka Muke sāka wa kōwane mai yawan kāfirci.

37. Kuma sū, sunā hargōwar nē-man āgaji a cikinta. (Sunā cēwa) “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu, mu aikata aiki mai kyau, wanin wanda muka kasance munā aika-tāwa.” Ashe, kuma, ba Mu rāyar da ku ba, abin da mai tunāni zai iya yin tunāni a ciki, kuma mai gargadī yā jē muku? To, ku dandana, sabōda haka bābu wani mataimaki ga azzālumai.

38. Lalle Allah ne Masanin gai-bin sammai da ƙasā. Lalle Shi ne Masani ga abin da yake ainihin zukata.

39. Shi ne Wanda Ya sanya ku māsu maye wa junā, a cikin ƙasā. To, wanda ya kāfirta, to, kāfircinsa yanā a kansa. Kuma kāfircin kāfirai bā ya ƙāra musu kōme fāce baƙin jini, kuma kāfircin kāfirai bā ya ƙāra musu kōme fāce hasāra.

40. Ka ce, “Shin, kun ga abūbu-wan shirkinku, waɗanda kuke kira, wasun Allah? Ku nūna mini, mēne ne suka halitta daga ƙasā? Kō sunā da tārayya ne a cikin sammai? Kō kuma Mun bā su wani littāfi ne sabōda haka sunā a kan wata hujja ce daga gare shi? Ā’a, azzālumai bā su yin wani wa’adi, sāshensu zuwa ga sāshe, fāce rūdī.”

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا وَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ ﴿٣٦﴾

وَهُمْ يَصْطَرِّحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٣٧﴾

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمُ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ مَا عَلِمْتُمْ كُفْرَهُ لَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَمْ آتَيْنَهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنْ يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾

41. Lalle Allah Yanā riƙe sam-mai da ƙasā dōmin kada su gushe. Kuma haƙiƙa, idan sun gushe, bābu wani baicinSa da zai riƙe su. Lalle Shi, Yā kasance Mai haƙuri, Mai gāfara.

42. Kuma suka⁽¹⁾ yi rantsuwa da Allah, mafi nauyin rantsuwarsu, “Lalle, idan wani mai gargadī ya zo musu, tabbas, zā su kasance mafi shiryuwa, daga ḍayan al’ummōmi.” To, a lōkacin da mai gargadī ya jē musu, bai ƙarā su da kōme ba fāce gudu.

43. Dōmin nūna girman kai a cikin ƙasā da māƙircin cūta. Kuma māƙirci na cūta bā ya fāḍāwa fāce a kan mutānensa. To, shīn, sunā jiran (wani abu ne) fāce dai hanyar (kāfiran) farko. To, bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah. Kuma bā zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyar Allah.

44. Ashe, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin ƙasā, dōmin su dūba yadda āƙibar waḍannan da suke a gabāninsu ta kasance? Alhāli kuwa sun kasance mafifita ƙarfi daga gare su? Kuma Allah bai kasance wani abu nā iya rinjāyarSa ba, a cikin sammai, kuma haka a cikin ƙasā. Lalle Shi ne Ya kasance Masani, Mai iƙon yi.

45. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne sabōda abin da suka aikata, dā bai bar wata dabba ba a kanta

﴿إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا﴾ (٤١)

﴿وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا تَقْوَرًا﴾ (٤٢)

﴿أَسْتَكَبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَهْلِهِ ۚ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ فَلَن تَجْدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَن تَجْدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا﴾ (٤٣)

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ ۚ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا﴾ (٤٤)

﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا

(1) Lārabāwa sun kasance sunā gūri su sāmi mai ja musu gōra kamar Yahūdu kō Nasāra, sa'an nan Muhammadu ya jē musu, sai suka kāfirce.

(kasā). Amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajalin da aka ambatā. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, to, lalle Allah yā kasance Mai gani ga bāyinSa.

مَاتَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾

Tanā karantar da ĩmāni game da Ubangiji Mai aikōwa, da Manzon, da abin aikowa, da halin wadanda aka aiko sakon zuwa gare su, dōmin haka Annabi ya yi mata suna 'Zuciyar Alkur'āni'.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Y. Š.
2. Inā rantsuwa da Alkur'āni⁽¹⁾ Mai hikima.
3. Lalle kai, haḳīka kanā cikin Manzanni.
4. A kan hanya madaidaiciya.
5. (Allah Ya saukar da Alkur'āni) Saukarwar Mabuwayi, Mai jin kai.
6. Dōmin ka yi gargadi ga wadansu mutāne da ba a yi gargadi ga ubanninsu ba, sabōda haka sū masu rafkana ne.

بِسْمِ اللَّهِ
وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾
إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾
عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤﴾
تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾
لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾

(1) Alkur'āni ma'anarsa abin karātu.

7. Lalle, haḳīḳa, kalma⁽¹⁾ tā waja a kan mafi yawansu, dōmin sū, bā zā su yi īmāni ba.

8. Lalle Mū, Mun sanya kukumma a cikin wuyōyinsu, sa'an nan sū (kukumman sun kai) har zuwa ga haḳōbinsu, sabōda haka, sū banka-rarru ne.

9. Kuma Muka sanya wata tōshiya a gaba gare su, da wata tōshiya a bāyansu, sabōda haka Muka rufe su, sai suka zama bā su gani.

10. Kuma daidai yake a gare su, shin, ka yi musu gargadī kō ba ka yi musu gargadī ba, sū bā zā su yi īmāni ba.

11. Kanā yin gargadī kawai ga wanda ya bi Alkur'āni ne, kuma ya ji tsōron mai rahama a fake. To, ka yi masa bushāra da gāfara da wani sakamako na karimci.

12. Lalle Mū, Mū ne ke rāyar da matattu kuma Mu rubūta abin da suka gabatar, da gurābunsu, kuma kōwane abu Mun ḳididdige shi, a cikin babban Littāfi Mabayyani.

13. Kuma ka buga musu misāli: Waḳansu ma'abūta alḳarya, a lōkacin da Manzanni⁽²⁾ suka jē mata.

14. A lōkacin da Muka aika (Manzannin) biyu zuwa gare su, sai suka ḳaryata su, sa'an nan Muka

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَءَاثَرَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

وَأَضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ

(1) Kalma a nan ita ce faḳar Allah da take cēwa zai yi azāba ga kāfirin da bai yi īmāni ba.

(2) Su Manzannin Īsā ne zuwa Antākiya, bābban garin ḳasar Rūmu. Sū ne Yōhana da Pulis. Na uku, shī ne Sham'ūn. Mutumin da ya jē yanā gaggawa, shi ne Ḥabīb Masassakī wanda ya fāra gamuwa da Manzannin farko, ya yi īmāni da su, sa'an ya jē yanā wa'azi ga mutānensa.

karfafa (su) da na uku, sai suka ce, “Lalle mû, Manzanni ne zuwa gare ku.”

15. Suka ce, “Kû ba ku zamo ba fâce mutâne ne kamarmu, kuma Mai rahama bai saukar da kōme ba, ba ku zamo ba fâce karya kuke yi.”

16. Suka ce, “Ubangijinmu Yā sani, lalle mû, haḳiḳa Manzanni ne zuwa gare ku.

17. “Kuma bābu abin da ke kanmu, fâce iyar da manzanci bayyananne.”

18. Suka ce, “Lalle mû, munā shu’umci da ku! Haḳiḳa, idan ba ku hanu ba, haḳiḳa, zā mu jēfe ku, kuma haḳiḳa wata azāba mai radaḳi daga gare mu zā ta shāfe ku.”

19. Suka ce, “Shu’umcinku, yanā tāre da ku. Ashe, dōmin an tunātar da ku? Ā’a, kû dai mutâne ne māsū kētare haddi.”

20. Kuma wani mutum daga mafī nīsan birnin ya je, yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya mutānēna! Ku bi Manzannin nan.

21. “Ku bi waḳanda bā su tambayar ku wata ijāra, kuma sū shiryayyu ne.

22. “Kuma me ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halit-tata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

23. “Shin, zan riḳi waninSa abū-buwan bautāwa? Idan Mai rahama Ya nufe ni da wata cūta, to, cētonsu bā ya amfanīna da kōme, kuma bā za su iya tsāmar da ni bā.

فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾

قَالُوا رَبَّنَا عَلِّمْنَا إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾

قَالُوا إِنَّا نَطِيرُ بِأَيْدِيكُمْ لَعَلَّكُمْ تَنْتَهُوْا لَتَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾

قَالُوا طَئِرُكُمْ مَعَكُمْ أَيْنَ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّشْرِقُونَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَنْقُومُ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾

اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

أَتَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرَدَّنِ الرَّحْمَنُ بِصُفْرِ لَتَافٍ عَنْ شَفَاعَتِهِمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقَذُونَ ﴿٢٣﴾

24. “Lalle nĩ, a lõkacin nan, tabbas, inã a cikin bata bayyananna.

25. “Lalle ni, nã yi ãmãni da Ubangijinku, sabõda haka ku saurãre ni.”

26. Aka ce ⁽¹⁾ (masa), “Ka shiga Aljanna.” Ya ce, “Dã dai a ce mutãnẽna sunã iya sani.

27. “Game da gãfarar da Ubangijĩna ya yi mini, kuma Ya sanya ni a cikin waɗanda aka girmama.”

28. Kuma ba Mu saukar da wadansu runduna ba daga sama ⁽²⁾ a kan (halaka) mutãnensa, daga bãyansa, kuma bã zã Mu kasance Mãsu saukarwa ba.

29. Ba ta kasance ba face tsawa guda, sa'an nan sai gã su sõmamu.

30. Yã nadãma a kan bãyiNa! Wani Manzo bã ya zuwa gare su fãce sun kasance sunã mãsu yi masa izgili.

31. Ba su gani ba, da yawa Muka halakar da (mutãnen) karnõni a gabãninsu kuma cẽwa su bã zã su kõmo ba?

32. Kuma lalle bãbu kõwa fãce waɗanda ake halartarwa ne a wurinMu.

33. Kuma ãyã ce a gare su: Kasã matacciya, Mu rãyar da ita, Mu

إِنِّي إِذَا لَفِيَ ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾

إِنِّي ءَامَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿٢٥﴾

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

بِمَا غَفَر لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

﴿٢٨﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٨﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ ﴿٢٩﴾

يَحْشُرُهُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ
مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٠﴾

الْقُرُونِ أَهْلَكَ مَا قَبْلَهُمْ مِّنَ الْقُرُونِ
أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾

وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾

وَأَيُّهُمْ أَلَمُ الْأَرْضِ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا

(1) An ce masa haka a bayan mutãne sun kashe shi sabõda ãmãninsa. Wannan shi ne sakamakon mai wa'azi idan ya yi shahada a kan aikinsa na wa'azi.

(2) Wãtau halakar da su abu ne mai sauki a gare Mu, ba Mu yi bukãtar saukar da wasu sõjõjin malã'iku daga samã ba.

fitar da kwāya daga gare ta, sai gā shi daga gare ta suke ci.

34. Kuma Muka sanya, a cikinta (kasā), wadansu gōnaki na dabīno da inabōbi, kuma Muka buɓɓugar da ruwa daga marēmari a cikinta.

35. Dōmin su ci 'yā'yan itācensa, alhāli kuwa hannāyensu ba su aika-ta shi ba. Shin, to, bā zā su gōdēwa ba?

36. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya halitta nau'uka, namiji da mace, dukansu, daga abin da kasā ke tsirarwa, kuma daga kansu, kuma daga abin da ba su sani ba.

37. Kuma āyā ce a gare su: Dare, Muna fēde rāna daga gare shi, sai gā su sunā māsū shiga duhu.

38. Kuma rānā tanā gudāna zuwa ga wani matabbaci nāta. Wannan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

39. Kuma da watā, Mun kaddara masa manzilōli, har ya kōma kamar tsumajiyar murlin dabīno, wadda ta tsūfa.

40. Rānā bā ya kamāta a gare ta, ta riski watā. Kuma dare bā ya kamāta a gare shi ya zama mai tsēre wa yini, kuma dukansu a cikin sara-ri guda suke yin iyo.

41. Kuma āyā ce a gare su: Lalle Mū, Mun dauki zuriyarsu a cikin jirgin, wanda aka yi wa lōdin.

42. Kuma Muka halitta musu, daga irinsa, abin da suke hawa.

43. Kuma idan Mun so, zā Mu nutsar da su, har bābu kururuwar

وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَجِيلٍ
وَأَعْنَبٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ
أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ
الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَأَيَّاهُ لَّهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ
فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا
ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ
الْقَدِيرِ ﴿٣٩﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ
سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

وَأَيَّاهُ لَّهُمْ أَنَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِنْ نَشَاءُ نَغْرِقْهُمْ فَلَا يَصْرِحُ لَهُمْ

neman āgaji a gare su, kuma ba su zama anā tsīrar da su ba.

44. Sai fa bisa ga wata rahama daga gare Mu, da jiyarwa dādi zuwa ga wani ḍan lōkaci.

45. Kuma idan aka ce musu, “Ku kāre abin da ke a gaba gare ku da abin da yake a bāyanku, dōmin tsammāninku a ji tausayinku.”

46. Kuma wata āyā daga āyōyin Ubangijinsu bā ta zuwa a gare su, sai sun kasance sunā māsū bijirēwa daga gare ta.

47. Kuma idan aka ce musu, “Ku ciyar daga abin da Allah Ya arzuta ku,” sai waḍanda suka kāfir-ta su ce ga waḍanda suka yi īmāni, “Ashe, zā mu ciyar da wanda idan Allah Ya so Yanā ciyar da shi? Ba ku zama ba fāce a cikin bata bayyananniya.”

48. Kuma sunā cēwa, “A yaushe wannan wa’adi yake (aukuwa), idan kun kasance māsū gaskiya?”

49. Bā su jiran (kōme) fāce wata tsāwa guda, zā ta kāma su, alhāli kuwa sunā yin husūma.

50. Bā zā su iya yin wasiyya⁽¹⁾ ba, kuma bā zā su iya kōmāwa zuwa ga iyālansu ba.

51. Kuma aka yi būsā a cikin kaho, to, sai gā su, daga kaburbura zuwa ga Ubangijinsu, sunā ta gudu.

52. Suka ce, “Yā bonenmu! Wāne ne ya tāyar da mu daga

وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿٤٣﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٤﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾

وَمَا نَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا الصَّيْحَةَ وَحِجْدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا مِنْ بَعْثِنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ

(1) Māsū izgili ga addini idan ajali ya je musu bisa ga abke, bā zā a bā su dāmar wasiyya ba ga iyālansu.

barcinmu?” “Wannan shi ne abin da Mai rahama ya yi wa’adi da shi, kuma Manzanni sun yi gaskiya.”

53. Ba ta kasance ba fāce wata tsāwa ce guda, sai gā su duka, sunā abin halartarwa a gare Mu.

54. To, a yau, bā zā a zālunci wani rai da kōme ba. Kuma bā zā a sākā muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

55. Lalle, ’yan Aljanna, a yau, sunā cikin shagali, sunā māsū nishāfi.

56. Sū da mātan aurensu, sunā cikin inuwōwi, a kan karagai, sunā māsū gincira.

57. Sunā da ’yā’yan itācen marmari a cikinta, kuma sunā sāmūn abin da suke kiran a kāwo.

58. “Aminci,” da magana,⁽¹⁾ daga Ubangiji Mai jin Kai.

59. “Ku rarrabe dabam, a yau, yā kū māsū laifi!

60. “Ashe, ban yi muku umurni na alkawari ba, yā dīyan Ādamu? Cēwa kada ku bauta wa Shaidan, lalle shī, makiyi ne a gare ku bayyananne?

61. “Kuma ku bauta Mini. Wannan ita ce hanya madaidaciya.”

62. “Kuma lalle, haḳīka, (Shaidan) yā batar da jama’a māsū yawa daga gare ku. Ashe, to, ba ku kasance kunā yin hankali ba?

الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾

فَالْيَوْمَ لَا تَظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكِهُونَ ﴿٥٥﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ ﴿٥٦﴾

لَهُمْ فِيهَا فَكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٧﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٨﴾

وَأَمْسَرُوا الْيَوْمَ أَنفُسَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾

﴿٦٠﴾ أَلَمْ نَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىءَ آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦١﴾

وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Ana ce musu aminci ya tabbata a gare ku, da magana daga wajen Ubangijinsu Mai rahama, watau ana fada musu haka da magana bā da wata ishāra ba.

63. “Wannan ita ce Jahannama wadda kuka kasance anā yi muku wa’adi da ita.

64. “Ku shigē ta a yau, sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirai.”

65. A yau, Munā sanya hātimin rufi a kan bākunansu, kuma hannā-yensu su yi Mana magana, kuma kafāfunsu su yi shaidu da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

66. Dā Mun so, dā Mun shāfe gani daga idānunsu, sai su yi tsēre ga hanya, to, yaya zā su yi gani?⁽¹⁾

67. Kuma da Mun so, da Mun juyar da halittarsu a kan halinsu, saboda haka ba zā su iya shudewa ba, kuma ba zā su komo ba.

68. Kuma wanda Muka rāya shi, Munā sunkuyar da shi ga halittarsa. Ashe, bā su hankalta?

69. Ba Mu sanar da shi (Annabi) wākā ba, kuma wākā ba ta kamāta da shi (Annabi) ba. Shi (Alkur’āni) bai zama ba fāce tunātarwa ce, da abin karātu bayyananne.

70. Dōmin ya yi gargadi ga wanda ya kasance mai rai, kuma magana ta wajaba a kan kāfirai.

71. Shin, ba su gani ba (cēwa) lalle Mun halitta musu dabbōbi daga abin da HannayenMu suka aikata, sai sunā mallakar su?

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾

أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَائَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ نَعْمِرْهُ نَتَحَكَّمْهُ

فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي

لَهُ إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ

عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَمًا

فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٧١﴾

(1) Dā Mun so shāfe ganinsu na ido kamar yadda Muka shāfe basīrarsu ta hankali, dā Mun shāfe shi, sai su zama makāfin idānu kamar yadda suke makāfin zūci. sabōda haka ko sun so gani, bā zā su yi ba.

72. Kuma Muka hōre su, sabō-da su, sabōda haka daga gare su abin hawansu yake, kuma daga gare su suke ci.

73. Kuma sunā da wadansu am-fānōni a cikinsu, da abūbuwan shā. Ashe fa, bā zā su gōdēwa ba?

74. Kuma suka riki wadansu abūbuwan bautāwa wanin Allah, dammāninsu zā su taimake su.

75. Bā zā su iya taimakonsu ba, alhāli kuwa sū runduna ce wadda ake halartarwa (a cikin wutā).

76. Sabōda haka, kada maganarsu ta ḡāta maka rai. Lalle Mū, Munā sanin abin da suke asirtāwa da abin da suke bayyanāwa.

77. Ashe, kuma mutum bai ga (cēwa) lalle Mū, Mun halitta shi daga maniyyi ba, sai gā shi mai yawan husūma, mai bayyanāwar husūmar.

78. Kuma ya buga Mana wani misāli, kuma ya manta da halitarsa, ya ce, “Wāne ne ke rāyar da kasūsuwa alhāli kuwa sunā rudud-dugaggu?”

79. Ka ce, “Wanda ya kāga halittarsu a farkon lōkaci, Shī ke rāyar da su, kuma Shi, game da kōwace halitta, Mai ilmi ne.

80. “Wanda ya sanya muku wutā daga itāce kōre, sai gā ku kunā kunnāwa daga gare shi.

81. “Shin, kuma Wanda Ya halitta sammai da kasā bai zama Mai ikon yi ba ga Ya halitta kwatan-kwacinsu? Na’am, zai iya! Kuma

وَدَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً

لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾

فَلَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنََّّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ

وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُّطْفَةٍ

فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٧٧﴾

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُعْجِي

الْعِظَمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ

خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا

فَإِذَا أَشْمَمْتُمْ تَوْقَدُونَ ﴿٨٠﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ

عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

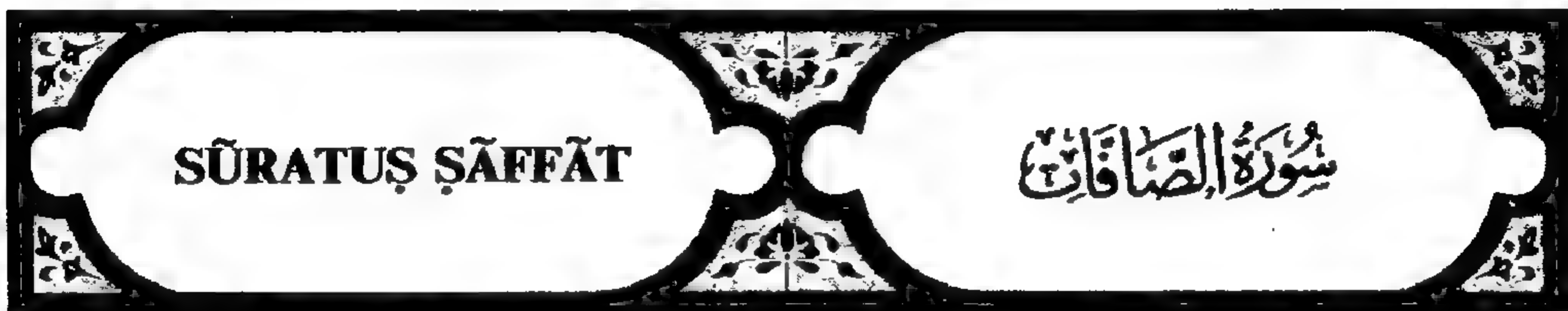
Shī Mai yawan halittāwa ne, Mai ilmi.

82. UmurninSa, idan Yā yi nufin wani abu, sai Ya ce masa kawai, “Ka kasance,” sai yana kasancewa (kamar yadda Yake nufi).

83. Sabōda haka, tsarki yā tabbata ga Wanda mallakar kōwane abu take ga HannāyenSa, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

فَسُبْحَنَ الَّذِي يَدِيهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya abūbuwan da ke tunkude māsu ɓarna a cikin halittarSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da māsu yin sahu-sahu (a cikin salla kō yāki).

2. Sa'an nan māsu yin tsāwa⁽¹⁾ dōmin gargadi.

3. Sa'an nan da māsu karātun abin tunātarwa.

4. Lalle Abin bautawarku haḳī-ka 'Daya ne.

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا ﴿١﴾

فَالزَّجَرَاتِ زَجْرًا ﴿٢﴾

فَالتَّلِيَّتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾

إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿٤﴾

(1) Māsu tsāwa, sū ne Malamai māsu sāmuni ilmin wa'azi daga Annabāwa wadanda ke karātun abin tunāwa daga Allah Ubangijin sammai da ƙasa, Mai bāyar da haske ga rānā, Mai haskaka taurari māsu ƙawātar da samā kuma su tsare ta daga shaidanu. An siffanta rānā da Annabāwa, Malamai da taurāri, ilmi da haske da sababin ƙawa da shiryarwa da kōrar māsu ɓarna.

5. Ubangijin sammai da ƙasā da abin da ke tsakāninsu, kuma Ubangijin wurāren fitar rānā.

6. Lalle Mū, Mun ƙawatār da sama ta kusa da wata ƙawa, watau taurāri.

7. Kuma sunā tsari daga dukan Shaidan mai tsaurin kai.

8. Bā zā su iya saurāre zuwa ga jama'a mafi ɗaukaka (Malā'iku) ba, kuma anā jīfar su daga kōwane gēfe.

9. Dōmin tunkudēwa, kuma sunā da wata azāba tabbatacciya.

10. Fāce wanda ya fīzgi wata kalma, sai yūla mai haske ta bī shi.

11. Ka tambaye su, "Shin, sū ne mafi wuya ga halittawa, kō kuwa waɗanda Muka halitta?" Lalle Mū, Mun halitta su daga lākā mai ɗauri.

12. Ā'a, kā yi māmāki, alhāli kuwa sunā ta yin izgili.

13. Kuma idan aka tunātar da su, bā su tunāwa.

14. Idan suka ga wata āyā, sai su dinga yin izgili.

15. Kuma su ce, "Wannan bā kōme ba, fāce sihiri ne bayyananne.

16. "Shin, idan mun mutu, kuma muka kasance turbaya da ƙasū-suwa, ashe, lalle mū, tabbas, waɗanda ake tāyarwa ne?

17. "Ashe, kō da ubanninmu na farko?"

18. Ka ce, "Na'am, alhāli kuwa kunā ƙaskantattu."

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ﴿٥﴾

إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾

وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ﴿٧﴾

لَا يَسْمَعُونَ إِلَى آلِ الْمَلَاِ الْأَعْلَى وَيُقَدِّفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾

دُخُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾

إِلَّا مَنْ خِطَفَ الْخَطْفَةَ فَاتَّبِعْهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾

فَاسْتَفْتِهِمْ أَهَمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ﴿١١﴾

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخَرُونَ ﴿١٤﴾

وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

أَيَّ دَامِنًا وَكُنَّا رَبَّابًا وَعَظْمًا إِنَّا نَالِيبِعُوثُونَ ﴿١٦﴾

أَوَّابًا وَأَنَا الْوَلُونَ ﴿١٧﴾

قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٨﴾

19. Tsāwa guda kawai ce, sai gā su, sunā dūbi.

20. Kuma su ce, “Yā bonenmu! Wannan ita ce rānar sakamako.”

21. Wannan ita ce rānar rarra-bēwa wadda kuka kasance kuna karyatāwa.

22. Ku tāra waɗanda suka yi zālunci, da abōkan haɗinsu, da abin da suka kasance sunā bautāwa.

23. Wanin Allah, sabōda haka ku shiryar da su zuwa ga hanyar Jahīm.

24. Kuma ku tsayar da su, lalle su, waɗanda ake yi wa tambaya ne.

25. Me ya sāme ku, bā ku tai-makon jūna?

26. Ā'a, sū a yau, māsu sal-lamāwa ne.

27. Kuma sāshensu ya fuskanta ga sāshe, sunā tambayar jūna.

28. Suka ce, “Lalle kū, kun kasance kunā jē mana daga wajen dāma (inda muka amince).”

29. Suka ce, “Ā'a, ba ku kasance mūminai ba.

30. “Kuma wani daʼilī bai kasance ba gare mu a kanku. Ā'a, kun kasance mutāne ne māsu kētare iyāka.

31. “Sabōda haka maganar Ubangijinmu ta wajaba a kanmu. Lalle mū, māsu dāndanāwa ne.

32. “Sabōda haka muka batar da ku. Lalle mū, mun kasance batat-tu.”

فَانْمَاهِي زَجْرَهُ وَحِدَةً فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا بَلْئِنَّا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿٢٠﴾

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾

أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾

وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٤﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ﴿٢٥﴾

بَلْ هُمْ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾

قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ ۖ

بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ﴿٣٠﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَٰئِقُونَ ﴿٣١﴾

فَأَعْوَبْتَكُمْ ۖ إِنَّا كُنَّا غُورِينَ ﴿٣٢﴾

33. To, lalle sū, a rānar nan, māsu tārayya ne a cikin azābar.

34. Lalle Mū, kamar haka Muke aikatāwa game da māsu laifi.

35. Lalle sū, sun kasance idan an ce musu, “Bābu abin bautāwa, fāce Allah,” sai su dōra girman kai.

36. Kuma sunā cēwa, “Shin, mū lalle māsu barin gumākanmu ne, sabōda maganar wani mawāki mahaukaci?”

37. Ā’a, yā zo da gaskiya kuma ya gaskata Manzanni.

38. Lalle kū, haḳīka, māsu dān-dana azāba mai raḍaḍi ne.

39. Kuma bā zā a sāka muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

40. Fāce bāyin Allah waḍanda aka tsarkake.

41. Waḍannan sunā da abinci sananne.

42. ‘Yā’yan itācen marmari, kuma sunā waḍanda ake girma-māwa.

43. A cikin gidājen Aljannar ni’ima.

44. A kan karagu, sunā māsu fuskantar jūna.

45. Anā kēwayāwa a kansu da hinjālan giya, ta daga waḍansu marēmari.

46. Farā mai dāḍi ga mashāyan.

47. A cikinta bābu jirī, kuma ba su zama māsu māye daga gare ta ba,

فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَأْتِيَنَّكَوَاءَ إِلَهِنَا الشَّاعِرِ يُجْتَنُونَ ﴿٣٦﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾

وَمَا تُحْزَنُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ﴿٤١﴾

فَوْكَةً وَهُمْ مَكْرُمُونَ ﴿٤٢﴾

فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾

عَلَى سُرُرٍ مُنْقَبِلِينَ ﴿٤٤﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿٤٥﴾

بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾

لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْفَوْنَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma a wurinsu, akwai mā-tan aure māsu takaita kallonsu, māsu manyan idānu.

49. Kamar dai su kwai ne bōyay-ye.

50. Sai sāshensu ya fuskanta a kan sāshe, sunā tambayar jūna.

51. Wani mai magana daga ci-kinsu ya ce, “Lalle ni wani abōki ya kasance a gare ni (a dūniya).”

52. Yanā cēwa, “Shin, kai, lalle, kanā daga māsu gaskatāwa ne?”

53. “Ashe, idan muka mutu, kuma muka kasance turbaya da kasusuwa, ashe, lalle, mū tabbas waɗanda ake sāka wa ne?”

54. (Mai maganar) ya ce, “Shin, kō ku, māsu tsinkāya ne (mu gan shi)?”

55. Sai ya tsinkāya, sai ya gan shi a cikin tsakar Jahīm.

56. Ya ce (masa), “Wallahi, lalle, kā yi kusa, haḳīka, ka halakā ni.

57. “Kuma bā dōmin ni’imar Ubangijīna ba, lalle, dā na kasance daga waɗanda ake halartarwa (tāre da kai a cikin wutā).

58. “Shin fa, ba mu zama māsu mutuwa ba,

59. “Sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama waɗanda ake azabtarwa ba?”

60. Lalle, wannan shī ne babban rabo mai girma.

61. Sabōda irin wannan, sai māsu aiki su yi ta aikatāwa.

وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْطَّرْفِ عَيْنٌ ﴿٤٨﴾

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

يَقُولُ أَهْلَ نَكَ لِمَنِ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾

أَهْ ذَا مِئْتَانَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَهْلَ نَالَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾

قَالَ هَلْ أُنْتُمْ مُّطْلِعُونَ ﴿٥٤﴾

فَأَطْلَعَ فَرَّاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾

قَالَ تَاللَّهِ إِن كُنتَ لَتَرْدِينِ ﴿٥٦﴾

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾

أَفَمَا نَحْنُ بِمَعِينِ ﴿٥٨﴾

إِلَّا مَوْتِنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّيْنَ ﴿٥٩﴾

إِنَّ هَذَا هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾

لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ﴿٦١﴾

62. Shin, wancan shī ne mafi zama alhēri ga liyafa kō itāciyar zakfūm?

63. Lalle, Mū, Mun sanya ta fitina ga azzālumai.

64. Lalle ita wata itāciya ce wad-da take fita daga asalin Jahīm.

65. Gundarta, kamar dai shi kā-nun Shaidan ne.

66. To, lalle sū, haḳīka, māsu ci ne daga gare ta. Sa'an nan māsu cika cikuna ne daga gare ta.

67. Sa'an nan lalle sunā da wani garwaye a kanta, daga ruwan zāfi.

68. Sa'an nan lalle makomarsu, haḳīka, zuwa ga Jāhīm take.

69. Lalle sū, sun iske ubanninsu batattu.

70. Sabōda haka sū, a kan gurā-bunsu, suke gaggāwa.

71. Kuma tabbas, haḳīka, mafi yawan mutānen farko sun bace a gabāninsu.

72. Kuma tabbas, haḳīka, Mun aika māsu gargadī a cikinsu.

73. Sai ka dūba yadda ākibar wadanda aka yi wa gargadī ta kasance.

74. Fāce bāyin Allah wadanda aka tsarkake.

75. Kuma lalle, haḳīka, Nūhu ya kira Mu. To, madalla da māsu kar-bāwa, Mu.

76. Kuma Mun tsīrar da shi da mutānensa daga bakin ciki babba.

أَذْلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿١٢﴾

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿١٤﴾

طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رِئُوسُ الشَّيْطَانِ ﴿١٥﴾

فَأَنَّهُمْ لَا كُلُونَ مِنْهَا فَمَا لَتَوْنَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿١٦﴾

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حِمِيمٍ ﴿١٧﴾

ثُمَّ إِنَّ مَرَجِعَهُمْ إِلَى الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ الْفَوَّاءُ أَبَاءَهُمْ ضَالِينَ ﴿١٩﴾

فَهُمْ عَلَى آثَرِهِمْ يَهْرَعُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٢٢﴾

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذِرِينَ ﴿٢٣﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلِنَعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿٢٥﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾

77. Muka sanya zurriyarsa sunā māsu wanzuwa.

78. Kuma Muka bar masa (yabo) a cikin jama'ar karshe.

79. Aminci ya tabbata ga Nūhu, a cikin halittu.

80. Lalle Mū, kamar haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

81. Lalle shi, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

82. Sā'an nan Muka nutsar da wadansunsu.

83. Kuma lalle daga kungiyarsa, haḳīka, Ibrahīm yake.

84. A lōkacin da ya je wa Ubangijinsa da zūciya kuḅutacciya.

85. A lōkacin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bautāwa?"

86. "Shin, kiren karya, (wātau) gumāka, wanin Allah, kuke bautāwa?"

87. "To, mēne ne zatonku game da Ubangijin halittu?"

88. Sai ya yi dūbi, dūba ta sōsai, a cikin taurāri.

89. Sā'an nan ya ce, "Nī mai rashin lāfiya ne."

90. Sai suka jūya ga barinsa, sunā māsu jūyāwa da bāya.

91. Sai ya karkata zuwa ga gumākansu, sa'an nan ya ce, "Ashe bā zā ku ci ba?"

92. "Me ya sāme ku, bā ku magana?"

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾

سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَامِينَ ﴿٧٩﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَنْتَ مِنْ شِعْبِهِ لَا تَزْهِيَمَ ﴿٨٣﴾

إِذْ جَاءَ رَبُّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾

أَيْفَ كَذَّبُوا إِلَهَ دُونِ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾

فَقَوْلُوا عَنَّهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾

فَرَاغَ إِلَى إِلَهِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾

93. Sai ya zuba dūka a kansu da hannun dāma.

94. Sai suka fuskanto zuwa gare shi, sunā gaggāwa.

95. Ya ce, “Kunā bauta wa abin da kuke sassaƙawa,

96. “Alhāli, Allah ne Ya halitta ku game da abin da kuke aikatāwa?”

97. Suka ce, “Ku gina wani gini sabōda shi, sa'an nan ku jēfa shi a cikin Jahīm.

98. Sabōda haka suka yi nufin makīda game da shi. Sai Muka sanya su, sū ne mafi ƙasƙanci.

99. Kuma (Ibrahīm) ya ce, “Lalle, nī mai tafiya ne zuwa ga Ubangi-jīna, zai shiryar da ni.

100. “Ya Ubangijīna! Ka bā ni (abōkin zama) daga sālīhan mutāne.”

101. Sai Muka yi masa bushāra da wani yāro⁽¹⁾ mai haƙuri.

102. To, a lōkacin da ya isa aiki tāre da shi, ya ce, “Ya ƙaramin dāna! Lalle ne inā gani, a ciki barci, lalle inā yanka ka. To, ka dūba, mē ka gani?” (Yāron) ya ce, “Yā Bābāna! Ka aikata abin da aka umur-ce ka, zā ka sāme ni, in Allah Ya so, daga māsū haƙuri.”

103. To, a lōkacin da suka yi sallama, (Ibrāhīm) ya kāyar da shi ga gēfen gōshinsa.

فَرَّاعٌ عَلَيْهِمْ ضَرَبًا بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرْقُونَ ﴿٩٤﴾

قَالَ اتَّعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا اتَّبَوَالَهُ، بَنَيْنَا فَاَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾

فَارَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَّهَدِينَ ﴿٩٩﴾

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾

فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنِيْٓ إِنِّيْٓ أَرَى فِي الْمَنَامِ
أَنِّيْٓ أَدْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى ۚ قَالَ يَتَّبِعُ أَبْعَلُ
مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِيْٓ إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٠٢﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾

(1) Yāron da aka yi bushāra da shi a nan, shī ne Ismā'īla, sabōda abin da yake tafe a gaba wanda ya shāfi Is'hāka da sūnansa a bayyane yā nūna a nan bā shi ba ne. Watau Ismā'īla kawai ne.

104. Kuma Muka kira shi cēwa
“Ya Ibrāhīm!

105. “Haḳīka kā gaskata mafar-
kin.” Lalle kamar haka Muke sāka
wa māsu kyautatāwa.

106. Lalle, wannan ita ce jarra-
bāwa bayyananna.

107. Kuma Muka yi fansar yā-
ron da wani abin yanka, mai girma.

108. Kuma Muka bar (yabo) a
kansa a cikin mutānen ƙarshe.

109. Aminci ya tabbata ga Ibrā-
hīm.

110. Kamar haka Muke sāka wa
māsu kyautatāwa.

111. Lalle shī, yanā daga bāyin-
Mu mūminai.

112. Kuma Muka yi masa bus-
hāra⁽¹⁾ da Is’hāka ya zama Annabi
daga sālihan mutāne.

113. Kuma Muka yi albarka a
gare shi, kuma ga Is’hāka. Kuma
daga cikin zurriyarsu akwai mai
kyautatāwa da kuma mai zālunci
dōmin kansa, mai bayyanāwa (ga
zāluncin).

114. Kuma lalle, Mun yi ni’ima
ga Mūsā da Hārūna.

115. Kuma Muka tsīrar da su da
mutānensu daga baƙin ciki mai
girma.

وَنَدَيْنَاهُ أَنْ يَتَّبِعْهُ

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

إِنَّ هَذَا لَهُوَّ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

وَقَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا

مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ

وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

(1) Wannan sābuwar bushāra da Is’hāka tanā nūna cēwa bā shī ne wanda ƙissar yankā ta shāfa ba. Sabōda haka Isma’īla dai ne, tabbas, mai ƙissar yankā. Sabōda haka Allah Ya sanya shi wata al’umma dabam, dōmin a sāka masa, sa’an nan aka sāka wa Ibrāhīm da Is’hāka dōmin ya zama wata al’umma ta dabam.

116. Kuma Muka taimake su, sabōda haka suka kasance māsu rinjāya.

117. Kuma Muka ba su Littāfi mai iyākar bayāni.

118. Kuma Muka shiryar da su ga hanya mīkākkiya.

119. Kuma Muka bar (yabo) a gare su a cikin mutānen ƙarshe.

120. Aminci ya tabbata ga Mūsā da Hārūna.

121. Lalle kamar haka, Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

122. Lalle, sunā daga bāyinMu mūminai.

123. Kuma lalle Ilyās, haḳīka, yanā daga Manzanni.

124. A lōkacin da yake ce wa mutānensa, “Ashe, bā zā ku yi taka-wa ba?”

125. “Shin, kunā bauta wa Ba’al ne, kuma kunā barin Mafi kyautatāwar māsu halitta?”

126. “Allah Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko?”

127. Sai suka ƙaryata shi. Sabōda haka sū, lalle, waɗanda zā a halartarwā ne (a wutā).

128. Sai bāyin Allah waɗanda aka tsarkake.

129. Kuma Muka bar (yabo) a gare shi, a cikin mutānen ƙarshe.

130. Aminci ya tabbata ga Ilyās.

131. Lalle Mū, kamar haka, Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

وَنَصَرْنَهُمْ فَمَكَانُواهُمْ الْقَلِيلِينَ ﴿١١٦﴾

وَأَيَّنَهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾

وَهَدَيْنَهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرَبِ ﴿١١٩﴾

سَلَّمَ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

إِنَّهُمْ آمَنُوا بِعِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

وَإِنْ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَأَنْتَقُونَ ﴿١٢٤﴾

أَنْدَعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٥﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ لَمُخْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْأَخْرَبِ ﴿١٢٩﴾

سَلَّمَ عَلَى إِيْلَاسِينَ ﴿١٣٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾

132. Lalle shī, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

133. Kuma lalle Lūdu, haḳīka, yanā daga Manzanni.

134. A lōkacin da Muka tsīrar da shi, da mutānensa gabā daya.

135. Sai wata tsōhuwa tanā a cikin māsu wanzuwa (a cikin azāba).

136. Sā'an nan Muka darkāke waḍansu mutānen.

137. Kuma lalle kū, haḳīka, kunā shūdēwa a kansu, kunā māsu asubanci.

138. Kuma da dare. Shin fa, bā zā ku hankalta ba?

139. Kuma lalle Yūnusa, haḳīka, yanā daga Manzanni.

140. A lōkacin da ya gudu zuwa ga jirgin ruwa wanda aka yi wa lōdi.

141. Sā'an nan ya yi kūrī'a, sai ya kasance a cikin waḍanda aka rin-jāya.

142. Sai kīfī ya yi lōma da shi, alhāli kuwa yanā wanda ake zargi.

143. To, ba dōmin lalle shi ya kasance daga māsu tasbihi ba,

144. Lalle dā ya zauna a cikin cikinsa har ya zuwa rānar da zā a tāyar da su.

145. Sai Muka jēfa shi ga wani fili, alhāli kuwa yanā mai raunin rashin lāfiya.

146. Kuma Muka tsirar da wata itāciya ta kankana a kusa da shi.

147. Kuma Muka aika shi zuwa ga waḍansu mutāne dubu ḍari, kō

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

وَإِنْ لُّوطًا لِّمَنِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٤﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٣٥﴾

ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَنكَرُوا لَنُفُورٍ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ ﴿١٣٧﴾

وَبِالْبَيْتِ أَفْلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾

وَإِنْ يُوسُفَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾

إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾

فَالنَّقَمَةُ الْخُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾

لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾

﴿١٤٥﴾ فَبَدَّلْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ

وَأَنبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾

sunā karuwa (a kan haka).

148. Sai suka yi ĩmāni, sabōda haka Muka jiyar da su dāḍi, har wani lōkaci.

149. Sabōda haka, ka tambaye su, “Shin, Ubangijinka ne da ’yā’ya mātā, kuma su da ḍiḡa maza?”

150. Kō kuma Mun halitta malā’iku mātā ne, alhāli kuwa sū, sunā halarce?

151. To! Lalle sū, daga kiren karyarsu sunā cēwa,

152. “Allah Yā haihu,” alhāli kuwa lalle sū, haḱiḱa maḱaryata ne.

153. Shin, Yā zābi ’yā’ya mātā ne a kan ḍiḡa maza?

154. Mē ya same ku? Yāya kuke hukuntāwa (wannan hukunci)?

155. Shin, bā ku tunāni?

156. Ko kuma kunā da wani dalī bayyananne ne?

157. To, ku zo da littāfinku idan kun kasance māsu gaskiya.

158. Kuma suka sanya nasaba a tsakāninSa da tsakānin aljannu. Alhāli kuwa Lalle aljannu sun sani, “Lalle sū, haḱiḱa, waḍanda ake halartarwa ne (a cikin wutā.)”

159. Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke siffantāwa.

160. Sai bāyin Allah waḍanda aka tsarkake.

161. To, lalle, ku da abin da kuke bautāwa,

162. Ba ku zama māsu buwāya ba a gare Shi.

فَاسْمُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾

فَأَسْتَفْتِيهِمَ الرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُوتُ ﴿١٤٩﴾

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنْسًا وَهُمْ

شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾

أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكِهَمَ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾

وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾

أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٦﴾

فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ

إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾

سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾

فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾

مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاعِلِينَ ﴿١٦٢﴾

163. Sai wanda yake mai shiga babbar wutā Jahīm.

164. “Kuma bābu kōwa daga cikinmu,⁽¹⁾ fāce yanā da matsayi sananne.

165. “Kuma lalle mu, haḳīka, mū ne māsu yin sahu-sahu (dōmin ibāda).

166. “Kuma lalle mū, haḳīka, mū ne māsu yin tasbīhi.”

167. Kuma lalle su, sun kasance sunā cēwa,

168. “Dā lalle munā da wani littāfi irin na mutānen farko.

169. “Lalle dā mun kasance bāyin Allah waḍanda aka tsar-kake.”

170. Sai suka kāfirta da shi. Sabōda haka zā su sani.

171. Kuma lalle, haḳīka kalmar-Mu ta gabāta ga bāyinMu, Manza-nni.

172. Lalle sū, haḳīka, sū ne wa-ḍanda ake taimako.

173. Kuma lalle rundunarMu, haḳīka, sū ne marinjāya.

174. Sabōda haka juya daga barinsu, har a wani lōkaci.

175. Ka nūna musu (gaskiya), da haka zā su dinga gani.⁽²⁾

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾

وَمَا مِمَّنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ ﴿١٦٥﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾

وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُنَّ ﴿١٦٧﴾

لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾

فَكَفَرُوا بِهِ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾

وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾

فَقُولْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾

وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصَرُونَ ﴿١٧٥﴾

(1) Malā'īku da sauran halitta duka kōwa yā san matsayinsa na bauta ga Allah wanda ba Ya da dā ko dīya, kuma ba Ya da dangantaka da kōwa.

(2) Wannan kārin bayāni ne ga abin da sūrar ke karantarwa na cewa Annabāwa sū ne kamar rāna mai haske na asali. Mālamai kamar taurārī suke māsu sāmūn haske daga rana su wātsa ga dūniya kuma su kōre ɓarna. Aya ta 179 da ke tafe karfafawa ce ga ma'anar wannan.

176. Shin fa, da azabarMu suke nēman gaggāwa?

177. To, idan ta sauka ga farfā-jiyarsu, to, sāfiyar waɗanda ake yi wa gargadī ta mūnana.

178. Kuma ka jūya daga barinsu har a wani lōkaci.

179. Ka nūna (musu gaskiya), da haka zā su dinga gani.

180. Tsarki ya tabbata ga Ubangijinka, Ubangijin rinjāye, daga barin abin da suke siffantāwa.

181. Kuma aminci ya tabbata ga Manzanni.

182. Kuma gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

أَفِعْذَابُنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٧﴾

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾

وَأَبْصَرَ فَسَوْفَ يُبْصَرُونَ ﴿١٧٩﴾

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

Tanā karantar da hanyar mulkin Musulunci da yadda ake gudānar da shari'a da ādalci, da gargadī ga bin wata hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ṣ, Inā rantsuwa da Alkur'āni mai hukunce-hukunce.

2. Ā'a, waɗanda suka kāfirta sunā cikin girman kai (ga rikon al'ādunsu) da sābāni (tsakānin jūnansu).

ص وَالْقُرْءَانِ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ﴿٢﴾

3. Da yawa Muka halakar da wani karni, a gabāninsu, suka yi kira (nēman cēto), bābu lōkacin kuɓucēwa.

4. Kuma suka yi māmāki dōmin Mai gargadi, daga cikinsu, ya je musu. Kuma kāfirai suka ce, “Wannan mai sihiri ne, maƙaryaci.

5. “Shin, yā sanya gumāka duka su zama abin bautawa guda? Lalle wannan, haƙīka, abu ne mai ban māmāki!”

6. Shūgabanni daga cikinsu, suka tafi (suka ce), “Ku yi tafi-yarku, ku yi haƙuri a kan abū-buwan bautawarku. Lalle wannan, haƙīka, wani abu ne ake nufi!

7. “Ba mu taɓa ji ba, game da wannan, a cikin addinin ƙarshe. Wannan bai zama ba faɗe ƙiren ƙarya.

8. “Shin, an saukar da Alƙur’āni ne a kansa, a tsakāninmu (mū kuma ba mu gani ba)?” Ā’a, su dai sunā cikin shakka daga hukunciNa. Ā’a, ba su ida dandānar azāba ba.

9. Ko kuma a wurinsu ne ake ajiye taskōkin rahamar Ubangi-jinka, Mabuwayi, Mai yawan kyauta?

10. Kō kuma sū ne da mallakar sammai da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu? To, sai su hau a cikin sammai (dōmin su hana saukar Al-ƙur’āni ga Muhammadu).

11. Rundunōni ne abin da ke can, rusassu, na ƙungiyōyinsu.

كَمَ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَ ذَوَاتَا

حِينَ مَنَاصٍ ﴿٢﴾

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ

هَذَا سِحْرٌ كَذَابٌ ﴿٤﴾

أَجْعَلِ لِلَّهِ إِلَهَةً إِلَهًُا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا الشَّيْءُ عِجَابٌ ﴿٥﴾

وَأَنْطَلِقُ اللَّامِلًا مِنْهُمْ أَنْ أَمْشُوا وَأَصْبِرُوا عَلَىٰ آلِهَتِكُمْ

إِنَّ هَذَا الشَّيْءُ يُرَادُ ﴿٦﴾

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آلِئِلهِ الْآخِرَةِ إِنَّ هَذَا

إِلَّا أَخْلَاقٌ ﴿٧﴾

أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ

مِنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَذُوقُوا عَذَابِ ﴿٨﴾

أَمْرٍ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ﴿٩﴾

أَمْرَهُمْ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا

فِي الْأَسْبَابِ ﴿١٠﴾

جُنْدٌ مَاهِنَالِكَ مَهْزُومٌ مِنَ الْأَحْزَابِ ﴿١١﴾

12. Mutānen Nūhu sun ƙaryata, a gabāninsu, da Ādāwa da Fir'auna mai turākun (da suka kafe mulkinsa).

13. Da Samūdāwa da mutānen Lūdu da ma'abūta Kunci,⁽¹⁾ wadancan ne ƙungiyōyin.

14. Bābu kōwa a cikinsu fāce ya ƙaryata Manzanni, sabōda haka azābāTa ta wajaba.

15. Kuma wadannan,⁽²⁾ bā su jiran kōme fāce tsāwā guda, wadda bā ta da hani.

16. Kuma suka ce, “Ya Ubangi-jinmu! Ka gaggauta mana da rabonmu, a gabānin rānar bincike.”⁽³⁾

17. Ka yi haƙuri bisa ga abin da suke faɗa (na izgili), kuma ka ambaci bāwanMu Dāwūda, ma'abūcin ƙarfin ibāda. Lalle, shi, mai mayar da al'amari ga Allah ne.

18. Lalle Mū, Mun hōre duwāt-su tāre da shi, sunā yin tasbīhi maraice da fitōwar rānā.

19. Da tsuntsāye wadanda ake tattarawa, kōwannensu mai kōmāwa ne a gare shi.

20. Kuma Muka ƙarfafa mulkinsa, kuma Muka bā shi hikima⁽⁴⁾ da rarrabēwar magana.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ ﴿١٢﴾

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ

أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ﴿١٣﴾

إِنْ كُلٌّ إِلَّا كَذَبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾

وَمَا يَنْظُرُهُمْ إِلَّا الْأَصْحَابُ وَجِدَّةً مَّا لَهَا

مِنْ فَوَاقٍ ﴿١٥﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا قُلُوبَنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ﴿١٦﴾

أَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ

ذَا الْأَيْدِيَّ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعِشِيِّ

وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾

وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَأَنزَلْنَاهُ الْكِتَابَ

وَفَصَّلَ الْخُطَابَ ﴿٢٠﴾

(1) Mutānen Kunci, sū ne mutānen Annabi Shu'aibu. A cikin Sham suke.

(2) Watau mutānen Annabi Muhammadu: Kuraishāwa da waninsu har ya zuwa Tāshin Kiyāmā.

(3) Wannan ita ce maganar dukan kāfirai na kōwane zāmani, māsū nēman rabon dūniya kawai, ba su yarda da Tāshin Kiyāmā ba, balle sāmūn sakamako a cikinsa.

(4) Hikima, ita ce Annabci, rarrabe magana, shi ne sanin hanyar yin shari'a, da rarrabe mai ƙāra daga wanda aka yi ƙāra, da nēman shaidu daga mai ƙāra da nēman rantsuwa ga mai musu.

21. Kuma shin, lābārin māsū hu-sūma ya zo maka, a lōkacin da suka haura gārun masallaci?

22. A lōkacin da suka shiga ga Dāwūda, sai ya firrgita daga gare su. Suka ce, “Kada ka ji tsōro, masu husuma biyu ne; sāshenmu ya zālunci sāshe. Sabōda haka, ka yi hukunci a tsakāninmu da gaskiya. Kada ka kētare haddi, kuma ka shiriyar da mu zuwa ga tsakar hanya.”

23. “Lalle, wannan dān’uwāna ne, yanā da tunkiya casa’in da tara, kuma inā da tunkiya guda, sai ya ce, ‘Ka lāmunce mini ita.’ Kuma ya buwāye ni ga magana.”

24. (Dāwūda) ya ce, “Lalle, ha-
kīka ya zālunce⁽¹⁾ ka game da tam-
bayar tunkiyarka zuwa ga tuma-
kinsa. Kuma lalle ne māsū yawa
daga abōkan tarayya, ha-
kīka, sās-
hensu na zambatar sāshe, fāce wa-
danda suka yi imāni, kuma suka
aikata ayyukan kwarai.” Kuma su
kadan ne kwarai. Kuma Dāwūda ya
tabbata cēwa Mun fitine shi ne,
sabōda haka, ya nēmi Ubangijinsa
gāfara, kuma ya fādi yanā mai suj-
ada, kuma ya mayar da al’amari ga
Allah.

25. Sabōda haka Muka gāfarta
masa wancan, kuma lalle yanā da

وَهَلْ أَتَاكَ نَبُوءُ الْخَصَمِ إِذْ تَسَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ دَفَقَزَ مِنْهُمُ قَالَوْا لَا تَخَفْ
خَصَمَانِ بَعَى بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ
وَلَا تَشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَجَّةً وَلِي نَجَّةٌ وَاحِدَةٌ
فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجَّتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنْ كَثِيرًا
مِنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ
أَنَّمَا فُتِنَتْهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٤﴾

فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ

(1) Dāwūda ya yi hukunci da zālunci ga wanda ya yi kāra, sabōda abin da ya rufe shi na kin zāluntar mai rauni wanda Allah Ya hana. Nauyin wani laifi ya rufe shi daga tunāwa da wani laifi, watau yin hukunci tun binciken shari’a bai cika ba, sabōda iya maganar wani abōkin kāra. Wannan shi ne fitinar da ta same shi kawai kuma a kanta ya yi nadāma, kuma a kanta ne Allah Ya yi masa gargadin kada ya bi son rai mai sanya hushi kō yarda ga abin da bai cancanci haka ba. Yarda da wata kissar mātār Uriya wadda Yahūdāwa ke sanyāwa, a nan, kāfirci ne ga Musulmi, dōmin ta kōre ismar Annabāwa, kuma ba ta dāce da lafazin Alkur’āni ba.

wata kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

26. Yā Dāwūda! Lalle Mū, Mun sanya ka Halīfa a cikin ƙasā. To, ka yi hukunci tsakānin mutāne da gas-kiya, kuma kada ka biye wa son zūciyar, har ya ɓatar da kai daga hanyar Allah. Lalle waɗanda ke ɓacēwa daga hanyar Allah, sunā da wata azāba mai tsanani dōmin abin da suka manta, a rānar hisābi.

27. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu ba a kan ƙarya. Wannan shī ne zaton waɗanda suka kāfirta. To, bone ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga wutā.

28. Kō zā Mu sanya waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai kamar waɗanda suke māsū ɓarna ne a cikin ƙasa? Ko kuma za Mu sanya masu bin Allah da taƙawa kamar fājirai makarkata?

29. (Wannan) Littāfi ne, Mun saukar da shi zuwa gare ka, yanā mai albarka, dōmin su lūra da āyō-yinsa, kuma don māsū hankali su riƙa yin tunāni.

30. Kuma Muka bai wa Dāwūda Sulaimān. Mādalla da bāwanMu, shi. Lalle shi (Sulaimān) mai mayar da al'amari ne ga Allah.

31. A lōkacin da aka gitta masa dawāki māsū asali,⁽¹⁾ a lōkacin maraice.

وَحُسْنِ مَثَابٍ ﴿٢٥﴾

يٰدَاوُدُ اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْاَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ اِنَّ الَّذِيْنَ يَضِلُّوْنَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ يَّمَّا نَسُوْا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًاۙ ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَوَيْلٌ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنَ النَّارِ ﴿٢٧﴾

اَمْ يَجْعَلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ كَالْمُفْسِدِيْنَ فِي الْاَرْضِۙ اَمْ يَجْعَلُ الْمُتَّقِيْنَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾

كَتَبْنَاۙ اٰزْلَةًۭ اِلَيْكَ مُبْرَكًاۙ لِّيَذْكُرُوْا اٰيٰتِنَاۙ وَلِيَتَذَكَّرَ اَوَّلُوْا الْاَلْبَابِ ﴿٢٩﴾

وَوَهَبْنَاۙ لِدَاوُدَ سُلَيْمٰنَۙ نِّعْمَ الْعَبْدَۙ اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ ﴿٣٠﴾

اِذْ عَرَضَ عَلَيْهِۙ بِالْعَشِيِّ الصّٰفِيْنَۙ الْجِيَادُ ﴿٣١﴾

(1) Shī ne dōki mai tsayuwa a kan ƙafāfu uku. Wannan yanā nūna asalinsa mai kyau ne.

32. Sai ya ce, “Lalle nĩ, na fĩfita son dũkiya daga tunāwar Ubangi-jĩna, har (rānā) ta faku da shāmaki!

33. “Ku mayar da su a gare ni.” Sai ya shiga yankansu⁽¹⁾ da takōbi ga kwabrukansu da wuyōyinsu.

34. Kuma lalle, haķĩķa, Mun fĩti-ni⁽²⁾ Sulaiman kuma Muka jēfa wani jikin mutum a kan karagarsa. Sa'an nan ya mayar da al'amari zuwa gare Mu.

35. Ya ce, “Ya Ubangijĩna! Ka gāfarta mini, kuma Ka bā ni mulki wanda bā ya kamāta da kōwa daga bāyāna.⁽³⁾ Lalle Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

36. Sabōda haka Muka hōre masa iska⁽⁴⁾ tanā gudu da umurninsa, tanā tāshi da sauķi, inda ya nufa.

37. Da shaidanu, dukan mai gini, da mai nutsa (a cikin kōguna.)

38. Wadansu, dadfaure a cikin marūruwa.

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي

حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾

رُدُّوْهَا عَلَيَّ فُطِفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ

جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا

لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِ رُجَاءٍ حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾

وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ ﴿٣٧﴾

وَالْآخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

(1) Sulaimāna ya yanka dawākin, dōmin kallonsu yā hana shi salla, wadda take farlu ainin ce a gare shi, amma tattalin kāyan yāķi farlu kifāya ce. Anā gabātar da farlu ainin a kan farlu kifāya. Wannan kuma ya nūna cēwa anā cin dōki idan wani dalīli bai hana ba. Dūbi Sūra ta 16, āyā ta 8.

(2) Wata rāna Sulaiman ya yi tunānin ya sādu da mātansa dari uku, dōmin su yi cikunna, su haifi dīya māsū taimakonsa jihādi fī sabilillahi, amma ya manta, bai ce in Allah Yā so ba. Sai ya sādu da su, ba su yi cikin ba, sai guda daya daga cikinsu, kuma ta haife shi bābu rai. Ma'anar ķissar, ita ce ko aikin Allah, sai mutum ya mayar da yinsa ga mashi'ar Allah, sa'an nan zai ci nasara a kansa.

(3) Yā yi wannan addu'a dōmin kada wani ya yi alfahari da sarauta a bāyansa, ya halaka kuma ya halakar da wani. Sarauta ita ce asalin girman kai da alfahari. Bā ka ganin wanda ya shiga wa Sarki, dōmin ya gaishe shi, idan ya fito daga gare shi, sai ya dōra yin tāķama dōmin abin da zuci yarsa ta dēbo daga girman kan Sarkin da alfaharinsa?

(4) An hore masa iska matsayin dawākin da ya yanke dōmin Allah. An hōre masa aljannu dōmin niyyarsa ta sāmūn dīya māsū jihādi dōmin Allah.

39. Wannan kyautarMu ce. Sai ka yi kyauta ga wanda kake so, ko kuma ka riƙe, bābu wani bincike.

40. Kuma lalle, haƙiƙa yanā da kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

41. Kuma ka ambaci bāwanMu Ayyūba,⁽¹⁾ a lōkacin da ya kirāyi Ubangijinsa, ya ce, “Lalle nī, Shai-
dan yā shāfe ni da wahala da kuma wata azāba.”

42. Ka shura da ƙafarka. Wannan abin wanka ne mai sanyi da abin shā.

43. Kuma Muka bā shi iyalansa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga gare Mu, da tunātarwa ga māsū hankali.

44. Kuma ka riƙi wata ƙulla da hannunka, ka yi dūka da ita, kuma kada ka karya rantsuwarka. Lalle Mū, Mun sāme shi mai haƙuri. Madalla da bāwa, shī. Lalle shī mai mayar da al'amari ga Allah ne.

45. Kuma ka ambaci bāyinMu: Ibrāhīm da Is'hāka da Ya'akūba, ma'abūta ƙarfin (ɗaukar umurninMu) da basīra.

46. Lalle Mū, Mun kēbance su game da wata tsattsarkar aba: Hukunce-hukuncen gidan dūniya (mai tunātar da su Lāhira).

47. Kuma lalle sū a wurinMu, tabbas, sunā daga zābaɓɓu, mafīfita.

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٤٠﴾

وَإِذْ كُنَّا نَايُوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ
بُئْسَ وَعْدَآبٍ ﴿٤١﴾

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا غُغْلٌ يُارِدُكَ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَىٰ
لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٤٣﴾

وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْتًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ
إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِّعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

وَإِذْ كُنَّا نَايُوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُمْ وَأَسْحَقَ وَيَعْقُوبَ
أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٤٥﴾

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿٤٦﴾

وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan ƙissa tanā nūna haƙuri ga riƙon iyāli, mulkin ƙasā da mulkin gida duka daidai suke, sai yadda Allah Ya yi umurni a yī su. Haka mallakar rai, idan mutum bai bi umurnin Allah ba a cikinsu, sai su buwāye shi tsarēwa, kamar yadda mulkin ƙasa ke buwāya a riƙe shi tāre da ƙāfirci da zālunci.

48. Kuma ka ambaci Ismā'īla da Ilyās da Zulkifli, kuma dukansu sunā daga zābaɓɓu.

49. Wannan tunātarwa ce, kuma lalle māsu bin Allah da taƙawa, sunā da kyakkyawar makōma.

50. Gidājen Aljannar zama, al-hāli kuwa tanā abar būde wa kōfōfi sabōda su.

51. Sunā gingincire a cikinsu, sunā kira a cikinsu, ga 'ya'yan itācen marmari māsu yawa, da abin shā.

52. Kuma a wurinsu akwai mā-tan aure māsu gajarta ganinsu ga mazansu, tsārar jūna.

53. Wannan shī ne abin da ake yi muku wa'adi ga rānar hisābi.

54. Lalle wannan, haƙīka, arzut-tarwarMu ce, bā ta kārēwa.

55. Wannan shī ne, kuma lalle makangara, haƙīka, sunā da mafi sharrin makōma.

56. Jahannama, sunā shigarta. To, shimfidar tā mūnana, ita.

57. Wannan shī ne! To, suɗanda-nē shi: ruwan zāfi ne da ruɓaɓɓen jini.

58. Da wani daga siffarsa nau'i-nau'i.

59. Wannan wani yanki ne mai kūtsawa tāre da ku, bābu marāba a gare su, lalle sū, māsu shiga wutā ne.

60. Suka ce, “Ā'a, ku ne bābu marāba a gare ku, kū ne kuka gabā-tar da shi a gare mu.” To, matabatar tā mūnana (ita wutar).

وَأَذْكُرُ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ

وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَثَابٍ ﴿٤٩﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ مَّفْتُوحَةٍ لَهُمْ الْأَبْوَابُ ﴿٥٠﴾

مُتَكِّينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفِكَهٍ

كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾

وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْطَّرْفِ أُنْزَابٌ ﴿٥٢﴾

هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَذَا الرِّزْقُ مَا لِلَّهِ مِنْ نَفَادٍ ﴿٥٤﴾

هَذَا أَوَابٌ لِلطَّغْيَانِ لَشَرِّ مَثَابٍ ﴿٥٥﴾

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَنْسِفُ اللَّهُ إِلَيْهَا دُجَانًا ﴿٥٦﴾

هَذَا فَلْيَذوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ ﴿٥٧﴾

وَأَخْرَجْنَا مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجًا ﴿٥٨﴾

هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجَاءَ لَهُمْ مِنْهُمْ

صَالُوا النَّارِ ﴿٥٩﴾

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْجَاءَ لَكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَتَمُّوهُ لَنَا فَيَنْسِفُ

الْقَرَارُ ﴿٦٠﴾

61. Suka ce, “Yā Ubangijinmu! Wanda ya gabatar da wannan a gare mu, to, Ka kāra masa azāba, ninki, a cikin wutā.”

62. Kuma suka ce, “Mē ya sāme mu, bā mu ganin wadansu mazāje, mun kasance munā kīdāya su daga asharārai?”

63. “Shin, mun rikē su abin izgili ne kō idānunmu sun karkata daga gare su ne?”

64. Lalle wannan, hakīka, gas-kiya ne, husūmar mutānen wutā.

65. Ka ce, “Nī mai gargadī kawai ne, kuma babu wani abin bautawa sai Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

66. “Ubangijin sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, Mabu-wāyi, Mai gāfara.”

67. Ka ce, “Shī (Alkur’āni) bab-ban lābāri ne mai girma.

68. “Kū, māsu bijirēwa ne daga gare shi!

69. “Wani ilmi bai kasance a gare ni ba game da jama’a (ma-lā’iku) mafi daukaka a lōkacin da suke yin husūma.

70. “Ba a yi mini wahayin kōme ba fāce cēwa ni mai gargadī kawai ne, mai bayyanāwa.”

71. A lōkacin da Ubangijinka Ya ce wa malā’iku, “Lalle Nī Mai halitta mutum ne daga lākā.

72. “Sa’an nan idan Nā daidaita shi, kuma Na hūra (wani abu) daga RuhīNa a cikinsa, to, ku fādi kunā māsu sujada a gare shi.”

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا
فِي النَّارِ ﴿١١﴾

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رَجُلًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿١٢﴾

أَتُخَذَتْهُمْ سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ ﴿١٣﴾

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ﴿١٤﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَنْ إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٥﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿١٦﴾

قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ﴿١٧﴾

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿١٨﴾

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ إِلَّا عَالِي إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿١٩﴾

إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا آتَمًا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٠﴾

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَلِّقُ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ﴿٢١﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٢﴾

73. Sai malā'ikun suka yi sujada dukansu, gabā ḍaya.

74. Fāce Iblis, ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

75. (Allah) Ya ce, “Yā Iblis! Mē ya hana ka, ka yi sujada ga abin da Nā halitta da HannayeNa biyu? Shin, kā yi girman kai ne, kō kuwa kā kasance daga maḍaukaka ne?”

76. Ya ce, “Nī, mafifici ne daga gare shi: Kā halitta ni daga wutā, kuma Kā halitta shi daga lākā.”

77. Ya ce, “To, ka fīta daga gare ta, dōmin lalle kai la'ananne ne.

78. “Kuma lalle a kanka akwai la'anaTa har zuwa rānar saka-mako.”

79. Ya ce, “Ya Ubangijina! To, Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tāyar da su.”

80. Ya ce, “To, lalle kanā daga waḍanda aka yi wa jinkiri,

81. “Zuwa ga yinin lōkaci sananne.”

82. Ya ce, “To, inā rantsuwa da buwāyarKa, lalle inā batar da su gabā ḍaya.

83. “Fāce bāyinKa tsarkakakku daga gare su.”

84. (Allah) Ya ce, “To, (wannan magana ita ce) gaskiya. Kuma gas-kiya Nake faḍa.

85. “Lalle zā Ni cika Jahannama daga gare ka, kuma daga wanda ya bī ka daga gare su, gabā ḍaya.”

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيدِي
اسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٧٦﴾

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَأِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٨٣﴾

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ
وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾

86. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa, kuma bā ni daga māsu kākālen fadarsa.

87. “Shī (Alkur’ān) bai zama ba fāce ambato ne ga dukan halitta.

88. “Kuma lalle zā ku san babban lābārinsa⁽¹⁾ a bayan dan lōkaci.”

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٦﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

وَلَنَعْلَمَنَّ نِبَاهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾

SŪRATUZ ZUMAR

سُورَةُ الزُّمَرِ

Tanā karantar da cēwa sanin akwai Allah, da sanin Shī ne Ya halitta kōme, ba ya isa ga īmāni, sai an tsarkake ibada gare Shi. Wātau tauhīdin Rubūbiyya, bā ya isa sai da na Ulūhiyya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Saukar da Littāfin daga Allah ne, Mabuwayi, Mai hikima.

2. Lalle Mū, Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka, da gaskiya. Sabōda haka, ka bauta wa Allah, kanā mai tsarkake addini a gare Shi.

3. To, addini tsarkakakke na Allah ne, kuma wadanda suka riki

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ

مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا

(1) Watau za ku san aikin da Alkur’āni zai yi wa wadanda suka yi aiki da shi a bāyan dan lōkaci, sā’ilin da zā su daukaka a idan dūniya, su zama wadātattu a bāyan talauci, kuma sarākuna a bāyan mōranci. Wannan kuwa ya auku inda suka mallake dūniya a cikin rabin karni.

wadansu majibinta, bā Shi⁽¹⁾ ba, (sunā cēwa) “Ba mu bauta musu ba fāce dōmin su kusantar da mu zuwa ga Allah, kusantar daraja.” Lalle Allah nā yin hukunci a tsakāninsu ga abin da suka zama sunā sābāwa a cikinsa. Lalle Allah ba Ya shiryar da wanda yake mai karya, mai kāfirci.

4. Dā Allah Yā yi nufin Ya riki dā, to, lalle sai Ya zāba daga abin da Yake halittāwa, abin da Yake so. Tsarki ya tabbata a gare Shi. Shī ne Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

5. Ya halitta sammai da kasā da gaskiya. Yanā shigar da dare a kan rāna, kuma Yanā shigar da rāna a kan dare, kuma Yā hōre rānā da watā, kōwannensu yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce. To, Shī ne Mabuwayi, Mai gāfara.

6. Yā halitta ku daga rai guda, sa'an nan Ya sanya ma'auranta daga gare shi. Kuma ya saukar muku daga dabbōbin gida nau'i takwas, Yanā halitta ku a cikin cikunna uwayenku, halitta a bāyan wata halitta, a cikin duffai uku. Wannan shī ne Allah Ubangi-jinku. Mulki a gare Shi yake. Bābu abin bautāwa fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

7. Idan kun kāfirta, to, lalle Allah Wadātacce ne daga barinku, kuma bā Shi yarda da kāfirci ga bāyinSa, kuma idan kun gōde, zai yarda da ita (gōdiyar) a gare ku,

مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا
إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ
كَفَّارٌ ﴿٣٩﴾

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ
مَا يَشَاءُ سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤٠﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ
عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ
مُّسَمًّى ۚ إِنَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٤١﴾

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَأَنزَلَ لَكُمْ مِنْهَا نَجْمًا فَتُنَبِّئُونَ بَرَأًئَكُمْ
فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلَقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقِ
فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ۚ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٤٢﴾

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ
الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ

(1) Bauta wa gumāka da hidimar shehunai da suka mutu wadanda suka shirya wani sābon abu da bābu ga Sunnar Annabi duka daya suke, dōmin kōwanensu kiran wanin Allah sabōda nēman āgaji ne.

kuma wani rai mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani. Sa'an nan kuma makōmarku zuwa ga Ubangijinku take, dōmin Ya bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa. Lalle Shī, Masani ne ga abin da yake a ainihin zukata.

8. Kuma idan wata cūta ta shāfi mutum, sai ya kira Ubangijinsa, yanā mai mai da al'amari zuwa gare Shi, sa'an nan idan Ya jūyar da cūtar da ni'ima ta daga gare Shi, sai ya manta da abin da ya kasance yanā kira zuwa gare shi a gabānin haka, kuma ya sanya wa Allah wadansu abōkan tarēwa dōmin ya batar (da su) daga hanyarSa. Ka ce (masa), "Ka ji dādi da kāfircinka, a dan lōkaci, lalle kai daga 'yan wutā ne."

9. Shin, wanda yake mai tawāli'u sâ'ō'in dare, yanā mai sujada kuma yanā mai tsayi ga salla, yanā tsōron Lāhira, kuma yanā fātan raha-mar Ubangijinsa, (yanā daidai da waninsa?) Ka ce, "Ashe, wadanda suka sani, sunā daidaita da wadanda ba su sani ba?" Māsu hankali kawai ke yin tunāni.

10. Ka ce, (Allah Ya ce), "Yā bāyīNa wadanda suka yi imāni! Ku bi Ubangijinku da takawa. Wadanda suka kyautata a cikin wannan dūniya sunā da sakamako mai kyau, kuma kasar Allah mai fādi⁽¹⁾

وَزَرِ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

❖ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ
ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ
مِّن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّیُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

أَمَّنْ هُوَ قَنِيتٌ ءَانَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ
الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ
يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولَٰؤُا
الَّذِينَ

قُلْ يٰعِبَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ
أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ

(1) Bābu dalīli da zai sanya mutum ya zauna a inda bā ya iya bauta wa Ubangijinsa da kyau. Watau hijira zuwa wurin yardar Allah, wājibi ne, sai idan dūniya ta zama haka a kō'ina bābu wurin tafiya, kō kuma tafiya can da wuya kwarai tanā kallafa nauyin da zai zama wani laifin da ke daidai da rashin hijirar, to, sai mutum ya zauna, ya tsare kansa gwargwadon hāli.

ce. Māsu haƙuri kawai ake cika wa ijārarsu, bā da wani lissāfi ba.

11. Ka ce, “Lalle nĩ, an umurce ni da in bauta wa Allah, inā tsarkake addini a gare Shi.

12. “Kuma an umurce ni da in kasance farkon māsu mĩka wuya (ga umurnin Allah).”

13. Ka ce, “Lalle nĩ, inā tsōro, idan na sābā wa Ubangijina, ga azābar yini mai girma.”

14. Ka ce, “Allah nake bautā wa, inā mai tsarkake addinina a gare Shi.

15. “To, ku bauta wa abin da kuke so, waninSa.” Ka ce, “Lalle māsu hasāra, sū ne waɗanda suka yi hasarar rāyukansu da iyālansu, a Rānar Kiyāma. To, waccan fa, ita ce hasāra bayyananna.”

16. Sunā da waɗansu inuwōwi na wutā daga samansu, kuma daga ƙasansu akwai waɗansu inuwōwi. Wancan shĩ ne Allah ke tsōratar da bāyinSa da shi. Yā bāyiNa! To, ku bĩ Ni da takawa.

17. Kuma waɗanda suka nĩsanci shaidannu ga bauta musu, kuma suka mai da al'amari ga Allah, sunā da bushāra. To, ka bāyar da bushāra ga bāyiNa.

18. Waɗanda ke sauraren⁽¹⁾ magana, sa'an nan su bi mafi kyaunta.

وَسِعَتْهُ إِنَّمَا يُوقِ الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١١﴾

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣﴾

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٤﴾

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخَسِرَانُ الْعَمِينَ ﴿١٥﴾

لَهُمْ مِنْ قَوْفِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ
ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ عِبَادَهُ يَعْبَادُونَ فَاتَّقُوا اللَّهَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ
لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ

(1) Bāyin Allah na ƙwarai sū ne waɗanda suke saurāren maganar Allah, sa'an nan su yi aiki da abin da yake mai bayyanannar ma'ana daga gare ta, kuma su bar abin da ba su gāne ma'anarsa ba bāyan sun yi imāni da shi cēwa daga Allah yake, kuma su tsarkake Allah daga abin da bai sifantuwa da shi na sūrōrin hālittarSa.

Wadancan sū ne Allah Ya shiryar da su, kuma wadancan su ne māsu hankali.

19. Shin fa, wanda kalmar azāba ta wajaba a kansa? Shin fa, kanā iya tsāmar da wanda ke a cikin wutā?

20. Amma wadanda suka bi Ubangijinsu da takawa, sunā da bēnāye, daga samansu akwai wadansu bēnāye ginannu, koramu na gudāna daga karkashinsu. Alkawarin Allah. Allah bā Ya sābā wa alkawarinSa.

21. Shin, ba ka gani ba cēwa lalle Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Yā gudānar da shi yanā marēmari a cikin kasā, sa'an nan Yā fitar da shūka game da shi, launukan shūkar māsu sābānin jūna, sa'annan shūkar ta kēkashe har ka gan ta fatsifatsi, sa'an nan Allah Ya sanya ta dandakakfiya? Lalle ne ga wancan akwai tunātarwa ga māsu hankali (ga iyāwar gudānar da ruwa a cikin gidājen Aljanna).

22. Shin fa, wanda Allah Ya būda kirjinsa dōmin Musulunci, sa'an nan shi yanā a kan haske daga Ubangijinsa, (zai zama kamar waininsa)? To, bone yā tabbata ga makekasa zukātansu daga ambaton Allah. Wadancan sunā a cikin wata bata bayyananna.

23. Allah Ya sassaukar da mafi kyaun lābāri, Littāfi mai kama da jūna, wanda ake konkoma karā-tunsa, fātun wadanda ke tsōron Ubangijinsu, sunā tākura sabōda

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ﴿١٩﴾

لَكِنَّ الَّذِينَ أَنْقَرَارَهُمْ هُمْ عُرِفُوا مِنْ فَوْقِهَا عُرْفٌ مَبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ الْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَنُهُ ثُمَّ يَهِيَجُ فَتَرَهُ مُضْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لَأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢١﴾

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٢﴾

اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِي نَقَّصِرُ مِنْهُ جُلُودَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودَهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ

shi, sa'an nan fātunsu da zukātansu su yi laushi zuwa ga ambaton Allah. Waccan ita ce shiryyarwar Allah, Yanā shiryyar da wanda Ya so game da ita. Kuma wanda Allah Ya bat-tar, to, bā shi da wani mai shir-yarwa.

24. Shin fa, wanda ke kāre mū-guwar azāba da fuskarsa (yanā zama kamar waninsa) a Rānar Ki-yāma? Kuma a ce wa azzālumai, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

25. Waɗanda ke a gabāninsu, sun faryata, sai azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

26. Sai Allah Ya dandana musu azābar wulākanci a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi girma, dā sun kasance sunā da sani.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun buga wa mutāne a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, dammāninsu su yi tunāni.

28. Abin karantāwa ne na Lā-rabci, ba mai wata karkata ba, dam-māninsu, su yi takawa.

29. Allah Yā buga misāli; wani mutum (bāwa) a cikinsa akwai māsū tarayya, māsū mūgun hālin jāyayya, da wani mutum (bāwa) dukansa ga wani mutum. Shin, zā su daidaita ga misāli? Gōdiya ta tabbata ga Allah (a kan bayāni). Ā'a, mafi yawan mutāne ba su sani ba.

30. Lalle kai mai mutuwa ne, kuma su mā lalle māsū mutuwa ne.

ذَٰلِكَ هُدَىٰ ٱللَّهِ يَهْدِي بِهِ ٱللَّهُ مَنِ ٱشَاءَ
وَمَن يَضِلِل ٱللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٢٢﴾

أَفَمَن يَتَّبِعِ بَوَٰجِهَهُ ٱلسُّوءَ ٱلْعَذَابُ يَوْمَ ٱلْقِيَمَةِ
وَقِيلَ لِلظَّٰلِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٣﴾

كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَأَنسَهُمُ ٱلْعَذَابُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٤﴾

فَإِذَا قَهَمُ ٱللَّهُ ٱلْآخِرَىٰ فِى ٱلْحَيَوَةِ ٱلدُّنْيَا وَٱلْعَذَابِ
ٱلْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِى هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ
مِىٔ كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

قُرْءَانَا غَرِيبًا غَيْرَ ذِى عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٧﴾

ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِىهِ شُرَكَآءُ مُتَشٰكِسُونَ
وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا
ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَّيِّتُونَ ﴿٢٩﴾

31. Sa'an nan lalle kū, a Rānar Kiyāma, a wurin Ubangijinku, zā ku yi ta yin husūma.

32. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya yi karya ga Allah, kuma ya karya gaskiya a lōka-cin da ta jē masa? Shin, bābu ma-zauni a cikin Jahannama ga kāfirai?

33. Kuma wanda ya zo da gas-kiya, kuma ya gaskata a game da ita, wadancan sū ne māsū takawa.

34. Sunā da abin da suke so wa-jen Ubangijinsu. Wancan shī ne sakamakon māsū kyautatāwa.

35. Dōmin Allah Ya kankare musu mafi mūnin abin da suka aikata, kuma Ya sākā musu ijārarsu da mafi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

36. Ashe, Allah bai zama Mai isa ga BāwanSa ba? Kuma sunā tsōra-tar da kai ga wadanda suke wanin-Sa, kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da mai shiryarwa.

37. Kuma wanda Allah Ya shi-ryar, to, bā shi da mai batarwa. Ashe, Allah bai zama Mabuwayi ba, Mai azābar rāmuwa?

38. Kuma lalle idan ka tambaye su, “Wāne ne ya halitta sammai da kasā?” Hakika, zā su ce, “Allah ne.” Ka ce, “Ashe, to, kun gani abin da kuke kira, wadanda suke wanin Allah ne, idan Allah Ya nufe ni da wata cūta, shin, sū abūbuwan nan māsū kuranye cutarSa ne? Kō kuma Ya nufe ni da wata rahama, shin, su abūbuwan nan māsū kāme rahamarSa ne?” Ka ce, “Mai isata

تُمْرَ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ

تَخْصِمُونَ ﴿٣١﴾

❖ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ

بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى

لِلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۖ أُولَٰئِكَ

هُمْ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ

جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا

وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي

كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۖ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ

مِنْ دُونِهِ ۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ

فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ

أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

وَلَيْنَسْأَلَنَّهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي

أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِي

قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

Allah ne, gare Shi māsu tawakkali ke dōgara.”

39. Ka ce, “Yā mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku, lalle nī, inā aiki a kan hālīna. Sa’an nan zā ku sani.

40. “Wanda azāba ta je masa, zā ta wulākanta shi, kuma wata azāba mai dawwama za ta sauka a kansa.”

41. Lalle Mū, Mun saukar da littāfi a gare ka dōmin mutāne da gaskiya. Sa’an nan wanda ya nēmi shiriya, to, dōmin kansa, kuma wanda ya ɓace, to, yanā ɓacēwa ne a kanta. Kuma ba ka zama wakīli a kansu ba.

42. Allah ne ke karɓar rāyuka a lōkacin mutuwarisu, da wadannan da ba su mutu ba, a cikin barcinsu. Sa’an nan Ya riƙe wanda Ya hukunta mutuwa a kansa, kuma Ya saki gudar, har zuwa ga ajali ambatacce. Lalle a cikin wancan, haƙīka, akwai āyōyi ga mutāne wadanda ke yin tunāni.

43. Kō kuma sun riƙi māsu cēto ne, wadansun Allah? Ka ce, “Shin, kuma kō dā sun kasance bā su da mallakar kōme, kuma bā su hankalta?”

44. Ka ce, “Cēto gabā daya ga Allah yake. Mulkin sammai da ƙasā Nāsa ne. Sa’an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

45. Kuma idan aka ambaci Allah, Shi kaɗai, zukātan wadanda ba su yi īmāni ba da Lāhira, su yi ƙyāma, kuma idan an ambaci wadanda suke kiran, wasunSa, sai gā su sunā yin bushārar farin ciki.

قُلْ يٰٓقَوْمِ اَعْمَلُوا عَلٰٓى مَكَانَتِكُمْ
اِنِّىْ عَمِلْتُ فَاَسُوۡفَ تَعْلَمُوۡنَ ﴿٣٩﴾
مَنْ يَّاتِيْهِ عَذَابٌ يُخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

اِنَّا اَنْزَلْنٰا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ
فَمَنْ اَهْتَدٰى فَلِنَفْسِهٖ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا
يَضِلُّ عَلَيْهِا وَمَا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيْلٍ ﴿٤١﴾

اَللّٰهُ يَتَوَفٰٓى الْاَنْفُسَ حِيْنَ مَوْتِهَآ اَلَّتِىْ لَمْ تَمُتْ
فِيْ مَنَآمِهَآ فَيُمْسِكُ الَّتِىْ قَضٰى عَلَيْهَا الْمَوْتَ
وَيُرْسِلُ الْاٰخَرٰى اِلٰى اَجَلٍ مُّسَمًّى اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ
لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَنْفَكُرُوۡنَ ﴿٤٢﴾

اَمْ اَتَّخَذُوۡا مِنْ دُوۡنِ اللّٰهِ شُفَعَاۗءَ قُلْ اَوْلٰٓئِكَ اَتُوۡا
لَا يَمْلِكُوۡنَ شَيْۡئًا وَلَا يَعْۡقِلُوۡنَ ﴿٤٣﴾

قُلْ لِلّٰهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا ۗ اَلَمْ يَمْلِكْ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوۡنَ ﴿٤٤﴾

وَإِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَحْدَهُ اشْمَاَزَتْ قُلُوۡبُ الَّذِيۡنَ
لَا يُؤْمِنُوۡنَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِيۡنَ
مِنْ دُوۡنِهٖ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُوۡنَ ﴿٤٥﴾

46. Ka ce, “Ya Allah, Mai kāga halittar sammai da kasā, Masanin gaibi da bayyane! Kai ne ke yin hukunci a tsakānin bāyinKa a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna a cikinsa.”

47. Kuma dā wadanda suka yi zālunci sunā da abin da ke cikin kasā gabā daya, da misālinsa a tāre da shi, lalle dā sun yi fansa da shi daga mummunar azāba, a Rānar Kiyāma. Kuma abin da ba su kasance sunā zato ba, daga Allah, ya bayyana a gare su.

48. Mūnānan ayyuka da suka aikata, suka bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi, na izgili, ya wajaba a kansu.

49. To, idan wata cūta ta shāfi mutum, sai ya kirāye Mu, sa'an nan idan Muka canza masa ita, ya sāmi ni'ima daga gare Mu, sai ya ce, “An bā ni ita ne a kan wani ilmi nāwa kawai.” Ā'a ita wannan (magana) fitina ce, kuma amma mafi yawansu ba su sani ba.

50. Lalle wadanda ke a gabānin-su, sun fade ta, sabōda haka abin da suka kasance sunā aikatāwa bai wadātar da su da kōme ba.

51. Sai (sakamakon) mūnānan abin da suka aikata ya same su. Kuma wadanda suka yi zālunci daga wadannan, (sakamakon) mūnānan abin da suka aikata zai sāme su, kuma ba su zama mabuwāya ba.

52. Ashe, kuma ba su sani ba cēwa Allah na shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kukun-

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِيمَ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَأَهُم مِّنَ اللَّهِ
مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

وَبَدَأَهُم سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ
نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ
بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

قَدْ قَالُوا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ
عَنَّهُم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا
وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾

أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ

tāwa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne wadanda ke yin imāni.

53. Ka ce, (Allah Ya ce), “Yā bāyīNa wadanda suka yi barna a kan rāyukansu! Kada ku yanke kauna daga rahamar Allah. Lalle Allah na gāfarta zunubai gabā daya. Lalle Shī, Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

54. “Kuma ku mayar da al’ama-ri zuwa ga Ubangijinku, kuma ku sallama Masa, a gabānin azāba ta zo muku, sa’an nan kuwa bā zā a taimake ku ba.

55. “Kuma ku bi mafi kyaun abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, a gabānin azāba ta zo muku, bisa auke, kuma kū ba ku sani ba.

56. “Kada wani rai ya ce, ‘Yā nadāmāta a kan abin da na yi sakaci a cikin sāshen Allah, kuma lalle na kasance, hakīka, daga māsu izgili!’”

57. “Ko kuma (kada) ya ce, ‘Dā Allah Ya shiryar da ni, dā na kasance daga māsu takawa.’”

58. “Ko kuma (kada) ya ce, a lōkacin da yake ganin azāba, ‘Dā lalle a ce inā da wata kōmawa (zuwa dūniya) dōmin in kasance daga māsu kyautatāwa.’

59. “Na’am! Lalle ne āyōyiNa sun jē maka, sai ka karyata a game da su, kuma ka yi girman kai, kuma ka kasance daga kāfirai.”

60. Kuma a Rānar Kiyāma kanā ganin wadanda suka yi karyar ga

وَيَقْدِرُ إِنِّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٣﴾ قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَأَنبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُم وَأَسْلِمُوا إِلَيْهِ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

أَن تَقُولَ نَفْسٌ بِحَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٥٧﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٨﴾

أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَىٰ الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

بَلَىٰ قَدْ جَاءَ تَكَءَايَاتِي فَاكْذَبْتُ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتُ وَكُنتُ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٠﴾

وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَىٰ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ اللَّهِ

Allah fuskōkinsu sunā māsū yin baki. Ashe, bābu mazauni a cikin Jahannama ga māsū girman kai?

61. Kuma Allah na tsīrar da waɗanda suka yi takawa a game da wurin sāmūn babban rabonsu, cūta bā zā ta shāfe su ba, kuma ba su zama sunā bakin ciki ba.

62. Allah ne Mai halitta dukan kōme, kuma Shī ne Wakīlī a kan kōme.

63. Shī ke da mabūdān sammai da kasā. Kuma waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah, waɗannan sū ne māsū hasāra.

64. Ka ce, “Shin, wanin Allah kuke umurni na da in bauta wa? Yā ku jāhilai!”

65. Kuma an yi wahayi zuwa gare ka da kuma zuwa ga waɗanda suke a gabāninka, “Lalle idan ka yi shirki, haḳīka, aikinka zai bāci, kuma lalle zā ka kasance daga māsū hasāra.”

66. Ā'aha! Ka bauta wa Allah kaɗai, kuma ka kasance daga māsū gōdiya.

67. Kuma ba su kaddara Allah a kan haḳīkanin⁽¹⁾ ikon yinSa ba: Kasā duka damkarSa ce, a Rānar Kiyāma, kuma sammai abūbuwan naɗewa ne ga dāmanSa. Tsarki ya tabbata a gare Shi, kuma Ya ɗaukaka daga barin abin da suke shirki da shi.

وَجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلْيَسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦١﴾

وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِيقَاتِهِمْ لَا يَمْسُهُمُ
السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
وَكَيلٌ ﴿٦٣﴾

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
بِعَاثَتِ اللَّهُ أَوْلِيَّيَهُمْ خَيْرٌ لَهُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ أَفَعَيَّرَ اللَّهُ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ أَوْحَى إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ
أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٦﴾

بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٧﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا
بِضَعْفَةِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ
بِيمِينِهِ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

(1) Yā yi bayānin yadda zā a iya kaddara Allah a kan haḳīkanin ikon yinSa da cēwa, “Kasā duka damkarSa ce...” har zuwa karshen sūrar. Wātau yā dunkule sūrar abūbuwan da zā su auku a Rānar Kiyāma dōmin su bai wa mai hankali yadda suranta ikon yi na Allah Mai girma zai yiwu.

68. Kuma aka busa a cikin fahō, sai waɗanda ke a cikin sammai da kasā suka sūma, sai wanda Allah Ya so (rashin sūmarsa), sa'an nan aka hūra a cikinsa, wata hūrāwa, sai gā su tsaitsaye, sunā kallo.

69. Kuma kasā ta yi haske da hasken Ubangijinta, kuma aka aza littāfi, kuma aka zo da Annabāwa da māsu shaida, kuma aka yi hukunci a tsakāninsu, da gaskiya, alhāli kuwa, sū, bā zā a zālunce su ba.

70. Kuma aka cika wa kōwane rai abin da ya aikata. Kuma (Allah) Shī ne Mafī sani game da abin da suke aikatāwa.

71. Kuma aka kōra waɗanda suka kāfirta zuwa Jahannama, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka je mata, sai aka būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Ashe, waɗansu Manzanni, daga cikinku ba su je muku ba, sunā karanta āyōyin Ubangijinku a kan-ku, kuma sunā yi muku gargadin gamuwa da yininku wannan?" Suka ce, "Na'am," kuma amma kalmar azāba ita ce ta wajaba a kan kāfirai!

72. Aka ce, "Ku shiga kōfōfin Jahannama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan mazaunin makangara yā mūnana."

73. Kuma aka kōra waɗanda suka bi Ubangijinsu da takawa zuwa Aljanna, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka jē mata, alhāli kuwa an būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Aminci ya

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ
أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ
وَجِئَءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ
بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتِيحتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ
خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ
آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ
عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ
مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ

tabbata a gare ku, kun ji dāfī, sabōda haka ku shige ta, kunā madawwama (a cikinta)."

74. Kuma suka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya yi mana gaskiya ga wa'adinSa, kuma Ya gādar da mu kasā, munā zama a cikin Aljanna a inda muke so." To, madalla da ijārar ma'aikata.

75. Kuma kanā ganin malā'iku sunā māsu tsayāwa da haḳḳōkin da aka dōra musu daga kēwayen Al'arshi, sunā tasbihi game da gōde wa Ubangijinsu. Kuma aka yi hukunci a tsakāninsu da gaskiya. Kuma aka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin halittu."

خَزَنَتُهَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا
خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا
وَعَدَهُ، وَأَوْثَقَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ
حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ
يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ
وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

SŪRATU GHĀFIR

سُورَةُ غَافِرٍ

Tanā karantar da wajabcin bayyana gaskiya da haramcin yin jidāli dōmin bāta gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.
2. Saukar da Littāfi daga Allah ne, Mabuwayi, Masani.
3. Mai gāfarta zunubi kuma Mai karbar tūba Mai tsananin azāba, Mai wadātarwa, bābu abin bautāwa fāce Shi, zuwa gare Shi makōma take.

حَمْدٌ ﴿١﴾
نَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾
غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ
ذِي الطُّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمَصِيرِ ﴿٣﴾

4. Bābu mai jāyayya a cikin āyōyin Allah, fāce waɗanda suka kāfirta. Sabōda haka kada jūyā-warsu a cikin garūruwa ta rūde ka.

5. Mutānen Nūhu sun kāyata a gabāninsu, da kungiyōyin da suke a bāyansu, kuma kōwace al'umma tā yi nufi game da Manzonsu, dōmin su kāmā shi. Kuma suka yi jāyayya da kāya dōmin su gusar da gaskiya da ita. Sai Na kāmā su. To, yāya azābāTa take?

6. Kuma kamar haka, kalmar Ubangijinka ta wajaba a kan waɗanda suka kāfirta, dōmin sū 'yan wutā ne.

7. Waɗanda ke daukar Al'arshi da waɗanda ke kēwayenta, sunā tasbihi game da gōde wa Ubangi-jinsu, kuma sunā yin imāni da Shi, kuma sunā yin istigfāri dōmin waɗanda suka yi imāni, (sunā cēwa), “Yā Ubangijinmu! Kā yalwaci dukkan kōme da rahama da ilmi, to, Ka yi gāfara ga waɗanda suka tūba kuma suka bi hanyarKa, kuma Ka tsare musu azābar Jahīm.

8. “Yā Ubangijinmu! Kuma Ka shigar da su a gidājen Aljannar zama, wannan da Ka yi musu wa'adi, sū da wanda ya kyautatu daga ubanninsu da mātan aurensu da zurriyarsu. Lalle Kai, Kai ne Mabuwayi, Mai hikima.

9. “Kuma Ka tsare su daga mūnānan ayyuka, kuma wanda Ka tsare shi daga mūnānan ayyuka a rānar nan, to, lalle, Ka yi masa rahama, kuma wancan shi ne babban rabo mai girma.”

مَا يُجَدِّدُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا
فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿٤﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ
مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ
لِيَأْخُذُوهُ وَجَدَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ
فَاخَذَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٥﴾

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا
أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا
رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا
فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ
وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ
وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَذُرِّيَّتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨﴾

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ
فَقَدْ رَحِمْتَهُمْ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

10. Lalle wadanda suka kāfirta, anā kiran su, “Haḳīka, ƙin Allah (a gare ku) shī ne mafi girma daga ƙinku ga kanku a lōkacin da ake kiran ku zuwa ga īmāni, sai kunā ta kāfircēwa.”

11. Suka ce, “Ya Ubangijinmu! Kā matar da mu sau biyu, kuma Kā rāyar da mu sau biyu, sabōda haka mun yarda da laifuffukanmu. To, shin, akwai wata hanya zuwa ga fita?”

12. Wancan sababinsa, lalle (shi ne) idan an kirāyi Allah Shi kadai, sai ku kāfirta, kuma idan aka yi shirki game da Shi, sai ku yi īmāni. To, hukuncin fa, na Allah Madau-kaki, Mai girma ne.

13. Shī ne Wanda ke nūna muku āyōyinSa, kuma Ya saukar da arziki daga sama sabōda ku, kuma bābu mai yin tunāni fāce mai mayar da al’amari ga Allah.

14. Sabōda haka ku kirāyi Allah, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi, kuma kō dā kāfirai sun ƙi.

15. Mai daukaka darajōji (dō-min mūminai), Mai Al’arshi, Yanā jēfa rūhi⁽¹⁾ daga al’amarinSa a kan wanda Ya so daga bāyinSa, dōmin ya yi gargadi kan rānar gamuwa.

16. Rānar da suke bayyanannu, bābu wani abu daga gare su wanda yake iya bōyuwa ga Allah. “Mulki

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَتُتْبَعُنَا وَتَكْفُرْنَا بِدُعَاؤِنَا أَفَلَا تَتَذَكَّرُ ﴿١١﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تُؤْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٢﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٥﴾

يَوْمَ هُمْ بَرْزُورٌ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ

(1) Rūhi a nan, ga fahimtata, Allah ne Mafi sani, shī ne ƙarfin rai da basīrar fahimtar addīni da aiki wajen rāyar da shi, wanda Allah Yake sakāwa ga mālamīn da Yake nufin jaddada addini da shi a kan kōwane ƙarni kamar yadda Hadisi ya zo da shi, ya kōre jidālin māsu jidāli.

ga wa yake a yau?" Yanā ga Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

17. Yau anā sāka wa kōwane rai a game da abin da ya aikata, bābu zālunci a yau. Lalle Allah Mai gag-gawar hisābi ne.

18. Kuma ka yi musu gargadi kan rānar (Sā'a) makusanciya, a lōkacin da zukāta suke māsu cika da bakin ciki, ga makōsansu. Bābu wani masōyi ga azzālumai, kuma bābu wani mai ceto da zā a yi wa dā'a (ga cētonsu).

19. (Allah) Ya san yaudarar idānu da abin da kirāza ke bōyēwa.

20. Kuma Allah Shī ke yin hukunci da gaskiya, wadannan da suke kira, waninSa, bā su yin hukunci da kōme. Lalle Allah, Shī ne Mai ji, Mai gani.

21. Ashe, ba su yi tafiya ba, a cikin kasā, dōmin su dūba ga yadda ākibar wadanda suka kasance a gabāninsu ta zama? Sun kasance sū ne mafi tsananin karfi daga gare su, da kufaifan aiki a cikin kasā, sai Allah Ya kāmā su da laifuffukansu. Kuma bā su da wani mai tsarēwa daga Allah.

22. Wancan sababinsa, dōmin sū, Manzanninsu sun kasance sunā zuwa gare su da hujjōji bayyanannu, sai suka kāfirta, sai Allah Ya kāmā su. Lalle Shī Mai karfi ne, Mai tsananin azāba.

23. Kuma lalle ne, hakīka, Mun aika Mūsā a game da āyōyinMu da wani dalīli bayyananne.

لَمِنَ الْمَلِكِ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ
لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْأَرْقَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ
كَظِيمٍ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حِمِيمٍ وَلَا شَفِيعَ
يُطَاعُ ﴿١٨﴾

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
لَا يَقْضُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾

﴿٢١﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عِقَابُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَاثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿٢٣﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ
مُبِينٍ ﴿٢٤﴾

24. Zuwa ga Fir'auna da Hāmāna da Kārūna, sai suka ce, “Mai sihiri ne, maƙaryaci.”

25. Sa'an nan a lōkacin da ya jē musu da gaskiya daga wurinMu, suka ce, “Ku kashe dīyan waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, kuma ku rāyar da mātansu.” Kuma mugun shirin kāfirai, bai zama ba fāce a cikin ɓata.

26. Kuma Fir'auna ya ce, “Ku bar ni in kashe Mūsā, kuma shī, ya kirāyi Ubangijinsa. Lalle ne nī, inā tsōron ya musanya addininku, kō kuwa ya bayyana ɓarna a cikin ƙasā.”

27. Kuma Mūsā ya ce, “Lalle nī, nā nēmi tsari da Ubangijina kuma Ubangijinku, daga dukan makan-gari, wanda bā ya īmani da rānar Hisābi.”

28. Kuma wani namiji mūmini daga dangin Fir'auna, yanā ɓōye īmāninsa, ya ce, “Ashe, za ku kashe mutum dōmin ya ce Ubangijina Allah ne, alhāli kuwa haƙiƙa ya zo muku da hujjōji bayyanannu daga Ubangijinku? Idan yā kasance maƙaryaci ne, to, ƙaryarsa na kansa, kuma idan ya kasance mai gas-kiya ne, sāshen abin da yake yi muku wa'adi zai sāme ku. Lalle ne Allah bā Ya shirya da wanda yake mai ɓarna, mai yawan ƙarya.

29. “Yā kū mutānēna! Kunā da mulki a yau, kuma kū ne marinjāya a cikin ƙasā, to, wāne ne zai taimake mu daga azābar Allah idan ta zo mana?” Fir'auna ya ce, “Bā ni nūna muku kōme fāce abin da na gani,

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَمَمْنَ وَفَرُّوْنَ

فَقَالُوا سِحْرُ كَذَّابٍ ﴿٢٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ

الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ

وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ

رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ

أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ

مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ

يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ

اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ

كَذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا

يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ

لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾

يَنْقُومُ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ

فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنَ بَاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ

مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ

kuma ba ni shiryar da ku, sai ga hanyar shiryuwa.”

30. Kuma wannan da ya yi imāni ya ce, “Ya mutānēnā! Lalle ne nī, inā yi muku tsōron kwatankwacin rānar kungiyōyi.

31. “Kwatankwacin al’adar mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da waɗanda ke a bāyansu. Kuma Allah bā Ya nufin zālunci ga bāyinSa.

32. “Kuma ya mutānēna! Lalle nī, inā ji muku tsōron rānar kiran jūna.

33. “A rānar da zā ku jūya, kunā māsū bāyar da bāya (gudāne) bā ku da wani mai tsaro daga Allah. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da wani mai shiryarwa.”

34. “Kuma lalle ne, haḳīka, Yusufu ya zo muku daga gabāni, da hujjōji bayyanannu, ba ku gushe ba kunā a cikin shakka daga abin da ya zo muku da shi, har a lōkacin da ya halaka kuka ce, ‘Allah bā zai aiko wani Manzo ba a bāyansa.’ Kamar haka Allah ke batar da wanda yake mai barna, mai shakka.

35. “Waɗanda ke jayayya a cikin āyōyin Allah, bā da wani dalīli da ya zo musu ba. Jidalin ya girma ga zamansa abin fi a wurin Allah da wurin waɗanda suka yi imāni. Kamar haka Allah ke bicēwar haske a kan zūciyar dukan makangari, mai tilastāwa.”

36. Kuma Fir’auna ye ce, “Yā Hāmāna! Ka gina mini bēne, dammānīna zā ni isa ga kōfōfi.

إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَوْمَ إِيَّيْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ

مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٣٠﴾

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ

وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٣١﴾

وَيَقَوْمَ إِيَّيْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ النَّارِ ﴿٣٢﴾

يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مَالَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِيٍّ

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ

فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا

هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا

كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ

مُرْتَابٌ ﴿٣٤﴾

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ

أَتَتْهُمْ كِبَرٌ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ

مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُ ابْنُ لِي صِرَاحًا عَلَيَّ أَتَلْعُ

الْأَسْبَابَ ﴿٣٦﴾

37. “Kōfōfin sammai, dōmin in yi ninkaya zuwa ga abin bautāwar Mūsā. Kuma lalle nī, haḳīka, inā zaton sa maḳaryaci.” Kuma haka dai aka kawāce wa Fir’auna mūnānan aikinsa, kuma aka danne shi daga barin tafarki. Kuma mugun nufin Fir’auna bai zama ba fāce yanā a cikin hasāra.

38. Kuma wannan da ya yi īmāni ya ce, “Ya mutānēna! Ku bī ni, in shiryar da ku tafarkin shiryuwa.

39. “Kuma ya mutānēna! Wannan rāyuwa ta dūniya ḍan jin dāḍi ne kawai, kuma lalle Lāhira ita ce gidan tabbata.

40. “Wanda ya aikata mummunan aiki, to, ba za a sāka masa ba fāce da misālinsa, kuma wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō mace, alhāli kuwa shi mūmini ne, to, wadannan sunā shiga Al-janna, anā ciyar da su a cikinta, bā da lissāfi ba.

41. “Kuma ya mutānēna! Me ya sāme ni, inā kiran ku zuwa ga tsīra, kuma kunā kira na zuwa ga wutā?

42. “Kunā kira na zuwa ga in kāfirta da Allah, kuma in yi shirki, game da Shi, da abin da bābu wani ilmi game da shi gare ni, kuma ni inā kiran ku zuwa ga Mabuwayi, Mai gāfara.

43. “Haḳkan ne, abin da kawai kuke kira na zuwa gare shi, bā ya da wani kira a cikin dūniya, kuma bā shi da shi a Lāhira, kuma lalle makomarmu zuwa ga Allah take, kuma lalle maḳarnata sū ne ’yan wutā.

أَسْبَبَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى
وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَذَّابًا وَكَذَلِكَ رُبِّ
لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ
وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَنْقُومُ رَبِّي

أَهْدِيكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾

يَنْقُومُ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعُ

وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا

وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَتَتْهُ

وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

وَيَنْقُومُ مَالِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجْوَى

وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾

تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ

لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ ﴿٤٢﴾

لَا جُرْمَ إِنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا

وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَن مَّرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ

وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٤٣﴾

44. “To, zā ku ambaci abin da nake gaya muku, kuma inā fawwala al’amarina zuwa ga Allah. Lalle Allah Mai gani ne ga bāyinSa.”

45. Sai Allah Ya tsare shi daga mūnānan abūbuwa da suka yi na mākirci, kuma mummunar azāba ta wajaba ga mutānen Fir’auna.

46. Wutā, anā gitta su a kanta, sāfe da maraice, kuma a rānar da Sa’a take tsayuwa, anā cēwa, “Ku shigar da mutānen Fir’auna a mafi tsananin azāba.”

47. Kuma a lōkacin da suke hu-sūma a cikin wutā, sai raunāna (mabiya) su ce wa waɗanda suka kangara (shugabanni), “Lalle mū, mun kasance mabiya gare ku, to, shin, kū māsū waɗatar da mu ne daga barin wani rabo daga wutā?”

48. Waɗanda suka kangara suka ce, “Lalle mū duka munā a cikinta. Lalle ne, Allah Ya yi hukunci a tsakānin bāyinSa.”

49. Kuma waɗanda suke a cikin wutā suka ce wa matsaran Jahan-nama, “Ku rōki Ubangijinku Ya saukāka mana, a yini ɗaya, daga azāba.”

50. Suka ce, “Ashe, Man-zanninku ba su jē muku da hujjōji bayyanannu ba?” Suka ce, “Na’am, sun jē!” Suka ce, “To, ku rōka.” Kuma rōkon kāfirai bai zamo ba fāce a cikin ɓata.

51. Lalle Mū, haḳīka, Munā tai-makon ManzanninMu da waɗanda suka yi imāni, a cikin rāyuwar dū-niya da rānar da shaidu ke tsayāwa.

فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفَوتُ
أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾

فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَّا مَكَرُوا
وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

وَإِذْ يَتَحَاوَرُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ
لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ
أَنْتُمْ مُعْتَنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا
إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا
رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُنْ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا
وَمَا دَعَوْا إِلَّا كُفْرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾

52. Rānar da uzurin azzālumai
bā ya amfāninsu, kuma sunā da
la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

53. Kuma lalle haḳīka, Mun bai
wa Mūsā shiriya, kuma Mun gādar
da Banī Isrā'īla Littāfi.

54. Shiryarwa da tunāwa ga ma'-
abūta hankali.

55. Sabōda haka, ka yi haḳuri,
lalle wa'adin Allah gaskiya ne.
Kuma ka nēmi gāfara ga zunu-
binka, kuma ka yi tasbihi game da
gōde wa Ubangijinka, maraice da
kuma wāyēwar sāfiya.

56. Lalle waḍanda ke jāyayya a
cikin āyōyin Allah, bā game da wani
dalili wanda ya jē musu ba, bābu
kōme a cikin kirāzansu, fāce girman
kai, ba su zama māsu isa ga gūrinsu
ba, sabōda haka ka nēmi tsari daga
Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Mai
gani.

57. Lalle halittar sammai da
ḳasā, ita ce mafi girma daga halittar
mutāne, kuma amma mafi yawan
mutāne ba su sani ba.

58. Kuma makāho da mai gani
bā su daidaita, kuma waḍanda suka
yi īmāni suka aikata ayyukan ḳwa-
rai, da mai mūnanāwa bā su dai-
daita. Kaḍan ḳwarai, kuke yin
tunāni.

59. Lalle Sa'a haḳīka mai zuwa
ce, bābu shakka a gare ta, kuma
amma mafi yawan mutāne bā su yin
īmāni.

60. Kuma Ubangijinku ya ce,
“Ku kira Ni in karba muku. Lalle

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ

وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْثَرْنَا

بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾

هُدًى وَذِكْرَى لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ

وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَرِ ﴿٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ

اللَّهِ يَغَيِّرُ سُلْطَانًا أَنَّهُمْ إِن فِي صُدُورِهِمْ

إِلَّا كِبَرٌ مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

لَخَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ

النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ

ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ

قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ

أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

wadannan da ke kangara daga bari bauta Mini, za su shiga Jahan-nama sunā kaskantattu.”

61. Allah ne Wanda Ya sanya muku dare dōmin ku natsu a cikin-sa, da rāna mai gānarwa. Lalle Allah, haḳīka, Ma’abūcin falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawan mutāne bā su gōdēwa.

62. Wancan Shī ne Allah Ubangijinku, Mahaliccin dukan kōme, bābu abin bautāwa fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

63. Kamar haka ake karkatar da wadanda suka kasance sunā jāyayya game da āyōyin Allah.

64. Allah ne Ya sanya muku kasā tabbatacciya, da sama gīnanniya, kuma Ya sūranta ku, sa’an nan Ya kyautata sūrōrinku, kuma Ya ar-zutta ku daga abūbuwa māsu dāfi. Wancan Shī ne Allah Ubangijinku. To, albarkar Allah Ubangijin halit-tu tā bayyana.

65. Shī ne Mai rai, bābu abin bautāwa fāce Shi. Sabōda haka ku kira Shi, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi. Gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

66. Ka ce, “Lalle nī, an hana ni in bauta wa wadanda kuke kira, wadansun Allah a lōkacin da hujjōji bayyanannu suka zo mini daga Ubangijīna, kuma an umurce ni in sallama ga Ubangijin halittu.”

67. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga turbāya, sa’an nan daga maniyyi, sa’an nan daga sāren jini, sa’an nan Ya fitar da ku kunā jāriri,

إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْيَلَائِلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ
لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآَنِي تُؤْفَكُونَ ﴿٦٢﴾

كَذَٰلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ
صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

﴿قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ
أَنْ أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا

sa'an nan dōmin ku isa ga cikaƙarƙarƙinƙu, sa'an nan dōmin ku kasance tsōfaffi, kuma daga cikinku, akwai wanda ake karɓar ransa a gabānin haka, kuma dōmin ku isa ga ajali ambatacce, kuma dam-māninku ko zā ku hankalta.

68. Shi ne Wanda ke rāyarwa kuma Yana kashewa. To, idan Ya hukunta wani al'amari, to, Yana cewa kawai gare shi, ka kasance, sai yana kasancewa (kamar yadda ake bukatar sa.)

69. Ashe, ba ka gani ba ga wadanda ke jāyayya a cikin āyōyin Allah, yadda ake karkatar da su?

70. Wadanda suka karyata, game da Littāfin, kuma da abin da Muka aika Manzanninmu da shi. To, za su sani.

71. A lōkacin da kumma suke a cikin wuyōyinsu, da sarkōki anā jan su.

72. A cikin ruwan zāfi, sa'an nan a cikin wutā anā babbaka su.

73. Sa'an nan a ce musu, "Inā abin da kuka kasance kunā shirki da shi,

74. "Wanin Allah?" Suka ce, "Sun ɓace mana. Ā'a, ba mu kasance munā kiran kōme ba a gabani." Kamar wancan ne Allah Yake ɓatar da kāfirai.

75. Wancan dōmin abin da kuka kasance ne kunā farin ciki da shi, a cikin kasā, bā da hakki ba, kuma da abin da kuka kasance kunā yi na nishāfi.

أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لَتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ
مَنْ يَتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ وَلْيَبْلُغُوا أَجَلَ مُسَمًّى
وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا
يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ
أَنِّي يُصْرَفُونَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا
بِهِ رَسُولَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾

إِذَا الْأَغْطَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٢١﴾

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٢٢﴾

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَنْتُمْ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا
مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

ذَلِكَ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٢٥﴾

76. Ku shiga kofōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. To, mazaunin māsu girman kai yā mūnana.

77. Sabōda haka ka yi hakuri. Lalle wa'adin Allah gaskiya ne. To, kō dai lalle Mu nūna maka sāshen abin da Muka yi musu wa'adi da shi, kō kuwa lalle Mu karbi ranka, to, zuwa gare Mu ake mayar da su.

78. Kuma lalle haḳīka, Mun aika wasu Manzanni daga gabāninka, daga cikinsu akwai wanda Muka kissanta maka lābārinsa, kuma daga cikinsu akwai wanda ba Mu kissanta lābārinsa ba a gare ka. Bā ya yiwuwa ga wani Manzo ya jē da wata āyar mu'ujiza fāce da iznin Allah. Sa'an nan idan umurnin Allah ya jē, sai a yi hukunci da gas-kiya, māsu ḡātāwa sun yi hasara a can.

79. Allah ne Wanda Ya sanya muku dabbōbi dōmin ku hau daga gare su, kuma daga gare su kuke ci.

80. Kuma kunā da abūbuwan amfāni a cikinsu, kuma dōmin ku isar da wata bukāta, a cikin kirā-zanku a kansu, kuma a kansu da a kan jirāge ake ḡaukar ku.

81. Kuma Ya nūna muku āyōyinSa. To, wane āyōyin Allah kuke musu?

82. Ashe fa, ba su yi tafiya a cikin kasā ba, dōmin su dūba yadda āḳi-bar waḡanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafi yawa daga gare su. Kuma sun fi tsananin karfi, da (yawan) gurābun sanā'ō'i

أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ
مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَكَأَمَّا تُرِيدُكَ بَعْضُ
الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَوَفِّيكَ فَأَلَيْتَ أَنْ تَرْجِعُونَ ﴿٧٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا
عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ
لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ
أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ
الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَمَ
لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾
وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تَحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾
وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ
قُوَّةً وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَعْفَى عَنْهُمْ

a cikin ƙasā. To, abin da suka kasance sunā aikatāwa bai wadātar da su ba.

83. A lōkacin da Manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, suka yi farin ciki da abin da ke wurinsu, na ilmi,⁽¹⁾ kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi ya wajaba a kansu.

84. Sa'an nan a lōkacin da suka ga azābarMu, suka ce, "Mun yi imāni da Allah, Shi kaɗai, kuma mun kāfirta da abin da muka kasance munā shirki da shi."

85. To, imāninsu bai kasance yanā amfaninsu ba a lōkacin da suka ga azābarMu. Hanyar Allah wadda ta gabāta a cikin bāyinSa. Kuma kāfirai sun yi hasāra a can.

مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ
بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ
وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾

فَلَمْ يَكْ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سَبَّتَ
اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَاكَ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

SŪRATU FUṢṢILAT

سُورَةُ فَصَّلَاتٍ

Tanā karantar da mutāne cēwa hālayensu duka cūta ne, Alkur'āni ne māganin wannan cūtar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

حَمْدٌ

(1) Ilmin dūniya na sanā'ō'i ya zo ne daga Annabāwa kamar na ibādōdi. Nūhu ya fāra sassakar jirgin ruwa da wahayi daga Allah, Zulkarnaini ya fāra haɗa bakin ƙarfe da gaci dōmin hana tsātsa, Yūsufu ya fāra barin hatsi a cikin sōshiya dōmin hana ƙwāri. Dāwūda ya fāra sanā'ar sulke. Ādam ya fāra rubūtu, Idirīsu ya fāra yin alƙalami. Īsā ya fāra warkar da majinyata, Alkur'āni ya nūna anā iya tāshi sama da jirgin sama. Shu'aibu shi ya nūna kasuwanci, da sauransu.

2. Saukarwa (da Alkur'āni) daga Mai rahama ne, Mai jin kai.

3. Littāfi ne an bayyana āyō-yinsa daki-daki, yanā abin karan-tāwa na Lārabci, dōmin mutānen da ke sani.

4. Yanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi. Sai mafi yawan-su suka bijire. Sabōda haka sū, bā su saurārāwa.

5. Kuma suka ce, “Zukātanmu nā a cikin kwasfa daga abin da kake kiran mu zuwa gare shi, kuma a cikin kunnuwanmu akwai wani nauyi, kuma daga tsakāninmu da tsakāninka akwai wani shāmaki. Sabōda haka ka yi aiki, lalle mū, māsū aiki ne.”

6. Ka ce, “Nī mutum kawai ne kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cēwa abin bautāwarku, abin bautāwa guda ne. Sai ku daidaitu zuwa gare Shi, kuma ku nēmi gāfararSa.” Kuma bone ya tabbata ga māsū yin shirki.

7. Waɗanda bā su bāyar da zakka, kuma sū a game da Lāhira su kāfirai ne.

8. Lalle waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da wani sakamako wanda bai yankēwa.

9. Ka ce, “Ashe lalle kū, haḳīka, kunā kāfurta a game da Wanda Ya halitta kasā a cikin kwanuka biyu, kuma kunā sanya Masa kīshiyōyi? Wancan fa, Shī ne Ubangijin halittu.

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾

كُتِبَ فَصِّلْتُ إِلَيْهِ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا

لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ

لَا يَسْمَعُونَ ﴿٤﴾

وَقَالُوا أَأُفْلِحُ فِيْ أَسْمَاءِ مِمَّا نَدْعُوْنَ إِلَيْهِ

وَفِيْءًا أَذَانًا وَقُرْءَانًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ حِجَابٌ

فَاعْمَلْ إِنَّا عَمِلُونَ ﴿٥﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ

إِلَهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوْهُ وَوَيْلٌ

لِلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ

هُمْ كَافِرُونَ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٨﴾

﴿٩﴾ قُلْ أَيْنَكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ

فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَندَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

10. Kuma Ya sanya, a cikinta, dūwatsu kafaffu daga samanta, kuma Ya sanya albarka a cikinta, kuma Ya kaddara abūbuwan cinta a cikinta, a cikin kwanuka huɗu māsu daidaita, dōmin matambaya.

11. Sa'an nan Ya daidaita zuwa ga sama alhāli kuwa ita (a lōkacin) hayāki ce, sai Ya ce mata, ita da kasā, "Ku zo, bisa ga yarda kō a kan tilas." Suka ce, "Mun zo, munā māsu dā'ā."

12. Sai Ya hukunta su sammai bakwai a cikin kwānuka biyu. Kuma Ya yi wahayi, a cikin kōwace sama da al'amarinta, kuma Muka kawāta sama ta kusa da fitilu kuma don tsari. Wancan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

13. To, idan sun bijire sai ka ce, "Nā yi muku gargadi ga wata tsāwa kamar irin tsāwar Ādāwa da Samūdāwa."

14. A lōkacin da Manzanninsu suka je musu daga gaba gare su kuma daga bāyansu, "Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah." Suka ce, "Dā Ubangijinmu Yā so, lalle dā Ya saukar da malā'iku, sabōda haka lalle mū, māsu kāfirta ne a game da abin da aka aiko ku da shi."

15. To, amma Ādāwa, sai suka yi girman kai a cikin kasā, bā da wani hakki ba, suka ce, "Wāne ne mafi tsananin karfi daga gare mu?" Ashe, kuma ba su gani ba cēwa Allah, Wanda Ya halitta su, Shī ne Mafi karfi daga gare su, kuma sun kasance a game da āyōyinMu suna yin musu?

وَجَعَلَ فِيهَا رُوسًى مِنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا
أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِلنَّاسِ أُولَئِكَ ﴿١٠﴾

ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ
أَنْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١١﴾

فَقَضَيْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ
سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ
وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً
فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوا أَمِنْ أَشَدِّ مَنَاقِبَةٍ أَوْ لَعُنُوا أَتَى اللَّهُ
الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا
بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٥﴾

16. Sai Muka aika, a kansu, da iska mai tsananin sauti da sanyi, a cikin kwānuka na shu'umci, dōmin Mu dandana musu azābar wulākanci, a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi wulākantarwa, kuma sū bā zā a taimake su ba.

17. Kuma amma Samūdāwa, sai Muka shirya da su, sai suka fi son makanta a kan shiriya, dōmin haka tsawar azābar wulākanci, ta kāmā su, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa (dōmin nēman wata fā'ida).

18. Kuma Muka tsīrar da waḍanda suka yi īmāni kuma suka kasance sunā yin takawa.

19. Kuma rānar da ake tāra maḳiyan Allah zuwa wutā, to, sū anā kakkange su.

20. Har idan sun jē mata, sai jinsu da ganinsu da fātunsu, su yi shaida a kansu a game da abin da suka kasance sunā aikatawa.

21. Kuma suka ce wa fātunsu, “Don me kuka yi shaida a kanmu?” Suka ce, “Allah, Wanda ke sanya kōwane abu ya yi furuci, Shī ne Ya sanya mu mu yi furuci, kuma Shī ne Ya halitta ku, can da farko, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

22. “Ba ku kasance kunā sani ba a bōye, cēwa jinku zai yi shaida a kanku kuma ganinku zai yi, kuma fātunku za su yi. Kuma amma kun yi zaton cēwa Allah bai san abū-buwa māsū yawa daga abin da kuke aikatāwa ba.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ مِّنْ حِسَابِ
لِّنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْآخِرَةِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٦﴾

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ
فَأَخَذَتْهُمُ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿١٧﴾

وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٨﴾

وَيَوْمَ يُخْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ
وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

وَقَالُوا الْجُلُودُ مِنَّا لَمْ شَهِدَتْهُمُ عَلَيْنَا قَالُوا أَنطَقَنَا
اللَّهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَالِیْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَن يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ
وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَٰكِن ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

23. “Kuma wancan zaton nāku wanda kuka yi zaton shi, game da Ubangijinku, ya halakar da ku, sai kuka wāyi gari a cikin māsu hasāra.”

24. Sabōda haka idan sun yi ha-kuri, to, wutar, ita ce mazauni a gare su, kuma idan sun nēmi yarda, to, ba su zama daga waɗanda ake yardarwa ba.

25. Kuma Muka salladar da ma-biya⁽¹⁾ a gare su, sai suka kawāta musu abin da ke a gabansu da abin da ke a bāyansu. Kuma kalmar azāba ta wajaba a kansu, a cikin wasu al’ummōmi da suka shūde a gabāninsu daga aljannu da mutāne. Lalle sū, sun kasance māsu hasāra.

26. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Kada ku saurāra ga wan-nan Alkur’āni, kuma ku yi ta yin kuwwa a cikin (lōkacin karātun) sa, dammāninku zā ku rinjaya.”

27. Sabōda haka lalle zā Mu dan-dana wa waɗanda suka kāfirta wata azāba mai tsanani, kuma lalle zā Mu sāka musu da mafi mūnin abin da suka kasance sunā aikatāwa.

28. Wancan shī ne sakamakon makiyan Allah, watau wutā. Sunā a gidan dawwama a cikinta, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā yin musu game da āyōyinMu.

29. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nūna mana waɗannan biyun da suka batar da mu daga aljannu da

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ
فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا
فَمَا لَهُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾

﴿٢٥﴾ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ
مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ
وَالْغَوَافِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

فَلَنُذِيقَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ
أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً
بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَمْجُدُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرْنَا الَّذِينَ اضْطَلَّ
مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا

(1) Mabiya, sū ne aljannun kō shaidannun da ke tāre da mutum.

mutāne, mu sanya su a karkashin kafāfunmu, dōmin su kasance daga kaskantattu.”

30. Lalle wadannan da suka ce, “Ubangijinmu, Shī ne Allah,” sa’an nan suka daidaitu, mala’iku na sassauka a kansu (a lōkacin saukar ajalinsu sunā ce musu), “Kada ku ji tsōro, kuma kada ku yi bakin ciki, kuma ku yi bushāra da Aljanna, wadda kun kasance anā yi muku wa’adi da ita.

31. “Mū ne majibintanku a cikin rāyuwar dūniya da kuma a cikin Lāhira, kuma a cikinta kunā da abin da rāyukanku ke sha’awa, kuma kunā da abin da kuke kira (a kawo muku) a cikinta.

32. “A kan liyāfa daga Mai gāfara, Mai jin kai.”

33. Kuma wāne ne mafi kyau ga magana daga wanda ya yi kira zuwa ga Allah, kuma ya aikata aiki na kwarai, kuma ya ce, “Lalle nī, inā daga māsū sallamāwar al’amari zuwa ga Allah?”

34. Kuma kyautatāwa bā ta daidaita, kuma haka mūnanāwa. Ka tunkude cūta da abin da yake mafi kyau, sai gā shi wanda akwai kiyayya a tsakāninka da tsakāninsa, kamar dai shi majibinci ne, masoyi.

35. Kuma bā za a cūsa wa kōwa wannan hāli ba fāce wadanda suka yi hakuri, kuma bā zā a cūsa shi ba fāce ga mai rabo mai girma.

36. Kuma idan wata fizga ta fizge ka daga Shaidan, to ka nēmi tsari

لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾

نَحْنُ أَوْلَىٰ أَوْكُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَىٰ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿٣١﴾

تَزَلَّازِلُكُمْ مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٣٢﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُوحَضٍ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾

وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزَعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ

ga Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Masani.

37. Kuma akwai daga āyōyinSa, dare da yini, da rānā da watā. Kada ku yi sujada ga rānā, kuma kada ku yi ga watā. Kuma ku yi sujada ga Allah Wanda Ya halitta su, idan kun kasance Shī ne kuke bauta wa.

38. To, idan sun yi girman kai, to, wadanda ke a wurin Ubangijin-ka, sunā tasbīhi a gare Shi, a dare da rana, alhāli kuwa sū, bā su kōsāwa.

39. Kuma akwai daga āyōyinSa cēwa lalle kai kanā ganin kasā kēkasasshiya, to, idan Mun saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura. Lalle Wannan da Ya rāya ta, haḳīka, Mai rāyar da matattu ne. Lalle Shī, Mai ikon yi ne a kan kōwane abu.

40. Lalle wadannan da ke karka-cēwa a cikin āyōyinMu, bā su fakuwa a gare Mu. Ashe fa, wanda ake jēfāwa a cikin wutā ne mafīfi kō kuwa wanda zai je amintacce a Rānar Kiyāma? Ku aikata abin da kuke so! Lalle Shī Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

41. Wadannan da suka kāfirta game da Alkur'āni a lōkacin da ya je musu... kuma lalle shi, haḳīka, littāfi ne mabuwāyi.

42. Barna bā zā ta je masa ba daga gaba gare shi, kuma bā zā ta zo ba daga bāya gare shi. Saukarwa ce daga Mai hikima, Gōdadde.

43. Bā zā a faḍa maka ba fāce abin da aka riga aka faḍa ga Manzannin da suke a gabāninka. Lalle

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

فَإِنْ أَصْطَكَبَرُوا فَاذْلِكِ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٣٨﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَن يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِيَّ آمِنًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِنْتُ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾

مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْفِلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ

Ubangijinka, haḳīḳa, Ma'abūcin gāfara ne, kuma Ma'abūcin azāba mai raḍaḍi ne.

44. Kuma da Mun sanya shi abin karātu na ajamanci, lalle dā sun ce, “Don me ba a bayyana āyōyinsa ba? Ashe, zai yiwu a sāmi littāfi ba'ajame da Manzo Balārabe?” Ka ce, “Shi, shiriya ne da warkewa ga waɗanda suka yi imāni. Kuma waɗanda ba su yi imāni ba akwai wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma shi wata makanta ne a kansu. Waɗannan anā kiran su daga wuri mai nīsa.”

45. Kuma lalle Mun bai wa Mūsā Littāfi, sai aka yi sābāni a cikin-sa. Kuma ba dōmin wata kalma da tā gabata ba daga Ubangijinka, lalle dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle sū, haḳīḳa, sunā a cikin shakka daga gare shi, mai sanya kōkanto.

46. Wanda ya aikata aiki na kwarai, to, sabōda kansa ne, kuma wanda ya mūnana, to, yanā a kansa. Kuma Ubangijinka, bā Mai zālunci ga bāyinSa ne ba.

47. Zuwa gare Shi ake mayar da sanin Sa'a. Kuma waɗansu 'yā'yan itāce bā su fita daga kwasfōfinsu, kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da sanin-Sa, kuma a rānar da Yake kiran su (Ya ce), “Inā abōkan tārayyaTa?” Sai su ce, “Mun sanar da Kai, bābu mai bāyar da shaida da haka nan daga gare mu.”

لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ
آيَاتُهُ ۖ أَتَعْجَمِي ۖ وَعَرَبِي ۖ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا
هُدًى وَشِفَاءٌ ۖ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
فِي آذَانِهِمْ وَقُرْءَانُهُمْ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ
يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ
وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا
وَمَا رَبُّكَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

﴿٤٧﴾ إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ
مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ
إِلَّا بِعِلْمِهِ ۖ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَتَيْنَ شُرَكَاءَیْ
قَالُوا ءَاذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ﴿٤٨﴾

48. Kuma abin da suka kasance, sunā kira a gabānin haka ya face musu, kuma suka yi zaton cēwa bā su da wata mafakā.

49. Mutum bā ya kōsāwa daga addu'ar nēman alhēri, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya zama mai yanke kauna, mai nūna kāsāwa.

50. Kuma lalle idan Mun dānda-na masa wata rahama daga gare Mu, daga bāyan wata cūta ta shāfe shi, lalle zai ce, “Wannan (ni’ima) tāwa ce, kuma bā ni zaton Sa’a mai tsayuwa ce, kuma lalle idan aka mayar da ni zuwa ga Ubangijina, haḳiḳa, inā da makōma mafi kyau, a wurinSa.” To, lalle zā Mu bā da lābāri ga waḍanda suka kāfirta game da abin da suka aikata, kuma lalle Munā dāndana musu daga azāba, mai kauri.

51. Kuma idan Muka yi ni’ima ga mutum, sai ya bijire, kuma ya nisantar da gēfensa, kuma idan sharri ya sāme shi, sai ya zama ma’abūcin addu’a mai fāḍi.

52. Ka ce, “Ashe, kun gani! Idan (Alkur’āni) ya kasance daga Allah ne, sa’an nan kun kāfirta a game da shi, wāne ne mafi bata daga wanda yake yanā a cikin sābani manisanci (daga gaskiya)?”

53. Zā Mu nūna musu āyōyin-Mu a cikin sāsanni da kuma a cikin rāyukansu, har ya bayyana a gare su cēwa lalle (Alkur’āni), shi ne gaskiya. Ashe, kuma Ubangijinka bai isa ba, ga cēwa lalle Shi Halar-tacce a kan kowane abu ne?

وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ
وَوَدَّعُوا مَا لَهُمْ مِنْ نَجْدٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَسْتَعِينُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ
وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَنْتَوِسْ قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾

وَلَيْنَ أَذَقْنَهُ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتَهُ
لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَى وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَيْنَ
رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لِلْحُسْنَى فَلَنُنَبِّئَنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ
غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾

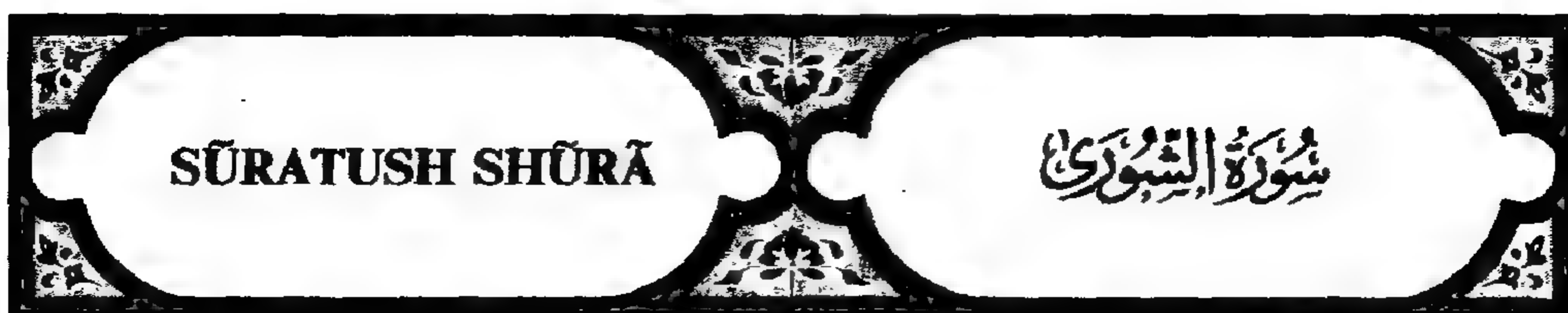
وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَسِ بَاجَانِيهِ
وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَوَدَّ دُعَاءَ عَرِيضٍ ﴿٥١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِنْ
هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ
حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ
أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾

54. To, lalle sū, sunā a cikin shakka daga gamuwa da Ubangi-jinsu. To, lalle Shī Mai kēwayēwa ga dukan kōme ne.

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرِيَّةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ
أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُخِيطٌ ﴿٥٤﴾

Tanā karantar da muhimmancin haɗuwar jama'ar Musulmi da hanāwar rarrabar kalmarsu, a kōwane hāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Ī. Š. K̃.

3. Kamar wancan ⁽¹⁾ (asīrin) Allah, Mabuwayi, Mai hikima, ke yin wahayi zuwa gare ka da zuwa ga waɗanda ke gabāninka.

4. (Allah) Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasa, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.

5. Sammai nā kusan su tsāge daga bisansu, kuma malā'iku nā yin tasbīhi game da gōdē wa Ubangi-jinsu kuma sunā istigfāri dōmin wanda ke cikin kasa. To, lalle Allah Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

حَمْدٌ

عَسَقٌ

كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٥٦﴾

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ
أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٧﴾

(1) Asīrin haɗa jama'a bā zā su rarrabu ba. Watau su riƙi Allah Shi kaɗai ne Ubangi-jini Mai yin umurni ko hani, kuma su riƙi cēwa Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, shī ne cikamakin Annabāwa, bāyansa bā a bai wa kōwa kōme fāce fahimta ga abin da ya zo da shi.

6. Kuma wadanda suka riki wadansu majibinta wadanda bā Shī ba, Allah ne Mai tsaro a kansu, kuma kai, bā wakili ne a kansu ba.

7. Kuma kamar haka ne Muka yi wahayin abin karantāwa (Alkur'āni) na Lārabci zuwa gare ka, dōmin ka yi gargadi ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda ke a kēwayenta, kuma ka yi gargadi game da rānar tārūwa, bābu shakka gare ta, wata kungiya tanā a cikin Aljanna kuma wata kungiya tanā a cikin sa'ir.

8. Kuma dā Allah Yā so, dā Yā hadā su al'umma guda, kuma amma Yanā shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, alhāli kuwa az-zālumai bā su da wani majibinci, kuma bā su da wani mataimaki.

9. Kō kuma sun riki waninSa majibinta? To, Allah Shī ne Majibinci, kuma Shī ne ke rāyar da matattu, alhāli kuwa Shī Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

10. Kuma abin da kuka sābā wa jūna a cikinsa, kō mēne ne, to, hukuncinsa (a mayar da shi) zuwa ga Allah. Wancan Shī ne Allah Ubangijīna, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi nake mayar da al'amarīna.

11. (Shī ne) Mai kāga halittar sammai da kasa, Ya sanya muku ma'aura daga jinsinku, kuma (Ya sanya) daga dabbōbi maza da mātā, Yanā shūka ku a cikinsu, wani abu bai zama kamar tamkarSa ba, kuma Shī ne Mai ji, Mai gani.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِظُ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٧﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يَدْخُلُ مِنْ يَشَاءَ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٨﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَإِنَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿١٠﴾

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُكُمْ فِيهِ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ مِثْلَهُ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

12. Shī ne da mabūdān sammai da kasa, Yanā shimfida arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kukuntāwa. Lalle ne, Shī Masani ne ga dukan kōme.

13. Ya shar'anta muku, game da addini, abin da Ya yi wasiyya da shi ga Nūhu da abin da Muka yi wahayi da shi zuwa gare ka, da abin da Muka yi wasiyya da shi ga Ibrāhīm da Mūsā da Īsā, cēwa ku tsayar da addini sōsai, kuma kada ku rarrabu a cikinsa. ⁽¹⁾ Abin da kake kira zuwa gare shi, ⁽²⁾ ya yi nauyi a kan māsu shirki. Allah na zāben wanda Yake so zuwa gare Shi, kuma Yanā shiryar da wanda ke tawakkali gare Shi, ga hanyarSa.

14. Kuma ba su rarraba ba fāce bāyan da ilmi ya jē musu, dōmin zālunci a tsakāninsu, kuma bā dōmin wata kalma ⁽³⁾ tā gabāta ba

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

﴿ شَرَعَ لَكُم مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى
وَعِيسَى أَنِ اقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ
عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا نَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي
إِلَيْهِ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن يُنِيبُ ﴿١٣﴾

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيَا بَيْنَهُمْ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى

(1) Ku bi umurnin Allah kamar yadda Ya aza muku hukunce-hukuncensa, kada ku karkace da bin umurnin wadansu na dabam, wadanda bā Allah ba, kō kuma kada ku bi son zūciyarku. Bin umurnin wani zai sanya ku sābā wa jūnanku, ku rarrabu, ku rasa karfi a kan ma'kiyanku. Wanda ya bi umurnin wadansu, wadanda bā Allah ba, to, yā yi shirki da Allah ke nan, kuma haɗuwar māsu bin umurnin wadansu wadanda bā Allah ba, to, tanā da wuya. Wannan āyā ta hana bin ɗarīkōkin kungiyōyin sūfāye duka, dōmin bin su, bin umurnin wadansu ne wadanda bā Allah ba, kuma yanā rarraba Musulmi, su zama kungiya-kungiya, da sābāni mai nīsa. Bā zā a ce ba, “Ā’aha! Wannan āyā ta sauka ga Yahūdu da Nasāra kawai”, dōmin āyōyi biyu 14 da 15, māsu bin wannan, sun gama har da Musulmi, dōmin umurni ga Annabi, umurni ne sabōda al’ummarsa. Kuma sābānin māsu ɗarīkōki, sābāni ne a kan asali, watau akīda, bā sābāni ne a kan rassuna na Furū’a ba. Sabōda haka bābu kiyayya a tsakānin mabiya mazhabōbi, dōmin sābāninsu, na fahimta ne kawai. Sābāni ga rēshe, rahama ce, amma sābāni ga asali azāba ce.

(2) Watau haɗuwar jama’a ga bin addini guda, bā da sābawa ba ga asalinsa. Wanda ya ce: An saukar wa wani mutum, baicin Muhammadu, da wani abu daga Allah, to, shī ya sābā wa asali. Sābāwa ga asali kāfirci ne.

(3) Kalmar da ta gabāta, ita ce “Allah bā zai halaka mutane ba sabōda zunubi sai ajalinsu yā zo.” Zālunci da ke hana su haɗuwa a bāyan sanin gaskiya, shi ne hassadar jūna, sa kwaɗayi da son shugabanci a cikin mu’amala.

daga Ubangijinka, zuwa ga wani ajali ambatacce, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle ne, wadanda aka gādar wa Littāfi daga bāyan-su, haḳīka, sunā cikin shakka a gare shi, mai sanya kokanto.

15. Sabōda haka, sai ka yi kira, kuma kai, ka daidaitu kamar yadda aka umurce ka, kuma kada ka bi son zūciyōyinsu, kuma ka ce, “Nā yi īmāni da abin da Allah Ya saukar na littāfi, kuma an umurce ni da in yi ādalci a tsakāninku. Allah ne Ubangijinmu, kuma Shi ne Ubangijinku, ayyukanmu nā gare mu, kuma ayyukanku nā gare ku, kuma bābu wata hujja a tsakāninmu da tsakāninku. Allah zai tara mu, kuma zuwa gare Shi ma-kōma take.”

16. Kuma wadannan da ke jāyayya a cikin al’amarin Allah daga bāyan an karɓa masa, hujjarsu bātacciya ce a wurin Ubangijinsu, kuma akwai fushi a kansu, kuma sunā da wata azāba mai tsanani.

17. Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi da gaskiya, da sikeli. Kuma me ya sanar da kai (cēwa anā) tsammānin Sa’ar kusa take?

18. Waɗanda ba su yi īmāni da ita ba, (sū) ke nēman gag-gautōwarta, alhāli kuwa waɗanda suka yi īmāni, māsu tsōro ne daga gare ta, kuma sun sani, cēwa ita gaskiya ce. To, lalle ne waɗanda ke shakka a cikin Sa’a, haḳīka, sunā a cikin bata mai nīsa.

لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ وَلِإِنَّ الَّذِينَ أُوْرثُوا الْكِتَابَ
مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٤﴾

فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ
وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ
لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَاحِجَةً
يَلْنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ
لَهُمْ نَجَّوْنَهُمْ دَاحِضَةً عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ
وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ
وَمَا يَدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ
أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمارُونَ فِي السَّاعَةِ
لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾

19. Allah Mai tausasāwa ne ga bāyinsa. Yanā arzūta wanda Yake so, alhāli kuma Shī ne Mai ƙarfi, Mabuwayi.

20. Wanda ya kasance yanā nufin nōman Lāhira, zā Mu ƙāra masa a cikin nōmansa, kuma wanda ya kasance yanā nufin nōman dūniya, zā Mu sam masa daga gare ta, alhāli kuwa bā shi da wani rabo a cikin Lāhira.

21. Kō sunā da waɗansu abōkan tārayya (da Allah) waɗanda suka shar'anta musu, game da addini, abin da Allah bai yi izni ba da shi? Kuma bā dōmin kalmar hukunci ba, dā lalle, an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle azzālumai sunā da azāba mai radadī.

22. Kanā ganin azzālumai sunā māsu tsōro daga abin da suka sa-nā'anta, alhāli kuwa shi abin tso-ron, mai aukuwa ne gare su, kuma waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai sunā a cikin fadamun Aljanna, sunā da abin da suke so a wurin Ubangijinsu. Wac-can fa ita ce falala mai girma.

23. Wancan shī ne Allah ke bāyar da bushāra da shi ga bāyinSa waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa, fāce dai sōyayya ta cikin zumunta.” Kuma wanda ya aikata wani abu mai kyau, zā Mu ƙarā masa kyau a cikinsa, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ
وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ
وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ
فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ
مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ
لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا
وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ
لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ
هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَشْكُرُ عَلَيْكُمْ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ
فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

24. Kō zā su ce, “Yā kirkira karyā ga Allah ne”? To, idan Allah Ya so, zai yunke a kan zūciyarka, kuma Allah Yana shāfe karyā kuma Yana tabbatar da gaskiya da kalmōminSa. Lalle ne, Shī Masani ne ga abin da ke cikin zukata.

25. Kuma Shi ne ke karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā yāfe kananan laifuffuka, alhāli kuwa Yanā sanin abin da kuke aikatāwa.

26. Kuma Yanā karɓa wa waɗannan da suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma Yanā kāra musu (sakamako) daga falalarSa. Kuma kāfirai sunā da wata azāba mai tsanani.

27. Kuma dā Allah Ya shimfida arziki ga bāyinSa, dā sun yi zāluncin rarraba jama'a a cikin kasa, kuma amma Yanā sassaukarwa gwargwado ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, game da bāyinSa, Mai labartawa ne, Mai gani.

28. Kuma Shī ne ke sassaukar da girgije (ruwa) a bāyan sun yanke kauna, kuma Yana wātsa rahamarSa, alhāli kuwa Shī ne Majibinci, Mai gōdiya.

29. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da kasa, da abin da Ya wātsa a cikinsu na dabba alhāli kuwa Shī Mai iko ne ga tāra su, a lōkacin da Yake so.

30. Kuma abin da ya sāme ku na wata masifa, to, game da abin da hannāyenku suka sana'anta ne, kuma (Allah) Yanā yāfēwar (waɗansu laifuffuka) māsu yawa.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشِإِ اللَّهُ يُخْتِمْ
عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُخَوِّقُ الْحَقَّ
بِكَلِمَتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو
عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ
مِنْ فَضْلِهِ ۖ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ وَلَوْ سَـَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ
وَلَكِنْ يُنْزِلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ
خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾

وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا
وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۖ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٨﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
فِي سِتِّينَ يَوْمًا ۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ
إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا
كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾

31. Kuma ba ku zama māsū bu-wāya ba a cikin ƙasa, kuma bā ku da wani majibinci, wanin Allah, kuma bā ku da wani mataimaki.

32. Kuma akwai daga āyōyinsa, jirāge māsū gudāna a cikin tēku kamar duwātsu.

33. Idan Ya so sai Ya kwantar da iskar, sai jirāgen su yini sunā māsū kawaici a kan bāyan tēkun, lalle ne ga wancan, haƙīka, akwai āyōyi ga dukan mai haƙuri, mai gōdiya.

34. Kō Ya halakā su (sū jirāgen) sabōda abin da māsū su suka sa-nā'anta, alhāli kuwa Yanā yāfe (laifuffuka) māsū yawa.

35. Kuma dōmin waɗanda ke jāyayya a cikin āyōyinMu su sani (cēwa) bā su da wata mafaka.

36. Sabōda haka abin da aka bā ku, kō mēne ne, to, jin dāɗin rayu-war dūniya ne, kuma abin da ke a wurin Allah, shī ne mafīfīci, kuma shī ne mafi wanzuwa ga waɗanda suka yi īmāni kuma sunā dōgara a kan Ubangijinsu kawai.

37. Kuma waɗanda⁽¹⁾ ke nisan-tar manyan zunubbai da ayyukan alfāsha, kuma idan sun yi fushi, sū, sunā gāfartawa.

38. Da waɗanda suka karɓa kira ga Ubangijinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma al'amarinsu shāwa-

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾

أَوْ يُوقِفَهُنَّ بِمَا كَسَبْنَ وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُحَدِّثُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِصٍ ﴿٣٥﴾

فَمَا أَوْفَيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَجْنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ
وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ

(1) Bayānin siffōfin mūminai, waɗanda suke tsare su, yana lāmunce zama haɗe, da gamuwar Musulmi, sū ne siffōfi shida, nīsantar manyan zunubbai da zina, da gāfarta fushi, da tsayar da salla, da shāwara ga al'amuran tsakāninsu, da ciyar da dūkiya da ta wajabci mutum ya ciyar da ita ga cikin alhēri ga inda Allah Ya ce a ciyar da ita.

ra ne a tsakāninsu, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

39. Da waɗanda⁽¹⁾ idan zālunci ya sāme su, sunā nēman taimako (su rāma).

40. Kuma sakamakon cūta, shī ne wata cūta kamarta, sai dai wanda ya yāfe kuma ya kyautata, to, lādarsa nā ga Allah. Lalle ne, Shī (Allah) bā Ya son azzālumai.

41. Kuma lalle ne wanda ya nēmi taimakon rāmāwa a bāyan an zālunce shi, to, waɗannan bābu wata hanyar zargi a kansu.

42. Inda hanyar zargi kawai take, shī ne a kan waɗanda ke zāluntar mutāne, kuma sunā kētare haddin shari'a cikin kasa, bā tare da hakki ba. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi.

43. Kuma lalle ne, wanda ya yi hakuri kuma ya gāfarta (wa wanda ya zālunce shi), to shī wancan aiki, hakika, yanā daga manyan al'amura (da Allah ke so).

44. Kuma wanda⁽²⁾ Allah Ya ba-tar, to, bā shi da wani majibinci, bāyanSa, kuma zā ka ga azzālumai, a lōkacin da suka ga azāba, sunā cēwa, "Shin, akwai hanya zuwa ga kōmāwa?"

45. Kuma kanā ganin su anā gitta su a kanta, sunā kaskantattu

وَأْمُرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْصُرُونَ ﴿٢٩﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾

وَلَمَنْ أَنْصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّن سَبِيلٍ ﴿٣١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٢﴾

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٣٣﴾

وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّن بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّن سَبِيلٍ ﴿٣٤﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعَاتٍ مِّنَ الذَّلِيلِ

(1) Wajen rāma zālunci kō yinsa, mutāne sun kasu kashi huɗu. Māsu rāmāwa gwargwadon zālunci, bā su da laifi; da māsu rāmāwa da abin da ya fi laifin da aka yi musu, to, sunā da laifi kamar māsu fāra zālunci, da māsu gāfartāwa, waɗannan sū ne Allah ke so.

(2) Bayānin mai zālunci da sakamakonsa a Rānar Lāhira.

sabōda wulākanci, sunā hange daga gefen gani boyayye. Kuma wadanda suka yi imāni sai su ce, “Lalle ne, māsū hasāra, sū ne wadanda suka yi hasārar rāyukansu da iyālansu a Rānar Kiyāma.” To, lalle ne, azzā-lumai sunā a cikin wata azāba zaunanniya.

46. Kuma wadansu majibinta ba su kasance ba a gare su, wadanda ke iya taimakonsu, baicin Allah. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da wani gōdabe na tsīra.

47. Ku karbā wa Ubangijinku tun gabānin wani yini ya zo, bābu makawa gare shi daga Allah, bā ku da wata mafaka a rānar nan, kuma bā ku iya yin wani musu.

48. To, idan sun bijire, to, ba Mu aike ka kanā mai tsaro a kansu ba, bābu abin da ke a kanka fāce iyar da Manzanci. Kuma lalle ne, Mū idan Mun dandana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sai ya yi farin ciki da ita, kuma idan wata masīfa ta sāme su sabōda abin da hannayensu suka gabatar, to, lalle ne mutum mai tsananin kāfirci ne.

49. Mulkin sammai da kasa na Allah kawai ne. Yanā halitta abin da Yake so. Yanā bāyar da 'ya'ya mātā ga wanda Yake so, kuma Yanā bāyar da dīya maza ga wanda Yake so.

50. Kō kuma Ya hada su maza da mātā, kuma Yanā sanya wanda Ya so bakarāre.⁽¹⁾ Lalle Shi, Mai ilmi ne, Mai ikon yi.

يَنْظُرُونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنُوا
إِنَّ الْخَسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ
مُقِيمٍ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَتْ لَهُمْ مِنْ ءُولِيَآءَ يَنْصُرُونَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

أَسْتَجِيبُوا لِلرَّبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمُ مِنْ مَلَجٍ يَوْمَئِذٍ
وَمَا لَكُمُ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٧﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا
إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ
مِنَ الرَّحْمَةِ فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ
بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ
يَهْبِ لِمَنْ يَشَاءُ إِنشَاءً وَيَهْبِ لِمَنْ يَشَاءُ
الذُّكُورَ ﴿٤٩﴾

أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنثَاءً وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ
عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

(1) Bakarāre, shi ne wanda bā ya haihuwa.

51. Kuma bā ya kasancēwa ga wani mutum Allah Ya yi masa magana⁽¹⁾ fāce da wahayi, kō daga bāyan wani shāmaki, kō Ya aika wani Manzo, sa'an nan ya yi wahayi, da izninSa ga abin da Yake so. Lalle Shi, Madaukaki ne Mai hiki-ma.

52. Kuma kamar wancan, Mun aika wani rūhi (rai mai hada jam'a) zuwa gare ka, daga gare Mu. Ba ka kasance kā san abin da yake littāfi ba, kō abin da yake imāni, kuma amma Mun sanya shi (rūhin, watau Alkur'āni) wani haske ne, Munā shiryar da wanda Muke so daga cikin bāyinMu game da shi. Kuma lalle kai, hakīka, kanā shiryarwa zuwa ga hanya madaidai-ciya.

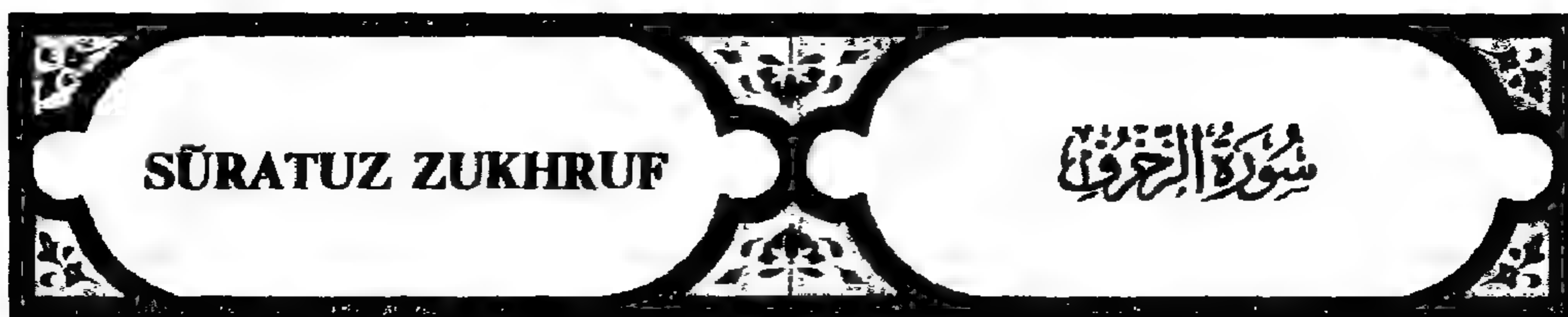
53. Hanyar Allah Wanda ke da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin fasa. To, zuwa ga Allah kawai al'amura ke kōmāwa.

❖ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا
أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ
بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي
مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي
بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ

صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ

(1) Annabāwa a lōkacin da Allah Ya yi musu magana ba su gan Shi ba, sai dai su ji maganarSa kamar yadda Mūsā ya ji, kō kuma da wāsidar malā'ika kamar sauran Annabāwa, kō kuwa da ilhami watau ya san hukunci ba da magana kō wani wāsidar malā'ika ba. Ilhāmin Annabāwa da mafarkinsu gaskiya ne. Ilhāmi da mafarkin sauran mutāne bā ya zama hujja sai idan yā dāce da shari'a, sai a yi aiki da shi a kan shari'a bā a kan mafarkin ko ilhāmin ba.

Tanā karantar da hālāyen mutāne na son rikon al'adunsu da jayayya da karya dōmin haka a kan gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.
2. Ina rantsuwa da Littāfi Mabayyani.
3. Lalle Mū, Mun sanya shi abin karātu na Lārabci, tsammāninku, kunā hankalta.
4. Kuma lalle shī, a cikin uwar littāfi, a wurinMu, hakīka, madau-kaki ne, bayyananne.
5. Shin, zā Mu kau da kai daga saukar da hukunci daga gare ku ne dōmin kun kasance mutane māsū barna?
6. Alhāli kuwa sau nawa Muka⁽¹⁾ aika wani Annabi a cikin mutānen farko!
7. Kuma wani Annabi bai je musu ba fāce sun kasance, game da shi, sunā māsū yin izgili.
8. Sai Muka halakar da wadanda suke sū ne mafiya karfin damka

حَمْدٌ
وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ
إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ
وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَّكُمْ
أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا
أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ
وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ
وَمَا يَنْبَغِيهِمْ مِنْ نَبِيِّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ
فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى

(1) Tun da ba Mu bar mutānen farko māsū barna ba, sai da Muka aika musu Manzanni, kuma kōwace fungiya daga cikin wadanda aka aika wa wani Manzo sai da ta yi izgili game da Manzonsu, har abin ya kai ga halakar shūgabanninsu. To, haka mutānenka, bā zā Mu bar su ba, sabōda barnansu, sai Mun aike ka zuwa gare su, su yi izgili game da kai, har a halaka shūgabanninsu, sa'an nan sauransu, su bi abin da aka umurce su da shi.

daga gare su. Kuma abin misālin mutānen farkon ya shūde.

9. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye su, “Wāne ne ya halitta sam-mai da kasa?” Lalle zā su ce, “Ma-buwāyi Mai ilmi ne Ya halitta su.”

10. Wanda Ya sanya muku kasa shimfida kuma Ya sanya muku ha-nyōyi a cikinta, tsammāninku, zā ku nēmi shiryuwa.

11. Kuma wanda Ya saukar da ruwa daga sama, a kan wani gwarg-wado, sai Muka rāyar da gari ma-tacce game da shi. Kamar haka nan ake fitar da ku (daga kabari).

12. Kuma Wanda Ya halitta ma'aura dukansu, kuma Ya sanya muku, daga jirgi da dabbōbin ni'ima, abin da kuke hawa.

13. Domin ku daidaitu a kan bāyansa, sa'an nan ku tuna ni'imar Ubangijinku a lōkacin da kuka dai-daita a kansa, kuma ku ce, “Tsar-ki ya tabbata ga Wanda Ya hōre mana wannan, alhāli kuwa ba mu ka-sance māsu iya rinjāya gare shi ba.

14. “Kuma lalle mū, hakīka, māsu⁽¹⁾ jūyāwa muke zuwa ga Ubangijinmu.”

15. Kuma suka sanya⁽²⁾ Masa juz'i daga bāyinSa. Lalle ne mutum,

مَثَلُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ
لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يُقَدِّرُ فَأَنْشَرْنَا
بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ
لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾

لِتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا
أَسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ
لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

وَجَعَلُوا آلَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنْ الْإِنْسَانُ

(1) Ku yi dalīli da hōrēwar abin hawa gare ku zuwa ga tabbatar tāshinku, dōmin hisābin Kiyāma, dōmin ku bi umurninSa a dūniya, kuma ku bar al'adunku.

(2) Suka ce malā'iku 'ya'ya māta ne na Allah, sunā bauta musu ne dōmin su kusantar da su zuwa ga Allah, watau dōmin su cēce su daga azāba. Sun yi wannan karyar ne dōmin su tabbatar da al'adarsu ta surkulle. Sabōda haka suka yi wa Allah karyar, suka nakasa Shi da haka, kuma suka nakasa malā'iku māsu daraja a wurin Allah, kuma suka kāfirce wa ni'imar da Allah Ya yi musu wajen aiko musu Manzo mai shiryar da su. Sa'an suka kafa hujja da karyar dōmin su danne gaskiya.

hakīka, mai yawan kāfirci ne, mai bayyanāwar kāfircin.

16. Kō zā Ya dauki 'ya'ya mātā daga abin da Yake halittāwa ne, kuma Ya zābe ku da dīya maza?

17. Alhāli kuwa idan an bāyar da bushāra ga dayansu da abin da ya buga misāli da shi ga Mai rahama, sai fuskarsa ta yini tanā wadda aka bakanta launinta, kuma yanā cike da bakin ciki.

18. Ashe, kuma (Allah zai zābi) wanda ake rēno a cikin kawa, alhāli kuwa gā shi a husūma bā mai iya bayyanawar magana ba?

19. Kuma suka mayar da malā'iku ('yā'ya) mātā, alhāli kuwa sū, wadanda suke bāyin (Allah) Mai rahama ne! Shin, sun halarci halitarsu ne? Zā a rubūta shaidarsu, kuma a tambaye su.

20. Kuma suka ce, "Dā Mai rahama ya so, dā ba mu bauta musu ba." Bā su da wani ilmi game da wancan! Bābu abin da suke yi fāce yanki-fadi.

21. Kō Mun bā su wani littāfi ne a gabāninsa (Alkur'āni) sabōda haka da shi suke rife?

22. Ā'a, sun ce dai, "Lalle mū, mun sāmi ubanninmu a kan wani addini (na al'āda) kuma lalle mū, a kan gurābunsu muke māsu nēman shiryuwa."

23. Kuma kamar haka, ba Mu aika wani mai gargadi ba a gabāninka, a cikin wata alkarya, fāce man'i'imtanta sun ce, "Lalle mū, mun

لَكَفُورٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

أَمْ آتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَنَ كُمْ

يَالْبَنِينَ ﴿١٦﴾

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا

ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾

أَوْ مَنْ يُنشِئُ فِي الْغَلِيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ

غَيْرٌ مُبِينٌ ﴿١٨﴾

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ الرَّحْمَنِ إِنثًا

أَشْهَدُوا خَلَقَهُمْ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ

وَيُسْأَلُونَ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَالَهُمْ بِذَلِكَ

مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ أَنْتُمْ كِتَابٌ مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ

مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ

وَإِنَّا عَلَى آثَرِهِمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ

إِلَّا قَالَ مُتَرَفُّوهُمْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ

sāmi ubanninmu a kan wani addini, kuma lalle mū, māsū kōyi ne a kan gurābunsu.”

24. (Sai mai gargadīn) ya ce, “Shin, ban zo muku da abin da ya fi zama shiriya daga abin da kuka sāmi ubanninku a kansa ba?” Suka ce, “Lalle mū dai māsū kāfirta ne game da abin da aka aiko ku da shi.”

25. Sabōda haka Muka yi musu azābar rāmuwa. To, ka dūbi yadda ākibar māsū karyatāwa take.

26. Kuma (ka ambaci) lōkacin da Ibrāhīm ya ce wa ubansa da mutānensa, “Lalle nī mai barranta ne daga abin da kuke bautāwa.

27. “Fāce Wannan⁽¹⁾ da Ya kāga halittata, to, lalle Shī ne zai shiriyar da ni.”

28. Kuma (Ibrāhīm) ya sanya (ita wannan magana) kalma mai wanzuwa a cikin zuriyarsa, tsam-māninsu su kōmo daga bata.

29. Ā’a, Na jiyar da wadannan mutāne, dādi, sū da ubanninsu har gaskiya da Manzo mai bayyanawar gaskiyar, ya zo musu.

30. Kuma a lōkacin da gaskiyar ta jē musu, sai suka ce, “Wannan sihiri ne, kuma mū, māsū kāfirta da shi ne.”

31. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar da wannan Alkur’āni a kan

وَأَنَا عَلَىٰ أَثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾

﴿٢٤﴾ قُلْ أُولُو حِشَّتِكُمْ بَاهِدِي مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ
ءَابَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٥﴾

فَأَنْقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنْظُرْ كَيْفَ

كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٦﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ

إِنِّي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٧﴾

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيِّدِي ﴿٢٨﴾

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٩﴾

بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ وَءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ

الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٣٠﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣١﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ

(1) Bā ni bauta wa gumāka, amma inā bauta wa Allah Wanda Ya kāga halittata.

wani mutum mai girma daga alkar-
yun⁽¹⁾ nan biyu ba?"

32. Shin, sū ne ke raba rahamar Ubangijinka? Mū ne, Muka raba musu abincinsu a cikin rāyuwar dūniya, kuma Muka daukaka wadansunsu a kan wadansu da darajōji, dōmin wadansunsu su riki wadansu lēburōri, kuma rahamar Ubangijinka (ta Annabci⁽²⁾), ita ce mafīficiya daga abin da suke tā-rāwa.

33. Kuma bā dōmin mutāne su kasance al'umma daya ba, lalle ne, dā Mun sanya wa māsū kāfircē wa Mai Rahama, a gidājensu, rufi na azurfa, kuma da matākalai, ya zama a kanta suke tākāwa.

34. Kuma a gidājensu (Mu sanya) kyamāre da gadāje, a kansu suke kishingida.

35. Da zīnāriya. Kuma dukan wancan abu bai zama ba, sai jin dādīn rāyuwar dūniya ne kawai, alhāli kuwa Lāhira, a wurin Ubangijinka, ta māsū takawa ce.

36. Kuma wanda ya makanta daga barin hukuncin Mai rahama, to, zā Mu lullube shi da Shaidan, watau shi ne abōkinsa.

مِنَ الْقَرِيبَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣١﴾

أَمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمًا بَيْنَهُمْ
مَعِيشَتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ
بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُم بَعْضًا سُخْرِيًّا
وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٢﴾

وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا
لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقْفًا مِّنْ فِضَّةٍ
وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣٣﴾

وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابٌ وَسُرُرٌ عَلَيْهَا يَتَكَبَّرُونَ ﴿٣٤﴾

وَزُخْرُفًا وَإِن كُنتَ لَمَّا تَمَسُّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾

وَمَن يَعْمُرْ عَن ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا
فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

(1) Sunā nufin Makka da Tā'ifa, kuma sunā nufi a saukar da Alkur'āni ga Walīdu ḍan Muḡira na Makka kō ga Urwatu ḍan Mas'ūdi As Saḡafi a Ta'ifa. Watau sunā sūkar Muhammadu, dōmin bā shi da dūkiya. A gare su mai dūkiya shi ne babban mutum, wanda ya cancanta Allah Ya aiko shi ga mutāne.

(2) Tun da ba Mu bar rabon abincin rāyuwarsu ta dūniya a hannunsu ba, to, ta yāya ne zā Mu bar babban abu kamar Annabci da shiryar da mutāne ga hannāyensu? Watau bā zai yiwu Mu yi ba sai yadda Muke so kawai, kō su bi, kō su kāfirta, duka daidai ne a gare Mu.

37. Kuma lalle su, haḳīḳa, sunā kange su daga hanya, kuma sunā zaton cēwa sū māsu shiryuwa ne.

38. Har a lōkacin da (abōkin Shaidan) ya zo Mana (ya mutu) sai ya ce, (wa Shaidan) “Dā dai a tsakānina da tsakāninka akwai nīsan gabas da yamma, sabōda haka, tir da kai ga zama abōkin mutum!”

39. Kuma (wannan magana) bā zā ta amfāne ku ba, a yau, dōmin kun yi zālunci, lalle ku māsu tārewa ne a cikin azāba.

40. Shin to, kai kanā jiyar da kurma ne, ko kanā shiryar da makāho da wanda ke a cikin fata bayyananna?

41. To, kō dai Mu tafi⁽¹⁾ da kai, to, lalle Mū, māsu yin azābar rāmuwa ne a kansu.

42. Kō kuma Mu nūna maka abin da Muka yi musu wa'adi, to, lalle Mū, Māsu ikon tasarrufi a kansu ne.

43. Sabōda haka, ka yi riko ga abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka. Lalle ne kai, kanā a kan hanya madaidaiciya.

44. Kuma shi (abin wahayin) ambato (na daukaka) ne a gare ka da kuma ga mutānenka, kuma zā a tambaye ku.

45. Kuma ka tambayi wadanda Muka aika a gabāninka daga ManzanninMu, “Shin, Mun sanya

وَلِيَنَّهُمْ لِيَصُدُّوهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ
بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَيَنْسِفَ الْقَرَيْنِ ﴿٣٨﴾

وَلَن يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذ ظَلَمْتُمْ
أَن تَكُونَ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْى
وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾

فَأَمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤١﴾

أَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾

فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا

(1) Mu tafi da kai, watau Mu karbi ranka, ka mutu, to, dā Mun yi musu azāba ke nan, dōmin sun rasa mai shiryar da su.

wadansu gumāka, wasun (Allah), Mai rahama, anā bauta musu?”

46. Kuma lalle ne, hakīka, Mun aika Mūsā, game da āyōyinMu, zuwa ga Fir’auna da mashā-wartansa, sai ya ce, “Lalle nī, Man- zo ne daga Ubangijin halittu.”

47. To, a lōkacin da ya jē musu da āyōyinMu, sai gā su sunā yi musu dāriya.

48. Kuma ba Mu nūna musu wata āyā ba, fāce ita ce mafi girma daga ‘yar’uwarta. Kuma Muka kāma su da azāba, tsammāninsu kō sunā kōmōwa.

49. Kuma suka ce, “Yā kai mai sihiri! Ka rōka mana Ubangijinka da albarkacin abin da Ya yi alkawa- ri a wurinka, lalle mū, hakīka, māsu shiryuwa ne.”

50. To, a lōkacin da duk Muka kuranye musu azāba, sai gā su sunā warware alkawarinsu.

51. Kuma Fir’auna ya yi kira a cikin mutānensa, ya ce, “Ya mutā- nēna! Ashe, mulkin Masar bā a gare ni yake ba, kuma wadannan kōgu- na sunā gudāna daga karkashina? Ashe, ba ku gani ba?”

52. “Kō kuma bā nī ne mafīfici ba daga wannan wanda yake shī wulakantacce ne, kuma bā ya iya bayyanawar magana sai da kyar?”

53. “To, don me, ba a jēfa mun- dāye na zināriya a kansa ba, kō kuma malā’iku su taho tāre da shi hade?”

أَجْعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكَةٍ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا
وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾

وَقَالُوا إِنَّا بِآيَةِ السَّاحِرِ أَذْعُ لَنَا رَبُّكَ بِمَا عَهِدَ
عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُشُونَ ﴿٥٠﴾

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَنْقُورِ الْإِنْسَ
لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِي
أَفَلَا تَبْصُرُونَ ﴿٥١﴾

أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ مِثْلُي وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾

فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ
مَعَهُ الْمَلَأُكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾

54. Sai ya sassabce hankalin mutānensa, sabōda haka suka bī shi. Lalle sū, sun kasance waɗansu irin mutāne ne fāsikai.

55. Sabōda haka a lōkacin da suka husātar da Mu, Muka yi musu azābar rāmuwa, sai Muka nutsar da su gabā daya.

56. Sai Muka sanya su magabāta kuma abin misāli ga mutānen karshe.

57. Kuma a lōkacin da aka buga misāli da 'Dan Maryama, sai gā mutānenka daga gare shi (shi misālin) sunā dāriya da izgili.

58. Kuma suka ce, "Shin, gumākanmu ne mafīfita kō shi ('Dan Maryama)?" Ba su buga wannan misāli ba a gare ka fāce dōmin yin jidāli.⁽¹⁾ Ā'a, sū mutāne ne māsu husūma.

59. Shi ('Dan Maryama) bai zama ba fāce wani bāwa ne, Mun yi ni'ima a gare shi, kuma Muka sanya shi abin kōyi ga Banī Isrā'ila.

60. Kuma dā Munā so, lalle ne, dā Mun sanya malā'iku, daga cikinku, a cikin kasa, sunā mayēwa.⁽²⁾

61. Kuma lalle shī, haḳīka, wani ilmi ne na Sa'a, sabōda haka, kada

فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ، فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَسِيقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

﴿٥٧﴾ وَلَمَّا ضَرَبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا يَا إِلَهَ هَٰؤُلَاءِ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِبَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٦٠﴾

وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمُوتُ بِهَا وَاتَّبِعُونِ

(1) Wātau da aka ce gumāka da māsu bauta musu duka abincin wutar Jahannama ne, kamar yadda yake a cikin Sura ta 21 āyā ta 98 da 99, sai suka ce sun yarda gumakansu su zama tāre da dan Maryama.

(2) Dā Mun so dā Mun sanya dīyansu su zama malā'iku, su fi Īsā dan Maryama zama abin māmāki ga halitta, sa'an nan su maye muku a cikin kasa maimakon dīya masu siffōfi irin na jikunkunanku. Zai fi zama abin māmāki mutum ya haifi malā'ika bisa mace ta haifi dā bā da wani namiji yā kusance ta ba.

ku yi shakka a gare ta, kuma ku bi Ni. Wannan ita ce hanya madaidai-ciya.

62. Kuma kada Shaidan ya taushe ku (daga hanyar). Lalle shi ma-kiyi ne a gare ku, mai bayyanāwar kiyayya.

63. Kuma a lōkacin da Īsā ya jē da hujjōji bayyanannu, ya ce, “Lalle ne nā zo muku da hikima, kuma dōmin in bayyana muku sāshen abin da kuke sābā wa jūna a cikinsa, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā’ā.

64. “Lalle ne, Allah Shi ne Ubangijina kuma Shi ne Ubangi-jinku, sabōda haka ku bauta Masa. Wannan ita ce hanya madaidaiciya.

65. Sai kungiyōyi⁽¹⁾ suka sābā a tsakāninsu. To, bone yā tabbata ga waɗanda suka yi zālunci daga azā-bar yini mai raɗaɗi!

66. Shin, sunā jiran wani abu ne? Sai dai Sa’a ta jē musu bisa ga abke, alhāli kuwa ba su sani ba.

67. Masōya a yinin nan, sāshen-su zuwa ga sāshe maƙiya ne, fāce māsū taƙawa (sū kam māsū son jūna ne).

68. Yā bāyīNa! Bābu tsōro a kanku a yau, kuma bā zā ku yi baƙin ciki ba.

هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿١١﴾

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٢﴾

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٣﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿١٤﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ إِلَيمٍ ﴿١٥﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٦﴾

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿١٧﴾

يَعْبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿١٨﴾

(1) Nasāra suka kasu a cikin kungiyōyi a bayan Īsā. Ya’akubiyya, māsū cēwa Īsā ɗan Allah ne, da Malakāniyya, māsū cēwa Īsā ɗayan uku ne. Waɗansu kuma suka ce bāwan Allah ne, watau su ne Musulminsu, kuma waɗansu daga Musulmin suka kāfirta a bāyan zakuwar Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, sabōda sun ƙi yarda da Annabciinsa. Yahūdu suka ce, “Īsā bā Annabi ba ne ɗan zina ne.” Allah Ya la’ani kāfirai dukansu.

69. Wadanda suka yi ĩmāni da āyōyinMu, kuma suka kasance māsū sallamawar al'amari (ga Allah).

70. Ku shiga Aljanna, kũ da mā-tan aurenku, anā girmama ku.

71. Anā kēwayāwa a kansu da akussa na zīnāriya da kōfuna, alhāli kuwa a cikinsu akwai abin da rāyu-ka ke marmari, kuma idānu su ji dādī, kuma kũ, a cikinta (Aljannar), madawwama ne.

72. Kuma waccan ita ce Aljan-nar, wannan da aka gādar da ku ita sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

73. Kunā sāmu, a cikinta, 'yā'yan itācen marmari māsū yawa, daga cikinsu kuke ci.

74. Lalle māsū laifi madawwama ne a cikin azābar Jahannama.

75. Bā a saukaƙar da ita (azābar) daga gare su, alhāli kuwa sū, a cikinta, māsū kāsa magana ne.

76. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sū ne suka kasance azzā-lumai.

77. Kuma suka yi kira, “Yā Mā-liku! Ubangijinka Ya kashe mu mana⁽¹⁾” (Māliku) ya ce, “Lalle kũ mazauna ne.”

78. Lalle ne, haƙīka, Mun jē muku da gaskiya, kuma amma mafi yawanku māsū ƙi ga gaskiyar ne.

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ
وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَفْتَرِعْنَهُمْ فِيهِمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادَوْا بِمَمْلِكٍ لِيَقْضِيَ عَلَيْهِ تَارُكُكُمْ
قَالَ إِنَّكُمْ مَعِكُمْ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتَكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٨﴾

(1) Watau sunā nēman su mutu su huta da daukar azāba.

79. Kō kuma sun tukka wani al'amari ne? To, lalle Mū, Māsu tukkāwa ne.

80. Ko sunā zaton lalle Mū, bā Mu jin asīrinsu da gānāwarsu? Na'am! Kuma manzanninMu na tāre da su sunā rubūtāwa.

81. Ka ce, "Idan har akwai dā ga Mai rahama, to, nī ne farkon māsu bauta (wa dan)."

82. Tsarkin Ubangijin sammai da ƙasa, Ubangijin Al'arshi, ya tabbata daga abin da suke sifantāwa.

83. Sabōda haka ka ƙyālē su, su kūtsa kuma su yi wāsā har su haɗu da yininsu, wanda ake yi musu wa'adi da shi.

84. Kuma Shī ne Wanda ke abin bautāwa a sama, kuma abin bautāwa a ƙasa, kuma Shī ne Mai hikima, Masani.

85. Kuma albarkar Wanda ke da mulkin sammai da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu tā bayyana, kuma a wurinSa ne ilmin Sa'a yake, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

86. Kuma waɗanda suke kira baicinSa, ba su mallaki cēto ba, fāce wanda ya yi shaida da gaskiya, kuma sū, sunā sane⁽¹⁾ (da haka).

87. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta su?" Lalle

أَمْ أَمْرُؤَا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ
وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾

قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبِيدِ ﴿٨١﴾

سُبْحَنَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

فَذَرَهُمْ مَخُوضًا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ
الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ
إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾

وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَعَةَ
إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ

(1) Su waɗanda suka yi shaida da gaskiya sun san bābu mai mallakar cēto ga wani fāce Allah. Sabōda haka Allah nā yi musu izni su cēci wanda Yake son su cēce shi, ba wanda su suke so ba. Ma'anar iznin da cēto ga bāyin Allah sālihai ita ce dōmin Allah Ya bayyana darajar mai cēton ne kawai, bā don yanā da wani hakki ba, ga Allah. Allah Ya tsarkaka daga wata halittarSa ta sāmi wani hakki a kanSa. Kōwa bāwanSa ne.

ne zā su ce Allah ne. To, yāya ake jūyar da su?

88. Kuma da (ilmin) maganarsa (Annabi) “Yā Ubangijīna! Lalle wadannan mutāne ne wadanda bā zā su yi īmāni ba.”

89. To, sai ka kau da kai daga gare su, kuma ka ce, “Salāmā”. Sa’an nan kuma zā su sani.

لَيَقُولَنَّ اللَّهُ فَاَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾

وَقِيلِهِ يَرْبِّ إِن هَتُولَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

فَأَصْفَح عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

SŪRATUD DUKHĀN

سُورَةُ الدُّخَانِ

Tanā karantar da cēwa Allah Yanā tadbīri ga al’amuranSa kāfin Ya bayyana su ga bāyinSa. Kuma ni’imarSa tanā gushēwa sabōda sābā wa umurninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Inā rantsuwa da Littāfi Mabayyani.

3. Lalle ne Mū, Muka saukar da shi a cikin wani dare mai albarka. Lalle Mū, Mun kasance Māsu yin gargadi.

4. A cikinsa (shi daren) ake rarabe kōwane al’amari da ake hukuntāwa.

5. Umurni na daga wurinMu. Lalle Mū ne Muka kasance Māsu aikāwa.

حَمْدٌ ﴿١﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿٣﴾

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾

أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٥﴾

6. Sabōda rahama daga Ubangijinka. Lalle Shī, Shi ne Mai ji, Masani.

7. (Shī ne) Ubangijin sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu, idan kun kasance māsū yakīni (za ku gāne haka).

8. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Yana rāyarwa kuma Yana kashēwa. (Shi ne) Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko.

9. A'a sū sunā wāsā a cikin shakka.

10. Sabōda haka, ka dākata, rānar da sama zā ta zo da hayāki bayyananne.

11. Yanā rufe mutāne. Wannan wata azāba ce mai radadi.

12. Ya Ubangijinmu! Ka kura-nye mana azāba. Lalle mū, māsū imāni ne.

13. Inā tunāwa take a gare su, alhāli kuwa, hakīka, Manzo mai bayyanāwa ya je musu (da gargadin saukar azābar, ba su karba ba)?

14. Sa'an nan suka jūya bāya daga gare shi, kuma suka ce, "Wanda ake gayāwa⁽¹⁾ ne, mahaukaci."

15. Lalle Mū, Māsū kuranyēwar azāba ne, a dan lōkaci kaɗan, lalle kū, māsū kōmāwa ne (ga laifin).

16. Rānar da Muke damka, damka mafī girma, lalle ne Mū māsū azābar rāmuwa ne.

رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
إِن كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٧﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ
وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿٩﴾

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١﴾

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿١٤﴾

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴿١٥﴾

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْقِمُونَ ﴿١٦﴾

(1) Sunā nufin wadansu mutāne ne ke gaya wa Annabi Alkur'āni, kō kuma daga alāma, watau wai Annabi taḡabbbe ne, mahaukaci. Taḡabbbe da mahaukaci duka ma'anarsu guda ce, watau marashin hankali, wanda aka yi wa alāma da rashin hankali.

17. Kuma lalle ne, haḳīka, a gabāninsu, Mun fitini mutānen Fir'auna, kuma wani Manzo karīmi ya jē musu.

18. (Manzon ya ce), “Ku kāwo mini (īmāninku) ya bāyin Allah! Lalle ni, Manzo ne amintacce zuwa gare ku.

19. “Kuma kada ku nēmi ḍauka-ka a kan Allah. Lalle nī, mai zo muku ne da ḍalīli bayyananne.

20. “Kuma lalle nī, na nēmi tsari da Ubangijīna, kuma Ubangijinku, dōmin kada ku jēfe ni.

21. “Kuma idan ba ku yi īmāni sabōda nī ba, to, ku nīsance ni.”

22. Sai ya kirayi Ubangijinsa cēwa waḍannan mutāne ne māsu laifi.

23. (Allah Ya ce), “To, ka yi tafiyar dare da bāyiNa, da dare. Lalle kū, waḍanda ake bī ne (dōmin a kāma ku.)

24. “Kuma ka bar tēku rarrabe. Lalle sū, runduna ce abar nutsarwa.”

25. Da yawa suka bar gōnaki da marēmari.

26. Da shuke-shuke da matsayi mai kyau.

27. Da wata ni'ima da suka kance a cikinta sunā māsu raha.

28. Kamar haka! Kuma Muka gādar da ita ga waḍansu mutāne na dabam.

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٧﴾

أَن أَدُّوْا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٨﴾

وَأَن لَّا تَعْلُوْا عَلَى اللَّهِ إِنِّي ءَاتِيكُمْ بِسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿١٩﴾

وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُوْنَ ﴿٢٠﴾

وَإِن لَّمْ تَوْتَمِنُوْا إِلَيَّ فَاعْتَمِدُوْا عَلٰى رَبِّكُمْ فَمَا لَهُمْ حَافِظٌ ﴿٢١﴾

فَدَعَا رَبَّهُ أَن هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ تُجْرِمُوْنَ ﴿٢٢﴾

فَاسْرِعِيْ بَادِي لَيْلَا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُوْنَ ﴿٢٣﴾

وَاتْرِكِي الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُوْنَ ﴿٢٤﴾

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّٰتٍ وَعُيُوْنٍ ﴿٢٥﴾

وَرُزُوْعٍ وَمَقَامٍ كَرِيْمٍ ﴿٢٦﴾

وَنَعْمَةً كَانُوا فِيْهَا فَكَفٰهِيْنَ ﴿٢٧﴾

كَذٰلِكَ وَأَوْرَثْنٰهَا قَوْمًا آٰخَرِيْنَ ﴿٢٨﴾

29. Sa'an nan samā da kasā ba su yi kūka⁽¹⁾ a kansu ba, kuma ba su kasance wadanda ake yi wa jinkiri ba.

30. Kuma lalle ne, hakīka, Mun tsīrar da Banī Isrā'īla daga azāba mai wulākantāwa.

31. Daga Fir'auna. Lalle shi, ya kasance maɗaukaki daga cikin māsu barna.

32. Kuma lalle ne, hakīka, Mun zābe su sabōda wani ilmi (na Taurata) a kan mutāne.

33. Kuma Muka bā su, daga āyōyin mu'ujizōji, abin da yake a cikinsa, akwai ni'ima bayyananna⁽²⁾.

34. Lalle wadannan mutāne⁽³⁾, hakīka, sunā cēwa,

35. "Bābu wani abu sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama wadanda ake tayarwa ba.

36. "Sai ku zo da ubanninmu, idan kun kasance māsu gaskiya."

37. Shin, sū ne mafifita kō kuwa mutānen Tubba'u, kuma da wadanda ke a gabāninsu? Mun halaka su, Lalle sū, sun kasance māsu laifi.

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ
وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَأَنبَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ ﴿٣٣﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾

فَأَنذَرْنَا بَابِئِنَّ أَنْ كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ
إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Watau sama da kasa ba su girgizu ba sabōda halaka su da aka yi kamar ba a yi, kōme ba.

(2) An bai wa Banī Isrā'īla ni'imar ilmi na Taurāta, an ɗaukaka su, sabōda aiki da ilmin, a kan sauran mutānen zāmaninsu, kuma aka bā su āyōyin mu'ujiza kamar tsāge tēku da mannu da salwa da sauransu, amma kuma dukkan wadannan ni'imomin sai da suka gushe a lōkacin da suka sābā wa umurnin Allah, sai kuma kasanci ya maye musu daga bāya. Wannan kuma wa'azi ne ga Musulmi wadanda Allah Ya ɗaukaka su da Alkur'āni a kan sauran mutāne, idan sun kauce masa zā su walākantu.

(3) Anā nufin mutānen zāmanin Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, wadanda ake kiran su zuwa ga Musulunci.

38. Kuma ba Mu halitta sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu ba, alhāli kuwa Munā māsū wāsā.

39. Ba Mu halitta su ba fāce da manufa ta gaskiya, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba.

40. Lalle rānar rarrabēwa, ita ce lōkacin wa'adinsu gabā daya.

41. Rānar da wani zumu bā ya amfānin wani zumu da kōme, kuma ba su zama anā taimakon su ba.

42. Fāce wanda Allah Ya yi wa rahama. Lalle Shi (Allah), Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

43. Lalle itāciyar Zakkūm (danyen wutā),

44. Ita ce abincin mai laifi.

45. Kamar narkakken kwalta, yanā tafasa a cikin cikunna.

46. Kamar tafasar ruwan zāfi.

47. (A cē wa malā'ikun wutā), "Ku kāmā shi, sa'an nan ku fizge shi zuwa ga tsakiyar Jahim.

48. "Sa'an nan ku zuba, a kansa, daga azābar ruwan zāfi."

49. (A ce masa), "Ka dandana! Lalle kai, kai ne mabuwayi mai girma!

50. "Lalle wannan shi ne abin da kuka kasance kunā shakka game da shi."

51. Lalle māsū takawa sunā cikin matsayi amintacce.

52. A cikin gidājen Aljanna da marēmari.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِيبَ ﴿٣٨﴾

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ

يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّومِ ﴿٤٣﴾

طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾

كَغَلِي الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾

خَذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾

53. Sunā tufanta daga tufāfin alharīni rakīki, da mai kauri, sunā māsu zaman fuskantar jūna.

54. Kamar haka, kuma Mun au-rar da su da mātā māsu kyaun idānu, māsu girmansu.

55. Sunā kira, a cikinsu (gidājen) ga dukan 'ya'yan itācen marmari, sunā amintattu (daga dukan abin tsōro).

56. Bā su dandandar mutuwa, a cikinsu, fāce mutuwar farko, kuma (Allah) Ya tsare musu azābar Jahīm.

57. Sabōda falala daga Ubangijinka. Wancan shi ne bab-ban rabo, mai girma.

58. Dōmin haka kawai Muka sauƙaƙar da shi (Alkur'āni) da harshenka, tsammāninsu, su rika tunāwa.

59. Sai ka yi jira. Lalle sū, māsu jira ne.⁽¹⁾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ

مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾

كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٥﴾

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ

الْأُولَىٰ وَوَقَّعْنَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

فَاتِمَّا يَسِرَّنَّهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

فَأَرْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

(1) Māsu jira ne ga abin da zai sāme su idan ba su yi īmāni ba, watau ni'imar da aka ba su zā ta gushe ke nan dōmin ba su aiwatar da ita ba a kan umurnin Allah.

SŪRATUL JĀTHIYA

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

Tanā karantar da wajabcin bin shari'ar Allah. Wanda ya bi waninta, yā bace, kō da ya ga kansa a kan wani ilmin da jarraɓāwa kō wani mutum ya bā shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar Littāfi daga Allah Mabuɓāyi Mai hikima yake.

3. Lalle ne a cikin sammai da kasa akwai āyōyi⁽¹⁾ ga māsu īmāni.

4. Kuma a cikin halittarku da abin da ke watsuwa na dabba akwai āyōyi ga mutāne māsu yakīni.

5. Kuma da sāɓawar dare da yini da abin da Allah Ya saukar daga sama na arziki, sa'an nan Ya rāyar da kasa game da shi a bāyan mutu-warta, da jūyāwar iskōki, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

6. Wadancan āyōyin Allah ne, Munā karanta su gare ka da gas-kiya. To, da wane lābāri bāyan Allah da āyōyin Sa suke yin īmāni?

7. Bone yā tabbata ga dukan mai yawan kiren karya, mai laifi.

حَمْدٌ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

وَاخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ

مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ

الرِّيْحِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ

اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُمُنُونَ ﴿٥﴾

وَبَلِّغْ لِكُلِّ آفَاقٍ أَشِيرٍ ﴿٦﴾

(1) Āyā, ita ce alāma mai jan hankalin mutum zuwa ga shiriya. Jam'inta, shi ne āyōyi.

8. Yanā jin āyōyin Allah anā karanta su a kansa, sa'an nan ya dōge yanā makangari, kamar bai jī su ba. To, ka yi masa bushāra da azāba mai radadī.

9. Kuma har idan ya san wani abu daga āyōyinMu, sai ya rikā su da izgili. Wadancan sunā da wata azāba mai wulākantāwa (a dūniya).

10. Gaba gare su (a Lāhira) akwai Jahannama, kuma abin da suka sanā'anta bā ya wadātar da su daga kōme, kuma abūbuwan da suka rikā majibinta, baicin Allah, bā su wadātar da su daga kōme. Kuma sunā da wata azāba mai girma.

11. Wannan (Alkur'āni) shi ne shiryuwa. Kuma wadanda suka kāfirta game da āyōyin Ubangijinsu, sunā da wata azāba ta wulākanci mai radadī.

12. Allah ne Wanda Ya hōre muku tēku dōmin jirgi ya gudāna a cikinta da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, kuma tsammāninku zā ku gōde.

13. Kuma Ya hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin fasa, gabā daya daga gare Shi yake. Lalle ne, a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne wadanda ke yin tunāni.

14. Ka ce wa wadanda suka yi īmāni, su yi gāfara ga wadanda bā su fātan rahama ga kwānukan Allah, ⁽¹⁾ dōmin (Allah) Ya sāka wa

يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُنْزِلُ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَانُ
لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِيرَةً بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨﴾

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩﴾

مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا
وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٠﴾

هَٰذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا آيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ
مِنْ رَحْمَةِ أَلِيمٍ ﴿١١﴾

﴿١٢﴾ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٣﴾

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٤﴾

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٥﴾

(1) Kwanukan Allah, sū ne masīfu wadanda ke sāmuni kāfirai wadanda bā su bin shari'ar Allah. Watau Allah Ya umurci Annabi ya gaya wa Musulmi, cewa wanda bā ya

mutāne da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Wanda ya aikata aikin kwarai, to, dōmin kansa, kuma wanda ya mūnana aiki, to, a kansa. Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku.

16. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai⁽¹⁾ wa Banī Isrā'īla littāfi da hukunci da Annabci, kuma Mun arzūta su daga abūbuwa māsu dāḍi, kuma Mun fifita su a kan mutānen dūniya (a zāmaninsu).

17. Kuma Muka bā su hujjōji na umurni. Ba su sāba ba fāce bāyan ilmi ya jē musu, sabōda zālunci a tsakāninsu. Lalle ne, Ubangijinka zai yi hukunci a tsakāninsu, a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa (jūna).

18. Sa'an nan Muka sanya ka a kan wata shari'a ta al'amarin. Sai ka bī ta, kuma kada ka bi son zūciyōyin wadannan da ba su sani ba.

19. Lalle ne sū, bā zā su wadātar da kai da kōme ba daga Allah. Kuma lalle ne azzālumai, sāshensu majibintan sāshe ne. Kuma Allah ne Majibincin māsu takawa.

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَهَا ۖ

ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ

وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَأَتَيْنَاهُم بِبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا

إِلَّا مِّن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا يَبِغْتُهُمْ

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا

وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَنُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ

بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۖ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

tsōron masīfu sabōda yā ki aiwatar da shari'ar Allah a kansa, to, kada Musulmi su dāmu da shi, watau kāfīran amāna nā iya bin dōkōkinsu na al'āda, bābu ruwan Musulmi, matuƙar dai ba su shūka wata fitina ba a gare su. A bāyan haka Allah zai sāka wa kōwa game da aikinsa.

(1) Bā Musulmi kawai aka aiko wa Manzo ba, bā su kawai aka bā su shari'a ba kuma aka umurce su da binta ba, Banī Isrā'īla ma, an bā su haka, kuma sun ɗaukaka a kan mutāne a lōkacin da suka yi aiki da shari'ar, kuma suka kasƙanta a lōkacin da suka bar aiki da ita. Musulmi ma haka suke idan sun bar shari'ar da Allah Ya aza su a kanta, zā su kasƙanta yadda Yahūdāwa suka kasƙanta.

20. Wannan (Alkur'āni) hukunce-hukuncen natsuwa ne ga mutāne, da shiryuwa, da rahama, ga mutāne waɗanda ke da yaƙīni.

21. Kō waɗanda suka yāgi miyā-gun ayyuka sunā zaton Mu sanyā su kamar waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, su zama daidai ga rāyuwarsu da mutuwar su? Abin da suke hukuntāwa yā mūnana!

22. Alhāli kuwa Allah ne Ya halitta sammai da ƙasā sabōda gas-kiya, kuma dōmin a sāka wa kōwane rai da abin da ya sanā'anta, kuma su, bā zā a zālunce su ba.

23. Shin, kā ga wanda ya riƙi son zūciyarsa shī ne abin bautawarsa, kuma Allah Ya batar da shi a kan wani ilmi,⁽¹⁾ kuma Ya sa hātimi a kan jinsa, da zūciyarsa, kuma Ya sa wata yānā a kan ganinsa? To, wāne ne zai shiryar da shi bāyan Allah? Shin to, bā zā ku yi tunāni ba?

24. Kuma suka ce, “Bābu kōme fāce rāyuwarmu ta dūniya; munā mutuwa kuma munā rāyuwa (da haihuwa) kuma bābu abin da ke

هَذَا بَصِيرٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ

لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ

كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً

نَجْيَاهُمْ وَمِمَّا تُهُمُّ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَٰهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ

عَلَىٰ سَمْعِهِ وَغَشَّىٰ وَجْهَهُ غِشْوَةً

فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا

(1) Ilmin Allah bā ya da iyāka, Yanā būɗa shi ga wanda Ya ga dāma, a inda kō a lōkacin da Ya ga dāma, amma dai duk ilmin da bai saukar da shi ga Annabi Muhammadu ba, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, to, bā a aiki da shi ga hukunci kō shari'a, wanda ya bi shi kuwa, to, ya face ga aikinsa, bā ya cikin shiryayyu māsu zaman lāfiya a dūniya kuma su shiga Aljanna a Lāhira, dōmin sharaɗin haka shī ne bin sunna. Wanda ya bar sunna kuwa, ya yi kuskuren hanya, bābu mai shiryar da shi kuma sai Allah idan Yā so shi da rahama, watau Ya sanya shi ya tūba. Wannan ya nūna cewa ibāda da mu'āmala duka ɗaya suke ga Musulunci, barin aiki da shari'a a cikin kōwannensu duka, kāfirci ne ga wanda ya halatta yin haka nan. Mafi yawan kāfircin da ya sāmi Musulmi, ya zo musu ne ta hanyar barin mu'āmalōli da shari'ar Allah, suka ɗauki yin salla da mai kama da ita, shi kaɗai ne Musulunci, suka kāfirta da haka.

halaka mu sai zāmani.” Alhāli kuwa (ko da suke fadar maganar) bā su da wani ilmi game da wannan, bā su bin kōme fāce zato.

25. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu a kansu, bābu abin da ya kasance hujjarsu fāce suka ce, “Ku zo mana da uban-ninmu, idan kun kasance māsū gaskiya.”

26. Ka ce, “Allah ne ke rāyar⁽¹⁾ da ku, kuma Shī ne ke matar da ku, sa'an nan Ya tāra ku zuwa ga Rānar Kiyāma, bābu shakka a gare ta, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

27. “Kuma mulkin sammai da kasa na Allah ne Shī kadai. Kuma rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan māsū bātāwa (ga hujjōjin Allah dōmin su ki bin shari'arSa) zā su yi hasāra.”

28. Kuma zā ka ga kōwace al'umma tanā gurfāne, kōwace al'umma anā kiran ta zuwa ga littā-finta. (A ce musu) “A yau anā sāka muku da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

29. “Wannan littāfinMu ne, yanā yin magana a kanku da gas-kiya. Lalle Mū, Mun kasance Muna sauya rubūtun tamkar abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

30. To, amma wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan

إِلَّا الذَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾

وَإِذْ أَنْتَلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَتُنَا بِدَنَابٍ مَا كَانَ حُجَّتُهُمْ
إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتُؤْتُوا بَابِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُ يُخَيِّكُم ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ
لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يَوْمَ يَذُّبُ بِخَسِرِ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٧﴾

وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰ إِلَىٰ كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ

(1) Wātau ba kū ne ke rāyuwa da kanku ba, sai an rāyar da ku, haka ne ga mutuwa, bā ku ne ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, kuma Allah Shi 'Daya ke iya rāyarwa ko matarwa. To, yāya ne zā ku ki bin shari'ar da Ya umurce ku da binta?

ƙwarai, to, Ubangijinsu zai sanya su a cikin rahamarSa. Wannan shi ne babban rabo bayyananne.

31. Kuma amma waɗanda suka kāfirta (Allah zai ce musu), “Shin, āyōyīNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba sai kuka kangare, kuma kuka kasance mutāne māsu laifi?”

32. “Kuma idan aka ce, lalle wa’adin Allah gaskiya ne, kuma Sa’a, bābu shakka a cikinta, sai kuka ce, ‘Ba mu san abin da ake cēwa Sa’a ba, bā mu zato (game da ita) fāce zato mai rauni, kuma ba mu zama māsu yaƙīni ba.’”

33. Kuma mūnanan abin da suka aikata ya bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

34. Kuma aka ce, “A yau zā Mu manta da ku, kamar yadda kuka manta da gamuwa da yininku wannan. Kuma makōmarku wutā ce, kuma bā ku da waɗansu māsu taimako.

35. “Wancan dōmin lalle kū, kun riki āyōyin Allah da izgili, kuma rāyuwar dūniya ta rūɗe ku. To, a yau bā zā su fita daga gare ta ba, kuma bā zā su zama waɗanda ake nēman yardarsu ba.”

36. Sabōda haka, gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin sammai, kuma Ubangijin ƙasā, Ubangijin halittu.

37. Kuma gare Shi girma yake, a cikin sammai da ƙasā, kuma Shi ne Mabuwāyi, Mai Hikima.

رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٣٠﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ
فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا تُجْرِمُونَ ﴿٣١﴾

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ
مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا
وَمَا نَحْنُ بِمُتَّبِعِينَ ﴿٣٢﴾

وَبَدَأْتُمْ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٣﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
وَمَاؤْنَكُمْ النَّارُ وَمَالُكُمْ مِنْ نَصِيرِينَ ﴿٣٤﴾

ذَلِكُمْ بِأَنكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوءًا وَغَرَّكُمْ
الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرِجُونَ مِنْهَا
وَلَا هُمْ يُسْعَوُونَ ﴿٣٥﴾

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾

وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

SŪRATUL AḤKĀF

سُورَةُ الْاٰحْكَافِ

Tanā karantar da cēwa duka mai yin nasīha ga kansa, ko ga wani, to, mai gargadī ne, Annabi ne kō waninsa, mutum ne ko aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̃.

2. Saukar da littafi daga Allah, Mabuwayi, Mai hikima yake.

3. Ba Mu halitta sammai da kasa ba, da abin da ke tsakāninsu, fāce da gaskiya da wani ajali ambatacce, kuma waɗanda suka kāfirta, māsu bijirēwa ne daga abin da aka yi musu gargadī (da shi).

4. Ka ce, “Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nūna mini, mene ne suka halitta daga kasā? Kō kuwa sunā da tārayya a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur’āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya.”

5. Kuma wāne ne mafi bata daga wanda ke kiran wanin Allah wanda bā zai karɓa masa ba, har Rānar Kiyāma, alhāli sū (waɗanda ake kiran) shagaltattu ne daga kiransu?

حَمْدٌ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ
وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا

مُعْرِضُونَ ﴿٢﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنَوِّى بِكِتَابٍ
مِّن قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ

صَادِقِينَ ﴿٣﴾

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٤﴾

6. Kuma idan aka tãra mutãne, sai su kasance makiya a gare su, alhãli sun kasance mãsu kî ga ibã-darsu.

7. Kuma idan anã karãtun ãyöyinMu bayyanannu a kansu, sai wadanda suka kãfirta ga gaskiya a lőkacin da ta jẽ musu, su ce, “Wannan sihiri ne bayyananne.”

8. Kõkuwasunãcẽwa, “Yãkirkira shi (Alkur’ãni) ne”? Ka ce, “Idan na kirkira shi ne, to, bã ku mallaka mini kõme daga Allah. Shĩ ne Mafi sani ga abin da kuke kũtsãwa a cikinsa na magana. (Allah) Yã isa Ya zama Shaida a tsakãnĩna da tsakãninku. Kuma Shĩ ne Mai gãfara, Mai jin kãi.”

9. Ka ce, “Ban kasance fãrau ba daga Manzanni, kuma ban san abin da zã a yi game da ni kõ game da ku (na gaibi) ba, bã ni bin kõme fãce abin da ake yin wahayi zuwa gare ni, kuma ban zama ba, fãce mai gargadĩ mai bayyanãwa.”

10. Ka ce, “Shin, kun gani, idan (Alkur’ãni) ya kasance daga wurin Allah yake, kuma kuka kãfirta da shi, kuma wani mai shaida daga Banĩ Isrãĩla ya bãyar da shaida a kan kwatankwacinsa, sa’an nan ya yi ĩmãni, kuma kuka kangare? Lalle Allah bã Ya shiryar da mutãne azzã-lumai.”

11. Kuma wadanda suka kãfirta suka ce wa wadanda suka yi ĩmãni, “Dã (Alkur’ãni) ya kasance, wani alhẽri ne, dã ba su riga mu zuwa gare shi ba.” Kuma tun da ba su

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا

بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ

لَمَجَاءٌ هُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ

لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ

شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي

مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا يَكْرَهُ أَنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ

وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ

وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَتَمَنَّ

وَأَسْتَكَبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا

مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ

shiryu game da shī ba, to, zā su ce,
“Wannan kiren karya ne dadadde.”

12. Alhāli kuwa a gabāninsa akwai littāfin Mūsā, wanda ya kasance abin kōyi, kuma rahama. Kuma wannan (Alkur'āni) littafi ne mai gaskatāwa (ga littafin Mūsā), a harshe na Larabci dōmin ya gargadi wadanda suka yi zālunci, kuma ya zama bushāra ga māsu kyautatāwa.

13. Lalle ne, wadanda⁽¹⁾ suka ce, “Ubangijinmu Allah ne,” sa'an nan suka daidaitu, to, bābu wani tsōro a kansu, kuma bā zā su yi baƙin ciki ba.

14. Wadannan 'yan Aljanna ne, sunā madawwama a cikinta, a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum⁽²⁾ game da mahaifansa biyu da kyautatāwa, uwarsa tā yi cikinsa wahala, kuma ta haife shi wahala. Cikinsa da yāyensa watā talātin. Har a lōkacin da ya kai ga mafi karfinsa, kuma ya kai shēkara arba'in, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka kange ni dōmin in gōde wa ni'imarka, wadda Ka ni'imta a kaina, da kuma a kan mahaifāna biyu, kuma dōmin in aikata aikin fwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka kyautata mini a cikin zuriyata. Lalle nī, nā

فَسَيَقُولُونَ هَذَا اِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾

وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبْتُ مُوسَى اِمَامًا وَرَحْمَةً
وَهَذَا كَتَبْتُ مُصَدِّقًا لِّسَانَا عَرَبِيًّا لِّیُنْذِرَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا وَیُبَشِّرَ لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

اِنَّ الَّذِیْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوْا فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ ﴿١٣﴾

اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِیْنَ فِیْهَا
جَزَاءً بِمَا كَانُوْا یَعْمَلُوْنَ ﴿١٤﴾

وَوَصَّیْنَا الْاِنْسَانَ بِوَلَدَیْهِ اِحْسَانًا حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهًا
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفَصْلُهُ ثَلَاثُوْنَ شَهْرًا
حَتّٰی اِذَا بَلَغَ اَشَدَّهُ وُبَلَغَ اَرْبَعِیْنَ سَنَةً قَالَ رَبِّ
اَوْزِعْنِیْ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِیْ اَنْعَمْتَ عَلَیَّ
وَعَلٰی وَلَدَیَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَاَصْلِحْ لِّیْ
فِیْ ذُرِّیَّتِیْ اِنِّیْ نَبْتُ اِلَیْكَ وَاِنِّیْ مِنَ الْمُسْلِمِیْنَ ﴿١٥﴾

(1) Yā fara da wanda ya yi wa kansa nashīha, kuma ya yi aiki da ita, to, shī mai gargadi ne. Haka kuma mai yin nashīha ga mutāne, shī mā mai gargadi ne.

(2) Mutum a cikin iyālinsa, kō ya zama mai gargadi ga kansa da nashīha ga mahaifansa da zuriyarsa kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 13, 14 da 15, kō kuma ya zama mai butulci ga kansa, ya tōzartar da iyāyensa da zuriyarsa, kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 17 da 18.

tūba zuwa gare Ka, kuma lalle ni, inā daga māsu sallamāwa (ga umurninKa).”

16. Wadancan ne wadanda Muke karɓa, daga gare su, mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Muke gāfarta mafi mūnanan ayyu-kansu, (sunā) a cikin 'yan Al-janna, a kan wa'adin gaskiya wanda suka kasance anā yi musu alkawari (da shi).

17. Kuma wanda ya ce wa mahaifansa biyu, “Tir gare ku! Shin, kunā tsōratar da ni cēwa zā a fitar da ni daga (kabari) ne, alhāli kuwa karnōni na mutāne da yawa sun shūde a gabānina (ba su kōmo ba)?” Kuma sū (mahaifan) sunā nēman Allah taimako (sunā ce masa) “Kaitonka! Ka yi imāni, lalle wa'adin Allah gaskiya ne.” Sai shi kuma ya ce. “Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin mutānen farko.”

18. Wadancan ne wadanda kal-mar azāba ta wajaba a kansu, a cikin al'ummōmi wadanda suka shūde, (bā da dadēwa ba), a gabā-ninsu, daga aljannu da mutāne. Lal-le sū, sun kasance māsu hasāra.

19. Kuma ga kōwane nau'i, yanā da darajōji daga abinda suka aikata. Kuma dōmin (Allah) Ya cika musu (sakamakon) ayyukan-su, alhāli kuwa sū, bā zā a zālunce su ba.

20. Kuma rānar da ake gitta wa-danda suka kāfirta a kan wutā (a ce musu), “Kun tafiyar da abūbu-wanku na jin dāfi a cikin rāyu-

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَقَبْلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا
وَنَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ
وَعَدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِي قَالَ لَوْلَدِيَ أَفِي لَكُمْ أَتَعِدَانِي أَنْ أُخْرَجَ
وَقَدْ خَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ اللَّهَ
وَيْلَكَ أَمِنْ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَيَقُولُ
مَا هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمِّرٍ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَسِرِينَ ﴿١٨﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوفيَهُمْ أَعْمَلُهُمْ وَهُمْ
لَا يَظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَذَهَبَتْ طَبِئَتُكُمْ
فِي حَيَاتِكُمْ الدُّنْيَا وَاسْتَمَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ يُجْزَوْنَ

warku ta dūniya, kuma kun nēmi jin dādi da su, to, a yau anā sāka muku da azābar wulākanci, dōmin abin da kuka kasance kunā yi na girman kai a cikin fasa, bā da wani hakki ba, kuma dōmin abin da kuka kasance kuna yi na fāsifansi.”

21. Kuma ka ambaci da-n'uan⁽¹⁾ Ādāwa a lōkacin da ya yi gargadi ga mutānensa, a Tuddan Rairayi, alhāli kuwa wadansu māsu gargadi sun shūde a gaba gare shi da bāya gare shi (da cēwa) “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, inā tsōrata muku azābar yini mai girma.”

22. Suka ce, “Shin, kā zo mana ne dōmin ka karkatar da mu daga gumākanmu? To, ka zo mana da abin da kake yi mana wa'adin, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

23. Ya ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma inā iyar muku abin da aka aiko ni da shi, kuma amma inā ganin, kū, wasu mutāne ne, kunā jāhiltar gaskiya.”

24. To, a lōkacin da suka ga azābar, kamar hadari mai fuskan-tar rāfukansu, suka ce, “Wannan hadari ne mai yi mana ruwa.” Ā'a, shī ne abin da kuke nēman gag-gāwar saukarsa: iska ce, a cikinta akwai wata azāba mai raḍadi.

عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَقْسُقُونَ ﴿٢١﴾

وَأَذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ
وَقَدْ خَلَّتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢٢﴾

قَالُوا أَجِئْنَا لِنُفَكِكَ عَنْ آلِهَتِنَا فَإِنَّا
بِمَا تَعِدُّنَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ
وَلَكِنِّي أَرَبُّكُمْ قَوْمًا يَجْهَلُونَ ﴿٢٤﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا
هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ
بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

(1) Ya ambaci Hūdu da mutānensa Ādāwa da misālin wadansu māsu gargadi daga Annabāwan da suka shūde da kuma mutānensu, da yadda aka halaka su daga inda suke zaton rahama ta jē musu. Haka ne hukuncin dukan wanda aka yi wa gargadi da bin umurnin Allah, idan ya fi bi, sa'an nan ya bi son zūciyarsa, Allah zai kāwo masa azāba daga inda yake zaton alhēri ga kansa.

25. Tanā darkake kōwane abu da umurnin Ubangijinta. Sai suka wāyi gari, bā a ganin kōme fāce gidājensu. Kamar wannan ne Muke sāka wa mutāne māsū laifi.

26. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun ba su iko ga abin da ba Mu bā ku iko gare shi ba, kuma Muka sanya musu wani irin jī da gani da zukāta. Sai dai jinsu bai amfāne su ba, kuma ganinsu bai amfāne su ba, kuma zukātansu ba su amfāne su ba ga kōme, dōmin sun kasance sunā musu game da āyōyin Allah, kuma abin da suka kasance sunā aikatāwa na izgili game da shi ya wajaba⁽¹⁾ a gare su.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halakar da abin da yake kēwayenku na alḳaryu, kuma Muka jujjūya āyōyi, tsammāninsu zā su kōmo.

28. To, don mēne ne waḍanda suka riḳa, baicin Allah, abubuwan yi wa baiko, gumaka, ba su taimake su ba? Ā'a, sun fāce musu. Kuma wannan shi ne kiren ḳaryarsu da abin da suka kasance sunā ḳirḳir-āwa.

29. Kuma a lōkacin da Muka jūya waḍansu jama'a na aljannu⁽²⁾ zuwa gare ka sunā saurāren Alḳur'āni. To, a lōkacin da suka halarce shi, suka ce, "Ku yi shiru." Sa'an nan da aka ḳāre, suka jūya zuwa ga jama'arsu sunā māsū gargadī.

تَدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ إِلَّا مَسْكَنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ مَكَنَّا لَهُمْ فِي مَا إِنْ مَكَنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَرًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَتَاعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾

فَقُلْ لَا نَصْرَ لَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا ؕ إِلَهَةٌ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٨﴾

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْءَانَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصُرُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾

(1) Ya wajaba a gare su, watau sakamakonsa ya tabbata a kansu da azāba.

(2) Wannan ya nūna cēwa a cikin aljannu akwai Musulmi da māsū gargadī, kuma idan mutum ya yi gargadī dōmin Allah, Allah zai taimake shi da māsū saurāra masa, kō da daga waḍansu jinsin da ba nasa ba. Kuma zama a cikin wani addinin Allah da ya shige, bā ya isa ga wanda bai shiga Musulunci ba, a bāyan bayyanar Musuluncin.

30. Suka ce, “Ya mutānenmu! Lalle mū, mun ji wani littāfi an saukar da shi a bāyān Mūsā, mai gaskatāwa ga abin da ke a gaba da shi, yanā shiryarwa ga gaskiya da kuma zuwa ga hanya madaidaiciya.

31. “Yā mutānenmu! Ku karba wa mai kiran Allah, kuma ku yi īmāni da Shi, Ya gāfarta muku daga zunubanku, kuma ya tserar da ku daga azāba mai raḍaḍi.

32. “Kuma wanda bai karba wa mai kiran Allah, ba, to, bai zama mai buwāya a cikin ƙasa ba, kuma ba ya da waḍansu majibinta, baicin Shi. Waḍannan sunā a cikin ɓata bayyananna.”

33. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, “Lalle Allah, Wanda Yā halitta sammai da ƙasa, kuma bai kasa ga halittarsu ba, Mai īkon yi ne a kan rāyar da matattu?” Na’am, lalle Shi, Mai īkon yi ne a kan kōme.

34. Kuma rānar da ake gittar da waḍanda suka kāfirta a kan wutā, (a ce musu) “Ashe, wannan bā gaskiya ba ne?” Su ce, “Na’am, gaskiya ne, mun rantse da Ubangi-jinmu!” Sai Ya ce, “To, ku dandani azābar, sabōda abin da kuka kasan-ce kunā yi na kāfirci.”

35. Sabōda haka, ka yi haƙuri kamar yadda māsu ƙarfin niyya daga Manzanni suka yi haƙuri. Kuma kada ka yi musu gaggāwa. Kamar dai sū, a rānar da suke ganin (sakamako) abin da ake yi musu wa’adi, ba su zauna ba, fāce sa’a guda daga yini. Iyarwa (dai da

قَالُوا يٰٓقَوْمَنَا اِنَّا سَمِعْنَا كِتٰبًا اُنْزِلَ

مِنْۢ بَعْدِ مُوسٰى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ

يَهْدِيۤ اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى طَرِيقٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٢٠﴾

يَقَوْمَنَا اٰجِبُوۤا دَاۡعِيَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوۤا بِهِۦٓ يَغْفِرَ لَكُمْ

مِنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ مِّنْ عَذَابِ الْيَمِّ ﴿٢١﴾

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاۡعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِى الْاَرْضِ

وَلَيْسَ لَهُۥ مِنْ دُوْنِهِۦٓ اَوْلِيَاءُ اُولٰٓئِكَ

فِى ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٢٢﴾

اَوَلَمْ يَرَوْۤا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ

وَلَمْ يَعْۢ بِخَلْقِهِنَّ بِقَدْرِ عَلٰۤى اَنْ يُخَيِّى الْمَوْتِ بَلٰى

اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٣﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوۤا عَلٰى النَّارِ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ

قَالُوۤا بَلٰى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوۡقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ

تَكْفُرُوۡنَ ﴿٢٤﴾

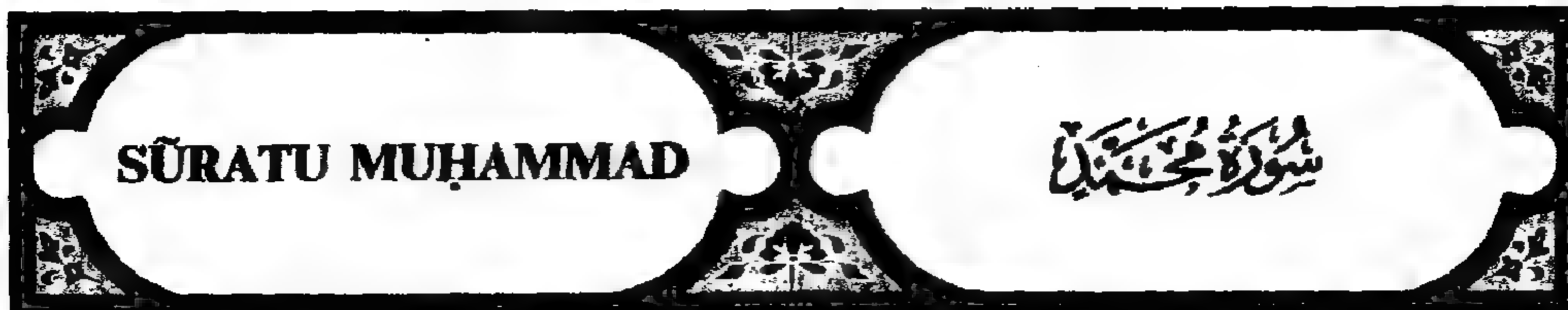
فَاَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ اُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ

وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُوْنَ

لَمْ يَلْبِسُوۡا اِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ بَلٰغٌ فَاَهْلَ يُهٰلِكَ

Manzanci). Shin, akwai wanda za a halakar? (Bābu), fāce mutāne fasikai.

إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٢٥﴾

Tanā karantar da kwadaitarwa ga yin jihādi dōmin tsaron addini da takōbi, kuma tanā gargadi ga barin jihādi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Wadanda suka kāfirta, kuma suka kange mutāne daga tafarkin Allah, (Allah) Ya batar da ayyukansu.

2. Kuma wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi īmāni da abin da aka sassaukar ga Muhammadu, alhāli kuwa shī ne gaskiya daga Ubangi-jinsu, (Allah) Yā karkare musu miyāgun ayyukansu, kuma Yā kyautata hālāyensu.

3. Wannan kuwa sabōda, lalle, wadanda suka kāfirta sun bi karyar, kuma lalle wadanda suka yi īmāni, sun bi gaskiya daga Ubangijinsu. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana wa mutāne misālansu.

4. Sabōda haka, idan kun haɗu da wadanda suka kāfirta, sai ku yi ta dūkan wuyōyinsu har a lōkacin

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢٧﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَتَخْتَمُوهُمْ

da kuka yawaita musu kisa, to, ku tsananta ḍaurinsu, sa'an nan imma karimci a bāyan haka kō biyan fansa, har yāki ya saukar da kayansa māsu nauyi. Wancan, dā Allah nā so, dā Ya ci nasara a kansu, (ba tare da yaƙin ba) kuma amma (Ya wajabta jihādi) dōmin Ya jarraba sāshenku da sāshe. Kuma waɗanda aka kashe a cikin tafarkin Allah,⁽¹⁾ to, bā zai batar da ayyukansu ba.

5. Zai shiryyar da su, kuma Ya kyautata hālāyensu.

6. Kuma Ya shigar da su Aljanna (wadda) Ya siffanta ta a gare su.

7. Yā kū waɗanda suka yi īmani! Idan kun taimaki Allah, zai taimake ku, kuma Ya tabbatar da dugādu-ganku.⁽²⁾

8. Kuma waɗanda suka kāfirta, to, rubushi ya tabbata a gare su, kuma (Allah) Ya batar da ayyukansu.

9. Wannan, sabōda lalle sū, sun ƙi abin da Allah Ya saukar, dōmin haka Ya bāta ayyukansu.

10. Shin, ba su yi tafiya ba, a cikin ƙasa, dōmin su gani yadda ākibar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Allah Ya darkāke a kansu. Kuma akwai misālan wannan ākibar ga kāfirai (na kōwane zāmani).

فَشَدُّوا الْوَتَاقَ فَإِمَّا مَأْبَعَدُ وَإِمَّا فِدَاءٌ حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرْتُمْ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالُهُمْ ﴿٤﴾

سَيَهْدِيهِمْ وَيُضِلُّجُحْلَهُمْ ﴿٥﴾

وَيَدْخُلُهُمُ الْجَنَّةُ عَرَفَهَا هُمْ ﴿٦﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَّاهُمْ وَأُضِلَّ أَعْمَالُهُمْ ﴿٨﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾

﴿١٠﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَلُهَا ﴿١٠﴾

(1) Tafarkin Allah, (fi sabilillahi) a wannan sūra tanā nufin jihādi na takōbi dōmin ḍaukaka kalmar Allah da tsare ta. Anā fassara tafarkin Allah a waɗansu wurāre da jihādi na takōbi kō na magana dōmin shiryyar da mutāne kō dōmin tsaron gaskiya, kō kuma karantarwa, da kuma tsare rai daga shāwarta da hushinta. A cikin Hadisi anā ruwaitōwa cewa tsaron rai daga shāwarta da hushinta shī ne jihādi wanda ya fi girma.

(2) Tabbatar da dugadugan ƙafāfun, yanā nufin sanya musu zārumci a cikin zukātansu, dōmin ƙafāfunsu, su kafu a wurin yaƙi, dōmin kada su gudu.

11. Wancan! Sabōda lalle Allah ne Majibincin wadanda suka yi īmāni, kuma lalle, kāfirai bābu wani majibinci a gare su.

12. Lalle ne, Allah nā shigar da wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan kwarai a gidājen Aljanna, kōgunan ruwa na gudāna daga karkashinsu, kuma wadanda suka kāfirta, sunā jin ḍan dādī (a dūniya) kuma sunā ci, kamar yadda dabbōbi ke ci, kuma wutā ita ce mazauni a gare su.

13. Kuma da yawa akwai alka-rya, ita ce mafi tsanani ga karfi daga alka-ryarka wadda ta fitar da kai, Mun halaka ta, sa'an nan kuwa bābu wani mai taimako a gare su.

14. Shin, wanda ya kasance a kan wata hujja daga Ubangijinsa, zai zama kamar wanda aka kawāce masa mugun aikinsa, kuma suka bibbiyi son zūciyōyinsu?

15. Misālin Aljanna, wadda aka yi wa'adinta ga māsu takawa, a cikinta akwai wadansu kōguna na ruwa, ba mai sākēwa ba, da wadansu kōguna na madara wadda ḍan-ḍanonta bā ya canjāwa, da wadansu kōguna na giya mai dādī ga mas-hāya, da wadansu kōguna na zuma tātacce, kuma suna sāmu, a cikinta, daga kōwane irin 'ya'yan itāce, da wata gāfara daga Ubangijinsu. (Shin, māsu wannan ni'ima nā dai-daita) kamar wanda yake madaw-wami ne a cikin wutā, kuma an shāyar da su wani ruwa mai zāfi har ya kakkātse hanjinsu?

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ﴿١١﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا سَيَمْنَعُونَ وَبِأَكْثَرِ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَشْوَى لَهُمْ ﴿١٢﴾

وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيِكَ الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَى يَتِيَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ ءَاسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾

16. Kuma daga cikinsu akwai wanda ke saurare⁽¹⁾ zuwa gare ka, har idan sun fita daga wurinka, su ce wa wadanda aka bai wa ilmi, “Mēne ne (Muhammadu) ya fāda fāzu?” Wadannan ne wadanda Allah Ya shāfe haske daga zukātansu, kuma suka bi son zūciyōyinsu.

17. Kuma wadannan da suka nēmi shiryuwa (Allah) Yā kara musu shiryuwarsu, kuma Yā bā su (sakamakon) takawarsu.⁽²⁾

18. To, shin, sunā jiran (wani abu)? Fāce Sa’a ta jē musu bisa abke, dōmin lalle alāmominta sun zo. To, yāya tunāwarsu⁽³⁾ take, idan har ta jē musu?

19. Sabōda haka ka sani, cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah, kuma ka nēmi gāfara ga zunubin-ka,⁽⁴⁾ kuma sabōda mūminai maza da mūminai mātā, kuma Allah Ya san majūyarku da mazauninku.

20. Kuma wadanda suka yi īmāni sunā cēwa, “Don mēne ne ba a saukar da wata sūra ba?” To, idan aka saukar da wata sūra bayyananna, kuma aka ambaci yāki a cikinta, zā ka ga wadanda yake

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ
قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ أَتَقْنَأُ أَوْلَيْكَ الَّذِينَ
طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ
أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ ذِكْرُهُمْ ﴿١٨﴾

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ
وَمَثُوبَكُمْ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ
سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ

(1) Wannan shī ya nūna cēwa wani dan rahōto ba zai iya fahimtar gaskiya ba, matuƙar anā aikin Allah da gaskiya. Allah na sanya tsōro a cikin zukātan kāfirai.

(2) Takawa, ita ce bin umurnin Allah da nīsantar haninSa. Sabōda haka abin da Allah ke bai wa mai takawa, shī ne sakamakon aikinsa wanda ya yi daidai da Sunnar Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Tunāwarsu da wa’aztuwarsu ga Sa’a bā zai yi musu amfāni ba, a bāyan tā je musu. Wa’azi bā ya amfāni, sai idan wanda aka yi wa shi, yā yi aiki da shi a gabānin mutuwa ta jē masa.

(4) An umurci Annabi ya nēmi gāfara dōmin mutāne su yi kōyi da shi, dōmin Allah Yā riga ya tsare shi daga zunūbi a gabāni da bayan Manzanci.

akwai wata cuta a cikin zukatansu sunā kallo zuwa gare ka, irin kallon wanda aka rufe da māgāgi sabōda mutuwa. To, abin da yake mafīfīci a gare su:

21. Yin dā'ā da magana mai kyau. Sa'an nan idan al'amarin ya kullu,⁽¹⁾ to, dā sun yi wa Allah gaskiya, lalle dā ya kasance mafīfīci a gare su.

22. To, shin, kunā fātan idan kun jūya (daga umurnin) zā ku yi barna a cikin fasā, kuma ku yan-yanke⁽²⁾ zumuntarku?

23. Wadannan sū ne wadanda Allah Ya la'anē su, sa'an nan Ya kurumtar da su, kuma Ya makantar da ganinsu.

24. Shin to, bā zā su kula da Alkur'āni ba, kō kuwa a kan zukā-tansu akwai makullansu?

25. Lalle ne, wadanda suka kōma bāya a kan dugādugansu a bāyan shiryuwa tā bayyana a gare su, Shaidan ne ya kawāta⁽³⁾ musu (haka), kuma ya yi musu shibta.

26. Wancan, dōmin lalle sū, sun ce wa wadanda suka fi abin da Allah Ya saukar, "Za mu yi muku dā'ā ga sāshen al'amarin," alhāli kuwa Allah Yanā sane da gāna-warsu ta asīri.

الْمَغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ
قُلُوا صَدَقُوا اللَّهُ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا
فِي الْأَرْضِ وَتُقْطِعُوا أَرْحَامَكُمْ

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ
فَأَصْمَهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرَاتِ
أَمْرًا عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ
مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لَهُمُ الْهُدَى

الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ
اللَّهُ سَطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأُمْرِ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ

(1) Kulluwar al'amari, shī ne umurni da yin yāki, yi wa Allah gaskiya, shī ne zartar da umurninSa, bā tāre da tsōro ba. Tsōro, mūnafunci ne.

(2) Dōmin barin jihādi yanā kai ga wātsuwar barna da fasādi a cikin fasā. Wātsuwar fasādi, yanā kai ga yanke zumunta tsakānin dangi, sabōda zāluntar jūna.

(3) Barin jihādi, ridda ne da kōmāwa zuwa ga kāfirci da kāwātāwar Shaidan cēwa rashin zuwa yāki na sanya kwanciyar hankali da rashin mutuwa, kuma yanā sanya musu waswasi da haka.

27. To, yāya hālinsu yake a lōka-cin da malā'iku ke karɓar rāyukan-su, sunā dūkan fuskōkinsu da duwaiwansu?

28. Wannan, dōmin lalle sū, sun bi abin da ya fusātar da Allah, kuma sun fi yardarSa, sabōda haka Ya fāta ayyukansu.

29. Ko kuwa waɗanda ke da wa-ta cūta a cikin zukātansu, sunā za-ton cēwa Allah bā zai fitar da mu-gun kulle-kullensu (ga Musulunci) ba?

30. Kuma dā Munā so, dā lalle Mun nūna maka su. To, lalle kanā sanin su game da alāmarsu. Kuma lalle kanā sanin su daga shāguɓen magana, alhāli kuwa Allah Yanā sanin ayyukanku.

31. Kuma lalle ne, Munā jarraba ku, har Mu san māsū jihādi daga cikinku, da māsū hakuri, kuma Muna jarraba lābāraku.

32. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, kuma suka kange daga tafarkin Allah, kuma suka sāba wa Manzo a bāyan shiriyar ta bayyana a gare su, bā za su cūci Allah da kōme ba, kuma zā Ya fāta ayyukansu.

33. Yā kū waɗanda suka yi īmā-ni! Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga ManzōSa, kuma kada⁽¹⁾ ku fāta ayyukanku.

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَرَهُمْ ﴿٢٧﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَصْحَبَ اللَّهُ
وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ. فَأَحْبَطَ أَعْمَلَهُمْ ﴿٢٨﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
أَن لَّنُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَنَهُمْ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَهُمْ فَتَعَرَّفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ
وَلَتَعَرَّفْتَهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَلَكُمْ ﴿٣٠﴾

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجْتَهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّادِقِينَ
وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا
الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَلُهُمْ ﴿٣٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

(1) Kada ku fāta ayyukanku da fin dā'ā ga Allah da ManzōSa ga fita zuwa yāki da waninsa. Ridda na fāta ayyuka, kuma riya da māmākin kai na fāta lādar ayyuka, kuma kwāre da cūtarwa sunā fāta lādar sadaka. Sauran manyan zunubbai, bā su fāta ayyuka sai ga ra'ayin Mu'utazilāwa māsū cēwa manyan zunubbai na fāta lādar ayyuka kamar ridda. An fāta maganarsu da āyar da ke cēwa, "Allah na gāfarta abin da ya kāsa haka ga wanda Yā so". Sūratun Nisa āyā ta 48.

34. Lalle ne, wadanda suka kāfirta, sa'an nan kuma suka kange (mutāne) daga tafarkin Allah, sa'an nan suka mutu, alhāli kuwa sunā kāfirai, to, Allah bā zai yi gāfara ba a gare su.

35. Sabōda haka kada ku yi rau-ni, kuma (kada) ku yi kira zūwa ga sulhi alhāli kuwa kū ne mafi dāuka-ka, kuma Allah na tāre da ku, kuma bā zai naƙasa muku ayyukanku ba.

36. Rāyuwar dūniya, wāsā da abin shagala kawai⁽¹⁾ ce, kuma idan kun yi imāni, kuma kun yi takawa, Allah zai kāwo muku ijārōrinku, kuma bā zai tambaye ku dūkiyarku ba.

37. Dā Allah zai tambaye ku su (dūkiyōyin) har Ya wajaɓta muku bāyarwa, zā ku yi rōwa kuma Ya fitar da miyāgun kulle-kullenku.

38. Ga ku, ya ku wadannan! Anā kiran ku dōmin ku ciyar ga tafarkin Allah, sa'an nan daga cikinku akwai mai yin rōwa. Kuma wanda ke yin rōwa, to, yanā yin rōwar ne ga kansa. Kuma Allah ne Wadātaɓce alhāli kuwa kū fākirai ne. Kuma idan kuka jūya (daga yi Masa dā'ā), zai musanya wadansu mutāne, wadansunku, sa'an nan bā zā su kasance kwatankwacinku ba.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَا تَوَّأَوْهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

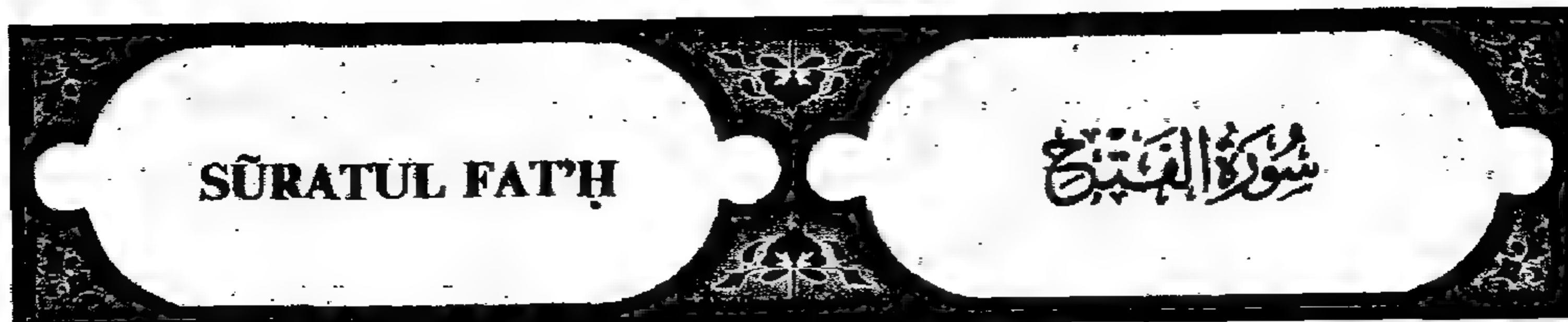
فَلَا تَهِنُوا وَادْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرُكَكُمْ أَعْمَلَكُمْ ﴿٣٥﴾

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌّ وَلَهُوَ إِنْ تَوَمَّنُوا وَتَنَقَّوْا يُؤْتِكُمْ أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْتَلْكُمْ أَمْوَالُكُمْ ﴿٣٦﴾

إِنْ يَسْأَلْكُمْ عَنْهَا فَيُخَفِّكُمْ تَبَخَّلُوا وَنُخْرِجْ أَصْغَرَكُمْ ﴿٣٧﴾

هَئِذَا تَدْعَوْتُمْ لِنُفُوقِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَبْخُلْ عَنِ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾

(1) Wāsā, shi ne dukan aiki wanda aka yi bā da nufin wata fa'ida ta addini ba, watau anā yin sa ne dōmin a sāmi abin aikatāwa a bāta lōkaci. Dukan ayyukan da mutum ya yi da nufin rāyuwar dūniya kawai, to, ya zama wāsā kō dā cin abinci ne da karātu. Kuma duk abin da mutum ya yi da niyyar bin umurnin Allah, wājibi, to, ya zama aikin Lāhira kō dā cin abinci ne da jima'insa da matarsa, kamar yadda yake a cikin Hadīsin Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya tsayuwar daular Musulunci ta hanyar siyāsa dōmin ta tsare haƙƙokin Allah da na Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Mū, Mun yi maka rin-jāye (a kan maƙiyanka), rinjaye bayyananne.

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿١﴾

2. Dōmin Allah Ya shāfe abin da ya gabāta na laifinka da abin da ya jinkirta, kuma Ya cika ni'imarSa a kanka, kuma Ya shirya da kai ga hanya madaidaiciya.

لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ
وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾

3. Kuma Allah Ya taimake ka, taimako mabuwāyi.

وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا ﴿٣﴾

4. Shī ne Wanda Ya saukar da natsuwa a cikin zukātan mūminai dōmin su ƙāra wani īmāni tāre da imāninsu, alhāli kuwa rundunōnin

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا
إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ

sammai da ƙasa, na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Masani, Mai hikima.

5. Dōmin Ya shigar da mūminai maza da mūminai mātā gidājen Al-janna, kōgunan ruwa na gudāna daga ƙarƙashin gidājen, sunā madawwama a cikinsu, kuma Ya kankare musu mūnānan ayyukansu. Wannan abu ya kasance a wurin Allah babban rabo, mai girma.

6. Kuma Ya yi azāba ga munāfikai maza da munāfikai mātā da mushirikai maza da mushirikai mātā, māsu zaton mugun zato game da Allah, mugunyar masīfa mai kēwayēwa ta tabbata a kansu, kuma Allah Yā yi hushi da su, kuma Yā la'ane su, kuma Yā yi musu tattalin Jahannama, kuma ta mūnana ta zama makōma (gare su).

7. Rundunōnin sammai da ƙasā na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Mabuwāyi, Mai hikima.

8. Lalle Mū, Mun aike ka, kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

9. Dōmin ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku ƙarfafa shi, kuma ku girmama shi, kuma ku tsarkake Shi (Allah) sāfiya da maraice.

10. Lalle wadanda ke yi maka mubāya'a⁽¹⁾, Allah kawai ne suke yi

وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤﴾

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظُنَّ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ
دَآبِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ
لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾

لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ
وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ

(1) Asalin mubāya'a daga bai'u ne, watau ciniki, wanda ya yi mubāya'a ga Limāmin Musulmi kamar yā yi ciniki ne yā sayar da ransa, dōmin ya karfi Aljanna daga Allah a Rānar Kiyāma. Mubāya'a ta farko, ita ce wadda aka yi wa Annabi a Hudaibiyya wani dan gari ne kusa da Makka a hanyar Jadda, tafiyar kwana ɗaya. An ce tanā a cikin Hurumi, wadansu sun ce bā ta cikinsa.

wa mubāya'a, Hannun Allah nā bisa hannayensu, sabōda haka wanda ya warware, to, yanā warwarēwa ne a kan kansa kawai, kuma wanda ya cika ga alkawarin da ya yi wa Allah a kansa, to, (Allah) zai kāwo masa ijāra mai girma.

11. Wadanda aka bari daga kauyāwa⁽¹⁾ zā su ce maka, “Dūkiyōyinmu da iyālanmu sun shagaltar da mu, sai ka nēma mana gāfara.” Sunā fadā, da harsunansu, abin da bā shī ne a cikin zukātansu ba. Ka ce, “To, wāne ne ke mallakar wani abu daga Allah sabōda kū, idan Yā yi nufin wata cūta a gare ku kō kuma (idan) Ya yi nufin wani amfāni a gare ku? Ā'a, Allah Ya kasance Mai labartawa ne ga abin da kuke aikatāwa.”

12. Ā'a kun yi zaton Annabi da mūminai, bā zā su kōmo zuwa ga iyālansu ba, har abada. Kuma an kawāta wannan (tunāni) a cikin zukātanku, kuma kun yi zato, zaton mugunta, kuma kun kasance mutāne halakakku.

13. Kuma wanda bai yi īmāni da Allah da kuma Manzonsa ba, to, lalle Mū, Mun yi tattalin wutā mai tsananin kūna, dōmin kāfirai.

أَيَّدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمَیُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِالسَّيْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزَيَّنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَّتُمْ ظَنًّا سَوْءًا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾

(1) Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, ya yi nufin tafiya Makka dōmin ya yi Umra sabōda mafarkin da ya yi cēwa yā ga ya shiga Makka shi da Sahabbansa, sunā māsū yin aski da saisaye na ibāda, sai ya ce wa kauyāwan da ke gēfen Madina su fita tāre da shi dōmin kada Kuraishāwa su fāda shi da yāki, su tsare shi daga Dākin. Kuma ya yi harama ya kōra hadaya dōmin mutāne su san bā yāki yake nufi ba. Sai wadansu māsū yawa daga kauyāwa suka yi nauyin fita, suka yi zamansu kuma suka ce, “Zai tafi zuwa ga mutānen da suka yāke shi a tsakar gidansa a Madīna, suka kashe Sahabbansa. Ba zā mu bī shi ba dōmin mu halaka kanmu.”

14. Mulkin sammai da kasā na Allah kawai ne, Yanā gāfartawa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, alhāli kuwa Allah Ya kasance Mai gāfara ne, Mai jin kai.

15. Wadanda aka bari zā su ce idan kun tafi zuwa ga wadansu ganīmōmi⁽¹⁾ dōmin ku karbo su, “Ku bar mu, mu bī ku.” Sunā son su musanya maganar Allah ne. Ka ce, “Bā zā ku bī mu ba. Kamar wannan ne Allah Ya ce, a gabānin haka.” Sa'an nan zā su ce, “Ā'a, kunā dai hāssadar mu ne.” Ā'a, sun kasance bā su fahimtar (abūbuwa) sai kaɗan.

16. Ka ce wa wadanda aka bari daga kauryāwa, “Zā a kira ku zuwa ga wadansu mutāne⁽²⁾ māsu tsananin yāki (dōmin) ku yāke su kō kuwa su musulunta. To, idan kun yi dā'ā, Allah zai kāwo muku wata ijāra mai kyau, kuma idan kuka jūya bāya kamar yadda kuka jūya a gabānin wancan, zai azābtā ku, azāba mai raɗaɗi.”

17. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzōnSa, (Allah) zai shigar da shi a gidājen Aljanna, kōguna nā gudāna

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعْفِرُ لِمَن يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَّحِيمًا ﴿١٤﴾

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى
مَغَائِرٍ لَّنَا خُذُوا هَٰذِرُونا تَتَّبِعُكُمْ يَرْيدُونَ
أَن يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُل لَّن تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ
قَالَ اللَّهُ مِن قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا
بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

قُل لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ إِلَى قَوْمٍ أُولِي
بَأْسٍ شَدِيدٍ يُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ فَإِن تُطِيعُوا
يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِن تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ
مِن قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَن يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ
جَنَّتِ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَن يَتَوَلَّ يَُعَذِّبْهُ

(1) A bāyan sulhun Hudaibiyya Allah Ya yi wa Annabi alkawarin zai būde masa Haibara ya sāmi ganīma mai yawa, amma kuma kada ya bari kauryāwan da aka nema su fita zuwa Makka, suka kī, su fita tāre da shi.

(2) Abūbakar zai kira su dōmin su yāki mutānen Musailama, ko kuma su yāki Rūmu da Fārisa a bāyan rāyuwar Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

daga karkashinsu. Kuma wanda ya jūya bāya, (Allah) zai azabtā shi, azāba mai radāfi.

18. Lalle ne, haḳīka, Allah Ya yarda da mūminai a lōkacin da suke yi maka mubāya'a⁽¹⁾ a karkashin itāciyar nan dōmin Yā san abin da ke cikin zukātansu, sai Yā saukar da natsuwa a kansu, kuma Yā sāka musu da wani cin nasara maku-sanci.

19. Da wadansu ganīmōmi māsu yawa da zā su karbo su. Kuma Allah Yā kasance Mabuwayi, Mai hikima.

20. Kuma Allah Yā yi muku wa'adin wadansu ganīmōmi māsu yawa, wadanda zā ku karbo su,

عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ
تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ
عَلَيْهِمْ وَأَثْبَتَهُمْ فَتَحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾

وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ

(1) A bāyan da Annabi ya sauka a Hudaibiyya, ya kirāyi Khuraish bn Umaiya el Khuzā'i ya aike shi Makka ya azā shi a kan rākuminsa dōmin ya gaya wa shugabanninsu cēwa yā taho Umra ne, bai zo da yāki ba. Sai suka sōke rākumin Annabi, kuma suka yi nufin kashe Khuraish amma Ahābish suka hana su, ya zo ya gaya wa Annabi. Sa'an nan Annabi ya kira Umar bn Khattāb dōmin ya aika shi zuwa Makka, sai ya ce, "Yā Manzon Allah inā tsōron raina ga Kuraishāwa, bābu banī Adiiyyin bn Ka'ab a Makka balle su kāre ni daga gare su, amma inā nūna maka wani mutum wanda ya fī ni dangi a cikinta, shī ne Usman bn Affān." Sai Annabi ya kira Usman ya aike shi zuwa ga Abi Sufyān da shugabannin Kuraish, ya bā su lābārin cēwa bai zo yāki ba. ya taho ne dōmin ziyāra kawai ga wannan Dāki dōmin ya girmama alfarmarsa. Ya rubūta masa takarda ya tafi da ita. Kuma ya umurce shi da ya yi bushāra ga Musulmi māsu rauni, cēwa cin nasara yā yi kusa, kuma Allah zai ḍaukaka addininSa. Usman ya fita ya tafi Makka ya iske cēwa Kuraishāwa sun haḍu a kan hana Annabi shiga Makka. Abban bn Sai'id bn Āsi ya haḍu da Usmān a lōkacin shigarsa Makka, sai ya ḍauke shi a kan rākumarsa, ya bā shi makwabtaka dōmin kada a kashe shi, har ya kai takardar Annabi. Suka nāce cēwa Annabi bā zai shiga ba, suka ce wa Usmān, "Idan yanā son ḍawāfi sai ya yi," Sai ya ce bā zai yi ba sai Manzon Allah yā yi. Musulmi suka ce, "Usmān ya ji dāfi yā yi ḍawāfi," sai Annabi ya ce, "Ban yi zaton Usmān zai yi ba." Sa'an nan lābāri ya zo wa Annabi, cēwa an kashe Usman, sabōda haka Annabi ya ce, "Idan sun kashe shi, sai mun yāke su." Wannan ya sa aka yi masa mubāya'a a karkashin itāciyar talh mai kama da farar kaya. A bāyan haka Annabi ya aza hannunsa na hagu a kan hannunsa na dāma, ya ce, "Gā hannun Usmānu." Māsu mubāya'a dubū da ḍari uku kō ḍari huḍu ne, da cēwa za su yi yāki da Kuraishāwa, bā zā su gudu ba, sai dai su mutu. Daga nan shugabancin ya tabbata. Umar bn Khattāb yā sanya an sāre itāciyar nan dōmin mutāne sun fāra salla a karkashinta. Ba a yi yāki ba, sai aka yi sulhu. Annabi ya kōma a shēkara mai zuwa yā yi Umra.

kuma Ya gaggauta⁽¹⁾ muku wannan. Kuma Ya kange⁽²⁾ hannāyen mutāne daga gare ku, kuma dōmin ta kasance wata āyā ce ga mūminai, kuma Yā shiriyar da ku ga hanya madaidaiciya.

21. Da wadansu (ganīmōmin⁽³⁾) da bā ku da īko a kansu, lalle Allah Ya kēwaye su da saninSa, kuma Allah Ya kasance Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

22. Kuma dā wadanda suka kā-firta sun yāke ku, dā sun jūyar da duwaiwai (dōmin gudu) sa'an nan bā zā su sāmi majibinci ba, kuma bā zā su sāmi mataimaki ba.

23. Hanyar Allah wadda ta shū-de daga gabānin wannan, kuma bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah (ta taimakon mūminai a kan mai zāluntarsu).

24. Kuma Shī ne Ya kange hannayensu⁽⁴⁾ daga gare ku, kuma da hannayenku daga gare su, a cikin Makka, bāyan Ya rinjāyar da ku a kansu. Kuma Allah Ya kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

لَكُمْ هَذِهِ. وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً
لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾

وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾

وَلَوْ قَتَلْتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَوْ أَتَّيْتُمُ
ثُمَّ لَا يَجِدُوكَ وَيَأْتُوا لَانصِيرًا ﴿٢٢﴾

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ
وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ
مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾

(1) Cin nasara makusanci, shī ne cin Haibara, a bāyan kōmawar Annabi Madīna a karshen Zul Hajji. Sa'an nan ya fita wajen karshen Muharram shēkara ta bakwai. Aka samo ganīma mai yawa. Wadansu ganīmōmi na wadansu kasāshen da zā a ci a nan gaba har karshen dūniya. Ganīmar Haibara ita ce aka gaggauta.

(2) A lōkacin da Annabi ya fita daga Madīna zuwa Hudaibiyya Allah Ya kange hannuwan Yahūdāwa daga iyālan Musulmi na cikin Madīna, in dā bā dōmin haka ba, sai su jē su fāda su da kashi da kāmū. Sai Allah Ya jēfa tsōro a cikin zukātansu.

(3) Ganīma da aka yi musu gaggāwa da ita, ita ce Haibara. Ganīma wadda ba su da īko da ita, ita ce sauran kasāshen dūniya inda Musulmi suka ci, suka mallake shi, na kasar Rumāwa da Farisāwa da Masar da sauransu.

(4) Wadansu Kuraishawa ne, sū tamānin, suka kēwaye Musulmi a Hudaibiyya, da niyyar yaudara, sai aka kāmē su, su duka, aka kai su ga Annabi, shi kuma ya yāfe musu, a bāyan ya nūna musu rinjāya. Wannan shī ne ya sabbaba yin sulhu.

25. Sū ne waɗanda suka kāfirta, kuma suka kange ku daga Masal-lacin Harami, da hadaya tanā tsare (sun hana ta) ta isa ga wurinta. Kuma bā dōmin waɗansu maza mūminai da waɗansu mātā mūminai ba, ba ku sansu ba, ku tākā su har wani aibi ya sāme ku daga gare su, bā da sani ba, (dā Allah Yā yi muku iznin yāki), dōmin Allah Ya shigar da wanda Yake so a cikin rahamarSa. Dā (mūminai) sun tsabbace dā Mun azabtar da waɗanda suka kāfirta daga gare su da azāba mai raɗaɗi.

26. A lōkacin da waɗanda suka kāfirta suka sanya hanānar kabī-lanci a cikin zukātansu, hanānar kabīlanci irin⁽¹⁾ na Jāhiliyya, sai Allah Ya saukar da natsuwarSa a kan ManzonSa, kuma da a kan mūminai, kuma Ya lazimta musu kalmar takawa,⁽²⁾ alhāli kuwa sun kasance mafi dācēwa da ita, kuma ma'abūtanta. Kuma Allah Ya kasance Masani game da dukan kōme.

27. Lalle ne, haḳīka, Allah Ya gaskata wa ManzonSa mafarkinsa da gaskiya: lalle zā ku shiga Masal-

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحَلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالُ
مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ
فَتُصِيبَكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيَدْخُلَ اللَّهُ
فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حِمِيَّةَ
الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالزَّمَهُمْ كَلِمَةً الْقَوَى
وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ

(1) A lōkacin da Kuraishi suka ga bā su iya yāki da Annabi, suka dōge da kabīlancinsu, ta hanyar sulhu. Suka aika Sahlū bn Amru da Huwaitib bn Abdul Uzza da Makraz bn Hafs bn Ahnaf dōmin nēman sulhu bisa kada Annabi ya shiga Makka a wannan shēkara, amma shēkara mai kōmōwa ya jē ya shiga Makka kwana uku, su kuma su fita har ya kāre Umra ya fita. Annabi ya karbi sulhun. Aka ce Aliyu bn Abi Tālib ya rubūta. Wajen rubūtun kuma aka so a yi tāshin hankali, dōmin ya rūbuta 'Manzon Allah ya yi sulhu da Kuraishāwa', sai kuma suka ce ba su yarda a rubūta kalmar Manzon Allah ba. Sai Annabi ya sanya hannunsa mai daraja ya sōke kalmar da ake sābāni a kanta. Allah Ya saukar da natsuwa ga kōwa.

(2) Kalmar takawa ita ce kalmar shahāda dōmin ɗaukar alkawari da ita yanā lazimta wa mai ita bin umurnin Allah, da dāɗi kō ba dāɗi, ta haka sai natsuwa ta sāmu. Anā ce mata kalmar takawa dōmin da ita ake kāre rai daga bin Shaidan. Ma'anar takawa, ita ce kāriya.

lacin Harami, in Allah Ya so, kunā māsū natsuwa, māsū aske kawu-nanku da māsū suisuye, bā ku jin tsōro, dōmin (Allah) Ya san abin da ba ku sani ba, sa'an nan Ya sanya wani cin nasara makusanci a bāyan wannan.

28. Shī ne Wanda Ya aiki ManzonSa da shiriya da addinin gaskiya dōmin Ya rinjāyar da shi a kan addinai dukansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai shaida.

29. Muhammadu Manzon Allah ne. Kuma wadannan da ke tāre da shi māsū tsanani ne a kan kāfirai, māsū rahama ne a tsakāninsu, kanā ganin su sunā māsū rukū'i māsū sujada, sunā nēman falala⁽¹⁾ daga Allah, da yardarSa. Alāmarsu tanā a cikin fuskōkinsu, daga kufan sujada.⁽²⁾ Wannan shī ne siffarsu, a cikin Attaura. Kuma siffarsu a cikin Injila, ita ce kamar tsiron shūka wanda ya fitar da rēs-hensa, sa'an nan ya kārfafa shi, ya yi kauri, sa'an nan ya daidaita a kan kārfafunsa, yanā bāyar da sha'āwa ga māsū shūkar, dōmin (Allah) Ya fusātar da kāfirai game da su. Kuma Allah Ya yi wa'adi ga wadan-da suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, daga cikinsu, da gāfara da ijāra mai girma.

الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ
رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ
تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ
لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

تُحَمَّدَ رَسُولَ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا
مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ
مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ
فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ
فَاسْتَفَلَظَ فَاَسْتَوَىٰ عَلَىٰ سَوْقِهِ يَعْجِبُ الزُّرَّاعُ
لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

(1) Nēman falala da sana'ar hannunsu, kō fatauci, ba su zama nauyi a kan mutāne ba, kōwanensu ya dōgara ga Allah, sa'an nan yanā rāyuwa a kan hālāliyarsa.

(2) Kufan sujada, shī ne hasken fuskōkinsu da annurinsu. Fuska ita ce madūbin zūciya. Anā gāne zūciyar kwarai daga fuskarta. Bā ya halatta ga mutum ya rika darkāka gōshinsa ga kāsā dōmin ya yi kwādon salla. Wannan alāmar riya ce.

Fadakarwa. Nan ne kārshen dōgāyen sūrōri da ake cē wa Mudawwalātu. An kāre su da sūrōri biyu, Kitāl dōmin yāfi, da Fat'h dōmin tsārin gudānar da siyāsa sabōda tsaron Addīni. Bāyan haka kuma sai gajērūn sūrōri, watau Mufasssalātu.

SŪRATUL HUJURĀT

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ

Tanā karantar da hālāyen kwarai da ladubba na addini da na zaman jama'a a tsakāninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku gabāta (da kōme) gaba ga Allah da ManzonSa. ⁽¹⁾ Kuma ku yi dā'ā ga Allah da taḳawa. Lalle Allah Mai ji ne, Masani.

2. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku ḍaukaka saututtukanku ⁽²⁾ bisa sautin Annabi, kuma kada ku bayyana sauti gare shi a magana, kamar bayyanāwar sāshenku ga sāshe, dōmin kada ayyukanku su bāci, alhāli kuwa kū ba ku sani ba.

3. Lalle waɗanda ke runtsēwar saututtukansu a wurin Manzon Allah, waɗannan ne waɗanda Allah Ya jarrabi zukātansu ga taḳawa. Sunā da wata irin gāfara da ijāra mai girma.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَأَقْرَبُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ
النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ
لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

(1) Wannan ya nuna mana cewa ba ya halatta ga Musulmi ya yi wani aiki ko ya fadi wata magana sai ya san hukuncin Allah a cikinsu. Kuma kada ya kara wayonsa a kan abin da Allah Ya ce, kuma kada ya rage idan yana da ikon cikawa. Dukan wannan yakan ja Musulmi ga bacin ayyukansa, watau ya yi ridda daga Musulunci.

(2) Ladubban zama da shugaba. Annabi shi ne kan shugabanni, sai dai da' a gare shi wajibi ne ga kome, sauran shugabanni ga abin da bai saba wa shari'a ba.

4. Lalle wadanda ke kiranka daga bāyan dakuna, mafi yawansu bā su aiki da hankali.

5. Kuma dā lalle sū, sun yi hakuri har ka fita zuwa gare su, hakika, dā yā kasance mafi alhēri gare su, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

6. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Idan fāsiki⁽¹⁾ ya zo muku da wani babban lābāri, to, ku nēmi bāyāni, dōmin kada ku cūci wadansu mutāne a cikin jāhilci, sabōda haka ku wāyi gari a kan abin da kuka aikata kunā māsū nadāma.

7. Kuma ku sani (cēwa) lalle ne, a cikinku akwai Manzon Allah. Dā yanā bin ku ga (hālāye) māsū yawa na al'amarin, dā kun auku a cikin zunubi, kuma amma Allah Ya sōyar da īmāni a gare ku, kuma Yā kawāta shi a cikin zukātanku, kuma Ya kyamantar da kāfirci da fāsicci da sābo zuwa gare ku. Wadannan (da suka lazimci sifōfin nan) su ne shiryayyu.

8. Bisa ga falala daga Allah da ni'ima. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

9. Kuma idan jama'a biyu ta mūminai suka yi yāki, to, ku yi sulhu, a tsakāninsu. Sai idan dayan-su ta yi zālunci a kan gudar, to, sai

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا
أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ
نَادِمِينَ ﴿٣﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ
مِنَ الْأَمْرِ لَنَضِمَّنَّكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ
وَزَيَّنَّ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ
وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرُّشِدُونَ ﴿٤﴾

فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥﴾

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا
بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَجَمِلُوا

(1) Idan wani ya kai lābārin barna, kada a yi aiki da shi sai bāyan an bincika an san gaskiyar al'amarin, kāfin a yi aiki da shi. Fāsiki ga asalin kalma shi ne duka wanda ya karkace daga hanyar kwarai wadda aka sani. A nan, fāsiki, shi ne mai kai lābārin da yake akwai tāshin hankali a cikinsa, ko kuma abin tsōro dōmin ya sanya rūdu a tsakānin jama'a tun ba a san hakikanin al'amarin ba.

ku yāki wadda ke yin zālunci har ta kōma, zuwa ga umurnin Allah. To, idan ta kōma, sai ku yi sulhu a tsakāninsu da ādalci, kuma ku dai-daita.⁽¹⁾ Lalle Allah na son māsu daidaitāwa.

10. Mūminai 'yan' uwan jūna kawai ne, sabōda haka ku yi sulhu a tsakānin 'yan' uwanku biyu, kuma ku bi Allah da takawa, tsam-māninku, a yi muku rahama.

11. “Yā ku wadanda suka yi imāni! Kada wadansu mutāne su yi izgili game da wadansu mutāne, mai yiwuwa ne (abin yi wa izgilin) su kasance mafifita daga gare su (māsu izgilin), kuma wadansu mātā kada su yi izgili game da wadansu mātā mai yiwuwa ne su kasance mafifita daga gare su. Kuma kada ku aibanta kanku, kuma kada ku jēfi jūna da miyāgun sunāye na laƙabōbi. Tiri da sūna na fāsicci a bāyān imāni. Kuma wanda bai tūba ba, to, wadannan sū ne azzālumai.

12. Yā kū wadanda suka yi imāni! Ku nīsanci abu mai yawa na zato. Lalle sāshen zato laifi ne. Kuma kada ku yi rahōto, kuma kada sāshenku ya yi gībar sāshe. Shin, dayanku nā son ya ci naman

الَّتِي تَبْغِي حَقَّ نَفْسِي إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ
فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَر قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ
أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ
أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا
بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ
وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ
الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا
أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا

(1) Wannan tsāri na sulhu a tsākanin al'umma biyu māsu fada, shī ne hanya mafi kyau wadda har yanzu wayon dūniya bai kai ga yin aiki da shi ba. Dā yanzu an zauna lāfiya, dā Majalisar Dinkin Dūniya na iya aiki da shi. Haka yake kuma ga sauran hukunce-hukuncen mutānen dūniya. Shari'ar Musulunci sabōda ādalcin da ke cikinta, kuma wayon dūniya bai kai ta ga anā iya zartar da shi ba, shī ne ya sa kasāshen Musulunci nā kaucēwa gare ta, dōmin son ran shugabanninsu. Allah Ya mayar da mu ga addininmu! Dukan Musulmin da ya kauce wa shari'ar Musulunci, to, ya kauce ne dōmin ya sami damar yin zālunci, kuma idan ya halatta kaucewar, ya zama bā Musulmi ba.

ɗan'uwansa yanā matacce? To, kun kī shi (cin nāman). Kuma ku bi Allah da takawa. Lalle Allah Mai karɓar tūba ne, Mai jin kai.

13. Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne Mū, Mun halitta ku daga namiji da mace, kuma Muka sanya ku dangō-gi da kabilōli, dōmin ku san jūna. Lalle mafīficinku daraja a wurin Allah, (shī ne) wanda yake mafīficinku a takawa. Lalle ne, Allah Masani ne, Mai kididdigēwa.

14. Ka uyāwa suka ce, “Mun yi īmāni.” Ka ce, “Ba ku yi īmāni ba, amma dai ku ce, ‘Mun mīka wuya,’ īmāni bai gama shiga a cikin zukā-tanku ba. Kuma idan kun yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, to, bā zai rage muku kōme daga ayyukanku ba. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

15. Mūminan gaskiya kawai, sū ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, sa'an nan ba su yi shakka ba, kuma suka yi jihādi da dūkiyarsu da kuma rāyukansu, cikin tafarkin Allah. Waɗannan sū ne māsu gaskiya.

16. Ka ce, “Kuna sanar da Allah ne game da addininku, alhāli kuwa Allah Yā san abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasa, kuma Allah Masani ne ga dukan kōme?”

فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

يَتَأْتِيَ النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاهُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَى اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَامَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾

قُلْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَلْبَابِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

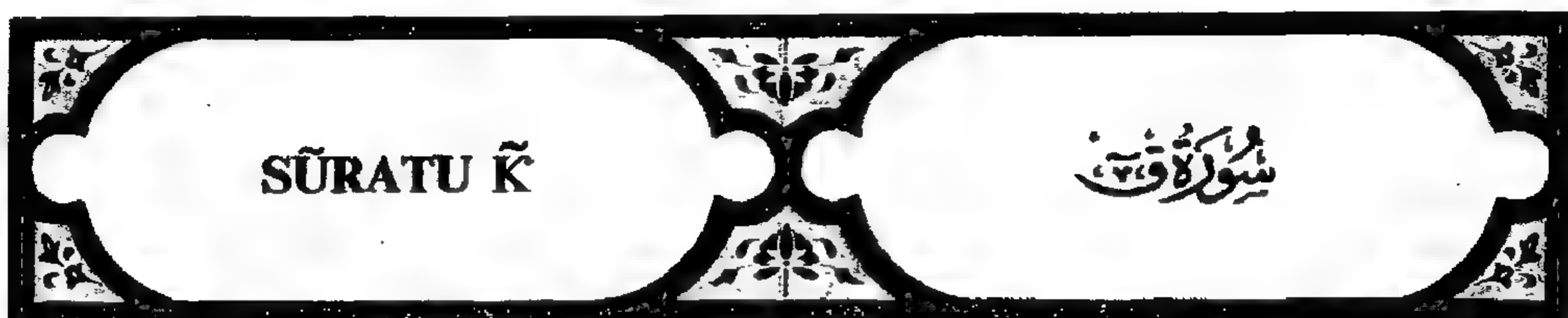
(1) Yā kirāyi māsu īmāni a cikin wannan sūra sau biyar ga abin da ya kebānta da su na umurni da hani kamar yadda Lukmān ya kirāyi ɗansa wajen yi masa wasiyyōyi. Kuma ya kirāyi mutāne a wannan āyā ga abin da ya haɗa mūminai da kāfirai wajen halitta, watau alfahari da dangantaka. Dangantaka bā ta ɗaukaka wanda takawarsa ba ta ɗaukaka shi ba, kuma bā ta rage wanda takawarsa ta ɗaukaka shi. Fīfikon takawa, shī ne fīfiko tabbatacce.

17. Suna yin gōri a kanka wai sun musulunta. Ka ce, “Kada ku yi gōrin kun musulunta a kaina. Ā’a, Allah ne ke yi muku gōri dōmin Yā shiryar da ku ga ĩmāni, idan kun kasance māsū gaskiya.

18. “Lalle Allah Yanā sanin gai-bin sammai da ƙasa, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aika-tāwa.”

يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِلَّا سَلَمَكُمْ
بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَيْتُكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

Tanā karantar da yadda mai wa’azi zai yi amfāni da kalmōmi da kuma ma’anōni māsū tāsiri ga rai. Annabi yakan yi huduba da ita a kan mimbarinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ḳ. Inā rantsuwa da Alƙur’āni Mai girma.

2. Ā’a, sun yi māmāki, cewa mai gargadi, daga gare su, yā zo musu, sai kāfirai suka ce, “Wannan wani abu ne mai ban māmāki.”

3. “Shin, idan muka mutu, kuma muka kasance turbāya (zā a kōmo da mu)? Waccan kōmowa ce mai nīsa.”

4. Lalle ne, Mun san abin da ƙasā ke ragēwa daga gare su, kuma wurinMu akwai wani littāfi mai tsarēwa.

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾

بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ
فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾

أَيَّ دَامِنًا وَكُنَّا أَبَا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٣﴾

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ
حَفِيفٌ ﴿٤﴾

5. Ā'a, sun ḳaryata ne game da gaskiyar a lōkacin da ta je musu, sabōda haka sunā a cikin wani al'amari mai raurawa.

6. Shin, to, ba su yi dubi ba zuwa ga samā, a bisa gare su, yadda Muka gīna ta, kuma Muka ḳawāce ta, kuma bā ta da waɗansu tsā-ogi?

7. Da ḳasā, Mun mīke ta, kuma Mun jēfa kafaffun duwātsu a cikin-ta, kuma Mun tsirar, a cikinta daga kōwane ma'auri mai ban sha'awa?

8. Dōmin wāyar da ido da tunā-tarwa ga dukan bāwa mai tawak-kali?

9. Kuma Mun sassaukar, daga samā, ruwa mai albarka, sa'an nan Muka tsirar game da shi (itācen) lambuna da ḳwāya abin girbēwa.

10. Da itācen dabīno dōgāye, sunā da 'ya'yan itāce gunda māsu hauhawar jūna.

11. Dōmin arziki ga bāyi, kuma Muka rāyar da ḳasa matacciya game da shi. Kamar wannan ne fita daga kabari take.

12. Mutānen Nūhu sun ḳaryata, a gabāninsu (mutānen yanzu) da ma'abūta Rassi,⁽¹⁾ da Samūdāwa.

13. Da Ādāwa da Fir'auna da 'yan'uan Lūdu.

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَّرِيعٍ ﴿٥﴾

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا
وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْقِينَافِيهَا رُوسِي
وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٧﴾

بَصِيرَةٍ وَذَكَرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٨﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ
وَحَبَّ الْحَصِيدِ ﴿٩﴾

وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَعْمٌ نَضِيدٌ ﴿١٠﴾

رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١١﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّمِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾

وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ﴿١٣﴾

(1) Rassi sunan wata rijīya ce. Mutānenta na zaune a gēfenta da dabbōbinsu, sunā bauta wa gumāka, aka aika musu wani Annabi, anā ce da shi Hanzala bn Safwan kō kuma waninsa.

14. Da ma'abūta kunci⁽¹⁾ da mutānen Tubba'u,⁽²⁾ kōwanensu ya karyata Manzanni, sai kyacēwaTa ta tabbata.

15. Shin, to, Mun kāsa ne game da halittar farko? Ā'a, su, sunā a cikin rikici daga halitta sābuwa.

16. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta mutum, kuma Mun san abin da ransa ke yin waswāsi da shi, kuma Mū ne mafi kusanta zuwa gare shi daga laku jannayēnsa.

17. A lōkacin da māsū haḍuwa biyu suke haḍuwa daga dāma, kuma daga hagu akwai wani (ma-la'ika) zaunanne.

18. Bā ya lafazi da wata magana fāce a līke da shi akwai mai tsaro halartacce.

19. Kuma māyen mutuwa ya jē da gaskiya. Wannan shī ne abin da ka kasance daga gare shi kanā biji-rēwa.

20. Kuma aka hūra a cikin kaho. Wancan yinin kyacēwar ne fa.

21. Kuma kōwane rai ya zo, tāre da shi akwai mai kōra da mai shaida.

22. (Sai a ce masa), "Lalle ne, haḳīka, ka kasance a cikin gafala daga wannan. To, Mun kuranye maka rufinka, sabōda haka ganinka a yau, mai kaifi ne."

وَأَصْحَابُ الْآيَةِ وَقَوْمٌ تُبِيعَ كُلُّ كَذِبِ الرُّسُلِ

فَقِّهِ وَعِيدِ ﴿١٤﴾

أَفَعَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدِ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسُّوهُ بِهِ نَفْسُهُ

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١٦﴾

إِذْ يَنْفَلِقُ الْمَتْلَقَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٧﴾

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ

مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ

فَبَصُرَكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾

(1) Ma'abūta kunci, mutānen Shu'aibu ne na farko. Bāyan an halaka su, sa'an nan ya tafi Madayana.

(2) Tubba'u, Sarkin Himyar ne, a Yemen, yā musulunta amma mutānensa suka ki bin sa ga addini, aka halaka su, shi kuma ya tsīra. Shī ne sarki wanda ya sābā wa k̃ā'ida: ya musulunta amma mabiyansa ba su musulunta ba.

23. Kuma abōkin haḍinsa⁽¹⁾ ya ce, “Wannan shi ne abin da ke tāre da ni halarce.”

24. (A ce wa malā'iku) “Ku jēfa, a cikin Jahannama, dukan mai yawan kāfirci, mai tsaurin rai.

25. “Mai yawan hanāwa ga alhēri, mai zālunci, mai shakka.

26. “Wanda ya sanya, tāre da Allah, wani abin bautāwa na da-bam, sabōda haka ku jēfa shi a cikin azāba mai tsanani.”

27. Abōkin haḍinsa⁽²⁾ ya ce, “Yā Ubangijinmu! Ban sanya shi girman kai ba, kuma amma ya kasance a cikin bata mai nīsa.”

28. Ya ce, “Kada ku yi husūma a wuriNa, alhāli Na gabātar da kyacewa zuwa gare ku.

29. “Bā a musanya magana a wuriNa. Kuma Ban zama Mai zālunci ba ga bāyiNa.”

30. Rānar da Muke cēwa ga Jahannama, “Shin, kin cika?” Kuma ta ce, “Ashe,⁽³⁾ akwai wani kārī?”

31. Kuma a kusantar dā Aljanna ga māsū takawa, ba da nīsa ba.

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَيْنِي ﴿٢٣﴾

أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٢٤﴾

مَتَاعٍ لِلْآخِرِ مُعْتَدٍ مَّزِيدٍ ﴿٢٥﴾

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾

﴿٢٧﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتُهُ

وَلَكِنْ كَانُ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٨﴾

قَالَ لَا تَخْصِمُوهُ لَدَىٰ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٢٩﴾

مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَىٰ وَمَا أَنَا بِظَالِمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٣٠﴾

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿٣١﴾

وَأَرْزَقْنَا الْجَنَّةَ لِمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣٢﴾

(1) Malā'ika mai rubūtun aikinsa. Bā ya rabuwa da shi sai a hālāye uku, wurin jimā'i da salga da wanka. Malā'ikan da aka haɗa shi da shi dōmin ya rubūta ayyukansa.

(2) Shaidanin da ke tāre da shi. A cikin Haḍisi an ruwaito cēwa kōwa yana da Shaidani tāre da shi, sai dai idan ya rinjāye shi, da bin abin da Allah Ya aza masa, ko kuma shi Shaidānin ya rinjāye shi da bin son zūciyarsa.

(3) Wannan jawābi na Jahannama yanā ɗaukar ma'anōni biyu. Ta farko tanā nūna ta cika kwarai, amma tanā kūkan a kāra mata wani abu a cikinta. Wannan fassara ta yi daidai da ayār da ta ce, “Lalle na cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā ɗaya.” Sura ta 32, āyā ta 13. Fassara ta biyu, ita ce Jahannama nā nēman kārī tanā hushi sabōda māsū sāba wa umurnin Allah. Sūra ta 67 āyōyi 6, 7 da 8.

32. “Wannan shī ne abin da ake yi muku wa’adi da shi ga dukan mai yawan kōmawa ga Allah, mai tsarē-war (umurninSa).

33. “Wanda ya ji tsōron Mai rahama a fake,⁽¹⁾ kuma ya zo da wata irin zūciya mai tawakkali.”

34. (A ce musu) “Ku shige ta da aminci.⁽²⁾ Waccan ita ce rānar dawwama.

35. Sunā da abin da suke so a cikinta, kuma tāre da Mū akwai kārīn ni’ima.

36. Kuma da yawa Muka halakar, a gabāninsu, (mutānen yanzu) daga wadansu al’ummomi, (wadanda suke) sū ne mafi kārfin damka daga gare su, sa’an nan suka yi bincike a cikin kasāshe: ‘Kō akwai wurin tsīra?’⁽³⁾ (Babu).

37. Lalle ne a cikin wancan, akwai tunātarwa ga wanda zūciyarsa ta kasance gare shi, kō kuwa ya jēfa saurāro, alhāli kuwa yanā halarce (da hankalinsa).

38. Kuma lalle ne, hakīka, Mun halitta sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, a cikin kwānaki shida, alhāli wata ’yar wahala ba ta shāfe Mu ba.

39. Sabōda haka, ka yi hakuri a kan abin da suke fadā, kuma ka yi

هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٍ ﴿٣٢﴾

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَحِيسٍ ﴿٣٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٍ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿٣٨﴾

فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

(1) Tsoron Allah a fake, shī ne a bauta masa, bā da riya ba, bayyane da bōye duka daya.

(2) Kō kuma ku shiga da sallama.

(3) Sun nēmi wurin tsīra, ba su sāmu ba, sabōda haka kāfiran yanzu ma bā su iya sāmuni wurin tsīra, sai dai idan sun kōma ga Allah ta hanyar ManzonSa kawai, watau taƙawa ga Allah ke nan. Anā kāre azābarSa da ibādarSa kamar yadda Yake so.

tasbīhi⁽¹⁾ game da gōdē wa Ubangi-jinka (watau ka yi salla) a gabānin fitōwar rānā da gabānin ḥacēwarta.

40. Kuma daga dare, sai ka yi tasbīhi a gare Shi da bāyan sujada.

41. Kuma ka saurāra a rānar da mai kira ke yin kira daga wuri⁽²⁾ makusanci.

42. Rānar da suke saurāron tsā-wa da gaskiya. Wancan shī ne yinin fita (daga kabari).

43. Lalle Mū ne haḳīkatan, Mu ne ke rāyarwa, kuma Mū ne ke kashēwa, kuma zuwa gare Mu ka-wai ne makōmar take.

44. Rānar da ḳasā ke tsattsāgē-wa daga gare su, sunā māsu gaggā-wa. Wancan tārāwar mutāne ne, mai sauki a gare Mu.

45. Mū ne mafi sani game da abin da suke faḍi, kuma bā zā ka zama mai tīlasta su ba. Sabōda haka ka tunatar game da Alku-r'ani,⁽³⁾ ga wanda ke tsōron ḳyacēwāTa.

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣٩﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَرَ الشُّجُودِ ﴿٤٠﴾

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾

إِنَّا نَحْنُ مُحْيِيُّوهُمُ وَنُفِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٣﴾

يَوْمَ تَشَقُّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ

حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ

فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ ﴿٤٥﴾

(1) Tasbīhi game da gōde wa Allah a gabānin fitar rānā, shi ne sallar asuba, na gabānin ḥacēwarta, shi ne sallar Azahar da La'asar. Daga dare kuwa, shī ne sallar Magariba da Issha'i. Bāyan sujada, shī ne sallōli na nafila kuma ma'anarsa a nan tasbīhi da tahmīdi da kabbarōri a bāyan sallōli farillai talātin da uku kōwace, sa'an nan a cika dari da addu'ar da aka ruwaito a nan.

(2) Mai kira shī ne Isrāfīlu a cikin ḳaho a Baitil Maḳadis dōmin a nan ḳasa ta fi zama kusa da samā.

(3) Wannan ya nūna ba a wa'azi da ilmin da bā daga Alkur'āni aka fitar da shi ba, sai fa idan bai sāba wa abin da ke cikin Alkur'āni ba.

SŪRATUDH DHĀRIYĀT

سُورَةُ الذَّارِيَّاتِ

Tanā karantar da gaggawar saūkar azabar Allah ga waɗanda suka ƙi bin umurninSa ko suka sāba wa haninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da iskōki māsū shēkar abūbuwa, shēkēwa.
2. Sa'an nan da girāgizai māsū ɗaukar nauyi (na ruwa).
3. Sa'an nan da jirāge māsū gu-
dāna (a kan ruwa) da sauƙi.
4. Sa'an nan da malā'iku māsū
rabon al'amari (bisa umurnin
Allah).
5. Lalle abin da ake yi muku
alkawari (da zuwansa), haƙiƙa gas-
kiya ne.
6. Kuma lalle sakamako (ga
ayyukanku), haƙiƙa, mai aukuwa
ne.
7. Inā rantsuwa da samā
ma'abūciyar hanyōyi (na tafiya-
r taurāri da sautin rediyo).
8. Lalle kū, haƙiƙa, kunā cikin
magana mai sāba wa jūna (game da
Alƙur'āni).
9. Anā karkatar da wanda aka
jūyar (daga gaskiya).
10. An la'ani māsū ƙiri-faɗi.

وَالَّذِينَ ذَرَوْا ①

فَالْحَبْلِ وَقَرَأَ ②

فَالْجُرَيْتِ يُسْرًا ③

فَالْمَقْسِمَةِ أَمْرًا ④

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ⑤

وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ⑥

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ⑦

إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُتَخَافٍ ⑧

يُؤَفِّكُ عَنْهُ مَنَافِكُ ⑨

فَقِيلَ الْخَرَّاصُونَ ⑩

11. Wafanda suke shagala a cikin zurfīn jāhilci.

12. Sunā tambaya, “Yaushe ne rānar sakamako zā ta auku?”

13. Rānar da suke a kan wuta anā fitinar su.

14. (A ce musu) “Ku dandani fitinarku, wannan shī ne abin da kuka kasance kunā nēman zuwansa da gaggāwa.”

15. Lalle māsū taḳawa sunā a cikin lambunan itāce da marēmari.

16. Sunā māsū dībar abin da Ubangijinsu Ya bā su. Lalle sū, sun kasance māsū kyautatāwa a gabānin haka (a dūniya).

17. Sun kasance a lōkaci kaḁan na dare suke yin barci.

18. Kuma a lōkutan asuba sunā ta yin istigfāri.

19. Kuma a cikin dūkiyarsu akwai hakki ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hana wa rōko.

20. Kuma a cikin ƙasā akwai āyōyi ga māsu yaƙīni.

21. Kuma a cikin rāyukanku (akwai āyōyi). To, bā zā ku dūbāwa ba?

22. Kuma a cikin samā arzikinku (yake fitōwa) da abin da ake yi muku alkawari.

23. To, kuma Ina rantsuwa da Ubangijin sama da ƙasā, lalle Shī (abin da ake yi muku alkawari), haƙīka, gaskiya ne, kamar abin da kuka zamo kunā karantāwa na magana.

الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٢﴾

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

يَأْخُذِينَ مَآءَ النَّهْمِ رَبِّهِمْ فِيهِمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾

فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ

نَنْطِقُونَ ﴿٢٣﴾

24. Shin, lābārin bākin Ibrāhīm, wadanda aka girmama, ya zo maka?

25. A lōkacin da suka shiga gare shi, sai suka yi sallama; ya ce “Aminci ya tabbata a gare ku, mutāne bāki!”

26. Sai ya jūya zuwa ga iyālin, sa'an nan ya zo da maraƙi tutturna.

27. Sai ya kusantar da shi zuwa gare su, ya ce, “Bā zā ku ci ba?”

28. Sai ya ji tsōro daga gare su. Suka ce, “Kada ka ji tsōro.” Kuma suka yi masa bushāra da (haihuwar) wani yaro mai ilmi.

29. Sai matarsa ta fuskanta cikin kyallōwa, har ta mari fuskarta, kuma ta ce, “Tsōhuwa bakarāriya (zā ta haihu)! ”

30. Suka ce, “Kamar haka Ubangijinki Ya faɗa. Lalle Shī, Shī ne Mai hikima, Mai ilmi.”

31. (Ibrāhīm) ya ce, “To, mēne ne babban al'amarinku, yā kū Manzanni!”

32. Suka ce, “Lalle mū, an aike mu zuwa ga wadansu mutāne, māsu laifi.

33. “Dōmin mu saka musu wadansu duwātsu na wani yumbu (bom).

34. “Wadanda aka yi wa alāma daga wajen Ubangijinka, dōmin māsu barna.”

35. Sa'an nan Muka fitar da wanda ya kasance a cikinta daga mūminai.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِ ﴿٢٤﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾

فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرُوهُ

بِعِلْمٍ عَلِيمٍ ﴿٢٨﴾

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَخٍ فَصَكَتَ وَجْهَهَا

وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ

الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

﴿٣١﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ

قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ ثَجَرِمِينَ ﴿٣٢﴾

لِنَرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٣﴾

مُسَوَّمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾

36. Sai dai ba mu sāmu ba, a cikinta, fāce gida guda na Musulmi.

37. Kuma Muka bar wata āyā, a cikinta, ga waɗanda ke jin tsōron azāba, mai raɗaɗi.

38. Kuma ga Mūsā, a lōkacin da Muka aiko shi zuwa ga Fir'auna da wani daḷili bayananne.

39. Sai ya jūya bāya tāre da ƙar-
finsa, kuma ya ce, "Mai sihiri ne kō
kuwa mahaukaci!"

40. Sabōda haka Muka kama shi
tāre da rundunarsa, sa'an nan
Muka jēfa su a cikin tēku, alhāli
kuwa yanā wanda ake zargi.

41. Kuma ga Ādāwa, a lōkacin
da Muka aika iska kēkasasshiya a
kansu.

42. Bā ta barin kōme da ta jē a
kansa, fāce ta mayar da shi kamar
rududdugagun ƙasūsuwa.

43. Kuma ga Samūdāwa, a lōka-
cin da aka ce musu, "Ku ji ɗan ɗaɗi
har wani ɗan lōkaci!"

44. Sai suka yi girman kai ga
umurnin Ubangijinsu, sabōda haka
tsāwa ta kāma su, alhāli kuwa sunā
kallo.

45. Ba su kō sāmu dāmar tsayā-
wa ba, kuma ba su kasance māsu
nēman āgaji ba.

46. Da mutānen Nūhu a gabānin
haka, lalle sun kasance waɗansu
irin mutāne ne fāsikai.

47. Kuma samā, mun gina ta da
wani irin ƙarfi, alhāli kuwa lalle Mū
ne Māsu yalwatāwa.

فَاَوْحَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾

وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

فَتَوَلَّىٰ بُرْكَانَهُ يَقُولُ سَحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذَتْهُ وَجُودُهُ فَقَبَذْنَاهُمْ فِي الْأَيْمِ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾

مَا نَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَنْتَ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾

وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾

فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْقَةُ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾

فَمَا اسْتَطَعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْصِرِينَ ﴿٤٥﴾

وَقَوْمُ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma kasā Mun shimfida ta,
To, madalla da māsū shimfidāwa,
Mū.

49. Kuma daga kōme Mun halit-
ta nau'i biyu, watakila zā ku yi
tunāni.

50. Sabōda haka ku gudu zuwa
ga Allah, lalle nī mai gargadī kawai
ne a gare ku, mai bayyanannen
gargadī.

51. Kuma kada ku sanya, tāre da
Allah, wani abin bautāwa na da-
bam, lalle nī, mai gargadī kawai ne a
gare ku, mai bayyanannen gargadī.

52. Kamar haka dai wani Manzo
bai jē wa waɗanda ke gabāninsu ba
fāce sun ce, "Mai sihiri ne kō mah-
aukaci."

53. Shin, sunā yi wa jūna wa-
siyya da shi ne? Ā'a, sū dai mutāne
ne māsū girman kai.

54. Sai ka jūya daga barinsu,
kuma kai ba abin zargi ba ne.

55. Kuma ka tunātar, dōmin tu-
nātarwa tanā amfānin mūminai.

56. Kuma Ban halitta aljannu da
mutāne ba sai dōmin su bauta Mini.

57. Bā Ni nufin (sāmun) wani
arziki daga gare su, Bā Ni nufin su
(yi Mini hidimar) ciyar da Ni. ⁽¹⁾

58. Lalle Allah Shī ne Mai arzut-
tāwa, Mai ikon yi, Mai cikakken
karfi.

59. To, lalle waɗanda suka yi
zālunci sunā da wasaki (na dīban
zunubi) kamar wasakin abōkansu,

وَالْأَرْضُ فَرَشْتَهَا فَنِعَمَ الْمُهْدُونَ ﴿٤٨﴾

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا رَوْحِينَ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾

فَقَرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ

نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥١﴾

كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا

سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٥٢﴾

أَتَوَصَّوهُمْ بِبَلٍ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾

فَقُولْ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٌ ﴿٥٤﴾

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ﴿٥٧﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ

(1) Bā Ni nufin su sāmo Mini abinci, kuma bā Ni nufin su dafa Mini abinci.

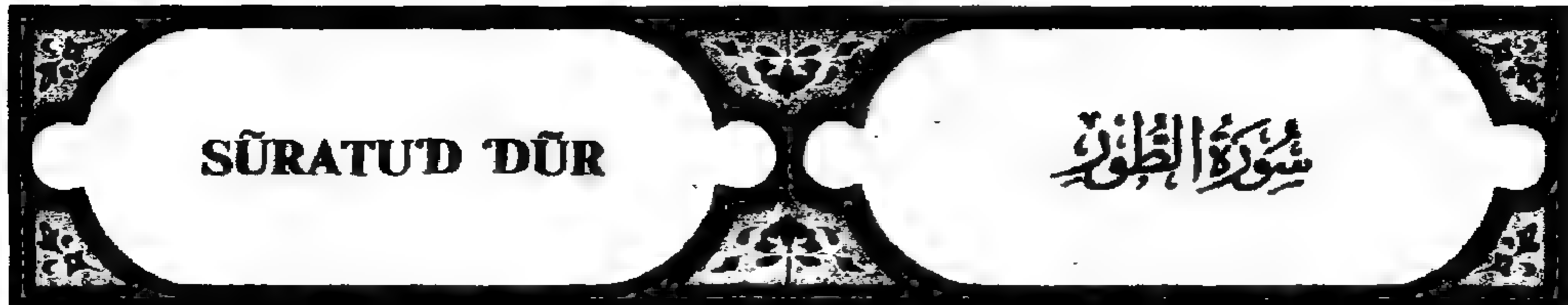
sabōda haka kada su yi Mini gag-gāwa.

60. Sabōda haka bone ya tabbata ga wadanda suka kāfirta, daga rānar su wadda aka yi musu alkawari.

فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥٩﴾

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمْ

الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

Tanā karantar da yadda ake rumātar da abōkin husūma da hujjōji da kuma jan hankalinsa zuwa ga gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da 'Dūr (Dūtsen Mūsā).

2. Da wani littāfi rubūtacce.

3. A cikin wata takardar fāta shimfidadda.

4. Da Gidan da aka rāyar da shi (da ibāda).

5. Da rufin nan da aka daukaka.

6. Da tēkun nan da aka cika (da ruwa).

7. Lalle azābar Ubangijinka, ha-
kīka, mai aukuwa ce.

8. Bā ta da mai tunkudēwa.

9. Rānar da samā ke yin mōtsi tanā kai kāwo.

10. Kuma duwātsu nā tafiya sunā shūdēwa.

وَالطُّورِ ﴿١﴾

وَكُتُبٍ مَّسْطُورٍ ﴿٢﴾

فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ ﴿٣﴾

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٤﴾

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥﴾

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٦﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٧﴾

مَّا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ﴿٨﴾

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿٩﴾

وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿١٠﴾

11. To, bone yā tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa.

12. Wadanda suke a cikin ku-duddufi sunā wāsā.

13. Rānar da zā a tunkuda su zu-wa wutar Jahannama, tunkudāwa.

14. (A ce musu) “Wannan ita ce wutar da kuka kasance kunā karyatāwa game da ita.

15. “To, shin, wannan sihiri ne kō kuwa kū ne bā ku gani?

16. “Ku shigē ta. To, ku yi hakuri ko kuma kada ku yi hakuri, dai-dai ne a kanku, kawai anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

17. Lalle māsu takawa sunā a cikin gidājen Aljanna da wata ni’ima.

18. Sunā māsu jin dādī da abin da Ubangijinsu Ya ba su, kuma Ubangijinsu Ya tsāre musu azābar Jahīm.

19. (A ce musu) “Ku ci, ku sha, da ni’ima, dōmin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

20. Sunā kishingide a kan karagu wadanda ke cikin sahu, kuma Muka aurar da su wadansu mātā māsu farin idānu, māsu girmansu.

21. Kuma wadanda suka yi imāni kuma zūriyarsu⁽¹⁾ suka bi su ga imānin, Mun riskar da zūriyarsu da

فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾

يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعَا ﴿١٣﴾

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

أَفَسِحْرُ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿١٥﴾

أَصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ

إِنَّمَا تُجْرَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾

فَنَكِهِنَّ بِمَاءٍ غَنِيٍّ رِيقُهُ

وَوَقَّهَهُمْ رِيقُهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

مُتَّكِئِينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ

بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا

(1) Wannan āyā tanā nūna yadda wani ke cēton wani sabōda kusanci dōmin a kāra daukaka mai cēton. Sharadīn cēton, shī ne wanda ake cēton yanā da nāsa imānin. Wanda jinginarsa ta halaka bābu mai cētonsa. Zuriya ta hada uwāye da almajiran malami sālihi. Suna shiga a cikin cētonsa.

su, alhāli kuwa bā da Mun rage musu kōme ba daga aikinsu, kōwane mutum jingina ne ga abin da ya sanā'anta.

22. Kuma Muka yalwata musu 'ya'yan itāce da nāma irin wanda suke marmari.

23. Sunā mīka wa jūnansu a cikinta hinjālan giya, wadda bābu yāsassar magana a cikinta, kuma bābu jin nauyin zunubi.

24. Kuma wadansu samāri nā gēwayāwa a kansu, kamar dai sū lu'ulu'u ne wanda ke kulle.

25. Wadansunsu suka fuskanta zuwa ga wadansu, sunā tambayar jūna.

26. Suka ce, "Lalle mū, mun kasance a gabānin wannan (a dūniya) a cikin iyālanmu munā jin tsōro.

27. "To, Allah Yā yi mana kyautar falala, kuma Yā tsare mana azābar iskar zāfi.

28. "Lalle mū, mun kasance, a gābanin haka, munā kiran Sa. Lalle Shī, Shī ne Mai kyautatāwa, Mai rahama."

29. To, ka tunātar, kai fa, sabōda ni'imar Ubangijinka, bā bōka kake ba, kuma bā mahaukaci ba.

30. Shin, zā su ce, "Mawāki ne, munā jiran masīfun mutuwa game da shi"?

31. Ka ce, "Ku yi jira, domin nī ma lalle inā a cikin māsu jira tāre da ku."

يَوْمَ دُرَيْتِهِمْ وَمَا أَلْتَهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ

كُلُّ أَمْرٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢٢﴾

وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفِكَهَةٍ وَلَحْمٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٣﴾

يَنْتَرِعُونَ فِيهَا كَأَسَا لَا لَغُوفٍ فِيهَا وَلَا تَأْنِيَةٌ ﴿٢٤﴾

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ

لَوْ لَوْ مَكْنُونٌ ﴿٢٥﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٦﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٧﴾

فَمَنْ أَلَّهِ عَلَيْهِ تَنَاوَقْنَا وَعَذَابُ السَّمُورِ ﴿٢٨﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ

إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٩﴾

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ

وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٣٠﴾

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُّ بِهِ رَيْبَ الْمُنُونِ ﴿٣١﴾

قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُرِصِينَ ﴿٣٢﴾

32. Shin, hankulansu ne ke umarnin su da wannan, kō kuwa sū wasu mutāne ne māsū ketare haddi?

33. Shin, cēwa suke yi, “Shi ne ke kāga fadarsa”? Ā'a ba su dai yi īmāni ba.

34. Sai su zō da wani lābāri mai misālinsa, idan sun kasance sū māsū gaskiya ne.

35. Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsū yin halitta?

36. Shin, sun halitta sammai da kasa ne? Ā'a ba su dai yi īmānin yakīni ba.

37. Shin, taskōkin Ubangijinka, sunā a wurinsu ne? Kō kuwa sū ne māsū rinjāya?

38. Shin, sunā da wani tsāni ne wanda suke (hawa sunā) saurāron (lābārin samā) a cikinsa? Sai mai saurarōnsu ya zo da wani dalīli bayyananne.

39. Shin, Yanā⁽¹⁾ da 'ya'ya mātā ne kuma kū, kunā da dīya maza ne?

40. Shin, kanā tambayar su wata ijāra ne, sabōda haka suka zama māsū jin nauyin biyan tārar?

41. Shin, a wurinsu akwai ilmin gaibi, sabōda haka sunā rubūtāwa?

42. Shin, sunā nufin wani kaidi ne? To, waɗanda suka kāfirta sū ne waɗanda ake yi wa kaidi.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلَعَهُمْ هَٰذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾

أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَيْكِ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ ﴿٣٧﴾

أَمْ لَهُمْ سُلُمٌ نَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ

بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾

(1) Waɗansu Lārabāwa sunā kiran malā'iku 'ya'yan Allah mātā, sunā kuma bauta musu dōmin su cēce su daga Allah, suna yin gumāka da sūnansu.

43. Shin, sunā da wani abin bautāwa ne wanda bā Allah ba? Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke yi na shirki!

44. Kuma idan sun ga wani baɓ-ɓake daga samā yanā fāḍuwa, sai su ce wani girgije ne, mai hauhawar jūna.

45. To, ka bar su, sai sun haɗu da yinin nan da zā a sūmar da su a cikinsa.

46. Rānar da kaidinsu bā ya wa-ɗatar masu da kōme, kuma bā a taimakon su.

47. Kuma lalle waɗannan da suka yi zāluncin, sunā da azāba (a nan dūniya) banda waccan, kuma mafi yawansu ba su sani ba.

48. Sai ka yi haɗuri da hukuncin Ubangijinka, lalle kai fa kanā idā-nunMu, kuma ka tsarkake⁽¹⁾ Ubangijinka da (tasbīhi) game da gōde Masa a lōkacin da kake tāshi tsaye (dōmin salla kō wani abu).

49. Kuma daga dare, sai ka tsarkake Shi (da tasbīhin) da lōkacin jūyāwar taurāri.

أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٧﴾

وَأَن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿١٨﴾

فَذَرَهُمْ حَتَّى يَلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿١٩﴾

يَوْمَ لَا يَنفَعِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٢٠﴾

وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِن أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢٢﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ النُّجُومِ ﴿٢٣﴾

(1) Ma'anar tsarkakēwa kō tasbīhi, shi ne, tsare sallōli, farillai, anā cēwa faɗin "Subhānal Lāhi wal Hamdu Lillāhi" a bāyan kōwane mazauni, dōmin ya zama kaffārar wannan mazaunin.

SŪRATUN NAJM

سُورَةُ النَّجْمِ

Tanā tsarkake Annabi da Manzancinsa daga kōwane aibi.
Tanā tabbatar da shi daga Allah, sa'an nan tanā bāta dukan abin da
bā shi ba na addīnai da al'ādu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da taurāron, a
lōkacin da ya faku.

2. Ma'abūcinku bai bāta ba,
kuma bai kētare haddi ba.

3. Kuma bā ya yin magana daga
son zuciyarsa.

4. (Maganarsa) ba ta zamo ba,
fāce wahayi ne da ake aikōwa.

5. (Malā'ika) mai tsananin karfi⁽¹⁾ ya sanar da shi.

6. Ma'abūcin karfi da kwarjini,
sa'an nan ya daidaita.

7. Alhāli kuwa yanā a sararin
samā mafi daukaka.

8. Sa'an nan ya kusanta, kuma
ya matsa zurōwa.

9. Har ya kasance gwargwadon
zirā'i biyu, kō kuma abin da ya fi
kusa.

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ①

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ②

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ③

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ④

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑤

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ⑥

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ⑦

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ⑧

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ⑨

(1) Wahayin da ke zuwa ga Annabi bābu bāta a cikinsa dōmin Jibrilu mai kāwo shi ga Annabi, Malā'ika ne mai karfi kwarai, wani Shaidāni bā ya iya taron sa dōmin ya musanya wahayin, kuma Annabi ya san shi sōsai, kuma idan ya kāwo wahayin, sai ya sauko kusa kwarai da Annabi, sa'an nan shi kuma Annabi ba rikitaƙce ba ne, yanā cikin hankalinsa.

10. Sa'an nan ya yi wahayi zuwa ga bāwan Allah (Muhammadu) da abin da ya fada (masa).

11. Zūciyar (Annabi) bata karya-ta abin da ya gani ba.

12. Shin, zā ku yi masa musu a kan abin da yake gani?

13. Kuma lalle ya gan shi, haḳī-katan, a wani lōkacin saukarsa⁽¹⁾.

14. A wurin da magaryar tukē-wa take.

15. A inda taken, nan Aljannar makoma take.

16. Lōkacin da abin da yake rufe magaryar tukēwa ya rufe ta.

17. Ganinsa⁽²⁾ bai karkata ba, kuma bai ketare haddi ba.

18. Lalle, tabbas, (Annabinku) ya ga waɗanda suka fi girma⁽³⁾ daga āyōyin Ubangijinsa.

19. Shin, kun ga Lāta da Uzza?⁽⁴⁾

20. Da (wani gunki wai shi) Ma-nāta, na ukunsu?

21. Ashe, kū ne da dā namiji, Shī (Allah) kuma da dīya mace?

22. Wannan fa ya zama rabo nakasasshe.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿١١﴾

أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾

عِنْدَ هَاجَتِ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾

إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٨﴾

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّكْتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾

وَمَنُوءَ النَّالَةِ الْأُخْرَىٰ ﴿٢٠﴾

أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾

تِلْكَ إِذْ أَوَّسَمُ ضَبْرَىٰ ﴿٢٢﴾

(1) Lamirin Malā'ika Jibrila ne.

(2) Lamirin Annabi Muhammadu ne.

(3) Watau dai Alkur'āni ya zo daga Allah ta hanya mafi aminci har ya sadu da mutāne dōmin su yi aiki da abin da ke cikinsa.

(4) Watau kun bar Alkur'āni kun kōma wa surkullen da kuke haɗāwa game da gumāka su Lāta da Uzza da Manāta. Kuma cēwa sū wakīlan Malā'ikun da kuke bautā wa ne kuma su 'ya'yan Allah mātā ne. Sunā cēton ku daga Allah.

23. Wadannan bã kōme ba ne fāce sūnāye, wadanda kuka ambace su da su, kũ da uwāyenku. Allah bai saukar da wani dalili game da su ba. (Kāfirai) bã su biyar kōme fāce zato da abin da rāyukansu ke so, alhāli kuwa shiriyar,⁽¹⁾ ta daga wajen Ubangijinsu, ta jẽ musu (sai suka bar ta suka kōma wa zaton).

24. Ko (an fadī cēwa) mutum zai sāmi abin da yake gūri?

25. To, Lāhira da dūniya na Allah kawai ne (wanda ya nēme su daga wani, yā yi kuskure).

26. Akwai malā'iku da yawa a cikin sammai, cētonsu bã ya wadātar da kōme fāce bāyan Allah Yā yi izni (da shi) ga wanda Yake so, kuma Yake yarda.

27. Lalle wadannan da bã su yin īmāni da Lāhira, hakīka, sunā kiran malā'iku da sūnan mace.

28. Kuma bã su da wani ilmi game da shi, bã su bin kōme fāce zato, alhāli kuwa lalle zato bã ya amfānar da kōme daga gaskiya.

29. Sabōda haka sai ka kau da kai daga wanda ya jūya bāya daga ambatonMu, kuma bai yi nufin kōme ba fāce rāyuwar kusa (dūniya).

30. Wannan ita ce iyākar abin da suke iya kai gare shi na ilmi. Lalle Ubangijinka Shī ne Mafi sanin wanda ya fāce daga hanyarSa, kuma Shī ne Mafi sani ga wanda ya nēmi shiriya.

(1) Watau Alkur'āni wanda Malā'ika Jibrīla ya zo wa Annabi da shi. Sun bar shi sun kōma wa tatsūniyōyi da gūrace-gūrace.

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى
الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَى ﴿٢٣﴾

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَعْنَى ﴿٢٤﴾

فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى ﴿٢٥﴾

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعَتُهُمْ
شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى ﴿٢٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَائِكَةَ
تَسْمِيَةً الْأُنثَى ﴿٢٧﴾

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ
لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ﴿٢٨﴾

فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾

ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ
عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَى ﴿٣٠﴾

31. Kuma abin da ke cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasā na Allah kawai ne, dōmin Yā sāka wa waɗanda suka mūnana da abin da suka aikata, kuma Ya sāka wa waɗanda suka kyautata da sakamakon da ya fi kyau.

32. Waɗanda ke nīsantar manyan zunubai da abūbuwan alfās-ha, fāce ƙanānan laifuffuka, lalle Ubangijinka Mai yalwatattar gāfara ne, Shī ne Ya fi sani ga abin da ke gare ku a lōkacin da Ya ƙāga halitarku daga ƙasa, kuma a lōkacin da kuke tāyuna a cikin cikunnan uwāyenku. Sabōda haka, kada ku tsarkake⁽¹⁾ kanku, Shī ne Mafi sani ga wanda ya yi takawa.

33. Shin, ka ga wannan da ya jūya baya?

34. Ya yi kyauta kaɗan, kuma ya yi rowa?

35. Shin, akwai ilmin gaibi a wurinsa, sabōda haka yanā ganin gaibin?

36. Ko kuwa ba a ba shi lābāri ba ga abin da yake a cikin Littafan Mūsā?

37. Da Ibrāhīm wanda ya cika alkawari?

38. Cēwa wani rai mai kāyan laifi bā ya ɗaukar kāyan laifin wani.

39. Kuma mutum bā shi da kōme fāce abin da ya aikata.

40. Kuma lalle aikinsa zā a gan shi.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسْتَوٰ بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا بِالْحَسَنٰتِ ﴿٣١﴾

الَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَثْمِ وَالْفَوْحِشِ اِلَّا اللَّعْمُ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذَا اَنْشَاكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذَا اَنْتُمْ اَجْنَةٌ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى ﴿٣٢﴾

اَفَرَأَيْتَ الَّذِيْ تَوَلٰى ﴿٣٣﴾

وَاَعْطٰى قَلِيْلًا وَّاَكْثٰى ﴿٣٤﴾

اَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يُرِيْ ﴿٣٥﴾

اَمْ لَمْ يَلْبَسْ اِيْمًا فِيْ صُحُفِ مُوسٰى ﴿٣٦﴾

وَاِبْرٰهِيْمَ الَّذِيْ وَفٰى ﴿٣٧﴾

اَلَا نَزَّلُ وَاِزْرَةً مُّزْرًا خَرٰى ﴿٣٨﴾

وَاَنْ لِّئَلَّا يَلْسَ لِلْاِنْسٰنِ اِلَّا مَا سَعٰى ﴿٣٩﴾

وَاَنْ سَعِيْهُ سَوْفَ يُرٰى ﴿٤٠﴾

(1) Wanda yake mutumin kirki, Allah Ya san shi. Kada ku dinga tsarkake kanku da bākunanku dōmin nēman girma, kō dōmin nēman wani abu dabam.

41. Sa'an nan a sāka masa da sakamako wanda yake mafi cika ma'auni?

42. Kuma lalle makōmar zuwa Ubangijinka kawai take?

43. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya sanya dāriya, kuma Ya sanya kūka.

44. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya kashe, kuma Ya rāyar.

45. Kuma lalle Shī ne Ya yi halitta nau'i-nau'i, namiji da mace.

46. Daga wani dīgon ruwa guda a lōkacin da ake jēfa shi a cikin mahaifa.

47. Kuma a kansa ne kāga halitta ta biyu take.

48. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya arzuta, kuma Ya wadātar.

49. Kuma lalle Shi, Shi ne Ubangijin Shi'ira⁽¹⁾.

50. Kuma lalle Shī, Shi ne Ya halaka Ādāwa na farko.

51. Da Sumūdāwa, sa'an nan bai rage su ba.

52. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sū, sun kasance mafi zālunci kuma mafi girman kai.

53. Da wadanda aka birkice⁽²⁾ kasarsu, Ya kāyar da su.

54. Sa'an nan abin da ya rufe su, ya rufe su.

ثُمَّ يَجْزِيهِ الْجَزَاءُ الْأَوَّلَى ۝١١

وَأَن إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَى ۝١٢

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى ۝١٣

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ۝١٤

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۝١٥

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى ۝١٦

وَأَن عَلَيْهِ النَّشَأُ الْأُخْرَى ۝١٧

وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَأَقْنَى ۝١٨

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَى ۝١٩

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى ۝٢٠

وَتَمُودَ إِذْ أَتَىٰ ۝٢١

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَطَىٰ ۝٢٢

وَالْمُؤَنَّفَكَ أَهْوَىٰ ۝٢٣

فَغَشَّاهَا مَا عَشَىٰ ۝٢٤

(1) Sūnan wasu taurāri biyu ne sunā fita a bāyan taurarin Jauza'a sunā tafiya daga kudu zuwa arēwa karkace. Kabīlar Lārabāwa ta Khuza'a na bauta musu da umurnin Abu Kabshah, daya daga cikin kākannin Annabi na wajen uwa dōmin haka ne Kuraishāwa ke ce wa Annabi Ibn abī Kabshah, wanda ya kāga sābon addinīn da ya sāba wa na ubanninsa.

(2) Mutānen Lūdu da aka birkice kasarsu da su.

55. To, da wace daga ni'imōmin Ubangijinka kake⁽¹⁾ yin shakka?

56. Wannan (Muhammadu) mai gargadi ne kamar irin māsu gargadi na farko.

57. Makusanciya⁽²⁾ fa, tā yi kusa.

58. Bābu wani rai, banda Allah, mai iya bayāni gare ta.

59. Shin, kuma daga wannan⁽³⁾ lābāri kuke māmāki?

60. Kuma kunā yin dāriya, kuma bā ku yin kūka?

61. Alhāli kunā māsu wāsā?

62. To, ku yi sujada⁽⁴⁾ ga Allah, kuma ku bauta (Masa).

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿٥٥﴾

هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِرِ الْأُولَىٰ ﴿٥٦﴾

أَزِفَتِ الْأَافَاقُ ﴿٥٧﴾

لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾

أَفَمَن هَذَا الْحَدِيثِ تَعَجِبُونَ ﴿٥٩﴾

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ﴿٦٠﴾

وَأَنْتُمْ سَعِيدُونَ ﴿٦١﴾

فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

SŪRATUL KAMAR

سُورَةُ الْقَمَرِ

Tanā karantar da cēwa wanda ya nēmi wata mu'ujiza, to, ita za ta zama sababin halakarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sā'a tā yi kusa, kuma watā⁽⁵⁾ ya tsāge.

أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾

(1) Kamar abōkin magana kō mai karātu.

(2) Makusanciya, ita ce Kiyāma.

(3) Alkur'āni.

(4) Anā yin sujudar karātu a nan, amma bā ta a cikin sujudai na tīlas.

(5) Kuraishāwa suka nēmi Annabi ya yi addu'a dōmin wata ya tsāge wani balgace nāsa ya fādo a kasā; ya yi addu'ar, watā ya tsāge, wani abu daga gare shi ya fādo kamar yadda suka nēma.

2. Kuma idan sun ga wata āyā, sai su juya baya su ce, “Sihiri ne mai dōgēwa!”

3. Kuma suka karyata, kuma suka bi son zūciyarsu, alhāli kuwa kōwane al'amari (wanda suke son su tūre daga Annabi) an tabbatar da shi.

4. Kuma lalle, abin da yake akwai tsāwatarwa a cikinsa na lābārai ya zo musu.

5. Hikima cikakka! Sai dai abū-buwan gargadī bā su amfāni.

6. Sabōda haka, ka bar su! Rā-nar da mai kiran zai yi kira zuwa ga wani abu abin kyāma.

7. Kaskantattu ga idanunsu zā su fito daga kaburburansu, kamar dai sū fāri ne wadanda suka wātse.

8. Sunā gaggāwar tafiya zuwa ga mai kiran, kāfirai na cēwa, “Wan-nan yini ne mai wuya!”

9. Mutānen Nūhu sun karyata, a gabāninsu, sai suka karyata BawanMu, kuma suka ce, “Shi mahaukaci ne.” Kuma aka tsāwacē shi.

10. Sabōda haka ya kira Ubangi-jinsa (ya ce), “Lalle nī, an rinjāye ni, sai Ka yi taimako.”

11. Sai Muka būde kōfōfin samā da ruwa mai zuba.

12. Kuma Muka buɓɓugar da kasā ta zama idānun ruwa, dada ruwa ya haɗu a kan wani umurni da aka riga aka kaddara shi.

13. Kuma Muka ɗauke Nūhu a kan (jirgi) na alluna da kūsōshi.

وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا مِحْرَ مُسْتَقِرٍّ ﴿٢﴾

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ

وَكُلَّ أَمْرٍ مُسْتَقَرٍّ ﴿٣﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ

مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٤﴾

حِكْمَةٌ بُلِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ ﴿٥﴾

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعُ إِلَى شَيْءٍ

نُكْرٍ ﴿٦﴾

خُشْعًا أَبْصَرُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ

جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ ﴿٧﴾

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا

وَقَالُوا اجْعَلْنَا وَاذْجِرْ ﴿٩﴾

فَدَعَا رَبُّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْصِرْ ﴿١٠﴾

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَرٍ ﴿١١﴾

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ

قَدِّدَرٍ ﴿١٢﴾

وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْوُجْهِ وَدُسِّرَ ﴿١٣﴾

14. Tanā gudāna, a kan idānunMu, dōmin sakamako ga wanda aka yi wa kāfircin.

15. Kuma lalle Mun bar ta ta zama āyā. To, shin, akwai mai tunāni?

16. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

17. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun saukaḳe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

18. Ādāwa sun ḳaryata, to, yāya azābāTa take, da gargadīNa?

19. Lalle Mū, Mun aika da iska mai tsananin sauti a kansu, a cikin wani yinin nahīsa mai dōgēwa.

20. Tanā fizgar mutāne kamar dai sū kututturan dabīno tumbukakku ne.

21. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

22. Kuma lalle ne, haḳīka Mun saukaḳe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

23. Samūdāwa sun ḳaryata game da gargadīn.

24. Sai suka ce, “Wani mutum daga cikinmu, shi kaḳai, wai mu bi shi! Lalle mū, a lōkacin, haḳīka, mun shiga wata ḳata da haukā.

25. “Shin, an jēfa masa Manzan-cin ne, a tsakāninmu? Ā'a shī dai gawurtaccen maḳaryaci ne mai gir-man kai!”

26. Zā su sani a gōbe, wāne ne gawurtaccen mai ḳaryar, mai gir-man kan?

تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِمَنْ كَانَ كُفِرَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ﴿١٥﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرٍ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ بَشَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ﴿١٧﴾

كَذَبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرٍ ﴿١٨﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَعِيرٍ ﴿١٩﴾

نَزَعَ النَّاسُ كَانْتِهِمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مَنقَعِيرٍ ﴿٢٠﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرٍ ﴿٢١﴾

وَلَقَدْ بَشَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ﴿٢٢﴾

كَذَبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِثَّا وَحِدًا نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذَا لَفِيَ

ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾

أُلْفِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَابٌ أَشَرٌ ﴿٢٥﴾

سَيَعْلَمُونَ غَدًا مِنَ الْكَذَابِ الْأَشَرِ ﴿٢٦﴾

27. Lalle Mũ, māsū aikāwa da rākumar⁽¹⁾ ne, ta zame musu fitina, sai ka tsare su da kallo, kuma ka yi hakuri.

28. Kuma ka bā su lābāri, cēwa ruwa rababbe ne a tsakāninsu (da rākumar), kōwane sha, mai shi yanā halartar sa.

29. Sai suka kira abokinsu, sai ya karba, sa'an nan ya sōke ta.

30. To, yāya azābaTa take da gargadīNa?

31. Lalle Mũ, Mun aika tsāwa guda a kansu, sai suka kasance kamar yāyin mai shinge.

32. Kuma lalle ne, hakīka, Mun saukake Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

33. Mutānen Lūdu sun karyata, game da gargadī.

34. Lalle Mun aika iskar tsakuwa a kansu, fāce mabiyān Lūdu, Mun tsirar da su a lōkacin asuba.

35. Sabōda wata ni'ima ta daga gare Mu. Kamar haka Muke sāka wa wanda ya gōde.

36. Kuma lalle, hakīka, ya yi musu gargadīn damkarMu, sai suka yi musu game da gargadīn.

37. Kuma lalle, hakīka, sū, sun nēme shi ta wajen bākinsa, sai Muka shāfe idānunsu. "To, ku dān-dani azābaTa da gargadīNa."

إِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾

وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُّخَضَّرٌ ﴿٢٨﴾

فَنَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٠﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيِّحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا

كَهَشِيمٍ الْمَخْتَضِرِ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ﴿٣٢﴾

كَذَبَتْ قَوْمٌ لُّوطٍ بِالنُّذْرِ ﴿٣٣﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ

بَجَيْنَتُهُمْ يَسَّخَرُونَ ﴿٣٤﴾

نِعْمَةٌ مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ تَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذْرِ ﴿٣٦﴾

وَلَقَدْ رَاودُوهُ عَنْ صَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا

عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٧﴾

(1) Mutānen Sāleh sun nēmi mu'ujiza da rākuma, a fitar da ita daga dūtse, sai aka fitar da ita, kuma aka raba ruwan sha a tsakāninsu da ita.

38. Kuma lalle, haḳīka, wata azāba matabbaciya tā wāye musu gari da yāḳi, tun da sāfe.

39. To, ku dandani azābāTa da gargadīNa.

40. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sauḳaḳe Alḳur'āni dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

41. Kuma lalle, haḳīka, gargadīn ya jē wa mabiyan Fir'auna.

42. Sun ḳaryata game da āyōyin-Mu, dukansu, sai Muka kāma su, irin kāmūn Mabūwāyi, Mai īkon yi.

43. Shin, kāfiranku ne mafi alhē-ri daga waḳancan, ko kuwa kunā da wata barā'a a cikin littattafai?

44. Kō zā su ce, "Mū duka māsu haḳa ḳarfi ne dōmin cin nasara?"

45. Zā a karya⁽¹⁾ tāron, kuma su jūya bāya dōmin gudu.

46. Ā'a, Sā'a ita cē lōkacin wa'adinsu, kuma Sa'ar tā fi tsananin masīfa, kuma ta fi ḳāci.

47. Lalle ne māsu laifi sunā a cikin bata da hauka.

48. Rānar da zā a jā su a cikin wuta a kan fuskōkinsu. "Ku dandani shāfar wutar Saḳar."

49. Lalle Mū, kōwane irin abu Mun halitta shi a kan tsāri.

50. Kuma umurninMu bai zamo ba fāce da kalma ḳaya, kamar wal-ḳāwar ido.

وَلَقَدْ صَبَحَٰهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقَرٌّ ﴿٣٨﴾

فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرِ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾

أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَٰئِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرُونَ ﴿٤٤﴾

سَيَهْرَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُ ﴿٤٦﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِِهِمْ ذُوقُوا

مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

(1) Bushāra ce ga Annabi, cēwa zai yi yāḳi da Kuraishi kuma zai rinjāye su. Sa'an nan yāḳin ya auku a Badar.

51. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halaka irin gayyarku. To, shin, akwai mai tunāni?

52. Kuma kōwane abu, da suka aikata shi, yanā a cikin littattafai.

53. Kuma dukan karami da babba, rubutacce ne.

54. Lalle māsu takawa sunā a cikin gidājen Aljanna da kōguna.

55. A cikin mazaunin gaskiya, wurin Mai ikon yi, Mai iya zartaswa.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاءَكُمْ فَهَلْ

مِنْ مُذَكِّرٍ ﴿٥١﴾

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ ﴿٥٣﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

SŪRATUR RAḤMĀN

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

Tanā karantar da ni'imōmin Allah nau'i-nau'i ga mutāne da aljannu a dūniya da Lāhira, kuma tanā kwadaitar da su ga gōde wa Allah Mai ni'imtar da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah) Mai rahama.
2. Yā sanar da Alkur'āni.
3. Yā halitta mutum.
4. Yā sanar da shi bayāni (magana).
5. Rānā da watā a kan lissāfi suke.

الرَّحْمٰنُ ﴿١﴾

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ مُحْسَبَانِ ﴿٥﴾

6. Kuma tsirrai māsu yādo da itāce sunā tawālu'i.

7. Kuma samā Ya daukaka ta, kuma Yā aza sikēli.

8. Dōmin kada ku karkatar da sikēlin.

9. Kuma ku daidaita awo da ādalci, kuma kada ku rage sikēlin.

10. Kuma kasā Yā aza ta dōmin tālikai.

11. A cikinta akwai 'ya'yan itācen marmari da dabīno mai kwasfa.

12. Da kwāya mai sōshiya da kamshi.

13. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku⁽¹⁾ kuke karyatāwa?

14. Yā halitta mutum daga kēkasasshen yumbu kamar kasko.

15. Kuma ya halitta aljani daga bira daga wutā.

16. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

17. Ubangijin mafita biyu na rānā, kuma Ubangijin mafādā biyu na rānā.

18. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

19. Yā garwaya tēku biyu (ruwan dādi da na zartsi) sunā haḍuwa.

وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾

أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾

وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿١٠﴾

فِيهَا فَكْهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ ﴿١٥﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾

(1) Asalin lamiri "ku" yanā nūni ne ga nau'i biyu, watau mutāne da aljannu, sai dai bābu lamirin abu biyu kawai a cikin Hausa, sai na jama'a. Jam'i a luggar Hausa ya fara daga biyu.

20. A tsakāninsu akwai shāma-
ki, bā zā su ketare haddi ba.

21. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

22. Lu'ulu'u da murjāni na fita
daga gare su.

23. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

24. Kuma Yanā da manyan jirā-
ge, waḍanda ake kāgāwa a cikin
tēku kamar manyan duwātsu.

25. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

26. Dukan wanda ke kanta⁽¹⁾
mai kārēwa ne.

27. Kuma fuskar Ubangijinka,
Mai girman Jalala da karimci, ita ce
take wanzuwa.

28. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

29. Wanda ke a cikin sammai da
kasā yanā rōkon Sa (Allah), a kul-
lum Allah na a cikin wani sha'ani.

30. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
karyatāwa?

31. Zā Mu ḍauki lōkaci sabōda
ku, yā kū⁽²⁾ māsu nauyin halitta
biyu!

يَتْنَهُمَا بَرَزَخٌ لَا يَتَغَيَّرَانِ ﴿٢٠﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْزُ وَالْمَرْجَاتُ ﴿٢٢﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾

وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٢٤﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾

كُلٌّ مِنْ عَلَيْهَا فَأَنِ ﴿٢٦﴾

وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾

سَنَفَعُ لَكُمْ أَيُّهُ الثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾

(1) Yanā nufin kasa.

(2) Mutāne da aljannu.

32. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

33. Ya jama'ar aljannu da mutāne! Idan kunā iya zarcēwa daga sāsannin sammai da kasā, to, ku zarce. Bā za ku iya zarcēwa ba fāce da wani da fili.

34. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

35. Anā sako wani harshe daga wata wutā a kanku, da narkakkiyar tagulla. To, bā zā ku nēmi taimako ba?

36. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa.

37. Sa'an nan idan sama ta tsāge kuma ta zama jā kamar jar fāta.

38. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

39. To, a ran nan, bā zā a tam-bayi wani mutum laifinsa ba, kuma haka aljani.

40. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

41. Zā a iya sanin māsu laifi da alāmarsu, sabōda haka sai a kāma kwarkadarsu da sāwāyensu.

42. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

43. Wannan Jahannama ce wad-da māsu laifi ke karyatāwa game da ita.

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿٣٢﴾

يَمْعَشِرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿٣٤﴾

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ وَنَحَّاسٌ فَلَا تَنْصِرَانِ ﴿٣٥﴾

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿٣٦﴾

فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿٣٨﴾

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿٤٠﴾

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا كَذِبَانِ ﴿٤٢﴾

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Sunā kēwaya a tsakaninta da ruwan dīmi mai tsananin tafasa.

45. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

46. Kuma wanda ya ji tsōron tsayāwa a gaba ga Ubangijinsa yanā da Aljanna biyu.

47. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

48. Māsu rassan itāce.

49. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

50. A cikinsu akwai marēmari biyu sunā gudāna.

51. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

52. A cikinsu akwai nau'i biyu daga kōwane 'ya'yan itācen mar-mari.

53. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

54. Sunā gincire a kan wadansu shimfidu, cikinsu tufāfin alharīni mai kauri ne, kuma nūnannun 'yā'yan itācen Aljannar biyu kusa-kusa suke.

55. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

56. A cikinsu akwai mātā māsu takaita ganinsu, wani mutum, ga-

يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيرٍ ۚ إِنَّ ۞

فِي أَيِّ ءَالٍ رَبِّكُمَا تُكَذَّبَانِ ۞

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۞

فِي أَيِّ ءَالٍ رَبِّكُمَا تُكَذَّبَانِ ۞

ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ۞

فِي أَيِّ ءَالٍ رَبِّكُمَا تُكَذَّبَانِ ۞

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ۞

فِي أَيِّ ءَالٍ رَبِّكُمَا تُكَذَّبَانِ ۞

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ۞

فِي أَيِّ ءَالٍ رَبِّكُمَا تُكَذَّبَانِ ۞

مُتَّكِئِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ ۞

وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ۞

فِي أَيِّ ءَالٍ رَبِّكُمَا تُكَذَّبَانِ ۞

فِيهِنَّ قَصِيرَاتُ الْغُرَفِ لَمْ يُطْمَثْنَ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ

banin mazajensu, bai debe budur-
cinsu ba kuma haka wani aljani.

57. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

58. Kamar dai sū yakūtu ne da
murjāni.

59. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

60. Shin, kyautatāwa nā da wani
sakamako? (Ā'aha) Fāce kyauta-
tāwa.

61. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

62. Kuma baicinsu akwai wa-
ɗansu gidājen Aljanna biyu.

63. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

64. Māsu duhun inuwa.

65. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

66. A cikinsu, akwai marēmari
biyu māsu kwarārar ruwa.

67. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

68. A cikinsu akwai 'yā'yan itā-
cen marmari da dabīno da rum-
māni.

69. To, sabōda wane daga
ni'imōmin Ubangijinku, kuke
ƙaryatāwa?

وَلَا جَانٌّ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

مُدَّهَامَتَانِ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

فِيهِمَا فُكَيْهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ۝

فَيَأْتِيءَ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

70. A cikinsu, akwai wasu mātā māsu kyaun hālāye, māsu kyaun halitta.

71. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

72. Māsu farin idānu da bakinsu wadanda aka tsare a cikin haimōmi.

73. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

74. Wani mutum, gabanin mazajensu, bai dēbe budurcinsu ba, kuma haka wani aljani.

75. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

76. Sunā gincire a kan wasu matāsai māsu kōren launi da katifun Abkara kyāwāwa.

77. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

78. Sūnan Ubangijinka, Mai girman Jalāla da Karimci, ya tsarkaka.

فِيهِنَّ خَيْرٌ حَسَنٌ ﴿٧٠﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾

لَمْ يَطْمِئِنَّ قُلُوبُهُنَّ قَبْلَهُمْ وَلَا جِآنُ ﴿٧٤﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾

مُتَكِّينَ عَلَى رَقَرٍ خُضِرَ وَعَبَقَرِي حَسَنٍ ﴿٧٦﴾

فَيَأْتِيءُ الْآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾

نَبْرَكَ أَسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

SŪRATUL WĀKĪ'A

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ

Tanā karantar da kasuwar mutāne uku, kōwane kashi da hanyarsa a rāyuwarsa da mutuwarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan mai aukuwa ta auku.
2. Bābu wani (rai) mai karyatā-wa ga aukuwarta.
3. (Ita) mai kaskantāwa ce, mai daukakāwa.
4. Idan aka girgiza kasā girgiz-āwa.
5. Kuma aka nife duwātsu, nikēwa.
6. Sai suka kasance kūra da ake wātsarwa.
7. Kuma kun kasance nau'i uku.
8. Watau mazōwa dāma.⁽¹⁾ Mēne ne mazōwa dāma?
9. Da mazōwa hagu. Mēne ne mazōwa hagu?
10. Da waɗanda suka tsēre. Sū waɗanda suka tsēren nan,
11. Waɗancan, sū ne waɗanda aka kusantar.
12. A cikin Aljannar ni'ima.

- إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ①
- لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ②
- خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ③
- إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ④
- وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ⑤
- فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًا ⑥
- وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ⑦
- فَأَصْحَبُ الْمُيْمَنَةِ مَا أَصْحَبُ الْمُيْمَنَةِ ⑧
- وَأَصْحَبُ الشِّمَّةِ مَا أَصْحَبُ الشِّمَّةِ ⑨
- وَالسَّيْقُونَ السَّيْقُونَ ⑩
- أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑪
- فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑫

(1) Mazōwa dāma kō māsū albarka waɗanda zā a bai wa takardunsu da dāma. Mazōwa hagu kō māsū shu'umci waɗanda zā a bai wa takardunsu da hagu.

13. Jama'a ne daga mutānen farko. ⁽¹⁾

14. Da kaɗan daga mutānen karshe.

15. (Sunā) a kan wasu gadāje sākakku.

16. Sunā gincire a kansu, suna māsu kallon jūna.

17. Wasu yara samāri na dindin-
din na gēwaya a kansu.

18. Da wasu kōfuna da shantula da hinjālai daga (giya) mai buɓɓuga.

19. Bā a sanya musu cīwon jiri sabōda ita, kuma bā su buguwa.

20. Da wasu 'ya'yan itācen marmari daga irin waɗanda suke zāɓe.

21. Da nāman tsuntsāye daga wanda suke ganin sha'awa.

22. Da wasu mātā māsu fararen idanu da girmansu.

23. Kamar misālan lu'ulu'u wanda aka bōye.

24. A kan sakamako, dōmin abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. Bā su jin wata yāsassar magana a cikinta, kuma bā su jin sun yi laifi.

26. Sai dai wata magana (mai dādī): Salāmun, salāmun.

27. Da mazōwa dāma. Mēne ne mazōwa dāma?

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾

عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾

مُتَكَبِّرِينَ عَلَيْهَا مُتَقَبِّلِينَ ﴿١٦﴾

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَنٌ مُخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾

بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿١٨﴾

لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ ﴿١٩﴾

وَفِي كَهْفَةٍ مِمَّا يَشْتَهِوْنَ ﴿٢٠﴾

وَلَحْرِيطٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾

وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾

كَأَمْثَلِ اللَّوْلُوفِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾

جَزَاءُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾

إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾

(1) Jama'a daga mutānen farko, sū ne Annabāwan farko da kaɗan daga cikin mutānen karshe, shi ne Annabi Muhammadu, sallallāhu alaihi wa sallama. Bā a shiga cikin wannan kashi da aiki sai dai da zābin Allah. Kuma an rufe kōfarsa. Bābu sauran wani annabi wanda zai zo da wani addini sābo a bāyan Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

28. (Sunā) a cikin itācen magarya maras kaya.

29. Da wata ayaba mai yawan 'yā'ya.

30. Da wata inuwa mīkaḳḳiya.

31. Da wani ruwa mai gudāna.

32. Da wasu 'yā'yan itācen marmari māsu yawa.

33. Bā su yankēwa kuma bā a hana su.

34. Da wasu shimfidu maḍaukaka.

35. Lalle Mū, Mun kāga halitarsu kāgāwa.

36. Sa'an nan Muka sanya su budurwai.

37. Māsu son mazansu, a cikin tsārā daya.

38. Ga mazōwa dāma.

39. Wata ḳungiya ce daga mutānen farko.

40. Da wata ḳungiya daga mutānen karshe.

41. Mazōwa hagu, Mēne ne mazōwa hagu?

42. Suna a cikin wata iskar zāfi da wani ruwan zāfi.

43. Da wata inuwa ta hayāki mai baḳi.

44. Bā mai sanyi ba, kuma bā mai wata ni'ima ba.

45. Lalle sū, sun kasance a gabānin wannan waḍanda aka jiyar dāḍi.

46. Kuma sun kasance sunā dōgēwa a kan mummūnan zunubi mai girma.

فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٢٩﴾

وَضِلٍّ مَّمْدُودٍ ﴿٣٠﴾

وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾

وَفَكَهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾

لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾

وَفُرُشٍ مَّرْقُوعَةٍ ﴿٣٤﴾

إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنِشَاءً ﴿٣٥﴾

فَجَعَلْنَهُنَّ أَجْكَارًا ﴿٣٦﴾

عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾

لِلْأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾

ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

وَتِلْكَ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾

وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾

فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾

وَضِلٍّ مِّنْ يَّحْمُومٍ ﴿٤٣﴾

لَّا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾

وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾

47. Kuma sun kasance sunā cēwa, “Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turbāya da kasū-suwa, shin, lalle mū, wadanda zā a kōma rāyarwa ne haḳīkatan?

48. “Shin, kuma da ubanninmu na farko?”

49. Ka ce, “Lalle mutānen farko da na karshe.

50. “Tabbas, wadanda ake tārā-wa ne a cikin wani yini sananne.

51. “Sa'an nan lalle ku, ya kū batattu, māsū karyatāwa!

52. “Lalle māsū cī ne daga wata itāciya ta zaḳkūm (ḡanyen wutā).

53. “Har zā ku zama māsū cika cikunna daga gare ta.

54. “Sa'an nan kuma māsū shā ne, a kan wannan abin cin, daga ruwan zāfi.

55. “Ku zama māsū shā irin shan rākuma māsū kishirwa.”

56. Wannan ita ce liyāfarsu a rānar sakamako.

57. Mū ne Muka halitta ku, to, don me bā zā ku gaskata ba?

58. Shin, kuma kun ga abin da kuke fitarwa na maniyyi?

59. Shin, kū ne kuke halitta shi, kō kuwa Mū ne Māsū halittāwa?

60. Mū ne Muka kaddara mutu-wa a tsakāninku, kuma ba Mu zama Māsū gajiyāwa⁽¹⁾ ba,

وَكَانُوا يَقُولُونَ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظْمًا أَئِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾

أَوَءَابَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾

قُلِ إِنَّا الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾

لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَنتُمُ الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾

لَا تَكُونُوا مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُقُومٍ ﴿٥٢﴾

فَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٥٣﴾

فَشَرِبُوا عَلَيْهِ مِنْ الْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾

فَشَرِبُوا شُرْبَ الْهِيمِ ﴿٥٥﴾

هَذَا نَزْلُكُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾

أَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾

نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا تَحْنُ بِمَسْبُوبِينَ ﴿٦٠﴾

(1) Āyā ta 60 haḡe take da āya ta 61 watau, bā zā Mu kāsa musanya ku da waḡansu mutāne ba su tsaya matsayinku, sa'an nan kū kuma Mu mayar da ku wata halitta.

61. A kan Mu musanya wadansu (mutāne) kamarku, kuma Mu mayar da ku a cikin wata halitta da ba ku sani ba.

62. Kuma lalle ne haḳiḳa, kun san halittar farko, to, don me ba zā ku yi tunāni ba?

63. Shin, kuma kun ga abin da kūke nōmāwa?

64. Shin, kū ne ke tsirar da shi, kō kuwa Mū ne Māsu tsirarwa?

65. Dā Munā so, lalle, da Mun sanya shi būsasshiyar ciyāwa, sai ku yini kunā māmākin bākin ciki.

66. (Kunā cēwa) “Lalle haḳiḳa an azā mana tāra!”

67. “Ā'a, mun dai zama wadan-da aka hanā wa!”

68. Shin, kuma kun ga ruwa wannan da kuke sha?

69. Shin, kū ne kuke saukar da shi daga girgije, kō kuwa Mū ne Māsu saukarwa?

70. Dā Mun so, dā Mun mayar da shi ruwan zartsī. To, don me bā ku gōdēwa?

71. Shin, kuma kun ga wutā wannan da kuke kyastāwa?

72. Shin, kū ne kuke kagā halitar itāciyarta, kō kuwa Mū ne Māsu kagāwa?

73. Mū ne Muka sanya ta wata abar wa'azi da jin dāḍi ga matafiya a cikin jēji.

74. Sai ka tsarkake sūnan Ubangijinka Mai girma.

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ أَمْلَكَكُمْ وَتُنشِئَكُمْ
فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ النَّشَأَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٢﴾

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿١٣﴾

ءَأَنْتُمْ تَرْزَعُونَهُ ۖ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿١٤﴾

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿١٥﴾

إِنَّا لَمُغْرَمُونَ ﴿١٦﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿١٧﴾

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿١٨﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ﴿١٩﴾

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٢٠﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٢١﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ ﴿٢٢﴾

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ ﴿٢٣﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٢٤﴾

75. To, bā sai Na yi rantsuwa ba da lōkutan fāduwar taurāri.

76. Kuma lalle ne, haḳīka, rantsuwa ce mai girma, dā kun sani.

77. Lalle shi (wannan littāfi), haḳīka, abin karantāwa ne mai daraja.

78. A cikin wani littāfi tsararre.

79. Bābu mai shāfa shi fāce wadanda aka tsarkake.

80. Wanda aka saukar ne daga Ubangijin halitta.

81. Shin, to, wannan lābārin ne kuke māsu wulākantāwa?

82. Kuma kunā sanya arzikinku (game da shi) lalle kū, ku karyata (shi)?

83. To, don me idan rai ya kai ga maḳōshi? (Kusa da mutuwa).

84. Alhāli kuwa kū, a lōkacin nan, kunā kallo.

85. Kuma Mū ne mafī kusanta gare shi daga gare ku, to, amma kū bā ku gani.

86. To, don me in dai kun kasance bā wadanda zā a yi wa sakamako ba?

87. Ku mayar da shi (cikin jikinsa) har idan kun kasance māsu gaskiya⁽¹⁾.

88. To, amma idan (mai mutuwar) ya kasance daga makusanta,

﴿ فَلَا أَقْسَمُ بِمَوْقِعِ النَّجْمِ ﴾ (٧٥)

وَأَنَّهُ لَقَسَمٌ لِّوَتَّعَلَّمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

إِنَّهُ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُذْهِبُونَ ﴿٨١﴾

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾

وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾

وَتَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾

(1) Idan kun kasance māsu gaskiya ga da'awar rashin Tāshin Kiyāma, to, ku yi kōḳarin hana mutuwa ga mutāne dōmin ku hana cikar alkawarin tayarwa a bāyan mutuwa.

89. Sai hutāwa da kyakkyawan abinci da Aljannar ni'ima.

90. Kuma amma idan ya kasan-ce daga mazōwa dāma,

91. Sai (a ce masa) aminci ya tabbata a gare ka daga mazōwa dāma.

92. Kuma amma idan ya kasan-ce daga māsū karyatāwar, batattun,

93. Sai wata liyāfa ta ruwan zāfi.

94. Da kōnuwa da Jahīm,

95. Lalle wannan, hakīka, ita ce gaskiya ta yakīni.

96. Sabōda haka, ka tsarkake⁽¹⁾ sūnan Ubangijinka Mai girma.

فَرُوحٌ وَرِيحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ ﴿٨٩﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾

فَسَلَّمَ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٩٢﴾

فَنَزَّلْنَا مِنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾

وَنَصْلَةٍ جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

SŪRATUL ḤADĪD

سُورَةُ الْحَدِيدِ

Tanā karantar da muhimmancin Jihādi da ciyar da dūkiya dōmin Jihādin daukaka kalmar Allah, a bāyan ĩmāni da Allah da ManzonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da kasa yā yi tasbīhi ga Allah. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A cikin rukū'i anā tasbīhi da cēwa "Subhāna Rabbiyal Azīm wa Bihamdih" sau uku. Ma'anarsa 'Tsarki ya tabbata ga Ubangijina Mai girma game da gōde Masa.'

2. Shī ne da mulkin sammai da ƙasa; Yanā rāyarwa kuma Yanā kashēwa, kuma Shī Mai ikon yi ne a kan kōme.

3. Shī ne Na farko, Na ƙarshe, Bayyananne, Bōyayye, kuma Shī Masani ne ga dukan kōme.

4. Shī ne Wanda Ya halitta sammai da ƙasa a cikin wasu kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaitu a kan Al'arshi, Yanā sanin abin da ke shiga cikin ƙasa da abin da ke fita daga gare ta, da abin da ke sauka daga sama da abin da ke hawa cikinta, kuma Shī Yanā tāre da ku, duk inda kuka kasance. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

5. Shī ne da mulkin sammai da ƙasa, kuma zuwa gare Shi (Allah) kawai ake mayar da al'amura.

6. Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma Shi Masani ne ga abin da yake a cikin ƙirāza.

7. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku ciyar daga abin da Allah Ya wakilta ku a cikinsa (na dūkiya). To, waɗannan da suka yi īmāni daga cikinku, kuma suka ciyar, sunā da wani sakamako mai girma.

8. Kuma me ya same ku, bā zā ku yi īmāni ba da Allah, alhāli kuwa ManzonSa na kiran ku dōmin ku yi īmāni da Ubangijinku, kuma lalle Allah Yā karɓi alkawarinku (cēwa zā ku bauta Masa)? (Ku bauta

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ

وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ

وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤﴾

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥﴾

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ

وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ

مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا

لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لَتُؤْمِنُوا

بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

Masa) idan kun kasance⁽¹⁾ māsu īmāni.

9. Shī ne Wanda ke sassaukar da āyōyi bayyanannu ga BāwanSa, dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske, kuma lalle Allah haḳīka Mai tausayi ne gare ku, Mai jin kai.

10. Kuma me ya sāme ku, bā zā ku ciyar ba dōmin daukaka kalmar Allah, alhāli kuwa gādon sammai da ƙasā na Allah ne? Wanda ya ciyar a gabānin cin nasara, kuma ya yi yāki daga cikinku, bā ya zama daidai (da wanda bai yi haka ba). Wadancan ne mafīḳita girman dara-ja⁽²⁾ bisa ga wadanda suka ciyar daga bāya kuma suka yi yāki. Kuma dukansu Allah Ya yi musu wa'adi da (sakamako) mai kyau, kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

11. Wāne ne wanda zai ranta wa Allah rance mai kyau dōmin Allah Ya ninka masa shi (a dūniya) kuma yanā da wani sakamako na karimci (a Lāhira)?

12. Rānar da zā ka ga mūminai maza da mūminai mātā, haskensu nā tafiya a gaba gare su, da kuma dāma gare su. (Anā ce musu) “Bushārarku a yau, ita ce gidajen Aljanna.” Ruwa na gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu. Wannan, shī ne babban rabo mai girma.

هُوَ الَّذِي يُزِيلُ عَلَى عَبْدِهِ ؕ أَيْتٌ يَنْتِ لِيُخْرِجَكُم
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ
لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٩﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ
وَقَتْلِ أُولَئِكَ أَكْثَرُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا
مِنْ بَعْدُ وَقَتْلُوا أَكْثَرُ وَلَا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَى
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ
وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشَرَنَ لَكُمْ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

(1) Wannan ya nūna bin umurnin Allah da nīsantar abin haninSa shi ne bauta, dōmin Ya ambaci ciyar da dūkiya da yin jihādi bauta, ne.

(2) Wannan ya nūna cēwa sahabban Annabi sū ne suka fi kōwane Musulmi a bāyansu daraja. Kuma akwai bambancin daraja a tsakānin sahabban farko da na bāya.

13. Rānar da munafikai maza da munāfikai mātā ke cēwa waɗanda suka yi īmāni, “Ku dūbo mu, mu yi makāmashi daga haskenku!” A ce (musu), “Ku kōma a bāyanku, dōmin ku nēmo wani haske.” Sai a danne a tsakāninsu da wani gāru yanā da wani kyaure, a cikinsa nan rahama take, kuma a bāyansa daga wajensa azaba take.

14. Sunā kiran su, “Ashe, bā tāre muke da ku ba?” Su ce, “Ī, amma kū, kun fitini kanku, kuma kun yi jiran wata masīfa, kuma kun yi shakka, kuma waɗansu gūrace-gūrace sun rūde ku, har umurnin Allah ya jē muku, kuma marūḍi ya rūde ku game da Allah.

15. “To, a yau bā zā a karbi fansa daga gare ku ba. Kuma bā zā a karba daga waɗanda suka kāfirta ba. Makōmarku wutā ce, ita ce mai dacēwa da ku, kuma makōmarku dīn nan tā mūnana.”

16. Shin, lōkaci bai yi ba ga waɗanda suka yi īmānī⁽¹⁾ zukātansu su yi tawālu’i ga ambaton Allah da abin da ya sauka daga gaskiya? Kada su kasance kamar waɗanda aka bai wa littāfi a gabānin haka, sai zāmani ya yi tsawo a kansu, sabōda haka zukātansu suka kēkashe, kuma masu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا
انظُرُوا نَارَ نَقِيسٍ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ
فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ
الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

يُنَادُوهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ
أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ
حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾

فَالْيَوْمَ لَا يَتُخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
مَأْوَانُكُمْ النَّارُ هِيَ مَوْلَانُكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

﴿١٦﴾ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ
اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ
قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فُتِنُوا فَسَقُوا ﴿١٧﴾

(1) Wanda ya yi īmāni da Allah amma bai bi umurninSa ba, sai zūciyarsa ta kēkashe, īmānin ya fita sa'an nan kuma ya zama fāsiki mai fita hanyar gaskiya. Barin ciyarwa da dukiya dōmin jihādi yanā nūna kēkashēwar zūciya daga īmāni, sabōda haka faɗa da zūciya dōmin tsaron imāninta shi ne jihādi mafi girma.

17. Ku sani cēwa Allah Yanā rāyar da ƙasā a bāyan mutu-warta.⁽¹⁾ Lalle Mun bayyana muku āyōyi da fatan zā ku yi hankali.

18. Lalle māsū gaskatāwa maza da māsū gaskatāwa mātā, kuma suka ranta wa Allah rance mai kyau, anā ribanya musu, kuma su-na da wani sakamako na karimci.

19. Kuma waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzanninSa, waɗannan sū ne māsū kamālar gaskatāwa, kuma su ne māsū shahāda a wurin Ubangijinsu. Sunā da sakamakonsu da haskensu. Waɗanda suka kafirta, kuma suka ƙaryata game da āyōyinMu, waɗannan su ne 'yan Jahim.

20. Ku sani cēwa rāyuwar dūniya wāsā dai ce da shagala da ƙawa da alfahari a tsakāninku da gāsar waɗata ta dūkiya da dīya, kamar misālin shūka wadda yabanyarta ta bāyar da sha'awa ga manōma, sa'an nan ta ƙeƙashe, har ka gan ta tā zama rawaya, sa'an nan ta kōma rauno. Kuma a Lāhira akwai azāba mai tsanani da gāfara daga Allah da yarda. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba fāce ɗan jin ɗāɗin rūɗi kawai.

21. Ku yi tsēre zuwa ga (nēman) gāfara daga Ubangijinku, da Al-janna, fāɗinta kamar fāɗin samā da ƙasā ne, an yi tattalinta dōmin waɗanda suka yi īmāni da Allah da

أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضَعُ لَهُمْ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَالشَّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾

أَعْلَمُوا أَنَّهَا الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَأُهُ ثُمَّ يَهْبِجُ فَتَرَهُ مُضْفَرًا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَوَةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَعُ الْغُرُورِ ﴿٢٠﴾

سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ

(1) Mai rāyar da ƙasa a bāyan mutu-warta da ruwa, yanā rāyar da zukāta sabōda tawālu'i ga ambaton Allah da bin umurninSa. Watau tawalu'i daidai yake da ruwa wajen rāyarwa ga matattu, sai dai kōwane da tāsā hanya.

ManzanninSa. Wannan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so. Kuma Allah Mai falala ne Mai girma.

22. Wata masīfa bā zā ta auku ba a cikin kasā kō a cikin rayukanku fāce tanā a cikin littāfi a gabānin Mu halitta ta. Lalle wannan, ga Allah, mai sauƙi ne.

23. Dōmin kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya ku buƙe muku, kuma kada ku yi murnar alfahari da abin da Ya bā ku. Kuma Allah bā Ya son dukan mai tākama, mai alfahari.

24. Watau waɗanda ke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa. Kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne kaɗai Mawaɗāci, Gōɗaɗɗe.

25. Haƙīka, lalle, Mun aiko ManzanninMu da hujjōji bayyannanu, kuma Muka sauƙar da Littāfi da sikēli tāre da su dōmin mutāne su tsayu da ādalci, kuma Mun sauƙar da baƙin ƙarfe,⁽¹⁾ a cikinsa akwai cutarwa mai tsanani da amfāni ga mutāne, kuma dōmin Allah Ya san mai taimakonSa da ManzanninSa a fake. Lalle ne Allah Mai ƙarfi ne, Mabuwayi.

26. Kuma haƙīka, lalle, Mun aiki Nūhu da Ibrāhīm, kuma

ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِۦٓ ذٰلِكَ فَضَّلَ اللّٰهُ يُوْتِيْهِ
مِنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢١﴾

مَاۤ اَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِىۤ اَنْفُسِكُمْ
اِلَّا فِىۤ كِتٰبٍ مِّنۭ قَبْلِ اَنْ نَّبْرٰهَاۙ
اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿٢٢﴾

لِيَكْتَلِبَ اَنْۢ تَاسُوْا عَلٰى مَا فَاَتَكُمْ وَلَا تَقْرَحُوْا رِءُوسًا
ءَاَتٰكُمْ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ﴿٢٣﴾

الَّذِيْنَ يَبْخُلُوْٓنَ وَيَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبَخْلِ
وَمَنْ يَتَوَلَّۙ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿٢٤﴾

لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتٰبَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُوْمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ
وَاَنْزَلْنَا الْحَدِيْدَ فِيْهِۦۤ اَسٌۭ شَدِيْدٌ وَمَنْفَعٌ
لِّلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنِۤ اَنْصَرُوْهُ وَّرُسُلُهُۥ
بِالْغَيْبِ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّۭ عَزِيْزٌ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا وَاِبْرٰهِيْمَ وَجَعَلْنَا فِىۤ ذُرِّيَّتِهِمَا

(1) Littāfi a nan anā nufin dukan littattafan samā da aka bāyar a bāyan Nūhu da Ibrāhīm. Ma'auni kuma, shi ne shari'ar da ke cikinsu. Baƙin ƙarfe kuwa dōmin kāyan aiki na amfānin sana'ō'i da cūtar da ke a cikinsa na makāmai da kuma amfānin tsaron addini da jihādi. Littāfi da ma'auni ana aiki da su wajen awon ibādar Allah da mu'āmaloli a tsakānin mutāne.

Muka sanya Annabci da Littāfi a cikin zuriyarsu; daga cikinsu akwai mai nēman shiryuwa, kuma māsu yawa daga cikinsu fasikai ne.

27. Sa'an nan Muka biyar a bāyansu⁽¹⁾ da ManzanninMu; kuma Muka biyar da Īsā ḡan Maryama, kuma Muka ba shi Linjila kuma Muka sanya tausayi da rahama a cikin zukātan waḡanda suka bī shi, da ruhbānanci⁽²⁾ wanda suka kāga shi, ba Mu rubūta shi ba a kansu, fāce dai (Mun rubūta musu) nēman yardar Allah, sa'an nan ba su tsare shi haḡḡin tsarē-warsa ba, sabōda haka Muka bai wa waḡanda suka yi ĩmāni daga cikinsu sakamakonsu, kuma māsu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

28. Yā kū waḡanda suka yi ĩmāni! Ku bi Allah da takawa, ku yi ĩmāni da ManzōnSa,⁽³⁾ Ya bā ku rabo biyu daga rahamarSa, kuma Ya sanya muku wani haske wanda kuke yin tafiya da shi, kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai rahama.

29. Dōmin kada⁽⁴⁾ mutānen Littāfi su san cēwa lalle bā su da ikon yi

النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ
وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ
وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً
وَرَحْمَةً وَرَهَابَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ
إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَنْ رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا
فَأَتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ
وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرُسُلِهِ
يُؤْتِكُمْ كُفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا
تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

لِتَلَا يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَا يَقْدِرُونَ

(1) Nūhu da Ibrāhīm da Annabāwan da ke bāyansu zuwa ga Īsā ḡan Maryama.

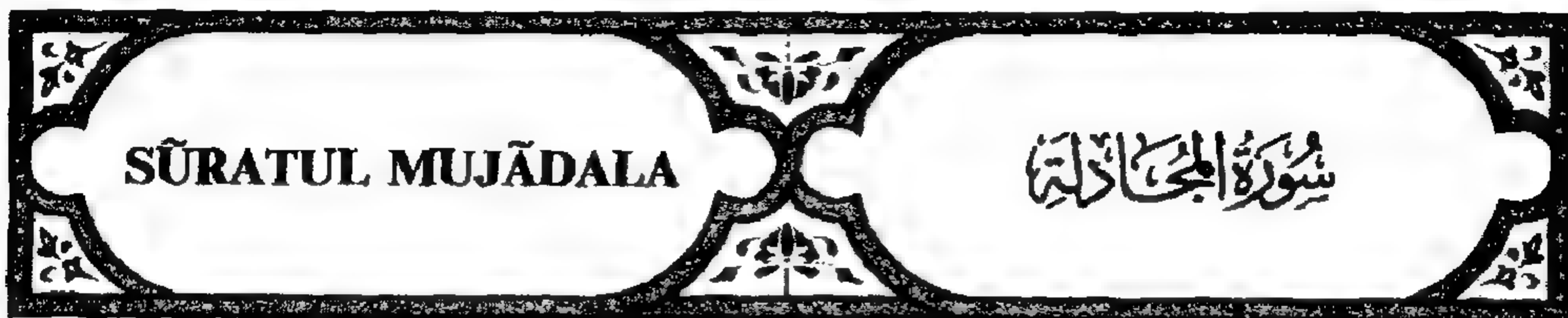
(2) Ruhubānanci a Kiristanci kamar tasawwufi ne a Musulunci. Hana bidi'a yanā cikin jihādi da tsaron addini, bidi'a kuma kashe addini ne. Anā kashe bidi'a idan anā awon ayyuka da Littāfi kamar yanda ake hana zālunci idan anā awo da sikēli kō mūdu.

(3) Manzōn Allah a nan, shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Anā umarnin ma'abūta Littāfi da su bī shi dōmin su sāmi rabo ninki biyu. Māsu ĩmāni a nan su ne Ahlul kitābi na kwarai.

(4) Rashin saninsu ya hana su su bi Muhammadu ga sāmūn falalar Allah: rabo biyu. Ga wata fassara, an ce harafin nafyi kārī ne, watau ma'anarsa ita ce Allah Yā bāyar da rabo biyu ga waḡanda suka yi ĩmāni da ManzōnSa, dōmin mutānen littāfi su san ba zā su iya hana abin da Allah Ya nufa ba.

ga kōme na falalar Allah, kuma ita falalar ga hannun Allah kawai take, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so (wannan jāhilci yā hana su īmāni). Kuma Allah Mai falala ne mai girma.

عَلَى شَيْءٍ مِّن فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ
يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٩﴾

Tanā karantar da yadda tsārin Majalisar Annabi ta kasance a lōkacinsa, dōmin ta zama abar kōyi ga sauran majalisun Shūga-bannin Musulmi a bāyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Allah Yā ji maganar⁽¹⁾ wadda ke yi maka jāyayya game da mijinta, tanā kai fāra ga Allah, kuma Allah nā jin muhawararku. Lalle Allah Mai jī ne, Mai gani.

2. Wadanda ke yin zihāri daga cikinku game da mātansu, sū mātān

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي
إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِمْ مَاهُرٌ

(1) Wannan kissa tanā nūna cewa a Majalisar Annabi kōwa na da 'yancin shiga, namiji da mace, kuma ya fadī abin da yake so, kō dā ya sābā wa abin da Annabi ya gani kāfin wani wahayī ya sauka. Gā wannan mace sunanta Khaulatu bnt Sa'alabah ta kai fārar mijinta Ausu bn Samit wanda ya yi zihāri game da ita, watau ya ce idan ya kusance ta kamar ya kwāna da uwarsa ne. Ga al'adar Lārabāwa wannan bā saki ba ne, kuma ba ya iya kwana da ita har abada. Wannan shi ne ta kai fāra wurin Annabi har ta yi muhawara da shi a kansa. Kuma wannan kissa tanā nūna gaskiyar Annabi, bai yi jawābi ba ga abin da bai sāmi wahayī ba a kansa.

nan bā uwāyensu ba ne, bābu uwayensu fāce wadanda suka haife su. Lalle sū, sunā fadar abin kyāmā na magana da karya, kuma lalle Allah haḳiḳa Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

3. Wadanda ke yin zihāri game da mātansu, sa'an nan su kōma wa abin da suka fada, to, akwai 'yanta wuya a gabānin su shāfi jūna. Wannan anā yi muku wa'azi da shi. Kuma Allah Mai Kididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. To, wanda bai sāmu ba, sai azumin wata biyu jēre a gabānin su shāfi jūna, sa'an nan wanda bai sāmi ikon yi ba, to, sai ciyar da miskīnai sittin. Wannan dōmin ku yi imāni da Allah da ManzonSa. Kuma wadannan hukunce-hukunce haddōdin Allah ne. Kuma kāfirai, sunā da azāba mai radadi.

5. Lalle wadanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, an wulākanta su kamar yadda aka wulākantar da wadanda ke a gabāninsu, kuma lalle Mun saukar da āyōyi bayyanannu, kuma kāfirai nā da azāba mai wulākantāwa.

6. Rānar da Allah zai tāyar da su gabā daya, sa'an nan ya bā su lābāri game da abin da suka aikata, Allah Yā lissafa shi, alhāli kuwa sū, sun manta da shi, kuma a kan kōme Allah Halartacce ne.

7. Ashe, ba ka ga cēwa lalle Allah Yanā sane da abin da yake a cikin sammai da abin da ke cikin

أَمَّهُمْ إِنَّمَا هُمْ إِلَّا الَّذِينَ وَلَدْنَهُمْ
وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا
فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّ ذَلِكَ لَكُمْ تُوَعِّظُونَ
بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢﴾

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ
أَنْ يَتَمَاسَّ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا
ذَلِكَ لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كَثُرُوا كَمَا كَيْتَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٤﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا
أَخْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

ƙasa ba? Wata gānāwa⁽¹⁾ ta mutum uku bā zā ta kasance ba fāce Allah Shī ne na huḍu dīnta, kuma bābu ta mutum biyar fāce Shī ne na shida dīnta, kuma bābu abin da ya kāsa wannan kuma bābu abin da yake mafi yawa fāce Shī Yanā tāre da su duk inda suka kasance, sa'an nan Ya bā su lābāri game da abin da suka aikata a Rānar Kiyāma. Lalle Allah Masani ne ga dukan kōme.

8. Ashe, ba ka ga waɗanda aka hane su ba daga gānāwar, sa'an nan sunā kōmā wa abin da aka hane su daga gare shi, kuma sunā gānāwa game da zunubi da zālunci da sābā wa Manzon Allah, kuma idan sun zo maka sai su gaishe ka da abin da Allah bai gaishe ka da shi ba, kuma sunā cēwa a cikin zukatansu, "Don me Allah bā Yā yi mana azāba sabōda abin da muke faɗa?" Jahan-nama ita ce mai isarsu, zā su shige ta. Sabōda haka makōmarsu tā mūnana.

9. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan za ku yi gānāwa, to, kada ku gāna game da zunubi da zālunci da sābā wa Manzon Allah, kuma ku yi gānāwa game da alhēri da takawa. Ku bi Allah da takawa, Wanda zā a tattara ku zuwa gare Shi.

10. Gānāwar daga Shaidan take kawai dōmin ya mūnanā wa waɗanda suka yi īmāni, alhāli kuwa bā zai

مَا يَكُوثُ مِنْ تَجَوَّى ثَلَاثَةَ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ
وَلَا خَمْسَةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آدَنِي مِنْ ذَلِكَ
وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يَنْتَقِبُهُمْ
بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا
عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ
الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ
وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ
حَسِبْهُمْ جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا فَيَنْسِفُ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَتَنَجَّوْا بِالْإِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَتَجَّوْا بِالْإِيمَانِ وَالنَّقْوَى
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾

إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُبَ الَّذِينَ ءَامَنُوا

(1) A bāyan ƙissar zihāri, ya shiga maganar māsu gānāwa a cikin majalisa. Kuma ya nūna cēwa ba a sifanta Annabi kō a jingina wani abu zuwa gare shi sai idan abin nan yā fīto daga Allah a cikin harshen ManzonSa.

iya cūtar su da kōme ba fāce da iznin Allah. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah.

11. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Idan an ce muku, ⁽¹⁾ “Ku yalwatā, a cikin majalisai,” to, ku yalwatā, sai Allah Ya yalwatā muku, kuma idan an ce muku, “Ku tāshi” to, ku tāshi. Allah nā daukaka wadanda suka yi īmāni daga cikinku da wadanda aka bai wa ilmi, wasu darajōji māsu yawa, kuma Allah Mai kididdigewa ne ga abinda kuke aikatāwa.

12. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Idan zā ku gānāwa da Manzon Allah, to, ku gabatar da 'yar sadaka ⁽²⁾ a gabānin gānāwarku, wannan ne mafi alhēri a gare ku, kuma mafi tsarki. Sai idan ba ku sāmi (abin sadakar ba), to, lalle, Allah, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

13. Ashe, kun ji tsōron ku gabatar da sadakōki a gabānin gānāwarku? To, idan ba ku aikata ba, kuma Allah Ya kōmo da ku zuwa ga sauƙi, sai ku tsai da salla, kuma ku bayar da zakka, kuma ku yi dā'ā ga Allah da ManzonSa. Kuma Allah ne Mai kididdigewa ga abin da kuke aikatāwa.

14. Ashe, ba kaga wadanda ⁽³⁾ suka

وَلَيْسَ بِضَارِهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ

فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا

فِ الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ

وَإِذَا قِيلَ اسْكُرُوا فَإِن كُرُوا تَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ

ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ

وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِ مُوَابِّئَ يَدَى

تَجْوَنِكُمْ صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا

فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

ءَأَسْفَقْتُمْ أَن تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَى تَجْوَنِكُمْ صَدَقَتٍ

فَإِذ لَّمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ

خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

(1) Bāyan kissar hukuncin gānāwa cikin majalisa, sai kuma hukuncin zaunāwa kō tāshi dōmin wani ya zauna. Kuma ana fifita māsu ilmi da zama ga wurin da ya fi dācewa da su.

(2) Hukuncin tāyar da mutāne dōmin a gāna da Manzon Allah, bā ya halatta sai a kan larūra mai tsanani sabōda haka aka sanya gabatar da sadaka, sa'an nan aka sōke shi da umurni da tsaron salla dōmin wa'azin da ke cikinta da kuma bayar da zakka.

(3) Bāyan maganar māsu tāyar da mutāne dōmin gānāwa a cikin majalisa, sai kuma munāfikai māsu mu'āmala da kāfirai, kuma su jē su zauna cikin majalisar Musulmi dōmin su dauki rahōtonsu zuwa ga maƙiyansu.

jibinci wadansu mutāne da Allah Ya yi hushi a kansu ba, bā su cikinku, kuma bā su a cikinsu, kuma sunā rantsuwa a kan karya, alhāli kuwa sunā sane?

15. Allah Ya yi musu tattalin azāba mai tsanani. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

16. Sun riki rantsuwōwinsu gar-kuwa, sabōda haka suka kange (mūminai) daga jihādin daukaka tafarkin Allah. To, sunā da azāba mai wulākantāwa.

17. Dūkiyōyinsu ba su wadatar musu kōme ba daga Allah, haka kuma dīyansu. Wadannan 'yan wutā ne. Sū, māsu dawwama ne a cikinta.

18. Rānar da Allah ke tāyar da su gabā daya, sai su yi Masa rantsuwa kamar yadda suke yi muku rantsuwa (a nan dūniya) kuma sunā zaton cēwa sū a kan wani abu suke! To, lalle sū, sū ne makaryata.

19. Shaidan ya rinjaya a kansu, sai ya mantar da su ambaton Allah, wadannan kungiyar Shaidan ne. To, lalle kungiyar Shaidan, sū ne māsu hasāra.

20. Lalle wadanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, wadannan sunā a cikin (mutāne) mafi kas-kanci.

21. Allah Ya rubūta cēwa, "Lalle zan rinjāya, Nī da ManzanniNa." Lalle Allah Mai karfi ne, Mabu-wāyi.

مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٦﴾

لَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكَ
وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾

أَسْتَحْذِرُ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانَ فَاذْنَبْتُهُمْ ذَكَرَ اللَّهُ أُولَئِكَ
حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾

كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ
قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾

22. Bā zā ka sāmi mutāne māsu yin ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira sunā sōyayya da wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa ba, kō dā sun kasance ubanninsu ne, kō dīyansu kō 'yan'uwansu, ko danginsu. Waɗannan Allah Yā rubūta ĩmāni a cikin zukātansu, kuma Yā kārfafa su da wani rūhi⁽¹⁾ daga gare Shi, kuma zai shigar da su a gidājen Aljanna, koramu na gudāna kārkašinsu sunā māsu dawwama a cikinsu. Allah Yā yarda da su, kuma sun yarda da Shi. Waɗannan kungiyar Allah ne. To, lalle kungiyar Allah sū ne māsu babban rabo.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا
ءَابَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ
أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

SŪRATUL ḤASHR

سُورَةُ الْحَشْرِ

Tanā karantar da yadda Allah ke shirya yadda zai taimaki wanda ya dōgara a gare Shi ga bin umurninSa, da sauƙi, ta hanyar da bai sani ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasā ya yi tasbihi ga Allah, alhāli kuwa, Shi ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) Waɗanda suka tsāre dōkōkin Allah, Allah zai bā su kārfin rai ga zartar da al'amuransu da kyau, kuma zai waɗāta su a dūniya da Lāhira. Asalin rūhi shi ne rai. Anā nufin rāyuwar ĩmāni da kārfin halin fuskantar gaskiya.

2. Shī ne Wanda Ya fitar da wanda suka kāfirta daga Mazōwa Littāfi,⁽¹⁾ daga gidājēnsu da kōra⁽²⁾ ta farko. Ba ku yi zaton sunā fita ba, kuma sun tabbata cēwa gānuwōwinsu māsū tsare su ne daga Allah, sai Allah Ya jē musu daga wajen da ba su yi zato ba, kuma ya jēfa tsōro a cikin zukātansu, sunā rushe gidājēnsu da hannāyēnsu da kuma hannāyēn mūminai. To, ku lūra fa, ya māsū basīrōri.

3. Kuma bā dōmin Allah Ya rubuta musu kōrar ba, dā Ya azabta su a cikin dūniya, kuma a Lāhira sunā da azābar wutā.

4. Wannan, dōmin lalle su, sun sāba wa Allah da ManzonSa, alhāli kuwa wanda ya sāba wa Allah, to, lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

5. Abin da kuka sāre na dabi-niya, kō kuka bar ta tsaye a kan asallanta, to, da iznin Allah ne, kuma dōmin Ya wulākanta fasikai.

6. Kuma abin da Allah Ya sanya ya zama ganīma ga ManzonSa, daga gare su, to, ba ku yi hari a kansa da dawāki ko rākuma ba, amma Allah ne Ya rinjāyar da ManzanninSa a kan wanda Yake so, kuma Allah Mai īkon yi ne a kan kōme.

7. Abin da Allah Ya sanya shi ganīma ga ManzonSa daga mutānen kauyukan nan, to, na Allah ne,

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا
وَوَدَّوْا أَنْهُمْ مَا نَمُنَعُهُمْ خُصُوفُهُمْ مِنْ اللَّهِ
فَأَنْهَاهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ
وَأَيْدِ الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبُوهُمْ
فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِيْنَةٍ أَوْ نَزَعْتُمْ مِنْهَا فَاسِيَةً
عَلَىٰ أَصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْرِىَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾
وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ
مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ
عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ

(1) Mazōwa Littāfi a nan, sū ne Yahūdun Madīna, watau Banī Nadīr,

(2) Kōrēwa daga Kasā, Annabi yā kōre su zuwa Haibara a gargadar farko, Umar ya kōre su daga Haibara zuwa Syria a gargada ta biyu.

kuma na ManzonSa ne, kuma na māsu dangantaka da marāyu da miskīnai da ɗan hanya⁽¹⁾ (matafiyi) ne, dōmin kada ya kasance abin shāwāgi a tsakānin mawadāta daga cikinku, kuma abin da Manzo ya bā ku, to, ku kama shi, kuma abin da ya hane ku, to, ku bar shi. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

8. (Ku yi māmāki) Ga matalauta māsu hijira waɗanda aka fitar daga gidājēnsu da dūkiyōyinsu, sunā nēman falala daga Allah da kuma yarda, kuma sunā taimakon Allah da ManzonSa! Waɗannan sū ne māsu gaskiya.

9. Da waɗanda suka zaunar da gidājensu (ga Musulunci) kuma (suka zābi) imāni, a gabānin zuwan-su,⁽²⁾ sunā son wanda ya yi hijira zuwa gare su, kuma bā su tunānin wata bukāta a cikin kirāzansu daga abin da aka bai wa muhājirīna, kuma sunā fīfita waɗansu a kan kāwunansu, kuma ko dā sunā da wata larūra. Wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, waɗannan sū ne māsu babban rabo.

10. Kuma waɗanda suka zō daga bāyansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka yi gāfara a gare mu, kuma ga ’yan’uwanmu, waɗan-

وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ
كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ
الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ
مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ
حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ
وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
اعْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا

(1) 'Dan hanya, shī ne matafiyin da guzuri ya kāre masa, yanā nēman taimakon da zai mayar da shi garinsa.

(2) Muhājirīna sun yi hijira zuwa Madīna daga Makka kō waɗansu wurāre. Ansar, sū ne mutānen Madīna. Waɗannan sū ne ya kamāta a yi māmākin yadda suka taimaki addini a lōkacin tsanani. Muhājirīna sun bar gidājensu da dūkiyarsu sun yi hijira, Ansarai sun raba dūkiyarsu da gidājensu da iyālansu sun bai wa Muhājirīna dōmin taimakon addini.

da suka riga mu yin ĩmāni, kada Ka sanya wani kulli a cikin zukātanmu ga waɗanda suka yi ĩmāni. Yā Ubangijinmu! Lalle Kai ne Mai tausayi, Mai jin Kai.

11. Ashe, ba ka ga waɗanda suka yi munāfinci⁽¹⁾ ba, sunā cēwa ga 'yan'uwansu, waɗanda suka kāfirta daga Mazōwa Littāfi, "Lalle idan an fitar da ku, lalle zā mu fita tāre da ku, kuma bā zā mu yi dā'ā ga kōwa ba game da ku, har abada, kuma lalle idan an yāke ku, lalle zā mu taimake ku haḳīkatan?" Alhāli kuwa Allah na shaidar cēwa lalle sū, tabbas, maḳaryata ne.

12. Lalle idan an fitar da su, bā zā su fita tāre da su ba, kuma lalle idan an yāke su bā zā su taimake su ba, kuma lalle idan sun taimake su, lalle ne, haḳīkatan, zā su jūyar da bāyansu dōmin gudu, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

13. Lalle kū ne kuka fi bāyar da firgita a cikin zukātansu bisa ga Allah, wannan kuwa dōmin sū lalle waɗansu irin mutāne ne da bā su gānēwa.

14. Bā su iya yākar ku gabā ɗaya, fāce a cikin garūruwa māsu gānuwa da gāruna, kō kuma daga bāyan katangu. Yākinsu a tsāka-ninsu mai tsanani ne, kanā zaton su a haɗe, alhāli kuwa zukātansu dabam-dabam suke. Wannan kuwa dōmin sū, lalle wasu irin mutane ne da bā su hankalta.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَجْعَلُوا فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

﴿١٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ
لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ
قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا
لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولَّيْنَّ
الْأَذْبُرَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٢﴾

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾

لَا يُقَالُونَ كُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ
أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسِبُهُمْ
جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

(1) Bāyan ya nūna yadda Allah ke taimakon mai binSa da taḳawa. Kuma yanā nūna yadda Yake tābar da mai binSa da munāfinci.

15. Kamar misālin wadanda⁽¹⁾ ke a gabāninsu, bā da dadēwa ba, sun dandani kūdar al'amarinsu, kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

16. Kamar misālin Shaidan a lōkacin da yake cē wa mutum, “Ka kāfirta”. To, a lōkacin da ya kāfirta dīn, ya ce (masa), “Lalle bābu ruwāna da kai. Lalle ni inā tsōron Allah, Ubangijin halitta!”

17. Sai ākibarsu ta kasance cēwa su biyun duka sunā a cikin wutā, sunā māsū dawwama a cikinta. Kuma wannan shī ne sakamakon māsū zālunci.

18. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma rai ya dūbi abin da ya gabātar dōmin gōbe, kuma ku bi Allah da taḳawa. Lalle Allah, Mai kididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.⁽²⁾

19. Kuma kada ku kasance kamar wadanda suka manta Allah, Shi kuma Ya mantar da su rāyukansu. Wadannan sū ne fāsikai.

20. 'Yan wutā da 'yan Aljanna bā su daidaita. 'Yan Aljanna, sū ne māsū babban rabo.

21. Dā Mun saukar da wannan Alkur'āni a kan dūtse, dā lalle kā ga dūtsen yanā mai tawāli'u, mai tsat-tsāgēwa sabōda tsōron Allah, kuma wadancan misālai Munā bayyana

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاتُ أَوْبَالٍ أَمْرِهِمْ
وَهُمْ عَذَابُ الْيَمِّ ﴿١٥﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَنِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ
رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرَ
نَفْسٌ مَقَدِّمَتْ لِعَذَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسُهُمْ
أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾
لَوْ أَنزَلْنَاهُذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا
مُتَّصِدًا عَامِنٍ خَشْيَةَ اللَّهِ وَيْلَكَ الْأَمْثَلُ

(1) Kuraishāwa da aka kashe a Badar.

(2) Daga wannan āyā ta 18 zuwa ƙarshen sūra, yanā bayānin hāsilin darasin sūrar ne dūnkule, da kuma ambatar muhimman abūbuwan da ta ƙunsa dōmin wa'azi da farkarwa ga mai hankali.

su ne ga mutāne, da fatan za su yi tunāni.

22. (Wanda Ya saukar da Alkur'āni) Shi ne Allah, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce Shi, Masanin fake da bayyane, Shī ne Mai rahama, Mai jin kai.

23. Shī ne Allah, Wanda bābu abin bautāwa fāce Shi, Mai mulki, Mai tsarki, Aminci, Mai amintarwa, Mai Tsarēwa, Mabuwayi, Mai tīlastāwa, Mai nūna isa. Tsarki ya tabbata a gare Shi daga abin da suke yi na shirki da Shi.

24. Shī ne Allah, Mai halitta, Mai gināwa, Mai sūrantāwa. Yanā da sūnāye māsu kyau, abin da ke a cikin sammai da kasa sunā tsarkake Shi, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ

وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ

السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِمُّ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ

الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ

عَمَّا يَشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ

الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

SŪRATUL MUMTAḤANA

سُورَةُ الْمُتَحَنَّنِ

Tanā gargadī ga Musulmi su tsintsintar da biyayyarsu ga Allah, su yanke wata mu'āmala da kāfirai, bā da sun zālunce su ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kū wadanda suka yi imāni! Kada ku riki makiyi Na kuma maki-

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ

yinku masōyi, kuna jēfa sōyayya⁽¹⁾ zuwa gare su, alhāli kuwa haḱīḱa sun kāfirta da abin da ya zo muku, na gaskiya, sunā fitar da Manzon (Allah) tāre da ku (daga gidājenku) dōmin kun yi īmāni da Allah, Ubangijinku, idan kun fito dōmin jihādi sabōda ḱaukaka kalmaTa da nēman yardaTa, kunā asirta sōyayya zuwa gare su alhāli kuwa Nī ne Mafi sani ga abin da kuka bōye da abin da kuka bayyana, kuma duk wanda ya aikata shi daga cikinku, to, lalle ya bace daga tsakar hanya.

2. Idan sun kāma ku, zā su kasance maḱiya a gare ku, kuma su shimfida hannuwansu da harsunansu zuwa gare ku da cūta, kuma su yi gūrin ku kāfirta.

3. Zumuntarku bā zā ta amfāne ku ba, haka kuma ḱiyanku, a Rānar Kiyāma. (Allah) zai⁽²⁾ rarrabe tsakāninku, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. Lalle abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku game da Ibrāhīm da waḱanda ke tāre da shi a lōkacin da suka ce wa mutānensu, “Lalle mū, bābu ruwanmu da ku, kuma da abin da kuke bautāwa,

تَلْقَوْنَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ
مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
رَبِّكُمْ إِن كُنتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ
وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ
السَّبِيلِ ﴿١﴾

إِن يَشْفِقُوا عَلَيْكُمْ يُكُونُوا لَكُمُ أَعْدَاءُ وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ
أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ ﴿٢﴾

لَن تَنفَعَكُم أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَفْصِلُ
بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾

قَدْ كَانَتْ لَكُمُ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ
إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُؤُا مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ
اللَّهِ كُفْرًا بِكُمْ وَبِدَايَتُنَا وَبَيْنَكُمْ وَالْعُدُوَّةُ وَالْبَغْضَاءُ

(1) Wani Sahābin Annabi da ake cēwa Hātibu bn Abi Balta'a ya rubūta takarda zuwa ga Kuraishāwa yanā sanar da su cēwa Annabi na zuwa garinsu da yāḱi, sai Allah Ya sanar da Annabi tun manzonsa bai isa ba ga Kuraishāwa, sai aka mayar da takardar. Da aka tambayi Hātibu dalīlin yin ta, sai ya ce dōmin yanā da ḱiya da dūkiya ne a can, dōmin haka ya so ya gaya musu zuwan Annabi kō da yake yanā da cikakken īmāmin cēwa Annabi gaskiya ne, kuma zai rinjāye su duk yadda aka yi. Sai Annabi ya karḱi uzurinsa, ba a yi masa kōme ba, sai dai abin da Allah Ya hana; kada Musulmi su sāke wata ma'āmala da kāfirai a bōye ko a bayyane sabōda dalīlan da aka faḱa a cikin sūrar.

(2) Ga wata kirā'ā zā a fassara wurin da cēwa 'za a rarrabe tsakāninku'.

baicin Allah, mun fita batunku, kuma kiyayya da jiyēwa jūna sun bayyana a tsakāninmu, sai kun yi īmāni da Allah Shi kadai.” Fāce maganar Ibrāhīm ga ubansa (da ya ce), “Lalle zā ni nēma maka gāfara kuma ban mallaki kōme ba daga Allah sabōda kai.” “Yā Ubangi-jinmu! A gare Ka muka dōgara, kuma gare Ka muka mayar da al’amuranmu, kuma zuwa gare Ka makōma take.”

5. “Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu fitina ga wadanda suka kāfirta, kuma Ka yi gāfara gare Mu. Ya Ubangijinmu! Kai ne Mabuwayi, Mai hikima!

6. Lalle, haḳīka, abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku daga cikinsu, ga wanda ya kasance yanā fātan (rahamar) Allah da Rānar Lāhira, kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne Wadātacce, Gōdadde.

7. Anā tsammānin Allah Ya sanya, a tsakāninku da tsakānin wadanda kuka yi kiyayya da su, wata sōyayya daga gare su, kuma Allah Mai ikon yi ne, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

8. Allah bā Ya hana ku, daga wadanda ba su yāke ku ba sabōda addini kuma ba su fitar da ku ba daga gidājenku, ga ku kyautata musu kuma ku yi musu ādalci. Lalle Allah Yanā son māsū ādalci.

9. Allah Yana hana ku kawai daga wadanda suka yāke ku sabōda addini kuma suka fitar da ku daga gidājenku, kuma suka taimaki jūna

أَبَدًا حَتَّى تُوْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ
لَا اسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿١﴾

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا
رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ
وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٣﴾

﴿٤﴾ عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمُ
مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٦﴾

إِنَّمَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا بِإِعْزَاجِكُمْ

ga fitar da ku, kar ku jibince su, kuma wanda ya jibince su, to, waɗannan sū ne azzālumai.

10. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Idan mātā mūminai suka zo muku, sunā māsu hijira, to, ku jar-raba su. Allah Shī ne Mafī sani ga īmāninsu. To, idan kun san sū mūminai ne, kada ku mayar da su zuwa ga kāfirai. Sū mātān bā su halatta ga aurensu, sū kuma kāfiran bā su halatta ga auren mātān. Ku bā su abin da suka ɓatar na dūkiya. Kuma bābu laifi a kanku ga ku aure su idan kun bā su sadākōkinsu. Kuma kada ku riƙe auren mātā kāfirai, kuma ku tambayi abin da kuka ɓatar daga dūkiya, su kuma kāfirai su tambayi abin da suka ɓatar na dūkiya. Wannan hukuncin Allah ne, Yanā hukunci a tsakāninku. Kuma Allah, Masani ne, Mai hikima

11. Kuma idan wani abu ya ku-buce muku daga mātanku zuwa ga kāfirai, sa'an nan kuma kuka ɗauki fansa, to, sai ku bai wa waɗanda matansu suka tafi kwatankwacin abin da suka ɓatar na dūkiya. Kuma ku yi biyayya da taƙawa ga Allah Wanda kuke māsu īmāni da Shi, Shi Kaɗai.

12. Yā kai Annabi! Idan mātā mūminai suka zo maka sunā yi maka mubāya'a a kan bā zā su yi shirki da Allah ba ga kōme, kuma

أَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَنْوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مَهْجِرَاتٍ
فَأَمْتَحِنُوهُنَّ ۚ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ
فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ
وَأَتَوْهُنَّ مَا أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
إِذَا ءَانَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ
وَسَلُّوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلَسْتُمْ لَهُمْ أَنْفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ
يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١﴾

وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُم إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ
فَمَاتُوا الذَّلِيلِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَقُوا
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ
عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ

bā su yin sātā, kuma bā su yin zina,
kuma bā su kashe⁽¹⁾ 'ya'yansu,
kuma bā su zuwa da karya da suke
kirkirāwa⁽²⁾ a tsākanin hannu-
wansu da kafāfunsu, kuma bā su
sāba maka ga wani abu da aka sani
na shari'a, to, ka karbi mubāya'ar-
su, kuma ka nēmi Allah Ya gāfarta
musu. Lalle Allah Mai gāfara ne,
Mai jin kai.

13. Yā kū wadanda suka yi imā-
ni! Kada ku jibinci wadansu mutā-
ne⁽³⁾ da Allah Ya yi hushi a kansu.
Lalle sun yanke tsammāni daga
(rahamar) Lāhira, kamar yadda kā-
firai suka yanke tsammāni daga
mazōwa⁽⁴⁾ kaburbura.

وَلَا يَزِينَنَّ وَلَا يَقْتُلَنَّ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِيَنَّ
بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ
وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايَعَهُنَّ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَانْتَوَلَوْا قَوْمًا غَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَكْسِبُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَكْسِبُ
الْكَافِرُ مِنَ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٤﴾

SŪRATUS ŠAFF

سُورَةُ الشَّافِّ

Tanā karantar da gaskiyar maganar watau kada aikin mutum
ya sābā wa maganarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da
abin da ke cikin kasā ya yi tasbihi ga
Allah, alhali kuwa, Shi ne Mabu-
wayi, Mai hikima.

سَبِّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A zāmanin jāhiliyya sun kashe 'ya'yansu mātā ta hanya uku, daya sabōda
bākance na addīni, na biyu sabōda tsōron talauci; sunā turbude 'ya'ya mātā a bāyan sun
shēkara shida, na uku sabōda kunyar haihuwar mace sai uwa ta yi rāmi, idan ta haifi namiji
ta bar shi, idan kuma ta haifi mace, sai ta tūra ta a cikin rāmin ta turbude.

(2) Sunā tsintar yāro su mayar da shi dānsu, haka kuma maza na yin tabanni, watau
mutum ya mai da dān wani nāsa kamar yadda har yanzu kāfirai nā yin sa.

(3) Allah Ya yi hushi ga duk wanda ya sani kuma ya ki aiki da saninsa kamar
Yahūdāwa da miyāgun Mālamai.

(4) Kāfirai ba su yarda da Tāshin Kiyāma ba, sabōda haka suke yanke kauna daga
wanda ya mutu.

2. Yā kū waḍanda suka yi ĩmāni!
Don me kuke faḍin abin da bā ku
aikatāwa?

3. Ya girma ga zama abin kyāma
a wurin Allah, ku faḍi abin da bā ku
aikatāwa.

4. Lalle Allah Yanā son waḍanda
ke yin yāki dōmin ḍaukaka Kal-
marSa, a cikin safu kamar sū gini ne
mai ḍamfarar jūna.

5. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce
wa mutānensa, “Yā mutānena! Sa-
bōda me kuke cūtar da ni, alhāli
kuwa lalle kun sani cēwa lalle nī
Manzon Allah ne zuwa gare ku?”
To, a lōkacin da suka karkace,
Allah Ya karkatar da zukātansu.
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne fasikai.

6. Kuma a lōkacin da Īsā ḍan
Maryama ya ce, “Yā Banī Isrā’īla!
Lalle nī, Manzon Allah ne zuwa
gare ku, mai gaskata abin da ke
gaba gare ni na Attaura, kuma mai
bāyar da bushāra da wani Manzo
da ke zuwa a bāyāna, sūnasa Ah-
mad (Mashāyabo).” To, a lōkacin
da ya jē musu da hujjōji, suka ce,
“Wannan sihiri ne, bayyananne.”

7. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirkira karya ya
jingina ta ga Allah, alhāli kuwa shī,
anā kiran sa zuwa ga Musulunci?
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne azzālumai.

8. Sunā nufin su bice hasken Al-
lah da bākunansu, alhāli kuwa Al-
lah Mai kammala haskenSa ne,
kuma kō da kāfirai sun fi.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا لِمَ تَقُوْلُوْنَ
مَا لَا تَفْعَلُوْنَ ﴿١﴾

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُوْلُوْا
مَا لَا تَفْعَلُوْنَ ﴿٢﴾

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِيْنَ يُقْتَلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِهِۦ
صَفًا كَاَنَّهُمْ بُنُوْنَ مَّرْصُوْصٍ ﴿٣﴾

وَ اِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ يَنْقُومِ لِمَ تُؤْذُوْنِيْ
وَقَدْ تَعْلَمُوْنَ اَنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ فَلَمَّا
زَاغُوا زَاغَ اللّٰهُ قُلُوْبُهُمْ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٤﴾

وَ اِذْ قَالَ عِيسٰى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِيْۤىٕۤىٕ اِيْنِيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ
اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرَةِ و مُبَشِّرًا بِرَسُوْلٍ
يَّآئِيْ مِنْۢ بَعْدِي اَسْمُهُۥٓ اَحْمَدُ فَلَمَّا جَاۤءَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا
هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٥﴾

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يَدْعٰى
اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٦﴾

يُرِيْدُوْنَ لِيُطْفِئُوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَقْوَاهِمَ وَاللّٰهُ مِمَّنْ نُّوْرُهُ
وَلَوْ كَفَرُوْا ﴿٧﴾

9. Shi ne Wanda Ya aiko ManzonSa da Shiriya da addīnin gas-kiya, dōmin Ya daukaka shi a kan wani addīni dukansa, kuma kō dā mushirikai sun kī.

10. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Shin, in nūna muku wani fatauci wanda zai tsarshe ku daga wata azāba mai radadī?

11. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku yi jihādi ga daukaka kalmar Allah game da dūkiyōyinku da rāyukanku. Wannan shī ne alhēri a gare ku idan kun kasance kuna da sani.

12. Sai Allah Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya shigar da ku gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu, da wadansu dā-kuna māsu dādī a cikin gidājen Aljannar zama. Wannan shī ne babban rabo, mai girma.

13. Da wata (falala) da yake kunā son ta: taimako daga Allah da cin nasara wanda yake kusa. Kuma ka yi bushāra ga mūminai.

14. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku kasance mataimakan Allah, kamar abin da Īsā dan Maryama ya ce ga Hawāriyāwa, “Wadanne ne mataimakāna zuwa ga (aikin) Allah?” Sai wata kungiya daga Bani Isrāīla ta yi īmāni, kuma wata kungiya ta kāfirta. Sai Muka karkafa wadanda suka yi īmāni a kan makiyansu, sabōda haka suka wāyi gari marinjāya.

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ بَحْرَةٍ مِّنْ مَّاءٍ
مِّنْ عَذَابِ الْإِيمِ ﴿١٠﴾

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ مَن يَجْهَدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَأْمُرُكُمْ
وَأَنفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

وَأُخْرَىٰ يُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ
وَبَشِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى
ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَن أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَتَأَمَّنَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ
وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ
فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

SŪRATUL JUMU'A

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

Tanā karantar da cēwa daukar ilmi bã da yin aiki da shi ba, bã shi da wani amfāni sai wahalar banza.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasā sunā tasbīhi ga Allah, Mamallaki, Mai tsarki, Mabuwayi, Mai hikima.

2. Shī ne Wanda Ya aika, a cikin mabiya al'ādu (marasa rubutu da karātu),⁽¹⁾ wani Manzo daga gare su yanā karanta āyōyinSa a kansu, kuma yanā tsarkake su, kuma yanā sanar da su Littafi da hikima kō da yake sun kasance daga gabāninsa lalle sunā a cikin bata bayyananne.

3. Da wadansu mutāne⁽²⁾ daga gare su, ba su i da riskuwa da sū ba, alhāli kuwa Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ
الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيَّةِ رُسُلًا مِنْهُمْ يَتْلُوا
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِقَاءَ إِحْقُوايِهِمْ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

(1) Lārabāwa sū ne mabiya al'ādu, watau ummiyyūn daga ummu, watau uwa, watau kamar yadda uwāye suka haife su dōmin bã su da wani littāfi da suke bi, sai al'ādunsu da hukunce-hukuncen shaihunansu.

(2) Sū ne Ajamāwan da zā su musulunta su bi Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Kō kuwa duk wanda ya musulunta a bāyan Sahabban Annabi. Wannan yanā nunā falalar Sahabbai a kan wadansunsu.

4. Waccan wata falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah ne Ma'abūcin dukan falala mai girma.

5. Misālin waɗanda aka dōra wa ɗaukar Attaura sa'an nan ba su ɗauke ta ba, kamar misālin jāki ne, yanā ɗaukar littattafai. Tir da misālin mutānen⁽¹⁾ nan da suka ƙarya-ta game da āyōyin Allah! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

6. Ka ce, "Yā kū waɗanda suka tūba (Yahūdu)! Idan kun riya cēwa lalle kū ne zābaɗɗun Allah bā sauran mutāne ba, sai ku yi gūrin mutuwa⁽²⁾ idan kun kasance māsu gas-kiya."

7. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada sabōda abin da han-nayensu suka gabatar. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

8. Ka ce, "Lalle mutuwar nan da kuke gudu daga gare ta, to, lalle ita mai haɗuwa da ku ce sa'an nan kuma anā mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, dōmin Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

9. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan an yi kira zuwa ga salla daga rānar Jumu'a, sai ku yi aiki zuwa ga

ذَٰلِكَ فَضَّلَ اللَّهُ يَوْمَهُ مِنَ شَيْءٍ وَاللَّهُ

ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ
الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾

قُلْ يَتَّيْنُهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ
أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾

وَلَا يَنْمُوتُونَ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ

مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلِّيِّ الْعَلِيِّ

وَالشَّهَادَةُ فَيُنْتِشِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

يَتَّيْنُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ثُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمٍ

(1) Tir wanda ya yi siffa da irin siffōfin Yahūdu daga Musulmi wajen ɗaukar karātun Alkur'āni amma kuma bai yi aiki da shi ba. Yahaya bn Yamāni ya ce, "Sunā rubuta Hadīsi bā su fahimtarsa, kuma bā su kula da ma'anarsa." Watau sunā wahala wajen ɗaukar ilmin da aka dōra musu ɗaukarsa amma kuma bā su yin amfāni da shi a wajen aikinsu da mu'āmalōlinsu.

(2) Ba a sāduwa da Allah sai a bāyan mutuwa. Masōyi nā gūrin sāduwa da masōyinsa, kuma bā zai yi gudun sababin sāduwar ba.

ambaton Allah, kuma ku bar⁽¹⁾ ciniki. Wancan dīnku ne mafi alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

10. Sa'an nan idan an kare sal-la, sai ku watsu a cikin kasā kuma ku nēma daga falalar Allah, kuma ku ambaci sūnan Allah da yawa dammāninku, ku sāmi babban rabo.

11. Kuma idan suka ga wani fatauci kō kuma wani wasan shaga-la, sai su yi rūgūguwar fita zuwa gare su, kuma su bar ka kanā tsaye. Ka ce, "Abin da yake a wurin Allah ne mafi alhēri daga fataucin, alhāli kuwa Allah ne Mafi alhērin māsu arzūtāwa."

الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ
وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١١﴾

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ
فَإِذَا قُلُوبُهُمْ مَّاعِنَدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ
وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٢﴾

(1) Ba a hana Musulmi aiki ba a kōwace rāna, sai dai an hana duk wanda Jumu'a ta lazimta a kansa da ya yi wani aiki wanda bā na tattalin salla ba a rānar Jumma'a, a bāyan kiran salla. Anā nufi da kiran salla na biyu a bāyan limāmi ya zauna a kan mumbarinsa, dōmin wannan kiran aka sani a zāmanin Annabi da Abubakar da Umar. Amma kira na farko, Usman bn Affān ne ya fāra shi dōmin farkar da mutāne, a bāyan sun yi yawa kuma sun kāma sanā'ō'i. Kuma a bāyan an kāre salla, sai a wātse zuwa ga ayyuka da nēman abinci. Bā a tsayāwa yin wata nāfila a bāyan sallar Jumu'a, sai dai an so yin raka'a biyu a bāyan fita daga masallāci kamar yadda Annabi ke yi.

A farko, anā yin huḍubar sallar Jumma'a a bāyan salla har a lōkacin da āyarin Dihya el Kalbi ya kōmo daga Shām (Syria) da abinci, ya sauka a Bakī'a, suka buga ganga, sai Sahabbai suka fita dōmin nēman sayen abincin a gabānin a kāre huḍubar suka bar mutum gōma shā biyu tāre da Annabi. Sai aka mayar da huḍubar a gabānin salla. Kuma an fahimci cēwa anā yin huḍuba a tsaye. Kuma ba a kafa Jumu'a, sai a kafaffen gari, amma Jumu'a nā kulluwa da mutum gōma sha biyu da Līman.

SŪRATUL MUNĀFIKŪN

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ

Tanā karantar da halāyen munāfukan Madīna a zāmanin Annabi da wa'azi ga barin yin hāli irin nāsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan munāfukai⁽¹⁾ suka jē maka suka ce, “Munā shaidar lalle kai, haḳīka Manzon Allah ne,” kuma Allah Yanā sane da lalle kai, haḳīka ManzonSa ne, Kuma Allah Yanā shaida lalle munafukan, haḳīka, maḳaryata ne.

2. Sun riki rantsuwōwinsu garkuwa, sai suka taushe daga tafarkin Allah. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

3. Wancan, dōmin lalle sū, sun yi īmāni, sa'an nan kuma suka kāfirta, sai aka yunke a kan zukātansu. Sabōda sū, bā su fahimta.

4. Kuma idan kā gan su, sai jikunansu su bā ka sha'awa, kuma idan sun fada,⁽²⁾ zā ka saurāra ga maganarsu. Kamar dai sū kyami ne wan-

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ
إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾

وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا
تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خَشَبٌ مُّسْتَنْدَءٌ يُّحْسِبُونَ كُلَّ

(1) Munāfuki, a zāmanin Annabi, shi ne wanda ya yi kalmar shahāda, ya bayyana Musulunci, amma kuma a bōye, shi kāfiri ne. A bāyan Annabi anā cē wa munāfuki zindīki.

(2) Munāfukai sunā da kyaun sūrar jiki kuma sun iya magana da fasaha amma fa bā su da hankali sabōda karyar da suke a kanta, sabōda haka sunā tsōron kōwane irin mōtsi ya zama a kansu.

da aka jingine. Sunā zaton kōwace tsāwa a kansu take. Sū ne ma'kiyan, sai ka yi saunarsu. Allah Yā la'ane su. Yāya ake karkatar da su?

5. Kuma idan aka ce musu, “Ku zo Manzon Allah ya nēma maku gāfara,” sai su gyāda kāwunansu, kuma ka gan su sunā kangēwa, alhāli kuwa sunā māsu girman kai.

6. Daidai ne a kansu, kā nēma musu gāfara kō ba ka nēma musu ba. Faufau Allah bā zai gāfarta musu ba. Lalle Allah, bā zai shiryar da mutāne fāsikai ba.

7. Sū ne waɗanda ke cēwa, “Kada ku ciyar a kan wanda ke wurin Manzon Allah har su wātse,” alhāli kuwa taskōkin sammai da kasa ga Allah suke, kuma amma munāfukai bā su fahimta.

8. Sunā cēwa, “Lalle ne idan mun kōma⁽¹⁾ zuwa Madīnar, ha'ki-ka mafi rinjaya zai fitar da mafi kaskanta daga gare ta, alhāli kuwa rinjāyar ga Allah take kuma da ManzonSa, kuma da mūminai, kuma amma munāfikai ba su sani ba.

9. Ya ku waɗanda suka yi īmāni! Kada dūkiyōyinku da dīyanku su shagaltar da ku daga ambaton Allah. Kuma wanda ya yi haka, to, waɗannan sū ne māsu hasāra.

صَبِيحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرهُمْ فَنَالَهُمُ اللَّهُ
أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّأُ
رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢﴾

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ
لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ ﴿٣﴾

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ
رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُسْتَفِيقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٤﴾

يَقُولُونَ لَيْنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَ
الْأَعْرَضَ مِنْهَا أَأَذَلَّ لِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُسْتَفِيقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ
وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦﴾

(1) Abdullah bn Ubayyi bn Salūl ya faɗi cēwa “Wallahi idan mun kōma Madīna wanda ya fi karfi, lalle zai fitar da wanda ya fi kaskanci.” Yanā nufin Ansārai mutānen Madīna zā su kōri Muhājirai. Yā faɗi haka a cikin wata tafiya ta jihādi. Aka gaya wa Annabi, sai ya yi musu. Allah Ya kunyata shi.

10. Kuma ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin mutuwa ta je wa dayanku har ya ce, “Yā Ubangijina! Don me ba Ka yi mini jinkiri ba zuwa ga wani ajali makusanci dōmin in gaskata kuma in kasance daga sālihai?”

11. Kuma Allah bā zai jinkirta wa wani rai ba idan ajalinsa ya je. Kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa.

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

SŪRATUT TAGĀBUN

سُورَةُ النَّجَّاتِ

Tanā karantar da cēwa wanda ya shagala da dūniya ya bar addini, ya yi hasara. Addini kuwa shi ne bin umurnin Allah da barin haninSa ga kōme.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da wanda yake a cikin kasā sunā tasbīhi ga Allah. Gare Shi mulki yake, kuma gare Shi gōdiya take. Kuma Shi, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

2. Shī ne Wanda Ya halitta ku. Sa'an nan daga gare ku akwai kāfiri kuma daga gare ku akwai mūmini. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَنُكِرْتُمْ كَافِرًا وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ يَمَاتَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾

3. Ya halitta sammai da ƙasā da abin da yake hakkinSa. Kuma Ya sūranta ku, sa'an nan Ya kyautata sūrōrinku. Kuma zuwa gare Shi makōma take.

4. Yanā sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasā. Kuma Yanā sanin abin da kuke bōyēwa da abin da kuke bayyanāwa. Kuma Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

5. Shin, babban lābāri bai je muku ba na waɗanda suka kāfirta daga gabāni, sai suka dandani ukū-bar al'amarinsu kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi?

6. Wancan, sabōda lalle su Manzanninsu sun kasance sunā jē musu da hujjōji bayyanannu, sai suka ce, "Āshe, wasu mutane za su shirya da mū?" Sai suka kāfirta kuma suka jūya bāya, kuma Allah Ya waɗātu (daga gare su). Kuma Allah Waɗatacce ne, Gōɗadde.

7. Waɗanda suka kāfirta sun riya cēwa bā zā a tāyar da su ba. Ka ce, "Ni, inā rantsuwa da Ubangijina. Lalle zā a tāyar da ku haƙiƙatan, sa'an nan kuma lalle anā bā ku lābāri game da abin da kuka aikata. Kuma wannan ga Allah mai sauƙi ne."

8. Sabōda haka ku yi ĩmāni da Allah da ManzonSa da hasken nan da Muka sauƙar. Kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Mai lābar-tāwa ne.

9. A rānar da Yake tattara ku dōmin rānar tāruwa. Wancan ne rānar kāmunga. Kuma wanda ya yi ĩmāni da Allah, kuma ya aikata

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ
صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٢﴾

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣﴾

الْمُرَاتِبَ كُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا
أَبَشِرْهُمْ هُدًى وَنَارًا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى
اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٥﴾

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُغْنَىٰ عَنْهُمْ قُلُوبُهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
ثُمَّ لَنُنَوِّنَ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٦﴾

فَتَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَالنُّورَ الَّذِي أَنْزَلْنَا
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٧﴾

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ۚ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْتَفَافٍ ۚ وَمَنْ يُّؤْمِنْ
بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ ۚ وَيُدْخِلْهُ

aikin kwarai, zai kankare masa mū-
nānan ayyukansa, kuma Ya shigar
da shi gidājen Aljanna, koramu
na gudāna daga karkashinsu, sunā
madawwama a cikinsu har abada.
Wannan ne babban rabo mai girma.

10. Kuma wadanda suka kāfirta,
kuma suka karyata game da
āyōyinMu, wadannan sū ne 'yan
wuta, sunā madawwama a cikinta.
Kuma tir da makōma, ita.

11. Wata masīfa bā zā ta sāmu
ba fāce da iznin Allah. Kuma wan-
da ya yi īmāni da Allah, Allah zai
shiryar da zuciyarsa. Kuma Allah,
ga dukan kōme, Masani ne.

12. Kuma ku yi dā'ā ga Allah,
kuma ku yi dā'ā ga Manzo. Sa'an
nan idan kun jūya bāya, to, abin
sani kawai, akwai iyarwa bay-
yananna a kan ManzonMu.

13. Allah, bābu wani abin bauta
wa fāce Shi. Kuma ga Allah, sai
mūminai su dōgara.

14. Yā kū wadanda suka yi īmā-
ni! Lalle ne daga mātanku da dīyan-
ku akwai wani maḳiyi⁽¹⁾ a gare ku,
sai ku yi saunarsu. Kuma idan kuka
yāfe, kuma kuka kau da kai, kuma
kuka gāfarta, to, lalle Allah Mai
gāfara ne, Mai jin Kai.

15. Dūkiyōyinku da dīyanku fi-
tina⁽²⁾ dai ne. Kuma Allah, a wurin-
Sa akwai wani sakamako mai girma.

جَنَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١١﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ
بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ لَبِيقَاتِهِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ
فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٣﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

يَتْلُوهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِ مِنْ أَرْزَاقِهِمْ
وَأُولَدِهِمْ عَدُوَّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ

وَإِنْ تَعَفَوْا وَتَصَفَحُوا وَتَغْفِرُوا

فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

(1) Maḳiyi, shī ne mai hana mutumin da yake kiyayya da shi wani alhēri ya sadu da shi. Idan son dūkiya kō mātā kō dīya ya hana mutum yin sadaka kō fita zuwa jihādi, to, dūkiyar da mātān da dīyan sun zama maḳiyansa ke nan.

(2) Fitina, ita ce duk abin da zai cūci mutum ta hanyar da yake amincēwa, cūtar ta dūniya ce kō ta Lāhira. Cūtar Lāhira ta fi tsanani sabōda girman hasārar da ke a cikinta.

16. Sai ku bi Allah da takawa gwargwadon abin da kuka sāmī iko. Kuma ku saurāra kuma ku yi dā'ā, kuma ku ciyar, ya fī zama alhēri gare ku. Kuma wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, wadannan sū ne māsū babban rabo.

17. Idan kun bai wa Allah rance, rance mai kyau, (Allah) zai ninka shi a gare ku kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai yawan gō-diya ne, Mai hakuri.

18. Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwayi, Mai hikima.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا
وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ
شَحَّ نَفْسِهِ، فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ تَقْرَضُوا أَلَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضْعِفْهُ لَكُمْ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَأَلَّهٌ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

عَلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

SŪRATUD 'DALĀK

سُورَةُ الطَّلَاقِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen sakin mātān aure da haƙƙōkin da ke rātayuwa ga ma'auran a bāyan sakin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kai Annabi! Idan kun saki mātā, sai ku sake su ga iddarsu, ⁽¹⁾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ

(1) Saki, shī ne warware kullin halaccin sāduwa da jūna a tsakānin miji da mātā. Haƙƙi ne wanda Allah Ya saka ga hannayen maza ban da mātā. Saki ga idda, watau ya sake ta saki guda a cikin tsarkin da bai shāfe ta ba dōmin sauƙin idda. Yanā haramta ga mijin da mātā ya fitar da ita kō ta fita daga dākinta a lōkacin idda. Fāruwar wani al'amari shī ne sōyayya a bāyan kiyayya da mayarwa a bāyan saki. Alfasha a nan, tanā nufin faɗa da zāge-zāge a kan surukanta. Anā fitar da mai iddar saki sabōda alfasha daga gidanta. Akwai saki na sunna kuma akwai na bidi'a, amma saki na sunna ɗaya ne, a cikin tsarkin da bā a shāfe ta ba, kuma kada a kāra mata wani saki har ta kāre idda. Sakin bidi'a kuwa shī ne uku gabā ɗaya kō a cikin idda guda, a cikin haila kō jinin bīki. Sakin bidi'a yanā lazimta. Anā tilasta shi mayarwa ga wadda aka saki a cikin haila idan bai kai uku ba ga miji 'yantacce, kō biyu ga miji bāwā.

kuma ku kididdige iddar. Kuma ku bi Allah Ubangijinku da takawa. Kada ku fitar da su daga gidajensu, kuma kada su fita fāce idan sunā zuwa da wata alfāsha bayyananna. Kuma wadancan iyakōkin Allah ne. Kuma wanda ya kētare iyākōkin Allah, to, lalle ya zālunci kansa. Ba ka sani ba dammānin Allah zai fitar da wani al'amari a bāyan haka.

2. Sa'an nan idan sun isa ga ajalinsu (na idda) sai ku riƙe su da abin da aka sani kō ku rabu da su da abin da aka sani kuma ku shaidar da māsu adalci biyu daga gare ku. Kuma ku tsayar da shaidar dōmin Allah. Wancan dīnku anā yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance yanā yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wanda ya bi Allah da takawa, Allah zai sanya masa mafita.

3. Kuma Ya arzūta shi daga inda bā ya zato. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, Allah ne Ma'ishinsa. Lalle Allah Mai iyar da umurninSa ne. Haƙīka Allah Ya sanya ma'auni ga dukan kōme.

4. Kuma wadanda suka yanke⁽¹⁾ dammāni daga haila daga mātanku, idan kun yi shakka, to, iddarsu watā uku ce da wadanda ba su yi

لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ
لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ
إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي
لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا
الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ كُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ
لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾

وَالَّتِي يَبِيسُ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرَبْتُمْ
فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَا يَحِيضْنَ وَأُولَتْ

(1) Muddar idda ga wadda ta yanke dammānin haila sabōda tsūfa, watanni uku, kuma bā zā ta fāra kōme ba a kai. Wadda take akwai shakka a game da ita ga kō akwai ciki kō bābu shi, to, zā ta yi iddar wattani uku kuma ta yi jiran watanni tara, watau ta yi watannin shēkara, uku na idda, saura na ta fid da shakka ne. Haka ne hukuncin mai istihāla, watau jinin ciwo. Amma yārinya mai shakkar ciki, sai ta zauna har shakka ta gushe. Yarinyar da ba ta fāra haila ba tana iddar wata uku. Bābu bambanci a tsakānin dīya da baiwa ga idda da watanni, amma ga idda ta tsarki, to, baiwa tana yin rabin na dīya ga saki da mutuwa.

haila ba. Kuma ma'abūta cikinna, ajalinsu, (shi ne) cewa su haifi cikinnansu. Kuma wanda ya bi Allah da takawa, (Allah) zai sanya masa wani sauki daga al'amarinsa.

5. Wancan umurnin Allah ne, Ya saukar da shi zuwa gare ku. Kuma wanda ya bi Allah da takawa, Allah zai kankare masa mūnānan ayyukansa, kuma Ya girmama masa sakamako.

6. Ku zaunar da su daga inda kuka zauna⁽¹⁾ daga gwargwadon sāmunku. Kuma kada ku cūce su dōmin ku kuntata a kansu. Kuma idan sun kasance ma'abūta ciki, sai ku ciyar da su har su haifi cikinsu. Sa'an nan idan sun shāyar da māma sabōda ku, sai ku bā su tsādōdinsu. Kuma ku yi shāwara a tsakāninku bisa abin da aka sani. Kuma idan kun nūna talauci, to, wata mace zā ta shāyar da māma sabōda shi (mijin).

7. Sai mawadāci ya ciyar daga wadātarsa kuma wanda aka kuntata masa arzikinsa, to, sai ya ciyar daga abin da Allah Ya bā shi. Allah bā Ya kallafa wa wani rai fāce abin da Ya bā shi. Allah zai sanya sauki a bāyan tsanani.

8. Kuma da yawa⁽²⁾ daga alkar-rya wadda ta yi tsaurin kai daga

الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾

ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تَنْضَرُوهُنَّ
لِئَنْضِقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ
حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَانْزِلُوهُنَّ
أُجُورَهُنَّ وَأَتِمُّوا إِلَيْتَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُم
فَسَرِّضْ لَهُ أُخْرَى ﴿٦﴾

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ
رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

وَكَايْنٍ مِنْ قَرْيَةٍ عَنَّ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبْنَهَا

(1) Mijin zai fita ya bar wa mātār da ya saki ḍaki ta zauna a ḍakinta har ta kāre idda. Anā ciyar da mai sakīn kōmē, amma bā a ciyar da mai sakīn bā'ini sai idan tanā da ciki. Ijarar shāyarwa tanā a kan uba ga uwar da aka saki saki ba'ini kō ga watarta, bisa ga yardar sassan biyu.

(2) A bāyan da ya gama bayānin saki da hukunce-hukuncen da suka rāṭayu a gare shi, sai kuma ya gōya gargadī ga wanda bai bi wadannan hukunce-hukuncen ba, ta hanyar

barin umurnin Ubangijinta da ManzanninSa, sai Muka yi mata hisābi, hisābi mai tsanani, kuma Muka azabtar da ita, azāba abar kyāma.

9. Sa'an nan ta dandana masīfar al'amarinta. Kuma karshen al'amarinta ya kasance hasāra,

10. Allah Ya yi musu tattalin wata azāba mai tsanani. Sabōda haka ku bi Allah da takawa, yā ma'abūta hankula, wadanda suka yi imāni! Haḳīka Allah Ya saukar da wata tunātarwa zuwa gare ku:

11. Manzo, yanā karātun āyōyin Allah bayyanannu a kanku dōmin Ya fitar da wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai daga duffai zuwa ga haske. Kuma wanda ya yi imāni da Allah ya aikata aikin kwarai Allah zai shigar da shi gidājen Aljanna, ko-ramu nā gudāna daga karkashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu har abada. Haḳīka Allah Yā kyauta-ta⁽¹⁾ masa arziki.

12. Allah, Wanda Ya halitta bakwai dīn sammai kuma daga kasā kwatankwacinsu, umurninSa yanā ta sauka a tsakaninsu dōmin ku san lalle Allah Mai ikon yi ne a kan

حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَابًا نُّكَرًا ﴿٨﴾

فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عِقَبُهُ أَمْرًا خُسْرًا ﴿٩﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا أَفَأَنْتُمُ اللَّهُ تَتَّوَلُونَ الْآلِبَابِ
الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾

رَسُولًا يَنْتَلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرَى
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ
لَهُمْ رِزْقًا ﴿١١﴾

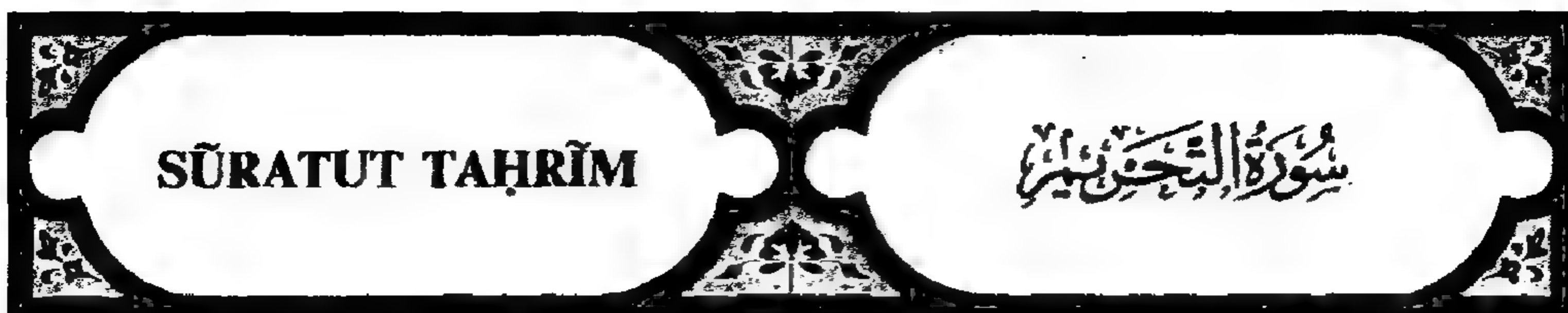
اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ
الْأَمْزِيُّ بَيْنَهُنَّ يُعَلِّمُونَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

tsoratar da shi da cewa Allah Ya halaka alkaryu māsu yawa sabōda sābā Masa ga hukunce-hukuncenSa ga kanānan abūbuwa, balle mutum guda wanda ya sābā masa ga babban al'amari kamar aure da saki wadanda rāyuwar dan Adam ta dōgara a kansu. Kuma ya yi bushāra ga wanda ya bī Shi da takawa, ya fita daga duhun al'adu zuga ga hasken Shari'arSa, kuma Ya yi wa'adi da bā shi saukin rāyuwa daga WadātarSa mai yawa.

(1) Allah Yā kyautata wa wanda ya tsare shari'arsa da kyau, a wajen arzikinsa tun daga dūniya har ya zuwa Lāhira, dōmin Yā ce, "Haḳīka Allah Yā kyautata masa (mai tsare shari'ar) arziki" bā da Yā yi kaidin lōkaci kō wuri ba.

dukan kōme, kuma lalle Allah, ha-
kīka Ya kēwaye ga dukan kōme da
sani.

وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

Tanā karantar da yadda ake kyautata zamantakēwa da iyāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Don me kake
haramta abin da Allah Ya halatta
maka,⁽¹⁾ kanā nēman yardar mā-
tanka, alhāli kuwa Allah Mai gāfa-
ra ne, Mai jin kai.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَيَّنَ مَرَضَاتُ
أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾

2. Haḳīka Allah ya faralta muku
warware⁽²⁾ rantsuwōyinku, kuma

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ

(1) A cikin littāfin Buhāri an ruwaito daga Ā'isha, mātār Annabi, cēwa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yakan yi jinkiri a wurin Zainab bint Jahash dōmin ya shā zuma a wurinta. Ta ce, "Sai nā shirya, nī da Hafsa: Duka wadda Manzon Allah ya shiga a gare ta daga gare mu, ta ce masa, 'Inā jin wārin tsimi daga gare ka! Kā ci tsimi!' To, sai Annabi ya shiga ga ḡayansu, ta ce masa, "Kā ci tsimi." Ya ce, "Ā'aha! Nā shā zumā dai a wurin Zainab bint Jahash, kuma ba zan kōma gare shi ba." Asālin abin, Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yā kasance yanā zāgayāwa a gidājen mātansa a bāyan sallar la'asar dōmin ya gaishe su. To, sai ya shiga ga Hafsa a bāyan ya shiga ga Zainab, ta gaya masa haka. Kuma ya gaya mata nisantarsa ga zuman, kuma ya gaya mata lābārin cewa Abubukar da Umar, Allah Ya yarda da su, za su zama halīfai a bāyansa. To, sai ta faḡi waḡannan lābaru ga maḡwabciyarta Ā'isha. Wannan kīssa tanā kōyar da saukin hālin Annabi a game da iyālinsa, da girmamawarsa a gare su.

(2) An rubūta yadda ake warware rantsuwa da kaffara wadda aka ambata a cikin sūra ta 5, āyā ta 89. Anā kaffārar rantsuwa da ciyar da miskīnai gōma daga matsakaicin abinci, mūdu biyu ga kōwane, kō tufātar da su tufar da za ta ishe su salla, idan bai sāmu ba, ya yi azumin kwāna uku.

Allah ne Mataimakinku kuma Shi ne Masani, Mai hikima.

3. Kuma a sã'ilin da Annabi ya asirta wani lābāri zuwa ga sāshen mātansa, to, a lōkacin da ta bā da lābari da shi. Kuma Allah Ya bayyana shi a gare shi, ya sanar da sāshensa kuma ya kau da kai daga wani sāshe. To, a lōkacin da ya bā ta lābāri da shi, ta ce, “Wāne ne ya gaya maka wannan?” Ya ce, “Masani, Mai labartawa, Ya gaya mini.”

4. Idan kū biyu kuka tūba zuwa ga Allah, to, haḳīka zukātanku sun karkata. Kuma idan kun taimaki jūna a kansa, to, lalle Allah Shi ne Mataimakinsa, da Jibīrilu da sālihan mūminai. Kuma malā'iku, a bāyan wancan, mataimaka ne.

5. Mai yiwuwa ne Ubangijinsa, idan ya sake ku, Ya musanya masa wadansu mātān aure mafiya alhēri daga gare ku, Musulmai, mūminai, māsū tawālī'u, māsū tūba, māsū ibāda, māsū azumi, zawarōri da'yammāta.

6. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku kāre wa kanku⁽¹⁾ da iyālinku wata wuta makāmashinta mutāne da duwātsu ne. A kanta akwai wadansu malā'iku māsū kauri, māsū karfi. Bā su sābā wa Allah ga abin da Ya umurce su, kuma sunā aikata abin da ake umurnin su.

وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

وَإِذْ أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَتْ بِهِ
وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ
فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا
قَالَ نَبَأَنِيَ الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٣﴾

إِنْ تَوْبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا
عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾

عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنْ
مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَنَاطَتٍ تَرْبَحْنَ عَيْدَاتٍ سَيَحِبَّنَّ
تُبَيَّنَّ وَأُبْكَارًا ﴿٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفُسُهُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا
النَّامُوسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ
لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

(1) Tsare kai da iyāli daga wuta yanā sāmūwa da shiryar da su da karātu da nasiha a kan addini. Wannan yanā a cikin kyaun zamantakewa wanda sūrar ke karantarwa.

7. Yā kū waɗanda suka kāfirta⁽¹⁾! Kada ku kāwo wani uzu-ri a yau. Anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatā-wa kawai ne.

8. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku kōma zuwa ga Allah kōmawar gaskiya. Mai yiwuwa Ubangijinku Ya kankare muku miyāgun ayyu-kanku kuma Ya shigar da ku a gidājen Aljanna, koramu na gu-dāna daga karkashinsu a rānar da Allah bā Ya kunyatar da Annabi⁽²⁾ da waɗanda suka yi īmāni tāre da shi. Haskensu yanā tafiya a gaba gare su da jihōhin dāmansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka cika mana haskenmu, kuma Ka yi mana gāfara. Lalle Kai, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.”

9. Yā kai Annabi! Ka yāki kāfi-rai da munāfikai. Kuma ka tsanan-tā a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce, kuma tir da mako-ma, ita.

10. Allah Ya buga wani misāli dōmin waɗanda suka kāfirta⁽³⁾: mātar Nūhu da mātar Lūdu, sun

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْبُدُوا الْيَوْمَ إِلَّا بِنِعْمَتِ اللَّهِ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا
عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ
يَقُولُونَ رَبَّنَا آتِنَا أَثْمَارَ النَّارِ وَلَا تَغْفِرْ لَنَا
إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَأَغْلظْ عَلَيْهِمْ وَمَا وَهُمْ جَاهِدُوكُمُ
وَيَسِّرَ الْمَصِيرُ ﴿٩﴾
ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحَ

(1) Kāfirai a nan, kāfircinsu sabōda fin bin umurnin Allah game da kyaun zamantakēwa da iyāli yake. Laifinsu yā fi sauran laifuffuka dōmin yanā sabbaba yāmutsi a gida, har abin ya shāfi zurriya da kasā gabā daya.

(2) Allah Yā yi alkawarin bā zai kunyatar da AnnabinSa ba, haka kuma waɗanda suka yi īmāni tāre da shi, watau Sahabbansa a Rānar Kiyāma. Wannan shī ne dalīlin da yā sa Allah Ya tsare Annabi da Sahabbansa daga a bauta musu kamar yadda aka bauta wa waɗansu Annabāwa da sālihai waɗanda Allah zai tambaye su kō sū ne suka yi umurni da a yi musu bautar, sū kuma su faɗi barrantarsu daga waɗanda suka bauta musu.

(3) Waɗannan misālai biyu, mātar Nūhu da mātar Lūdu sunā nūna kusanci ga sālihai bā ya isa ga addini sai kōwa ya yi abin da Allah Ya yi umurni da shi. Kuma anā kallafa wa mātā da su kiyāye kyaun zamantakēwa da mazansu. Kuma anā yi musu azāba sabōda sāba wa Allah ga barin haka kamar yadda ake ga mazansu.

kasance a karkashin wasu bāyi biyu daga BāyinMu sālihai, sai suka yaudare su, sabōda haka ba su wadātar musu da kōme daga Allah ba. Kuma aka ce, “Ku shiga, kũ biyu, wutā tãre da māsū shiga.”

11. Kuma Allah Ya buga wani misāli dōmin wadanda suka yi imāni: matar Fir’auna, ⁽¹⁾ sa’ad da ta ce, “Yā Ubangiji! Ka gina mini wani gida a wurinKa a cikin Aljanna. Kuma Ka tsīrar da ni daga Fir’auna da aikinsa. Kuma Ka tsīrar da ni daga mutānen nan azzālumai.”

12. Da Maryama ⁽²⁾ dīyar Imrāna wadda ta tsare farjinta, sai Muka hūra a cikinsa daga RūhinMu. Kuma ta gaskata game da āyōyin Ubangijinta da LittattafanSa alhāli kuwa ta kasance daga māsū tawāli’u.

وَأَمْرَاتٍ لُّوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا
صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا امْرَأَتَ
فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا
فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا
فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا
وَكُتِبَ لَهَا فَكَرٌّ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِنِينَ ﴿١٢﴾

(1) Wannan yanā nūna cēwa kusantar kāfiri bā zai cūci mūminai ba. Sai dai Allah Yā hana aure a tsakānin Musulma da kāfiri.

(2) Wannan yanā nūna cēwa rashin aure ga mātār da ke iya tsare farjinta daga alfāsha kuma ta tsare addininta da takawa, bā zai cūce ta ba ga sāmūn rahamar Allah a dūniya da Lāhira.

SŪRATUL MULK

سُورَةُ الْمُلْكِ

Tana karantar da tauhīdi da kadaitar Allah ga mulki da halittawa da ni'imtawa da cikakken iko wanda yake tāre da rahama da tausayi.

ANA SON KARATUNTA DARE DUKA DA KUMA HARDACE TA DA KĀ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah), Wanda gudānar da mulki yake ga hannunSa, Yā tsarkaka, kuma Shi Mai iko ne a kan kome.

2. Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fi kyāwon aiki, Shi ne Mabuwāyi, Mai gafara.

3. Shi ne Wanda Ya halitta sammai bakawi, dabakōki a kan jūna, bā za ka ga goggociya ba a cikin halittar (Allah) Mai rahama. Ka sāke dūbawa, ko za ka ga wata baraka?

4. Sa'an nan ka sake maimaita, dūbāwa, ganinka zai komo maka, gajiyayye, ba da ganin wata nakasa bā.

5. Kuma lalle Mun kawāta samar farko da fitillu, kuma Muka

تَبَرَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَّا تَرَى فِي خَلْقِ
الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوُّتٍ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى
مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا
وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا

sanya su abin jifa ga shaidānu, kuma Muka yi musu tattalin azābar Sa'ir.

6. Kuma wadanda suka kafirce wa Ubangijinsu na da azābar Jahannama, tã munana ga zamanta makōmarsu.

7. Idan an jēfa su a cikinta, sai su ji daga gare ta wata kāra, tana tafasa.

8. Tana kusa ta tsāge domin hushi, ko da yausha aka jēfa wani bangaren jama'a a cikinta, matsaranta na tambayar su da cewa, "Wani mai gargadi bai je muku ba?"

9. Sai su ce, "I, lalle wani mai gargadi ya je mana, sai muka karyata shi, muka ce, 'Allah bai saukar da kome ba, bā ku cikin kōme sai bata babba'".

10. Kuma suka ce, "Dā mun zamo muna saurāre, kō muna da hankali, dā ba mu kasance a cikin 'yan sa'ir ba."

11. Wato su yi ikrāri da laifinsu. Allah Ya la'ani 'yan sa'ir!

12. Lalle wadanda ke tsōron Ubangijinsu, a boye, suna da wata gāfara da wani sakamako mai-girma.

13. Kuma ku asirta maganarku ko ku bayyana ta, lalle Shi, (Allah), Masani ne ga abin da ke cikin kirāza.

14. Ashe, Wanda Ya yi halitta bā zai iya saninta ba, alhāli kuwa Shi Mai tausasāwa ne, kuma Mai labartawa?

لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَيُسْأَلُونَ الْمَصِيرَ ﴿٦﴾

إِذَا الْقُؤُوقِبَاءُ سَمِعُوا نَادِيَهُمْ نَفَرَؤُا مِنْهُمْ وَهُمْ لَا يُفْرُونَ ﴿٧﴾

تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾

قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾

15. Shi, (Allah), Yā sanya muku ƙasa hōrarriya, sai ku tafi cikin sāsanninta, kuma ku ci daga arzi-kinSa, kuma zuwa gare Shi ne tāshin yake.

16. Shin kō kun amince cewa Wanda ke cikin sama, bā zai iya shāfe ƙasa tāre da ku ba, sai ga ta tana mai girgiza?

17. Kō kun amincē cewa Wanda ke cikin sama bā zai iya sako muku iskar gūguwa ba? To, zā ku san yadda (āƙibar) gargadīNa take.

18. Lalle, waɗanda ke gabansu sun ƙaryata (manzanni). To, yāya (āƙibar) gargadīNa ta kasance?

19. Bā zā su yi dūbi ba zuwa ga tsuntsāye a kansu, māsū sanwā, kuma suna fiffikāwa, bābu mai rife da su sai (Allah), Mai rahama? Lalle Shi Mai gani ne ga dukan kōme.

20. Wāne ne wanda zai zame muku mayākin da zai taimake ku, wanda bā (Allah) ba, Mai rahama? Kāfirai bā su a cikin kōme fāce rūdu.

21. Wāne ne wanda zai ciyar da ku, idan (Allah) Ya rife arziƙinSa? A'aha, sun yi zurfi cikin girman kai da tāshin hankali.

22. Shin wanda ke tafiya a kife a kan fuskarsa yā fi zama a kan shiryuwa, ko kuwa wanda ke tafiya mife a kan hanya madaidaiciya?

23. Kace, “(Allah) Shi ne Wanda Ya ƙaga halittarku, Ya sanya muku ji da gani da tunāni, amman kadan ce ƙwarai godiyarku!”

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا

فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ ۖ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾

أَمْ أَمِنْتُمْ مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُخْصِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ

فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾

أَمْ أَمِنْتُمْ مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا

فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفًى وَيَقْبِضْنَ

مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

أَمْنَ هَٰذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُم مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ

إِنَّ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾

أَمْنَ هَٰذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۖ بَل لَّجُوا

فِي غُتُورٍ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾

أَفَمَن يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِ ۖ أَهْدَىٰ أَمَّن يَمْشِي سَوِيًّا

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ

وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ ۖ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾

24. Kuma ka ce, “Shi ne Ya halitta ku daga ƙasā, kuma zuwa gare Shi ne ake tāshin ku.”

25. Kuma sunā cewa, “Yaushe ne wannan alkawarin zai tabbata, in dai kun kasance māsu gaskiya ne kū?”

26. Ka ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana (gargadin).”

27. To, lokacin da suka gan ta (azābar) a kusa, fuskokin wafanda suka kāfirta suka mūnana, kuma aka ce (musu) wannan shi ne abin da kuka zamo kuna ƙaryatāwa.

28. Ka ce musu, “Idan Allah Ya halaka ni, ni da wanda ke tāre da ni, ko kuma Yā yi mana rahama, to, wāne ne zai tserar da kafirai daga wata azāba mai radadi?”

29. Ka ce, “Shi ne Mai rahama, mun yi imāni da Shi, gare Shi muka dogara, saboda haka zā ku san wanda yake a cikin bata bayyananniya.”

30. Ka ce, “Ko kun gani, idan ruwanku ya wāyi gari faƙaƙke, to, wāne ne zai zo muku da ruwa wani mai buɓɓuga?”⁽¹⁾

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا

وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَهْلَكَنِی اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْرَحَمَنَا

فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ الْعَذَابِ ﴿٢٨﴾

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ

مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ

بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

(1) Ana so idan mai karatu ya kai ƙarshen wannan sūra ya ce الله رب العالمين wato Allah Ubangijin halitta. An karanta wannan āya a gaban wani kāfiri, sai ya ce zā mu fito da ruwan game da amfāni da dundurūsai da farētani, sai ruwan idānunsai ya faƙe.

SŪRATUL KALAM

سُورَةُ الْقَلَمِ

Tana yi wa Annabi bushara da cēwa mutānensa na Makka zā su shiga Musulunci, su yi nadāma a kan aikinsu na kāfirci da cūtar da suka yi masa, kuma Allah zai karɓi tūbarsu,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ñ. Na rantse da alƙalami da abin da (marubūta) suke rubūtāwa.

2. Kai, sabōda ni'imar Ubangi-jinka, bā mahaukaci kake ba.

3. Kuma, lalle, haƙiƙa kana da lādar da ba ta yankewa.

4. Kuma, lalle, haƙiƙa kana a kan hālāyen kirki, manya.

5. Don haka, zā ka gani, sū kuma zā su gani.

6. Ga wanenku hauka take.

7. Lalle Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda ya bace daga tafar-kinSa. Kuma Shi ne Mafi sani ga māsū shiryuwa.

8. Saboda haka kada ka bi māsū ƙaryatāwa.

9. Sunā fatar ka sassauta, sū kuma su sassauta.

10. Kada ka bi dukan mai yawan rantsuwa, walākantacce.

11. Mai zunde, mai yāwo da gulma.

ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾

وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾

فَسَبِّحْ وَبُصِّرْ وَبُصِّرْ ﴿٥﴾

بِأَيِّكُمْ الْمَقْتُولُ ﴿٦﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾

فَلَا تُطِيعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾

وَدُّوا لَوْلَا آلُ تِهْتُونَ ﴿٩﴾

وَلَا تُطِيعِ كُلَّ حَلَّافٍ مِّمِّينَ ﴿١٠﴾

هَمَّازٍ مَشَاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾

12. Mai hana alhēri, mai zālunci, mai zunubi.

13. Mai girman kai, bāyan haka kuma la'imi (bā ya son alhēri).

14. Sabōda yā kasance mai dūkiya da dīya.

15. Idan ana karanta masa āyōyinMu, sai ya ce, "Tatsūniyōyin mutānen farko ne."

16. Zā Mu yi masa alāma a kan hanci.

17. Lalle Mun jarrabe su kamar yadda Muka jarrabi māsū gonar lambu, a lokacin da suka yi rantsuwa, wai lalle zā su girbe amfāninta, suna māsū asubanci.

18. Kuma (suka yi niyya), bā su kō tōgēwa.

19. Wani mai kēwayāwa daga Ubangijinka ya kēwaya a kanta, (ya kōne ta,) alhāli sunā barci.

20. Sai ta wāyi gari (baka kirin) kamar dare.

21. Sai suka kirāyi jūna, suna māsū yin asubanci.

22. Cēwa ku yi sammako ga amfanin gonarku, idan kun kasance māsū gurbewa.

23. Sai suka tafi, suna shāwara a boye (sunā cēwa).

24. "Lalle kada wani miskīni ya shigar muku ita a yau!"

25. Kuma suka yi sammako a kan (niyyar) rowa, matuƙar iyāwarsu.

26. Lōkacin da suka gan ta, sai suka ce, "Lalle, mun saki hanya (mun bace)!"

مَنَاعَ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَسِيرٌ ﴿١٢﴾

عَتَلٍ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٌ ﴿١٣﴾

أَن كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾

إِذَا تَتَلَّى عَلَيْهِمَ آيَاتُنَا قَالِكَـ أَسَاطِيرُ

الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

سَنَسِفُهُ عَلَى الْخُرُطُومِ ﴿١٦﴾

إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذَا أَقْسَمُوا

لَيَصْرُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾

وَلَا يَسْتَنْوُونَ ﴿١٨﴾

فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِبُونَ ﴿١٩﴾

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾

فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾

أَنِ اغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰرِمِينَ ﴿٢٢﴾

فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَخْفَوْنَ ﴿٢٣﴾

أَن لَّا يَدْخُلْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿٢٤﴾

وَعَدُوا عَلَىٰ حَرٍِّ قَدِيرٍ ﴿٢٥﴾

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ ﴿٢٦﴾

27. “Ba haka ba, mū dai, an hana mu ne.”

28. Mafificinsu (hankali) ya ce, “Ban gaya muku ba, yā kamata ku tsarkake Allah?”

29. Suka ce, “Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle, mu mun kasance azzālumai.”

30. Sai suka fuskanci jūna, suna zargin kansu.

31. Suka ce, “Kaitonmu! Lalle, mū ne muka kasance māsū kētare iyāka.

32. “Mai yiwuwa ne Ubangijinmu Ya musanya mana da wani abu da ya fi ta. Lalle, mū (ba mu yanke kauna ba) zuwa ga Ubangijinmu, māsū kwadayi ne”.

33. Haka dai azābar⁽¹⁾ take, kuma lalle ne, azābar Lāhira ta fi girma, in da sun kasance zā su iya gānēwa.

34. Lalle ne, māsū takawa nā da, a wurin Ubangijinsu, gidājen Aljanna na ni’ima.

35. Shin ko zā Mu sanya wadanda ke bi da da’a kamar māsū laifi?

36. Me ya sāme ku, yāya kuke yin hukunci (da haka)?

37. Ko kuna da wani littafi, wanda a cikinsa, kuke karantāwa?

38. Cēwā kunā da, a cikinsa lalle (duk) abin da rāyukanku suka zāba?

بَلْ نَحْنُ مُخْرَجُونَ ﴿٢٧﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلْقَا لَكَ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾

قَالُوا سُبْحَنَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتْلُونَ ﴿٣٠﴾

قَالُوا يَا بَنِي آدَمَ إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

عَسَى رَبَّنَا أَنْ يُبدِلَ لَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتِ النَّعِيمِ ﴿٣٤﴾

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾

إِنْ لَكُمْ فِيهِ لَمَّا تَخْبِرُونَ ﴿٣٨﴾

(1) Irin wannan azāba ce za a yi wa Kuraishāwa, dangin Annabi, kamar yadda aka yi wa māsū gonar lambu, wāto da suka tūba aka musanya musu da abin da ya fi abin da suka saba sāmu. Wāto an gayā wa Annabi ne lōkacin da danginsa suka kangare, suka ki shiga Musulunci, aka yi musu azābar fari, da rashin ruwa shekara bakwai, Allah Ya gaya masa cēwa, zā su musulunta, alhēri ya kōma musu. Ya kuwa kōma, kamar yadda Allah Ya yi alkawari.

39. Ko kuna (riƙe) da wasu rantsuwōyin alkawari a kanMu, har ya zuwa Rānar Kiyāma, cēwa lalle ne kuna da abin da kuke hukuntā wa kanku?

40. Ka tambaye su, wāne, a cikinsu, ke lamuncēwa ga samun wannan (hukuncin)?

41. Kō sunā da abōkan tārēwa (ga wannan ra'ayi)? To, sai su kāwo abōkan tārayyarsu, idan sun kasance māsū gaskiya.

42. Ranar da zā a kuranye ƙwabri, kuma a kira su zuwa ga yin sujūda, sai bā zā su iyāwa ba.

43. Su fito da idanu ƙaskantatu, wulākanci yana rufe su. Lalle ne a dā, sun kasance ana kiran su zuwa yin sujūdar, alhāli kuwa suna lāfiya lau, (suka ƙi yi).

44. Sabōda haka, ka bar Ni da mai ƙaryata wannan lābāri (Alkur'āni). Zā Mu yi musu istidraji daga inda ba su sani ba.

45. Ina jinkirta musu, lalle kai-diNa mai ƙarfi ne.

46. Kō kana tambayar su wata la'ada ne, sabōda haka sū, daga wannan tārar, suke jin an nauyaya musu?

47. Ko kuma suna da ilmin gairu ne, wāto suna yin rubūtun (abin da suke faɗā daga gare shi) ne?

48. Sabōda haka, ka yi haƙuri da hukuncin Ubangijinka, kada ka zama kamar Ma'abūcin ƙifi, a lōkacin da ya yi kira, alhāli yana cike da hushi.

أَمْ لَكُمْ أَتَمَنُّ عَلَيْنَا بَلِغَةٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ
إِنَّ لَكُمْ لَمَّا تَخْتَكُمُونَ ﴿٣٩﴾

سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ
وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنْ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى
وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

49. Ba dōmin ni'ima daga wajen Ubangijinsa tā riske shi ba, lalle ne da an jēfa shi a cikin wōfintacciyar kasa, alhāli yanā abin zargi.

50. Sai Ubangijinsa Ya zābe shi, sa'an nan Ya sanya shi a cikin mutānen kirki.

51. Kuma lalle ne waɗanda suka kāfirta suna yin kamar su kāyar da kai sabōda kallonsu (kallon māmā-ki), a lokacin da suke jin karātun Alkur'āni, kuma sunā cēwa, "Lalle ne shi mahaukaci ne!"

52. Shi (Alkur'āni) bai kasance ba, fāce abin tunātarwa ne ga duka dūniya.

لَوْلَا أَنْ تَدْرِكُهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾

فَأَجْنَبْهُ رَبُّهُ فَقَعَلَهُ مِنْ الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَرِهِمْ
لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَنْجُونٌ ﴿٥١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

SŪRATUL ḤĀKKA

سُورَةُ الْحَاقَّةِ

Tana bayānin kiran gaskiya zuwa ga Allah, Shi kadai ne ga sifofinSa da ikonSa, bābu mai tsoma bāki a cikin ikonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Kiran gaskiya!
2. Mēne ne kiran gaskiya?
3. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cēwa kiran gaskiya?
4. Samūdāwa da Ādāwa sun ka-ryatar da kiran gaskiya mai dūkar zūciya!

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾

مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾

5. To, amma Samūdāwa, to, an halaka su da tsāwa mai tsanani.

6. Kuma amma Ādāwa, to, an halaka su da wata iska mai tsananin sauti wadda ta ketare haddi.

7. (Allah) Ya hōre ta a kansu, a cikin dare bakwai da yini takwas, biye da jūna, sabōda haka, kana ganin mutāne a cikinta kwance. Kamar sū kirāruwan dabino ne, wadanda suka fādi.

8. To, kō kana ganin abin da ya yi saura daga cikinsu?

9. Kuma Fir'auna ya zo da wadanda ke gabāninsa, da wadannan da aka kife kasarsu, sabōda laifi.

10. Dōmin sun sābā wa manzon Ubangijinsu, sabōda haka ya kāmā su da wani irin kāmū mai kāruwar (tsanani).

11. Lalle ne Mū, a lōkacin da ruwa ya kētare haddi, Mun dauke ku a cikin jirgin ruwan nan.

12. Dōmin Mu sanya shi, gare ku, abin tunāwa, kuma wani kunne mai kiyayewa ya kiyaye (shi).

13. To, idan an yi būsā a cikin kaho, būsā daya.

14. Kuma aka dauki kasa da duwātsu, kuma aka nika su nikāwa daya.

15. A ran nan, mai aukuwa zā ta auku.

16. Kuma sama zā ta tsāge, dōmin ita a ran nan, mai rauni ce.

17. Kuma malā'iku (su bayyana) a kan sāsanninta, kuma wasu

فَأَمَّا ثَمُودُ فَأَهْلِكُوا بِطَاغِيَةِ ⑤

وَأَمَّا عَادٌ فَأَهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ⑥

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا

فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعِجَازٌ مُخْلِ

خَاوِيَةٍ ⑦

فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ⑧

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ⑨

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً ⑩

إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلَتُ كُرِّيَ الْجَارِيَةِ ⑪

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيهَا أَذُنٌ وَاعِيَةٌ ⑫

فَإِذَا تَفَتَّحَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ⑬

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ⑭

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ⑮

وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ⑯

وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ

(malā'iku) takwas na dauke da Al'arshin Ubangijinka, a sama da su, a wannan rānar.

18. A rānar nan zā a bijirā ku (dōmin hisābi), bābu wani rai, mai boyewa, daga cikinku, wanda zai iya bōyēwa.

19. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa a dāmansa, sai ya ce wa (makusantansa), “Ku karba, ku karanta littafina.

20. “Lalle ne ni, nā tabbata cewa ni mai haɗuwa da hisābina ne.”

21. Sabōda haka, shi yana cikin wata rāyuwa yardadda.

22. A cikin Aljanna maɗauka-kiya.

23. Nunannun 'yā'yan itācenta makusantā ne (ga mai son dība).

24. (Ana ce musu) “Ku ci, kuma ku sha a cikin ni'ima, sabōda abin da kuka gabatar a cikin kwānukan da suka shige.”

25. Kuma wanda aka bai wa littāfinsa ga hagunsa, sai ya ce, “Kaitona, ba a kāwo mini littāfina ba!

26. “Kuma ban san abin da (ke sakamakon) hisābina ba!

27. “In dā dai ita, tã kasance mai halakā ni gabā ɗaya ce!

28. “Dukiyāta ba ta wadatar da ni ba!

29. “Īkona ya face mini!”

30. (Sai a ce wa malā'iku) “Ku kāmā shi, sa'an nan ku sanyā shi a cikin fukumi.

يَوْمِذِ ثَمْنِيَةٍ ١٧

يَوْمِذِ تَعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ١٨

فَأَمَّا مَنْ أَوْفَى كَتَبَهُ بِيمينِهِ فَيَقُولُ

هَؤُلَاءِ أَقْرَأُ وَأَكْتَبِيَةٌ ١٩

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْقٍ حِسَابِيَةٍ ٢٠

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ٢١

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ٢٢

قُطُوفُهَا دَائِمَةٌ ٢٣

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ

الْخَالِيَةِ ٢٤

وَأَمَّا مَنْ أَوْفَى كَتَبَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَلَيِّنَنِي

لَأَرْوِيَ كَتَبِيَّةٌ ٢٥

وَلَأَرْادِرَ مَا حِسَابِيَةٍ ٢٦

يَلَيِّنَهَا كَأَنَّ الْقَاضِيَةَ ٢٧

مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِيَةٌ ٢٨

هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ ٢٩

خَذُوهُ فَعْلُوهُ ٣٠

31. “Sa’an nan, a cikin Jahīm,
ku kōna shi.

32. “Sa’an nan, a cikin sarƙa, tsa-
wonta zirā’i saba’in, sai ku sanya shi.

33. “Lalle ne shi ya kasance ba
ya yin imāni da Allah, Mai girma!

34. “Kuma ba ya kwadaitarwa
ga (bāyar da) abincin matalauci!

35. “Sabōda haka, a yau, a nan,
bā ya da masōyi.

36. “Kuma bābu wani abinci, sai
daga (itācen) gislīn.

37. “Bābu mai cin sa sai māsū
ganganci.”

38. To, ba sai Nā yi rantsuwa da
abin da kuke iya gani ba,

39. Da abin da bā ku iya gani.

40. Lalle ne, shi (Alkur’āni) tab-
bas maganar wani manzo (Jibirilu)
mai daraja ne.

41. Kuma shi ba maganar wani
mawāki ba ne. Kadan ƙwarai zā ku
gaskata.

42. Kuma bā maganar bōka ba
ne. Kadan ƙwarai zā ku iya tunāwa.

43. Abin saukarwa ne daga
Ubangijin halitta duka.

44. Kuma dā (Muhammadu) yā
fadi wata magana, yā jingina ta garē
Mu.

45. Dā Mun kāma shi da dāma.

46. Sa’an nan, lalle ne, dā Mun
kātse masa lakā.

47. Kuma daga cikinku bābu
wasu māsū iya kāre (azābarMu)
daga gare shi.

ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلْوُهُ ﴿٣١﴾

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣٤﴾

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينِ ﴿٣٦﴾

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٧﴾

فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمِنُونَ ﴿٤١﴾

وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُونَ ﴿٤٢﴾

نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾

وَلَوْ نَقُولُ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَابِلِ ﴿٤٤﴾

لَاخِذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾

فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَنِيزِينَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) tunātarwa ce ga māsu takawa.

49. Kuma lalle ne Mū, wallahi, Munā sane da cēwa daga cikinku akwai māsu karyatāwa.

50. Kuma lalle ne shi (Alkurāni) wallahi bakin ciki ne ga kāfirai.

51. Kuma lalle ne shi gaskiya ce ta yakini.

52. Sabōda haka, ka tsarkake sūnan Ubangijinka, Mai girma.

وَإِنَّهُ لَلذِّكْرُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾

وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

SŪRATUL MA'ĀRIJ

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

Tana bayānin saukar azāba ga kāfirai, bābu makawa, kuma tana bayanin cūtar rai da maganin cutar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Wani mai tambaya yā yi tambaya game da azāba, mai aukuwa.

2. Ga kāfirai, bā ta da mai tunkudēwa.

3. Daga Allah Mai matākala.

4. Malā'iku da Ruhi (Jibrila) sunā tākawa zuwa gare Shi, a cikin yini wanda gwargwadonsa, shēkara dubu hamsin ne.

5. Sabōda haka, ka yi hakuri, hakuri mai kyāwo.

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾

مِنْ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ

مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾

فَأَصْبَرَ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾

6. Lalle ne su, sunā ganin ta mai nīsa.

7. Kuma Mū, Muna ganin ta a kusa.

8. Rānar da sama zā ta kasance kamar narkakkar azurfa.

9. Kuma duwātsu su zama kamar sabin sūfi.

10. Kuma abōki bā ya tambayar inda wani abōki yake.

11. Ana sanya su, su ga jūna, mai laifi na gūrin dā zai iya yin fansa, daga azābar rānar nan, da dīyansa,

12. Da matarsa da dān'uwansa.

13. Da danginsa, māsu tattarā shi.

14. Da wanda ke a cikin dūniya duka gabā daya, sa'an nan fansar, ta tsīrar da shi.

15. A'aha! Lalle ne fa, ita ce Lazā,

16. Mai twāle fātar goshi.

17. Tanā kiran wanda ya jūya bāya (daga addini) kuma ya kau da kai.

18. Ya tāra (dūkiya), kuma ya sanya ta a cikin jaka.

19. Lalle ne mutum an halitta shi mai ciwon kwadayi.

20. Idan sharri ya shāfe shi, ya kāsa hakuri.

21. Kuma idan alhēri ya shāfe shi, ya yi rōwa.

22. Sai māsu yin salla,

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ⑥

وَنَرْنَهُ قَرِيبًا ⑦

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَلِ ⑧

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ⑨

وَلَا يَسْتَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ⑩

يَبْصُرُونَهُ يَوْمَ الْمُجْرِمُ تَوَفَّقِي مِنْ عَذَابٍ

يَوْمِيذٍ بَيْنِيهِ ⑪

وَصَحْبَتِهِ وَأَخِيهِ ⑫

وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُتَوَبَعُ ⑬

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ⑭

كَلَّا إِنَّهَا لَأُظُنُّ ⑮

نَزَاعَةً لِلشَّوَى ⑯

تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ⑰

وَجَمَعَ فَأَوْعَى ⑱

❖ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ⑲

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ⑳

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ㉑

إِلَّا الْمَصْلِينَ ㉒

23. Waɗanda suke, a kan sallarsu, su, māsu dawwama ne.

24. Kuma waɗanda, a cikin dūkiyarsu, akwai wani haƙƙi sananne.

25. Ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hanā wa rokon.

26. Da waɗannan da ke gaskata rānar sakamako.

27. Da waɗannan, sabōda azābar Ubangijinsu, suna jin tsōro.

28. Lalle ne, azābar Ubangijinsu bā wadda ake iya amincēwa ba ce.

29. Da waɗanda suke, ga farjojinsu, māsu tsarewa ne.

30. Sai fa a kan matan aurensu da abin da hannayensu na dāma suka mallaka. To, lalle ne sū kam, ba waɗanda ake zargi ba ne.

31. To, duk wanda ya nēmi abin da yake a bayan wannan, to, waɗancan sū ne māsu ketare iyāka.

32. Kuma da waɗannan da suke, ga amānōninsu da alkawarinsu, māsu tsarēwa ne.

33. Kuma da waɗanda suke, ga shaidarsu, māsu dāgēwa ne.

34. Kuma waɗanda suke, a kan sallarsu, māsu tsarēwa ne.

35. Waɗannan, a cikin gidājen Aljanna, waɗanda ake girmamāwa ne.

36. Mē ya sāmi waɗanda suka kāfirta, a wajenka, sunā gaugāwar (gudu).

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُورِ ﴿٢٥﴾

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾

فَمَنْ أَبْغَىٰ وِرَاءَهُ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾

فَالَّذِينَ كَفَرُوا قَبْلَكَ مُطْعَمِينَ ﴿٣٦﴾

37. Daga jihar dāma, kuma daga jihar hagu, jama'a-jama'a!

38. Shin kōwane mutum daga cikinsu yana nēman a shigar da shi a Aljannar ni'ima ne (ba da wani aiki ba)?

39. A'aha! Lalle Mū, Mun halit-ta su, daga abin da suka sani.

40. Sabōda haka ba sai Na yi rantsuwa da Ubangijin wurāren bul-lōwar rāna da wurāren fāduwarta ba, lalle Mū, Māsu iyāwa ne.

41. Ga Mu musanya waɗanda suke mafi alhēri, daga gare su. Kuma ba Mu kasance waɗanda ake rinjāya ba.

42. Sabōda haka, ka bar su, su dalmuya, kuma su yi wāsā, har su haɗu da rānarsu wadda ake yi musu alkawari (da ita).

43. Rānar da suke fitowa daga kaburbura da gaugāwa, kamar sū, zuwa ga wata kafaffiyar (tuta), suke yin gaugāwa.

44. Maƙaskanta ga idanunsu, wani walakanci yana rufe su. Wanan shi ne yinin da suka kasance ana yi musu alkawari (a kansa.)

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عَزِيزٌ ﴿٣٧﴾

أَيُّطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

فَلَا أَقْسِمُ رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾

عَلَى أَنْ تُبَدِّلَ خَيْرَ امْتَنَعْتُمْ وَمَا نَحْنُ بِمُسْبِقِينَ ﴿٤١﴾

فَذَرَهُمْ مَخُوضُوا وَلَبِغُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ﴿٤٢﴾

يَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ مِرَاعًا كَانَتْهُمْ إِلَى نَضَبٍ يُوفُونَ ﴿٤٣﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِقُهُمْ ذَلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمِ الَّذِي

كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

SŪRATU NŪḤ

سُورَةُ نُوحٍ

Tana karantar da yadda Annabi Nuhu ya yi gargadi ga mutānensa har suka kai ga ya yi addu'a, suka halaka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mun aiki Nūhu zuwa ga mutānensa, cewa ka yi gargadi ga mutānenka gabānin wata azāba mai radadi ta zo musu.

2. Ya ce, “Ya mutānena, ni, a gare ku, mai gargadi ne, mai bayyana nāwa.

3. “Cewa ku bauta wa Allah, ku ji tsōronSa, kuma ku bi ni.

4. “Allah zai gāfarta muku daga zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajalin da aka ambata. Lalle ne ajalin Allah idan ya zo, ba za a jinkirta shi ba, dā kun kasance masana (ga abin da nake fadā, dā kun bar kāfirci).”

5. (Nūhu) ya ce, “Ya Uban-gijina! Lalle ne, na kirāyi mutānena, a cikin dare da yini.

6. “To, amma kirana bai kāre su ba sai dai gudu (daga gare ni).

7. “Kuma lalleneni, kō da yaushe na kirāye su dōmin Ka gāfarta

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ۖ ﴿٣﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصْوَابَهُمْ

musu, sai su sanya yatsunsu a cikin kunnuwansu, su lullube da tufāfinsu, su dōge ga yin laifi. Sun yi girman kai iyākar girman kai.

8. “Sa’an nan lalle ne ni, na kira su, a bayyane.

9. “Sa’an nan lalle ne na yi yēkuwa sabōda su, kuma na gāna da su a cikin asīri.

10. “Sai na ce, ‘Ku nēmi gāfara daga Ubangijinku, lalle ne Shi Ya kasance Mai gāfara ne.

11. “Ya sako (girgijen) sama a kanku da ruwa mai buɓɓuga.

12. “Kuma ya yalwata muku game da dūkiya da dīya, Ya sanya muku (albarka) ga gōnaki, kuma Ya sanya muku koguna.

13. “Me ya sāme ku, bā ku fātar sāmūn natsuwa daga Allah,

14. “Alhāli kuwa, lalle ne, Ya halitta ku, a cikin hālāye?

15. “Ba ku ga yadda Allah Ya halitta wasu sammai bakwai da-bakōkī a kan jūna ba?

16. “Ya sanya watā a cikinsu, yana mai haske, Ya sanya rānā babbar fitila?

17. “Kuma Allah Ya tsirar da ku daga kasa (kamar ganye) tsirarwa.

18. “Sa’an nan Ya mayar da ku a cikinta, kuma Ya fitar da ku fitarwa.

19. “Kuma Allah Ya sanya muku kasa shimfidaddīya.

20. “Dōmin ku shiga a cikinta, hanyōyi māsu fādī.”

فِي مَا ذَانِهِمْ وَأَسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَغْبَرُوا
اسْتِغْبَارًا ﴿٧﴾

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾

وَيُمَدِّدُكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلُ
لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿١٦﴾

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾

لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾

21. Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle ne sū, sun saɓa mini, sun bi wanda dukiyarsa da ɗiyansa ba su k̄are shi da kōme ba sai da hasāra.

22. “Kuma sun yi wani mākirci, mākirci babba.

23. “Kuma suka ce, ‘Faufau, kada ku bar gumākanku, kuma faufau, kada ku bar Wadda, kuma kada, ku bar Suwā’a, kuma kada ku bar Yagūsa da Ya’ūka da Nasra.’

24. “Kuma lalle ne, sun ɓatar da (mutāne) māsu yawa, kuma kada Ka k̄ārā wa azzālumai (kōme) sai ɓata.”

25. Sabōda laifukansu na gan-ganci aka nutsar da su, sa’an nan aka sanya su a wuta. Saboda haka ba su sāmā wa kansu wani matai-maki wanin Allah ba.

26. Kuma Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Kada Ka bari, a kan kasa, daga cikin k̄āfirai, wanda ke zama a cikin gida.

27. “Lalle ne, Kai, idan Ka bar su, zā su ɓatar da bāyinKa, kuma bā zā su haifi kowa ba fāce fājiri mai yawan k̄āfirci

28. “Ya Ubangijina! Ka yi mini gāfara (ni) da mahaifāna biyu, da wanda ya shiga gidana, yana mai īmāni, da mūminai maza da mūminai mātā, kuma kada Ka k̄ārā wa azzālumai kōme sai halaka.”

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنِّي أَعِصَوْتَنِي وَأَتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ
مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا ﴿١١﴾

وَمَكْرُؤًا مَّكْرًا كَبِيرًا ﴿١٢﴾

وَقَالُوا لَا تَنْذِرُنَا إِلَهَتَكُمْ وَلَا تَنْذِرُنَا وَدَاوِلَا مَوَاعِدًا
وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿١٣﴾

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿١٤﴾

مِمَّا خَطَبْتَنِيهِمْ أَغْرِقُوا فَادْخُلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ
مِن دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿١٥﴾

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ
دَيَّارًا ﴿١٦﴾

إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يَضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿١٧﴾

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَلَدِي وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِي
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ
إِلَّا تَبَارًا ﴿١٨﴾

SŪRATUL JINN

سُورَةُ الْجِنِّ

Wa'azi ga māsū bauta wa aljannu da mutāne domin nēman tsari ko sāmū, da ladubban mai wa'azi da yadda ya kamata ya yi tawāli'u. Son girman shugabanni da jahilcin mabiya ne ke sanya ana bauta-wa wanin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce: An yi wahayi zuwa gare ni cewa wasu jama'a na aljannu sun saurāri (karatuna), sai suka ce, 'Lalle ne mū, mun ji wani abin karantāwa (Alkur'āni), mai ban māmāki.

2. 'Yana nūni zuwa ga hanyar kwarai, sabōda haka mun yi imāni da shi, bā zā mu kōma bautā wa Ubangijinmu tāre da kōwa ba.

3. 'Kuma lalle ne shi, girman Ubangijinmu, Yā daukaka, bai riki māta ba, kuma bai riki dā ba.

4. 'Kuma lalle ne shi, wāwanmu ya kasance yana fadar abin da ya ketare haddi ga Allah.

5. 'Kuma lalle ne mū, mun yi zaton mutum da aljani bā zā su iya fadar karya ba ga Allah.

6. 'Kuma lalle ne shi, wasu maza, daga cikin mutāne, sun kasance sunā nēman tsari da wasu maza

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا عَجَبًا ﴿١﴾

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَمْ نُشْرِكْ بِهِ أَحَدًا ﴿٢﴾

وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾

وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالِ

daga cikin aljannu, sabōda haka suka kara musu girman kai.

7. 'Kuma lalle ne sū, sun yi zato, kamar yadda kuka yi zato, cewa Allah bā zai aiko kōwa ba.

8. 'Kuma lalle ne mū, mun nēmi (hawan) sama, sai muka sāme ta an cika ta da tsaro mai tsanani, da kuma yūlāye.

9. "Kuma lalle ne mū, mun kasance muna zama daga garēta, a wurāren zama, dōmin saurare. To, wanda ya yi saurāre a yanzu, zai sāmi yūla, mai dāko dōminsa.

10. 'Kuma lalle ne mū, ba mu sani ba, shin, sharri ne aka yi nufi ga waɗanda ke cikin ƙasa, ko Ubangi-jinsu Yā yi nufin shiriya a gare su ne?

11. "Kuma lalle ne mū, akwai sālilai a cikinmu, kuma akwai a cikinmu waɗanda ba haka bā, mun kasance ƙungiyōyi dabam-dabam.

12. 'Kuma lalle ne mū, mun tabbatā bā zā mu buwāyi Allah ba, a cikin ƙasa, kuma bā zā mu buwāye Shi da gudu ba.

13. 'Kuma lalle ne mū, a lōkacin da muka ji shiriya, mun yi īmāni da ita. To wanda ya yi īmāni da Ubangijinsa, bā zai ji tsōron nakka-sa ba, kuma bā zai ji tsōron zālunci ba.

14. 'Kuma lalle ne mū, akwai a cikinmu, waɗanda suka mīka wuya, kuma akwai, a cikinmu, karkatattu. To, wanda ya mīka wuya waɗancan kam sun nufi shiryuwa.

مِنَ الْجِنَّ فَرَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَهَا مِلْثَ حَرِّ سَا
شَدِيدًا وَشُهَبًا ﴿٨﴾

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعَدًا لِّلسَّمْعِ فَمَن يَسْمَعُ
آلَانَ يَجِدْ لَهُ مِثْلَ مَا رَصَدْنَا ﴿٩﴾

وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَن فِي الْأَرْضِ
أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾

وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ
قَدَدًا ﴿١١﴾

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نَعِجَزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ
وَلَن نَعِجَزَهُ هَرَبًا ﴿١٢﴾

وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَى ءَامَنَّا بِهِ ؕ فَمَن يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ
فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

وَأَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَن أَسْلَمَ
فَأُولَئِكَ نَحْرَوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾

15. 'Kuma amma karkatattu, sai suka kasance makāmashi ga Jahannama.'

16. "Kuma dā sun tsayu⁽¹⁾ sōsai a kan hanya, dā lalle Mun shāyar da su ruwa mai yawa.

17. "Domin Mu jarraba su a ciki, kuma wanda ya kau da kai daga tuna Ubangijinsa, Ubangijinsa zai shigar da shi azāba mai hauhawa.

18. "Kuma lalle ne wurāren sujūda na Allah ne, saboda haka kada ku kira kōwa tāre da Allah (da su, a cikinsu).

19. "Kuma lalle ne shi, a lōkacin da bāwan Allah⁽²⁾ ke kiran Sa, sun yi kusa su zama kamar shirgi a kansa".

20. Ka ce, "Ina kiran Ubangijina ne kawai, kuma bā zan tāra kowa da Shi ba."

21. Ka ce, "Lalle ne nī, bā ni mallakar wata cūta gare ku, kuma bā ni mallakar wani alhēri."

22. Ka ce, "Lalle ne nī, kōwa bā ya iya cētona daga Allah, kuma bā zan iya sāmuni mafaka ba daga gare Shi.

23. "Fāce iyarwa, daga Allah, da manzancinSa. To, wanda ya sāba wa Allah da ManzoniSa, to, lalle

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾

وَالْوِاسِقُمْ أَوْ عَلَى الطَّرِيقَةِ أَلَسْقَيْنَهُمْ
مَاءً غَدَقًا ﴿١٦﴾

لِنَقْنِئَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ
عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ
عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ
مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَةً ۚ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

(1) Tsayuwa sosai wato su bauta wa Allah kamar yadda Allah Ya umarce su, su yi Masa da'a saboda Yā wadāta su.

(2) Bawan Allah shi ne duk wani mai wa'azi yana kira zuwa ga Allah. Bā ya halatta a gare shi ya bar wadanda yake yi wa wa'azi su kai fagen bauta masa shi kansa. Sai ya gaya musu gaskiyar matsayinsa, kamar yadda Allah Ya fada wa AnnabinSa, kuma Ya umarce shi da ya gaya wa wadanda yake yi wa wa'azi.

yana da wutar Jahannama, suna māsū dawwama a cikinta, har abada.”

24. Har idan sun ga abin da ake yi musu gargadi da shi, to, zā su san wanda ya zama mafi raunin matai-maki da mafi karancin adadi.

25. Ka ce, “Ban sani ba, a kusa ne abin da ake yi muku gargadi da shi, ko Ubangijina Yā sanya masa dōgon ajali!

26. “Shi dai ne Masanin fake, sabōda haka, bā Ya bayyana gaibinSa ga kowa.

27. “Fāce ga wanda Yā yarda da shi, wato wani manzo, sa'an nan, lalle ne, zai sanya⁽¹⁾ gādi a gaba gare shi da bāya gare shi.

28. “Dōmin Ya san lalle, sun iyar da sākonnin Ubangijinsu, kuma (Shi Ubangijin) Yā kēwaye su da sani, kuma Yā lissafe dukan kōme da kididdiga.”

فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿٢٣﴾

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ

مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾

قُلْ إِنْ أَدْرَيْتَ أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ

لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾

عَلِيمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾

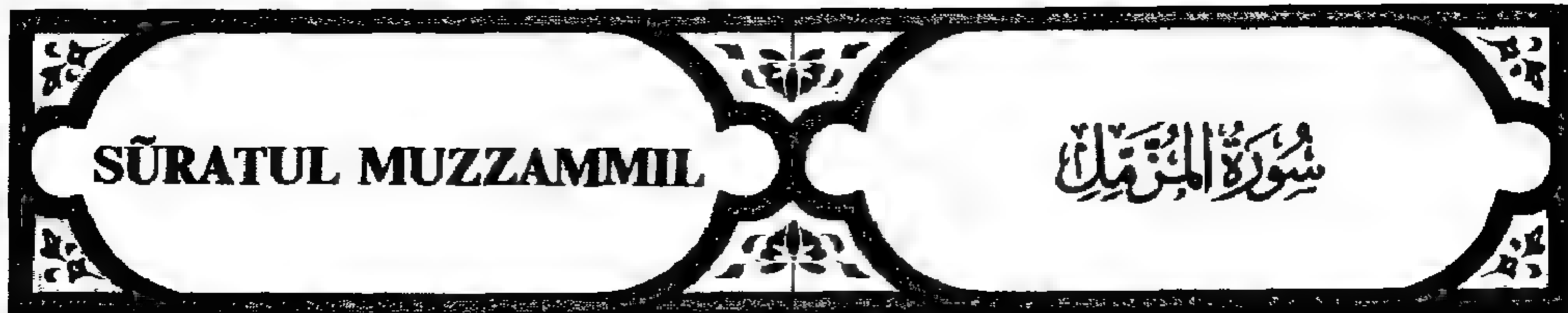
إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ

يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ

بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخَصَّ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾

(1) Idan Allah Yā aiko wani manzonSa da wani umurni ko hani zuwa ga mutāne, to, zai sanya mala'iku gaba gare shi da bāya gare shi suna gādin sa dōmin kada wani shaidāni ya kusance shi har ya sanya shi mantuwa ko kuskure, har ya iyar da manzancin nan kamar yadda yake.

Tana karantar da tarbiyya da juriya ga Musulmi, dōmin su sāmi dāmar tsayuwa da umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lullube!
2. Ka tsayu domin yin salla a cikin dare (duka) fāce kadan.
3. Rabinsa, ko ka rage abu kadan daga gare shi.
4. Ko ka k̄āra kansa, kuma ka kyautata karanta Alkur'āni, daki daki.
5. Lalle ne Mū, zā Mu jēfa maka magana mai nauyi.
6. Lalle ne tashin dare shi ne mafi tsananin natsuwa, kuma mafi dai-daituwa ga magana.
7. Lalle ne kanā da, a cikin yini, wani tasbihi mai tsawo.
8. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, kuma ka yanke (kau-na daga kowa ka koma) zuwa gare Shi, yankewa.
9. Shi ne Ubangijin mafitar rānā da mafādarta, bābu abin bautawa fāce Shi. Sabōda haka ka riƙe Shi Wakili.

- يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ ①
قُرْ أَلَيْلًا قَلِيلًا ②
يَصِفُهُ أَوْ أَنْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ③
أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ④
إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ⑤
إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ⑥
إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ⑦
وَإِذْ كُنَّا نَسْمُرُ بِكَ وَبَنَاتِ اللَّهِ يُنَسِّيلًا ⑧
رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ⑨

10. Kuma ka yi hakuri ga abin da suke fadā, kuma ka kaurace musu, kauracēwa mai kyāwo.

11. Kuma ka bar Ni da māsū karyatāwa, mawadāta, kuma ka jinkirta musu kadan.

12. Lalle ne, a wurinMu, akwai wasu marūruwa māsū nauyi da Jahīm.

13. Da wani abinci mai mākara da azāba mai radadī.

14. Rānar da kasa ke raurawa, da duwātsu, kuma duwātsu su kasance tudun rairayi mai malālā.

15. Lalle ne Mū; Mun aika, zuwa gare ku, wani Manzo⁽¹⁾ mai shaida a kanku, kamar yadda Muka aika wani Manzo⁽²⁾ zuwa ga Fir'auna,

16. Sai Fir'auna ya saɓa wa Manzōn, saboda haka Muka kāma shi, kāmu mai tsanani.

17. To, yāya, idan kun kāfirta, zā ku kāre (azabar) wani yini mai mayar da yāra (tsofaffi) māsū hurhura.

18. Sama zā ta tsāge a cikinsa, wa'adinsa yā kasance mai aukuwa.

19. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, sai dai wanda ya so, ya kāma hanyar kwarai zuwa ga Ubangijinsa.

20. Lalle ne Ubangijinka Yā sani cēwa, kai kana tsayuwa a kusan kashi biyu daga uku na dare, da rabinsa, da sulusinsa, tāre da wani

وَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَهْجِرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِيَ النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾

إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾

وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ

كَيْبًا مَهِيلًا ﴿١٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَهِدًا عَلَيْهِمْ كَمَا أَرْسَلْنَا

إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾

السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ، كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾

إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ

سَبِيلًا ﴿١٩﴾

﴿٢٠﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي الثَّلَاثِ وَنِصْفَهُ

وَأَنَّ ثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ الثَّلَاثَ

(1) Wato Annabi Muhammad, tsāra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Wato Annabi Musa, aminci ya tabbata a gare shi.

ɓangare na waɗanda ke tāre da kai. Allah Yake iya ƙaddara dare da yini, Ya san bā zā ku iya lissafa shi ba, sabōda haka Ya karɓi tubarku, sai ku karanta abin da ya sauƙaƙa na Alƙur'āni. Yā san wasu daga cikinku, zā su yi cīwo, kuma wasu zā su yi tafiya cikin ƙasa suna nēman falalar Allah da fatauci, kuma wasu zā su yi yāki a cikin hanyar Allah. Sabōda haka ku karanta abin da ya sauƙaƙa daga gare shi, kuma ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku bai wa Allah rance, rance mai kyāwo. Kuma abin da kuka gabatar dōmin kanku, na alhēri, zā ku sāme shi, a wurin Allah, zai kasance mafīfici (daga wanda kuka ajiye) kuma zai fi girma ga sakamako, kuma ku rōki Allah gāfara; lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا
مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَى
وَأَخْرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ
اللَّهِ وَأَخْرُونَ يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقرءُوا
مَا تيسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ
مِنْ خَيْرٍ يَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا
وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

SŪRATUL MUDDATTHIR

سُورَةُ الْمُؤْتَفِرَاتِ

Tana karantar da fāra yin wa'azi ga dangi na kusa ga mai wa'azi kāmin ya fita zuwa ga wasu mutāne na nēsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluɓa da mayāfi.

2. Ka tāshi dōmin ka yi gargadi.

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾

قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

3. Kuma Ubangijinka, sai ka girmama Shi,

4. Kuma tufāfinka, sai ka tsar-kake su,

5. Kuma gumāka, sai ka kaura-ce musu.

6. Kada ka yi kyauta kana nē-man kārī

7. Kuma sabōda Ubangijinka, sai ka yi hakuri.

8. To, idan aka yi būsā a cikin kaho,

9. To, wannan, a rānar nan, yini ne mai wuya

10. A kan kāfirai, bā mai sauki ba ne.

11. Ka bar Ni da wanda Na halitta, yana shi kadai,

12. Kuma Na sanya masa dū-kiya shimfidaddiya

13. Da dīyā halartattu,

14. Kuma Na shimfida masa kōme shimfidāwa.

15. Sa'an nan yanā kwadayin In yi masa kārī!

16. Faufau! Lalle ne shī, yā kasance, ga āyōyinMu, mai tsaurin kai.

17. Zā Ni kallafa masa wahala mai hauhawa.

18. Lalle ne shi, yā yi tunāni, kuma yā kaddara (abin da zai fadā game da Alkur'āni)

19. Sabōda haka aka la'ane shi, kamar yadda ya kaddara.

وَرَبِّكَ فَكِّرْ ②

وَبَابِكَ فَطَهِّرْ ③

وَالرَّجْزَ فَاهْجُرْ ④

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ⑤

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ⑥

فَإِذَا نَقَرْنَا النَّاقُورَ ⑦

فَذَلِكَ يَوْمٌ عَسِيرٌ ⑧

عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ نَاصِرٍ ⑨

ذُرِّي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ⑩

وَجَعَلْتُ لَهُ مَا لَا مَمْدُودًا ⑪

وَبَيْنَ شُهُودًا ⑫

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَهْهِيدًا ⑬

ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ⑭

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ⑮

سَأَرْهُقُهُ صَعُودًا ⑯

إِنَّهُ فَكَّرُ وَقَدَّرَ ⑰

فَقِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ⑱

20. S'an nan aka la'ane shi ka-mar yadda ya kaddara.

21. Sa'an nan ya yi tunāni,

22. Sa'an nan ya gintse huska, kuma ya yi murtuk.

23. Sa'an nan ya jūya bāya, kuma ya bunkāsa,

24. Sai ya ce, "Wannan abu dai bā kōme ba ne fāce wani sihiri, wanda aka ruwaito.

25. "Wannan maganar mutum dai ce."

26. Zā Ni kōna shi da Saƙar.

27. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cēwa Saƙar!

28. Bā ta ragēwa, kuma bā ta bari.

29. Mai nācēwa ga jiki ce (da kūna).

30. A kanta akwai (matsara) gōma shā tara.

31. Kuma ba Mu sanya ma'abū-ta wuta (wāto matsaranta) ba, fāce malā'iku, kuma ba Mu sanya ada-dinsu (goma sha tara) ba, fāce dō-min fitina ga waɗanda suka kāfirta, domin waɗanda aka bai wa littāfi su sāmi yakini, kuma waɗanda suka yi imāni su kāra imāni, kuma waɗan-da aka bai wa littāfi da mūminai bā zā su yi shakka ba, kuma domin wa-ɗanda a cikin zukatansu akwai wa-ta cuta da kāfirai su ce, "Mē Allah Yake nufi da wannan ya kasance misāli?" Haka dai Allah ke batar da wanda Ya so, kuma Ya shiryyar da wanda Ya so. Kuma bābu wanda ya

ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَرُ ۝٢٠

ثُمَّ نَظَرَ ۝٢١

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۝٢٢

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۝٢٣

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَاسٌ مُّؤْتَرٌ ۝٢٤

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ۝٢٥

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ۝٢٦

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ۝٢٧

لَا تَبْقَى وَلَا تَذَرُ ۝٢٨

لَوْ أَهْلَ الْبَشَرِ ۝٢٩

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ۝٣٠

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيزدادَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا ۚ كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ خُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ۝٣١

san mayākan Ubangijinka fāce Shi,
kuma ita (wutar) ba ta kasance ba
fāce wata tunātarwa ce ga mutum.

32. A'aha! Ina rantsuwa da watā.

33. Da dare a lōkacin da ya jūyar
da baya.

34. Da sāfiya idan ta wāye.

35. Ita (wutar) dayan manyan
masifū ce.

36. Mai gargadī ce ga mutum.

37. Ga wanda ya so, daga cikin-
ku, ya gabāta ko ya jinkirta.

38. Kowane rai ga abin da ya
aikata jingina ce.

39. Fāce mutānen dāma.

40. A cikin Aljanna suna tam-
bayar jūna.

41. Game da māsū laifi.

42. (Su ce musu) "Me ya shigar
da ku a cikin Sakar?"

43. Suka ce, "Ba mu kasance
munā a cikin māsū salla ba.

44. "Kuma ba mu kasance muna
ciyar da matalautā ba.

45. "Kuma mun kasance muna
kūtsāwa tāre da māsū kūtsāwa,

46. "Mun kasance munā karyata
rānar sakamako.

47. "Har gaskiya (wāto mutuwa)
ta zo mana".

48. Sabōda haka cēton māsū
cēto bā zai amfāne su ba.

49. Haba! Me ya same su, suka
zama māsū bijirewa daga wa'azin
gaskiya.

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا دُبِرَ ﴿٣٣﴾

وَالصُّبْحِ إِذَا أَفْجَرُ ﴿٣٤﴾

إِنَّهَا لِأَحَدَى الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾

نَذِيرَ الْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا أَلَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَتَّىٰ آتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفِيعَةُ الشَّفِيعِينَ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾

50. Kamar dai sū, jākuna firgi-tattu ne.

51. Sun gudu daga zāki.

52. A'aha! Kōwāne mutum daga cikinsu yanā son a zo masa da takardu (da sūnansa) ana wātsāwa

53. A'aha! Kai dai, bā su jin tsōron Lāhira.

54. A'aha! Lalle ne, shi (Alku-r'āni) tunātarwa ce.

55. Dōmin wanda ya so, ya tuna.

56. Kuma bā zā su tuna ba fāce idan Allah Ya so, Shi ne Ya cancanta a bi Shi da takawa, kuma Ya cancanta ga Ya yi gāfara.

كَانَهُمْ حُمْرٌ مُّسْتَفِرَّةٌ ﴿٥٠﴾

فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُوفَّىٰ صُحُفًا مُّنْشَرَةً ﴿٥٢﴾

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ﴿٥٣﴾

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرَةٌ ﴿٥٤﴾

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿٥٥﴾

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ النَّقْوَىٰ

وَأَهْلُ الْغَفِرَةِ ﴿٥٦﴾

SŪRATUL KIYĀMA

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

Tana karantar da bāyānin yiwuwar Tāshin Kiyāma, da sifar mūmini ga saurin kāma umurnin Allah, da sakamakon wanda ya bi hanyar Allah, ko kuwa ya fi bin ta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Nā yi rantsuwa⁽¹⁾ da Rānar Kiyāma ba.

لَا أُقِيمُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ﴿١﴾

(1) Wasu na fassarawa: Ina rantsuwa da Rānar Kiyama. A ganina, da tabbatar da rantsuwar da kuma kore ta duka daya ne, makasūdi dai jan hankalin mai karātu ga abin da yake a ciki, na hikimar Allah.

2. Bā sai Nā yi rantsuwa da rai mai yawan zargin⁽¹⁾ kansa ba.

3. Shin, mutum yanā zaton cēwa bā zā Mu tāra kāsusuwansa ba?

4. Na'am! Māsu ĩkon yi Muke a kan Mu daidaita gaḃōḃin yātsunsa.

5. Ba haka ba! Mutum so yake, ya yi fājirci, ya karyata abin da yake a gabansa.

6. Yanā tambaya, “Yaushe ne Rānar Kiyāma?”

7. To, idan gani ya dīmauta (ya yi kyalli).

8. Kuma watā ya yi husūfi (has-kensa ya dushe).

9. Aka tāra rānā da watā.

10. Mutum zai ce a rān nan, “Ina wurin gudu?”

11. A'aha! Bābu mafaka.

12. Zuwa ga Ubangijinka wurin tabbata, a rānar nan, yake.

13. Ana gayā wa mutum, a rānar nan, abin da ya gabatar da wanda ya jinkirtar.

14. Ba haka ba! Mutum, ga abin da ya shafi kansa, masani ne.

15. Kuma ko da yā jēfa uzuro-rinsa (bā zā a saurāre shi ba).

16. Kada ka mōtsar⁽²⁾ da hars-henka game da shi dōmin ka yi gaugāwar rike shi (Alkur'āni).

وَلَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتَّخَذَ عِظَامُهُ ﴿٣﴾

بَلَىٰ قَدَرِينَ عَلَىٰ أَنْ تُسَوَّىٰ بَنَانُهُ ﴿٤﴾

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿٥﴾

يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ﴿٦﴾

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾

وَحُشِفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُ ﴿١٠﴾

كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾

يَلْبَسُوا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾

بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾

وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ ﴿١٥﴾

لَا تُخْرَجُ بِهِ لِسَانُكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾

(1) Kowane rai na zargin kansa idan bai yi aikin alheri ba, ko kuma bai yi fiye da wanda ya yi ba, ko kuma bai aikata wanda ya fi kyāwo ba a lokacin aikinsa.

(2) Dangantakar wannan āya da ta sama da ita ita ce bambancin Annabi mai gaugawar karɓar umurnin Allah da kyamar kāfiri ga karɓarsa, da bayānin saukakēwar Allah ga mai bin umurninSa.

17. Lalle ne wājibi ne a gare Mu, Mu t̄ara shi. Mu (tsare maka) karā-tunsa.

18. To, idan Muka karanta shi, sai ka bi karatunsa.

19. Sa'an nan lalle, wājibi ne, a gare Mu, bayāninsa.

20. A'aha! Bā haka ba, kunā son mai gaugawar nan (dūniya) ne.

21. Kunā barin ta karshen (Lāhira).

22. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu annuri ne.

23. Zuwa ga Ubangijinsu māsu kallo ne.

24. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu gintsēwa ne.

25. Sunā zaton a sako musu ma-sīfa mai karya tsatso.

26. A'aha! Idan (rai) ya kai ga karankarmai.

27. Kuma aka ce, 'Wāne ne mai tāwada?'

28. Kuma ya tabbata cēwa rabu-wa dai ce.

29. Kuma kwabri ya lauye da wani kwabri.

30. Zuwa ga Ubangijinka, a rā-nar nan, magargada⁽¹⁾ take.

31. To, bai gaskatā ba, kuma bai yi salla ba!

32. Amma dai ya karyata, kuma ya jūya baya!

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْءَانَهُ ﴿١٧﴾

فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَانْبِيعْ قُرْءَانَهُ ﴿١٨﴾

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿١٩﴾

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾

وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٢﴾

إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾

تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾

وَضُنُّ أَنْ أَتَتْ الْفِرَاقَ ﴿٢٨﴾

وَالْتَفَتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾

فَلَا صَدَقَ وَلَا أَصْلَى ﴿٣١﴾

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿٣٢﴾

(1) Ranar kora mutane, kamar ana gargada tumāki, zuwa ga tsayi a gaba ga Allah, dōmin hisābi.

33. Sa'an nan ya tafi zuwa ga mutānensa, yana tākama.

34. Halaka tā tabbata a gare ka, sa'an nan ita ce mafi dācewa.

35. Sa'an nan wata halaka tā tabbata a gare ka dōmin tā fi dācewa.

36. Shin, mutum nā zaton a bar shi sagaga (wāto bābu nufin kōme game da shi)?

37. Bai kasance dīgo na maniyyi ba, wanda ake jēfarwa (a cikin mahaifa),

38. Sa'an nan ya zama gudan jini, sa'an nan Allah Ya halitta shi, sa'an nan Ya daidaita gaḍōbinsa;

39. Sa'an nan Ya sanya, daga gare shi, nau'i biyu: namiji da mace?

40. Ashē Wannan bai zama Mai iko ba bisa ga rāyar da matattu?⁽¹⁾

ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّى ﴿٣٣﴾

أَوَّلَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ﴿٣٥﴾

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾

الزَّيْلُ نَظْفَةً مِّنْ مَّيٍّ يُمَسَّى ﴿٣٧﴾

ثُمَّ كَانَ عِلْقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾

فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يُخْجِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

SŪRATUL INSĀN

سُورَةُ الْإِنْسَانِ

Tana karantar da asalin mutum da yadda zai kare, ko ya dōge idan yā bauta wa Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne wata mudda ta zamani tā zo a kan mutum, bai kasance kōme ba wanda ake ambata.

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿١﴾

(1) بلى وأنا على ذلك من الشاهدين Ana son mai karātu a nan ya ce, a boye

2. Lalle ne Mū, Mun halitta mutum daga digon ruwa garwayayye, Muna jarraba shi, sabōda haka Muka sanya shi mai ji mai gani,

3. Lalle ne Mū, Mun shiryar da shi ga hanyar kwarai, ko ya zama mai gōdiya, kuma ko ya zama mai kāfirci.

4. Lalle ne Mū, Mun yi tattali, dōmin kāfirai, sarkoki da kukuma da sa'ir.

5. Lalle ne mutānen kirki zā su sha daga finjālin giya, abin gaurayarta yā kasance kāfur ne.

6. Wani marmaro ne, daga gare shi bayin Allah suke sha, suna buɓɓugar da shi buɓɓugarwa.

7. Suna cikāwa da alwāshin (da suka bākanta), kuma suna tsōron wani yini wanda sharrinsa ya kasance mai tartsatsi ne.

8. Kuma suna ciyar da abinci, a kan suna bukātarsa, ga matalauci da marāya da kāmamme.

9. (Suna cēwa) “Munā ciyar da ku ne dōmin nēman yardar Allah kawai, bā mu nufin sāmun wani sakamako daga gare ku, kuma bā mu nufin gōdiya.

10. “Lalle ne mū, muna tsōro, daga Ubangijinmu, wani yini mai gintsēwa, mai murtukēwa.”

11. Sabōda haka Allah Ya tsare musu sharrin wannan yini, kuma Ya hada su da annūrin huska da farin ciki,

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَاقًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾

إِنَّ الْآبَرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

وَيُطْعَمُونَ الْطَعَامَ عَلَى حَيْثُ مَسْكِنَاتِهِمْ وَيَنِيمُوا أَسِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴿٩﴾

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَتَطِيرًا ﴿١٠﴾

فَوَقَّعْنَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّعْنَاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾

12. Kuma Ya sāka musu, sabōda haḡurin da suka yi, da Aljanna da tufāfin alharīni.

13. Sunā māsu zaman ginciri⁽¹⁾, a cikinta, a kan karagu, bā su ganin rānā a cikinta, kuma bā su ganin jaura.

14. Kuma inuwōyinta suna kusa, a kansu, an hōre nunannun 'yā'yan itācenta, hōrēwa.

15. Kuma ana kēwayāwa a kansu da finjālai na azurfa da kofuna waḡanda suka kasance na ƙarau.

16. Ƙarau na azurfa, sun ƙaddara su ƙaddarawa, daidai buƙāta.

17. Ana shayarwa da su, a cikin-ta, finjalan giya, wadda abin gaurayarta ya kasance zanjabil ne.

18. Wani marmaro ne, a cikinta, ana kiran sa Salsabil.

19. Kuma wasu yara samārin dindindin na kēwayāwa, a kansu, idan ka gan su, zā ka zaci sū lu'ulu'u ne wanda aka wātsa.

20. Kuma idan kā ga wannan wurin, to, kā ga wata irin ni'ima da mulki babba.

21. Tufāfinsu na sama na alharīni ne, kōre da mai walkiya, kuma an ƙawāce su da mundāye na wata irin azurfa, kuma Ubangijinsu, Ya shāyar da su abin sha mai tsarka-kēwar (ciki).

وَجَزَنُهمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

مُتَكِينِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا نَدِيلًا ﴿١٤﴾

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ ثَانِيَةً مِنْ فَضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾

قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِنْ جِوَاهِرٍ زَبْجِيًا ﴿١٧﴾

عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾

وَيُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ وَلَدَانِ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا ﴿١٩﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ ثُمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾

عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُدُودٌ خُضِرَ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُوءٌ أَسَاوَرٌ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَنَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾

(1) Kishingida.

22. (A ce musu) “Lalle ne wannan ya kasance, a gare ku sakamako, kuma aikinku ya kasance abin gōdewa.”

23. Lalle Mū ne, Muka saukar da Alkur’āni a gare ka, saukarwa.

24. Sabōda haka ka yi haƙuri ga hukuncin Ubangijinka, kuma kada ka bi, daga cikinsu, mai zunubi ko mai kāfirci.

25. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, sāfe da maraice.

26. Daga dare, sai ka yi sujūda gare Shi, kuma ka tsarkake Shi darē mai tsawo.

27. Lalle ne wadannan suna son mai gaugāwa (dūniya) kuma suna bari, a bāyansu, wani yini mai nauyi.

28. Mū ne, Muka halitta su, kuma Muka ƙarfafa halittarsu, kuma idan Mun so, zā Mu musanyā su da wasu mutāne, kwatan-kwacinsu, musanyāwa.

29. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, saboda wanda ya so ya rika hanyar kirki zuwa ga Ubangijinsa,

30. Kuma bā zā ku so ba, sai Allah Yā so, lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

31. Yana shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, kuma azzālu-mai, Yā yi musu tattalin wata azā-ba mai radadī.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذْرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

SŪRATUL MURSALĀT

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

Tana gargadī dōmin nēman a gaskata Alkur'āni da abin da yake fada game da Kiyāma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da iskōkin da ake sakōwa jēre, sunā bin jūna.

2. Sa'an nan su zama iskōki māsu karfi suna kadāwa da karfi.

3. Kuma māsu watsa rahama wātsāwa.

4. Sa'an nan da āyōyi⁽¹⁾ māsu rarrabe gaskiya da karya rarrabēwa.

5. Sa'an nan da malā'iku māsu jēfa tunātarwa (ga Manzanni).

6. Domin yanke hamzari ko dōmin gargadī.

7. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi da shi tabbas mai aukuwa ne.

8. To, idan taurāri aka shāfe haskensu.

9. Kuma, idan sama aka tsāge ta.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ①

فَالْعَصْفَتِ عَصْفًا ②

وَالنَّشْرِتِ شَرْا ③

فَالْفَرْقَتِ فَرًا ④

فَالْمُلْقِيَتِ ذِكْرًا ⑤

عُذْرًا أَوْ نُذْرًا ⑥

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ⑦

فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ⑧

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ⑨

(1) Yā kamanta manzanin Allah māsu kāwo āyōyinSa da iskōki māsu kāwo ruwa, dōmin rahamar da ke cikin kowanensu.

10. Kuma idan duwātsu aka nike su.

11. Kuma idan manzanni aka kayyade lōkacin tāra su.

12. Domin babbar rānar da aka yi wa ajali.

13. Domin rānar rarrabēwa⁽¹⁾.

14. Kuma me ya sanar da kai rānar rarrabēwa?

15. Bone yā tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

16. Ashe, ba Mu halakar da (māsu karyatāwa) na farko ba,

17. Sa'an nan kuma zā Mu biyar musu da na karshe?

18. Haka nan Muke aikatāwa da māsu yin laifi.

19. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa!

20. Ashe, ba Mu halitta ku daga wani ruwa wulakantacce ba,

21. Sa'an nan Muka sanya shi a cikin wani wurin natsuwa amintacce,

22. Zuwa ga wani gwargwadon mudda sananna,

23. Sa'an nan Muka nūna iyāwarMu? Madalla da Mu, Māsu nūna iyāwa.

24. Bone ya tabbata a rānar nan ga māsu karyatāwa!

25. Ashe, ba Mu sanya kasa matattarā ba,

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ⑩

وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِنَّتْ ⑪

لَأَيَّ يَوْمٍ أُجِلَّتْ ⑫

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ⑬

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ⑭

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ⑮

الْعُتْهِلِكِ الْأَوَّلِينَ ⑯

ثُمَّ تَتَّبِعُهُمُ الْآخَرِينَ ⑰

كَذَلِكَ نَفْعِلُ بِالْمُجْرِمِينَ ⑱

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ⑲

الَّذِينَ خَلَقْنَا مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ⑳

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ㉑

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ㉒

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ㉓

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ㉔

الَّذِينَ جَعَلْنَا الْأَرْضَ كِفَاتًا ㉕

(1) Yin hukunci a tsakanin tālikai.

26. Ga rāyayyu da matattu,

27. Kuma Muka sanya, a cikin-ta, kafaffun duwātsu maɗaukaka, kuma Muka shāyar da ku ruwa mai dāḍi?

28. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

29. Ku tafi zuwa ga abin da kuka kasance kuna karyatāwa game da shi!

30. Ku tafi zuwa ga wata inuwa mai rassa uku.

31. Ita ba inuwar ba, kuma ba ta wadātarwa daga harshen wuta.

32. Lalle ne ita, tanā jifā da tar-tsatsi kamar sōrāye.

33. Kamar dai su raḱumma ne baḱāke.

34. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

35. Wannan yini ne da bā zā su iya yin magana ba.

36. Bā zā a yi musu izni ba, balle su kāwo hanzari.

37. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

38. Wannan rānar rarrabēwa ce, Mun tattara ku tare da mutānen farko.

39. To, idan akwai wata dabara gare ku, sai ku yi ma Ni ita.

40. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

41. Lalle ne māsu taḱawa suna a cikin inuwōwi da marēmari.

42. Da wasu 'ya'yan itāce irin waɗanda suke marmari.

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا رُوسِي شِمَخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَاءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ﴿٢٨﴾

أَنْطَلِقُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾

أَنْطَلِقُوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾

لَا ظِلِيلٍ وَلَا يَغْنِي مِنَ الْهَبِ ﴿٣١﴾

إِنِّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾

كَأَنَّهُ جُمُلَتِ صُفْرًا ﴿٣٣﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ﴿٣٤﴾

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْنَذِرُونَ ﴿٣٦﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ﴿٣٧﴾

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأُولَىٰ ﴿٣٨﴾

فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونِ ﴿٣٩﴾

وَبَلِّغْ يَوْمَئِذٍ الْمَكْذِبِينَ ﴿٤٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّلٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾

وَفَوْكَهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾

43. (A ce musu) “Ku ci ku sha cikin ni’ima sabōda abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

44. Lalle ne Mū, haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

45. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

46. (Ana ce musu) “Ku ci ku ji dan dādi kaɗan, lalle ne dai ku māsu laifi ne.”

47. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

48. Kuma idan an ce musu, “Ku yi rukū’i,” bā zā su yi rukū’in (salla) ba.

49. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu karyatāwa!

50. To, da wane lābāri (Littāfi), waninsa (Alkur’āni) zā su yi imāni?

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾

وَبَلِّغْهُمْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾

كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ تُجْرَمُونَ ﴿٤٦﴾

وَبَلِّغْهُمْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾

وَبَلِّغْهُمْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

SŪRATUN NABA'

سُورَةُ النَّبَاِ

Tana nūna rikicēwar mutāne a farkon addini da yadda ake jāwo hankalinsu dōmin su kōma ga hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A kan mē suke tambayar jūna?

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾

2. A kan muhimmin lābari mai girma (Alkur’āni)?

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾

3. Wanda suke sãba wa jūna a cikinsa?

4. A'aha! Zā su sani.

5. Kuma a'aha! Zā su sani.

6. Ashe, ba Mu sanya kasa shimfida ba?

7. Da duwātsu turaku (ga rife kasa)?

8. Kuma Mun halitta ku mazā da mātā?

9. Kuma Muka sanya barcinku hūtāwa?

10. Kuma Muka sanya dare (ya zama) sutura?

11. Kuma Muka sanya yini (ya zama) lōkacin nēman abinci?

12. Kuma Muka gina, a saman-ku, sammai bakwai māsū kārfi?

13. Kuma Muka sanya fitila mai tsanin haske (rānā)?

14. Kuma Muka saukar daga cikakkun girāgizai, ruwa mai yawan zuba?

15. Dōmin Mu fitar da kwaya da tsiri game da shi?

16. Da itācen lambuna māsū lil-libniya?

17. Lalle ne rānar rarrabēwa tā kasance abin kayyadē wa lōkaci.

18. Rānar da zā a yi būsā a cikin kaho, sai ku zo, jama'a jama'a.

19. Kuma aka buɗe sama, sai ta kasance kōfōfi.

20. Kuma aka tafiyar da duwāt-su, sai suka kasance kūra.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٢﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

أَلَمْ تَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ﴿٥﴾

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٦﴾

وَخَلَقْتَنَّا أَزْوَاجًا ﴿٧﴾

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿٩﴾

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١٠﴾

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١١﴾

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٢﴾

وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٣﴾

لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٤﴾

وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٥﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَتَنَا ﴿١٦﴾

يَوْمَ يُفْخَخُ فِي السُّورِ فَأَتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٧﴾

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٨﴾

وُسِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿١٩﴾

21. Lalle ne Jahannama tā kasance madākata.

22. Ga māsu kētare iyākōki, tā zama makōma

23. Sunā māsu zama a cikinta, zāmunna.

24. Bā su dandānāwar wani sanyi a cikinta, kuma bā su dandana abin sha.

25. Fāce tafasasshen ruwa da rubabben jini.

26. Sakamako mai dācēwa.

27. Lalle ne sū, sun kasance bā su fātar sauƙin wani hisābi.

28. Kuma suka karyata game da āyōyinMu, karyatāwa!

29. Alhāli kōwane abu Mun kīdiddigē shi, a rubūce.

30. Sabōda haka ku dandana, domin haka, bā zā Mu kāra muku kōme ba fāce azāba.

31. Lalle ne māsu takawā nā da wani wurin sāmūn babban rabo.

32. Lambuna da inabōbi.

33. Da cikakkun 'yammata, tsārar jūna.

34. Da hinjālan giya cikakku.

35. Bā su jin yāsassar magana, a cikinta, kuma bā su jin karyatāwa.

36. Dōmin sakamako daga Ubangijinka, kyautā mai yawa.

37. Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu, Mai rahama, bā su da ikon yin wata magana daga gare Shi.

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿١﴾

لِلطَّاعِينَ مَنَابَا ﴿٢﴾

لَيْثِينَ فِيهَا أَحْقَابَا ﴿٣﴾

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٤﴾

إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٥﴾

جَزَاءً وَفَاقًا ﴿٦﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٧﴾

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٨﴾

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٩﴾

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿١٠﴾

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿١١﴾

حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿١٢﴾

وَكَوَاعِبَ أُنْرَابًا ﴿١٣﴾

وَكُاسًا دِهَاقًا ﴿١٤﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ﴿١٥﴾

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا ﴿١٦﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ

مِنْهُ خِطَابًا ﴿١٧﴾

38. Rānar da Rūhi da malā'iku zā su tsaya a cikin safu, bā su magana, sai wanda Allah Ya yi masa izni, kuma ya fadī abin da ke daidai.

39. Wancan shi ne yini na gas-kiya; to, wanda ya so, ya riƙa ma-kōma zuwa ga Ubangijinsa.

40. Lalle ne Mū, Mun yi muku gargadīn azāba makusanciya, rānar da mutum ke dūbi zuwa ga abin da hannāyensa suka aikata, kuma kā-firi ya ce, "Kaitona, dā dai nā zama turbāya!"

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾

ذَٰلِكَ الْيَوْمَ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَثَابًا ﴿٣٩﴾

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تَرَبًّا ﴿٤٠﴾

SŪRATUN NĀZI'ĀT

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

Tanā karantar da cewa jinkirin saukar azāba ga mai laifi bā kyāle shi ba ne, ga Allah, istidrāji ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da mala'iku māsū fisgar rāyuka (na kafirai) da karfi.

2. Da māsū dībar rāyuka (na mūminai) da sauki a cikin nishādī.

3. Da māsū sauka daga sama da umurnin Allah kamar suna iyo.

4. Sa'an nan su zama māsū gau-gāwa (da umurnin Allah) kamar suna tsere.

وَالنَّازِعَاتِ غَرَقًا ﴿١﴾

وَالنَّشِيطَاتِ تَشَاطًا ﴿٢﴾

وَالسَّابِحَاتِ سَبَّحًا ﴿٣﴾

فَالسَّيِّقَاتِ سَيِّقًا ﴿٤﴾

5. Sa'an nan su kasance māsu shirya gudanar da umurni.

6. Rānar da mai girgiza abūbuwa (būsar farko) zā ta kada.

7. Mai biyar ta (būsa ta biyu) nā biye.

8. Wasu zukāta, a rānar nan, māsu jin tsōro ne.

9. Alhāli idānunsu na kasƙan-tattu.

10. Sunā cēwa, “Ashe, lalle zā a iya mayar da mu a kan al’amarin farko?

11. “Ashe, idan muka zama kasu-suwa rududdugaggu?”

12. Suka ce, “Waccan kam kō-māwa ce, tābabbiya!”

13. To, ita kam, tsāwa guda kawai ce.

14. Sai kawai gā su a bāyan ƙasa.

15. Shin, lābārin Mūsā ya zo maka?

16. A lōkacin da Ubangijinsa Ya kirāye shi, a cikin rāfi mai tsarki, wato Duwā?

17. Ka tafi zuwa ga Fir’auna, lalle ne shi, ya kētare haddi.

18. “Sai ka ce masa, ‘Kō zā ka so ka tsarkaka,

19. “Kuma in shiryar da kai zuwa ga Ubangijinka domin ka ji tsoronSa?”

20. Sai yā nūna masa āyar⁽¹⁾ nan mafi girma.

فَالْمَذَرَاتِ أَمْرًا ⑤

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاحِفَةُ ⑥

تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ ⑦

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ⑧

أَبْصَرُهَا خَشِيعَةٌ ⑨

يَقُولُونَ أَيْنَ الْمَرْدُّونَ فِي الْخَافِرَةِ ⑩

أَيْنَ ذَا كُنَّا عِظْمًا نَخْرَةً ⑪

قَالُوا تِلْكَ إِذْ أَكْرَهْتَ خَاسِرَةٌ ⑫

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ⑬

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ⑭

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ⑮

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ⑯

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ⑰

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزَكَّى ⑱

وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ⑲

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ⑳

(1) Āyar Mūsā da tā fi girma ita ce sandarsa mai zama maciji ko hannunsa mai haske kamar tōcila idan yā sanya cikin hammata yā fitar.

21. Sai ya karyata, kuma ya sāba (umurni),

22. Sa'an nan ya jūya bāya, yanā tafiya da sauri.

23. Sai ya yi gayya, sa'an nan ya yi kira.

24. Sai ya ce, "Nĩ ne Ubangijin-ku mafi daudaka."

25. Sabōda haka Allah Ya kāma shi, dōmin azābar maganar karshe da ta farko

26. Lalle ne a cikin wannan haƙiƙa akwai abin kula ga wanda yake tsōron Allah.

27. Shin, kũ ne mafi wuyar halitta ko sama? Allah Ya gina ta,

28. Ya daukaka rufinta, sa'an nan Ya daidaita ta,

29. Kuma Ya duhantar da darenta, kuma Ya fitar da hantsinta,

30. Kuma kasa a bayan haka Ya mulmula ta,

31. Ya fitar da ruwanta daga gare ta da makiyāyarta,

32. Da duwatsu, Yā kafe ta,

33. Domin jiyarwa dāfi a gare ku, kuma ga dabbōbinku.

34. To, idan uwar masīfu, mafi girma, ta zo,

35. Rānar da mutum zai yi tunānin abin da ya aikata,

36. Kuma a bayyana Jahīm ga mai gani,

37. To, amma wanda ya yi girman kai,

فَكَذَّبَ وَعَصَى ﴿٢١﴾

ثُمَّ أَذْبَرَ سَعْيَ ﴿٢٢﴾

فَحَشَرَ فَنَادَى ﴿٢٣﴾

فَقَالَ أَنَارُكُمْ أَأَعْلَى ﴿٢٤﴾

فَأَخَذَهُ اللَّهُ تَكَالُ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى ﴿٢٥﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةٌ لِّمَن يَخْشَى ﴿٢٦﴾

وَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمَّا السَّمَاءُ بَنَيْنَاهَا ﴿٢٧﴾

رَفَعَ سَنَكهَا فَسَوَّيْنَاهَا ﴿٢٨﴾

وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾

فَإِذَا جَاءَ الظَّامَةُ الْكُبْرَى ﴿٣٤﴾

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴿٣٥﴾

وَبُورِزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَى ﴿٣٦﴾

فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴿٣٧﴾

38. Kuma ya zābi rāyuwa ta kusa, (wato dūniya),

39. To, lalle ne Jahīm, ita ce makōma.

40. Kuma amma wanda ya ji tsōron tsayi a gaba ga Ubangijinsa, kuma ya kange kansa daga son rai.

41. To, lalle ne Aljanna ita ce makōma.

42. Sunā tambayar ka game da Sa'a, wai yausha ne matabbatarta?

43. Me ya hadā ka da amba-tonta?

44. Zuwa ga Ubangijinka kars-hen al'amarinta yake

45. Kai mai gargadi kawai ne ga mai tsōron ta.

46. Kamar sū, a rānar da zā su gan ta, ba su zauna ba fāce a lōkacin marēce ko hantsinsa.

وَأَثَرُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسُهَا ﴿٤٢﴾

فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ﴿٤٣﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْهَلَا ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ مَّنْ يَخْشَاهَا ﴿٤٥﴾

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَرَبَّائُو الْأَغْشِيَةِ أَوْضَحَهَا ﴿٤٦﴾

SŪRATU ‘ABASA

سُورَةُ عَبَسَ

Tana karantar da rashin bambanci a cikin Musulunci; rikon addini da gaskiya shi ne daukaka, bã sāmu ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā game huska⁽¹⁾ kuma ya jūya bãya.

2. Sabōda makāho yā je masa.

3. To, me ya sanar da kai cēwa watakila shi ne zai tsarkaka,

4. Ko ya tuna, dōmin tunāwar ta amfane shi?

5. Amma wanda ya wadātu da dūkiya,

6. Sa'an nan kai kuma ka dora bijira zuwa gare shi!

7. To, me zai cūce ka idan bai tsarkaka ba?

عَبَسَ وَقَوْلَ ١

أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ٢

وَمَا يَذُرُّكَ لَعَلَّهُ يَزْكِي ٣

أَوْ يَذْكُرُ فَنُفَعَهُ الْذِكْرَى ٤

أَمَّا نَسْتَعْتِفْ ٥

فَأَن تَلُمُ تَصَدَّى ٦

وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكِي ٧

(1) Wani makāho, Abdullahi bin Ummi Maktūm ya je wurin Annabi dōmin ya musulunta, sai ya iske a lōkacin nan Annabi na kōkarin shiryar da wasu manyan mutāne na Kuraishāwa, sai wannan makāhon ya yanke maganar Annabi da su, bã da saninsa ba, alhālī Annabi na gūrin su musulunta dōmin darajarsu ga idon mutānensu. Saboda haka Annabi, (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi), ya bāta huska, ya tafi dōmin bacin ransa, saboda rashin musuluntarsu. Bāyan haka Annabi nā girmama Abdullahi kwarai, idan ya je wurinsa sai ya ce masa “Maraba da wanda Ubangijina Ya zarge ni sabōda shi”. Kuma ya shimfida masa mayafinsa, idan ya fita tafiya, yakan sanya shi rikon garin Madīna,

Kissar tana nūna girmamawar Allah ga Annabi da Ya ce, “Ya game huska...” bai ce masa, “Domin ka game huska”... ba sai ya fada a cikin hali mai sauƙi.

8. Kuma amma wanda ya zo
maka yana gaugāwa,

9. Alhāli shī yanā jin tsōrōn Al-
lah,

10. Kai kuma kā shagala ga
barinsa!

11. A'aha! Lalle ne wannan tu-
nātarwa ce,

12. Sabōda wanda ya so ya tuna
Shi (Allah).

13. (Tunātarwa ce) ta cikin lit-
tafai abāban girmamāwa,

14. Abāban dāukakāwa, abāban
tsarkakēwa,

15. A cikin hannāyen malā'iku
marubūta,

16. Māsu daraja, māsu dā'a ga
Allah.

17. An la'ani mutum (kafiri).
Mē yā yi kāfircinsa!

18. Daga wane abu, (Allah) Ya
halitta shi?

19. Daga dīgon maniyyi, Ya ha-
litta shi, sa'an nan Ya kaddarā shi
(ga halaye).

20. Sa'an nan hanyarsa ta fitā Ya
saukake masa.

21. Sa'an nan Ya matar da shi,
sai Ya sanya shi a cikin kabari.

22. Sa'an nan idan Ya so, lalle ne,
zai tāyar da shi.

23. Hakīka, bai i da aikata abin
da Allah Ya umurce shi ba (lōkacin
sanya shi a cikin kabari).

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝٨

وَهُوَ يَخْشَى ۝٩

فَأَنْتَ عَنْتَ اللَّهُ ۝١٠

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۝١١

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۝١٢

فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۝١٣

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٤

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٥

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٦

قُلْ لِلَّهِ الْإِسْلَامُ مَا أَكْفَرُهُ ۝١٧

مِنْ أَيْ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝١٨

مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۝١٩

ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرُهُ ۝٢٠

ثُمَّ أَمَانَهُ فَاقْبَرَهُ ۝٢١

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝٢٢

كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ۝٢٣

24. To, mutum ya dūba zuwa ga abincinsa.

25. Lalle ne Mū, Mun zubo ruwa, zubōwa.

26. Sa'an nan Muka tsattsāge kasa tsattsagewa.

27. Sa'an nan Muka tsirar da kwaya, a cikinta.

28. Da inabi da ciyāwa.

29. Da zaitūni da itācen dabīno.

30. Da lambuna māsu yawan itāce.

31. Da 'yā'yan itācen marmari, da makiyāyā ta dabbōbi.

32. Domin jin dādī a gare ku, ku da dabbobinku.

33. To, idan mai tsāwa (busa ta biyu) ta zo.

34. Rānar da mutum yake gudu daga dan'uwansa.

35. Da uwarsa da ubansa.

36. Da mātarsa da dīyansa.

37. Ga kōwane mutum daga ciki, a rānar nan, akwai wani sha'ani da ya ishe shi.

38. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu haske ne.

39. Māsu dāriya ne, māsu bushāra.

40. Wasu huskōki, a rānar nan, akwai kūra a kansu,

41. Baki zai rufe su,

42. Wadannan sū ne kāfirai fāji-rai (ga ayyukansu).

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾

أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وَعَيْنًا وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾

وَحَدَائِقَ غُلَبًا ﴿٣٠﴾

وَفَلَاحَةً وَابَّأًا ﴿٣١﴾

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعَةُ ﴿٣٣﴾

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾

وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾

وَصَحْبِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾

لِكُلِّ أَمْرٍ مِّنْهُمْ يَوْمَ يُبْعَذَرُ أَن يُعْنِيَهُ ﴿٣٧﴾

وُجُوهٌ يَوْمَ يُبْعَذَرُ مَسْفُورَةٌ ﴿٣٨﴾

ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾

وُجُوهٌ يَوْمَ يُبْعَذَرُ عَلَيْهَا غِوْرَةٌ ﴿٤٠﴾

تَرْتَفِقُهَا قَنَرَةٌ ﴿٤١﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجِرَةُ ﴿٤٢﴾

SŪRATUT TAKWĪR

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

Tana karantar da Tāshin Kiyāma gaskiya ne, kuma Alkur'āni gaskiya ne, daga Allah yake, bābu ragi bābu kārī, yā taho ta hannun aminci, daga Allah zuwa ga Annabi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan rāna aka shāfe haskenta.
2. Kuma idan taurāri suka gur-bāce (wani ya shiga a cikin wani).
3. Kuma idan duwātsu aka ta-fiyar da su.
4. Kuma idan rākuma māsu ci-kunna⁽¹⁾ aka sakē su wāwai, bā ga kōwa ba.
5. Kuma idan dabbōbin dāji aka tattara su.
6. Kuma idan tēkuna aka mayar da su wuta.
7. Kuma idan rāyuka aka haɗa⁽²⁾ su da jikunkunansu.
8. Kuma idan wadda aka turbu-de⁽³⁾ ta da rai aka tambaye ta.

- إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ①
وِإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ②
وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ③
وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ④
وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ⑤
وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ⑥
وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ⑦
وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سُيِّلَتْ ⑧

(1) Rākuma māsu ciki ɗan wata gōma.

(2) Ko kuma aka haɗa kōwane mutum da irin mutānensa a Aljanna ko a wuta.

(3) A cikin zāmanin jahiliyya Lārabāwa bā su son a haifa musu 'ya'ya māta dōmin haka har sukan turbude 'ya'yansu dōmin kada su yi abin kunya ko kuma su talaucce wajen yi musu aure.

9. “Sabōda wane laifi ne aka kashe ta?”

10. Idan takardun ayyuka aka wātsa su (ga māsu su).

11. Kuma idan sama aka fēde ta.

12. Kuma idan Jahīm aka hūra ta.

13. Kuma idan Aljanna aka ku-santar da ita.

14. Rai ya san abin da ya halar-tar (a rānar nan).

15. To, ba sai Na yi rantsuwa da taurāri matafā⁽¹⁾ ba.

16. Māsu gudu suna būya.

17. Da dare idan ya bāyar da bāya.

18. Da sāfiya idan ta yi lumfashi.

19. Lalle ne shi (Alkur’āni) hak-kan, maganar wani manzon (Allah) ne mai girma ga Allah.

20. Mai karfi, mai daraja a wurin Mai Al’arshi.

21. Wanda ake yi wa dā’a (wato shugaban malā’iku) ne a can, amin-tacce.

22. Kuma abokinku ba mahau-kaci ba ne.

23. Kuma lalle ne yā gan shi⁽²⁾ a cikin sararin sama mabayyani.

بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ①

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ②

وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ③

وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ④

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ⑤

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ⑥

فَلَا أَقِيمُ بِالْحَنَسِ ⑦

الْجَوَارِ الْكُنَسِ ⑧

وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ⑨

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ⑩

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ⑪

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ⑫

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ⑬

وَمَاصِحِكُمْ سَمَّعُونَ ⑭

وَلَقَدْ رَءَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ⑮

(1) Masu tafiya suna kōmawa bāya.

(2) Annabi yā ga Mala’ika Jibirilu yā san shi. Sabōda haka wani aljani bā zai yi kama da shi ba balle ya kāwo masa karya.

24. Kuma shi, ga gaibi⁽¹⁾, bã mai rōwa ba ne.

25. Kuma shi (Alkur'āni) bã maganar shaidani, wanda aka la'ana, ba ce.

26. Shin, a inā zā ku tafi?

27. Lalle ne shi (Alkur'āni) bã kōme ba ne fāce gargadī ga talikai.

28. Ga wanda ya so, daga cikin-ku, ya shiryu,

29. Kuma bã zā ku so ba, sai idan Allah Ubangijin halitta Yā yarda.

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿٢٥﴾

فَأَن تَذَهْبُونَ ﴿٢٦﴾

إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾

لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

SŪRATUL INFIDĀR

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

Tana karantar da gaskiyar Tashin Kiyāma, kuma ayyukan mutum na dūniya ana tsare da su dōmin hisābi da sakamako. Akwai malā'iku matsara na musumman.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta tsāge,

2. Kuma idan taurāri suka wā-tse,

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾

(1) Ma'anar gaibi a nan, ilmin da Allah Ya aiko Jibirilu da shi zuwa ga Annabi, Annabi ba ya bōye shi daga mutāne. Ga wata kirā'a, wanda ake tuhuma, wāto ba a tuhumar Annabi, ga gaibin da ya fada cēwa daga Allah yake, wāto Alkur'ani duka gaskiya ne.

3. Kuma idan tēkuna aka facce su,

4. Kuma idan kaburbura aka tōne su,

5. Rai yā san abin da ya gabatar, da abin da ya jinkirtar.

6. Yā kai mutum! Mē ya rūde ka game da Ubangijinka, Mai karimci?

7. Wanda Ya halitta ka, sa'an nan ya daidaitā ka, Ya kuma tsakai-tā ka.

8. A cikin kōwace irin sūra Ya so, Ya ginā ka a kanta.

9. A'aha, bā haka ba, kuna ka-ryatāwa game da sakamako!

10. Lalle ne, a kanku, haḳiḳa akwai matsara,

11. Māsu daraja, marubūta,

12. Sunā sanin abin da kuke aikatāwa.

13. Lalle ne māsu dā'ā ga Allah, dāhir, suna cikin ni'ima.

14. Kuma lalle ne fājirai, dāhir, sunā cikin Jahīm.

15. Zā su shigē ta a rānar sakamako.

16. Bā zā su faku daga gare ta ba.

17. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

18. Sa'an nan mē yā sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

19. Rānā ce da wani rai ba ya iya mallakar kōme, dōmin wani rai, al'amari, a rānar nan, ga Allah (ḍai) yake.

وَإِذَا الْبِحَارُ فَجْرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٣﴾

عِلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٤﴾

يَأْتِيهَا الْإِنْسُنُ مَغْرَرًا بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٥﴾

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّنَكَ فَعَدَّلَكَ ﴿٦﴾

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٧﴾

كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالذِّينِ ﴿٨﴾

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿٩﴾

كِرَامًا كَتِيبِينَ ﴿١٠﴾

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١١﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٢﴾

وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ﴿١٣﴾

يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الذِّينِ ﴿١٤﴾

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ﴿١٦﴾

ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الذِّينِ ﴿١٧﴾

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا

وَالْأَمْرُ يَوْمَ لِلَّهِ ﴿١٨﴾

SŪRATUL MU'DAFFIFĪN

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

Tana karantar da wajabcin tsare haƙƙōƙin mutāne, tsakaninsu, a ciniki da wasu mu'āmalolin zamantakēwa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga māsū naƙƙasāwa.

2. Waɗanda suke idan suka auna daga mutāne suna cika mūdu,

3. Kuma idan sun auna musu, da zakka⁽¹⁾ ko da sikēli, suna ragēwa

4. Ashe! Waɗancan bā su tabbata cēwa lalle sū, ana tāyar da su ba?

5. Domin yini mai girma,

6. Yinin da mutāne ke tāshi zuwa ga Ubangijin halitta?

7. Haƙiƙa, lalle ne littāfin fājirai, dāhir, yana a cikin Sijjīn,

8. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cē wa Sijjīn?

9. Wani littāfi ne rubūtacce,

10. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsū ƙaryatāwa,

11. Waɗanda suke ƙaryatāwa game da rānar sakamako,

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾

الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾

أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينَ ﴿٧﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينَ ﴿٨﴾

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١١﴾

(1) Mūdu.

12. Babū mai karyatāwa gare shi
fāce dukan mai kētare haddi, mai
yawan zunubi,

13. Idan ana karātun āyōyinMu,
a kansa, sai ya ce, tāt̄sūniyōyin
mutānen farko ne,

14. A'aha! Bā haka ba, abin da
suka kasance suna aikatāwa dai, yā
yi tsātsa a cikin zukātansu.

15. A'aha! Haḳiḳa, lalle ne sū,
daga Ubangijinsu, a rānar nan,
wadanda ake shāmakacēwa ne,

16. Sa'an nan, lalle ne sū, māsū
shiga cikin Jahīm ne.

17. Sa'an nan a ce, "Wannan shi
ne abin da kuka kasance kuna ka-
ryatāwa game da shi."

18. A'aha! Haḳiḳa, lalle ne littā-
fin māsū dā'ā yana a cikin
Illiyīna?

19. Kuma mēne ne yā sanar da
kai abin da ake cēwa Illiyūna?

20. Wani littāfi ne rubūtacce,

21. Muḳarrabai⁽¹⁾ suke halarta
shi.

22. Lalle ne māsū dā'ā ga Allah
tabbas suna cikin ni'ima,

23. A kan karagu, suna ta kallo,

24. Kana sani, a cikin huskōkin-
su, akwai kwarjinin ni'ima.

25. Ana shāyar da sū daga wata
giya wadda aka yunke a kan rufinta.

26. Karshen kurbinta miski ne.
To, a cikin wannan, māsū gwagwar-
maya su yi ta gwagwarmayar nēma.

وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾

إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَجُونَ ﴿١٥﴾

ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيَّينَ ﴿١٨﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾

كِتَابٌ مَرْفُومٌ ﴿٢٠﴾

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ ﴿٢٥﴾

خِتَمُهُمْ مِنْ مَسْكٍ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿٢٦﴾

(1) Malā'iku masu daraja.

27. Kuma abin da ake gauraya ta da shi, daga tasnīm yake,

28. (Wato) wani marmaro ne wanda mukarrabai ke sha daga gare shi.

29. Lalle ne wadanda suka kāfir-ta sun kasance (a dūniya) suna yi wa wadanda suka yi imāni dāriya.

30. Kuma idan sun shude su, sai su dinga yin zunde,

31. Kuma idan suka jūya zuwa ga iyālansu, sai su tafi suna kākāci,

32. Kuma idan sun gan su sai su ce, “Lalle wadannan batattu ne.”

33. Alhāli kuwa ba a aike su ba dōmin su zama māsū tsaro a kansu.

34. To, yau fa (a Lāhira) wadanda suka yi imāni, sū ke yi wa kāfirai dāriya.

35. A kan karagu, suna ta kallo.

36. Shin, an sāka ma kāfirai abin da suka kasance suna aikatawa?⁽¹⁾

وَمِنْ أَجْهٍ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا

يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾

وَإِذَا أُمِرُوا بِهِمْ يَتَغَامِرُونَ ﴿٣٠﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفِظِينَ ﴿٣٣﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

عَلَىٰ الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾

هَلْ تُؤْبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

SŪRATUL INSHIKĀK

سُورَةُ الْإِنْشِقَاقِ

Tana karantar da tabbatar Tāshin Kiyāma, kuma duka abin da ake aikatāwa idan ba na tattalin Kiyāmar ba ne, to, yā zama wahal da kai, maras amfāni, da ɓāta lōkaci.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta kēce,

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾

(1) Amsar tambaya “na’am”.

2. Ta saurari Ubangijinta, kuma aka wajaɓta mata yin saurāron,

3. Kuma idan ƙasā aka mīƙe ta,

4. Kuma ta jēfar da abin da yake a cikinta, tā wōfinta daga kōme,

5. Kuma ta saurāri Ubangijinta, aka wajaɓta mata yin saurāren,

6. Ya kai mutum! Lalle ne kai mai aikin wahal da kai ne zuwa ga Ubangijinka, wahala mai tsanani, To, kai mai haɗuwa da Shi ne.

7. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa da dāmansa,

8. To, za a yi masa hisābi, hisābi mai sauki

9. Kuma ya jūya zuwā ga iyālin-sa (a cikin Aljanna), yanā mai raha.

10. Kuma, amma wanda aka bai wa littāfinsa daga wajen bāyansa,

11. To, zā shi dinga kiran halaka!

12. Kuma ya shiga sa'ir,

13. Lalle ne shi, yā kasance (a dūniya) cikin iyālin-sa yanā mai raha.

14. Lalle ne yā yi zaton bā zai kōmo ba.

15. Na'am! Lalle ne Ubangijin-sa Ya kasance Mai gani gare shi.

16. To, ba sai Nā rantse da sha-faki ba,

17. Da dare, da abin da ya kunsu,

18. Da watā idan (haskensa) ya cika,

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾

يَتَأْتِيهَا الْإِنْسُنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدًا حَافِلًا ﴿٦﴾

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾

وَيَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾

فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ﴿١١﴾

وَيَصْلَى سَعِيرًا ﴿١٢﴾

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ﴿١٤﴾

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾

فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ﴿١٦﴾

وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٨﴾

19. Lalle ne kunā hawan wani hāli daga wani hāli.

20. To, mē ya sāme su, ba su yin īmāni?

21. Kuma idan an karanta Alku-r'āni a kansu, bā su yin tawāli'u?

22. Ba haka ba! Waɗanda suka kāfirta, sai karyatāwa suke yi.

23. Alhāli, Allah Shī ne Mafi sani ga abin da suke tārāwa.

24. Saboda haka, ka yi musu bushāra da azāba mai radadi,

25. Fāce waɗanda suka yi īmāni, suka aikata ayyukan kwarai, sunā da wani sakamako wanda bā ya yankēwa.

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ﴿١٩﴾

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢١﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكْذِبُونَ ﴿٢٢﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

SŪRATUL BURŪJ

سُورَةُ الْبُرُوجِ

Tana bayānin mugunyar ākibar māsu wahal da mūminai a kan addininsu, bā da wata hujja ba ta shari'ā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da sama mai taurārin lissafin shekara,

2. Da yinin da aka yi alkawarin zuwansa, ⁽¹⁾

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

(1) Rānar Kiyāma.

3. Da yini mai shaidu, da yini da ake halarta⁽¹⁾ a cikinsa

4. An la'ani mutānen rāmi⁽²⁾.

5. Wato wuta wadda aka hura

6. A lōkacin da suke a kan (gefen) ta a zazzaune.

7. Alhāli sū, bisa ga abin da suke aikatāwa ga mūminai, sunā halarce.

8. Kuma ba su tuhumce su ba, fāce kawai domin sun yi īmāni da Allah Mabuwāyi, Wanda ake gōde wa,

9. Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da kasa, kuma Allah a kan kōme halarce Yake.

10. Lalle ne wadanda suka fitini mūminai maza da mūminai māta, sa'an nan ba su tūba ba, to, sunā da azābar Jahannama, kuma sunā da azābar gōbara.

11. Lalle ne wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashin gidājen. Wancan abu fa shi ne rabo babba.

12. Lalle ne damkar Ubangijin-ka mai tsanani ce kwarai.

13. Lalle ne Shī, Shi ne Mai kāga halitta, kuma Ya mayar da ita (bāyan mutuwa).

وَشَٰهِدٍ مَّشْهُودٍ ﴿٢﴾

قِيلَ أَصْحَابُ الْأُخُدُودِ ﴿١﴾

الَّتَارِذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَٰهِدٌ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمَّا تَبَوَّأُوا

فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾

إِنَّهُ هُوَ بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَيُعِيدُهُ

(1) Rānar Arafa.

(2) Mutānen Najiran ne suka yi rāmi suka hūra wuta a ciki, dōmin su kōne wanda yā yi imāni da addinin Masīh Īsa dōmin su hana yāduwarsa. Suka umurci kōwane Musulmi ya jēfa kansa a ciki, sū kuma suna zazzaune suna kallo.

14. Kuma Shi ne Mai gāfara,
Mai bayyana sōyayya.

15. Mai Al'arshi mai girma

16. Mai aikatāwa ga abin da
Yake nufi.

17. Ko lābārin rundunōni yā zo
maka

18. Fir'auna da Samūdāwa?

19. Ā'aha! Waɗanda suka kāfir-
ta sunā cikin ƙaryatāwa.

20. Alhāli, Allah daga bāyansu,
Mai kēwaye su ne (da saninSa).

21. Ā'aha! Shi Alkur'āni ne mai
girma.

22. A cikin Allo tsararre.

وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ﴿١٤﴾

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾

فَعَالٌ لِّمَآئِدٍ ﴿١٦﴾

هَلْ أَنتَكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

SŪRATUD DĀRIK

سُورَةُ الطَّارِقِ

Tana karantar da tsaron Allah ga kome bisa ga tsari, kuma kome asirinSa ne, Alkur'āni gaskiya ne da asiri, Allah Yā tsare shi daga mai son ya bāta shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jinkai.

1. Inā rantsuwa da sama da mai
aukōwa da dare.

2. To, mē yā sanar da kai abin da
ake cēwa mai aukōwa da dare?

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾

3. Shi ne taurāron nan mai tsa-
nanin haske. ⁽¹⁾

4. Bābu wani rai fāce a kansa
akwai wani mai tsaro.

5. To, mutum ya dūba, daga mē
aka halittā shi?

6. An halittā shi daga wani ruwa
mai tunkudar jūna,

7. Yanā fita daga tsakanin tsatso
da karankarman kirji.

8. Lalle ne Shi (Allah) ga mayar
da shi (mutum), tabbas Mai iyāwa ne.

9. Rānar da ake jarabawar asi-
rai

10. Saboda haka bā shi da wani
karfi, kuma bā shi da wani mai
taimako (da zai iya kāre shi daga
azābar Allah).

11. Ina rantsuwa da sama
ma'abūciyar ruwa mai kōmāwa
yana yankēwa,

12. Da kasa ma'abūciyar tsāgē-
wa, ⁽²⁾

13. Lalle ne shī (Alkur'āni),
hakifa magana ce daki-daki ⁽³⁾,

14. Kuma shī, bā bananci ⁽⁴⁾ ba
ne.

15. Lalle ne sū, suna kulla kaidi
na sōsai,

النَّجْمُ الثَّاقِبُ ﴿٢﴾

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٣﴾

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٤﴾

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿٥﴾

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٦﴾

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٧﴾

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٨﴾

فَالَّذِينَ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿٩﴾

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١٠﴾

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١١﴾

إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ﴿١٢﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا هَزْلٌ ﴿١٣﴾

لَهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٤﴾

(1) Wannan ya yi kama da zuwan Annabi a cikin jahiliyya don ya haskaka duniya da ilimi kamar yadda girgije ke ba da ruwa saboda tsiron kasa, hantsar uwa ta ba da nono saboda jariri kuma maniyi ya zo lokacin jima'i.

(2) Dōmin fitar tsiro.

(3) Mai rabewa tsakanin farya da gaskiya.

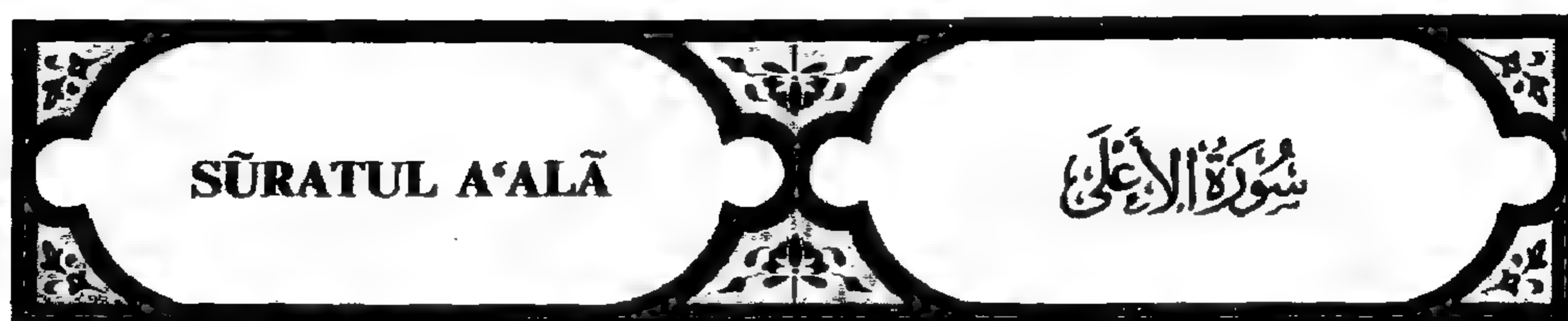
(4) Kākāci.

16. Kuma Ni, Ina mayar da kai-di (gare su) kamar yadda suke kulla kaidi,

17. Sabōda haka, ka yi wa kāfirai jinkiri, ka dākata musu, sannu-sannu.

وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾

فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَمْهَلُهُمْ رَوْدًا ﴿١٧﴾

Tana karantar da cewa rāyarwa da matarwa ga hannun Allah suke, sū kuma nau'i-nau'i ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka tsarkake sūnan Ubangijin-ka Mafi daukaka,

2. Wanda Yā yi halitta sa'an nan Ya daidaita abin halittar,

3. Kuma Wanda Ya kaddara (abin da Ya so) sannan Ya shiryar, (da mutum ga hanyar alhēri da ta sharri),

4. Kuma Wanda Ya fitar da makiyāyā,

5. Sa'an nan Ya mayar da ita kefasassa, baƙa.

6. Za mu karantar da kai (Al-ƙur'āni) sabōda haka bā zā ka mantā (shi) ba.

سَبِّحْ أَسْمَاءَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿٢﴾

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ﴿٣﴾

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿٤﴾

فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ﴿٥﴾

سُنُقَرُوكَ فَلَا تَنْسَى ﴿٦﴾

7. Fāce abin da Allah Ya so, lalle ne Shi (Allah) Ya san bayyane da abin da yake bōye.

8. Kuma za Mu saukaƙe maka (al'amari) zuwa ga (Shari'a) mai sauki.

9. Sabōda haka, ka tunātar, idan tunatarwa zā ta yi amfāni.

10. Wanda yake tsōron (Allah) zai tuna.

11. Kuma shaƙiyyi, zai nisanƙe ta,

12. Wanda zai shiga wutar da tā fi girma,

13. Sa'an nan bā zai mutu ba a cikinta, kuma bā zai rāyu ba,

14. Lalle ne wanda ya tsarkaka (da imāni) yā sāmu babban rabo.

15. Kuma ya ambaci sūnan⁽¹⁾ Ubangijinsa, sa'an nan yā yi salla.

16. Ba haka ba! Kunā zābin rāyuwa ta kusa (dūniya)⁽²⁾

17. Alhāli Lāhira ita ce mafi al-heri kuma mafi wanzuwa,

18. Lalle ne wannan⁽³⁾ yanā a cikin litaffan farko.

19. Littaffan Ibrāhīm da Mūsā.

إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ﴿٧﴾

وَيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى ﴿٨﴾

فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَى ﴿٩﴾

سَيَذَكِّرُكَ مَنْ يُخَشَى ﴿١٠﴾

وَيَنْجِنُهَا الْأَشْقَى ﴿١١﴾

الَّذِي يَصِلُ النَّارَ الْكُبْرَى ﴿١٢﴾

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿١٣﴾

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿١٤﴾

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿١٥﴾

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾

إِنَّ هَذَا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾

صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

(1) Ya ambaci sūnan Allah ga ayyukansa duka, ya yi sallolin nan biyar da sauran ibādōdi duka.

(2) Rayuwa iri biyu ce, ta dūniya da ta Lāhira.

(3) Kamanta rāyuwar ciyāwa da rāyar da ummiyyi da ilmi bābu mantuwa, da rāyar da mātattu cikin sa'āda ko cikin shaƙāwa yana cikin litaffan farko.

SŪRATUL GHĀSHIYA

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ

Tana karantar da yin hujja da abin da ake iya gani da ido dōmin a fahimci abin da ake gani da hankali, gwargwadon tunanin abokin magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne labārin (Kiyāma) mai rufe mutāne da tsōronta yā zo maka?

2. Wasu huskōki a rānar nan kaskantattu ne.

3. Māsu aikin wahala ne, māsu gajiya,

4. Zā su shiga wata wuta mai zāfi.

5. Ana shāyar da su daga wani marmaro mai zāfin ruwa,

6. Ba su da wani abinci fāce dai daga danyi.

7. Bā ya sanya kiba, kuma bā zai wadātar daga yunwa ba.

8. Wasu huskōki a rānar nan māsu ni'ima ne.

9. Game da aikinsu, masu yarda ne,

10. (Suna) a cikin Aljanna maḍaukakiya.

11. Bā zā su ji yāsassar magana ba, a cikinta.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ①

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ خَشِيعَةٌ ②

عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ ③

تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ④

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ عَاطِيَةٍ ⑤

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ ⑥

لَا يَسْمَعُونَ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ جُوعٌ ⑦

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ⑧

لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ⑨

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ⑩

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَغِيَةً ⑪

12. A cikinta akwai marmaro mai gudāna.

13. A cikinta akwai gadāje madaukaka.

14. Da kōfuna ar'aje.

15. Da filōli⁽¹⁾ jēre,

16. Da katifu shimfide.

17. Ashe, to, bā zā su dūbāwa ba ga rākumā yadda aka halitta su?

18. Da zuwa ga sama yadda aka daukaka ta?

19. Da zuwa ga duwātsu yadda aka kafa su?

20. Da zuwa ga kasa yadda aka shimfidā ta?

21. Sabōda haka, ka yi wa'azi, kai mai yin wa'azi ne kawai.

22. Ba ka zama mai ikon tank-wasāwa a kansu ba.

23. Fāce dai duk wanda ya jūya bāya, kuma ya kāfirta,

24. To, Allah zai yi masa azāba, azābar nan da take mafi girma.

25. Lalle ne, zuwa gare Mu kō-mōwarsu take,

26. Sa'an nan lalle ne aikinMu ne Mu yi musu hisābi.

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾

فِيهَا سُرُورٌ مَّرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾

وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾

وَنَارٌ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾

وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾

وَالِإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾

وَالِإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾

وَالِإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾

لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾

فَعَذَابُ اللَّهِ الْعَذَابُ الْأَكْبَرُ ﴿٢٤﴾

إِنَّا إِلَيْنَا يَا بَهُمْ ﴿٢٥﴾

ثُمَّ إِنَّا عَلَيْنَا حِسَابُهُمْ ﴿٢٦﴾

(1) Matāsan kai.

SŪRATUL FAJR

سُورَةُ الْفَجْرِ

Tana karantar da cēwa girmamawa da ĩmāni da takawa take,
bā da sāmūn dūkiya ko kyāwon halitta ko mulki ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da alfijiri,
2. Da darūruwa gōma.
3. Da (adadi na) cikā da (na) mārā.
4. Da dare idan yana shūdewa,
5. Ko a cikin waɗannan akwai abin rantsuwa ga mai hankali (da yake kange shi daga zunubi)?
6. Ba ka ga yadda Ubangijinka Ya aikata da Ādāwa ba?
7. Iramawa māsu sakon⁽¹⁾ kīrar jiki.
8. Waɗanda ba a halitta kwa-tankwacinsu ba, a cikin garūruwa (na dūniya).
9. Da Samūdāwa waɗanda suka fasa duwātsu a cikin wādi⁽²⁾ (suka yi gidāje)?

وَالْفَجْرِ
وَلَيْلٍ عَشْرٍ
وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ
هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
إِرمَ ذَاتِ الْعِمَادِ
الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ
وَتَمُودَ الَّذِي جَابَأَ الصَّخَرَ بِالْوَادِ

(1) Tsawo mai ma'ana.

(2) Wādil kura, sunan wuri ne kusa da Madina wajen Syria, wato Sham.

10. Da Fir'auna mai turāku,

11. Waɗanda suka kētare iyā-karsu, a cikin garūruwa?

12. Sabōda haka, suka yawaita yin barna a cikinsu.

13. Sabōda haka Ubangijinka Ya zuba musu bŭlālar azāba.

14. Lalle ne Ubangijinka Yana nan a mafaka.

15. To, amma fa mutum idan Ubangijinsa Ya jarraba shi, wāto Ya girmama shi kuma Ya yi masa ni'ima, sai ya ce, "Ubangijina Yā girmama ni."

16. Kuma idan Ya jarraba shi, wāto Ya kuntata masa abincinsa, sai ya ce "Ubangijina Ya walākanta ni."

17. A'aha! Bari wannan, ai bā ku girmama marāya!

18. Bā ku kwadaitā wa jūnanku ga (tattalin) abincin matalauci!

19. Kuma kuna cin dūkiyar gādo, ci na tārāwa,

20. Kuma kuna son dūkiya, so mai yawa,

21. A'aha! Idan aka nika kasa nikewa sosai,

22. Kuma Ubangijinka Ya zo, alhāli malā'iku na jēre, safū-safu,

23. Kuma a ranar nan aka zo da Jahannama. A ranar nan mutum zai yi tunāni. To, inā fa tunāni yake a gare shi!

24. Yana dinga cēwa, "Kaitona, dā na gabatar (da aikin kwarai) domin rāyuwata!"

وَفِرْعَوْنُ ذِي الْأَوْتَادِ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ﴿١١﴾

فَاكْثَرُوا فِيهَا الْفُسَادَ ﴿١٢﴾

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْنَلَهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ

رَبِّي أَكْرَمَنِ ﴿١٥﴾

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْنَلَهُ فَقَدَّرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ

رَبِّي أَهْمَنَنِ ﴿١٦﴾

كَلَّا بَلْ لَا تُكْرَمُونَ الْيَتِيمَ ﴿١٧﴾

وَلَا تَخْضُوتُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿١٨﴾

وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا ﴿١٩﴾

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿٢٠﴾

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٢﴾

وَجِئَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ

وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ﴿٢٣﴾

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾

25. To, a rānar nan bābu wani mai yin azāba irin azābar Allah.

26. Kuma bābu wani mai dauri irin daurinSa.

27. Yā kai rai mai natsuwa!

28. Ka koma zuwa ga Ubangi-jinka, alhāli kana mai yarda (da abin da Ya kaddara maka a dūniya) abar yardarwa (da sakamakon da zā a ba ka a Lāhira).

29. Sabōda haka, ka shiga cikin bāyiNa (māsu bin umurni a dūniya).

30. Kuma ka shiga AljannaTa (a Lāhira).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَعْذِبُ عَذَابُهُ أَحَدًا ﴿٢٥﴾

وَلَا يُوْتِقُ وَثَاقُهُ أَحَدًا ﴿٢٦﴾

يَتَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾

أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مُّرْضِيَةً ﴿٢٨﴾

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾

وَادْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

SŪRATUL BALAD

سُورَةُ الْبَلَدِ

Tana karantar da cewa mutum an halitta shi cikin wahala, ko mai amfanin sa idan ya bi umurnin Allah ko kuwa mai cūtar sa idan ya saba wa umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Na yi rantsuwa da wannan gari⁽¹⁾ ba.

لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

(1) Allah Ya ce bā sai Ya yi rantsuwa da Makka ba sa'an nan zā a san darajarta, a lōkacin da Annabi yake a cikinta, kuma shi yana da hakkin zama a cikinta mahaifansa da zurriyarsa duka, ko da yake zai yi hijira sabōda fitinar kāfirai māsu halaka dūkiyarsu kan adāwa da shi. Dā sun yi amfāni da dukiyyar ga ayyukan alhēri, dā yā fi musu.

2. Alhāli kai kanā mai sauka a cikin wannan gari,

3. Da mahaifi da abin da ya haifa,

4. Lalle ne, Mun halitta mutum cikin wahala.

5. Kō yanā zaton bābu wani mai iya sāmūn iko, a kansa?

6. Yana cēwa “Na⁽¹⁾ halakar da dūkiya mai yawa”.

7. Shin, yana zaton cewa wani bai gan shi ba?

8. Shin, ba Mu sanya masa idānu biyu ba?

9. Da harshe, da leɓɓa biyu,

10. Kuma ba Mu shiryar da shi ga hanyōyi⁽²⁾ biyu ba?

11. To, don me ne bai shiga Akabā ba?

12. Kuma mene ne ya sanar da kai abin da ake cē wa Akabā?

13. Ita ce fansar wuyan bāwa,

14. Ko kuwa ciyarwa, a cikin yini ma'abūcin yunwa,

15. Ga marāya ma'abūcin zumunta

16. Ko kuwa wani matalauci ma'abūcin turbāya.

17. Sa'an nan kuma ya kasance daga waɗanda suka yi īmāni, kuma suka yi wa jūna wasiyya da yin hakuri, kuma suka yi wa jūna wasiyya da tausayi.

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ①

وَوَالِدٍ وَمَوْلًا ②

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ③

أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ④

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بَدَأَ ⑤

أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ⑥

أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑦

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑧

وَهَدْيَةً أَلْتَجِدِينَ ⑨

فَلَا أَقْنَحُ الْعُقَبَةَ ⑩

وَمَا أَدْرِيكَ مَا الْعُقَبَةُ ⑪

فَكَ رَقَبَةٍ ⑫

أَوْ إِطْعَمٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ⑬

يَلْبَسُ إِذَا مَقَرَّبَةٍ ⑭

أَوْ مَسْكِينًا إِذَا مَتَرَبَةٍ ⑮

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَصَّوْا

بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ⑯

(1) Nā halaka dukiya mai yawa dōmin faɗa da addīni.

(2) Hanyar alhēri da ta sharri.

18. Wadannan ne ma'abūta albarka⁽¹⁾

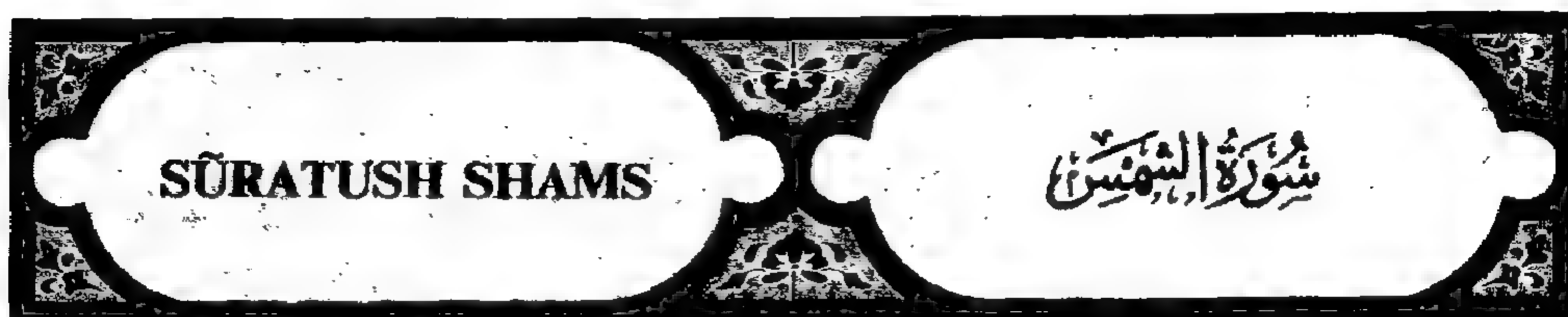
19. Kuma wadanda suka kāfirta da āyōyinMu, sū ne ma'abūta shu'-umci⁽²⁾

20. A kansu akwai wata wuta abar kullewa.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمُنْمَةِ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْئَمَةِ ﴿١٩﴾

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾

Tana karantar da cewa idan azāba ta sauka a kan mutāne, takan shāfi mai laifi da wanda bā shi da laifi daga cikinsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da rānā, da hantsinta,

2. Kuma da wata idan ya bi ta.

3. Da yini a lōkacin da ya bayyana ta.

4. Da dare a lōkacin da ya ke rufe ta.

5. Da sama da abin da ya gina ta.

6. Da kasā da abin da ya shimfida ta.

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ﴿٢﴾

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰهَا ﴿٣﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰهَا ﴿٤﴾

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَىٰهَا ﴿٥﴾

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَىٰهَا ﴿٦﴾

(1) Ko kuwa wadanda ake bai wa takardunsu ga dāma, a Lāhira.

(2) Ko kuwa wadanda ake bai wa takardunsu ga hagu, a Lāhira.

7. Da rai da abin da ya daidaita shi,

8. Sa'an nan ya sanar da shi fajircinsa da shiryuwarsa,

9. Lalle ne wanda ya tsarkake⁽¹⁾ shi (rai) yā sāmi babban rabo.

10. Kuma lalle ne wanda ya turbude⁽²⁾ shi (da laifi) ya tābe.

11. Samūdāwa sun karyata (An-nabinsu), dōmin girman kansu.

12. A lōkacin da mafi shakāwar-su ya tafi (wurin sōke rākumar Sālihu),

13. Sai Manzon Allah ya gaya musu cewa, "Ina tsōratar da ku ga rākumar Allah da ruwan shanta!"

14. Sai suka karyata shi, sa'an nan suka sōke ta. Sabōda haka Ubangijinsu Ya darkāke su, sabōda zunubinsu. Sa'an nan Ya daidaita ta (azābar ga mai laifi da maras laifi).

15. Kuma bā ya tsōron ākibarta (ita halakāwar).

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾

فَالْمِمْهَاجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾

إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ

عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

(1) Karɓar imāni da aiki da abin da ya kunsu tsarkake rai ne.

(2) Kafirci turbude rai ne da zunubi.

SŪRATUL LAIL

سُورَةُ اللَّيْلِ

Tana karantar da dangantaka tsakanin dabi'a da halitta da ākibar mutum bisa aikinsa, da kuma kasuwar abubuwa tsakanin alheri da sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da dare a lōka-
cin da yake rufēwa.

2. Da yini a lōkacin da yake
kuranyēwa.

3. Da abin da ya halitta namiji
da mace.

4. Lälle ne ayyukanku, dabam-
dabam suke.

5. To amma wanda ya yi kyauta,
kuma ya yi takawa,

6. Kuma ya gaskata kalma⁽¹⁾
mai kyāwo,

7. To, zā Mu saukāke masa, har
ya kai ga sauki.

8. Kuma amma wanda ya yi
rōwa, kuma ya wadātu da kansa,

9. Kuma ya karyatar da kalma
mai kyāwo,

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ①

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَافَى ②

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ③

إِنْ سَعَيْكُمْ لَشِقَى ④

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَانْفَكَى ⑤

وَصَدَقَ بِالْحَقِّ ⑥

فَسَيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَى ⑦

وَأَمَّا مَنْ يُخَلِّ وَأَسْتَفَى ⑧

وَكَذَّبَ بِالْحَقِّ ⑨

(1) Kalma mai kyāwo ita ce Kalmar shahāda da abin da ta kunsu na addinin Musulunci, wanda yake yinsa kamar yadda Allah Ya ce, ta hanyan Manzonsa, shi ne takawa.

10. To, zā Mu saukakke masa,
har ya kai ga tsanani.

11. Kuma dūkiyarsa ba ta wadā-
tar masa da kōme ba, a lōkacin da
ya gangara (a wuta).

12. Lālle aikinMu ne, Mu bayya-
na shiriya,

13. Kuma lalle ne Lāhira da du-
niya Namu ne.

14. Sabōda haka Na yi maku
gargadi da wuta mai babbaka,

15. Bābu mai shigarta sai mafi
shakāwa,

16. Wanda ya karyata, kuma ya
jūya bāya.

17. Kuma mafi takawa⁽¹⁾, zai
nisan ta,

18. Wanda yake bāyar da dū-
kiyarsa, alhāli yana tsarkaka,

19. Alhāli bābu wani mai wata
ni'ima wurinsa wadda ake nēman
sakamakonta.

20. Fāce dai nēman yardar
Ubangijinsa Mafi daukaka.

21. To, lalle ne zai yarda (da
sakamakon da zā a bā shi).

فَسَنَلْسِرُهُ لِّلْعَسْرِ ﴿١٠﴾

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ﴿١١﴾

إِن عَلَيْنَا لِّلْهُدَى ﴿١٢﴾

وَأِن لَّنَا لِّلْآخِرَةِ وَالْأُولَى ﴿١٣﴾

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ﴿١٤﴾

لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٦﴾

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ﴿١٨﴾

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَى ﴿١٩﴾

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ﴿٢٠﴾

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ﴿٢١﴾

(1) Mafi takawa da Mafi shakāwa suna ma'anar mai takawa da shakiyyi.

SŪRATUḌ ḌUHĀ

سُورَةُ الضُّحَى

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Yā yi wa Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, a game da zātinSa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da hantsi
2. Da dare a lōkacin da ya rufe (da duhunsu).
3. Ubangijinka bai yi maka bankwana ba, kuma bai fi ka ba.
4. Kuma lalle ta karshe⁽¹⁾ ce mafi alheri a gare ka daga ta farko.
5. Kuma lalle ne Ubangijinka zai yi ta bā ka kyauta sai kā yarda.
6. Ashe, bai sāme ka marāya ba, sa'an nan Ya yi maka makōma?
7. Kuma Ya sāme ka bā ka da shari'ā, sai Ya shiryar da kai?
8. Kuma Ya sāme ka matalauci, sai Ya wadātā ka?
9. Sabōda haka, amma marāya, to, kada ka rinjāye shi,
10. Kuma amma mai tambaya, kada ka yi masa tsāwa,
11. Kuma amma ni'imar Ubangijinka, sai ka faɗa (dōmin gōdiya)

- وَالضُّحَى ①
وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ②
مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ③
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ④
وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ⑤
أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ⑥
وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ⑦
وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ⑧
فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ⑨
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ⑩
وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ⑪

(1) Ta karshe, wāto, Lāhira; kuma ta farko, wato, dūniya.

SŪRATUSH SHARḤ

سُورَةُ الشَّرْحِ

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Ya yi wa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, game da sifōfinsa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba Mu būda maka zū-ciyarka ba (dōmin daukar hakuri da fahimta)?

2. Kuma Muka saryar maka da nauyinka,

3. Wanda ya nauyayi bāyanka?

4. Kuma Muka daukaka maka ambatonka?

5. To, lalle ne tāre da tsananin nan akwai wani sauki,

6. Lalle ne tāre da tsananin nan akwai wani sauki.

7. Sabōda haka idan ka kāre (ibāda) sai ka kafu (kana rōkon Allah).

8. Kuma zuwa ga Ubangijinka ka yi kwafayi.

أَلَمْ تَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ①

وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ②

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ③

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ④

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑤

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑥

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ⑦

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ⑧

SŪRATUT TĪN

سُورَةُ التِّينِ

Tana karantar da cēwa duka abin da ya shāfi addini bā ya halaka, sauran abubuwa suna halaka da shudēwar zāmaninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da Attinu da Azzaitūn. ⁽¹⁾

2. Da Dūr Sīnina. ⁽²⁾

3. Da wannan gari ⁽³⁾ amintacce.

4. Lalle ne Mun halitta mutum a cikin mafi kyawon tsayuwa

5. Sa'an nan Muka mayar da shi mafi kaskantar masu rauni

6. Face wadanda suka yi imani, kuma suka aikata ayyukan kwarai, saboda haka suna da sakamako wanda bā ya yankewa.

7. To, bāyan haka mē ya sanya ka ka karyata sakamako (wanda za a yi a bāyan Tāshin Kiyāma)?

8. Ashe, Allah bā Shi ne Mafi māsu hukunci kyāwon hukunci ba? ⁽⁴⁾

وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ ①

وَطُورِ سَيْنٍ ②

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ③

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ④

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ⑤

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ

غَيْرُ مَمْنُونٍ ⑥

فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ بِالْإِن ⑦

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ⑧

(1) Ibn Abbas ya ce Attinu shi ne masallacin Nuhu a kan Judiyyi, Azzaitun Masallacin Baitil Mukaddas.

(2) Dutsen da Allah Ya yi magana da Musa a kansa. Ma'anarsa dutse mai albarka saboda itacen da ke kansa.

(3) Gari amintacce shi ne Makkah.

(4) Ana son wanda ya karanta sūrar har karshe ya ce بلى Wato na'am, Allah Ya fi kowa kyāwon hukunci.

SŪRATUL ‘ALAK

سُورَةُ الْعَلَقِ

Tana karantar da cēwa karātu shi ne gaba da kōme, amma a gama shi da sūnan Allah, kuma a yi aiki da shi dōmin a sāmi kiyāyewar Allah daga dukan maḳiyin addīni.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka yi karatu da sunan Ubangijinka, wanda Ya yi halitta.

2. Ya halitta mutum daga gudan jini.

3. Ka yi karatu, kuma Ubangijinka Shi ne Mafi karimci.

4. Wanda Ya sanar (da mutum) game da alƙalami

5. Ya sanar da mutum abin da bai sani ba.

6. A'aha! Lalle, ne mutum, haƙi-ƙa, yana girman kai (ya ƙi karatu).

7. Dōmin yā ga kansa, yā wadā-ta.

8. Lalle ne zuwa ga Ubangijinka makoma take,

9. Shin, kā ga wanda ke hana,

10. Bāwā idan yā yi salla?

11. Ashe, kā gani, idan (shi bā-wan) ya kasance a kan shiriya?

12. Ko ya yi umurni da taƙawa?

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّذِي خَلَقَ ①

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ②

أَفَرَأَيْتُمْ أَكْرَمَ ③

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ④

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ⑤

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَغَفٍ ⑥

أَن رَّاهُ أَنتَقَى ⑦

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجَىٰ ⑧

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ⑨

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ⑩

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهَدَىٰ ⑪

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ⑫

13. Ashe, kā gani, idan (shi mai hanin) ya kāyata, kuma ya jūya bāya?

14. Ashe, bai sani ba cewa Allah Yanā gani?

15. A’aha! Lalle ne idan bai hanu ba, lalle ne zā Mu ja gāshin makwarkwada

16. Makwarkwada makarya-ciya, mai laifi.

17. Sai ya kirayi Kungiyarsa.

18. Zā Mu kirayi Zabaniyāwa (mala’iku māsu girma).

19. A’aha, kada ka bī shi. Kuma ka yi tawali’u,⁽¹⁾ kuma ka nemi kusanta (zuwa ga Ubangijinka).

أَرَأَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٣﴾

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى ﴿١٤﴾

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾

نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾

كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ﴿١٩﴾

SŪRATUL KADR

سُورَةُ الْقَدْرِ

Tana karantar da son Allah ga wannan al’umma ta Musulmi, da Ya ba su Lailatul Kadari dōmin Ya yawaita ladar ayyukansu ko da yake rāyukansu bā su da tsawo kamar na al’ummomin farko.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi (Alkur’āni) a cikin Lailatul Kadari (daren daraja)

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾

(1) Wato salla da sauran ibādodi.

2. To, me ya sanar da kai abin da ake cewa Lailatul Kadari?

3. Lailatul Kadari mafi alheri ne daga wasu watanni dubu.

4. Mala'iku da Rūhi suna sauka a cikinsa da iznin Ubangijinsu sabō-da kowane umurni.

5. Sallama ne shi daren, har fitar alfijiri.

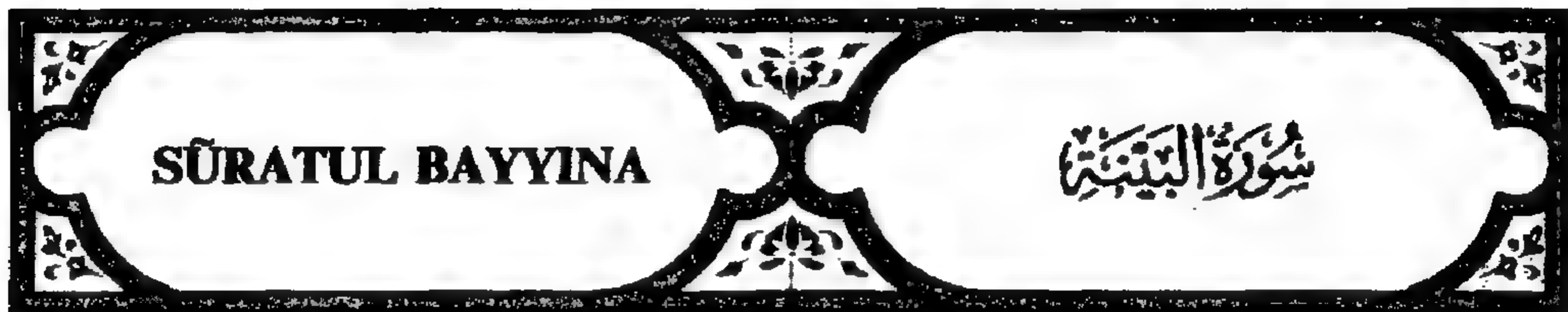
وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿١﴾

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٢﴾

نَزَّلَ الْمَلَكُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ

مِنْ كُلِّ أَمْرِ ﴿٣﴾

سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٤﴾

Tana karantar da hālāyen kāfirai da mutānen Littāfi, wāto Yahūdu da Nasāra game da Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, a gabanin da bayan bayyanarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Waɗanda suka kāfirta daga mūtanen Littāfi, da mushirikai, ba su kasance māsu gushewa daga gas-kiya ba har hujja ta je musu.

2. Wani Manzo⁽¹⁾ daga Allah, yana karātun wasu takardu masu tsarki.

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ

مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿١﴾

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ﴿٢﴾

(1) Shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin bābu wanda ya dāce da abin da ke cikin littafansu sai shi.

3. A cikinsu akwai wasu littafai māsu kīma da daraja.

4. Kuma wadanda aka bai wa Littafi ba su sāba wa juna ba face bayan hujjar ta je musu.

5. Kuma ba a umarce su da kome ba, fāce bautā wa Allah, suna māsu tsarkake addinin gare Shi, māsu karkata zuwa ga addinin gas-kiya, kuma su tsai da salla kuma su bāyar da zakka, kuma wannan shi ne addinin wadanda suke a kan hanyar kwarai.

6. Lalle ne wadanda suka kafirta daga mutanen Littafi da mushirikai suna cikin wutar Jahannama, suna madawwama a cikinta. Wadannan su ne mafi ashararancin tālikai.

7. Lalle ne wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, wadannan su ne mafifita alherin halitta.

8. Sakamakonsu, a wurin Ubangijinsu, shi ne gidajen Aljan-nar zama, koramu na gudāna daga karkashinta, sunā madawwama a cikinta har abada. Allah Ya yarda da su, kuma su, sun yarda da Shi. Wannan sakamako ne ga wanda ya ji tsōron Ubangijinsa.

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ﴿٢﴾

وَمَا نَفَرَقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ

مَاجَاءِ تِلْكَ الْبَيِّنَةِ ﴿٣﴾

وَمَا أَمْرُو إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ

وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ

الْقِيمَةِ ﴿٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ

فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ

هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾

جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٧﴾

SŪRATUZ ZALZALA

سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ

Tana karantar da yadda mōtsin Tāshin Kiyāma yake, da bai wa mutāne sakamakon ayyukansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan aka girgiza kasa, girgi-zawarta.

2. Kuma kasa ta fitar da kayanta, masu nauyi,

3. Kuma mutum ya ce “Mē ne ya same ta?”

4. A rānar nan, zā ta faḍi lābārinta,

5. Cewa Ubangijinka Ya yi umurni zuwa gare ta.

6. A rānar nan, mutane za su fito dabam-dabam domin a nuna musu ayyukansu.

7. To, wanda ya aikata (wani aiki) gwargwadon nauyin zarra, na alheri, zai gan shi;

8. Kuma wanda ya aikata gwargwadon nauyin zarra na sharri, zai gan shi.

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالًا ①

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ②

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ③

يَوْمَئِذٍ تُخَدِّثُ أَخْبَارَهَا ④

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ⑤

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا ⑥

لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ⑦

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ⑧

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ⑨

SŪRATUL 'ĀDIYĀT

سُورَةُ الْجَنَادِيَّاتِ

Tana karantar da yadda ake yin hari da lōkacin da ake yaƙin kāfirai, da dalilin da ya sa a yāƙe su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da dawāki māsu gudu suna fitar da kūkan ciki.

2. Māsu ƙyasta wuta (da kōfatsansu a kan duwatsu) ƙyastawa

3. Sa'an nan māsu yin hari a lokacin asuba,

4. Sai su motsar da kūra game da shi.

5. Sai su shiga, game da ita (kūr-rar), a tsakānin jama'ar makiya.

6. Lalle ne mutum mai tsananin butulci ne ga Ubangijinsa.

7. Lalle ne shi mai shaida ne a kan laifinsa da haka.

8. Kuma lalle ne ga dūkiya shi mai tsananin so ne.

9. Shin, bā ya da sanin lōkacin da aka tōne abin da yake cikin kaburbura,

10. Aka bayyana abin da ke cikin zukata,

11. Lalle ne Ubangijinsu, game da su, a ranar nan, Mai ƙididdigewa ne ?

وَالْعَدِيَّتِ صَبَحًا ①

فَالْمُورِيَّتِ قَدَحًا ②

فَالْغَيْرِيَّتِ صَبَحًا ③

فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ④

فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ⑤

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ⑥

وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦

وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ⑧

❖ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ⑨

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ⑩

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ⑪

SŪRATUL KARI'Ā

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

Tana bayānin Rānar Kiyāma wajen hālin fitar mutāne daga kaburbura da hālāyen kasa da rabuwar mutāne bāyan hisābi, wasu zuwa Aljanna wasu zuwa wuta, a bāyan būsar kaho ta biyu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Mai kwankwasar (zukata da tsōro)!

2. Mē ne mai kawankwasa?

3. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa mai kwankwasa?

4. Rānar da mutāne za su kasance kamar 'ya'yan fāri māsu wātsuwa.

5. Kuma duwātsu su kasance kamar gāshin sūfin da aka sābe.

6. To, amma wanda ma'aunansa suka yi nauyi,

7. To, shi yana a cikin wata rayuwa yardadda.

8. Kuma amma wanda ma'aunansa suka yi sauki (bābu nauyi),

9. To, uwarsa Hāwiya ce.

10. Kuma me ya sanar da kai me ne ita?

11. Wata wuta ce mai zafi.

الْقَارِعَةُ ①

مَا الْقَارِعَةُ ②

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ③

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ

الْمَبْثُوثِ ④ وَتَكُونُ الْجِبَالُ

كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ⑤

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ⑥

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ⑦

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ⑧

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ⑨

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ⑩

نَارُ حَامِيَةٍ ⑪

SŪRATUT TAKĀTHUR

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

Tana bayānin hana alfahari, sabōda dūkiya ko dangi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Alfahari da yawan dūkiya da dangi ya shagaltar da ku (daga ibada mai amfaninku).

2. Har kuka ziyarci kaburbura.

3. A'aha! (Nan gaba) zā ku sani.

4. Sa'an nan, tabbas, zā ku sani.

5. Haḳīka, da kuna da sani, sani na yaḳīni.

6. Lalle ne da kuna ganin Jahīm.

7. Sa'an nan lalle ne za ku gan ta, da idanu, bayyane.

8. Sa'an nan lalle ne za a tam-baye ku, a rānar nan, lābārin ni'imar (da aka yi muku).

أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْكُتُبُ ۝١

حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۝٢

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝٣

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝٤

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ۝٥

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۝٦

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۝٧

ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۝٨

SŪRATUL 'AṢR

سُورَةُ الْاٰخِرَةِ

Tana bayānin cēwa kōme mutum ya yi a lōkacinsa hasāra ne da barnar zarafi, sai fa idan ibāda ce yake yi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da zāmani. ⁽¹⁾
2. Lalle ne mutum yana a cikin hasara,
3. Fāce wadanda suka yi īmani, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi wa juna wasiyya da bin gaskiya, kuma suka yi wa juna wasiyya da yin haƙuri (su kam, ba su cikin hasara).

وَالْعَصْرِ ١

إِنَّا لَإِنْسَنٌ لِّفَى خُسْرٍ ٢

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا

بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ٣

(1) Wasu suna fassarawa da wakatin sallar Asar da kuma marece. A kōwane dai, an bai wa wakati muhimmanci, zāmani yana yanke wanda bai yanke shi ba. Bā yā halatta ga mutum wata mudda ta zāmani ta wuce shi bai san amfānin da ya sāma wa kansa a cikinta ba, kuma kōme ya sāmu idan ba addini ba ne, to, hasāra ce.

SŪRATUL HUMAZA

سُورَةُ الْهُمَزَةِ

Tana bayāni ga hana aibanta wasu mutāne, da hana gība da rada a tsakānin Musulmi dōmin ginin al'umma ya tabbata, wanda ya karya shi, a sanya shi wuta ta cikin ginin shikā-shikai.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga duk mai nune, mai zunde (mai rada)

2. Wanda ya tara dūkiya, kuma ya mayar da ita abar tattalinsa.

3. Yana zaton cēwa dūkiyarsa za ta dawwamar da shi.

4. A'aha! Lalle ne zā a jēfa shi a cikin Hudama.

5. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa Hudama?

6. Wutar Allah ce wadda ake hūrāwa.

7. Wadda take lēkāwa a kan zukata.

8. Lalle ne ita abar kullēwa ce a kansu.

9. A cikin wasu ginshikai mīkakku.

وَبَلِّغْ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةً ①

الَّذِي جَمَعَ مَا لَا وَعَدَدَ لَهُ ②

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ③

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ④

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ⑤

نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ ⑥

الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ⑦

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَدَةٌ ⑧

فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ⑨

SŪRATUL FĪL

سُورَةُ الْفِيلِ

Tana nūna darajar Hurumin Makkah, yadda Allah Yake halakar da mai nufinta da yāki ko wani sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba ka ga yadda Ubangi-jinka Ya aikata ga mutanen giwa⁽¹⁾ ba?

2. Ashe, bai sanya kaidinsu a cikin bata ba?

3. Kuma Ya sako, a kansu, wasu tsuntsāye, jama'a-jama'a.

4. Suna jifar su da wasu duwat-su na yumbun wuta,

5. Sa'an nan Ya sanya su kamar karmāmi wanda aka cinye?

الَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾

الَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٤﴾

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٥﴾

(1) An yi Yākin Gīwa shēkarar haifuwar Annabi, tsakānin halaka su da haifuwarsa kwāna hamsin. Bayan shekara arba'in Annabi ya fara karantar da mutane. Ya karantar da su cikin shekara ashirin da uku, sa'an nan ya faura. Bayansa da shekara hamsin wadanda suka bi shi suka cinye duniya. Wannan yana nuna cewa mutane ba su samun daraja sai da rikon addini da ilimi.

SŪRATU KURAISH

سُورَةُ قُرَيْشٍ

Tana bayyana darajar Kuraishawa da taimakon da Allah Yake yi musu. Hade take da Surar Gīwa, amma aka raba su da Basmala, dōmin a bambanta darajar Hurumin garin Makkah da kuma ta Kuraishawa kabilar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sābōda sābon Kuraishawa,
2. Sābonsu na tafiya hunturu da ta bazara,
3. Sabōda haka, sai su bauta wa Ubangijin wannan Gida (Ka'abah).
4. Wanda Ya ciyar da su (Ya hana su) daga yunwa, kuma Ya amintar da su daga wani tsoro.

لَا يَلْفِ قُرَيْشٍ ①
إِلَيْهِمْ رِحْلَةَ الْشِتَاءِ وَالصَّيْفِ ②
فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③
الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ ④
مِنْ خَوْفٍ ⑤

SŪRATUL MĀ'ŪN

سُورَةُ الْمَاعُونِ

Tana bayānin yadda zā a iya gāne munāfuki da halāyensa a tsakānin Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Shin, ka ga wanda ke karyatā-wa game da sakamako?

2. To, wannan shi ne ke tunkude marāya (daga haƙƙinsa).

3. Kuma bā ya kwadaitarwa bisa bayar da abinci ga matalauci.

4. To, bone yā tabbata ga masal-lata,

5. Wadanda suke masu shagala daga sallarsu,

6. Wadanda suke yin riya (ga ayyukansu)

7. Kuma suna hana taimako.

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ

وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ

SŪRATUL KAUTHAR

سُورَةُ الْكَوْثَرِ

Tana nūna darajar Annabi zuwa ga Allah, yadda Yake yi masa kyauta kuma Ya yi masa fada da makiyinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mu, Mun yi maka kyauta mai yawa.

2. Saboda haka, ka yi salla dōmin Ubangijinka, kuma ka sōke (baiko, wato sukar rakumi).

3. Lalle mai aibanta ka, shi ne mai yankakkiyar albarka.

إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

SŪRATUL KĀFIRŪN

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

Tana bayānin cēwa ba a sassautawa ga gaskiya game da addini, dōmin nēman yardar wasu mutāne ko wani mutum.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Ya kū kāfirai!

2. “Bā zan bautā wa abin da kuke bautā wa ba.

قُلْ يَتَّيْبُهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾

3. “Kuma kū, ba ku zama masu bauta wa abin da nake bautā wa ba.

4. “Kuma nĩ ban zama mai bautā wa abin da kuka bautā wa ba.

5. “Kuma kū, ba ku zama māsū bautā wa abin da nake⁽¹⁾ bautā wa ba.

6. “Addininku na garē ku, kuma addinina yanā gare ni.”

وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٢﴾

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٣﴾

وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

SŪRATUN NAṢR

سُورَةُ النَّصْرِ

Tana nūna kārēwar aikin Annabi na Manzanci, kuma tana nūna abin da tsōho zai kāma yi idan aikin karfī ya buwāye shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan taimakon Allah ya zo da cin nasara.

2. Kuma ka ga mutane suna shi-ga addinin Allah, kungiya-kungiya.

3. To, ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, kuma ka nēme Shi gafara, lalle Shi (Ubangijinka) Ya kasance Mai karɓar tūba ne.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ

أَفْوَاجًا ﴿٢﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ

كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

(1) Āya ta 4 da ta 5 sun nūna addinin karyā yakan canza amma na gaskiya bā ya canzawa.

SŪRATUL MASAD

سُورَةُ الْمَسَدِ

Tana nūna hushin Allah ga maƙiyin Annabi. Kuma ita da sūrorin da suke bāyanta sunā nūna dogēwar ƙiyayyar kāfirai ga addini bāyan ƙaurar Annabi, da dōgēwar addīni na gaskiya, kuma Allah zai tsare Musulmin ƙwarai daga dukan sharrin māsu camfe-camfe da māsu sanya dasisa a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hannāye biyu na Abulahabi sun halaka, kuma yā halaka.

2. Dūkiyarsa ba ta tsare masa kōme ba, da abin da ya tāra.

3. Zā ya shiga wuta mai hūruwa.

4. Tāre da matarsa, mai ɗaukar itacen (wuta)⁽¹⁾.

5. A cikin kyakkyāwan wuyanta akwai igiya ta kaba (Rānar Kiyāma).

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسِينٍ ⑤

(1) Anā fassara shi da mai tsēgumi, wātau annamīmanci; da Lārabci anā ce wa mai annamīmanci “mai ɗaukar itacen wuta”.

SŪRATUL IKHLĀṢ

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

Tana karantar da tauhidi, watau kadaita Allah Wanda ke kare addininSa daga maƙiyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Shi ne Allah Maka-
daici,

2. “Allah Wanda ake nufin Sa
da bukata.

3. “Bai haifa ba, kuma ba a haife
Shi ba.

4. “Kuma babu ɗaya da ya ka-
sance tamka a gare Shi.”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ①

اللَّهُ الصَّمَدُ ②

لَمْ يَكِلْ وَلَمْ يُولَدْ ③

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

SŪRATUL FALAK

سُورَةُ الْفَلَقِ

Tana karantar da yadda ake nēman tsarin Allah daga sharri duka, daga maƙiyi na bayyane.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga
Ubangijin safiya

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ①

2. “Daga sharrin abin da Ya halitta.

3. “Da sharrin dare, idan ya yi duhu.

4. “Da sharrin mātā māsū tōfi a cikin kulle-kulle.

5. “Da sharrin mai hāsada idan ya yi hāsada”.

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿١﴾

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٢﴾

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٣﴾

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٤﴾

SŪRATUN NĀS

سُورَةُ النَّاسِ

Tana karantar da yadda ake nēman tsari daga sharrin Shaidan na mutum da na aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga Ubangijin mutane.

2. “Mamallakin mutane.

3. “Abin bautāwar mutane.

4. “Daga sharrin mai sanya wasuwāsi, mai boyewa.”⁽¹⁾

5. “Wanda ke sanya wasuwāsi a cikin kirāzan mutane.

6. “Daga aljannu da mutane.”

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾

مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾

إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

(1) Shaidan yakan bōye idan ya ji an ambaci sunan Allah, dōmin haka aka yi masa suna mai-bōyewa, wāto bā ya zamā wurin da ake karatu da wa’azi, kamar yadda bā ya zama cikin zūciyar mutum mai ibāda da gaskiya. Ibāda ta gaskiya ita ce wadda aka yi ta kamar yadda Allah Ya ce a yi ta. Banda ibādar bidi’a, bā tā korar Shaidan. Kuma da sharadīn a yi ibādar da kyakkyawar niyya, dōmin aikin da bābu niyya mai kyāwo game da shi bātacce ne.

تَعْرِيفُ هَذَا الْمَصْحَفِ الشَّيْفِ

كُتِبَ هَذَا الْمَصْحَفُ وَضُبُّهُ عَلَى مَا يُوَافِقُ رَوَايَةَ حَفْصِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ الْمَغِيرَةِ الْأَسَدِيِّ الْكُوفِيِّ لِقِرَاءَةِ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ الْكُوفِيِّ التَّابِعِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ وَعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ وَأَبِي بَنْ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ .

وَأُخِذَ هَجَاؤُهُ مِمَّا رَوَاهُ عُلَمَاءُ الرَّسْمِ عَنِ الْمَصَاحِفِ الَّتِي بَعَثَ بِهَا الْخَلِيفَةُ الرَّاشِدُ عَثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْبَصْرَةِ وَالْكُوفَةِ وَالشَّامِ وَمَكَّةَ ، وَالْمَصْحَفِ الَّذِي جَعَلَهُ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ ، وَالْمَصْحَفِ الَّذِي اخْتَصَصَ بِهِ نَفْسَهُ ، وَعَنِ الْمَصَاحِفِ الْمُنْتَسَخَةِ مِنْهَا . وَقَدْ رَوَعَى فِي ذَلِكَ مَا نَقَلَهُ الشَّيْخَانُ أَبُو عَمْرٍو الدَّانِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ نَجَّاحٍ مَعَ تَرْجِيحِ الثَّانِي عِنْدَ الْاِخْتِلَافِ .

هَذَا وَكُلُّ حَرْفٍ مِنْ حُرُوفِ هَذَا الْمَصْحَفِ مُوَافِقٌ لِنَظِيرِهِ فِي الْمَصَاحِفِ الْعُثْمَانِيَةِ السَّيِّئَةِ السَّابِقِ ذَكَرَهَا .

وَأُخِذَتْ طَرِيقَةُ ضَبْطِهِ مِمَّا قَرَّرَهُ عُلَمَاءُ الضَّبْطِ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ « الطَّرَازِ عَلَى ضَبْطِ الْخَرَّازِ » لِلْإِمَامِ التَّنَيسِيِّ مَعَ الْأَخْذِ بِعَلَامَاتِ الْخَلِيلِ ابْنِ أَحْمَدَ وَأَتْبَاعِهِ مِنَ الْمَشَارِقَةِ ، بَدَلًا مِنْ عَلَامَاتِ الْأَنْدَلُسِيِّينَ وَالْمَغَارِبَةِ .

وَاتَّبَعْتُ فِي عَدِّ آيَاتِهِ طَرِيقَةَ الْكُوفِيِّينَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ « نَازِمَةِ الزُّهْرِ » لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ ، وَغَيْرِهَا مِنَ الْكُتُبِ الْمَدُونَةِ فِي عِلْمِ الْفَوَاصِلِ ، وَأَيُّ الْقُرَّاءِ عَلَى طَرِيقَتِهِمْ ٦٢٣٦ آيَةً .

وَأُخِذَ بَيَانُ أَوَائِلِ أَجْزَائِهِ الثَّلَاثِينَ وَأَحْزَابِهِ السَّتِينَ وَأَرْبَاعِهَا مِنْ كِتَابِ « غَيْثِ النِّفْعِ » لِلْعَلَامَةِ السُّفَّاقُوسِيِّ . وَ « نَازِمَةِ الزُّهْرِ » لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ وَشَرْحُهَا . وَ « تَحْقِيقُ الْبَيَانِ » لِلشَّيْخِ مُحَمَّدِ الْمُتَوَلَّى ، وَ « إِرْشَادُ الْقُرَّاءِ وَالْكَاتِبِينَ » ، لِأَبِي عِيدٍ رِضْوَانِ الْخَلَّلَاتِيِّ .

وَأُخِذَ بَيَانُ مَكِّيَّهِ وَمَدَنِيَّهِ فِي الْجَدُولِ الْمَلْحَقِ بِآخِرِ الْمَصْحَفِ ، مِنْ « كِتَابِ أَبِي الْقَاسِمِ عَمْرِو بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الْكَافِي » وَ « كُتُبِ الْقُرَّاءَاتِ وَالتَّفْسِيرِ » عَلَى خِلَافٍ فِي بَعْضِهَا .

وأُخِذَ بيان وقوفه وعلاماتها بما قررته اللجنة في جلساتها التي عقدتها لتحديد هذه الوقوف على حسب ما اقتضته المعاني التي ظهرت لها مسترشدة في ذلك بأقوال الأئمة من المفسرين وعلماء الوقف والابتداء .

وأُخِذَ بيان السجديات ومواضعها من كتب الفقه والحديث على خلاف في خمس منها لم نشر إليه في هامش المصحف وهي السجدة الثانية بسورة الحج والسجديات الواردة في السور الآتية : ص والنجم والانشقاق والعلق .

وأُخِذَ بيان مواضع السكتات عند حفص من «الشاطبية» وشرحها وتعرف كيفيتها بالتلقى من أفواه المشايخ .

﴿ اصطلاحات الضبط ﴾

وَضَعَ الصُّفْرُ الْمُسْتَدِيرُ (هـ) فوق حرفٍ عِلَّةٍ يدل على زيادة ذلك الحرف فلا يُنطقُ به في الوصل ولا في الوقف ، نحو : يَنْلُؤُحُمُحًا . أُولَئِكَ . مِنْ نَبَائِ الْمُرْسَلِينَ . بَيِّنَتَهَا بِأَيِّدٍ .

وَوَضَعَ الصُّفْرُ الْمُسْتَطِيلُ الْقَائِمُ (هـ) فوق أَلِفٍ بعدها متحركٌ يدل على زيادتها وصلا لا وقفا ، نحو : أَنَاخِرْمِنَهُ . لَنِكَتَاهُواللَّهُ رَبِّي . وأهملت الألف التي بعدها ساكن ، نحو : أَنَا النَّذِيرُ . من وضع الصفر المستطيل فوقها وإن كان حكمها مثل التي بعدها متحرك في أنها تسقط وصلا وتثبت وقفا لعدم توهم ثبوتها وصلا .

وَوَضَعَ رَأْسَ خَاءٍ صَغِيرَةٍ (بدون نقطة) (هـ) فوق أى حرف يدل على سكون ذلك الحرف وعلى أنه مُظْهَرٌ بحيث يقرعه اللسان ، نحو : مِنْ خَيْرٍ . وَبَنَوْنَ عَنْهُ . قَدْ سَمِعَ . أَوْعِظْتَ . وَخُضِّمَ .

وتعريّة الحرف من علامة السكون مع تشديد الحرف التالي يدل على إدغام الأول في الثاني إدغاماً كاملاً ، نحو : أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمْ . يَلْهَثُ ذَلِكَ . وَقَالَتْ طَائِفَةٌ . وَمَنْ يُكْرِهْنَهُ . وكذا قوله تعالى « أَلَمْ تَخْلُقْكُمْ » على أرجح الوجهين فيه .

وتعريته مع عدم تشديد التالي يدل على إدغام الأول في الثاني إدغاماً ناقصاً نحو : مَنْ يَقُولُ . مِنْ وَالٍ . قَرَّطُكُمْ . بَسَطَتْ . أو إخفائه عنده

فلا هو مظهر حتى يقرعه اللسان ولا هو مُدْغَم حتى يقلب من جنس تاليه
نحو : مِنْ تَحْنِهَا . مِنْ ثَمَرَةٍ . إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ .

ووضع ميم صغيرة (م) بدلَ الحركة الثانية من المنون أو فوق النون
الساكنة بدلَ السكون مع عدم تشديد الباء التالية يدلُّ على قلب التنوين أو
النون ميماً ، نحو : عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ . جَزَاءُ بِمَا كَانُوا . مُبْنًى .

وتركيب الحركتين : (ضمتين أو فتحتين أو كسرتين) هكذا :
عَ = يَدُلُّ على إظهار التنوين ، نحو : سَمِعَ عَلِيمٌ . وَلَا شَرَابًا إِلَّا . وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ .
وتتابعهما هكذا : عَ = يَدُلُّ مع تشديد التالى يدلُّ على الإدغام
الكامل نحو : خُشْبٌ مُسَنَّدَةٌ . غَفُورًا رَحِيمًا . وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ .

وتتابعهما مع عدم التشديد يدلُّ على الإدغام الناقص نحو :
وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ . رَجِيمٌ وَدُودٌ . أو الإخفاء ، نحو : شِهَابٌ ثَاقِبٌ . سِرَاعًا ذَلِكَ .
بِأَيْدِي سَفَرَةٍ كِرَامٍ . فتركيب الحركتين بمنزلة وضع السكون على الحرف وتتابعهما
بمنزلة تعريته عنه .

والحروفُ الصغيرة تدل على أعيان الحروف المتروكة في المصاحف
العُثمانية مع وجوب النطق بها ، نحو : ذَلِكَ الْكِتَابُ . يَلُؤْنَ آلَيْسَتَهُمْ . إِنَّ وَلِيِّ اللَّهِ
إِلَيْهِمْ رِحْلَةَ الْشِتَاءِ . وَكَذَلِكَ نُشَجِّي الْمُؤْمِنِينَ .

وكان علماء الضبط يلحقون هذه الأحرف حمراء بقدر حروف الكتابة
الأصلية ولكن تعسَّر ذلك في المطابع فاكتفى بتصغيرها في الدلالة على
المقصود .

وإذا كان الحرف المتروك له بدلٌ في الكتابة الأصلية عُوِّل في النطق
على الحرف الملحق لا على البدل ، نحو : الصَّلَاةُ . الرِّبَا . التَّوْرَةُ .
ونحو : وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصِطُ . فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً . فإن وضعت السين تحت الصاد
دلُّ على أن النطق بالصاد أشهر وذلك في لفظ : الْمُصَيِّطُونَ .

ووضع هذه العلامة (~) فوق الحرف يدل على لزوم مدّه مدًا زائدًا

على المد الأصلي الطبيعي ، نحو : **الذ . الطَّائِفَةُ . قُرْوْءٍ . سَيِّئَةٍ بِهِمْ . شُفَعَتُوا .**
تَأْوِيلُهُ إِلَّا اللَّهُ . لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ . بِمَا أَنْزَلَ . على تفصيل يعلم من فنّ
التجويد . ولا تستعمل هذه العلامة للدلالة على ألف محذوفة بعد ألف
مكتوبة مثل آمنوا كما وُضع غلطا في كثير من المصاحف بل تكتب
ءامنوا بهمزة وألف بعدها .

والدائرة المحلاة التي في جوفها رقم تدل بهيئتها على انتهاء الآية
وبرقمها على عدد تلك الآية في السورة ، نحو : **إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ❶**
فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ❷ **إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ❸** ولا يجوز وضعها قبل الآية
ألبتة فلذلك لا توجد في أوائل السُور ، وتُوجد دائما في أواخرها .

وتدل هذه العلامة (❖) على بداية الأجزاء والأحزاب وأنصافها
وأرباعها .

ووضع خطٍ أفقي فوق كلمة يدل على مُوجب السجدة .

ووضع هذه العلامة (❶) بعد كلمة يدل على موضع السجدة
نحو : **وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ❶**
يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ❷ .

ووضع النقطة الخالية الوسط المعيّنة الشكل (٥) تحت الراء في
قوله تعالى : **يَسِّرْ اللَّهُ يَجْعِلْهَا** . يدل على إمالة الفتحة إلى الكسرة ، وإمالة
الألف إلى الياء . وكان النُّقاط يضعونها دائرة حمراء فلما تعسر ذلك في
المطابع عُدِل إلى الشكل المعين .

ووضع النقطة المذكورة فوق آخر الميم قبيل النون المشددة من قوله
تعالى : **مَالِكٌ لَا تَأْمَنُ عَلَى يَوْمٍ** . يدل على الإشمام (وهو ضم الشفتين)
كمن يريد النطق بضممة إشارة إلى أن الحركة المحذوفة ضمة (من غير أن
يظهر لذلك أثر في النطق) .

ووضع نقطة مدورة مسدودة الوسط (•) فوق الهمة الثانية من
قوله تعالى : **ءَأَنجِيَّ وَعَرِيَّ** . يدل على تسهيلها بينَ بَيْنَ أي بين الهمة
والألف .

ووضع حرف السين فوق الحرف الأخير فى بعض الكلمات يدل على السكت على ذلك الحرف فى حال وصله بما بعده سكتة يسيرة من غير تنفس .

وورد عن حفص عن عاصم السكت بلا خلاف من طريق الشاطبية على ألف ﴿ عَوَجًا ﴾ بسورة الكهف ، وألف ﴿ مَرْقِدًا ﴾ بسورة يس ، ونون ﴿ مَن رَّاقٍ ﴾ بسورة القيامة ، ولام ﴿ بَل رَّانَ ﴾ بسورة المطففين .

ويجوز له فى هاء ﴿ مَالِيَّة ﴾ بسورة الحاقة وجهان :

أحدهما : إظهارها مع السكت ، وثانيهما : إدغامها فى الهاء التى بعدها فى لفظ ﴿ مَلَك ﴾ .

وقد ضبط هذا الموضع على وجه الإظهار مع السكت ، لأنه هو الأرجح ، وذلك بوضع علامة السكون على الهاء الأولى ، مع تجريد الهاء الثانية من علامة التشديد للدلالة على الإظهار ، ووضع حرف السين على هاء ﴿ مَالِيَّة ﴾ للدلالة على السكت عليها سكتة يسيرة بدون تنفس ، لأن الإظهار لا يتحقق وصلا إلا بالسكت .

والحاق واو صغيرة بعد هاء ضمير المفرد الغائب إذا كانت مضمومة يدل على صلة هذه الهاء بواو لفظية فى حال الوصل . والحاق ياء صغيرة مردودة إلى خلف بعد هاء الضمير المذكور إذا كانت مكسورة يدل على صلتها بياء لفظية فى حال الوصل أيضا .

وتكون هذه الصلة بنوعيتها من قبيل المد الطبيعي إذا لم يكن بعدها همز ، فتمد بمقدار حركتين : نحو قوله تعالى : ﴿ إِنَّ رَبَّكَ كَانَ بِبَصِيرَةٍ ﴾

وتكون من قبيل المد المنفصل إذا كان بعدها همز ، فتوضع عليها علامة المد ، وتمد بمقدار أربع حركات أو خمس نحو قوله تعالى : ﴿ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ ﴾ ، وقوله جل وعلا : ﴿ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ ﴾ .

والقاعدة أن حفصا عن عاصم يصل كل هاء ضمير للمفرد الغائب بواو لفظية إذا كانت مضمومة ، وياء لفظية إذا كانت مكسورة ، بشرط أن يتحرك ما قبل هذه الهاء وما بعدها ، وقد استثنى من ذلك ما يأتى :

(١) - الهاء من لفظ ﴿ يَرْضَهُ ﴾ في سورة الزمر . فإن حفصا ضمها بدون صلة .

(٢) - الهاء من لفظ ﴿ أَرْجِهْ ﴾ في سورتي الأعراف والشعراء فإنه سكنها .

(٣) - الهاء من لفظ ﴿ فَأَلْقَتْ ﴾ في سورة النمل ، فإنه سكنها أيضا .

وإذا سكن ما قبل هاء الضمير المذكورة ، وتحرك ما بعدها فإنه لا يصلها إلا في لفظ ﴿ فِيهِ ﴾ في قوله تعالى : ﴿ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا ﴾ في سورة الفرقان .

أما إذا سكن ما بعد هذه الهاء سواء أكان ما قبلها متحركا أم ساكنا فإن الهاء لا توصل مطلقا ، لثلا يجتمع ساكنان ، نحو قوله تعالى : ﴿ لَهُ الْمُلْكُ ﴾ ، ﴿ وَءَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ ﴾ ، ﴿ فَأَنْزَلْنَاهُ أَلْمَاءَ ﴾ ، ﴿ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴾ .

تنبيهات :

(١) - في سورة الروم ورد لفظ ﴿ ضَعِفَ ﴾ مجرورا في موضعين ومنصوبا في موضع واحد .

وذلك في قوله تعالى : ﴿ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعِفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعِفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشِبْهَةً ﴾ ويجوز لحفص في هذه المواضع الثلاثة وجهان : أحدهما : فتح الضاد ، وثانيهما : ضمها .

والوجهان مقروء بهما ، والفتح مقدم في الأداء .

(٢) - في لفظ ﴿ ءَاتَيْنَا ﴾ في سورة النمل وجهان لحفص وقفا .

أحدهما إثبات الياء ساكنة ، وثانيهما : حذفها ، مع الوقف على النون .

أما في حال الوصل فتثبت الياء مفتوحة .

(٣) - وفى لفظ ﴿ سَلَسِلًا ﴾ فى سورة الإنسان وجهان أيضا وقفا .

أحدهما : إثبات الألف الأخيرة ، وثانيهما : حذفها ، مع الوقف على اللام ساكنة .

أما فى حال الوصل فتحذف الألف .

وهذه الأوجه التى تقدمت لحفص عن عاصم ذكرها الإمام الشاطبى فى نظمه المسمى « حرز الأمانى ووجه التهانى » .

هذا ، والمواضع التى تختلف فيها الطرق ضُبُطت لحفص بما يوافق طريق النظم المذكور .

﴿ علامات الوقف ﴾

م علامة الوقف اللازم ، نحو : إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ .

لا علامة الوقف الممنوع ، نحو : الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ .

ج علامة الوقف الجائز جوازا مستوى الطرفين ، نحو : نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ أَمَنُوا بِرَبِّهِمْ .

د علامة الوقف الجائز مع كون الوصل أولى ، نحو : وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بَخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

ه علامة الوقف الجائز مع كون الوقف أولى ، نحو : قُلْ رَبِّ أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ .

.. علامة تعائق الوقف بحيث إذا وقف على أحد الموضعين لا يصح الوقف على الآخر ، نحو : ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ .

Alāmun Dākatawa

Wadannan sū nē alāmun da akē sāwā bisa haruffa ko kalmōmī don a nūna inda ya kamāta mai karatu ya tsaya ko kada ya tsaya

- ✓ Dākatāwar tilas
- ﻻ An hana dākatāwā
- ج Cikakkiyar dākatāwā ta ganin dāma
- ط Dākatāwā ta ganin dama, amma wucewa da karatu ya fi
- قل Dākatāwā ta ganin dāma, amma dākatāwar tā fi

Kamus

Ādīfa: Raunin hankali mai sa a yi hushi da sauri ko a yarda da sauri, kamar hankalin mata

Aiwata: Aikata

Ākība: Sakamakon al'amarin da ake aikatawa

Ākīda: Kudurin zuciya game da imaninta ga wani abu

Alāka: Abin da ya hada wasu abubuwa biyu

Alharini: Tufa mai taushi ta siliki

Badādayi: Masoyin da ake jin daɗi da ganinsa

Bā'ini: Sakin auren da ba a iya mayarwa sai an ɗaura wani auren

Bākanta: Rantsuwar cika alkawari

Bakarāre: Wanda ba ya haihuwa

Bakarāriya: Mace wadda ba ta haihuwa

Bananci: Barkwanci, kakaci, wargi, wasa

Barā'a: Yafewa daga laifi

Barranta: Tsira daga laifin da ake tuhumar mutum da shi

Barrantacce: Wanda ya tsira daga laifin da ake tuhumar sa da shi

Bice: Debe haske; akan ce wuta ta bice, idan haskenta ya bace

Biga: Hanya a karkashin kasa

Bijira: Ki bin umurni

Bijirewa: Kin bin umurni

Bira: Harshen wuta mara hayaki

Bitattu: Wadanda ba su da basirar gane gaskiya

Danyi: Kububawar makafi; wata ciyawa ce mai kaya da rakuma ke ci

Dāranta: Sa wani ya yi dariya

Darbūka: Tanti a kan sirdin rakumi don mata

Darɓa: Zuman kudan rakuwa

Darkaka: Ci gaba da tafiya kome wuya

Dasisa: Abin da yake a ido alheri ne, amma akwai sharri cikinsa

Dā'a: Hali na gari

Dabakōki: Hawa hawa da yawa irin na bene

Facce: Debe shamaki tsakanin ruwa biyu masu karfi

Fājirai: Masu saba wa shari'a da gangan, watau fasikai

Fājiri: Fasiki, mai saba wa shari'a da gangan

Faƙaƙani: Jam'in Faƙo

Faƙo: Wurin da ba ya jika da ruwa kuma ba ya fitar da tsiron ciyawa

Fasādi: Barna da keta dokar shari'a

Fawwala: Mayar da dibara ga wani ko ga Allah

Finjali: Kofi, tambulan

Furū'a: Mas'alolin da ake fahimta da Alkur'ani ko Hadisi, ko sanin Addinin Musulunci bisa ka'idodinsa

Gafala: Rashin kula har wani abin tsoro ya auku

Gafalallu: Marasa kula ga abin da zai auku na wahala gare su

Gamūsa: Rantsuwar karya da gangan

Giba: Yi da mutum

Gincira: Kishingida amma ba da nufin barci ba

Gislīn: Mugun abinci mai kaya

Guna: Kankana

Gunda: Dunkulen huren 'ya'yan dabino tun bai yi huda ba

Gyada: Sunkuyar da kai a kan isharar an yarda da maganar abokin hira

Hanāna: Kishi domin tsaron al'ada

Hāsili: Abin da ya tabbata daga wata mas'ala; sakamakon da aka samu bayan binciken wani al'amari

Hinsi: Karya rantsuwa

Hiyāka: Aikata abin da ya fi dacewa ko wanda ya fi tsanani

Hul'i: Fansar igiyar aure domin miji ya saki matarsa
Husūsiyya: Abin da wani ya kebanta da shi

Idirāki: Ji a jiki da fahimta
Ijtihādi: Tunani a binciken wata mas'ala domin fitar da hukunci
Ikrāri: Tabbatarwa da bakin mai magana
Ilhādi: Karkatar da hukunci domin wata manufa
Ilhāma: Fahimtarwa daga Allah
Illiyiina: Wurin da ake aje ayyuka nagari
Inabi: 'Dan itace mai kama da tsada
Inabobi: **Jam'in** Inabi
Isma: Tsarewar Allah ga annabawa don kada su yi wani zunubi
Istidrāji: Saurara wa mai zunubi har ya aukar da kansa ga musifa
Istirjā'i: Mayar da al'amari ga Allah tare da neman taimakonSa

Jalāla: Girma na Allah kawai, watau daukaka
Jannaye: Hanyar abinci daga baki zuwa ciki, ko jijiyar da ta hada kwakwalwa da lakar kashin baya
Jizya: Kudin haraji

Kaidi: Mugun shiri
Kākāci: Ba'a, barkwanci, wargi, wasa
Kallafa: Lazamta; dora wa wani al'amari ko hali tilas
Kāmunga: A sayar wa mutum da abu da tsada ko a saya daga gare shi da arha don rashin saninsa ko wayonsa
Kankana: Guna
Karankarma: Kashin bari wargi, kashin nan na tsakanin firji, da kafada
Kināya: Lafabi ga mutum domin girma-ma shi
Kundukuki: Gefen goshi na dama ko na hagu
Kwarkwada: Gashin goshi
Kindāri: Dukiya mai yawa, kamar dinari dubu goma sha biyu
Kisāsi: Hukunci ga rama laifin yi wa wani rauni
Kukumi: Marin wuya; daure hannu a wuya

Kukumma: **Jam'in** Kukumi
Kyācēwa: Kudurce laifin wani a cikin zuciya domin ramawa
Kyami: Azara ta rufin daki

La'imi: Mara son alheri
Lallage: Shan ruwa da harshe irin na kare
Li'abi: 'Dan'uwa wanda aka hada uba kawai da shi
Li'ani: Rantsuwar miji domin kore da ko ganin zinar matarsa, da rantsuwar matar domin kare kanta
Li'ummai: 'Yan'uwan da aka hada uwa kawai da su, uba kowa da nasa

Mahakama: 'Dakin Shari'a; kotu
Makai: Abin dībar ruwa, kamar kwarya ko buta
Makkana: Mallaka, tabbata
Makwarkwada: Keya
Mannu: Darba, watau zuman kudan rakuwa
Māra: Lamba kamar 1, 3, 5, 7 da sauransu
Marēmari: **Jam'in** Marmaro
Marmaro: Idon ruwa mai gudana
Mashi'a: Nufin Allah
Mubāhala: Rantsuwa domin a tsine wa mai karya
Mubāya'a: Nuna biyayya
Mudda: Lokaci iyakantacce
Mukārana: Auna abubuwa biyu ko gwa-ma su domin a ga bambanci
Munāzara: Hada karfi domin binciken wata mas'ala
Murli: Nonon dabino
Mu'utumadi: Maganar da ake dogara a kanta

Nafyi: Korewa ga magana, kamar a ce "bai yi ba"

Rabbanta: Samun rabo
Rakiki: Siriri kwarai
Rango: 'Yar hanya tsakanin duwatsu
Rauno: Ciyawa da aka daddage
Rubūbiyya: Siffar Allah ta mallakar kome
Rubushi: Hasara a Lahira
Ruhbanāwa: Masu ibada daga cikin Kista waƙanda suka yanke kansu daga

jin daɗin duniya sabo da yin ibada.
Rumata: Tsare mutum ga magana da hujja

Rummani: 'Ya'yan wani itace wanda aka fi samunsa a kasashen Larabawa

Sa'ada: Jin daɗin Lahira

Sakandami: Abin wuya; zanen riga ge-waye da wuyanta

Salladar: Bayar da iko a kan wani abu

Salsabil: Suna ne na idon ruwa a Aljanna

Salwa: 'Ya'yan shila

Sansance: Ganewa a jika

Sanwā: Tsuntsaye su yi layi a sama da fikafikansu buɗe

Saryar: A hutar da mutum daga daukar kaya

Sauma'a: Gidan ibadar mai halwa ta Kirista

Saunā: Jintoro game da lura

Shafa'ki: Lokacin da rana ta yi ja bayan faɗawarta

Shakāwa: Rashin arzikin Lahira

Shibhōhi: Abin da yake kama da gaskiya a wani fanni, kuma ya yi kama da karya ta wani fannin

Sijjīnu: Wurin da ake aje zunubai

Sōfane: 'Digon wani launi dabam a tsakanin wani launin

Sūfi: Abin yin tufa mai kama da wul

Ta'a'kibi: Karin bayani ga muhimman al'amurra ko kanun labaru

Ta'alīki: Riskar da hukuncin abin da aka sani zuwa ga wani abu da sharhin magana

Tabanni: Mayar da ɗan wani naka, kamar ɗan hankaka

Tadbiri: Tsara al'amari gabanin a gudanar da shi

Tafsili: Bayani filla-illa

Tahajjudi: Rashin barci domin yin ibada da dare

Talākiya: Wani itace wanda ake asuwaki da shi

Talālābanta: Fadawa a santsi

Tamani: Kimar abin sayarwa

Tambihi: Farkarwa; faɗakarwa

Tasarrufi: Jujjuya abubuwa, kamar saye da sayarwa

Tasawwufi: Kebance kai domin ibada irin ta Kirista

Tasgaro: Abin da ba ya sayuwa sam

Tasnim: Suna ne na wani marmaro wanda zaɓaɓɓun 'yan Aljanna ke sha daga gare shi

Taukifiyyai: Abubuwan da za a tsaya a kansu kamar yadda shari'a ta faɗa

Tāwada: A yi addu'a a tofa a kurji ko a ruwa

Tawāli'u: Kasƙan da kai

Tawassuli: Neman hanya

Tāwili: Bai wa wata magana fassara

Tōgēwa: Kin yin abu, ko janye abin da mutum ya ce

Tsatso: Kugu

Tsirfatāwa: Sana'antawa

Tsiwirwiri: Sana'a domin neman riba

Tunkuba: Rigyawa ko karikitan da ruwa ke turawa

Ukuba: Azaba domin wani laifi

Ulūhiyya: Siffar Allah ta yin doka da hukunci na halattawa ko haramtawa

Wābili: Mamako, ruwan sama mai yawa

Wādi: Fili tsakanin duwatsu

Wahami: Karkatattar fahimta

Wakkala: Dogara ga Allah

Waraka: Warkewa daga jahilci

Wasaki: Babbar guga ta fata

Wāsīdar: Tsani, dalilin sadarwa

Ya'kīni: Sakankancewa ko imani mai karfi

Yūla: Harshen wuta

Yūlaye: Jam'in Yūla

Yunke: A rufe a sa hatimi

Zambiyōyi: Filayen da ke tsakanin tako da tako a tafiya

Zanjabil: Citta mai yatsu

Zihāri: Haramta mata ta hanyar daidaita ta da wadda ta haramta ba da niyyar saki ba sai da niyyar waharlarwa kawai

Zirā'i: Kamu guda, wato awon tsawo daga guiwar hannu zuwa karshen yatsar tsakiya ta hannu

Fihirisa

Lamba ta farko ta sura ce, wadda ke cikin baka kuwa ta aya ce. Misali: 5 (91) daidai take da a ce Sura ta 5, aya ta 91. Game da sunan sura kuwa, lambar da ke biye da shi ta shafin da surar ta fara ne.

Idan ba a sami kalmar da ake nema ba, a yi tunanin wata.

A'alā s. 928

A'araf 7 (46)

A'arāf s. 219

'Abasa s. 913

Abin sha mai sa maye

dalilin haramtawa 5 (91)

haramtawa 2 (219); 5 (90)

mataki na biyu ga haramtawa 4 (43)

mataki na farko ga haramtawa 2 (219)

mataki na karshe ga haramtawa 5 (90)

Abinci 2 (172); 5 (1, 3, 4, 96); 6 (119-121);

16 (114, 116-118); 22 (34-36)

cin abincin Ahlil Kitāb 5 (5)

ga Yahudawa 6 (146)

gidajen da aka halalta wa mutum cin

abinci 24 (61)

haramtacce 2 (173); 5 (3); 6 (122, 146);

16 (115)

kin cin halaltacce 5 (87, 88)

Abu Lahab 111 (1-3)

matarsa 111 (4, 5)

Abubakar

sahibin Manzoni Allah ne 9 (40)

Adalci 4 (105); 16 (90)

Adamu 2 (33, 35); 3 (33, 59); 20

(123-127)

a Aljanna da Hawwa'u 2 (35); 7 (19);

20 (115-119)

an hana shi da Hawwa'u kusantar itace

2 (35); 7 (19)

an kammala shi 15 (28); 38 (72)

an zaɓe shi, shi da zuriyarsa 3 (32)

halitta shi daga turɓaya 3 (59); 15 (28);

38 (71)

laifinsa don mantuwa ne 20 (115)

mai mulkin duniya 2 (30)

mala'iku sun yi masa sujada 2 (34); 7

(11); 15 (28); 17 (61); 18 (50); 20

(116); 38 (72)

sakamakon cin dan itace 7 (22); 20

(121)

sanar da shi sunaye 2 (31)

Shaidan ya yaudare shi, shi da Haw-
wa'u 2 (36); 7 (20-22); 20 (120-121)

Shaidan ya yi jayayya 2 (34); 7 (11); 15
(30); 17 (61); 18 (50); 20 (116); 38

(73, 74)

shugaban dukan halitta 2 (34)

ya yi nadama 2 (37); 7 (23)

Addini 2 (256); 4 (80); 50 (45)

bambance-bambancensa 2 (17)

na gaskiya ba ya canzawa 30 (30)

Dubi kuma Ibada

Addinin Kirista

imani da Annabi Isa 4 (159)

sukarsa ta farko 112 (3).

Addu'a

ta Ibrahim 2 (126-129); 9 (114); 26 (69-
89)

ta Nuhu 71 (26-28)

ta Sulaiman 27 (19)

ta Yusuf 12 (101)

ta Zakariya 19 (4-6)

'Ādiyāt s. 948

Aḥkāf s. 762

Aḥzāb s. 633

Aibi

fadinsa 4 (148)

Aiki mummuna

horo ya yi daidai da shi 10 (27); 42 (40)

kore shi da aiki nagari 13 (22); 23 (96);

41 (34)

kiyayyar mutum ga kansa 40 (10)

sakamakonsa 2 (81); 30 (9, 10)

sakayyarsa 4 (123)

A'isha

ɓata sunanta 24 (11-20)

Ajiya 4 (58)

'Alak s. 943

Al'arshi 40 (7)

Alfahari 17 (37)

Alfasha

a guje ta 6 (151)

Āl'Imrāna s. 73

Aljanna 2 (35, 36, 111); 13 (23); 18 (32, 108); 19 (60, 61, 64); 22 (23, 24); 25 (15, 16); 36 (54, 55); 38 (49-54); 43 (70-73); 44 (51-57); 52 (17-28); 55 (46-78, 89); 56 (12-40); 76 (12-22)
 albarka madawwamiya 11 (108)
 albarka mara misaltuwa 32 (17)
 aminci a cikinta 10 (10, 25); 19 (62, 63); 36 (56-58)
 an ba Musulmi daularta 4 (54)
 an hana wa kafirai daularta 7 (40)
 ba bakin ciki, wahala, gajiya 35 (34, 35)
 dandanonta a wannan duniyar 37 (41-47); 89 (27-30)
 ganin Ubangiji cikinta 50 (35)
 kama da ita 13 (35)
 kyau da tsarkinta 37 (41-49)
 farin daukaka a cikinta 39 (20)
 maganar 'yan aljanna da 'yan wuta 37 (51-60)
 masu shiganta 2 (82, 123, 124); 9 (18); 53 (52)
 mazaunin iyalan mumina 40 (8)
 samun nasara 78 (31)
 tamkar lambu ne 47 (15)
 yadda take 15 (45-48)
 yalwarta 3 (132); 57 (21)
 'ya'yan itatuwanta 2 (25); 69 (23)
 Aljannu 6 (101, 113, 129, 130); 7 (38, 179); 27 (17, 39)
 ba su san gaibi ba 34 (14, 20)
 halitta su daga wuta 7 (12); 15 (27); 32 (13); 51 (56); 55 (15, 33, 39)
 Iblis ne ubansu 18 (50)
 mushrikai sun ce aljannu matan Allah ne 37 (158)
 mutane na bauta musu 34 (41); 72 (6)
 Sulaiman ya mallake su 27 (17); 34 (12-14)
 sun yi addini irin na Yahudawa 46 (30-31)
 suna musulunta su yi gargadi 46 (29-32)
 suna sauraron Alkur'ani 46 (29); 72 (1-15)
 Alkawari 5 (1); 16 (90); 17 (34)
 Alkalami 96 (4); 3 (44); 68 (1)
 Alkibla 2 (144, 146-150)
 an daukaka ta 2 (143)

canja ta 2 (142)
 ra'ayoyin Yahudawa da Nasara 2 (145)
 Alkur'ani
 a yi shiru a saurari karatunsa 7 (204)
 Allah zai tsare shi 15 (9); 56 (77-80); 85 (21, 22)
 ba a nasara ga bata shi 41 (41, 42)
 ba aikin Shaidan ne ba 26 (210-212)
 ba mawaki ya yi shi ba 26 (224-226)
 ba shi da wani kamansa 2 (23, 24); 10 (37-40); 11 (13); 17 (88)
 ba shi da wata illa 4 (82)
 ba ya baki biyu 39 (23)
 ba ya tantama 11 (1)
 canjin da ya kawo 13 (31); 84 (1-5)
 cikakken jagora 10 (37)
 cikansa ba gibi 17 (89)
 daukaka mabiyansa 21 (10); 43 (44)
 dauke da labaru nagari 12 (1-3)
 dauke da ra'ayoyi mafiya kyau 29 (49)
 fitar da mutane daga duhu 14 (1)
 gargadi ne ga duk duniya 6 (19); 25 (1)
 girma ga marubutansa 80 (13-16)
 harhada shi 75 (17, 18)
 harshensa 43 (3)
 jaddada wahayin farko 2 (41, 89, 101); 6 (93); 28 (51); 35 (31)
 kammalalle mai shiryarwa 5 (3); 18 (1, 2)
 kunsu dukan abubuwa masu kyau daga sauran littafai 98 (3)
 maganin cututtuka 10 (57); 17 (82); 41 (44)
 mai bayanin abin da ya kamata 16 (89)
 mai cika abin da aka fadi da can 17 (105); 28 (52, 53); 46 (12)
 mai kiyaye duk wahayoyi 5 (48)
 mai shiga zukata 26 (200)
 mai tsarkakewa 29 (45)
 maye gurbin sauran littafai 16 (10)
 Musa ya gaskata shi 11 (17); 46 (10)
 Musulmi na karanta shi a salloli 73 (20)
 raba gardama 16 (64)
 rahama ce 29 (51)
 rubuta shi 98 (2)
 saukar da shi a dare mai albarka 44 (3); 97 (1)
 saukar da shi cikin watan Ramalan 2 (185)
 saukar da shi cikin zuciyar Annabi 2 (97); 26 (193, 194)

saukar da shi kadan kadan 25 (32)
saukarsa nufin Allah ne 55 (1, 2)
saukaka shi cikin Larabci 44 (58)
shiriya daga gare shi 2 (231); 3 (138); 6
(70, 90, 153, 155, 157); 7 (40); 10 (1,
58); 12 (104, 111); 15 (1); 16 (89); 17
(9, 88); 18 (57); 25 (30); 29 (49); 32
(22); 36 (69, 70); 38 (29); 39 (17,
18); 41 (41, 44); 45 (20); 54 (17); 57
(16); 58 (5); 81 (27, 28)
tarin koyarwa mafi kyau 39 (27)
wahayi ya ba da tsarin 25 (32)
wasu Larabawa sun yarda da shi 72 (1-
9)
wulakanta ayoyinsa 4 (140)
ya kunshi hikima 10 (1)
yana dauke da amsoshin gardandami
25 (33)
yana dauke da shiriya da bayanai 2
(185)
zai yi nasara 20 (2-5)
Allah
a ji tsoronSa 3 (175)
a riki tsammanin rahamarSa 12 (87)
ba a boye Masa 4 (108)
ba biyu ko uku ne ba 4 (171); 16 (51)
ba Shi da da 2 (116); 19 (35, 90-93);
112 (3)
ba Ya bukatar hutawa 50 (38)
ba Ya gajiya da halittawa 46 (33)
bauta Masa Shi Kadai 1 (4); 10 (105-
107); 36 (60, 61); 51 (51); 72 (18, 20)
bin Allah da Ma'aikinSa 4 (59); 8 (1,
13)
dogara da Shi 3 (101-103, 160)
Daya ne 2 (163); 3 (17); 112 (1)
gamuwa da Shi 84 (6)
gode Masa 2 (152)
hada wani da Shi 4 (26); 26 (213)
halitta sammai da kasa a kwana shida
50 (38)
ikonSa ba iyaka 6 (104); 42 (11)
ilminSa na da yawa, bin shari'a ne tsira
18 (109); 31 (27); 55 (15)
ilminSa ya game sammai da kasa 2
(255)
kome na yi Masa sujada 13 (15)
kowa ya yi murna da rahamarSa 10
(58)

Mahalicci Mai rayarwa 56 (58-74)
Mahaliccin kome 13 (16)
Mai falala ga kowa 27 (73)
Mai fararwa 2 (117)
Mai gudanar da kome 4 (85)
Mai halittawa, ginawa, surantawa 59
(24)
Mai karbar tuba da roko 42 (25, 26)
Mai nuna soyayya ne 11 (90); 85 (13,
14)
Mai rahama ne ga masu zunubi 39 (53)
Mai raya kasa bayan mutuwar 30
(19)
Mai rayar da kome 11 (6)
Mai rayarwa, mai kashewa 53 (42-46)
Makusanci ga mutum 50 (16)
mika wuya gare Shi 3 (82); 16 (48, 49)
Na hudu ga kowane uku 58 (7)
natsuwar zukata da ambatonSa take 13
(28)
rahamarSa ta rufe kome 6 (148); 7
(156); 40 (7)
Shi Kadai ne 3 (18); 112 (1-4)
Shi ne Tabbatacce 31 (30)
tabbatar samuwarSa 2 (164)
taimaka Masa 61 (14)
tsayar da sammai ba ginshikai 13 (2, 3)
wadanda ba Ya so 4 (116); 5 (64); 6
(141); 9 (19, 27); 10 (81); 16 (23); 39
(3); 40 (28); 61 (5)
wadanda Yake so 2 (195, 232); 3 (71,
146, 148, 160); 29 (69)
wasu daga sifofinSa 59 (23, 24)
Ya halitta kome don rahama 11 (119)
Ya san abin da ke zuciya 50 (16)
Ya san asiri mafi boyuwa 2 (115); 20
(7)
Ya san bayyananne da boyayye 13 (8-
10)
Ya san faduwar kowane ganye 6 (59)
Ya san kwatankwacin zarra 10 (61); 34
(2, 3); 57 (3, 4)
Ya san Sa'a da abin da ke cikin mahai-
fa 41 (47)
Ya san shawara a asirce 58 (7)
Ya san tunani da furuci 6 (3)
Yana amsa addu'a 2 (186)
Yana halitta abin da ba ku sani ba 16
(8)

Yana son masu adalci 5 (42)
 Yana son masu hakuri 3 (145)
 Yana son masu komawa gare Shi 2 (222)
 Yana son masu kyautata wa wasu 2 (195); 3 (133, 147)
 Yana son masu takawa 3 (76); 9 (4, 7)
Al'ummoni
 ɗaukakarsu 13 (11)
 halakarsu 7 (34); 17 (16)
Alwalla 4 (43); 5 (6)
Amana
 cinta 3 (161); 4 (29, 30); 8 (27)
 rikonta 4 (56)
An'ām s. 186
Anbiyā s. 484
Anfāl s. 257
'Ankabūt s. 602
Annabawa 2 (61, 91, 136, 177, 213); 3 (21); 6 (83-88, 113)
 alkawari da su 3 (80); 33 (7)
 an ba wasu littafai 6 (90)
 an kiyaye wahayin da suke samu 72 (28)
 ana ɓata koyarwarsu 19 (59)
 ba duka aka faɗi a Alkur'ani ba 4 (164); 40 (78)
 ba su munafunci 3 (160)
 ba su yin zunubi 21 (25-28)
 babu sauran annabci bayan Muham-mad 21 (30)
 babu su daga aljannu 6 (131)
 bambanci a darajarsu 2 (253)
 daga dukan al'ummomi 10 (47); 13 (7); 16 (36); 35 (24)
 duk sun gaskata Annabi 3 (80)
 farilla yarda da su 4 (150, 151)
 halakar maƙiyansu 14 (13); 77 (7)
 karɓar asirai daga Ubangiji 72 (27)
 maƙiya na zundun su 6 (10); 15 (10, 11); 36 (30)
 mutane ne masu cin abinci 21 (7, 8); 25 (20)
 na ƙarya ba su yin nasara 69 (44-47)
 riƙe gaskiyarsu 23 (51-56)
 sun zo da bayanai da littafai 16 (43, 44)
 suna da mata da 'ya'ya 13 (38)
 taimako daga Allah 12 (110); 14 (13-20); 40 (51)

Ubangiji ke zaɓen su 22 (75); 28 (68)
Ansār 9 (100, 117)
Arafāt 2 (198)
Arziki 13 (26); 17 (30); 53 (48)
 masu arziki 3 (180); 4 (26, 27, 38); 24 (22)
'Asr s. 951
Attaura 3 (3, 48, 65, 93); 5 (43, 44, 66, 68, 110); 7 (157); 9 (111); 48 (29); 61 (6); 62 (5)
Aure 4 (3, 4)
 da Ahlil Kitāb 5 (5)
 da ƙwarƙwara 4 (25)
 da mushirika ko mushiriki 2 (221)
 guje wa zina 70 (29-31)
 haninsa 4 (22-25); 5 (5); 14 (32, 33)
 matan da aka haramta 2 (221); 4 (22-24); 60 (10, 11)
 mayar da shi 2 (228)
 na bayi 2 (177); 4 (25, 36, 92); 24 (32, 33); 58 (3); 90 (3)
 na kamammu 60 (10, 11)
 na Manzon Allah 35 (50-52)
 sake aure ga mata 2 (232, 234, 235)
 saki na biyu 2 (229);
 saki na uku 2 (230, 231)
 tilas 24 (32, 33)
 yarjejeniya ce 4 (21)
 Dubi kuma Kashe aure
 Mata
 Matan aure
 Miji da mata
 Zaman gida
Awo na gaskiya 17 (35); 26 (181-184); 55 (9); 83 (6)
Ayuba 4 (163); 6 (85); 21 (83, 84); 38 (41-44)
Ayyuka
 ɓacinsu 25 (23); 47 (1, 8, 9)
Ayyuka nagari
 awonsu 7 (8, 9)
 masu wanzuwa 18 (46)
Azumi
 farilta shi 2 (183)
 haƙƙoƙinsa 2 (187)
 jima'i da azumi 2 (187, 196)
 masu ciwo da matafiya 2 (184, 185)
Badar 3 (123, 140, 165); 8 (18, 49-51); 25

(25, 27); 33 (26); 44 (16); 54 (44-48); 64 (9, 10); 78 (18-20)
 abokan gaba na son hukunci 8 (19)
 an karfafa Musulmi 8 (11)
 aukuwarsa 34 (30)
 aya a kansa 3 (13)
 gudunmawar Allah 3 (122); 8 (9, 17)
 kafirai na murna 8 (47, 48)
 karya adawa 20 (129)
 mai bayyanar da gaskiya 8 (6-8, 42)
 matsayin mayakan 8 (42)
 sakin fursunoni 8 (70)
Bakara *s.* 4
Balad *s.* 934
 Bani Kuraizah 33 (26)
 Bani Natir 59 (2)
 Bara
 guje masa 2 (273)
 Bashi 2 (280-284)
 Bashi da ruwa 2 (275-281); 3 (129, 130, 230); 4 (161); 30 (39)
 Bauta wa wanin Allah 4 (48, 116-121)
 Bayar da hanci 2 (188)
 Bayi
 ana son a 'yanta su 47 (4); 90 (13)
 Bayi mata
 aurensu 4 (25)
Bayyina *s.* 945
 Biyayya 2 (170); 4 (69); 24 (51-54)
 Bokaye 37 (7-10)
Burūj *s.* 924
 Busa Kaho 6 (72, 74); 18 (100); 20 (102); 23 (101); 27 (87); 36 (50); 39 (68); 69 (13, 14); 74 (8); 78 (18-20); 79 (6-9)
 Bata mafi muni 22 (12)

 Caca 2 (219); 5 (90)
 dalilin hanawa 5 (91)
 Camfi 2 (256, 257); 4 (60)
 Ceto 2 (225); 4 (85)
 Cewa "In Allah Ya yarda" 18 (22, 23)
 Cikamakin Annabawa 33 (40)

 Daraja duniya da lahira 70 (32-35)
 Dāwud 2 (251); 4 (163); 5 (78); 6 (85); 17 (55); 21 (78-80); 27 (15, 16); 34 (10-13); 38 (17-30)
 an ba shi annabci da littafi 4 (163); 6 (85)

sarrafa karfe 34 (10, 11)
 ya kashe Jālūta 2 (251)
 ya la'anci Yahudawa saboda rashin yi wa juna wa'azi 5 (78)
Dhāriyāt *s.* 794
 Diyya (na jini) 4 (92)
Duḥā *s.* 940
Dukhān, *s.* 750
 Dukiya
 a same ta ta hanyar halal 4 (29)
 don rayuwa 4 (5)
 girmama ta 2 (188)
 sarrafa ta 17 (26, 27, 29); 25 (67)
 son dukiya 3 (180, 181); 4 (37); 9 (34, 35); 47 (38)
 ta mai rauni 4 (5)
 Duniya
 farkonta da karshenta 46 (3)
 Dutsen Sinin 2 (63, 93); 4 (154); 7 (171); 19 (52); 20 (80); 23 (20); 28 (44, 46); 52 (1); 95 (2)
 Duwatsu
 amsa girman Ubangiji 34 (10)
 halitta su 16 (15)
 hanyar abinci 21 (31)
 kusoshin kasa 78 (7)
 wucewarsu 27 (88); 81 (3)
D.H. *s.* 466
Dalāk *s.* 859
 Dan fashi 5 (33)
 Dan hankaka Dubi Tabanni
Dārik *s.* 926
 Darikoki 6 (159)
 Dufanu 54 (11-15); 69 (11); 71 (25, 26); 7 (133)
 Dubi kuma Nuhu
Dūr *s.* 799

 Fada 2 (190); 4 (30)
Fādīr *s.* 656
Fajr *s.* 932
Falak *s.* 959
 Fankama 31 (18); 57 (23)
 Farauta 5 (4, 24, 95, 96)
 Fassara
 dokarta 3 (6)
Fat'h *s.* 776
Fātiha *s.* 3
Fīl *s.* 953

Fir'auna 2 (49, 50); 3 (10); 7 (130-136); 8 (52, 54); 10 (75-78, 88-92); 11 (97, 99); 17 (101-103); 20 (71-78); 26 (29); 28 (3-40); 29 (39); 40 (24-46); 43 (46-56); 44 (24-27); 50 (13); 51 (38-40); 54 (41, 42); 69 (9, 10); 73 (15, 16); 79 (17-25); 85 (18); 89 (10-13)

matarsa 28 (9); 66 (11)

ruwa ya maido gangar jikinsa 10 (92)

Furkân s. 542

Fussilat s. 720

Gādō 2 (180-182, 240); 4 (13, 14); 5 (106, 107)

dokarsa 4 (11, 12, 177)

ga musakai in sun zo wurin rabo 4 (8)

ga 'ya'yan tabanni 33 (4, 5)

na mara iyaye ko 'ya'ya 4 (179)

rabon gado 4 (11, 12)

wadanda za a ba 4 (7)

Gafartawa 2 (263); 4 (17, 18, 64, 106, 110); 5 (39); 9 (80)

Gaisuwa 4 (86); 24 (60)

Ganima 7 (1, 41); 8 (41); 48 (20); 59 (6-8)

Ghāfir s. 708

Ghāshiya s. 930

Girma da daukaka 2 (269); 4 (32); 6 (83) 12 (71); 39 (49)

Gumaka

caɓa musu ado 43 (18)

masu bauta musu 2 (105, 135); 4 (48, 51, 52, 76, 116); 5 (60, 82); 6 (138, 139); 9 (1-17, 28, 36, 113); 16 (75); 22 (17); 35 (14, 40); 48 (60)

na duwatsu 5 (3)

zaginsu 6 (108)

Gwamnati

sai masu cancanta 4 (58)

da mijalisa 42 (38)

Hadaya 22 (37)

Hadīd s. 827

Haɗa kai da taimakon juna 3 (103); 5 (2)

Haihuwa ga Allah

ba abu ne karɓaɓɓe ba 2 (116); 6 (102-104); 10 (68); 18 (4, 5); 19 (35, 91, 92); 23 (91); 37 (149, 159)

Haila 2 (222)

Hajj s. 499

Hajji 2 (158, 189); 3 (97); 22 (28-37)

an jaddada maganarsa 22 (27)

halatta kamun kifi 5 (96); 9 (3)

muhimmancinsa 2 (196-203); 5 (1, 2, 94-96); 9 (3)

Hākka s. 875

Hakkin mutum 17 (15); 53 (38)

Halaye nagari

dagewa 11 (112); 13 (22); 30 (43); 41 (6, 30, 31)

gaskiya 3 (60); 4 (135); 5 (119); 9 (119); 16 (116); 17 (81); 22 (30); 25 (72); 33 (24, 35, 70); 39 (3, 32); 103 (23)

godiya 2 (152, 172, 185, 243); 5 (6, 89); 14 (7, 8); 28 (73); 39 (7, 66); 46 (15)

guje wa zina 17 (32); 23 (5); 24 (30, 31, 33); 25 (68); 33 (35); 70 (29, 35)

hakuri 2 (153-157, 177, 259); 3 (145, 199); 11 (11); 16 (126, 127); 28 (80); 29 (58, 59); 39 (10); 42 (43); 103 (2)

jaruntaka 2 (38, 177); 3 (172-175); 6 (81-83); 9 (40); 20 (46); 33 (39)

mallakar zuciya 4 (135); 7 (201); 18 (28); 30 (29); 38 (26); 42 (37); 79 (40, 41)

nagari na kawo ci gaba, miyagu na hanawa 2 (216), 6 (161); 10 (23); 11 (114); 14 (24-26); 16 (75, 76, 97); 25 (70); 53 (31, 39-41); 91 (9, 10); 92 (4-10)

rashin munafunci 3 (166); 4 (107, 142, 146); 39 (2, 3); 98 (5); 107 (4-6)

rashin son kai 2 (207, 262); 3 (91); 4 (53); 6 (163); 11 (51); 59 (9); 64 (16); 76 (8, 9); 92 (19, 20)

tawali'u 2 (45, 46); 6 (63); 7 (13, 55, 146)

tsarki 2 (222); 5 (6); 9 (103, 108); 24 (21); 33 (33); 53 (32); 74 (4, 5); 87 (14); 91 (9, 10)

turakunsu 2 (207, 265); 4 (74, 114); 5 (16); 6 (163); 60 (1); 92 (19-21)

yafewa 2 (109); 3 (133, 158); 4 (149); 5 (13); 7 (199); 12 (92); 24 (22); 41 (34, 35); 42 (37-40)

Halayya 3 (130-136); 4 (36, 59, 86); 9 (34, 35); 17 (26-35); 24 (27, 28, 58, 59, 61); 25 (63-77); 31 (14-19); 33 (35, 36); 49 (1-18); 60 (1-13)

Halitta

bambantarta 13 (3, 4)
dabbobi 16 (5); 24 (45)
kama guda 67 (3, 4)
mutum 4 (1); 6 (2); 7 (2); 15 (26-29); 16 (4); 22 (5); 25 (57); 32 (7, 8); 35 (11); 40 (67); 51 (56); 86 (6)

Hāmān 28 (6, 8, 38); 29 (39, 40); 40 (24, 36)

Hankali

aiki da shi 2 (44, 73, 242); 5 (58); 6 (152); 17 (26); 25 (44); 36 (62); 45 (5); 67 (10)
hana bi ido rufe 2 (170, 171); 5 (104); 7 (129, 179); 43 (22, 23)

Hanya kyakkyawa 6 (155)

Haruna 2 (248); 4 (163); 7 (122); 20 (29-35); 28 (34, 35); 37 (114-122)

bauta wa dan maraki na zinari 7 (148); 20 (90, 95)

bayaninsa 7 (15)

da Musa 20 (30); 26 (12); 28 (34, 35)

ya riƙa wa Musa shugabanci 7 (142)

ya zama Annabi 4 (161); 6 (85); 10 (75); 19 (53); 21 (48); 23 (45); 25 (35, 36)

Hashr s. 839

Hijira 9 (40); 25 (54)

Hijr s. 381

Hūd 7 (65-72); 11 (50-60, 89); 26 (123-140); 46 (21-26)

Hūd s. 319

Hudahuda 27 (20)

Hudaibiya

nasara 48 (1)

sulhu don Musulmi a Makka 48 (25)

Hujurāt s. 784

Humaza s. 952

Ibada 2 (43-46, 125, 149, 150, 238, 239); 4 (43, 101-103); 5 (2, 6, 95); 11 (114); 17 (78-80); 24 (56); 29 (45); 62 (9, 10)

Iblis Dubi Shaidan

Ibrahim 2 (133-140); 3 (33, 55, 68, 84, 95, 97); 4 (54, 163); 21 (59-61, 66, 67); 22 (43); 26 (70-81, 83-89); 29 (31); 42 (13); 51 (26-37)

abin misali 16 (120); 60 (40)

abin tunawa ga al'umma 37 (108-111)

addininsa Musulunci 3 (66)

addu'a don mutanen Luḍu 11 (74-76)

addu'a tare da Isma'il 2 (129)

addu'arsa 2 (126-129); 9 (114); 11 (69); 12 (6, 38); 14 (35-41)

aje Isma'il kusa da Ka'aba 14 (37)

an ba shi annabci 2 (124, 131); 3 (66); 4 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

an ba zuriyarsa annabci 29 (27); 37 (113); 58 (26)

an masa alkawari 2 (124)

bākinsa 15 (51-60)

bushara da Isma'il 37 (101)

bushara da samun da 15 (53-56); 51 (24, 25)

bushara da samun jika 6 (85); 11 (71); 19 (49); 21 (72); 29 (27); 37 (112)

da faḍi-tashin al'ummomi 2 (260)

da mai bautar rana 2 (258)

da manzanni 11 (69, 70); 15 (51, 52); 51 (24, 25)

dangantaka ta kusa da Annabi 3 (67)

hanyar karantarwarsa 6 (75-82)

horo da haɗa kai 2 (132); 43 (28)

Isma'il ya sake gina Ka'aba 2 (127)

jefa shi wuta 21 (68); 29 (24); 37 (97)

kawar da gumaka daga Daki Mai Tsarki 2 (125); 22 (26)

littafansa 87 (19)

mafarkin yanka ɗansa 37 (102)

mahaifinsa 19 (41-48)

Makāma Ibrahim 2 (125); 3 (96)

neman a sami masu ibada 2 (128); 14 (40)

uban Larabawa 90 (3)

ya karya gumaka 21 (57, 58); 47 (91-93)

ya roki ɗa nagari 37 (100)

ya roki gafara don mahaifinsa 9 (114)

ya roki mayar da Makka amintacciya 2 (126)

ya soki bautar gumaka 6 (75); 19 (42-48); 21 (52-56, 62-65); 26 (69, 82); 29 (16, 17); 37 (85-96); 43 (26, 27)

ya soki bautar taurari 6 (76-84); 38 (88)

ya tsira daga wuta 21 (69-71); 29 (24-26); 37 (98, 99)

ya yi addu'a don Makka 14 (37, 38)

ya yi imani da Allah 2 (124, 131); 3 (66); 4 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

yanke hulɗa da kafirai 60 (4, 5)

Ibrāhīm s. 371

Idanu da kunnuwa

bayar da shaidarsu 41 (20-23)

Idda 2 (228)

Idda (ta rasuwar miji) 2 (234)

auren mai idda 2 (235)

kare idda 65 (2, 3)

lissafin lokacin 65 (1, 4)

Idris 19 (56, 57); 21 (85); 29 (56)

I'tikafi 2 (187)

Ikhlās s. 959

Ilmi

an ba Adam ilmin sunayen abubuwa 2 (31)

an ba annabawa 21 (79)

an umurci Annabi ya roki karinsa 20 (114)

Annabi Dāwūd ya zama Malami 2 (151)

don kariya a ya'ki 21 (80)

don sarrafa abubuwa 2 (30, 34); 7 (140); 14 (32-34); 16 (12, 14); 17 (70); 21 (79, 81, 82); 22 (3, 65); 31 (20); 45 (12, 13)

ɗaukaka darajar mutum 39 (9)

iri uku 102 (5-8)

matakin hikima 2 (269)

nazarin halayen ƙasashe 16 (4); 17 (21); 22 (46); 29 (20); 35 (27, 28)

nazarin halitta 3 (189, 190); 10 (5, 6); 13 (3, 4); 17 (12); 43 (3-5)

nazarin tarihin ƙasashe 3 (116); 12 (111); 14 (5); 30 (9); 33 (62); 35 (43, 44); 40 (21)

nemansa ta karatu da rubutu 96 (1-5)

tafiya don nemansa 18 (65, 66)

Imran 3 (32-35); 66 (12)

Infidār s. 918

Insān s. 899

Inshikāf s. 922

Isa 2 (253); 4 (172); 5 (46); 19 (16-21); 42 (13); 57 (27)

addu'a don saukar abinci 5 (114)

alkawarin cetonsa 3 (55)

ambaton zuwan Annabi 36 (14); 61 (16)

an aiko shi ga Yahudawa kawai 3 (49)

an ba shi hujjoji 2 (87); 5 (111)

an halitta shi da turɓaya 3 (59)

ba Allah ne ba 5 (72, 116); 19 (89-92)

bai mutu a tsire ba 4 (157)

bai wulakanta uwarsa ba 19 (32)

gaskata Taurat 3 (50)

girmamawar Musulmi gare shi 43 (59)

haifuwarsa 19 (22, 23)

halifansa 3 (51, 52); 61 (14)

ishara ga Yahudawa 43 (61)

kafirai sun ƙi yarda da shi 43 (57, 58)

kiyaye shi daga makiya 5 (110)

koya masa Taurat da Injil 3 (48); 5 (110)

magana a tsumma da kuma girmansa 3 (46); 5 (110)

manzo ne 4 (171)

mutum ne kurum 3 (58); 19 (30-33)

mutuwarsa 5 (117)

nasara ga mabiyansa 3 (55)

rayar da matattu 3 (49); 5 (110)

shi ishara ne 23 (50)

shirin kashe shi 3 (54)

tsarkake shi daga zargi 3 (55)

warkar da mara lafiya 3 (49); 5 (110)

ya ɗan canja dokar Musa 3 (50)

ya la'anci Yahudawa saboda rashin yin wa'azi 5 (78)

ya yi nasara 61 (14)

yana cin abinci 5 (75)

yin surar tsuntsaye 3 (49); 5 (110)

zuwansa cikon wahayi ne 4 (171)

Is'hak 2 (133-140); 3 (84); 4 (163); 6 (85); 11 (71); 12 (6); 14 (39); 19 (49); 21 (72); 37 (112, 113); 38 (45-47)

Isharori

kafirai sun roka 17 (90-93)

wadanda aka hana 6 (110); 17 (59)

Isma'il 2 (125-140); 4 (163); 6 (87); 14 (39); 21 (85); 38 (48)

annabci 19 (54, 55)

sake gina Ka'aba da Ibrahim 2 (127)

ya zauna a Arabiya 14 (37)

Isrā' s. 414

Iyaye 4 (2); 6 (152); 46 (13, 14)

ba a bin su ga zunubi 6 (74); 9 (23, 24, 113, 114); 17 (25); 19 (41-50); 29 (8); 31 (15)

cudanya da su 2 (83); 17 (23-25); 31 (15)

kyautata musu 17 (23, 24); 29 (8); 31

(14, 15); 46 (15)
yaye yara 31 (14)

Jafa'i 4 (112); 24 (4-9, 23); 33 (57, 58); 49 (12)
Jahannama 2 (24); 3 (12); 4 (93); 6 (129); 7 (38); 11 (106, 107); 15 (43, 44); 17 (8); 22 (19-22); 25 (11-14); 32 (13); 38 (57-64); 40 (46-50); 43 (74-78); 55 (43, 44); 56 (41-45); 73 (26-31)
masu tsaronta 40 (49); 67 (8); 74 (31)
Jālūta 2 (250)
Jarirai
shayar da su 2 (223); 65 (7)
Dubi kuma 'Ya'ya
Jassāsa (Rakuma) 27 (82)
Jāthiya s. 756
Jayayya 16 (125); 29 (46)
Jibril 2 (87, 97, 98); 53 (5-14); 66 (4)
Jihadi
a Makka 29 (6)
a yi ta yin yaƙi muddin akwai kuntatawa 8 (39)
azaba ga masu fitina 2 (191)
bayar da izini 2 (90); 22 (39)
da Ahlil Kitāb 9 (29)
da masu bauta wa gumaka 9 (5)
da mutanen Makka 100 (1-6)
dainawa da kafuwar addini 2 (193)
don kafa 'yancin addini 22 (40)
don tsaron kai 3 (166); 22 (39)
ganimar jihadi 8 (41)
har sai an karɓi Makka 2 (191)
kafiran da za a yi da su 9 (123)
wahayi na farko-farko 79 (1-9)
yaƙi a cikin hurumin Makka 2 (191)
Jinginar gida 2 (283)
Jinn s. 886
Jumu'a s. 851

Ka'aba 2 (149, 150); 9 (17, 18)
cibiyar Musulunci 2 (144, 148)
Dakin Allah 2 (125)
kada kafirai su je 9 (28)
madogarar mutane 5 (97)
wuri na mutane 5 (125)
yanka dabbobi a wurin 22 (33)
Kafirai da munafukai 2 (177); 4 (150, 151)
Kāfirūn s. 956

Kahf s. 433
Kalmar Allah 31 (27)
Karuwanci 24 (2-3)
Kashe aure 2 (226, 227, 234, 235, 238-241); 4 (25); 33 (4)
ana iya yi sau biyu 2 (229)
banda lokacin hila 65 (1)
dadada wa matan da aka saki 2 (236)
hana wa mace sake aure 2 (233)
in an wulakanta ko an guji mata 4 (128)
kafin tarawa da mata 2 (236, 237); 4 (4); 33 (49)
karɓe kyauta daga mata 4 (19, 129)
korar mace daga gidan miji 65 (1)
kulawa da mata 65 (6)
kyautata wa mata 65 (1, 2, 6, 7)
kyautatawa 2 (231)
mayar da aure 2 (228)
nada masu sulhu a tsakanin ma'aura 4 (35)
sake auren miji na farko 2 (232)
saki na uku 2 (230, 231)
sakin mai goyo 2 (233)
tabbatarwa 2 (230)
tilas in mata na cutuwa 2 (231)
tsawon idda 2 (228); 65 (4)
Dubi kuma Aure
Kasuwanci 2 (198, 275)
Kauthar 108 (1)
Kauthar s. 956
Khaibar 48 (18)
Kibau
na caca 5 (3)
na kuri'a 5 (90)
Kirista Dubi Nasara
Kisan kai 4 (29); 5 (32); 6 (151); 17 (33)
sakamkonsa 4 (92, 93)
Kishi 4 (32)
Kulle 24 (30, 31)
Kushe 24 (4, 27); 49 (12); 104 (1)
Kwanukan Allah 45 (14)
Kyautatawa 2 (263); 4 (36); 16 (90); 17 (23)
K. s. 788
Kābīla da Hābīla 5 (27-31)
Kabilu 49 (13)
Kadr s. 944
Kalam s. 871
Kamar s. 809

Kāri'a s. 949

Kasa

halitta ta 41 (9, 10); 79 (30)

Kasas s. 586

Kaskan da kai 31 (18, 19)

Kaura 2 (218); 4 (97, 100, 101)

Kaurace wa iyali 58 (2-4)

Kauyawa 9 (97, 99); 49 (14-17)

Kawā 7 (32)

Kazafi 24 (33); 24 (4-9)

Kin bin umurnin Allah
sakamakonsa 47 (38)

Kisasi 2 (178)

Kiyāma s. 896

Kuraish s. 954

Kuraishawa 106 (1)

falalar da suka samu 106 (4)

halakar kafiransu 53 (57)

samun galaba a kansu 70 (40)

Labari 2 (26)

na banzantattun mutane 13 (17)

na bawa da ubangijinsa 16 (75); 30 (28)

na bawan mutane da yawa 39 (29)

na bebe 16 (76)

na duhu mai tsanani 24 (40)

na gari amintacce 16 (112)

na ginshikin haske 24 (35)

na giya 16 (67)

na gizo-gizo 29 (41)

na irin da aka shuka a kan dutse 2 (264)

na irin da ke 'ya'ya da yawa 2 (261)

na itace mai kyau 14 (24, 25)

na itace mara kyau 14 (26)

na jaki 62 (5)

na kare 7 (176)

na kawalwalniya 24 (39)

na kuda 22 (73)

na kudan zuma 16 (68, 69)

na lambu 2 (265, 266)

na lambu mai rafukan madara 47 (15)

na madara 16 (66)

na mai arziki da matalauci 18 (32-44)

na mai kin sakonni 7 (175, 176)

na mai warware labari 16 (92)

na masu lambu 68 (17-33)

na mutanen gari 36 (13)

na ruwa da walkiya 2 (19, 20)

na ruwan sama da tsiro 18 (45)

na tsuntasaya da ake kira 2 (260)

na tururuwa 2 (26)

na wanda darajarsa ta fadi 22 (31)

na wanda mamaki ya rufe 6 (71)

na wutar da aka kunna 2 (17, 18)

Labaru

a tabbatar da su 49 (6)

Laifi

aza shi ga wani 4 (112)

horon masu laifi 83 (4-10)

kowa ya dauki nasa 29 (12, 13); 35 (18)

masu laifi 83 (1-3)

Lail s. 938

Lailatul Kadr 97 (1-5)

Lakabobi 49 (11)

Larabawa

auren uwaye 4 (23)

gādon mata 4 (19)

hana gādo ga mata da yara 89 (59)

izgili ga Annabi 21 (36, 37)

jinkirta hajji 9 (36)

kafin isowar Musulunci 3 (102)

maɗauka sakon Annabi 16 (89)

masu mulkin manyan dauloli 18 (13)

rantsuwoyi na yaudara 16 (92)

sun dauki haihuwar diya masifa ce 16 (58); 47 (17)

sun fi Yahudu da Nasara bin gaskiya 6 (157)

turbude 'ya'ya da rai 6 (138); 16 (59)

'yanta dabbobi don gumaka 6 (139, 140)

Lāt 53 (19)

Lefen asiri 49 (12)

Li'ān 24 (6-10)

Linjila 3 (3, 48, 65); 5 (66, 110); 7 (157); 48 (29)

alkawarin alheri 9 (111)

gurbata ta 2 (75); 3 (76, 77); 4 (46); 5 (13, 44-47, 68)

saukarta 3 (3)

Littafin Ayyuka 45 (28); 81 (10); 84 (7-15)

Ludu 6 (86-87); 11 (89)

an halaka mutanensa 7 (83, 84); 11 (82)

hana shi kare bākinsa 15 (70)

kin yarda da kiransa 7 (80-84)

manzanni sun zo masa 11 (77-83); 15 (58-76)

matarsa 66 (10)

mutanensa 50 (13)
 mutanensa sun nemi bākinsa 15 (67-69)
 neman musanya da 'ya'yansa (watau
 matansu) 11 (78)
 ya bar alƙaryar 11 (81); 15 (65, 66)
 ya gargadi mutanensa 26 (160-173); 27
 (54); 29 (28-35); 37 (133-137); 54
 (33-39)
 Luƙman 31 (12)
 tarbiyarsa ga ɗansa 31 (13-19)
 Luƙmān s. 622

 Ma'ārij s. 879
 Mabaraci 2 (263); 93, (10)
 Mace da namiji
 bambancinsu a ayyuka 3 (195); 4 (32)
 damarsu ɗaya ce 2 (228)
 fifikon namiji 2 (228)
 gādon mace 4 (18)
 mace mai tsaurin kai 4 (24)
 Madina 9 (101, 120); 63 (8)
 sunanta cikin jahiliyya 33 (13)
 Mafarki 12 (4, 36, 43)
 Magana 31 (19)
 mummuna 4 (148)
 Mai gaskiya 9 (119)
 Mā'ida s. 155
 Makka 2 (144, 149); 3 (96); 17 (40), 48 (24)
 abu uku game da kasancewarta 3 (96)
 addu'ar Ibrahim don kare ta 2 (126); 14
 (35)
 an tsarkake ta 27 (67, 91)
 Annabi ya yi gargadi 47 (13); 65 (8-10)
 azaba don ƙin Annabi 16 (112)
 ba a yi gargadi ba dā 32 (3); 36 (6)
 ba ta tabuwa 2 (191, 194)
 ba ta 'ya'yan itatuwa 14 (37)
 jagora ga sauran ƙasashe 3 (95)
 Musulmi za su kame ta 17 (76)
 za ta zama amintacciya 28 (57)
 Makiya 5 (33)
 Mala'iku 2 (30-33, 177, 210, 248, 285)
 ba su laifi 21 (27)
 ba su saba wa Allah 66 (6)
 ba su zama manzanni ga mutane 6 (8,
 9)
 ɗaukarsu 'ya'ya mata 37 (149-157); 43
 (19); 53 (27, 28)
 fikafikansu 35 (1)

ibada ɗai suke yi 21 (19, 20)
 kafirai na neman saukarsu domin ƙure-
 wa 7 (94, 95); 25 (21, 22)
 kawo saƙo 16 (2)
 kawo wa Annabi wahayi 19 (64)
 marubuta ayyukan mutum 82 (10-12)
 matsaran mutum 13 (11)
 sauka ga muminaɪ 41 (30)
 sun yi sujuda ga Adamu 2 (34); 7 (11);
 15 (31); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 suna barranta daga masu bauta musu
 34 (40, 41)
 suna ƙarfafa wa mutane muminaɪ zu-
 kata 8 (12)
 suna roƙa wa mutane gafara 40 (7-9);
 42 (5)
 taimakawarsu 3 (122, 123); 8 (10); 33
 (9)
 zuwansu 16 (33)
 Maliki (mala'ika) 43 (77)
 Manāt 53 (20)
 Maraƙi na zinari 2 (51); 7 (148); 20 (90)
 Marayu 2 (177); 4 (3-5, 7-9); 93 (9)
 a ba su ilmi a gwada su 4 (6)
 hana cin dukiyarsu 4 (10)
 kar a barnata dukiyarsu 4 (2); 6 (153);
 17 (34)
 kulawa da su 2 (220)
 yi musu adalci 4 (127)
 Marubuta ayyuka 82 (10-12)
 Marwah 2 (158)
 Maryam 2 (87, 253); 3 (43)
 an ba ta mafaka 23 (50)
 an zaɓe ta 3 (41)
 bayar da renonta ga Zakariya 3 (36)
 haihuwarta 3 (35)
 ibadarta 3 (42)
 imaninta da Allah 3 (36)
 Nasara sun ɗauke ta abar bautawa 5
 (116)
 labarin haihuwarta ga Isa 19 (17-21)
 labarin samun ɗa 3 (44)
 mace mai gaskatawa 5 (75)
 misali ga muminaɪ 66 (12)
 mutuwarta 5 (17)
 'yar'ubar Harun 19 (28)
 zarginta da zina 4 (156); 19 (27, 28)
 Maryam s. 453
 Masad s. 958

Masar

Annabi Yusuf ya fassara mafarki 12 (47, 49)

bala'i ya sauka wa mutanenta 7 (133-135)

rayar da ita 29 (63)

rushe kasashe makwabtanta 46 (27, 28)

yadda sarki ya gan ta 12 (43)

Masu hali nagari 41 (25)

Masu wa'azi 3 (104)

Mata 4 (15, 19, 34); 5 (5); 60 (10-12)

lullubi 33 (59)

tsofaffi 24 (60)

yin tafiya 24 (31)

Mata 4 (18)

bayar da shaida 2 (282)

ɗauke wa tsofuwa lullubi 24 (60)

haƙƙoƙinta na aure 2 (228); 4 (34)

jin tsoron zaluncin miji 4 (128)

mai renon 'ya'ya 2 (223)

matan da aka hana aure 4 (23)

rife fiye da ɗaya 4 (3, 129)

ta farko da ta biyu 4 (20)

tana iya neman saki 2 (229)

tana iya sa babbar riga 33 (59)

tilas a ba ta sadakinta 4 (4)

yin lullubi 24 (31)

Dubi kuma Miji da mata

Mata masu takaba

an yarda su sake aure 2 (235)

kula da su gami da ba su gādo 2 (240)

tsawon lokacin takaba 2 (234)

Matalauta 69 (34); 90 (11-16); 107 (1-3)

Matan aure 4 (12, 20-25), 33 (4, 37)

adalci tsakanin matan 4 (129)

na Manzon Allah 33 (6, 28-34, 50-55)

Matattu

ba su komowa wannan duniya 21 (95);

23 (100); 39 (42)

tayar da su 6 (36, 123); 75 (40)

Mā'ūn s. 955

Mawaƙa 26 (224-227)

Mayar da al'amura ga Allah 4 (59)

Mazowa kogo 15 (80); 18 (9-29)

Miji da mata

rantsuwar guje wa mata 2 (226, 227)

sulhunta su 4 (35, 130)

Mi'rāj 17 (1)

Mizani 7 (8, 9); 23 (102); 42 (17); 55 (7-9)

Mubaya'a 48 (10, 18)

ta mata muminai 60 (12)

ta maza muminai 9 (111, 112)

Muddatthir s. 892

Mudaffifin s. 920

Muhājirin 9 (100, 117)

Muhammad 3 (144); 33 (40); 47 (1); 48 (29)

abin misali 33 (21)

adalci tsakanin makiya 5 (42, 43)

adalci tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)

addu'ar Ibrahim da Isma'il 2 (129)

al-Amin 6 (33)

alkawari ga annabawa kan zuwansa 33 (7)

Allah Ya kiyaye shi 3 (144)

amsar wai shi mahaukaci ne 68 (1-7)

an hore shi da yin gargadi 74 (1, 2)

an kira shi mawaki, mai sihiri da sauransu 21 (3, 5); 74 (18-25)

an tsarkake sahabbansa 24 (21); 98 (7, 8)

an umurce shi da yin ibada 20 (130)

annabawa duka sun gaskata shi 3 (80)

Annabi Isa ya ambaci zuwansa 7 (157); 61 (6)

Annabi Musa ya ambaci zuwansa 7 (157)

annabin ƙarshe 33 (40)

auratayyarsa 33 (50)

ba shi haƙuri 20 (1-8)

ba ya kuskure 53 (2)

ba ya mance wahayi 87 (6, 7)

ba ya neman wata lada sai daga Allah 42 (23)

ba ya sha'awar dukiya 20 (131)

ba ya shiryar da wanda ya so 28 (56)

ba ya son ƙawā ta duniya 15 (88)

bayyanarsa daidai da sanarwa 26 (195, 196); 28 (43-46); 37 (37)

dagewa don tsayar da gaskiya 9 (88)

daidaitacce 53 (6, 7)

damuwarsa don 'yan Adam 9 (128), 18 (6); 26 (3); 94 (3)

darajarsa 94 (4); 96 (3)

dawowarsa Makka bayan hijira 28 (85)

dogara ga Allah don tsari daga zargi 7 (200)

duk al'ummomi su bi shi 22 (67)
 daukakarsa 81 (19-21)
 fitar da mutane daga duffai zuwa haske
 65 (11)
 fitila ga matafiya 33 (46)
 ganawa da shi 58 (12, 13)
 gaskiyarsa za ta bayyana a hankali 93
 (1-5)
 hakuri da al'amura 46 (35)
 halakar makiyansa 7 (182-187); 18
 (59); 38 (67); 51 (59, 60); 69 (1-3);
 77 (12-40)
 halattaccen Makka 90 (2)
 halin sahabbansa 49 (7)
 hasara gābā da shi 18 (47); 22 (49-54);
 23 (62-67, 93-95); 52 (35-43); 68 (17-
 33); 75 (10-13); 79 (7-9); 84 (16, 17)
 haske ne ga duniya 5 (15, 16)
 haskensa 81 (23)
 hijira zuwa Madina 9 (40)
 himmarsa 10 (99)
 horon makiyansa 20 (129)
 hulda da kangararru 3 (158)
 isar da saƙo 5 (67)
 isowa bayan sauran annabawa 5 (19);
 21 (30)
 jaruntarsa 43 (88)
 jin daɗi da isowar wahayi 94 (1-8)
 kada matansa su nuna adonsu 33 (33,
 34)
 kama da Musa 46 (10); 52 (1-7); 73 (15)
 kar a sake auren matansa 33 (53)
 kar ya karkata 10 (105)
 kar ya saki matansa 33 (52)
 kar ya yi da'a ga kafirai da munafukai
 33 (1)
 karɓar wahayi daga Jibril 2 (97)
 kare shi daga dukan makiya 5 (67)
 kawo canji 14 (48); 25 (63-75)
 kira ga Nasara 3 (61)
 kusantarsa da Mala'ika Jibril 53 (8, 9)
 kasaitar halayensa 43 (32)
 kaunar muminaɗi 9 (128)
 kiyayyarsa ga gumaka 109 (1-5)
 kulle-kullen Kuraishawa 8 (30); 16 (26)
 ladabi da biyayya gare shi 49 (1-5); 58
 (11)
 mafarkinsa 48 (27)

mafi cancanta bisa muminaɗi kansu 33
 (6)
 mafificin annabawa 2 (253)
 mai bin Alkur'ani tsintsa 10 (15); 11
 (12)
 mai gargadi 6 (50)
 mai karfin hali a wa'azi 42 (15)
 mai mayar da mabiyansa malamai 62
 (1-4)
 mai rarrabewa 98 (1, 2)
 mai sasanta al'ummomi 2 (213)
 manzo, mai tsarkakewa 2 (129, 151); 3
 (163); 62 (2, 3)
 maraya 93 (6)
 matansa su tsarkaka 33 (30-32)
 matansa su zama masu saukin kai 33
 (28, 29)
 matansa uwayen muminaɗi ne 33 (6)
 matsalar makaho da Annabi 80 (1-10)
 miyagun ayyuka gabanin bayyanarsa
 30 (41)
 Musulmin farko 6 (164)
 nasararsa 14 (14)
 neman kashe shi 5 (11)
 neman tsari daga kurakurai 40 (55)
 neman yaudararsa 17 (73)
 rahama ga mabiyansa 7 (156)
 rahama ne ga duk duniya 21 (107)
 rantsuwar goyon bayansa 48 (10)
 rayuwarsa sassauka ce 25 (7)
 rayuwarsa ta shaidar gaskiya ce 10 (16)
 roƙon gafara ga masu fitinarsa 110 (3)
 rufe zuciya daga kushe-kushen mu-
 tane 42 (24)
 sabunta imani 17 (51, 52)
 saƙonsa ga duk duniya ne 6 (91); 7
 (158); 25 (1, 2); 42 (7); 68 (52); 81
 (27)
 shari'a da wahayi 5 (49)
 shi ba mawaƙi ne ba 69 (38-43)
 shi fa Annabi ne 46 (9)
 shi Manzo ne 72 (21-23)
 shi mutum ne 7 (188)
 sunansa a cikin Attaura 7 (157, 158)
 sunansa a cikin Injila 61 (6)
 taimako daga Allah 22 (15)
 tauraro mai zuwa da dare 86 (1-4)
 tausaya wa mabiyansa 15 (88)
 tsarkinsa da kamalarsa 33 (45-46)

wahalce-wahalcensa 14 (13)
 wai ya koyo Alkur'ani daga wasu 16
 (103)
 wajibi ne a yi masa biyayya 4 (64, 65);
 24 (62, 63)
 walakanta makiyansa 27 (87); 42 (45);
 73 (10-14)
 ya bi hanyar Ibrahim 16 (123)
 ya raunana yarda da gumaka 25 (42)
 yadda ake kintatar sa 52 (29-34)
 yafe wa makiya 15 (85)
 Yahudawa sun jira bayyanarsa 2 (89)
 yaƙi da kafirai da munafukai 66 (9)
 yi masa taron munakisha 2 (102)
 yin salla cikin dare farilla ne gare shi
 73 (1-9)
 za a daukaka mabiyansa 95 (6)
 zarginsa 33 (56, 57)
 zarginsa da kagowa 25 (4)

Muhammad s. 769

Mujadala s. 834

Mulk s. 867

Mulkin Kasa

biyayya ga hukuma 4 (59)
 dangantaka da sauran kasashe 16 (92,
 94); 60 (8)
 dangantakar jama'a 3 (185); 60 (8, 9)
 lokacin da yaƙi ya zama dole 2 (190-
 193, 246, 251); 4 (75); 8 (39); 9 (29);
 22 (39, 40)
 tsare gaskiya 4 (58, 105-107, 135); 5 (8);
 6 (153); 16 (90); 38 (26); 42 (15)
 wanda ya kamata ya yi mulki 2 (247); 4
 (53, 58); 10 (14); 12 (55); 22 (41); 24
 (55); 38 (17-20)
 yanayin gwamnati 3 (158); 42 (38)
 zaman salama 8 (56-58, 61, 62)

Mu'minun s. 514

Mumtazana s. 844

Munafikun s. 854

Munafukai 2 (17-20); 3 (168)
 abuta da makiyan Musulunci 5 (52)
 alkawarinsu 9 (75)
 an gafarta wa wasunsu 9 (66)
 an hana musu haske 57 (13-15)
 an la'ance su 9 (68)
 an la'anci aikinsu 9 (69)
 Annabi ya yi tsaye kansu 9 (73)
 ba a yafe musu zunden mumina 9 (80)

ba su da gaskiya 2 (8-16)
 ba su kaunar yaƙi 47 (20)
 ba su yin nasara 5 (53)
 ba su zuwa Tabuka 9 (42-45, 47)
 bin makiyan Musulunci 47 (25-28)
 dalilan karya 9 (90, 94)
 damun Annabi 9 (61)
 dole a raba su 3 (178); 29 (11); 47 (29-
 31)
 dukiyarsu da 'ya'yansu 9 (55, 85)
 gabarsu 9 (63)
 gina masallatai don raba Musulmi 9
 (107-110)
 gudun shan wahala 9 (49)
 gwajinsu 9 (126)
 hasara gabā da Annabi 4 (115)
 horo matsananci 48 (6)
 horonsu 4 (137-139, 141, 145)
 horonsu sau biyu 9 (101)
 hulda da su 4 (88-91)
 jihadi da su 66 (9)
 juyawar zukatansu 9 (127)
 kar a yi abuta da su 4 (144)
 kar a yi musu addu'a 9 (84)
 kar su je yaƙi da Musulmi 9 (83)
 kar su raka kungiyoyin Musulmi 48
 (15)
 karya alkawarinsu ga Yahudawa 59
 (11-14)
 kira ga zunubi 9 (67)
 kushe-kushensu 9 (58, 59)
 kin karɓar hukuncin Annabi 4 (60-64);
 24 (47-50)
 kulle-kullensu 9 (48)
 makircinsu ga Musulmi 63 (3-8)
 masu amsa laifinsu 9 (102, 103)
 matsorata a yaƙi 33 (12-20)
 mummunan rashin kirkinsu 9 (76)
 murnar rashin zuwa yaƙi 9 (81, 86, 87,
 93)
 rantsuwar karya 9 (56, 62, 74); 58 (14-
 19); 63 (1, 2)
 rashin gaskiyarsu 4 (106-112)
 rashin tsarkinsu 9 (125)
 shawara a asirce 4 (81, 82, 114)
 son gudu daga wurin alheri 9 (57)
 sun ƙi Musulmi 9 (50-52)
 sun ƙi yaƙi 3 (166, 167); 4 (77-80)
 suna zamba 4 (142, 143)

tsokalarsu 9 (65)
 tsoronsu 8 (49); 9 (64, 74)
 Ubangiji bai karɓar aikinsu 9 (53-55)
 watsa labarun karya 4 (83); 33 (60, 61)
 yafe musu in sun daina munafunci 4
 (146, 147)
 yunkurin la'antar Musulmi 4 (113)
 'yan leken asiri 5 (41)
 za a karɓi tubarsu 33 (24)
 zunden muminaɗi 9 (79)

Mursalāt s. 903

Musa 2 (54-59, 61, 108, 136); 5 (22-29); 32
 (23)
 a Masar 7 (103-137)
 a Sinai 7 (138-157); 17 (101, 102); 27 (7,
 8); 79 (15, 16)
 alɓawari ga jama'ansa 7 (129)
 an ba shi Attaura 2 (53); 6 (92, 155); 7
 (142-145)
 an fifita shi 2 (53); 21 (48)
 an kira shi 19 (52); 20 (11-14); 27 (8, 9);
 28 (30); 79 (16)
 Annabi 19 (51, 52)
 da masu sihiri 7 (113-126); 10 (80-82);
 20 (60-73); 26 (38-51)
 da tsaurin kan Bani Isra'ila 2 (67-73,
 92)
 Fir'auna ya gana da mutanensa 7 (109-
 112); 10 (76-79); 20 (56-59); 26 (34-
 37)
 ganin sandarsa da hannunsa sun canja
 20 (17-23); 27 (10-12); 28 (31, 32)
 gardama da Fir'auna 20 (49-55); 26
 (18-31)
 hijira da dare 20 (77); 26 (52); 44 (23, 24)
 hushinsa da Haruna 7 (150); 20 (92-94)
 isharorinsa tara 17 (101)
 jefa shi rafi 20 (39); 28 (7)
 kira a yi haɓuri da yin addu'a 7 (128);
 10 (84, 87)
 kiran a saki Yahudawa 7 (104, 105); 20
 (46-48); 26 (15-17); 44 (18)
 ketare doka na Yahudawa 7 (146, 147)
 Littafansa 87 (19)
 littafinsa yana shaida Alɓur'ani 11 (17)
 mafarkin mahaifiyarsa 20 (38); 28 (7)
 maido shi ga mahaifiyarsa 20 (40); 28
 (12, 13)
 manzannin Yahudawa sun biyo bayan-

sa 2 (87)

masu yarda da shi 10 (83); 40 (28-45)
 mutanen Fir'auna sun tsince shi 20 (39)
 mutanensa na bauta wa maraɓi 7 (150);
 20 (86-90)
 neman Haruna ya taimake shi 20 (25-
 35); 26 (12-14); 28 (33, 34)
 nuna wa Fir'auna alamu 7 (107, 108);
 26 (32, 33); 79 (20)
 ratsa teku 7 (138); 10 (90); 20 (78); 26
 (53-66)
 rokon ruwan sha 2 (60)
 rokon wa mutanensa gafara 7 (155,
 156)
 tafiyaarsa mahadar tekuna biyu don
 neman ilmi 18 (6-82)
 tafiyaarsa zuwa ga Fir'auna 7 (103), 10
 (75); 11 (96, 97); 20 (24); 23 (45,
 46); 26 (15-17); 27 (12); 40 (23, 24);
 51 (38); 79 (17)
 umurnin tafiya Kasa Mai Tsarki 5 (21)
 wa'adin dare arba'in 2 (51); 7 (142)
 wahala a hannun mutanensa 61 (5)
 ya bugi dutse 2 (60, 61)
 ya faɗi zuwan Annabi Muhammad 28
 (44); 36 (14)
 ya ga wuta a lokacin komowarsa daga
 Madyana 20 (10); 27 (7); 28 (29)
 ya kashe mutumin Misra, Baɓiɓɓe 20
 (40); 26 (14, 19-21); 28 (15-21, 33)
 ya kona ɗan maraɓi 20 (97)
 ya sami marmaro sha biyu 2 (60)
 ya so ganin Ubangiji 7 (143)
 ya tafi Madyana 20 (40); 28 (22-28)
 ya yi umurni a yanka sanuwa 2 (67-71)
 ya zo da doka 7 (150)
 zamansa a dutse 7 (143-145); 20 (83, 84)
 zargi na karya 33 (69)

Musulmi

abuta da waɗanda ba Musulmi ba 60
 (8, 9)
 abuta da Yahudu da Nasārā makiya 5
 (51)
 adalci ga abokan gābā 5 (2, 8)
 adalci tsakanin juna 4 (135)
 Allah ba Ya zaluntar su 4 (40); 10 (44)
 al'umma mafi daraja 2 (143); 3 (109,
 110); 22 (65, 66)
 amsa gaisuwa irin ta Musulunci 4 (94)

an ba su babbar daula 4 (54)
 an matsa musu 3 (194); 16 (41, 42)
 bayar da mafaka ga kafirai 9 (6)
 biyayya ga hukuma 4 (59)
 biyayya ga kafirai 33 (1)
 dangantaka da wasun da ba Musulmi
 ba 5 (5)
 dangantakarsu da makiya 48 (29)
 fada ko an nunka su goma 8 (65, 66)
 fifiko a kan kafirai 83 (34, 35)
 gaisuwersu ga juna 4 (86)
 hakuri da makiya 9 (28); 16 (126, 127);
 73 (10)
 hana su abuta da makiya 3 (27, 117-
 119); 60 (1-3)
 haske a gidjensu 24 (36)
 hulfa da Ahlil Kitāb 29 (46)
 hulfa da makiyan Musulunci 16 (126);
 17 (53)
 jin tausayinsu 4 (36)
 kar su bi Yahudu da Nasārā ga canza
 addini 3 (99, 100)
 kar su damu in an matsa musu 29 (10)
 kar su juya baya ga abokan gaba 8 (15,
 16)
 kar su kashe juna da gangan 4 (92)
 kar su rarrabu 3 (102, 104); 6 (160)
 kare kansu daga bata 2 (288); 39 (53,
 55)
 kare masu bin gumaka har su ji Alku-
 r'ani 9 (6)
 kashe dukiyarsu domin Allah 2 (195)
 kashi uku na Musulmi masu karatun
 Alkur'ani 35 (32)
 kyautata wa kafirai 17 (53)
 karfafa su 9 (124)
 mala'iku na ba su bushara 41 (30, 31)
 mamallanka Kasa Mai Tsarki 21 (105)
 masu Dakin Allah 22 (25)
 masu mulkin duniya 24 (45); 27 (62)
 mulkin kasashen Larabawa 70 (40-44)
 mutunta juna 49 (11, 12)
 nasara har bayan kasashen Larabawa
 33 (27)
 nazarin fadi-tashin al'ummomi 3 (136,
 137)
 sadaukar da kai don gaskiya 2 (154-
 156, 177); 3 (185, 199); 9 (24, 88)
 sakamakon ayyukansu 2 (286); 10 (23);

39 (22); 42 (30); 49 (14); 53 (29, 30);
 58 (20); 59 (19); 65 (8, 9)
 saƙo gare su ta hannun Jibril 16 (102)
 samun galaba 29 (58, 59, 69)
 sasanta su 8 (46, 49); 49 (9, 10)
 sauki cikin matsuwa 29 (60)
 shugabannin jama'a 22 (78)
 su bi tsaka-tsaki a rayuwarsu 57 (27-29)
 su kafa ƙungiya 3 (103)
 su riƙe alkawura 2 (177); 5 (1); 16 (91)
 su riƙi halayya nagari 16 (90)
 su yafe wa masu matsa musu 22 (60)
 su zama masu gaskiya 6 (153)
 sulhu da waɗanda ba Musulmi ba 8
 (61)
 sun fi ƙaunar Allah 2 (165)
 sun yarda da duk annabawa 2 (136)
 taimakon juna a alheri 5 (2)
 taimakon juna a sha'anin addini 8 (73)
 waɗansu dokokin rayuwa 3 (16); 6
 (152-154); 13 (19-22); 23 (57-61); 25
 (63-75); 51 (15-19); 61 (2, 3); 64 (11-
 18); 70 (22-35); 74 (4, 5)
 wanda ya kafirƙa tilas 16 (106)
 yarjejeniya da kafirai 9 (4)
 yi musu alkawarin nasarori 2 (115)
 yi musu bushara ta ƙwarai 10 (63, 64)
 za a ba su daula 3 (25, 26)
 za a ɗaukaka su 2 (152)
 Musulunci 2 (84, 131, 132); 3 (19, 20); 4
 (125); 6 (14, 126, 164); 10 (73); 16 (81);
 22 (78); 33 (35); 39 (22, 54); 49 (17)
 addini kammalalle 5 (3)
 addinin annabawa 42 (13)
 addinin kowa 3 (82); 30 (30)
 alamun ci gaba 7 (57, 58)
 ba matsi a addini 2 (256)
 ba shi daraja babba 6 (163)
 babu bambance-bambance 6 (52)
 ci gabansa kome kiyayya 41 (53)
 gābā da shi hasara 61 (8)
 haskaka 24 (35-38)
 kafuwar daular Musulunci 24 (55); 28
 (58)
 kafuwarsa 32 (5)
 kare ci gabansa 32 (5)
 kare kai 42 (41)
 kawar da camfe-camfe 6 (137-140, 144,
 145)

kowace al'umma na da doka 5 (48)
 matsanancin haƙurinsa 29 (40, 67)
 muhimmancinsa 2 (112, 156)
 nasararsa 48 (28); 61 (10-13)
 sabuwar ma'anar hadaya 22 (36, 37)
 shikashikansa 2 (3, 4, 15, 16, 18, 19)
 sukar ƙaurace wa aure 24 (32)
 taimaka masa 22 (40); 47 (7)
 tamkar an yi shuka 80 (24-32)
 tausayawa a shari'a 5 (34)
 ya soki fasikanci 6 (121)
 ya yarda da duk annabawa 2 (4)
 yada shi farilla ne 9 (122)
 yaduwar 9 (33); 48 (28); 61 (8)
 'yan'uwantaka 49 (13)
Mutum 40 (67)
 ayyukansa uku 5 (93)
 bukatunsa na ruhi 6 (38)
 dalilin halitta shi 11 (7); 51 (56-58); 75 (36)
 girmansa 30 (54, 55)
 guje wa Allah cikin ni'ima 7 (189-192); 17 (67)
 halifan Allah 2 (30)
 halitta shi daga laka 15 (26); 23 (12)
 halitta shi daga turbaya 3 (59); 6 (2); 7 (11, 12); 22 (5); 32 (7); 35 (11); 55 (14)
 hasararsa 2 (35-39); 20 (120)
 ikon Allah ne 32 (9)
 jama'a guda 2 (213); 10 (19); 21 (92, 93)
 kadaicewarsa 24 (58, 59)
 koya masa harshe 55 (3, 4)
 matakan girmansa 22 (5); 23 (14)
 mulkin duniya 14 (32-34); 16 (10-19); 31 (20); 45 (12, 13)
 rashin gode wa Allah 41 (49, 51)
 rashin riƙe amana 33 (72)
 rayuwa da mutuwa a duniya 7 (25)
 sakamakon aikinsa 4 (79); 53 (29)
 tsarkake kai ne tufarsa 7 (26)

Muzzammil s. 890

Naba' s. 906

Nagarta

sakamakonta 10 (26)

Nahl s. 391

Najm s. 804

Naml s. 572

Nās s. 960

Nasara

hanyar samunta 3 (200)

Nasārā (Kirista) 2 (111, 113, 120, 135, 140); 5 (18, 50, 69, 84, 85); 9 (30); 22 (17)

alkawari da su 5 (14)

an kira su zuwa ga addini sahihi 3 (64)

an ƙalubalance su da addu'a 3 (61)

imani da Musulunci 5 (83)

kwadayin duniya 2 (96)

makusanta addinin Musulunci 5 (82)

mayar da mutum tamakar Allah 4 (171); 5 (77); 18 (102)

samun tsira 2 (262)

Nasr 71 (23)

Nasr s. 957

Nāzi'āt s. 909

Nisā' s. 112

Nūh s. 883

Nuhu 3 (32); 6 (85); 7 (59-64); 9 (163); 10 (71-73); 14 (9); 25 (37); 51 (46); 53 (52); 57 (26); 66 (10); 69 (11, 12)
 addu'a don ɗansa 11 (45-48)
 da 'Dufanu 54 (9-15); 71 (1-28)
 da jirgin ruwa 11 (26-48); 17 (3); 21 (76, 77); 22 (42); 23 (23-29); 26 (106-120); 29 (14, 15); 33 (7); 37 (75-82); 42 (13)

matarsa 66 (10)

ruwa ya cinye ɗansa 11 (42, 43)

tarihinsa gargadi ne 11 (35)

Nūr s. 527

Ra'ad s. 361

Rahmān s. 814

Rai na mutum

dogara ga Ubangiji 2 (67); 7 (200); 23 (97, 98); 113 (1, 2); 114 (1-3)

fa'idar addu'a 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45); 52 (27); 71 (10-12)

gamuwa da Ubangiji 2 (45, 46, 223); 6 (31); 32 (10); 53 (42); 84 (6)

gaskata Ubangiji 9 (129); 11 (88); 12 (67); 13 (30); 14 (12); 25 (58); 60 (4); 65 (3)

godiya ga Ubangiji 13 (28); 89 (27, 28)

hura masa ruhi 15 (28, 29); 17 (85); 32 (7-9)
 karɓar addu'a 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)
 kaunar Ubangiji 2 (165, 177); 3 (30); 5 (54); 76 (8, 9)
 tsarkinsa 7 (122); 14 (22); 15 (42); 30 (30); 95 (4)
 Ubangiji Sahibin mutum ne 2 (257); 3 (67); 4 (45); 6 (14); 42 (9); 45 (19)
 wanda Ubangiji ba Ya so 2 (190); 3 (56, 139); 5 (64); 6 (142); 8 (58); 16 (22); 28 (76); 57 (23)
 wanda Ubangiji ke so 2 (195, 222); 3 (75, 145, 147, 158); 5 (42); 9 (7)
 yadda ake addu'a 1 (Al-Fātiha); 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15); 71 (28)
 yarda da Ubangiji 2 (256, 257); 10 (9); 19 (96); 33 (47); 48 (4, 18); 49 (7); 57 (12, 19); 58 (22)
 yin addu'a 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)
 Raƙumar Salihu 17 (59); 26 (155-158); 54 (27-30); 91 (13-15)
 Raƙumi 7 (73); 22 (27)
 Rama cuta 2 (179, 194); 4 (149); 17 (33); 41 (34); 42 (29, 30, 43)
 a kisan kai 2 (178)
 dokar a Attaura 5 (45)
 dokarta 2 (178)
 Ramalan 2 (186, 187)
 farilla azuminsa gaba daya 2 (185)
 saukar da Alƙur'ani cikinsa 2 (185)
 Rana
 hanyarta 36 (38)
 naɗe ta 81 (1)
 tare da wata 75 (9)
 Ranar Kiyama
 Dubi
 Tashin Kiyama
 Rantsuwa 2 (225); 9 (42); 16 (93, 95); 60 (12); 66 (2)
 da barin yin abu nagari 2 (224)
 kaffararta 5 (89)
 kar a karya ta 16 (91)
 kar a yi ta don zamba 16 (92, 94)
 kiyaye ta 5 (89)

Rarrabar addini 6 (159)
 Rashin biyayya 4 (14)
 Rayuwa
 ba wasa ba ce 29 (64); 57 (20)
 fama da wahaloli 90 (4)
 halittawa bibbiyu 36 (36)
 maƙasudinta 23 (115-118)
 muhimmancinta 30 (7, 8)
 mutum daga ƙasa 18 (37); 23 (12-14); 40 (67); 53 (32); 71 (13-17)
 Rayuwa a duniya 3 (135); 7 (28, 29); 31 (17)
 Rayuwar mutum
 an soki tara dukiya 9 (34)
 ba a watsi da aikinsa 3 (194)
 ba a dukiya don Allah 2 (177)
 ba da dukiya ga dangi, marayu, mata-lauta, da matafiya 2 (215)
 bashi, jingina, yarjejeniya 2 (280, 282, 283)
 ciyar da dukiya na kawo ƙaruwa 2 (268)
 dangantaka da mutane 5 (2, 5)
 dukiya daga duwatsu 16 (15-18)
 dukiya daga shanu 16 (5-7)
 dukiya daga teku 16 (14); 17 (66); 34 (18)
 dukiya na ruɗin mutum 102 (1, 2)
 duniya cike take da dukiya 4 (100)
 kar a yi dukiya da damfara 2 (188); 4 (100)
 kira zuwa ga muhimman mas'aloli 3 (13); 18 (46, 105); 63 (9)
 ƙoƙarin saduwa da Ubangiji 84 (6)
 mai nema zai samu 53 (39-41)
 maza da mata na gaɗon dukiya 4 (7, 29-33)
 neman dukiya 4 (32); 67 (15); 34 (18)
 riƙe gaskiya a cikin hulɗa 7 (85); 17 (35); 83 (1-6)
 sakamakon masu aiki 3 (135)
 sarrafa dukiya daidai 17 (26-29); 25 (67)
 saye da sayarwa 4 (29)
 shaida 2 (140, 282, 283); 4 (15); 5 (8, 106, 107); 12 (26, 27); 24 (4, 5); 65 (2)
 son dukiya 89 (17-20); 100 (6-8)
 yin aiki 39 (39); 53 (39-41); 79 (34-35); 92 (4)

Riba Dubi Bashi da ruwa

Ridda 2 (117); 5 (54)

Rowa 3 (179); 4 (37)

Rubuta ayyuka 17 (13)

Rūm s. 613

Ruwa

tushen rayuwa 11 (7)

Š. s. 686

Saba' s. 647

Sadaki

ba a karɓewa 4 (19)

ba shi da iyaka 4 (20)

dole a ba mata 4 (4)

fansarsa 2 (229)

ga wanda aka saki 2 (236)

maido da rabi 2 (237)

Sadafa don gina addini 2 (219, 270, 272, 291); 3 (92, 134); 4 (114); 9 (60, 79, 103); 24 (56); 58 (12, 13)

a asirce da a bayyane (2, 271)

a bayanne 2 (264); 4 (38)

abin yinta 2 (267)

banda gori 2 (262-264, 266)

domin neman yardar Allah 2 (265)

fa'idarta 8 (60); 57 (18); 64 (17)

in ba abin yinta 17 (28)

ladarta 2 (261)

masu cancanta a ba su zakka 2 (273); 9 (60)

matakin nasara 2 (274)

Safa 2 (158)

Šaff s. 848

Šāffāt s. 673

Sajda s. 628

Saki Dubi Kashe aure

Salihu da Samudawa 7 (73-79); 11 (61-68); 14 (9); 15 (80-84); 25 (38); 26 (141-159); 27 (45-53); 29 (38); 41 (13, 14, 17, 18); 51 (43-45); 53 (51); 54 (23-31); 69 (4, 5); 85 (18); 89 (9); 91 (11-15)

Dubi kuma Samudawa

Salla

a fagen yaƙi 4 (102)

a kan doki 2 (239)

a lokuta ajiyayyu 4 (103)

ado dominta 7 (31)

cikin tsoro ko hadari 2 (239)

dalilan yinta 2 (45); 29 (45)

fa'idarta 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45); 52 (27, 28); 71 (10-12)

karɓata 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)

kariya daga zunubai 29 (45)

mafi cancantar addu'a 1 (1-7)

mutum ya gaje ta 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)

rage ta cikin tafiya 4 (101)

rashin mayar da hankali cikinta 107 (4, 5)

sau biyar a rana 17 (78); 30 (17, 18)

ta tahajjud 17 (79)

tsakatsaki 17 (110)

Ubangiji Ya karɓa 40 (60)

yadda ake yin ta Sura ta 1; 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15); 71 (28)

Sallar Jumu'a 62 (11)

ciniki a ranarta 62 (9, 10)

Salsabil 76 (18)

Sama

an tsare sama 72 (8-9)

arziki daga sama 40 (13)

bakwai 2 (29); 17 (44); 23 (17, 86); 61 (12); 65 (12); 67 (3, 4); 71 (15); 78 (12)

cike da hanyoyi 51 (7)

daga sama ba ginshikai 13 (2); 31 (10)

fedeta 81 (11)

halitta ta 7 (54); 10 (3); 32 (4)

hayaki 41 (11)

nade ta 21 (104)

Sama da Kasa 37 (5)

tsagewarta 25 (25)

Samiri

Musa ya hore shi 20 (97)

ya amsa laifi 20 (96)

ya batar da Yahudawa 20 (85)

ya yi dan maraki 20 (87, 88)

Samudawa 7 (73); 9 (70); 11 (61); 14 (9); 17 (59); 22 (42); 25 (38); 26 (141-158); 27 (45, 46); 29 (38); 41 (13, 14, 17-19); 51 (43-45); 54 (23-29); 85 (17); 89 (9); 91 (11, 12)

Sata

sakamakonta 5 (38)

yafe wa ƙarawo 5 (39)
 Shaɗa 2 (41, 283); 3 (135); 4 (6, 15, 41); 5 (106); 24 (4-9); 33 (70, 71); 65 (2)
 kar shaɗu su yi hasara 2 (282)
 yin rantsuwa 5 (107)
 Shaɗan 2 (14); 4 (116-118); 7 (18, 19, 21-26); 15 (30, 38-41); 17 (63, 64); 18 (51); 20 (117); 26 (95); 38 (75-85); 55 (14)
 a mutum 3 (174); 8 (48); 22 (3)
 an ƙasƙanta shi 7 (13)
 ba shi da iko kan mutum 15 (42); 17 (65)
 ba zai yi nasara ba 4 (76)
 bai sami biyan bukata ba 7 (16)
 ɓatar da muminaɗi 41 (36)
 gābā da annabawa 22 (52, 53)
 halitta shi daga wuta 7 (12)
 iko a kan mabiyansa 16 (99)
 kiyayewa daga shafarsa 7 (201)
 ƙawata fasāɗi 16 (43)
 ƙin sujuda ga Adam 2 (34); 7 (11, 12); 15 (31-37); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 mabiyansa 58 (18-20)
 mai ishara ga miyagun al'adu 4 (119, 120)
 mayaudari 7 (17)
 raɗe-raɗensa 114 (1-6)
 rantsuwar halaka mutane 17 (62)
 sauka ga masu zunubi 26 (221-223)
 tsira daga makircinsa 15 (36)
 wakilin mugayen shawarwari 23 (97, 98)
 ya nemi jinkiri 7 (14, 15)
 ya ruɗi Adam 2 (36); 7 (20)
 yana alƙawari na ƙarya 14 (12)
 yana cikin jinn 18 (50)
 yana ganin mutum, shi ba a ganin sa 7 (27)
 yana satar saurare 15 (16-18)
 yana zuga kafirai 19 (83)
Shams s. 936
 Shanu 5 (103), 6 (137); 16 (5)
 don ɗan Adam 6 (143-145); 39 (6)
Sharh s. 941
 Shari'ar gaskiya
 a Musulunci 6 (153)
 tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)
 Shawara 3 (159); 42 (38)
 Shiga gidajen wasu 24 (27, 28, 58)

matasa su nemi izini 24 (59)
Shirka
 ba ta da tushe 30 (35)
 mafi munin zunubi 4 (48, 116)
 Shiryuwa 17 (15); 29 (7)
 Shu'aibu 7 (85-93); 11 (84-95); 15 (78, 79); 26 (176-191); 29 (36, 37)
Shu'arā' s. 553
Shūrā s. 729
Sulaiman
 an ba shi dukiya 27 (16)
 bai yi sihiri ba 2 (102)
 da dawakansa 38 (31, 32)
 da Dāwūd 21 (78-80); 27 (15, 16)
 fahimtar maganar tsuntsaye 27 (16)
 fakuwarsa 34 (14); 38 (35)
 mayakansa na ruwa 34 (12)
 nazarin tsuntsaye 27 (20)
 ya roki wata daular 38 (35)
 yi masa ƙarairayi 2 (102)
 Sulhuntawa 4 (35)
 Sunaye miyagu 49 (11)
 Surori na Alƙur'ani 2 (23); 9 (64, 86, 124, 127); 11 (13); 24 (1); 47 (20)
Tabanni
 hana shi da aiki 33 (36-38)
 hana shi da doka 33 (4)
Tabūka
 an umurci Musulmi su je 9 (41)
 tsawon tafiyar 9 (42)
Tagābun s. 856
Tahrīm s. 863
 Taimama 4 (43); 5 (6)
Takāthur s. 950
Takawa
 yadda ya kamata a yi ta 17 (37); 31 (19)
Takwīr s. 916
 Taron asiri 58 (7-10)
 Tashin Kiyama 51 (12-14); 82 (17-19)
 tanadar ayyukan mutane 50 (4)
 tona asirai 24 (24); 50 (22); 69 (18); 86 (9)
Tauba s. 272
Taurari
 ɓacewarsu 77 (8)
 masu nazarinsu 67 (5)
 watsewarsu 82 (2)
 yin duhu 81 (2)

Tīn s. 942

Toshiyar baki 2 (188)

Tsafta 2 (222)

Tsarki 4 (43); 5 (6); 24 (21)

Tsegumi

garkuwarsa 24 (58, 59)

Tsira 91 (9)

Tsuntsaye

Sulaiman ya mallake su 27 (17)

Tuba 5 (39); 16 (119)

lokacin da ba a karɓa 3 (89); 4 (17, 18)

Uhudu 3 (121-125, 127-129)

an karya maƙiya 3 (126)

dalilan hasara 3 (151, 152)

gafarta wa masu laifi 3 (154)

gudummawar mala'iku 3 (183)

gunagunin munafukai 3 (153)

mai rarrabewa 3 (139-142, 153-167)

matsayin abokan gābā 3 (152)

Musulmi sun zo ga Annabi 3 (153)

samun nasara 3 (151)

yadda Annabi ya yi 3 (158)

Wahayi

an amshe a duk duniya 8 (12); 16 (68, 69); 41 (12); 99 (4, 5)

ɗaukaka ɗan Adam 2 (1-5); 10 (2); 11 (2, 3); 14 (27); 20 (75); 23 (1-4); 24 (55); 28 (67); 38 (2, 28, 67, 68, 87); 58 (11); 68 (52); 92 (4-7)

haɗa kan al'ummomi 2 (213); 4 (1); 10 (19); 23 (52); 30 (22); 48 (13)

haɗa kan ƙasa 7 (34); 10 (49); 13 (11); 15 (4, 5); 45 (28); 49 (13)

hanyoyin saukarsa uku 42 (51)

kare mutum daga mugun aiki 2 (38); 4 (31); 5 (12, 65); 7 (35); 8 (29); 14 (1); 17 (82); 25 (70); 29 (7); 41 (44); 47 (2); 48 (5); 62 (2)

Musulmi dole su yarda da duk annabawa 2 (4, 136, 285); 4 (152)

ni'ima ga ɗan Adam 4 (164); 10 (47); 35 (24); 40 (78)

nuni ga rayuwa mafi ɗaukaka 2 (4); 17 (21); 23 (15, 16, 115); 32 (10); 36 (78, 79); 50 (3, 4); 56 (60, 61); 71 (17, 18); 75 (36-40)

samun annabawa a dukan al'ummomi

4 (164); 5 (48); 10 (47); 13 (7); 16 (36); 22 (67); 35 (24); 40 (78)

sauka ta zuciya 2 (97); 26 (192-194); 53 (10, 11)

sifa ce ta Ubangiji 6 (92)

tushen ginin halin mutum 6 (152-154); 17 (23-39); 25 (63-75); 70 (23-35)

ƴin aiki don jama'a 2 (112, 117, 195, 261, 262, 267, 271, 272); 3 (91, 133); 4 (36-38); 7 (55); 16 (90); 29 (69); 39 (34); 51 (19); 76 (8, 9); 89 (17, 18)

zuwa ga Annabawa 4 (163)

zuwa ga mahaifiyar Annabi Musa 28 (7)

zuwa ga sahabban Annabi Isa 5 (111)

Wāki'a s. 821

Waliyyai

bauta musu 17 (57)

Waliyyin maraya 4 (6)

Wasan banza 25 (72)

Wasiyya 2 (180, 182); 4 (11, 12); 5 (106)

Wata

tsagewarsa 54 (1)

ƴin duhu 75 (8)

Watanni masu alƙarma 2 (189); 9 (36)

jinkirta su kafirci 9 (37)

yaƙi cikinsu tilas 2 (194)

Wuta

ba a dawwama ciki 6 (129); 11 (107)

ba mutuwa ko rayuwa ce ba 20 (74); 87 (12, 13)

ci gaba da horo 4 (56)

don fasikai ce kawai 19 (68-72)

horo daidai da laifi 78 (21-30)

horo ga wannan rayuwar 29 (54)

ƙofofinta bakwai 15 (44)

muminai ba su shiga 21 (101, 102)

nadamar masu shigarta 101 (8-11)

sakamako da Hudama 104 (4-9)

wanke zunubi 57 (15)

'yan wuta na kiran 'yan aljanna 7 (50)

Y.Š. s. 664

Ya'akūb 2 (134-140); 3 (84, 92); 4 (163); 6 (85); 11 (71); 12 (38, 68); 19 (49, 50); 21 (72); 38 (45-47)

a gadon mutuwar 2 (133); 12 (6)

kiran haɗin kai ga zuriyarsa 2 (132)

ya tafi Masar 12 (99)

Yafewa 2 (263); 3 (134); 4 (17, 18); 24 (22); 42 (40)

Yahudawa 2 (143-147); 3 (193); 5 (14-19, 21, 23, 25); 10 (91, 94); 17 (2-7, 101, 102); 26 (10-66, 197); 32 (23, 24); 40 (53); 44 (30-32); 45 (16, 17); 61 (5, 6) a alkarya 2 (58)

a cikin daji 5 (26)

abutar masu bauta wa gumaka 5 (80, 81)

an ba su sarauta da annabci 5 (20)

an ba su sarautar Kasa Mai Tsarki 7 (137)

an zaɓi manyansu saba'in 7 (155)

ba su dama da zuwan Annabi 17 (8)

baiwa gare su 2 (122)

bauta wa ɗan maraƙi 2 (51, 54); 4 (153); 7 (148, 149, 152, 153)

bauta wa gumakan Larabawa 4 (51)

ɓata littafai 2 (75)

cikakkiyar kiyayya ga Musulunci 5 (82)

dole su ba wasu jama'a wuri 17 (107)

fatansu ga annabci 2 (89)

Fir'auna ya yi musu azaba 2 (49); 7 (167); 40 (25)

girgizar Kasa ta shafe su 4 (153); 7 (171)

haramta musu abinci 6 (147)

horonsu da bala'i 2 (59); 7 (161, 162)

inuwa daga girgije 2 (57); 7 (160)

jahilcinsu 2 (78)

karɓar riba 4 (160)

kashe annabawa 2 (61, 91); 3 (20)

kira su yarda da Annabi 2 (40)

ƙaunar rayuwa 2 (96)

ƙetare haddi cikin Asabar 2 (65)

ƙin Annabi don ba Bayahude ne ba 2 (89-91)

ƙin gaskiya sau biyu 5 (71)

ƙin yarda da Annabi 2 (101)

ƙiyayya ga Annabi 2 (104)

la'anta daga Dāwūd da Isa 5 (78)

mayar da su birai 2 (65); 5 (60); 7 (165, 166)

munafukai 5 (61)

munafunci tsakaninsu 2 (76)

mutuwar shekara ɗari 2 (259)

neman ganin Ubangiji 2 (55); 4 (153)

nuna kiyayya ga Jibril 2 (97)

raya su daga mutuwa 2 (243)

roƙon a cece su 10 (85, 86)

sabuwar fitina daga Fir'auna 7 (127)

sake zaunar da su 17 (6, 104)

Samiri ya ɓatar da su 20 (85)

shugabanninsu sha biyu 5 (12)

sun ƙi shiga Kasa Mai Tsarki 5 (22, 24)

sun rabu ƙabilu sha biyu 7 (160)

sun rarrabu gida-gida 7 (168)

sun roƙi abinci 2 (61)

sun roƙi ruwa 2 (60); 7 (160)

sun sami darɓa da tantabar 2 (57)

suna bin abubuwan bautawa na ƙarya 7 (138)

taurin zuciyarsa 2 (74)

tsagerancinsu 2 (67-142)

tsallake Bahar Maliya 2 (50); 10 (90); 20 (77); 42 (24)

wai ba a azabta su 2 (80)

wai sun kashe Annabi Isa 4 (157)

wulakanta su 2 (61)

yarjejeniyarsu 2 (63, 93); 4 (154, 155)

yi wa Annabi Isa kaidi 3 (53)

yi wa Annabi kulle-kulle 2 (87); 3 (20, 21)

yi wa Maryam ƙagen zina 4 (156)

yi wa Musulmi dariya kan tsaron ƙasa 5 (64)

yin cuta sau biyu 17 (4)

yunkoron kashe Annabi Isa 2 (7, 2)

'yan leken asiri 5 (41)

zalunci a dukiya 4 (161)

zukatansu sun ƙeƙashe 5 (13)

Yahya 3 (38); 6 (85); 19 (7-15); 21 (90)

Yajuju da Majuju 18 (94-99)

mamaye duniya 21 (96)

Yaƙi 2 (190-195, 216, 217, 246); 4 (74-84, 91, 94, 104); 9 (5, 29, 36, 41-47, 122, 123); 22 (39, 40); 47 (4)

Yaƙin Ahzab (a Madina) 33 (9, 22)

gudummawar mala'iku 3 (124)

labarin yaƙin 38 (11)

Yaƙin Badar Dubi Badar

Yaƙin Hunain 9 (25-27)

Yaƙin Uhudu Dubi Uhudu

Yarjejeniya

cika ta 5 (1); 16 (91, 92)

matan Annabi 33 (27-34, 50-59)

soke ta 8 (58)

Yi da wani 32 (58); 49 (11, 12); 104 (1)

Yi wa wani hanya 4 (85)

Yin daidai 2 (177)

Yin kyashi 4 (32)

Yini

a wurin Allah daidai yake da shekara
dubu 22 (47); 32 (5)

na Kiyama daidai da shekara dubu
hamsin ne 70 (40)

Yūnus s. 300

Yunusa 4 (163); 6 (85); 10 (98); 37 (139-
149); 68 (48-50)

Yusha'u da Kābilu 5 (23)

Yusuf

addu'arsa 12 (101)

an ba shi hikima 12 (22)

bayyana kansa ga yayyinsa 12 (80-91)
ɗaukaka shi 12 (54-56)

fitar da shi daga rami 12 (19, 20)

jefa shi kurkuku 12 (35)

karamin kaninsu 12 (63-69)

kulle-kullen 'yan'uwansa 12 (7-18)

matsalar ma'auni 12 (70-77)

sayar da shi a Masar 12 (21)

shi da fursunoni biyu 12 (36)

tabbatar da rashin laifinsa 12 (26-29)

warware shi daga zargin karya 12 (50-
53)

wasu yaudare-yaudaren 12 (30-34)

ya daure yaudarar mata 12 (23-35)

ya fassara mafarkin fursunoni 12 (41)

ya fassara mafarkin sarki 12 (43-49)

ya taimaki yayyinsa 12 (58-62)

ya yafe wa 'yan'uwansa 12 (92)

ya yi mafarki 12 (4-6)

yi wa fursunoni biyu wa'azi 12 (37-40)

Yūsuf s. 340

'Yan Adam 7 (26-36, 172); 17 (70)

'Yan'uwantaka 3 (102-105)

'Yan'uwantakar ɗan Adam 49 (13)

'Ya'ya

hana kashe su 6 (152); 17 (31)

mata 16 (58, 59)

na tabanni 33 (4, 5, 37)

renonsu 2 (233); 4 (11)

rufe su da rai 81 (8, 9)

'Ya'yan hankaka **Dubi** Tabanni

Zaidu

ya saki Zainab 33 (37)

Zainab

aurenta da Annabi 33 (36-38)

Zakariya 3 (36); 6 (86); 19 (2-15); 21 (89,
90)

an ba shi ishara 3 (40)

labarin haihuwar Yahya 3 (38)

ya roki a ba shi ɗa 3 (37)

Zakka 2 (43); 9 (60)

Zakkūm 17 (60); 37 (62); 44 (43)

Zalzala s. 947

Zama cikin jama'a 58 (11); 74 (4)

Zaman gida

asirtawa 24 (27, 28)

cudanyar maza da mata 24 (30, 31, 60);
33 (59)

duk kyauta ga mata tata ce 4 (19-21,
24)

kyautata wa 'yan'uwa 2 (177); 4 (1, 36);
16 (90); 17 (26); 24 (22); 25 (54)

kauna da girmama iyaye da 'ya'ya 4
(11); 17 (23, 24); 25 (74); 31 (14,
15); 46 (15)

matsayin mata 3 (41, 194); 4 (4, 7, 32,
124); 16 (97); 28 (7); 40 (40)

maza su ciyar da mata 4 (34)

miji da mata: dadadawa 7 (189)

miji da mata: karimci 2 (228, 229, 231)

miji da mata: tufa ga juna 2 (187)

miji da mata: yin kyauta 2 (237)

rife mata gwargwadon iko 65 (6)

sadaki kyauta ce 4 (4)

Zāriyāt s. **Dubi** Dhāriyāt

Zato 49 (12)

Zihar 33 (4); 58 (1-4)

Zina 25 (68)

alfasha ce 17 (32)

haninta 24 (3)

horo dominta 24 (1, 2)

hukuncinta 24 (1-5)

kubutar mace daga zargin zina 24 (8-
10)

makārānta 24 (27, 30, 31)

shaidar yinta 24 (4, 6, 7, 13)

Zukhruf s. 739

Zūl-Karnain 18 (83, 94)

Zumunta 4 (1)

Zunubi

mafi muni 4 (116)

sakamakonsa 4 (110, 111); 6 (164)

﴿ فِهْرُتْ بِاسْمِ الشَّوْكِ وَبَيَانِ الْمَكِّيِّ وَالْمَدِينِيِّ ﴾

السُّورَةُ	رُكُوعُهَا	الْصَّفْحَةُ		Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
الفَاتِحَةُ	١	١	مَكِّيَّة	Makka	1	1	Fātiḥa
البَقَرَةُ	٢	٢	مَدِينِيَّة	Madina	2	2	Bakara
آلِ عِمْرَانَ	٣	٧٣	مَدِينِيَّة	Madina	73	3	Āl-'Imrāna
النِّسَاءُ	٤	١١٢	مَدِينِيَّة	Madina	112	4	Nisā'
المَائِدَةُ	٥	١٥٥	مَدِينِيَّة	Madina	155	5	Mā'ida
الْأَنْعَامُ	٦	١٨٦	مَكِّيَّة	Makka	186	6	An'ām
الْأَعْرَافُ	٧	٢١٩	مَكِّيَّة	Makka	219	7	A'arāf
الْأَنْفَالُ	٨	٢٥٧	مَدِينِيَّة	Madina	257	8	Anfāl
التَّوْبَةُ	٩	٢٧٢	مَدِينِيَّة	Madina	272	9	Tauba
يُونُسَ	١٠	٣٠٠	مَكِّيَّة	Makka	300	10	Yūnus
هُودُ	١١	٣١٩	مَكِّيَّة	Makka	319	11	Hūd
يُوسُفَ	١٢	٣٤٠	مَكِّيَّة	Makka	340	12	Yūsuf
الرَّعْدُ	١٣	٣٦١	مَدِينِيَّة	Madina	361	13	Ra'ad
إِبْرَاهِيمَ	١٤	٣٧١	مَكِّيَّة	Makka	371	14	Ibrāhīm
الحِجْرِ	١٥	٣٨١	مَكِّيَّة	Makka	381	15	Hijr
النَّحْلِ	١٦	٣٩١	مَكِّيَّة	Makka	391	16	Naḥl
الْإِسْرَاءُ	١٧	٤١٤	مَكِّيَّة	Makka	414	17	Isrā'
الْكَهْفِ	١٨	٤٣٣	مَكِّيَّة	Makka	433	18	Kahf
مَرْيَمَ	١٩	٤٥٣	مَكِّيَّة	Makka	453	19	Maryam
طه	٢٠	٤٦٦	مَكِّيَّة	Makka	466	20	'D.H.
الْأَنْبِيَاءُ	٢١	٤٨٤	مَكِّيَّة	Makka	484	21	Anbiyā'
الْحَجِّ	٢٢	٤٩٩	مَدِينِيَّة	Madina	499	22	Hajj
الْمُؤْمِنُونَ	٢٣	٥١٤	مَكِّيَّة	Makka	514	23	Mu'minūn
النُّورِ	٢٤	٥٢٧	مَدِينِيَّة	Madina	527	24	Nūr
الْفُرْقَانِ	٢٥	٥٤٢	مَكِّيَّة	Makka	542	25	Furkān
الشُّعَرَاءِ	٢٦	٥٥٣	مَكِّيَّة	Makka	553	26	Shū'arā'
النَّمْلِ	٢٧	٥٧٢	مَكِّيَّة	Makka	572	27	Naml
الْقَصَصِ	٢٨	٥٨٦	مَكِّيَّة	Makka	586	28	Kaṣaṣ
الْعَنَكَبُوتِ	٢٩	٦٠٢	مَكِّيَّة	Makka	602	29	'Ankabūt
الرُّومِ	٣٠	٦١٣	مَكِّيَّة	Makka	613	30	Rūm
لُقْمَانَ	٣١	٦٢٢	مَكِّيَّة	Makka	622	31	Luqmān
السَّجْدَةِ	٣٢	٦٢٨	مَكِّيَّة	Makka	628	32	Sajda
الْأَحْزَابِ	٣٣	٦٣٣	مَدِينِيَّة	Madina	633	33	Aḥzāb
مَيْمَنَ	٣٤	٦٤٧	مَكِّيَّة	Makka	647	34	Saba'
فَاطِرَ	٣٥	٦٥٦	مَكِّيَّة	Makka	656	35	Fāḍir
يَسَ	٣٦	٦٦٤	مَكِّيَّة	Makka	664	36	Y.Š.
الصَّافَّاتِ	٣٧	٦٧٣	مَكِّيَّة	Makka	673	37	Sāffāt
صَ	٣٨	٦٨٦	مَكِّيَّة	Makka	686	38	Š.

﴿ فَمِنْهُمْ بِأَسْمَاءِ الشُّرُكِ وَبَيَانِ الْمَكِّيِّ وَالْمَدِينِيِّ ﴾

سُورَةُ	رَقْعُهَا	الصفحة	Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
الزُّمَرُ	٣٩	٦٩٦	مَكِّيَّة	696	39	Zumar
غَافِرٌ	٤٠	٧٠٨	مَكِّيَّة	708	40	Ghāfir
فُصِّلَتِ	٤١	٧٢٠	مَكِّيَّة	720	41	Fuṣṣilat
الشُّورَى	٤٢	٧٢٩	مَكِّيَّة	729	42	Shūrā
الزَّخْرُفُ	٤٣	٧٣٩	مَكِّيَّة	739	43	Zukhruf
الدُّخَانُ	٤٤	٧٥٠	مَكِّيَّة	750	44	Dukhān
الْجَاثِيَةُ	٤٥	٧٥٦	مَكِّيَّة	756	45	Jāthiyā
الْأَحْقَافُ	٤٦	٧٦٢	مَكِّيَّة	762	46	Aḥkāf
مُحَمَّدٌ	٤٧	٧٦٩	مَدِينِيَّة	769	47	Muḥammad
الْفَتْحُ	٤٨	٧٧٦	مَدِينِيَّة	776	48	Fat'h
الْحُجُرَاتُ	٤٩	٧٨٤	مَدِينِيَّة	784	49	Hujurāt
ق	٥٠	٧٨٨	مَكِّيَّة	788	50	Ķ
الذَّارِيَاتُ	٥١	٧٩٤	مَكِّيَّة	794	51	Dhāriyāt
الطُّورُ	٥٢	٧٩٩	مَكِّيَّة	799	52	Dūr
النَّجْمُ	٥٣	٨٠٤	مَكِّيَّة	804	53	Najm
القَمَرُ	٥٤	٨٠٩	مَكِّيَّة	809	54	Kamar
الرَّحْمَنُ	٥٥	٨١٤	مَدِينِيَّة	814	55	Raḥmān
الْوَاقِعَةُ	٥٦	٨٢١	مَكِّيَّة	821	56	Wāḳi'a
الْحَدِيدُ	٥٧	٨٢٧	مَدِينِيَّة	827	57	Ḥadid
الْمُجَادَلَةُ	٥٨	٨٣٤	مَدِينِيَّة	834	58	Mujādala
الْحَشْرِ	٥٩	٨٣٩	مَدِينِيَّة	839	59	Ḥashr
الْمُنْتَحَنَةُ	٦٠	٨٤٤	مَدِينِيَّة	844	60	Mumtaḥana
الْصُّفِّ	٦١	٨٤٨	مَدِينِيَّة	848	61	Ṣaff
الْجُمُعَةُ	٦٢	٨٥١	مَدِينِيَّة	851	62	Jumu'a
الْمُنَافِقُونَ	٦٣	٨٥٤	مَدِينِيَّة	854	63	Munāfikūn
التَّغَابُنُ	٦٤	٨٥٦	مَدِينِيَّة	856	64	Tagābun
الطَّلَاقُ	٦٥	٨٥٩	مَدِينِيَّة	859	65	Dalāk
التَّحْرِيمُ	٦٦	٨٦٣	مَدِينِيَّة	863	66	Taḥrīm
الْمَلِكُ	٦٧	٨٦٧	مَكِّيَّة	867	67	Mulk
الْقَلَمُ	٦٨	٨٧١	مَكِّيَّة	871	68	Kalam
الْحَاقَّةُ	٦٩	٨٧٥	مَكِّيَّة	875	69	Ḥākka
الْمَعَارِجُ	٧٠	٨٧٩	مَكِّيَّة	879	70	Ma'ārij
نُوحٌ	٧١	٨٨٣	مَكِّيَّة	883	71	Nūḥ
الْجِنُّ	٧٢	٨٨٦	مَكِّيَّة	886	72	Jinn
الْمُزَّمِّلُ	٧٣	٨٩٠	مَكِّيَّة	890	73	Muzzammil
الْمَدَّثِيرُ	٧٤	٨٩٢	مَكِّيَّة	892	74	Muddatthir
الْقِيَامَةُ	٧٥	٨٩٦	مَكِّيَّة	896	75	Kiyāma
الْإِنْسَانُ	٧٦	٨٩٩	مَدِينِيَّة	899	76	Insān

﴿ فِهْرٌ بِأَسْمَاءِ الشُّرُكِيِّ وَبَيَانِ الْمَكِّيِّ وَالْمَدِينِيِّ مِنْهَا ﴾

السُّورَةُ	رُكُوعُهَا	الْصَّفْحَةُ		Wuri	Shāfi	Sūra ta	Sūna
المُرْسَلَات	٧٧	٩٠٣	مَكِّيَّة	Makka	903	77	Mursalāt
النَّبَا	٧٨	٩٠٦	مَكِّيَّة	Makka	906	78	Naba'
التَّائِيَات	٧٩	٩٠٩	مَكِّيَّة	Makka	909	79	Nāzi'āt
عَمَس	٨٠	٩١٣	مَكِّيَّة	Makka	913	80	'Abasa
التَّكْوِيْر	٨١	٩١٦	مَكِّيَّة	Makka	916	81	Takwīr
الْاِنْفِطَار	٨٢	٩١٨	مَكِّيَّة	Makka	918	82	Infidār
المُطَفِّفِيْنَ	٨٣	٩٢٠	مَكِّيَّة	Makka	920	83	Mudaffifīn
الْاِنشِقَاق	٨٤	٩٢٢	مَكِّيَّة	Makka	922	84	Inshikāf
الْبُرُوج	٨٥	٩٢٤	مَكِّيَّة	Makka	924	85	Burūj
الطَّارِق	٨٦	٩٢٦	مَكِّيَّة	Makka	926	86	'Dārik
الْأَعْلَى	٨٧	٩٢٨	مَكِّيَّة	Makka	928	87	A'alā
الْغَاشِيَةِ	٨٨	٩٣٠	مَكِّيَّة	Makka	930	88	Ghāshiya
الْفَجْرِ	٨٩	٩٣٢	مَكِّيَّة	Makka	932	89	Fajr
الْبَلَد	٩٠	٩٣٤	مَكِّيَّة	Makka	934	90	Balad
الشَّمْس	٩١	٩٣٦	مَكِّيَّة	Makka	936	91	Shams
اللَّيْلِ	٩٢	٩٣٨	مَكِّيَّة	Makka	938	92	Lail
الضُّحَى	٩٣	٩٤٠	مَكِّيَّة	Makka	940	93	Ḍuhā
الشَّرْح	٩٤	٩٤١	مَكِّيَّة	Makka	941	94	Sharḥ
التِّيْن	٩٥	٩٤٢	مَكِّيَّة	Makka	942	95	Tīn
الْعَلَق	٩٦	٩٤٣	مَكِّيَّة	Makka	943	96	'Alaḥ
الْقَدْر	٩٧	٩٤٤	مَكِّيَّة	Makka	944	97	Kadr
الْبَيِّنَةِ	٩٨	٩٤٥	مَدِينِيَّة	Madina	945	98	Bayyina
الزَّلْزَلَةِ	٩٩	٩٤٧	مَدِينِيَّة	Madina	947	99	Zalzala
الْعَادِيَات	١٠٠	٩٤٨	مَكِّيَّة	Makka	948	100	'Ādiyāt
الْقَارِعَةِ	١٠١	٩٤٩	مَكِّيَّة	Makka	949	101	Kāri'a
التَّكَاثُر	١٠٢	٩٥٠	مَكِّيَّة	Makka	950	102	Takāthur
الْعَصْرِ	١٠٣	٩٥١	مَكِّيَّة	Makka	951	103	'Aṣr
الْهُمَزَةُ	١٠٤	٩٥٢	مَكِّيَّة	Makka	952	104	Humaza
الْقِيل	١٠٥	٩٥٣	مَكِّيَّة	Makka	953	105	Fīl
قُرَيْش	١٠٦	٩٥٤	مَكِّيَّة	Makka	954	106	Kuraish
الْمَاعُون	١٠٧	٩٥٥	مَكِّيَّة	Makka	955	107	Mā'ūn
الْكَوْثَر	١٠٨	٩٥٦	مَكِّيَّة	Makka	956	108	Kauthar
الْكَافِرُونَ	١٠٩	٩٥٦	مَكِّيَّة	Makka	956	109	Kāfirūn
النَّصْر	١١٠	٩٥٧	مَدِينِيَّة	Madina	957	110	Naṣr
الْمَسَد	١١١	٩٥٨	مَكِّيَّة	Makka	958	111	Masad
الْإِخْلَاص	١١٢	٩٥٩	مَكِّيَّة	Makka	959	112	Ikhlāṣ
الْفَلَق	١١٣	٩٥٩	مَكِّيَّة	Makka	959	113	Falaḥ
النَّاس	١١٤	٩٦٠	مَكِّيَّة	Makka	960	114	Nās

إِنَّ وَزَارَةَ الشُّؤْنِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَالْأَوَاقِفِ وَالْدَّعْوَةِ وَالْإِشْرَافِ

فِي الْمَلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرِفَةِ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْدٍ

لِطَبَاعَةِ الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ

إِذِيسُرُّهَا أَنْ يُصَدِّرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ

وَتَرْجُمَةً مَعْنَايَهُ إِلَى لُغَةِ الْهُوسَا

تَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَ بِهِ عُمُومَ الْمُسْلِمِينَ

وَأَنْ يَجْزِيَ

خَلِيفَةَ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ الْمَلِكِ فَهْدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي سَعْدٍ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُهُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي تَشْرِيفِ كِتَابِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ التَّوْفِيقِ

Ma'aikatar kula da Harkokin Addinin Musulunci,

da Wakafai, da kuma Wa'azi da Shiryarwa,

ta Kasar Saudi Arebiya

Wadda ta ke kula da Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani

Maigirma a Madinatul Munawwara ta na

Farin Ciki da Ma'aikatar ta buga Wannan Fassara

ta Alkur'ani da Harshen Hausa

Kuma ta na Rokon Allah Ya Amfani Dukkan

Musulmi da Shi

Kuma Ya sakawa Sarki Fahd

dan Abdulaziz Al-Su'ud

da kyakkyawan sakamako a kan fokarin da ya ke yi don yada

Littafin Allah Maigirma

Allah Shi ne Majibincin Gamdakatar

③ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى لغة الهوسا / ترجمة

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف .

١٠٠٨ ص ، ١٦,٥ × ٢٣,٥ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-١٢-٥

١- القرآن - ترجمة أ - مجمع الملك فهد لطباعة

المصحف الشريف (مترجم) ب - العنوان

١٥/١٠١٨

ديوي ٢٢١،٤٤

رقم الإيداع ١٥/١٠١٨

ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-١٢-٥

حَقُّوَ الظَّيْعَ مَحْفُوظَةً
لِجَمْعِ الْمَلِكِ فَهَذَا لِطَبِائِعَةِ الْمُصَنِّفِ الشَّرِيفِ

ص. ب ٦٢٦٢ - المَدِينَةُ النُّورَةُ

Hakkin Bugawa
yana ga Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani Maigirma,
akwatin gidan waya 6262 - Madinatul Munawwara

خ
١٠

**ALKUR'ĀNI
MAI GIRMA**
Da Kuma Tarjaman
Ma'anõninsa
Zuwa Ga
Harshen HAUSA

Bibliotheca Alexandrina

0270535